

RAPORT O STANIE GMINY 2021

Kraków, 31 maja 2022

Urząd Miasta Krakowa
Wydział Strategii, Planowania
i Monitorowania Inwestycji
si.umk@um.krakow.pl
Fot.: J. Graczyński/ www.krakow.pl

Spis treści

I. WSTĘP	7
II. KLUCZOWE POJĘCIA I DEFINICJE	9
III. KRAKÓW W KILKU LICZBACH	11
III.1. Demografia	11
III.2. Władze Krakowa	11
III.2.1. Prezydent Miasta Krakowa, Zastępcy	11
III.2.2. Rada Miasta Krakowa	12
III. 2.3. Wartość mienia Gminy Miejskiej Kraków i spółki miejskie	12
IV. DZIEDZINY ZARZĄDZANIA	14
IV.1. ADMINISTRACJA I CYFRYZACJA	19
Streszczenie: Administracja i cyfryzacja	20
IV.1.1. Informacja o stanie finansów Miasta	23
IV.1.2. Administracja i cyfryzacja	29
IV.1.3. Finanse	49
IV.2. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	51
Streszczenie: Bezpieczeństwo publiczne	52
IV.2.1. Wprowadzenie do Dziedziny Bezpieczeństwo publiczne	54
IV.2.2. Charakterystyka usług publicznych	54
IV.2.3. Programy strategiczne	67
IV.2.4. Finanse	70
IV.3. SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE	71
Streszczenie: Społeczeństwo obywatelskie	72
IV.3.1. Wprowadzenie do Dziedziny Społeczeństwo obywatelskie	74
IV.3.2. Charakterystyka usług publicznych	74
IV.3.3. Finanse	88
IV.4. OŚWIATA I WYCHOWANIE	89
Streszczenie: Oświata i wychowanie	90
IV.4.1. Wprowadzenie do Dziedziny Oświata i wychowanie	92
IV.4.2. Oferta edukacyjna Miasta	92
IV.4.3. Charakterystyka usług publicznych	94
IV.4.4. Zadania inwestycyjne	103
IV.4.5. Źródła wiedzy o krakowskiej oświacie	106
IV.4.6. Finanse	107
IV.5. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I NAUKA	109
Streszczenie: Przedsiębiorczość i nauka	110
IV.5.1. Wprowadzenie do Dziedziny Przedsiębiorczość i nauka	112
IV.5.2. Charakterystyka usług publicznych	112
IV.5.3. Finanse	121
IV.6. TURYSTYKA I PROMOCJA	123
Streszczenie: Turystyka i promocja	124
IV.6.1. Wprowadzenie do Dziedziny Turystyka i Promocja	126
IV.6.2. Programy strategiczne	126
IV.6.3. Charakterystyka usług publicznych	130
IV.6.4. Finanse	140
IV.7. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA	141
Streszczenie: Kultura i ochrona dziedzictwa	142

IV.7.1 Wprowadzenie do Dziedziny Kultura i ochrona dziedzictwa	144
IV.7.3. Program dla Dziedziny	153
IV.7.4. Inwestycje realizowane w 2021 roku	156
IV.7.5. Finanse	157
IV.8. MIESZKALNICTWO	159
Streszczenie: Mieszkalnictwo	160
IV.8.1. Wprowadzenie do Dziedziny Mieszkalnictwo	161
IV.8.2. Charakterystyka usług publicznych	161
IV.8.3. Program dla Dziedziny	167
IV.8.4. Finanse	169
IV.9. OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA	171
Streszczenie: Ochrona i kształtowanie środowiska	172
IV.9.1. Wprowadzenie do Dziedziny Ochrona i kształtowanie środowiska	174
IV.9.2. Charakterystyka usług publicznych	174
IV.9.3. Inwestycje realizowane w 2021 roku	188
IV.9.4. Finanse	189
IV.10. PLANOWANIE PRZESTRZENNE I ARCHITEKTURA	191
Streszczenie: Planowanie przestrzenne i architektura	192
IV.10.1. Wprowadzenie do Dziedziny Planowanie przestrzenne i architektura	193
IV.10.2. Charakterystyka usług publicznych	193
IV.10.3. Finanse	200
IV.11. SPORT I REKREACJA	201
Streszczenie: Sport i rekreacja	202
IV.11.1. Wprowadzenie do Dziedziny Sport i rekreacja	203
IV.11.2. Charakterystyka usług publicznych	204
IV.11.3. Wybrane inwestycje w dziedzinie Sport i rekreacja	207
IV.11.4. Finanse	209
IV.12. TRANSPORT	211
Streszczenie: Transport	212
IV.12.1. Wprowadzenie do Dziedziny Transport	214
IV.12.2. Programy strategiczne	214
IV.12.3. Charakterystyka usług publicznych	219
IV.12.4. Finanse	230
IV.13. GOSPODARKA KOMUNALNA	231
Streszczenie: Gospodarka komunalna	232
IV.13.1. Wprowadzenie do Dziedziny Gospodarka komunalna	233
IV.13.2. Charakterystyka usług publicznych	233
IV.13.3. Program dla Dziedziny	242
IV.13.4. Finanse	244
IV.14. POMOC I INTEGRACJA SPOŁECZNA	245
Streszczenie: Pomoc i integracja społeczna	246
IV.14.1. Wprowadzenie do Dziedziny Pomoc i integracja społeczna	247
IV.14.2. Charakterystyka usług publicznych	247
IV.14.3. Finanse	260
IV.15. ZDROWIE	261
Streszczenie: Zdrowie	262
IV.15.1 Wprowadzenie do Dziedziny Zdrowie	264
IV.15.2. Charakterystyka usług publicznych	264
IV.15.3. Finanse	275
V. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI UCHWAŁ RADY MIASTA KRAKOWA	276
VI. DZIELNICE MIASTA KRAKOWA	279
VII. BUDŻET OBYWATELSKI	300
VIII. WSPÓŁPRACA KRAJOWA I MIĘDZYNARODOWA	307

VIII.1. Przynależność Krakowa do krajowych i regionalnych organizacji samorządowych	307
VIII.2. Współpraca międzynarodowa	307
IX. INFORMACJA O REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU KRAKOWA	314
IX.1. „Strategia Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030” z uwzględnieniem Dziedzin zarządzania	314
IX.2. Informacja o stopniu realizacji celów SRK 2030 – wskaźniki oraz polityki, programy i projekty	316
IX.2.1 Cel strategiczny I: Kraków – otwartą i harmonijną metropolią o znaczeniu międzynarodowym w sferach: innowacji, nauki, gospodarki i kultury	317
IX.2.2 Cel strategiczny II: Kraków – miasto rozwijające gospodarkę opartą na wiedzy	319
IX.2.3 Cel strategiczny III: Kraków – kreatywna i korzystająca z potencjału kulturowego nowoczesna metropolia	322
IX.2.4 Cel strategiczny IV: Kraków – miasto przyjazne do życia	323
IX.2.5 Cel strategiczny V: Silna wspólnota samorządowa mieszkańców Krakowa	327
IX.2.6 Cel strategiczny VI: Kraków – nowocześnie zarządzana metropolia	329
IX.3. Informacja o pierwszej ewaluacji <i>on-going</i> „Strategii Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030.”	331

I. Wstęp

Szanowni Państwo,

Najnowszy *Raport o Stanie Gminy Miejskiej Kraków*, jaki przedkładam mieszkańcom oraz Radzie Miasta Krakowa, jest podsumowaniem działalności samorządu w niełatwym 2021 roku. To już czwarty tego rodzaju dokument, przygotowany zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym oraz autorską koncepcją wynikającą z przyjętego w Krakowie systemu zarządzania.

Raport przedstawia efekty oraz rezultaty działań, a także nakłady finansowe związane z ich realizacją. Dane przedstawione są w układzie 15 Dziedzin zarządzania (jak: Oświata i wychowanie, Gospodarka komunalna, Transport czy Zdrowie). Działania w ramach Dziedzin przedstawione są w podziale na Usługi publiczne, z którymi powiązane są Zadania bieżące ciągłe oraz na Zadania niezwiązane bezpośrednio z realizacją Usług, z których część łączy się z Programami i Projektami. Część Zadań powiązanych z Usługami oraz z Programami i Projektami służyła realizacji „Strategii Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030”. Zgodnie z wymaganiami ustawy Raport zawiera informacje o wykonaniu uchwał Rady Miasta Krakowa, realizacji Strategii Rozwoju Krakowa, budżetu obywatelskiego, jak również zadań 18 Dzielnic Miasta Krakowa.

Na sytuację Krakowa w 2021 roku wpływały nie tylko działania mieszkańców i władz samorządowych podtrzymujące i rozwijające dorobek minionych lat, ale także pandemia COVID-19, liczne zmiany legislacyjne (zwłaszcza w zakresie podatków), a także krocząca inflacja.

Jaki był Kraków pod koniec 2021 roku? We wstępie do Raportu za rok 2020 zapewniałem Państwa, że wyciągniemy wnioski z doświadczeń pierwszego roku pandemii COVID-19, tak aby w przyszłości nasze miasto było bardziej odporne i jeszcze lepiej przygotowane na trudności i nieoczekiwane wyzwania.

Na uwagę zasługuje sytuacja gospodarcza naszego miasta w 2021 roku. Liczba zarejestrowanych w Krakowie podmiotów gospodarczych wzrosła do ponad 160 000, a stopa bezrobocia obniżyła się do 2,9%. O 2,7% wzrosła liczba miejsc pracy w sektorze przedsiębiorstw, a wartość wskaźnika spółek z kapitałem zagranicznym utrzymała trend wzrostowy (5,8%). Oznacza to, że Kraków wciąż przyciągał inwestorów zagranicznych. W naszym mieście funkcjonowało 257 centrów usług dla biznesu, zatrudniających łącznie 82 600 pracowników. Aktywność wykazywali także mikroprzedsiębiorcy. Punkt Obsługi Przedsiębiorcy UMK udzielił w ubiegłym roku ponad 21 tys. informacji i konsultacji, w tym także dla przedsiębiorców z Ukrainy i Białorusi. Myślę, że wartość wskaźników obrazujących sytuację gospodarczą Krakowa w ubiegłym roku może świadczyć o odporności krakowskich przedsiębiorców na kryzys wywołany przez pandemię. W niektórych obszarach wymagało to szczególnie dużego wysiłku ze strony przedsiębiorców, jak choćby w branży turystycznej lub w kulturze. W ubiegłym roku Kraków odwiedziło o 20,2% mniej osób niż w roku 2020 i aż o 47,5% mniej niż w roku 2019. Pomimo zmniejszenia liczby odwiedzających i turystów zwiększyła się kwota szacunkowych przychodów z tytułu ruchu turystycznego, które wyniosły 6,3 mld i były o 1,8 mld zł wyższe niż rok wcześniej. Działania w zakresie kultury, w tym ze strony miejskich instytucji kultury, przyniosły pozytywne efekty w postaci powrotu wskaźników frekwencji w zakresie większości

form uczestnictwa w kulturze do stanu sprzed pandemii, co jest kolejnym dowodem odporności naszego miasta.

Wśród pozytywów podkreślić należy także poprawę wyników krakowskich maturzystów, którzy po dwóch latach nauki w trybie zdalnym odnotowali lepsze wyniki niż w pierwszym roku pandemii, co może świadczyć, że uczniowie i nauczyciele również dobrze poradzi sobie w trudnych warunkach.

Rok 2021 był także czasem intensywnych zmian w zakresie przestrzeni miejskiej. Powierzchnia miasta w 71% objęta została miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego - i była to najwyższa wartość wśród dużych miast w Polsce. Przestrzeń Krakowa stała się bardziej zielona i błękitna dzięki nowym parkom i akwenum wodnym. Stała się bardziej dostępna za sprawą inwestycji w ekologiczne środki transportu, jak ścieżki rowerowe, zakup autobusów elektrycznych, budowę nowego parkingu P&R czy uruchomienie nowych autobusowych linii aglomeracyjnych. Była to wreszcie przestrzeń bardziej dostępna z punktu widzenia usług publicznych, np. w zakresie żłobków, przedszkoli czy edukacji szkolnej.

Należy podkreślić, że Kraków nie byłby miastem odpornym, gdyby nie ogromny wysiłek pracowników służby zdrowia oraz racjonalna postawa mieszkańców w obliczu pandemii. Kraków należał do miast z najwyższym wskaźnikiem szczepień przeciwko COVID-19 (70%). Miasto bardzo aktywnie wspierało program szczepień, w tym organizowało mobilne zespoły szczepień, wakacyjne akcje weekendowe szczepień, prowadziło specjalną miejską infolinię COVID-ową, miejskie Punkty Szczepień Powszechnych (w tym w placówkach pomocy społecznej i szkołach), organizowało transport dla osób z niepełnosprawnościami. Kraków otrzymał dwie nagrody za szczepienia - tytuł „Zdrowy Samorząd” dla jednostek samorządu prowadzących najlepsze działania prozdrowotne w Polsce oraz nagrodę za realizację programu #KrakówSzczepi w ramach aktywnego udziału Miasta w realizacji Narodowego Programu Szczepień przeciw COVID-19 w Polsce.

Z konieczności ograniczam się tylko do wybranych przykładów, ale z całego serca pragnę w tym miejscu bardzo gorąco podziękować Państwu za wszystkie działania, które przyczyniały się do wzmacniania i rozwoju naszej lokalnej wspólnoty oraz czynienia jej otwartą i przyjazną dla osób przyjeżdżających z zewnątrz. Miniony rok, a także bieżące wydarzenia pokazują, jak gwałtowne i dynamiczne zmiany zachodzą w uwarunkowaniach i czynnikach wpływających na rozwój miasta i życie każdego z nas. W roku ubiegłym rozpoczęliśmy ewaluację „Strategii Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030”, najważniejszego dokumentu planistycznego miasta. W tym roku będziemy kontynuować prace nad aktualizacją Strategii, a także Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Działania te prowadzimy i będziemy prowadzić wspólnie z Państwem w trybie partycypacyjnym. Jestem przekonany, że wspólnie znajdziemy sposób na zwiększenie odporności naszego miasta i zapewnienie jego dalszego, pomyślnego, zrównoważonego rozwoju.

Gorąco polecam lekturę niniejszej publikacji i jak zwykle zapraszam Państwa do debaty, zgłaszania opinii i sugestii na temat Raportu oraz proponowanego w nim modelu prezentowania informacji. Raport będzie doskonalony i uzupełniany w kolejnych latach, zgodnie z sugestiami wszystkich zainteresowanych sprawami Krakowa.

Jacek Majchrowski

Prezydent Miasta Krakowa

II. Kluczowe pojęcia i definicje

Poniżej przedstawiono 14 definicji kluczowych pojęć, które zostały użyte w metodyce sprawozdawczości Raportu. Dodatkowo przedstawiono wybrane definicje i rozwinięcia pojęć użytych w jego treści, których jednoznaczne ujęcie metodologiczne jest istotne dla logiki i wykładni przedstawionej w Raporcie.

Badanie „Usługi komunalne w opiniach i budżetach mieszkańców Krakowa” – cykliczne badanie społeczne, realizowane na zlecenie Krakowskiego Holdingu Komunalnego SA (KHK SA), mające na celu poznanie opinii mieszkańców Krakowa na temat świadczonych usług oraz postrzegania miejskich spółek komunalnych wchodzących w skład KHK SA.

„Barometr Krakowski” – to cykliczne badanie opinii dorosłych mieszkańców Krakowa na temat jakości ich życia w mieście oraz sposobu zarządzania Krakowem przez władze miasta. Składa się ze stałych bloków tematycznych i zmiennych bloków specjalnych, badających bieżące sprawy Krakowa. Badanie realizowane jest od 2015 roku.

Od 2020 roku Urząd Miasta Krakowa podjął decyzję o scaleniu dwóch oddzielnych dotąd badań – „Barometr Krakowski” oraz „Badanie jakości życia i jakości usług publicznych w Krakowie” – w jedno, pn. „Barometr Krakowski”, obejmujące stałą część pytań o najważniejsze aspekty funkcjonowania miasta oraz część zmienną, ważną w danym roku badawczym (łącznie ok. 100 pytań kwestionariuszowych). Technika badania pozostała bez zmian: wywiad osobisty wspomagany komputerowo, w miejscu zamieszkania respondenta (CAPI); próba badawcza podstawowa min. 1100 respondentów. Próba kontrolowana ze względu na płeć, wiek i miejsce zamieszkania (dzielnice) respondentów.

W 2020 roku, z uwagi na pandemię COVID-19, Urząd Miasta Krakowa zrealizował badanie „Barometru Krakowskiego” zmienioną techniką (wywiad telefoniczny CATI zamiast wywiadu w miejscu zamieszkania CAPI), z kwestionariuszem badawczym skróconym do kilkunastu najważniejszych pytań kwestionariuszowych. Próba badawcza pozostała bez zmian, 1 100 respondentów (operat doboru: dostępne bazy telefonów komórkowych).

Próba kontrolowana była ze względu na płeć, wiek i miejsce zamieszkania (dzielnice) respondentów. Badanie realizowane było w październiku i listopadzie 2020 roku (w okresie tzw. II lockdownu i Strajku Kobiet).

Dziedziny zarządzania – jednolite pod względem merytorycznym obszary działań Gminy (stanowiące zarazem kluczowe obszary życia mieszkańców) określone w stosownych zarządzeniach Prezydenta Miasta i w Systemie STRADOM. W Zintegrowanym Systemie Zarządzania Gminą Miejską Kraków Dziedziny zarządzania są wymiarami grupującymi m.in. wskaźniki dziedzinowe w Katalogu wskaźników Jakości Życia i Jakości Usług Publicznych (JŻ i JUP). Każda Dziedzina zawiera określone usługi publiczne zdefiniowane na poziomie strategicznym, zadania budżetowe i ich działania. Dziedziny zarządzania obejmują także Programy strategiczne i stanowią punkty odniesienia dla celów strategicznych.

Katalog wskaźników Jakości Życia i Jakości Usług Publicznych (lub Katalog wskaźników Dziedzinowych) – zbiór wskaźników Jakości Życia (JŻ) i Jakości Usług Publicznych (JUP) obejmujący wskaźniki służące do diagnozy stanu Dziedzin (tzw. wskaźniki kontekstowe) i oceny działań Miasta na poziomie strategicznym (tzw. wskaźniki strategiczne), zdefiniowane dla 15 Dziedzin zarządzania i określonych w ich ramach Usług publicznych. Wybrane wskaźniki dziedzinowe są wykorzystywane do parametryzacji celów Strategii Rozwoju Krakowa, celów programów strategicznych oraz są podstawą opracowania diagnoz, planów, programów i sprawozdań na poziomie strategicznym.

Miernik – pojedyncza zmienna o charakterze pierwotnym, otrzymywana w wyniku pomiaru bezpośredniego, np. liczba wykonanych wozokilometrów, kwota planowanych wydatków, liczba wydanych decyzji, etc. Każdy miernik powinien składać się z nazwy, definicji, jednostki miary, określenia źródła danych i częstotliwości gromadzenia.

Program strategiczny – oznacza program opracowany zgodnie z metodyką określoną w zarządzeniu Prezydenta Miasta Krakowa, przyjęty uchwałą Rady Miasta Krakowa dokument planowania średniookresowego (czasem także długookresowego), będący podstawowym instrumentem realizacji Strategii Rozwoju Krakowa lub oddziałujący na Dziedzinę/y zarządzania.

Usługa publiczna:

- Na poziomie strategicznym oznacza działanie lub zespół działań wykonywanych na rzecz wspólnoty przez podmiot publiczny lub z udziałem środków publicznych w celu wytworzenia pewnego dobra publicznego lub społecznego. Usługi publiczne są udostępniane lub wytwarzane w sposób i w stopniu określonym zazwyczaj w przepisach prawa lub/i w politykach jednostek samorządu terytorialnego. Usługi publiczne wytwarzane są w ramach Dziedzin zarządzania i dotyczą jednego lub wielu zadań bieżących.
- Na poziomie operacyjnym - usługa biznesowa świadczona przez UMK (wg ściśle określonej procedury) na rzecz osób fizycznych, podmiotów gospodarczych oraz organizacji, służąca realizacji zadań publicznych lub wywiązywaniu się osób fizycznych, podmiotów gospodarczych i organizacji z obowiązków wobec państwa i wspólnoty lokalnej.

Wskaźnik – informacja uzyskana w wyniku funkcji zmiennych, to jest operacji matematycznej z wykorzystaniem mierników. Na każdy wskaźnik składa się zbiór informacji sporządzonych zgodnie z definicją wskaźnika, uzasadnieniem jego stosowania, sposobem obliczania i wartością pożądaną. Na poziomie strategicznym gromadzone są wskaźniki dziedzinowe (Katalog wskaźników JŻ i JUP), na poziomie operacyjnym – wskaźniki zadaniowe służące charakterystyce ilościowej i jakościowej produktów realizowanych w ramach zadań budżetowych. Wskaźniki zadaniowe służą do planowania, monitorowania i oceny stopnia realizacji celów zadań oraz ich planów rzeczowo – finansowych (wskaźniki skuteczności, efektywności, satysfakcji klienta, realizacji planu i inne).

Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją Usług publicznych – wydatki realizowane w ramach Dziedziny zarządzania niezwiązane bezpośrednio z realizacją Usług publicznych, do których zalicza się wydatki związane z realizacją zadań projektowych, w tym zadań inwestycyjnych i zadań bieżących, z uwzględnieniem zadań Dzielnic i budżetu obywatelskiego.

Wydatki związane z realizacją Usług publicznych - wydatki bieżące związane z realizacją Usług publicznych (na poziomie strategicznym i operacyjnym) obejmujące wydatki rzeczowe oraz wydatki związane z utrzymaniem stanowisk pracy zadań bieżących powiązanych z Usługami publicznymi.

Zintegrowany System Zarządzania Miastem Krakowem – model zarządzania Gminą oparty na wieloletnich doświadczeniach samorządu Krakowa pozwalający realizować misję służby publicznej i wynikającą z niej wizję rozwoju miasta - a jednocześnie z pożytkiem wykorzystywać, wdrażać i rozwijać nakazane przez system prawny narzędzia i metody zarządzania w celu poprawy jakości życia mieszkańców.

III. Kraków w kilku liczbach

Kraków to stolica województwa małopolskiego, centrum biznesowe i kulturowe. Posiada strategiczne położenie komunikacyjne, łączące główne szlaki turystyczne i tranzytowe: Tatry - Morze Bałtyckie, Frankfurt - Kijów.

III.1. Demografia

Kraków pod względem posiadanego potencjału ludnościowego i terytorium jest drugim co do wielkości miastem w Polsce pod względem liczby ludności jak i powierzchni. Jego powierzchnia wynosi 326,91 km².

W 2021 roku 31 grudnia według statystyki publicznej w Krakowie:

- mieszkało 782 137 osób (ok. 2 392 osoby na 1 km²),
- kobiety stanowiły 53,4% populacji,
- zawarto 4 863 małżeństwa (w 2020 roku: 4 021),
- urodziło się 8 671 dzieci (w 2020 roku: 9 054),
- zmarło 9 469 osób (w tym 25 niemowląt), (w 2020 roku: 9 119 w tym 21 niemowląt),
- w ujęciu rocznym odnotowano wzrost liczby mieszkańców o 0,3%, wzrost liczby małżeństw o 21%, wzrost liczby zgonów o 3,8%, spadek liczby urodzeń żywych o 4,2%.

Przyrost naturalny Krakowa był ujemny (-798 osób).
Współczynnik przyrostu naturalnego wyniósł - 1,02 ‰

III.2. Władze Krakowa

Organem stanowiącym i kontrolnym jest Rada Miasta Krakowa, a organem wykonawczym Prezydent Miasta Krakowa.

III.2.1. Prezydent Miasta Krakowa, Zastępcy

Prezydent wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Miasta Krakowa, miejskich jednostek organizacyjnych oraz powiatowych służb, inspekcji i straży.

Prezydentem VIII kadencji jest Jacek Majchrowski.

Schemat organizacyjny i Regulamin Organizacyjny UMK na koniec 2021 roku określało zarządzenie nr 3790/2021 Prezydenta Miasta Krakowa z 23 grudnia 2021 roku.

Zastępcy Prezydenta, Skarbnik, Sekretarz w 2021 roku (VIII kadencja):

- I Zastępca Prezydenta ds. Polityki Społecznej i Komunalnej: Andrzej Kulig,
- II Zastępca Prezydenta ds. Zrównoważonego Rozwoju: Jerzy Muzyk,
- III Zastępca Prezydenta ds. Obsługi Mieszkańców: Bogusław Kośmider,
- IV Zastępca Prezydenta ds. Edukacji, Sportu i Turystyki: Anna Korfel-Jasińska,
- Sekretarz Miasta Krakowa: Antoni Fryczek,
- Skarbnik Miasta Krakowa: Małgorzata Okarmus.

III.2.2. Rada Miasta Krakowa

Przewodniczącym Rady Miasta Krakowa w 2021 roku był Dominik Jaśkowiec, a wiceprzewodniczącymi:

- Michał Drewnicki,
- Rafał Komarewicz,
- Sławomir Pietrzyk.

III. 2.3. Wartość mienia Gminy Miejskiej Kraków i spółki miejskie

Tabela III.1. Wartość mienia Gminy Miejskiej Kraków w latach 2019-2021 (w zł)

	2019	2020	2021
Wartość mienia (netto ¹), z tego:	61 588 694 402	63 284 131 961	64 149 512 906
aktywa trwałe, w tym m.in.:	60 990 753 201	62 620 270 796	63 441 344 070
grunty	50 208 967 310	51 516 232 317	51 548 855 308
budynki i lokale	3 204 089 525	3 306 262 937	3 504 598 852
obiekty inżynierii lądowej i wodnej	3 892 166 365	3 787 781 215	3 783 779 589
aktywa obrotowe	597 941 201	663 861 165	708 168 836

¹wartość pomniejszona o odpisy umorzeniowe i aktualizujące

Źródło: Informacja o stanie mienia komunalnego GMK

W 2021 roku nastąpił wzrost wartości majątku netto (tj. pomniejszona o odpisy umorzeniowe oraz aktualizacje), w tym gruntów, budynków i lokali. Wzrost wartości budynków i lokali o kwotę ponad 311 mln zł, wynikającą przede wszystkim z modernizacji istniejących obiektów w ramach realizowanych inwestycji, a także budową nowych obiektów klasyfikowanych w tej grupie.

W 2021 roku Gmina Miejska Kraków była właścicielem 11 jednoosobowych spółek:

- Krakowski Holding Komunalny SA,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej SA,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne SA,
- Wodociągi Miasta Krakowa SA (dawne Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji SA),
- Arena Kraków SA (dawna Agencja Rozwoju Miasta SA),
- Agencja Rozwoju Miasta Krakowa sp. z o.o.,
- Centrum Giełdowe Balicka sp. z o.o.,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania sp. z o.o. w Krakowie,
- Trasa Łagiewnicka SA.
- Miejska Infrastruktura sp. z o.o. w likwidacji
- KRAKÓW5020 sp. z o.o.

W dniu 7 grudnia 2021 roku został podpisany akt założycielski spółki z ograniczoną odpowiedzialnością KRAKÓW5020 sp. z o.o., na mocy którego została utworzona Spółka, w której Gmina Miejska Kraków została jedynym współnikiem.

W dniu 23 grudnia 2021 roku została zawarta umowa podziału majątku spółki Miejska Infrastruktura sp. z o.o. w likwidacji, w wyniku której cały majątek Spółki został przekazany na rzecz Gminy Miejskiej Kraków.

Kraków posiadał również udziały w spółkach np.:

- 99,51% Kraków Nowa Huta Przyszłości SA,
- 33,64% Miejski Klub Sportowy CRACOVIA Sportowa SA,
- 17,01% Towarzystwo Budownictwa Społecznego KRAK-SYSTEM SA,
- 1,04% Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków Balice sp. z o.o.,
- 0,31% Krakowski Park Technologiczny sp. z o.o.,
- 0,20% Agencja Rozwoju Gospodarczego Kraków-Wschód sp. z o.o.

IV. Dziedziny zarządzania

Zgodnie z Zarządzeniem nr 2822/2019 Prezydenta Miasta Krakowa z 25 października 2019 r. w sprawie powołania zespołu Koordynatorów Dziedzin zarządzania, w Krakowie funkcjonuje piętnaście Dziedzin zarządzania, wyznaczających jednolite pod względem merytorycznym obszary zarządzania.

Każda Dziedzina obejmuje zbliżony przedmiotowo zakres usług publicznych zdefiniowanych na poziomie strategicznym. Każda Dziedzina zarządzania ma swojego Koordynatora, który identyfikuje, gromadzi i analizuje dane niezbędne do zarządzania Dziedziną, monitoruje zachodzące w niej zmiany, dokonuje oceny działań Gminy Miejskiej Kraków w ramach koordynowanej Dziedziny, formułuje wnioski i zalecenia dla realizowanych w ramach Dziedziny Usług publicznych i Programów. Koordynatorzy Dziedzin uczestniczą w działaniach związanych z aktualizacją i monitorowaniem Strategii Rozwoju Krakowa, a także w zakresie identyfikacji ryzyk na poziomie strategicznym i zarządzania nimi. Koordynatorami Dziedzin są dyrektorzy (lub ich zastępcy) wydziałów merytorycznych UMK lub miejskich jednostek organizacyjnych.

Tabela IV.A. Dziedziny zarządzania

Lp.	Symbol	Dziedziny zarządzania	Koordynator dziedziny
1.	A	Administracja i cyfryzacja	Piotr Bukowski <i>Z-ca Dyrektora Wydziału Organizacji i Nadzoru UMK</i>
2.	B	Bezpieczeństwo publiczne	Bogdan Klimek <i>Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMK</i>
3.	D	Spółeczeństwo obywatelskie	Mateusz Płoskonka <i>Z-ca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia UMK</i>
4.	E	Oświata i wychowanie	Anna Domańska <i>Dyrektor Wydziału Edukacji UMK</i>
5.	G	Przedsiębiorczość i nauka	Katarzyna Wysocka <i>Dyrektor Wydziału ds. Przedsiębiorczości i Innowacji UMK</i>
6.	H	Turystyka i promocja	Elżbieta Kantor <i>Dyrektor Wydziału ds. Turystyki UMK</i>
7.	K	Kultura i ochrona dziedzictwa	Katarzyna Olesiak <i>Dyrektor Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK</i>
8.	M	Mieszkalnictwo	Andrzej Poznański <i>Dyrektor Wydziału Mieszkalnictwa UMK</i>
9.	O	Ochrona i kształtowanie środowiska	Ewa Olszowska-Dej <i>Z-ca Dyrektora Wydziału Kształtowania Środowiska UMK</i>
10.	P	Planowanie przestrzenne i architektura	Grzegorz Janyga <i>Z-ca Dyrektora Wydziału Planowania Przestrzennego UMK</i>

11.	S	Sport i rekreacja	Barbara Mikołajczyk <i>Zastępca Dyrektora Zarządu Infrastruktury Sportowej</i>
12.	T	Transport	Łukasz Franek <i>Dyrektor Zarządu Transportu Publicznego w Krakowie</i>
13.	U	Gospodarka komunalna	Andrzej Łazęcki <i>Dyrektora Wydziału Gospodarki Komunalnej UMK</i>
14.	W	Pomoc i integracja społeczna	Witold Kramarz <i>Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie</i>
15.	Z	Zdrowie	Przemysław Cichy <i>Z-ca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia UMK</i>

Źródło: System STRADOM

Dane potrzebne do monitorowania Dziedzin zarządzania gromadzone są w Systemie **STRADOM** (**STR**ategia **DU**żego **O**bszaru **M**iejskiego), a także innych narzędziach gromadzących dane z systemów i aplikacji źródłowych, np. ISDP, SAS VA. System STRADOM wspiera zarządzanie miastem na poziomie strategicznym i operacyjnym. W Systemie zdefiniowane są wskaźniki kontekstowe i strategiczne służące do diagnozy stanu Dziedzin oraz oceny działań miasta, w szczególności Usług publicznych oraz Programów strategicznych. Dziedziny zarządzania, Usługi publiczne i Programy powiązane są z zadaniami budżetowymi, dzięki czemu każda Dziedzina i Usługa publiczna może być monitorowana zarówno pod względem Jakości Życia i Jakości Usług Publicznych, jak również pod względem rodzaju i liczby dostarczanych produktów i usług oraz pod względem finansowym np. planu, wykonania czy zaangażowania środków finansowych.

W Raporcie przedstawiono wydatki budżetu Miasta Krakowa w układzie Dziedzin zarządzania oraz Usług publicznych. Podstawą dla prezentacji tych danych są zadania budżetowe Urzędu Miasta Krakowa i miejskich jednostek organizacyjnych powiązane z Dziedzinami zarządzania i Usługami publicznymi. Dla zadań komórek Urzędu Miasta Krakowa przedstawione zostały osobno wydatki rzeczowe oraz wydatki związane z utrzymaniem stanowisk pracy. Dla zadań dużych miejskich jednostek organizacyjnych (jak MOPS, SMMK, ZBK, ZDMK, ZIM, ZIS, ZZM, ZTP) dane obejmują sumę wydatków rzeczowych oraz wydatków związanych z utrzymaniem stanowisk pracy. W przypadku małych jednostek organizacyjnych (jak przedszkola, szkoły, Domy Pomocy Społecznej, itp.) wydatki rzeczowe obejmują pełne koszty prowadzenia tych jednostek.

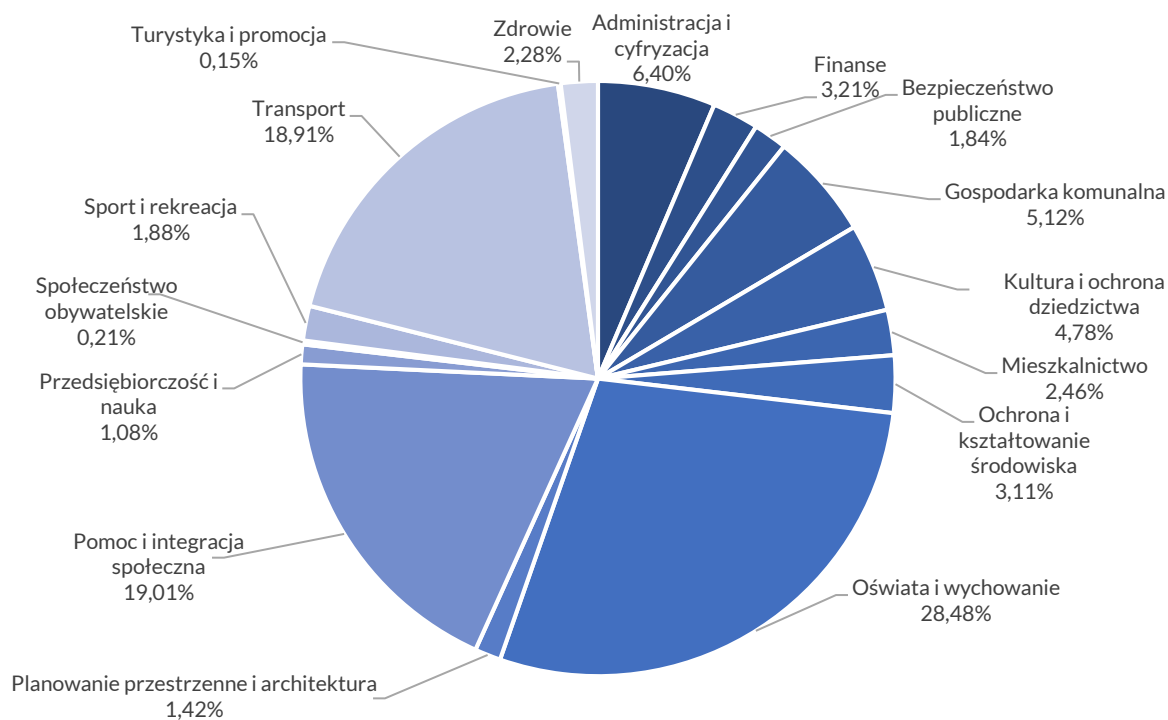
Wydatki ujęte w Dziedzinie Administracja i cyfryzacja obejmują m.in. wydatki przeznaczone na:

- utrzymanie stanowisk pracy w Urzędzie Miasta Krakowa,
- obsługę długu publicznego,
- wpłatę do budżetu państwa na podstawie ustawy z 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tzw. „Janosikowe”),
- realizację usług administracyjnych wewnętrznych np. działań związanych zarządzaniem czy obsługą finansowo – księgową UMK,
- realizację usług administracyjnych zewnętrznych zapewniających mieszkańcom możliwość realizacji swoich praw i obowiązków wynikających z przepisów prawa.

Tabela IV.B. Wydatki zrealizowane w 2021 roku w układzie Dziedzin zarządzania (w zł)

Dziedziny zarządzania / kategorie wydatków	Wydatki rzeczowe w układzie Dziedzin zarządzania
Administracja i cyfryzacja	476 611 285
Wydatki rzeczowe na utrzymanie stanowisk pracy UMK	336 566 345
Wydatki rzeczowe – usługi wewnętrzne	75 251 405
Wydatki rzeczowe – usługi zewnętrzne	31 054 483
Wydatki rzeczowe – poza usługami	33 739 052
Finanse	188 237 392
Wpłata do budżetu państwa „Janosikowe”	127 616 252
Obsługa długu publicznego	60 621 140
Bezpieczeństwo publiczne	136 801 345
Gospodarka komunalna	428 032 451
Kultura i ochrona dziedzictwa	356 176 623
Mieszkalnictwo	183 546 990
Ochrona i kształtowanie środowiska	231 957 003
Oświata i wychowanie	2 122 512 255
Planowanie przestrzenne i architektura	105 536 592
Pomoc i integracja społeczna	1 416 334 925
Przedsiębiorczość i nauka	80 291 206
Spółeczeństwo obywatelskie	15 580 967
Sport i rekreacja	140 442 813
Transport	1 409 456 511
Turystyka i promocja	10 963 222
Zdrowie	149 446 198
Ogółem	7 451 927 778

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Rysunek IV.1. Rozkład wydatków zrealizowanych w 2021 r. w układzie Dziedzin zarządzania

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Największe wydatki w 2021 roku związane były z Dziedzinami:

- Oświata i wychowanie (28,48%)
- Pomoc i integracja społeczna (19,01%)
- Transport (18,91%)

IV.1. ADMINISTRACJA I CYFRYZACJA

Streszczenie: Administracja i cyfryzacja

Dziedzina *Administracja i cyfryzacja* swoim zakresem obejmuje działania samorządu związane z zarządzaniem miastem, usługami realizowanymi dla mieszkańców oraz zadaniami mającymi na celu sprawne i efektywne funkcjonowanie administracji samorządowej.

Rok 2021 był kolejnym rokiem realizacji Strategii Rozwoju Krakowa „Tu chcę żyć. Kraków 2030” (SRK 2030). W roku tym realizowano 16 Programów strategicznych oraz prawie 350 Zadań bieżących i inwestycyjnych powiązanych z Celami strategicznymi, zdefiniowanych jako samodzielne projekty lub zadania usługowe. Działania związane z rozwojem miasta oraz stopień osiągnięcia Celów strategicznych monitorowane są od 2018 r. w Zintegrowanym Systemie Zarządzania STRADOM, umożliwiającym parametryzację i rozliczalność SRK 2030 pod względem planowanych i osiągniętych rezultatów, nakładów finansowych oraz ryzyk strategicznych i operacyjnych. Wśród ważniejszych działań zrealizowanych w 2021 roku w zakresie zarządzania strategicznego należy wymienić prace związane z pierwszą ewaluacją SRK 2030, budową Banku Informacji o Mieście i Metropolii (BIMM) oraz projektem rozbudowy Zintegrowanego Systemu Zarządzania STRADOM 2.0.

Obszarem intensywnej działalności władz Krakowa w minionym roku była współpraca samorządowa w skali metropolitalnej. Gmina Miejska Kraków aktywnie uczestniczyła w opracowaniu „Strategii Metropolii Krakowskiej 2030”, przyjętej w grudniu 2021 r. przez Walne Zgromadzenie Zarządu Stowarzyszenia Metropolia Krakowska. Strategia wyznacza wspólne cele i kierunki rozwoju gmin zrzeszonych w stowarzyszeniu obejmujących dużą część Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego. Dokument będzie miał istotne znaczenie dla pozyskiwania środków bezzwrotnych w perspektywie finansowej Unii Europejskiej w latach 2021 – 2027.

Podobnie jak w latach wcześniejszych, przy zarządzaniu miastem wykorzystywano nowoczesne metody zarządzania, jak System Zarządzania Jakością, zgodny z normą ISO 9001, Polityka Bezpieczeństwa Informacji, zgodna z normą ISO 27001. Potwierdzeniem działania Urzędu zgodnie z zasadami wyznaczanymi przez normy ISO są certyfikaty odnawiane co trzy lata i utrzymywane w oparciu o coroczne audyty przeprowadzane przez akredytowane instytucje certyfikujące. W 2021 roku odbył się pierwszy z dwóch audytów nadzoru zaplanowanych w ramach trzyletniego cyklu, rozpoczętego w 2020 roku odnowieniem obu certyfikatów.

Dodatkowo, w odniesieniu do innowacyjnych działań Urzędu, mających charakter projektowy, standardy zarządcze wyznacza obowiązująca w Urzędzie i uznawana na poziomie międzynarodowym metodyka projektowa PRINCE2. W 2021 roku przeprowadzono udoskonalenia w zakresie metodyk zarządzania projektami, programami, portfelami projektów (w tym nowy opis procesu, szkolenia), których celem jest podniesienie skuteczności zarządzania.

Wszystkie metody zarządzania wykorzystywane w Urzędzie Miasta Krakowa nastawione są przede wszystkim na skuteczność i samodoskonalenie, którego źródłem są zarówno pomysły szeregowych pracowników, jak i kadry zarządzającej wszystkich szczebli. W 2021 r. w UMK zgłoszono 123 działania doskonalące, a realizacja 83 działań została zakończona.

W 2021 roku w Krakowie realizowano działania w ramach **707 usług publicznych** (453 w ramach UMK i 254 w ramach miejskich jednostek organizacyjnych) w **15 Dziedzinach zarządzania**.

W UMK w 2021 roku wydano m.in. 334 827 decyzji administracyjnych w trybie kpa oraz 451 291 decyzji podatkowych. Ogółem wydano **786 118 decyzji administracyjnych**, a ich terminowość wyniosła **99,93%**.

Krakowski samorząd konsekwentnie wdrażał i wspierał e-usługi. W 2021 roku liczba korespondencji elektronicznej (przychodzącej i wychodzącej z UMK poprzez Elektroniczną Skrzynkę Podawczą na platformie ePUAP obsługiwaną przez aplikację Servo) wynosiła 296 333 transakcji. Oprócz wyżej wymienionej korespondencji warto odnotować komunikację poprzez Krakowski Portal Podatnika oraz za pośrednictwem portalu informacyjno-usługowego emp@tia, przez który w 2021 roku wpłynęło 101 124 wniosków o świadczenia społeczne.

Badanie satysfakcji klienta zewnętrznego, przeprowadzone w 2021 roku, wykazało po raz kolejny wzrost wartości kluczowego wskaźnika, jakim jest średni, ogólny poziom satysfakcji z obsługi. W 2021 r. wyniósł on **4,50** (w skali ocen od 1 do 5), **co jest najwyższą wartością od początku prowadzonych badań**.

W celu zapewnienia wysokiej jakości zarządzania oraz poprawy dostępu do usług publicznych w ramach Dziedziny realizowano projekty wspierające rozwój Systemu Informatycznego UMK. W 2021 roku rozpoczęto wdrożenie systemu do **elektronicznego zarządzania dokumentacją** Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego EZD PUW, który umożliwi stopniowe przechodzenie z tradycyjnego systemu obsługi czynności kancelaryjnych, bazującego na papierowych teczках aktowych, na elektroniczne zarządzanie dokumentacją. Pierwszy etap wdrożenia zakończony z końcem 2021 r. dotyczył zakresu obsługi korespondencji wewnętrznej oraz procesu rejestracji umów. Wdrożenie pilotażowe aplikacji EZD PUW objęło wskazanych pracowników Krakowskiego Centrum Świadczeń i pracowników Wydziału Finansowego realizujących procesy obsługi świadczeń i Karty Polaka.

Dokumentem strategicznym zarządzania finansami Miasta, który uchwała Rada Miasta Krakowa jest Wieloletnia Prognoza Finansowa Miasta Krakowa. W długookresowej perspektywie, określa ona w poszczególnych latach prognozę dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów Miasta. Zgodnie z art. 227 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (z późn. zm.), wieloletnia prognoza finansowa obejmuje okres roku budżetowego i co najmniej trzech kolejnych lat budżetowych.

Poziom dochodów w poszczególnych latach wynika z prognozowanej sytuacji makroekonomicznej. Wybrane tytuły dochodowe skorelowano z założonymi wskaźnikami PKB. Poziom wydatków, zarówno bieżących jak i majątkowych, wyznacza potencjał inwestycyjny oraz efektywne wykorzystanie środków bezzwrotnych pochodzących ze źródeł zagranicznych i jest wyrazem realizowanej polityki rozwoju miasta.

Realizacja celów strategicznych Miasta, programów oraz bieżące zarządzanie finansami Miasta Krakowa, jest realizowane w oparciu o uchwałę Rady Miasta Krakowa w sprawie budżetu Miasta Krakowa.

W 2021 roku wydatki budżetu Miasta Krakowa w wysokości **7 451 927 778 zł** przewyższyły dochody budżetu Miasta, które osiągnęły poziom **7 190 061 158 zł**. Powstał deficyt budżetowy w wysokości 261 866 620 zł, którego źródłem sfinansowania były przychody pochodzące z kredytów.

Gmina Miejska Kraków w 2021 roku zrealizowała przychody w ogólnej kwocie 1 069 440 871 zł, na co składały się przychody pochodzące z:

- kredytów – 300 000 000 zł,
- obligacji – 620 000 000 zł,
- spłaty pożyczek udzielonych – 300 000 zł,
- wolnych środków jako nadwyżka środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu wynikające z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych – 101 300 510 zł,
- niewykorzystane środki pieniężne na rachunku bieżącym budżetu, wynikające z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach oraz wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków – 47 840 361 zł.

Zgodnie z harmonogramem zostały spłacone zaciągnięte wcześniej przychody, które stanowiły rozchody budżetu Miasta w wysokości 178 404 074 zł, składały się na nie:

- spłaty kredytów i pożyczek – 153 404 074 zł,
- wykup obligacji – 25 000 000 zł.

Skumulowane zadłużenie na koniec 2021 roku wyniosło 4 189 718 751 zł.

W 2021 roku Agencja ratingowa Standard & Poor's podtrzymała długoterminową ocenę wiarygodności kredytowej Krakowa na najwyższym poziomie w kraju możliwym do osiągnięcia przez jednostkę samorządu terytorialnego.

Na stan finansów Miasta Krakowa wpływ wywarły liczne zmiany legislacyjne, krocząca inflacja oraz skutki pandemii COVID-19, co przełożyło się na wielkość wykonanych dochodów i wydatków budżetu Miasta.

IV.1.1. Informacja o stanie finansów Miasta

IV.1.1.1. Sytuacja finansowa Miasta

W 2021 r. amerykańska agencja ratingowa Standard & Poor's (S&P) podtrzymała długoterminową ocenę wiarygodności kredytowej Krakowa na poziomie A- oraz oceniła perspektywę jako stabilną. Ocena wiarygodności kredytowej Krakowa jest najwyższą z możliwych do uzyskania przez jednostkę samorządu terytorialnego w kraju, zgodnie z zasadą nieprzyznawania samorządom lokalnym ratingu wyższego niż rating państwa. Utrzymanie ratingu Krakowa na dotychczasowym poziomie odzwierciedla przekonanie S&P, iż pomimo spowolnienia gospodarki Krakowa, które spowodowane było m.in. wybuchem pandemii COVID-19, sytuacja budżetowa miasta jest stabilna.

W celu przeprowadzenia oceny sytuacji finansowej Miasta przez organy uchwałodawcze, jej mieszkańców, instytucje finansowe, organy nadzoru oraz wszystkich pozostałych zainteresowanych, a także w celu spełnienia ustawy o finansach publicznych z 27 sierpnia 2009 roku, od 2011 roku sporządzana jest Wieloletnia Prognoza Finansowa Miasta Krakowa. Tworzenie na przyszłe lata projekcji poszczególnych kategorii dochodów i wydatków budżetowych oraz przychodów i rozchodów pozwala na dokonanie analizy możliwości inwestycyjnych oraz ocenę zdolności kredytowej. We wszystkich latach prognozy, spełniane są warunki wynikające z art. 242 oraz z art. 243 (Indywidualny wskaźnik zadłużenia) ustawy o finansach publicznych, bez których organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu.

IV.1.1.2 Dochody budżetu Miasta Krakowa

Szczegółowe dane o realizacji budżetu Miasta Krakowa w zakresie i formacie wymaganym przepisami prawa, jak co roku, przedstawione są w „Sprawozdaniu z wykonania budżetu Miasta Krakowa za rok 2021”.

W 2021 r. nastąpiło wykonanie dochodów budżetu miasta na poziomie 104,66% w stosunku do planu na dzień 31 grudnia 2021 r. Zanotowany, wysoki wzrost wskaźnika relacji świadczy o utrzymaniu się, a nawet wzmocnieniu widocznej już wcześniej, tendencji odrabiania strat po wygaszającej się pandemii. Jednocześnie, większe niż planowano wykonanie dochodów, było spowodowane otrzymaniem dodatkowych środków. Na podstawie art. 8 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 1927) przyznane zostały z budżetu państwa nieplanowane środki w wysokości 224 202 034 zł, które w 2021 r. stanowiły uzupełnienie subwencji ogólnej lecz nie zostały wydatkowane. Wprowadzono je do budżetu miasta Krakowa na rok 2022 po stronie przychodów, jako wolne środki.

Podstawowe dane z wykonania budżetu Miasta Krakowa kształtują się następująco:

Tabela IV.1.1. Wykonanie oraz procentowa struktura dochodów, a także wskaźnik realizacji poszczególnych źródeł dochodów w stosunku do planu na dzień 31.12.2021 r.

Wyszczególnienie	Plan po zmianach na 31.12.2021 r. (w zł)	Wykonanie na 31.12.2021 r. (w zł)	Procentowa struktura wykonania (kol.3)	Wskaźnik realizacji (kol.3:2)
1	2	3	4	5
A. Dochody własne	2 193 975 410	2 319 167 031	32,26%	105,71%
I. Podatki lokalne, w tym:	604 929 000	626 871 103	8,72%	103,63%
Podatek od nieruchomości	580 200 000	602 973 537	8,39%	103,93%
II. Podatki pobierane przez urzędy skarbowe	189 500 000	205 633 832	2,86%	108,51%
III. Opłaty	171 752 081	174 979 215	2,43%	101,88%
IV. Dochody z mienia	273 662 300	289 035 717	4,02%	105,62%
V. Wpływy ze sprzedaży biletów komunikacji miejskiej	270 000 000	243 386 439	3,39%	90,14%
VI. Inne dochody	401 932 029	497 597 127	6,92%	123,80%
VII. Opłata za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu	19 200 000	18 711 702	0,26%	97,46%
VIII. Opłata za wywóz śmieci	263 000 000	262 951 896	3,66%	99,98%
B. Udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa, w tym:	2 119 647 710	2 239 214 706	31,14%	105,64%
I. Podatek dochodowy od osób fizycznych	1 916 147 710	2 019 978 880	28,09%	105,42%
II. Podatek dochodowy od osób prawnych	203 500 000	219 235 826	3,05%	107,73%
C. Subwencje i dotacje, w tym:	2 296 001 531	2 518 393 438	35,03%	109,69%
I. Subwencja ogólna	1 092 007 755	1 316 209 789	18,31%	120,53%
II. Dotacje na zadania zlecone	1 061 029 778	1 060 019 488	14,74%	99,90%
III. Dotacje na zadania własne	107 522 759	107 298 701	1,49%	99,79%
IV. Dotacje otrzymane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	2 122 637	1 849 935	0,03%	87,15%
V. Dotacje otrzymane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego	33 318 603	33 015 525	0,46%	99,09%
DOCHODY RAZEM	6 609 624 652	7 076 775 175	98,42%	107,07%
D. Środki ze źródeł zagranicznych, w tym:	260 249 822	113 285 983	1,58%	43,53%
I. Dotacje celowe lub płatności w ramach budżetu środków europejskich	251 590 432	109 521 397	1,52%	43,53%
II. Pozostałe	8 659 390	3 764 586	0,05%	43,47%
DOCHODY OGÓŁEM	6 869 874 474	7 190 061 158	100,00%	104,66%

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta Krakowa za rok 2021

Tabela IV.1.2. Wykonanie dochodów za 2021 r. oraz procentowy wzrost lub spadek w stosunku do poprzedniego roku

Wyszczególnienie	Wykonanie na 31.12.2020 r. (w zł)	Wykonanie na 31.12.2021 r. (w zł)	Wzrost/spadek do roku poprzedniego
Dochody bieżące, w tym:	5 903 917 478	6 913 257 892	117,10%
<i>dochody własne</i>	1 661 170 191	2 130 973 518	128,28%
<i>środki ze źródeł zagranicznych</i>	36 698 730	26 785 750	72,99%
Dochody majątkowe, w tym:	295 015 242	276 803 265	93,83%
<i>dochody własne</i>	195 854 044	188 193 513	96,09%
<i>środki ze źródeł zagranicznych</i>	95 406 667	86 500 233	90,66%
Dochody ogółem	6 198 932 720	7 190 061 158	115,99%

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Krakowa za rok 2020 i za rok 2021

IV.1.1.3 Wydatki budżetu Miasta Krakowa

W 2021 roku wydatki ogółem budżetu Miasta Krakowa zostały zrealizowane w wysokości 7 451 927 778,16 zł, co stanowiło 96,1% planu po zmianach. Efekty panującej pandemii miały znaczący wpływ na wielkość i strukturę wydatków. Wydatki bieżące zostały wykonane w 98,2% planu na koniec roku, natomiast wydatki majątkowe, które były planowane na poziomie 1 404 318 082,36 zł zostały zrealizowane w 86,6% planu.

Wydatki bieżące zrealizowane zostały w kwocie 6 235 191 665,41 zł, co stanowiło 98,2% planu po zmianach.

Tabela IV.1.3. Realizacja wydatków bieżących w latach 2019-2021

	2019	2020	2021
Wykonanie wydatków bieżących w stosunku do planu na dzień 31.12 danego roku	98,6%	97,9%	98,2%

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta Krakowa za rok 2021

Wydatki majątkowe zrealizowane zostały w wysokości 1 216 736 112,75 zł, co stanowi 86,6% planu po zmianach.

Tabela IV.1.4. Stopień realizacji planu wydatków majątkowych w latach 2019-2021

	2019	2020	2021
Wykonanie wydatków majątkowych w stosunku do planu na dzień 31.12 danego roku	86,4%	77,3%	86,6%

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta Krakowa za rok 2021

Tabela IV.1.5. Wykonanie w poszczególnych kategoriach wydatków majątkowych oraz wskaźnik wzrostu lub spadku w stosunku do poprzedniego roku

Wyszczególnienie	Wykonanie (w zł)		Wskaźnik wzrostu/spadku
	2020	2021	
Inwestycje strategiczne	202 524 715	341 284 000	168,51%
<i>w tym ze środków UE</i>	61 863 400	85 788 788	138,67%
Inwestycje programowe	597 081 039	746 462 664	125,02%
<i>w tym ze środków UE</i>	24 741 221	22 709 071	91,79%

Udziały w spółkach	29 524 632	113 864 200	385,66%
Zadania inwestycyjne dzielnic	10 549 230	10 915 618	103,47%
Zwroty dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art.184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości, dotyczące wydatków majątkowych	109 209	4 209 631	3 854,66%

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta Krakowa za rok 2021

IV.1.1.4. Zadłużenie Miasta Krakowa

Skumulowane zadłużenie Miasta na koniec 2021 roku wyniosło 4 189 718 751,19 zł.

Zadłużenie miasta z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek wzrosło o 20,47% w stosunku do 2020 roku. Wielkość zaciągniętego długu w 2021 roku związana była z koniecznością zapewnienia środków pieniężnych na realizację zadań zgodnie z harmonogramem wydatków i zapotrzebowaniem jednostek organizacyjnych.

W 2021 r. przychody z tytułu zaciągniętych kredytów i emisji obligacji wyniosły 920 000 000 zł, z czego 300 000 000 zł stanowiły kredyty, a 620 000 000 zł stanowiły przychody pochodzące z emisji obligacji.

IV.1.1.5. Wskaźniki obrazujące wykonanie budżetu Miasta Krakowa

Najważniejszym parametrem z punktu widzenia równowagi finansowej oraz możliwości obsługi zadłużenia jest poziom nadwyżki operacyjnej.

Nadwyżka operacyjna – dodatnia różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi. Nadwyżka operacyjna wskazuje, że dana gmina jest w stanie pokryć wydatki bieżące dochodami bieżącymi. Im wyższa jest wartość nadwyżki operacyjnej, tym większa jest możliwość realizacji nowych przedsięwzięć majątkowych zarówno bezpośrednio przeznaczając tę kwotę na inwestycje, jak i pośrednio, spłacając wcześniej zaciągnięte zobowiązania na cele inwestycyjne. Jednocześnie jest to zmienna warunkująca możliwość zaciągania zobowiązań ze względu na fakt, iż jest jednym z podstawowych parametrów ujętych w relacji zawartej w art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Na koniec 2021 roku nadwyżka operacyjna Miasta Krakowa wyniosła 678 066 227 zł. Wynik ten jest dużo lepszy niż zakładano na dzień 1 stycznia 2021 r., kiedy to plan przewidywał kwotę 288 087 689 zł.

Wskaźnikami, biorącymi udział w ocenie stanu finansowego gminy, są również nadwyżka oraz deficyt budżetowy.

Deficyt budżetowy – to ujemna różnica między dochodami a wydatkami budżetu.

Nadwyżka budżetowa – to dodatnia różnica między dochodami a wydatkami budżetu.

Wykonanie budżetu za 2021 rok zakończyło się deficytem budżetowym w wysokości 261 866 620,51 zł i była to kwota o 70,29% mniejsza w stosunku do planu na dzień 31.12.2021 r., który wynosił 881 529 497 zł. Deficyt był sfinansowany przez zaciągnięte kredyty i pożyczki.

Ważnym wskaźnikiem świadczącym o potencjale rozwojowym jednostki samorządu terytorialnego jest kwota pozyskanych środków ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi. Wielkość tych środków pokazuje zdolność gminy do absorpcji i wykorzystania środków bezzwrotnych na realizację programów, projektów lub zadań współfinansowanych z budżetu UE i EFTA. Środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi w 2021 roku wpłynęły do budżetu Miasta w kwocie **113 285 983 zł**.

Środki bezzwrotne pochodzące ze źródeł zagranicznych przeznaczone na realizację zadań inwestycyjnych stanowiły 25,14% udziału w finansowaniu inwestycji strategicznych oraz 3,04% udziału w finansowaniu inwestycji programowych. Wielkość środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi w roku 2021 kształtowała się na poziomie podobnym do roku wcześniejszego i była pozyskiwana zgodnie z zaktualizowanymi harmonogramami realizowanych przedsięwzięć.

IV.1.1.6. Informacja na temat pozyskiwania i wykorzystania środków bezzwrotnych ze źródeł zagranicznych

Na podstawie sprawozdania z budżetu Miasta w 2021 roku łączne dochody ze źródeł zagranicznych osiągnęły wartość **113 285 982,85 zł**, z czego **109 521 397,11 zł** stanowiły dotacje celowe lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, a **3 764 585,74 zł** środki pozyskane z mechanizmów finansowych spoza Unii Europejskiej. Wewnątrz puli dochodów ze źródeł zagranicznych, środki bieżące stanowiły 26 785 750,22 zł, a środki inwestycyjne 86 500 232,63 zł. Ponadto, budżet spółek miejskich został zasilony środkami europejskimi w kwocie 211 881 889 zł.

Na realizację zadań inwestycyjnych oraz nieinwestycyjnych Gmina Miejska Kraków pozyskuje środki przede wszystkim w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 (RPO WM) oraz centralnie zarządzanych: Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ) i Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój (POWER), a także zarządzanych bezpośrednio z Komisji Europejskiej i innych instytucji unijnych takich jak programy: Horyzont 2020, Urbact, Interreg czy Life.

W 2021 Gmina Miejska Kraków realizowała 28 projektów inwestycyjnych o wartości 1 465,6 mln zł i dofinansowaniu 675,8 mln zł.

Podpisano 4 umowy dla projektów inwestycyjnych o wartości 132,5 mln zł, a wartość dofinansowania wyniosła 55 mln zł

W 2021 roku GMK realizowała projekty inwestycyjne w takich Dziedzinach jak: Transport, Kultura i ochrona dziedzictwa, Administracja i cyfryzacja, Ochrona i kształtowanie środowiska oraz Planowanie przestrzenne i architektura.

W 2021 roku Gmina Miejska Kraków realizowała 46 projektów nieinwestycyjnych o wartości przekraczającej 97,9 mln zł i dofinansowaniu 80,0 mln zł.

Podpisano 12 nowych umów dla projektów nieinwestycyjnych o wartości dofinansowania ponad 14,6 mln zł

W 2021 roku Gmina Miejska Kraków realizowała 46 projektów nieinwestycyjnych z takich Dziedzin jak m.in.: Ochrona i kształtowanie środowiska, Oświata i wychowanie, Przedsiębiorczość i nauka, Zdrowie czy Turystyka i promocja. Wiele z nich realizowane jest

w partnerstwach międzynarodowych i sieciach współpracy miast europejskich. Ich wartość przekracza 97,9 mln zł przy dofinansowaniu zewnętrznym w kwocie 80,0 mln zł.

W 2021 roku podpisano 12 nowych umów dla projektów nieinwestycyjnych na całkowitą kwotę ponad 16,6 mln zł, w tym 14,6 mln zł dofinansowania.

W 2021 roku realizowano w ramach ZIT
14 projektów inwestycyjnych i 9 nieinwestycyjnych

Zadania w oparciu o Strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Krakowskiego Obszaru Funkcjonalnego (Strategia ZIT) Gmina Miejska Kraków realizuje od 2016 roku.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne to narzędzie zaproponowane przez Komisję Europejską na okres programowania 2014-2020, przy pomocy którego jednostki samorządu terytorialnego mogą realizować wspólne przedsięwzięcia, współfinansowane ze środków Funduszy Europejskich.

W przypadku województwa małopolskiego, wsparcie w ramach ZIT obejmuje miasto wojewódzkie i jego obszar funkcjonalny, tj. Kraków oraz 14 sąsiadujących z nim gmin: Michałowice, Zielonki, Wielką Wieś, Zabierzów, Liszki, Czernichów, Skawinę, Mogilany, Świątniki Górne, Wieliczkę, Biskupice, Niepołomice, Igołomię-Wawrzeńczyce oraz Kocmyrzów-Luborzęc. Samorządy w czerwcu 2014 roku zawiązały Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, a następnie przygotowały wspólną Strategię ZIT – dokument określający cele, zadania i środki realizacji, w szczególności zawierający listę projektów do realizacji – przedsięwzięć różnych tematycznie, ale wzajemnie powiązanych i komplementarnych.

Nabór projektów współfinansowanych ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 odbywa się w trybie indywidualnym, w terminach określonych przez beneficjentów, uwzględniając jednak cele określone w Programach Operacyjnych.

W 2021 roku w ramach formuły ZIT Gmina Miejska Kraków realizowała projekty współfinansowane ze środków obu tych programów.

W ramach RPO WM w trakcie realizacji (a więc z zawartymi umowami o dofinansowanie), pozostawało 12 projektów inwestycyjnych oraz 9 projektów o charakterze nieinwestycyjnym. Wartość całkowita realizowanych projektów inwestycyjnych wyniosła ponad 238 mln zł, przy udziale dofinansowania wynoszącym ponad 140 mln zł. Wartość projektów nieinwestycyjnych przekroczyła 30,9 mln zł, a dofinansowanie wyniosło ponad 27,9 mln zł. Dodatkowo Gmina realizowała dwa projekty ujęte w Strategii ZIT, współfinansowane ze środków POLiŚ o łącznej wartości około 672 mln zł i dofinansowaniu ponad 268 mln zł.

W roku 2021 w ramach RPO WM dwa projekty inwestycyjne uzyskały dofinansowanie na kwotę ponad 56 mln zł, również dwa podlegały ocenie.

W ramach RPO WM wyodrębniono także środki do tzw. Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej Pakiet Medyczny 2, z której miejskie szpitale w 2021 r. otrzymały wsparcie w wysokości 2,3 mln złotych. Środki te zostały przeznaczone m.in. na zakup TK, aparatu RTG, aparatów EKG, myjni dezynfekcyjnych, pomp infuzyjnych, kardiomonitorów z centralami monitorującymi, materacy p/odleżynowych, respiratora, bramek dezynfekcyjnych oraz środków ochrony osobistej.

Nadmienić warto, że w 2021 roku Gmina Miejska Kraków uczestniczyła w pracach związanych z cykliczną aktualizacją Strategii ZIT, weryfikacją postępu rzeczowego istniejących zadań i opracowaniem nowych do uwzględnienia w dokumencie.

Ze względu na fakt, że rok 2021 był naznaczony walką z pandemią COVID-19, osobno należy też wspomnieć o środkach finansowych, m.in. z funduszy unijnych, które znacząco pomogły przeciwdziałać jej skutkom.

IV.1.2. Administracja i cyfryzacja

IV.1.2.1. Informacja na temat zarządzania Gminą Miejską Kraków oraz Urzędem Miasta Krakowa

Zarządzanie miastem realizowane jest w oparciu o szereg nowoczesnych metodyk zarządczych, zgodnie z normami ISO 9001 i ISO 27001. Pierwsza z nich określa ogólne standardy zarządcze dla wszelkich typów organizacji. Druga natomiast wskazuje reguły obowiązujące w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa informacji. Obie normy wyznaczają standardy działania na najwyższym światowym poziomie, a ich istotna rola w zapewnieniu skutecznego zarządzania organizacjami jest powszechnie uznawana na całym świecie. Potwierdzeniem działania Urzędu zgodnie z zasadami wyznaczanymi przez obie normy są certyfikaty ISO 9001 i ISO 27001, odnawiane co trzy lata i utrzymywane w oparciu o coroczne audyty przeprowadzane przez akredytowane instytucje certyfikujące. W 2021 roku odbył się pierwszy z dwóch audytów nadzoru zaplanowanych w ramach trzyletniego cyklu, rozpoczętego w 2020 roku odnowieniem obu certyfikatów.

Urząd Miasta Krakowa wykorzystuje w zarządzaniu również potencjał i kreatywność swoich pracowników, dzięki zastosowaniu narzędzia samooceny wg modelu CAF (Common Assessment Framework). Wszystkie metody zarządzania wykorzystywane w Urzędzie Miasta Krakowa nastawione są przede wszystkim na skuteczność i samodoskonalenie, którego źródłem są zarówno inicjatywy pracowników, jak i kadry zarządzającej wszystkich szczebli. W 2021 roku zgłoszono 123 działania doskonalące a realizacja 83 działań została zakończona.

W Gminie Miejskiej Kraków od kilku lat funkcjonuje i jest rozwijany Zintegrowany System Zarządzania STRADOM. Obecnie obejmuje on działania UMK i dużych miejskich jednostek organizacyjnych na poziomie strategicznym i operacyjnym, a także zarządzanie ryzykiem. System obejmuje m.in. Cele i Programy strategiczne, Dziedziny zarządzania z katalogiem wskaźników Jakości Życia i Jakości Usług Publicznych, przedsięwzięcia wieloletnie WPF, zadania budżetowe bieżące i inwestycyjne, a także katalog wskaźników zadaniowych umożliwiających planowanie i monitorowanie realizowanych przez Miasto produktów i usług pod względem liczby, jakości i efektywności kosztowej. System STRADOM jest także głównym narzędziem wdrażania, realizacji i monitorowania „Strategii Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030”. Dzięki Systemowi, Strategia jest nie tylko dokumentem kierunkowym, ale także zbiorem narzędzi planistycznych i raportujących, obejmujących budżet zadaniowy i Wieloletnią Prognozę Finansową (WPF).

W 2021 roku rozpoczęto przygotowania do aktualizacji opisu procesu GZ 2 „Zarządzanie projektami” i rozwoju narzędzia informatycznego, obsługującego ww. obszar, tj. aplikacji SZP. Urząd Miasta Krakowa przyjął i wykorzystuje metodykę zarządzania projektami opartą o metodykę PRINCE2® - zarządzanie przedsięwzięciami dostarczającymi produkty, których użycie przynosi korzyści. W ostatnich latach coraz powszechniej stosowane są podejścia zarządcze komplementarne dla tej metodyki, oparte o międzynarodowe, wiodące w Europie standardy metodyk grupy AXELOS. Są one stosowane w przygotowaniu, planowaniu, monitorowaniu, nadzorze przedsięwzięć zorganizowanych w programy, portfele projektów. W celu udoskonalenia metodyki zarządzania projektami opracowano opisy procesów dla programu i portfela projektów, zgodnie z międzynarodowymi standardami, odpowiednio:

- dla programów - MSP® (Managing Successful Programmes) zarządzanie grupami powiązanych projektów dostarczających nowy potencjał organizacji,
- dla portfeli projektów - MoP® (Managing of Portfolios) zarządzanie portfelami projektów, które grupowane są ze względu na charakter lub/i wykorzystywane zasoby.

Jednocześnie zmodyfikowano proces zarządzania projektem w początkowej fazie, tak aby wszystkie instrumenty zarządzania (projekt, program, portfel) były identyfikowane taką samą ścieżką. W czerwcu Zarządzeniem Nr 1665/2021 Prezydenta Miasta Krakowa powołano Radę Portfela i Menedżera Portfela do realizacji portfela projektów pn.: „Zeroemisyjny Kraków”. Portfel projektów „Zeroemisyjny Kraków” został pierwszym w Mieście portfelem projektów i wraz z przygotowywanym portfelem „Smart City” stanowi obszar testowy dla nowych rozwiązań z zakresu zarządzania.

IV.1.2.2. Informacja o liczbie etatów w UMK, wydatkach związanych z utrzymaniem stanowisk pracy oraz o nowych zadaniach realizowanych przez UMK

Zatrudnienie w roku kalendarzowym w UMK

- wg stanu na 31.12.2021 r. – 2 973,950 etatu
- wg stanu na 31.12.2020 r. – 2 920,450 etatu
- wg stanu na 31.12.2019 r. – 2 925,375 etatu

Efektom zwiększanej w ostatnich latach liczby zadań Urzędu Miasta Krakowa, stałego wzrostu liczby spraw, z którymi mieszkańcy zwracają się do Urzędu oraz angażowania się w realizację przedsięwzięć mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców i podniesienie standardu obsługi klientów Urzędu (pomimo istniejących od 2020 r. ograniczeń i obostrzeń wynikających ze stanu epidemii), był systematyczny wzrost liczby etatów koniecznych do obsługi tych zadań w oczekiwanym standardzie jakościowym i ilościowym. Konieczny również stał się intensywny rozwój obszaru obsługi informatycznej i informacyjnej oraz inicjowanie i podejmowanie działań zwiększających bezpieczeństwo informatyczne, w tym również na poziomie GKM, niosące za sobą potrzebę wzmocnienia zasobów ludzkich. Wzrost zatrudnienia w 2021 roku w stosunku do roku 2020 wynikał w głównej mierze z uruchomienia wstrzymanych przez epidemię postępowań rekrutacyjnych skutkujących obsadą wolnych stanowisk pracy. W 2021 roku potrzebę wzrostu zatrudnienia generowały w największym stopniu:

- Centrum Obsługi Informatycznej UMK,
- Centrum Zarządzania Kryzysowego,
- sprawy z zakresu obsługi podatników w związku ze stałym wzrostem ich liczby i zwiększonym obrotem nieruchomości,
- realizacja projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych w tym środków UE, w szczególności w obszarze szeroko rozumianej ochrony jakości powietrza, klimatu i środowiska,
- wzrost liczby spraw związanych ze zmianą przepisów obowiązujących od 1 stycznia 2020 r., które wprowadziły obowiązek nakładania kar na właścicieli pojazdów, którzy nie zgłoszą zbycia lub nabycia pojazdu w określonym terminie,
- obsługa pracowniczych planów kapitałowych dla pracowników UMK oraz zleceniobiorców,
- uruchomienie obsługi telefonicznych zgłoszeń interwencyjnych mieszkańców i klientów zewnętrznych Urzędu,
- wydłużenie godzin obsługi w USC,
- wejście w życie regulacji dotyczącej ustalenia zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń,
- zadania z zakresu polityki równego traktowania, przeciwdziałania dyskryminacji, ochrony praw człowieka (utworzenie przez Prezydenta Miasta Krakowa w strukturze UMK stanowiska Pełnomocnika PMK ds. Polityki Równościowej),
- zadania z zakresu problematyki zmian klimatycznych i ich wpływu na życie codzienne, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów edukacyjnych i promocyjnych (utworzenie

przez Prezydenta Miasta Krakowa w strukturze UMK stanowiska Pełnomocnika PMK ds. Edukacji Klimatycznej).

Zwrócić uwagę należy, że w roku 2021 kontynuowano także działania związane z koniecznością przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się zakażeń wirusem COVID oraz walką ze skutkami pandemii w różnych sferach życia Miasta i jego mieszkańców.

Od początku ogłoszonego stanu epidemii Urząd Miasta Krakowa wdrażał działania pozwalające na możliwie bezpieczne i higieniczne wykonywanie obowiązków służbowych przez pracowników i obsługę klientów z zachowaniem reżimu sanitarnego, wzmacniając wykorzystanie elektronicznych form kontaktu. Pracodawca zdecydował się w tym okresie na dofinansowanie szczepień przeciwko grypie dla wszystkich chętnych pracowników Urzędu a w sytuacjach wskazujących na możliwość zakażenia wirusem kierował pracowników na wymazy, tak aby ograniczyć ewentualność rozpowszechniania się zakażenia wirusem wśród pozostałych pracowników i klientów Urzędu.

Wszystkie komórki organizacyjne Urzędu borykały się z trudnościami organizacyjnymi powodowanymi wyższym poziomem absencji pracowników, zmuszone były do ciągłych działań korygujących i szybkich reakcji na stale zmieniające się warunki epidemiczne i wprowadzane ograniczenia.

W kontekście zatrudnienia należy podkreślić również sytuację jaka panowała na rynku pracy w 2021 roku. W obszarach najistotniejszych, wysoce specjalistycznych kompetencji np. sektor IT, wysoko wykwalifikowani pracownicy branży finansowej czy specjaliści z branż technicznych, odczuwalne były trudności z naborem pracowników, w szczególności tych posiadających już doświadczenie zawodowe. Aspekty prawne i merytoryczne funkcjonowania Urzędu często wymagają odpowiedniego wsparcia technologicznego z zakresu teleinformatyki. To wymusza podejmowanie działań mających na celu wdrożenie koncepcji systemowego przemodelowania funkcjonowania systemów informatycznych w całej Gminie. Przyjęte założenia są sukcesywnie realizowane. Towarzyszy temu zmiana podejścia w zakresie wynagradzania pracowników zatrudnionych w obszarze IT oraz zwiększenia poziomu ich zatrudnienia i budowania wysokich kompetencji. Naturalną bowiem konsekwencją tego rodzaju decyzji zarządczych jest oczywista konkurencja z pracowniczym rynkiem komercyjnym IT. Pomimo podejmowanych starań nadal jednak odczuwalne są problemy z wyłonieniem odpowiedniej kadry.

Epidemia generalnie nie zachwiała trendu stałego wzrostu średniego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw i gospodarce narodowej oraz niskiego poziomu bezrobocia. Toteż dla zapewnienia większej konkurencyjności na rynku pracy, koniecznym stało się zwiększenie poziomu wynagrodzeń oferowanych kandydatom do pracy w UMK i pracownikom początkującym. Dla zatrzymania odpływu już wykwalifikowanych i doświadczonych pracowników ważnym było zachowanie mechanizmów motywacyjnych i lojalnościowych. Te aspekty zarządcze były każdorazowo uzgadniane ze związkami zawodowymi funkcjonującymi w UMK. Zaistniałe trendy to także efekt kolejnego w 2021 roku wzrostu płacy minimalnej i znacznie wyższego poziomu inflacji – zmniejszyła się siła nabywcza pieniądza i nastąpił istotny wzrost cen usług mających wpływ na koszt utrzymania stanowisk pracy (media, sprząatanie, ochrona, remonty itp.) oraz pojawiła się wewnętrzna presja na wzrost wynagrodzeń.

Z uwagi na sytuację epidemiczną jedynie przez część 2021 roku otwarte były 4 punkty obsługi mieszkańca w galeriach handlowych (2 w Galerii Bronowice, 1 w Galerii Bonarka i 1 w Galerii Serenada), realizujące sprawy z zakresu działania Wydziału Spraw Administracyjnych i Wydziału Ewidencji Pojazdów i Kierowców. Punkty obsługi czynne w galeriach handlowych przyciągały wcześniej licznych klientów, także sąsiednich gmin, z uwagi na przyjazne godziny otwarcia (od poniedziałku do soboty od 10.00 do 18.00) i wysoki poziom obsługi.

Generalnie, „odmiejscowienie” wielu usług, połączone z dobrą jakością obsługi mieszkańców w UMK i wysokimi kompetencjami urzędników, atrakcyjnymi w stosunku do sąsiednich gmin i powiatów godzinami obsługi, przekładają się na dużą liczbę klientów i załatwianych spraw

(w tym tych o wyższym stopniu skomplikowania). Celem zwiększenia jakości obsługi klienta zdecydowano o wydłużeniu do godz. 18.00 obsługi także w zakresie części usług Urzędu Stanu Cywilnego i uruchomiono dodatkową lokalizację przy ul. Wadowickiej, skierowaną w dużej mierze do mieszkańców Podgórza, ale także do osób tam pracujących i innych obywateli Krakowa, którym w tej lokalizacji będzie łatwiej załatwić swoje sprawy.

Łączne wydatki związane z utrzymaniem stanowisk pracy w Urzędzie Miasta Krakowa wynosiły:

- **2021: 336 566 345 zł**
- 2020: 309 686 997 zł
- 2019: 289 308 557 zł

Wzrost zatrudnienia, zachowanie mechanizmów motywacyjnych i lojalnościowych, konieczność zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy pracownikom w okresie epidemii, zapewnienie reżimu sanitarnego i godziwych warunków obsługi interesantów oraz wzrost cen towarów i usług nabywanych przez Urząd, miały wpływ na podwyższenie kosztów utrzymania stanowisk pracy. Istotny wpływ w tym zakresie miała również dynamicznie zmieniająca się sytuacja inflacyjna i gospodarcza. W efekcie na rynku pracy i płacy zaczęły wzrastać finansowe i pozafinansowe oczekiwania pracowników oraz działania ochronne pracodawców.

IV.1.2.3. Usługi administracyjne

IV.1.2.3.1. Usługi administracyjne zewnętrzne

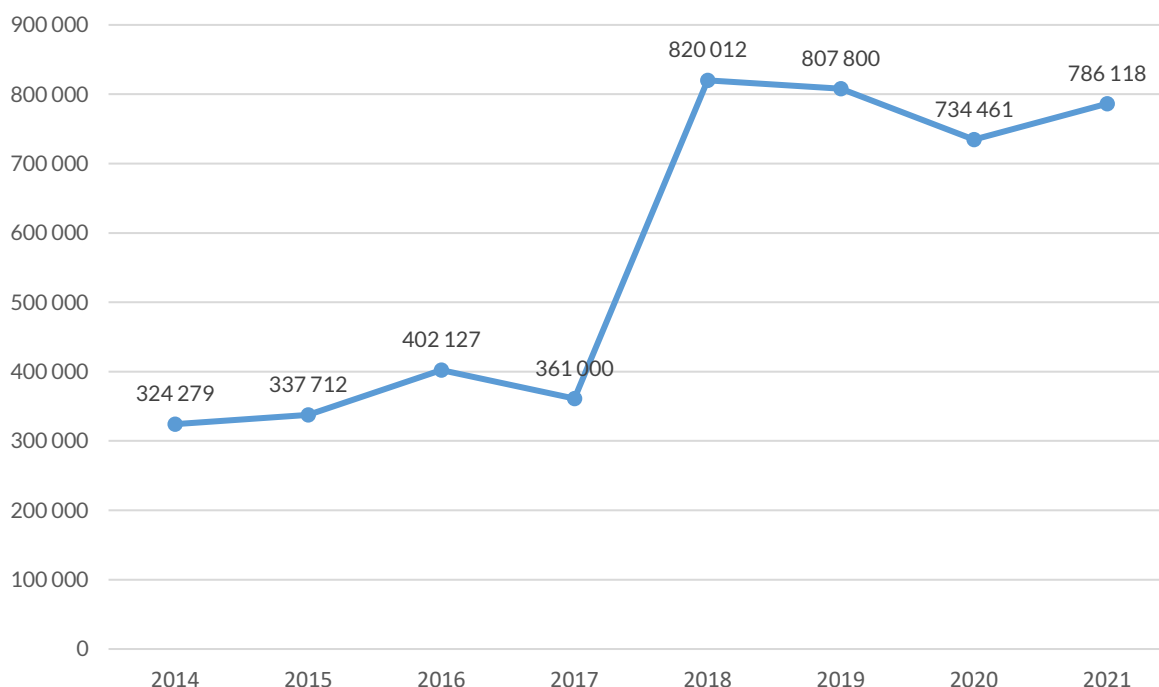
Poprzez usługi zewnętrzne rozumie się szereg różnego rodzaju usług świadczonych przez Urząd Miasta Krakowa na rzecz klienta zewnętrznego tzn. osób fizycznych oraz podmiotów gospodarczych. Jakość usług administracyjnych zewnętrznych realizowanych w UMK można scharakteryzować za pomocą wskaźników obrazujących terminowość wydawanych decyzji administracyjnych, poziom satysfakcji klienta zewnętrznego oraz dotyczących liczby transakcji realizowanych drogą elektroniczną i liczby uzasadnionych skarg.

W 2021 roku w Urzędzie Miasta Krakowa wydano 786 118 decyzji

Produktem najbardziej typowym dla dostarczanych mieszkańcom usług jest „decyzja administracyjna”. W 2021 roku była ona wydawana w 62 zadaniach budżetowych, w tym w 53 zadaniach realizowanych przez Urząd Miasta Krakowa i w 9 zadaniach realizowanych przez Miejskie Jednostki Organizacyjne w ramach 15 Dziedzin zarządzania.

Liczba wydawanych decyzji (w szt.) wzrosła o 7% w porównaniu do roku poprzedniego:

- **2021: 786 118 (w tym 451 291 decyzji podatkowych)**
- 2020: 734 461 (w tym 421 075 decyzji podatkowych)
- 2019: 807 832 (w tym 424 373 decyzje podatkowe)

Rysunek IV.1.1. Liczba wydanych decyzji

2018 - wzrost spowodowany włączeniem decyzji z ordynacji podatkowej Wydziału Podatków i Opłat

2019 - spadek spowodowany zmianą przepisów prawa w zakresie świadczeń wydawanych przez Krakowskie Centrum Świadczeń

2020 - kolejny spadek liczby decyzji w stosunku do 2019 roku o 9,08%, spowodowany COVID-19

2021 - wzrost o 7% w porównaniu do 2020 roku.

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Procentowy udział wydanych decyzji przez wszystkie Komórki Organizacyjne Urzędu Miasta Krakowa rozkłada się następująco:

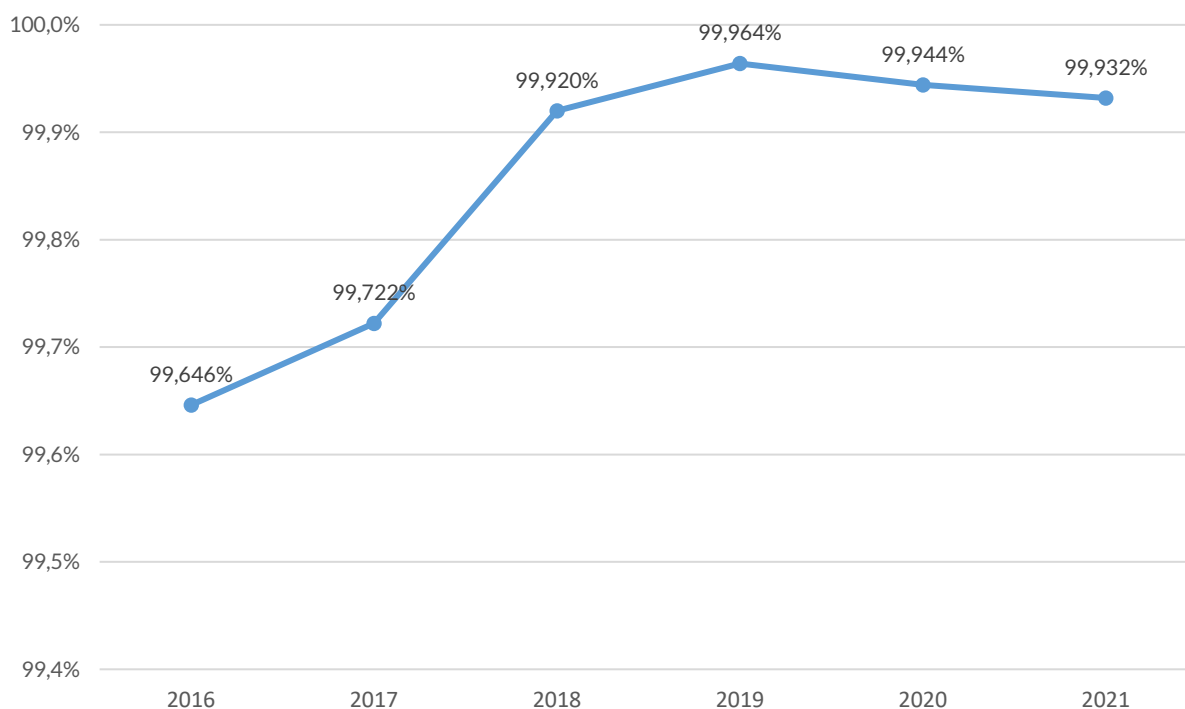
- Wydział Podatków i Opłat (PD): 55,47 %
- Wydział Ewidencji Pojazdów i Kierowców (KM): 33,70 %
- Krakowskie Centrum Świadczeń (SO): 6,07 %
- Wydział Spraw Administracyjnych (SA): 1,69 %
- Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia (SZ): 1,07 %
- Inne wydziały uczestniczące w procesie wydawania decyzji - każdy poniżej 1%.

Terminowość decyzji w skali UMK wyniosła w 2021 roku 99,93%

Wskaźnik terminowości wydawanych decyzji, wyliczany jako stosunek liczby decyzji wydanych w terminie i liczby wszystkich wydanych decyzji, jest na bardzo wysokim poziomie mimo ograniczeń wynikających z pandemii koronawirusa (od 2018 roku wartość wskaźnika utrzymuje się na poziomie przekraczającym 99,90%).

Wskaźnik **W12_A terminowość wydawanych decyzji:**

- **2021: 99,93%**
- 2020: 99,94%
- 2019: 99,96%

Rysunek IV.1.2. Współczynnik terminowo wydanych decyzji – wskaźnik W12_A

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

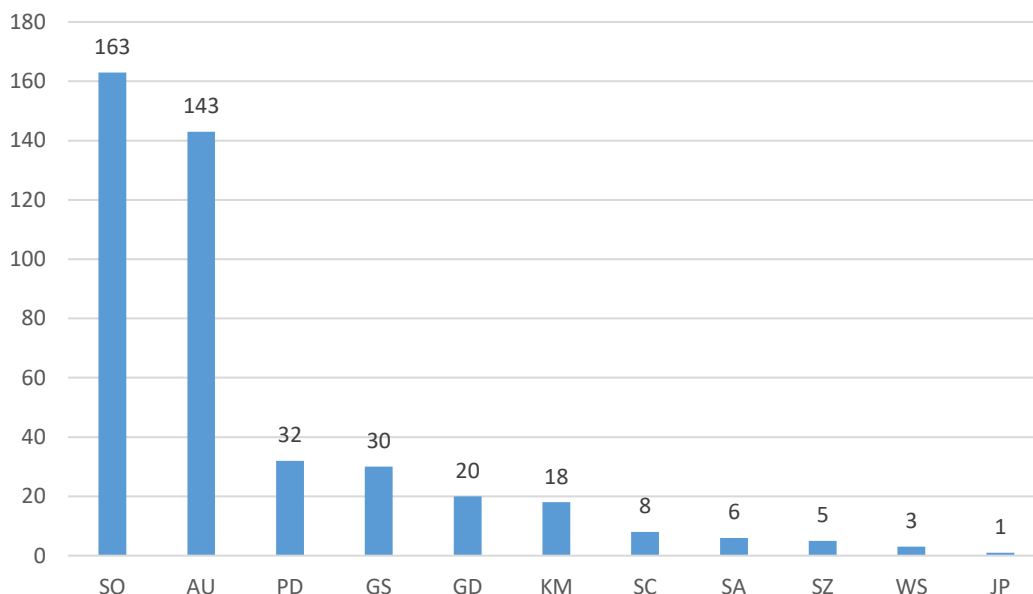
Największy wpływ na terminowość wydawanych decyzji miały wydziały posiadające największy udział w ogólnej liczbie decyzji. Należały do nich: Wydział Podatków i Opłat, Wydział Ewidencji Kierowców i Pojazdów, Krakowskie Centrum Świadczeń i Wydział Spraw Administracyjnych.

Wskaźnik obrazujący jakość wydawanych decyzji – **W13_A odsetek decyzji uchylonych**:

- **2021: 0,055%**
- 2020: 0,043%
- 2019: 0,060%

Wartość wskaźnika w 2021 roku została obliczona jako stosunek liczby 429 decyzji uchylonych do 786 118 wszystkich decyzji. Od 2018 wartość wskaźnika utrzymuje się na poziomie poniżej 0,1%.

Rysunek IV.1.3. Liczba decyzji uchylonych w podziale na poszczególne Komórki Organizacyjne UMK

Inne wydziały uczestniczące w procesie wydawania decyzji - zerowa wartość decyzji uchylonych w 2021 roku.

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Łączna liczba 429 decyzji uchylonych w 2021 roku wzrosła o 116 w porównaniu do roku 2020 (313). Wzrost odnotowano w Wydziale Ewidencji Pojazdów i Kierowców (KM) czego przyczyną były różnice w interpretacji przepisów prawa pomiędzy wydziałem merytorycznym, nakładającym kary na mieszkańców, którzy nie zgłosili zbycia lub nabycia pojazdu a Samorządowym Kolegium Odwoławczym (SKO). Aż o 97 wzrosła liczba uchylonych decyzji wydanych przez Krakowskie Centrum Świadczeń, które zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Rodziny, stosowało przepisy ustawy o świadczeniach rodzinnych prowadzące do odmowy wydania świadczenia pielęgnacyjnego. Natomiast SKO przyjmowało odmienne stanowisko uwzględniające wyrok Trybunału Konstytucyjnego (TK) z dnia 21 października 2014 r. sygn. akt K 38/13, który orzekł o częściowej niekonstytucyjności wprowadzenia do ustawy o świadczeniach rodzinnych kryterium wieku powstania niepełnosprawności, jako przesłanki uzależniającej uzyskanie świadczenia pielęgnacyjnego. Wyrok TK nie oznaczał jednak usunięcia tego kryterium z ustawy a jedynie nałożył na ustawodawcę obowiązek podjęcia niezbędnych oraz niezwłocznych działań ustawodawczych prowadzących do przywrócenia równego traktowania opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych. Zmiany takie nie zostały jednak do dnia dzisiejszego wprowadzone do ustawy.

Poprawę odnotowano w Wydziale Architektury i Urbanistyki, w którym liczba decyzji uchylonych spadła ze 167 na 143.

Na koniec roku 2021 w Urzędzie Miasta Krakowa i w Miejskich Jednostkach Organizacyjnych, realizowanych było **707 usług publicznych** na poziomie operacyjnym - tzw. procedur, opisanych w wykazie usług na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Krakowa. Liczba usług realizowanych przez Urząd Miasta Krakowa wynosiła **453**, natomiast liczba usług realizowanych przez Miejskie Jednostki Organizacyjne wynosiła **254**. Liczba procedur do których opublikowano filmy w języku migowym wynosiła 313.

W 2021 roku było dostępnych 159 usług realizowanych drogą elektroniczną

Jednym z kluczowych wskaźników świadczącym między innymi o zorientowaniu na użytkownika zewnętrznego oraz dostosowaniu się do potrzeb klientów, jest wskaźnik dotyczący liczby udostępnionych usług elektronicznych. W 2021 roku było dostępnych **159 usług realizowanych drogą elektroniczną**, w tym 83 usługi były realizowane w całości drogą elektroniczną, a 76 usług było realizowanych drogą elektroniczną częściowo.

Liczba udostępnionych usług elektronicznych (wskaźnik W16_A):

- **2021: 159**
- 2020: 159
- 2019: 119

W 2021 roku opracowano 3 nowe usługi, jednak sumaryczna ich liczba nie zmieniła się w stosunku do roku 2020 bowiem 3 inne usługi zostały wygaszone. Związane to jest m.in. ze zmianami przepisów prawa regulujących ich funkcjonowanie.

Dodatkowo, dla wybranych usług, w dalszym ciągu możliwa jest ich częściowa realizacja drogą elektroniczną za pomocą emaila lub na wzorze pisma ogólnego ePUAP - **148** usług.

W 2021 roku zaktualizowano 7 Usług Elektronicznych oraz sfinalizowano produkcyjne udostępnienie na platformie ePUAP nowej usługi publicznej (5 formularzy dla usługi PD-17 Wymiar opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi). Na podstawie przeprowadzonego w sierpniu 2021 r. w UMK przeglądu i odpytywania wydziałów, wytypowano usługi dla których istnieje potrzeba wytworzenia formularzy elektronicznych, oraz te dla których umożliwiony zostanie sposób realizacji za pomocą wzoru pisma ogólnego ePUAP w przyszłości.

Spośród ogólnej liczby pism kierowanych do UMK przez Elektroniczną Skrzynkę Podawczą, na formularzu pisma ogólnego wpłynęło do UMK ponad 74 tys. pism.

Lista najpopularniejszych usług (procedur) wg liczby pism wysłanych do urzędu w 2021 r. na dedykowanych dla usług formularzach (procent całej korespondencji otrzymanej drogą elektroniczną w 2021 r.):

- wniosek o wydanie dowodu osobistego (12,9%)
- zawiadomienie o zbyciu lub nabyciu pojazdu (12,1%)
- wniosek o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego (8,2%)
- zgłoszenie pobytu stałego (7,3%).

Bardzo istotnym wskaźnikiem dla Dziedziny *Administracja i Cyfryzacja* są tzw. transakcje, tj. przesyłki przekazywane w formie papierowej i elektronicznej. Wskaźnik „transakcji” obrazuje liczbę korespondencji wymienionej za pośrednictwem Elektronicznej Skrzynki Podawczej na platformie ePUAP (ESP ePUAP).

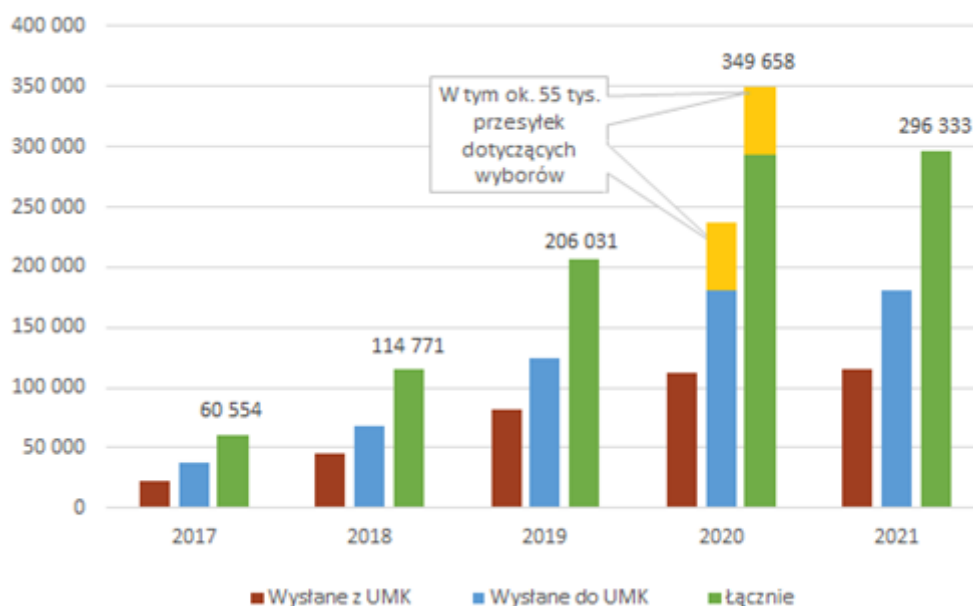
W15_A – liczba transakcji wykonanych drogą elektroniczną

- **2021: 296 333**
- 2020: 349 658
- 2019: 206 031

Łączna liczba pism przychodzących i wychodzących z UMK drogą elektroniczną za pomocą ePUAP w 2021 r. wyniosła 296 333 i była mniejsza niż w 2020 roku. Jednak biorąc pod uwagę, że w 2020 r. do UMK wpłynęło około 55 tys. przesyłek dotyczących wyborów, to można zaobserwować, że wartość wskaźnika utrzymuje się na podobnym, wysokim poziomie (w porównaniu do 2019 roku jest nawet o 44% wyższa). Głównym czynnikiem wpływającym na taką liczbę osób korzystających z elektronicznych systemów komunikacji z Urzędem należy w znaczącym stopniu przypisać pandemii COVID-19 i związanymi z nią ograniczeniami bezpośredniej obsługi interesantów.

Poniższy rysunek przedstawia progresję korespondencji elektronicznej wymienianej z klientami przez UMK za pośrednictwem ESP - Elektronicznej Skrzynki Podawczej ePUAP.

Rysunek IV.1.4. Korespondencja ESP ePUAP

Źródło: dane własne UMK

Dodatkowo, Urząd Miasta Krakowa realizował e-usługi z wykorzystaniem innych niż ePUAP systemów informatycznych np. emp@tia – Portalu Informacyjno - Usługowego obsługującego m.in. program Rodzina 500+ czy Portalu Edukacyjnego wspomagającego rekrutację do szkół i przedszkoli, Elektroniczna Skrzynka Podawcza Systemu Pojazd i Kierowca (ESP PWPW) w zakresie obsługi wniosków związanymi z uprawnieniami kierowców i rejestracji pojazdów, oraz Krakowski Portal Podatnika.

Liczba korespondencji elektronicznej przychodzącej i wychodzącej przez **Krakowski Portal Podatnika znacznie wzrosła**, z 8 650 w 2020 roku **do 20 243** w 2021 roku. Jest to stosunkowo nowy portal i w związku z tym spodziewana jest coraz większa liczba korespondencji w kolejnych latach.

Liczba wniosków elektronicznych o świadczenia społeczne przesłanych w 2021 roku do UMK z wykorzystaniem **platformy emp@tia – Portalu Informacyjno - Usługowego wyniosła 101 124**, w tym 93 483 dotyczyło wniosków o świadczenia wychowawcze (500+):

- **2021: 101 124**
- 2020: 63 759
- 2019: 131 044 (w tym z systemu emp@tia: 9 442)

Liczba wniosków elektronicznych przesłanych przez **Portal Edukacyjny** wspomagający rekrutację dzieci do szkół i przedszkoli:

- **2021: 34 177**
- 2020: 19 679
- 2019: 24 570

Liczba wniosków elektronicznych przesłanych do UMK przez ESP PWPW z zakresu **uprawnień kierowców i rejestracji pojazdów**:

- **2021: 50 561**

- 2020: 37 449
- 2019: 4 295

Na uruchomionym we wrześniu 2020 r. **Portalu Elektronicznych Usług** (peu.um.krakow.pl) umożliwiającym mieszkańcom dostęp do usług załatwianych w urzędzie drogą elektroniczną, prezentowane są opisy usług wraz z informacjami niezbędnymi do ich załatwienia oraz odnośniki do formularzy na poszczególnych portalach zewnętrznych (głównie ePUAP). W 2021 roku przeprowadzono szereg usprawnień w działaniu portalu (m.in. wyświetlanie filmów migowych, poprawa bezpieczeństwa importów opisów usług).

Liczba odwiedzin Portalu przez internautów wyniosła około 470 000 tysięcy odsłon, co przekłada się na odwiedzalność na poziomie średnio 1 300 odwiedzin dziennie.

Lista najpopularniejszych kategorii elektronicznych usług publicznych na PEU:

- Sprawy obywatelskie, Akty stanu cywilnego
- Infrastruktura, komunikacja i transport
- Mieszkalnictwo i nieruchomości
- Podatki i opłaty.

Ponadto Urząd Miasta Krakowa świadczył w 2021 r. w 5 punktach usługę potwierdzania / unieważniania Profili Zaufanych. W 2021 r. potwierdzono **6 277** oraz unieważniono **952** profile zaufane. Liczba potwierdzonych profili w 2021 r. wzrosła o **93%** względem roku poprzedniego (liczba w 2020 r. - 3 248). W ramach 5 punktów potwierdzających profile zaufane w 2021 r., sumarycznie **39 osób** miało uprawnienia do potwierdzania / unieważniania profili zaufanych.

W 2021 roku kontynuowano działania w celu podniesienia dostępności e-usług danych przestrzennych. Więcej informacji w zakresie informatyzacji danych geodezyjnych, w tym rozbudowy portalu MSIP Obserwatorium, znajduje się w rozdziale „Rozwój narzędzi informatycznych wspierających zarządzanie Miastem”.

Stopniowe zmiany wolumenu korespondencji nadawanej w sposób tradycyjny można zaobserwować od 2020 roku. W 2021 roku liczba przesyłek wysłanych z Urzędu Miasta Krakowa w formie tradycyjnej (w szt.) uległa dalszemu zmniejszeniu:

- **2021: 1 191 254**
- 2020: 1 195 940
- 2019: 1 301 508

Na łączną liczbę 1 191 254 przesyłek składa się 357 034 korespondencji wysłanej przez Wydział Podatków i Opłat na mocy odrębnej umowy w ramach „akcji wymiarowej” organizowanej z początkiem roku podatkowego.

Systematyczny spadek wolumenu korespondencji nadawanej w sposób tradycyjny następuje od kilku lat. Nie można autorytatywnie stwierdzić, że spadek wolumenu nadawanego w formie tradycyjnej wynika z realizacji usług elektronicznych, jednakże z całą pewnością można przyjąć założenie, że w przypadku rezygnacji z realizacji usług elektronicznych liczba korespondencji ekspediowanej z UMK w formie papierowej uległaby znacznemu zwiększeniu.

Liczba skarg uzasadnionych na Urząd Miasta Krakowa:

- **2021: 28**
- 2020: 47
- 2019: 42

Liczba skarg uzasadnionych na Miejskie Jednostki Organizacyjne:

- **2021: 49**
- 2020: 39
- 2019: 93

W 2021 roku odnotowano łącznie 77 skarg uzasadnionych na UMK i MJO, co stanowiło wartość mniejszą w porównaniu z liczbą skarg odnotowanych w roku 2020 (86 skarg) oraz w roku 2019 (135 skarg). Spadek liczby skarg zasadnych związany jest z zauważalną w tym zakresie tendencją spadku ogólnej liczby skarg, co można powiązać z ograniczeniami wynikającymi z pandemią COVID-19. Z uwagi na ograniczoną w tym czasie liczbę kontaktów klientów z urzędnikami, co wynikało m.in. z okresowego zamknięcia Urzędu na bezpośrednią obsługę, okoliczność ta przełożyła się na zmniejszenie liczby skarg związanych z obsługą klientów. Na powyższe przełożyła się również możliwość załatwiania większej liczby spraw za pośrednictwem usług elektronicznych, co z jednej strony pozwoliło uniknąć napięć w zakresie kontaktów interpersonalnych klient – urzędnik, a jednocześnie miało wpływ na zwiększenie samodzielności mieszkańców w zakresie wyszukiwania potrzebnych informacji. Nie można również przy tym nie zauważyć, że załatwienie części spraw (np. wymiana dowodów osobistych, prawa jazdy itp.) zostało odroczone na okres, kiedy Urząd zostanie w pełni otwarty na obsługę klientów. Stosunek liczby skarg uzasadnionych dla Urzędu Miasta Krakowa i Miejskich Jednostek Organizacyjnych do liczby skarg załatwionych (**W14_A wskaźnik skarg uzasadnionych GMK**) ogółem wyniósł w 2021 roku **13,01%**.

W 2021 roku wskaźnik satysfakcji klienta zewnętrznego wyniósł 4,50 co jest najwyższą wartością od początku prowadzonych badań

Wskaźnik satysfakcji klienta zewnętrznego (W22_A) wyliczany jest jako ogólny poziom zadowolenia z obsługi klienta zewnętrznego Urzędu podczas wizyt w Urzędzie Miasta Krakowa w okresie ostatniego roku (badaniem w tym obszarze objęci są klienci, którzy odwiedzili UMK przynajmniej dwukrotnie, tj. wyłączone zostały z tej części badania osoby, które w dniu realizacji pomiaru odwiedziły Urząd po raz pierwszy).

W 2021 roku odbyły się dwa badania satysfakcji klienta. Z uwagi na obostrzenia wprowadzane na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej w ramach rządowej strategii walki z pandemią COVID-19, badanie uprzednio zaplanowane na IV kwartał 2020 r. zostało przeprowadzone dopiero w I półroczu 2021 r. W ramach tego badania pracę Urzędu Miasta Krakowa mieszkańcy ocenili na 4,41 (w skali ocen od 1 do 5). W listopadzie 2021 r. przeprowadzono drugie badanie, które wykazało po raz kolejny wzrost wartości kluczowego wskaźnika. Wskaźnik satysfakcji klienta zewnętrznego wyniósł 4,50 co jest najwyższą wartością od początku prowadzonych badań. Powyższa ocena oznacza, że klienci deklarują wysoki poziom satysfakcji z jakości obsługi, a Urząd Miasta Krakowa sprostął wyzwaniom, związanym z organizacją obsługi klienta w okresie zagrożenia epidemiologicznego. W roku 2019 pracę Urzędu Miasta Krakowa mieszkańcy ocenili na 4,27, co poza rokiem 2018 (4,34) było najwyższą wartością, od początku prowadzonych badań.

Biuletyn Informacji Publicznej Miasta Krakowa (BIP MK)

W ramach ujednoliconego systemu stron internetowych Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Krakowa (BIP MK) w 2021 roku udostępniane były strony: BIP UMK oraz 410 aktywnych BIP Miejskich Jednostek Organizacyjnych i innych podmiotów gminnych. W 2021 roku serwis BIP MK odnotował **237 113 801** odwiedzin z zapytaniami o strony z informacjami, a na stronach serwisu BIP MK udostępnianych było **1 609 000** stron, obiektów, plików z informacjami. Średnia dzienna liczba wejść do BIP MK wyniosła **649 628**.

Ze względu na nadal panującą sytuację pandemiczną w BIP MK kontynuowano publikacje najważniejszych dla mieszkańców informacji o sytuacji epidemicznej w mieście oraz zmianach w funkcjonowaniu urzędu spowodowanych epidemią w zakładce Alert epidemiczny.

W 2021 roku wprowadzono szereg zmian i ulepszeń w BIP MK. Najważniejsze z nich:

- wdrożono rozbudowany moduł Zarządzeń Prezydenta Miasta Krakowa zapewniający internautom wygodny dostęp,

- uruchomiono moduł specjalny związany z Narodowym Spisem Powszechnym Ludności i Mieszkań,
- uruchomiono zakładkę dotyczącą kwalifikacji wojskowej w 2021 r.,
- zmodyfikowano stronę główną BIP MK mając na uwadze poprawę dostępu do informacji związanych z najczęściej poszukiwanymi przez mieszkańców sprawami, dodano sekcję „Załatw sprawę”, która ułatwia dostęp do informacji o najczęściej załatwianych sprawach w urzędzie, w tym m.in. z zakresu działania Wydziału Ewidencji Kierowców i Pojazdów, Wydziału Spraw Administracyjnych, Urzędu Stanu Cywilnego oraz do Portalu Elektronicznych Usług,
- uruchomiono zakładkę Dostępność, w której znajdują się odnośniki do wszystkich istotnych podstron związanych z tym obszarem, w szczególności do strony Koordynatora ds. Dostępności dla GMK, informacji o dostępności architektonicznej budynków UMK, raportu o stanie zapewniania dostępności, który po raz pierwszy został opublikowany właśnie w 2021 r., deklaracji dostępności oraz planu działania na rzecz poprawy zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- w zakresie stron BIP Miejskich Jednostek Organizacyjnych utworzono dedykowane podpozycje, odpowiadając tym samym na potrzebę jednostek wynikającą ze zmian ustawy Prawo zamówień publicznych, która dotyczyła m.in. sposobu określania zamówień podlegających regulacjom ustawy (z kwoty wyrażonej w Euro, na kwotę wyrażoną w zł),
- w związku z wycofaniem z użycia aplikacji Dzielnice w BIP MK wytworzono nowe strony dla wszystkich Dzielnic Miasta Krakowa.

IV.1.2.3.2. Usługi administracyjne wewnętrzne

Przez usługi wewnętrzne rozumiemy działania wspierające procesy, usługi i procedury wewnętrzne świadczone przez Urząd, na rzecz innych Komórek Organizacyjnych Urzędu Miasta Krakowa oraz Miejskich Jednostek Organizacyjnych lub pracowników Urzędu. Realizację usługi A-1 Usługi wewnętrzne w ramach dziedziny *Administracja i Cyfryzacja* obrazują wskaźnik realizacji umów w zakresie rzetelności wykonawców/dostawców oraz dane dotyczące procedur obsługi udzielania zamówień publicznych. Na poziomie strategicznym w ramach usług wewnętrznych należy podkreślić przede wszystkim działania w zakresie zarządzania strategicznego oraz utrzymania i rozwoju Systemu Informatycznego GMK oraz cyfryzacji.

Wskaźnik **W 37_A Ocena realizacji umów w zakresie rzetelności wykonawców/dostawców** wylicza się jako stosunek ilości przypisów należności z tytułu naliczonych kar z umów/ zleceń, dla których wykonawca/dostawca nie wywiązał się ze zobowiązań zapisanych w umowie/zleceniu do ilości zrealizowanych umów / zleceń. Wartość wskaźnika utrzymuje się na oczekiwanym poziomie poniżej 2%, z tendencją spadkową:

- **2021: 0,43%**
- 2020: 0,73%
- 2019: 1,07%

W 2021 r. z uwagi na trwający stan epidemii oraz obowiązujące szczególne rozwiązania prawne przewidziane w tzw. ustawie COVID-19 w zakresie zmian umowy w sprawie zamówienia publicznego oraz ustanowionego dla zamawiającego zakazu potrącania kar umownych, a także zakazu dochodzenia przez zamawiającego zaspokojenia z zabezpieczenia należytego wykonania umowy spowodowały zwiększenie pracochłonności w Referacie GRUiZ, a tym samym kosztów wytworzenia produktu. Zmiany te spowodowały również wzrost ilości dokumentów weryfikowanych przy zawieraniu umowy oraz zwiększenie objętości dokumentów stanowiących załącznik do umowy.

Ze względu na zmiany w przepisach prawnych w ostatnich dwóch latach na pracowników GRUiZ nałożone zostały również nowe obowiązki polegające na weryfikacji w umowach coraz większej ilości danych / elementów m.in. w zakresie:

- schematu podatkowego,
- klasyfikacji do wartości niematerialnych i prawnych,
- białej listy podatników,
- oświadczeń składanych do celów podatkowych,
- zasad naliczania kosztów uzyskania przychodów,
- zasad kwalifikowania przedmiotu umowy do umów o dzieło i zlecenia,
- danych dotyczących Pracowniczych Planów Kapitałowych,
- notatek w związku z realizacją zamówień do 130 tys. zł (zmiana ustawy pzp).

Do najważniejszych i najbardziej reprezentatywnych usług wewnętrznych, obrazujących zarazem prawidłowe i prorozwojowe funkcjonowanie Gminy należą procedury obsługi udzielania zamówień publicznych. W 2021 roku złożono do Oddziału Zamówień Publicznych (OZP) 126 wniosków WPP-1 dla 302 części (części są przy tym rozumiane, zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych, jako przedmiot odrębnego postępowania). Wszczęto 120 procedur dla 254 części. Łączna liczba prowadzonych procedur obsługi udzielania zamówień publicznych (dla wniosków, które wpłynęły w 2021 roku oraz kontynuowanych z poprzedniego roku) wyniosła 143 dla 343 części.

W 2021 r. Zamawiający brał udział wyłącznie w jednej procedurze odwoławczej przed Krajową Izbą Odwoławczą (KIO) - sprawa dotyczyła zasadności uznania za skutecznie zastrzeżoną tajemnicy przedsiębiorstwa w ofercie jednego z wykonawców, co konkurencyjny wykonawca zakwestionował. W skutek uznania odwołania za zasadne przez Zamawiającego spór toczył się pomiędzy dwoma wykonawcami, przy czym w rezultacie KIO uznała za zasadne stanowisko Zamawiającego (a w konsekwencji Zamawiający nie musiał ponosić kosztów postępowania odwoławczego).

W 2021 roku, w wyniku przeprowadzenia procedur udzielenia zamówień publicznych, Urząd Miasta Krakowa zaciągnął zobowiązania na łączną kwotę 137 414 673,76 zł netto.

Rok 2021 był także czasem intensywnego wdrażania elektronicznych procedur w praktyce i nabywania wiedzy nt. zasad stosowania nowej ustawy prawo zamówień publicznych oraz zasad korzystania z rozwijanych przez Urząd Zamówień Publicznych narzędzi do obsługi procedur elektronicznych. Początek 2021 r. roku to także intensywne przygotowanie formalnych podstaw funkcjonowania w nowych realiach prawnych – przygotowanie wewnętrznych regulacji UMK na podstawie przepisów ustawy PZP i rozporządzeń wykonawczych.

Dzięki możliwości organizowania regularnych spotkań na platformach elektronicznych, zawiązano grupę roboczą przedstawicieli komórek zamawiających w ramach Unii Metropolii Polskich i ta współpraca oraz wymiana wiedzy jest nadal kontynuowana.

W ramach normy ISO w Urzędzie Miasta Krakowa, od szeregu lat prowadzona jest **tzw. ocena dostawców** obejmująca wykonawców realizujących na rzecz Gminy zamówienia publiczne. Umożliwia ona identyfikację problemów z realizacją umów, w tym sytuacje opóźnienia w realizacji przedmiotów umów, przypadki naliczenia kar umownych, a w skrajnych przypadkach także odstąpienia od umowy. W 2021 roku zakończono realizację 171 umów dla których przeprowadzono ocenę dostawców. W 16 przypadkach doszło do nienależytego wykonania umowy, w tym uwzględniono dwie umowy od których realizacji Zamawiający odstąpił. W **9,35%** ocenianych umów Wykonawca nie wywiązał się z zobowiązań umownych (w 2020 roku wskaźnik ten wyniósł 11,88%). Nadzór Gminy nad procedurami dotyczącymi udzielania zamówień oraz

należytego wykonywania umów jest zatem rzeczywisty, optymalny i umożliwia zarządcą ewaluację działań z perspektywy kolejnych postępowań.

Dodatkowo Oddział Zamówień Publicznych na bieżąco nadzoruje ocenę umów, w których został wydłużony okres rękojmi i/lub gwarancji w celu zapewnienia – po upływie jej trwania – odpowiedniej oceny wykonawcy w zakresie wywiązania się z zobowiązań umowy dotyczących rękojmi i/lub gwarancji.

Na poziomie strategicznym w ramach usług wewnętrznych należy wymienić działania zrealizowane w 2021 roku związane z **ewaluacją Strategii Rozwoju Krakowa**, budową **Banku Informacji o Mieście i Metropolii** oraz współpracą ze Stowarzyszeniem Metropolia Krakowska, w tym dotyczące opracowania „Strategii Metropolii Krakowskiej 2030”.

Narzędzia zarządzania strategicznego w Krakowie:

- „Strategia Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030”,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Krakowa oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
- Bank Informacji o Mieście i Metropolii (BIMM),
- wnioski z dialogu i konsultacji z mieszkańcami,
- budżet w układzie zadań, Wieloletnia Prognoza Finansowa, Wieloletni Plan Inwestycyjny,
- system kontroli zarządczej i zarządzania ryzykiem.

Zintegrowany System Zarządzania GMK i wspomagający go System STRADOM dostarcza odpowiedniej jakości informacje zarządczej, która przekłada się na jakość decyzji na wszystkich poziomach zarządzania: strategicznym, taktycznym i operacyjnym.

Bank Informacji o Mieście i Metropolii (BIMM)

Zarządzanie dużym miastem wymaga gromadzenia i analizy danych z wielu źródeł. Bank Informacji o Mieście i Metropolii (BIMM) integruje i konsoliduje dane potrzebne do zarządzania strategicznego, które mogą służyć różnym celom, np.:

- zarządzaniu miastem, w tym realizacji Strategii Rozwoju Krakowa,
- badaniu relacji wewnątrzmiastowych,
- badaniu związków miasta rdzeniowego z gminami w obszarze funkcjonalnym,
- badaniu procesów urbanizacyjnych,
- rankingom i porównywaniu miast na poziomie krajowym czy międzynarodowym.

BIMM uwzględnia skalę zarówno lokalną, jak i metropolitalną oraz łączy dane z wielu źródeł, w tym rozproszonych baz danych GMK i innych jednostek, badań społecznych, statystyki publicznej, w tym statystyki eksperymentalnej.

Krokiem w kierunku stworzenia BIMM jest rozwój narzędzi i technologii IT (Program RDZENÍ, Portfel Projektów Smart City, w tym Platforma Wirtualizacji Danych). Ważnym elementem BIMM są Koordynatorzy dziedzin, którzy razem z Wydziałem Strategii, Planowania i Monitorowania Inwestycji (Wydział SI) tworzą podstawy BIMM takie jak Katalog wskaźników Jakości Życia (JŻ) i Jakości Usług Publicznych (JUP), prognozę demograficzną, badania społeczne.

Wśród działań zrealizowanych w 2021 roku w zakresie budowy Banku Informacji o Mieście i Metropolii należy wymienić:

- wykonanie dashboardów prezentujących dane demograficzne oraz prognozę demograficzną, w tym aktualizacja na podstawie przeprowadzonej korekty badań eksperymentalnych „Hybrydowej prognozy demograficznej dla Krakowa na lata 2020-2050 według 18 dzielnic”,
- wykonanie analizy kierunków przepływu pracujących z uwzględnieniem płci, grup wieku oraz sekcji PKD między gminami województwa małopolskiego oraz przepływu między

dzielnicami Krakowa, oszacowanie czasu przejazdu samochodem osobowym i odległości drogowej w korespondencji z kierunkami przepływów związanych z zatrudnieniem,

- przygotowanie zaktualizowanej metodyki badania pn. „Barometr Krakowski”, szczegółowy opis przedmiotu badań oraz wytycznych do postępowania przetargowego dotyczącego wyboru firmy badawczej, planowanego na 2022 rok.

Ewaluacja „Strategii Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030”

Zgodnie z zapisami „Strategii Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030” (SRK2030), ocenie efektów i jakości działań związanych z jej wdrażaniem służy okresowa ewaluacja, prowadzona zarówno w trakcie realizacji Strategii, jak i na koniec założonego horyzontu czasowego. Ewaluacja w trakcie realizacji SRK2030 jest dokonywana raz na dwa lata (tzw. ewaluacja on-going). Rok 2021 był pierwszym rokiem pozwalającym podsumować ponad dwuletni okres realizacji SRK2030. Wnioski i rekomendacje z badania ewaluacyjnego, zakończonego w marcu 2022 roku są obecnie analizowane i będą przedmiotem dalszych prac związanych z oceną realizacji SRK 2030, ewentualną rewizją i aktualizacją celów oraz działań kluczowych i programów strategicznych. Raport badawczy z ewaluacji jest dostępny na stronie dedykowanej strategicznemu rozwojowi Krakowa: www.strategia.krakow.pl.

Współpraca ze Stowarzyszeniem Metropolia Krakowska (SMK) i przyjęcie „Strategii Metropolia Krakowska 2030”

14 grudnia 2021 r., podczas uroczystego Walnego Zgromadzenia Członków Stowarzyszenia Metropolia Krakowska podjęto uchwałę w sprawie przyjęcia „Strategii Metropolia Krakowska 2030” wyznaczającej kierunek współpracy metropolitalnej, która jest jednym z fundamentów wdrożenia strategicznej wizji rozwoju miasta Krakowa, jako nowoczesnej i inteligentnej Metropolii, współtworzonej przez mieszkańców.

Wydział Strategii, Planowania i Monitorowania Inwestycji we współpracy z Koordynatorami Dziedzin zarządzania oraz komórkami organizacyjnymi UMK i MJO bardzo aktywnie uczestniczył w opracowaniu Strategii Metropolii Krakowskiej oraz składającego się na nią Modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej:

- współpracowano przy opracowaniu strategii ponadlokalnej pn. Plan Rozwoju Metropolii Krakowskiej, w tym przekazano zbiorcze opinie do raportów syntetycznych w zakresie dziedzin strategii,
- koordynowano działania związane z opracowaniem modelu funkcjonalno-przestrzennego,
- koordynowano współpracę w ramach Forum Gospodarki Przestrzennej Metropolii Krakowskiej,
- koordynowano współpracę w ramach Forum Rozwoju Gospodarczego Metropolii Krakowskiej,
- koordynowano współpracę w ramach II Forum Metropolii Krakowskiej.

IV.1.2.3.3. Rozwój narzędzi informatycznych wspierających zarządzanie Miastem

W 2021 roku we współpracy z Centrum Obsługi Informatycznej UMK (COI) oraz wieloma komórkami organizacyjnymi UMK kontynuowano działania na rzecz utrzymania i rozwoju systemu zarządzania GMK oraz społeczeństwa informacyjnego – zgodnie z celami „Strategii Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030” i wpisaną w nią koncepcją Smart City.

Centrum Obsługi Informatycznej UMK (COI) realizowało w 2021 roku działania w trzech obszarach strategicznych:

- **Transformacja:** kontynuacja przekształcenia Wydziału IT w Centrum Obsługi Informatycznej,
- **Rozwój i utrzymanie Systemu Informatycznego UMK (SI UMK):** zaplanowana budowa nowego zintegrowanego systemu informatycznego UMK zgodnego z zatwierdzoną Strategią Usług i architekturą usługową (SOA) oraz rozwój obszaru cyberbezpieczeństwa,
- **Smart City:** zaplanowanie modelu docelowego dla rozwiązań Smart City.

Dwoma głównymi założeniami związanymi z przekształceniem Wydziału IT w Centrum Obsługi Informatycznej były budowa potencjału operacyjnego COI oparta o unikatowe, trudno dostępne w postaci usług zewnętrznych kompetencje oraz budowa skalowalnego, zintegrowanego systemu informatycznego w architekturze usługowej (SOA) pozwalającego na jego łatwą rozbudowę i częściowe uniezależnienie się od dostawców zewnętrznych.

W roku 2021 zinwentaryzowano i uporządkowano procedury wewnętrzne COI, przygotowano portal dla pracowników, gdzie wymieniane są informacje i upowszechniana jest wiedza z zakresu cyberbezpieczeństwa, zrealizowano zakup oraz wdrożenie nowych aplikacji służących bezpieczeństwu. Realizując zadania związane ze standaryzacją i edukacją użytkowników SI UMK przeprowadzono 10 szkoleń (webinariów), podczas których prezentowano treści i przykłady mające podnieść świadomość użytkowników w zakresie bezpieczeństwa systemu.

Rozwój i utrzymanie Systemu Informatycznego Gminy Miejskiej Kraków

Działania w zakresie rozwoju systemu informatycznego:

- Kontynuowano przygotowania do wymiany technologicznej systemu OTAGO na jego nową generację OTAGO 365. Jest to zintegrowany system do wspomagania pracy urzędu w tak kluczowych obszarach jak: budżet, podatki i opłaty, świadczenia socjalne, systemy ewidencyjne.
- Rozpoczęto wdrożenie systemu EZD PUW Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego, który umożliwi stopniowe przechodzenie z tradycyjnego systemu obsługi czynności kancelaryjnych, bazującego na papierowych teczach aktowych, na elektroniczne zarządzanie dokumentacją. Pierwszy etap wdrożenia zakończony z końcem 2021 r. dotyczył zakresu obsługi korespondencji wewnętrznej oraz procesu rejestracji umów.
- Rozpoczęto realizację szeregu inicjatyw adresowanych do mieszkańców, które w znaczący sposób ułatwią korzystanie z usług, informacji i danych udostępnianych przez Gminę Miejską Kraków:
 - Portal Elektronicznych Usług Publicznych - działanie przeprowadzone w ramach Programu EKO,
 - Krakowskie Centrum Kontakt,
 - Platforma Usług Mobilnych - otwartego rozwiązania utrzymywanego i rozwijanego przez Zespół ds. Rozwiązań Własnych COI pozwalający na udostępnianie usług w ramach jednej wspólnej dla Miasta aplikacji mobilnej,
 - Portal Otwarte Dane.
- Podjęto szereg inicjatyw zgłaszanych przez wydziały merytoryczne, dotyczących budowy nowych aplikacji lub rozbudowy istniejących systemów dziedzinowych o dodatkowe funkcjonalności. Liczba inicjatyw, które prowadzili lub byli zaangażowani pracownicy COI wzrosła z liczby 23 w roku 2020 do 81 w roku 2021, z czego liczba inicjatyw o charakterze projektowym, prowadzonych zgodnie z przyjętą metodyką PRINCE2 wyniosła 19.

Obecnie liczba aplikacji biznesowych użytkowników UMK wynosi **214**.

Działania na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego i Smart City

Zakres tej usługi dotyczy głównie kluczowego z punktu widzenia Gminy utrzymania i rozwoju Systemu Informatycznego Urzędu Miasta Krakowa (SI UMK), rozwoju systemu zarządzania, cyfryzacji oraz wsparcia informatycznego Usług publicznych, działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego i Smart City.

Projekty i działania z zakresu Smart City realizowane przez UMK, jednostki miejskie i spółki miasta w latach 2018–2021:

- działania związane z planowanym uruchomieniem Krakowskiego Centrum Kontakt (KCK),
- wdrożenie Aplikacji Mobilnej Krakowskiej Karty Rodzinnej 3+,
- InPost Urząd24 - nadawanie i odbieranie niektórych dokumentów urzędowych w Paczkomatach,
- Referencyjna Baza Nieruchomości,
- INTHERWASTE,
- Strategia Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Miejskiej Kraków,
- wdrożenie narzędzia ATMO-PLAN – modelowanie dyspersji zanieczyszczeń powietrza w Krakowie w wysokiej rozdzielczości,
- aplikacja do szacowania efektu ekologicznego z działań ograniczających emisję komunikacyjną w Krakowie (REKOMKRAK),
- Centralny System Kolejowy,
- wdrożenie Strategii Usług w UMK,
- Klaster Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22,
- Portal Otwarte Dane - rozpoczęcie realizacji w 2021 roku.

E-usługi UMK w zakresie geodezji oraz obsługa i rozwój MSIP

W 2021 roku kontynuowano działania w zakresie informatyzacji danych geodezyjnych. Wydział Geodezji UMK prowadzi bazy Powiatowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego (PZGiK) oraz bazy Miejskiego Systemu Informacji Przestrzennej (MSIP). Bazy te są rejestrami publicznymi, które podlegają procesowi aktualizacji, modernizacji i udostępniania na podstawie przepisów prawa. Portal MSIP Obserwatorium - system do wspomagania zarządzania przestrzenią geograficzną miasta Krakowa, w ramach którego udostępniane są mieszkańcom dane i informacje m.in. o przestrzeni i planach zagospodarowania miasta, posiada już 20 tematycznych kompozycji oraz 11 aplikacji. Portal jest rozbudowywany w dalszym ciągu – w nowej wersji, oprócz nieco zmienionej szaty graficznej, urozmaicone zostało narzędzie 'Wyszukiwanie zaawansowane' o funkcje dodawania i usuwania z aktualnych wyników, a także na Liście warstw można wyszukiwać warstwy, włączać/wyłączać oraz związać/rozwiązać wszystkie warstwy. W ramach rozbudowy udostępniono trzy nowe widgety: Wyszukiwanie metadanych, Pobieranie danych, Edytor, a także moduł logowania zintegrowany z Miejską Platformą Internetową Magiczny Kraków – dostępne we wszystkich kompozycjach 2D na portalu. Portal MSIP Obserwatorium został wzbogacony o portal informacyjny w ramach platformy MPI, na którym publikowane są obok listy dostępnych kompozycji mapowych również aktualności, katalog metadanych, listę aplikacji MSIP, podstawowe informacje o MSIP, przydatne linki do innych stron internetowych.

Rozwój Zintegrowanego Systemu Zarządzania STRADOM

Wykonano usprawnienia technologiczne i rozbudowano System STRADOM o funkcjonalność planowania Instrumentów Zarządzania Strategicznego (IZS), takich jak: Programy, Projekty, Portfele projektów i Sieci projektów oraz Produktu przeliczeniowego. W październiku 2021 roku odbyły się warsztaty dla koordynatorów zadań budżetowych z UMK i MJO w zakresie obsługi Systemu STRADOM 1.5, wspierającego definiowanie Instrumentów Zarządzania Strategicznego oraz Produktu przeliczeniowego. Kontynuowano projekt STRADOM 2.0,

opracowano koncepcję rozwoju STRADOM 2.0 w technologii i architekturze SOA zapewniającej współpracę z innymi produktami programu „Rdzeń”.

System Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego (EZD PUW)

W 2021 roku rozpoczęto wdrożenie systemu do elektronicznego zarządzania dokumentacją Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego EZD PUW, który umożliwi stopniowe przechodzenie z tradycyjnego systemu obsługi czynności kancelaryjnych, bazującego na papierowych teczках aktowych, na elektroniczne zarządzanie dokumentacją. Wdrożenie pilotażowe aplikacji EZD PUW nastąpiło w dniu 15 listopada 2021 r. na mocy Zarządzenia nr 3204/2021 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 12 listopada 2021 r. Pierwszy etap wdrożenia zakończony z końcem 2021 r. dotyczył zakresu obsługi korespondencji wewnętrznej oraz procesu rejestracji umów. Wdrożeniem zostało objętych 36 użytkowników (18 pracowników Krakowskiego Centrum Świadczeń i 18 pracowników Wydziału Finansowego) realizujących procesy obsługi świadczeń i Karty Polaka.

IV.1.2.4. Inwestycje i projekty realizowane w ramach Dziedziny Administracja i cyfryzacja w 2021 roku

Realizacja projektów pn. „Program Elektroniczna Komunikacja i Obsługa (EKO)”.

W 2021 r. kontynuowano realizację rozpoczętego w 2018 roku programu kluczowego dla przyszłego funkcjonowania Systemu Informatycznego Gminy Miejskiej Kraków tj. Programu Elektroniczna Komunikacja i Obsługa (EKO).

Program jest związany z udostępnieniem infrastruktury i procesów pozwalających na systemowe dostarczanie usług elektronicznych klientom wewnętrznym i zewnętrznym zgodnie z architekturą zorientowaną na usługi (SOA UMK). Architektura pozwala na szybką integrację systemów w oparciu o wdrożoną w ramach Programu EKO integracyjną szynę danych ESB WSO2. W latach 2022-2023 planowana jest stopniowa integracja aplikacji i systemów działających w ramach SI UMK w architekturze usługowej, co pozwoli na istotne podniesienie poziomu świadczenia usług elektronicznych Klientom UMK.

W ramach Programu EKO w 2021 r. (Transza 4) kontynuowano realizację następujących projektów:

„Wdrożenie Strategii Usług w UMK”

Głównym celem projektu jest rozwiązanie problemów związanych z zarządzaniem informatyzacją usług poprzez wprowadzenie m.in. standaryzacji procesu określania poziomu informatyzacji stosownie do specyfiki usług publicznych, czy zarządzania na poziomie operacyjnym oraz strategicznym. Celem pośrednim jest redukcja niespójności aktualnego systemu zarządzania usługami.

Realizacja projektu centralnej bazy informacji o usługach, relacjach między nimi a także narzędzi informatycznych potrzebnych do wykonania usług, doprowadzi do zwiększenia efektywności zarządzania rozwojem systemu informatycznego UMK. Dodatkowo pozwoli na zmniejszenie kosztów utrzymania usług, poprzez eliminację duplikatów.

Projekt ma na celu także usprawnienie procesów decyzyjnych oraz współdziałania między zespołami odpowiedzialnymi za informatyzację usług. W tym celu planowane jest zdefiniowanie nowych ról organizacyjnych a także sprecyzowanie obszarów kompetencji ośrodków UMK odpowiedzialnych za informatyzację.

Prace przygotowawcze zostały zakończone w 2020 roku, w efekcie przygotowana została Karta Projektu, opracowanie uzasadnienia społeczno-ekonomicznego oraz ocena wymaganych

zasobów. Utworzony został także Zespół Projektowy na mocy Polecenia Służbowego Dyrektora Magistratu.

W roku 2021 została wydana deweloperska oraz testowa wersja Aplikacji w kilku wydaniach zawierających część funkcjonalności opisanych w dokumencie Strategii Usług jak również tych zgłoszonych przez Product Ownera wynikających z doświadczenia w zarządzaniu usługami w UMK.

Katalog Usług został zasilony szeregiem Usług oraz użytkowników w celu wykonywania testów i sprawdzania poprawności działania poszczególnych elementów. Wytworzona i zaprogramowana została matryca określająca poziom informatyzacji usług.

„Portal Elektronicznych Usług Publicznych Miasta Krakowa – Krakowskie Centrum Kontakt”

Głównym celem projektu jest powstanie portalu elektronicznych usług publicznych, dzięki któremu możliwe będzie udostępnienie usług dla mieszkańców na jednej platformie oraz prezentacja bieżących informacji dla mieszkańców o sytuacjach alarmowych, utrudnieniach wynikających z różnych zgłoszeń i współpracy Wydziałów i MJO. Rozwiązanie to umożliwi skorzystanie z elektronicznych usług publicznych poprzez portal, który będzie składnikiem tworzonego w UMK projektu pod nazwą Krakowskie Centrum Kontakt.

W 2020 roku została przygotowana analiza funkcjonalno-techniczna. W październiku 2021 roku ogłoszono zamówienie publiczne na zaprojektowanie, wykonanie i wdrożenie w Urzędzie Miasta Krakowa zintegrowanego portalu Krakowskie Centrum Kontakt – Elektroniczne Usługi Publiczne oraz świadczenie usługi asysty technicznej i konserwacji.

W roku 2022 planowane jest zakończenie postępowania przetargowego, w którym wyłoniony zostanie Wykonawca na realizację portalu. Po doprecyzowaniu niezbędnych szczegółów nastąpi podpisanie umowy i rozpoczęcie prac w postaci analizy przedwdrożeniowej.

„Bazy Referencyjne – Osoby”

Celem projektu jest potrzeba udostępnienia bazy osób dla innych systemów jako bazy referencyjnej osób fizycznych i prawnych co wymusza konieczność jej uporządkowania i zabezpieczenia.

Niniejszy projekt ze znanymi obecnie ograniczeniami bazy osób ma za zadanie opracowanie i wdrożenie nowego systemu.

Projekt ten powinien bezpośrednio przełożyć się na przyspieszenie obsługi klienta Urzędu.

Dane o osobach będą mogły być automatycznie uzupełniane w formularzach w innych systemach na podstawie danych z bazy referencyjnej oraz udostępniane dla innym systemów działających w Urzędzie Miasta i w podległych miejskich jednostkach organizacyjnych.

Zapewni to zgodność danych mieszkańców Krakowa z rejestrami państwowymi oraz pobieranie bazy osób prawnych z rejestrów państwowych.

W 2021 roku został rozstrzygnięty przetarg na budowę systemu. Wykonawca opracował wspólnie z Zamawiającym analizę przedwdrożeniową oraz prowadził prace programistyczne.

„Baza Referencyjna - Nieruchomości”

Głównym celem projektu jest umożliwienie szybszego i prostszego dostępu do aktualnych danych o nieruchomościach dla aplikacji i systemów, które te dane wykorzystują.

Dane te będą aktualizowane codziennie ze źródłowej bazy danych ZSOZ.

Zarówno powstające nowe jak i modernizowane aplikacje, które mają zapotrzebowanie na tego typu dane będą mogły uzyskać do nich dostęp co znacznie usprawni różne procesy informatyczne w UMK.

W projekcie w 2021 roku zmieniono kierunek zasadniczy z budowy oddzielnej Hurtowni Danych o nieruchomościach, z której miały być udostępniane dane (bez obciążenia serwerów aktualizujących dane referencyjne) na wzmocnienie i zmianę środowiska pracy ZSOZ (system źródłowy danych o nieruchomościach) z serwerów fizycznych na **wirtualne**.

Udało się to zrobić w 100% mimo szeregu perturbacji. Dodatkowo wykonano serwer testowy, którego nie zakładano w harmonogramie na początku realizacji tego zadania.

W wyniku zmian przeprowadzonych w projekcie oszczędzono ok. 2,7–3 mln zł, które zainwestowano w modernizację systemu geodezyjnego w zakresie infrastruktury informatycznej. Ten proces był zaplanowany na lata 2022 – 2023 ze względu na wygasające licencje i programy wsparcia dla starego oprogramowania serwerowego.

Równocześnie udało się uruchomić w ramach tego projektu zespół do weryfikacji, poprawy bądź uzupełnienia danych źródłowych w rejestrze gruntów dotyczących nieruchomości. Pierwsza część weryfikacji tych danych, która dotyczyła ok 35 tys. rekordów została rozpoczęta w IV kwartale 2021 roku.

W roku 2022 zaplanowane jest zakończenie pierwszej części weryfikacji 35 tys. rekordów oraz wykonanie interfejsów udostępniających dane referencyjne o nieruchomościach zainteresowanym systemom i aplikacjom w UMK, bezpośrednio z ZSOZ, który jest już uruchomiony w wirtualnym i skalowalnym środowisku informatycznym.

IV.1.3. Finanse

Tabela IV.1.7. Wydatki w Dziedzinie Administracja i cyfryzacja zrealizowane w 2021 roku w podziale na usługi

Dziedzina zarządzania / Usługi publiczne / kategorie wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Administracja	476 611 284	71,69
Usługi administracyjne wewnętrzne (A-1)	75 251 405	11,32
Usługi administracyjne zewnętrzne (A-2)	31 054 482	4,67
Wydatki rzeczowe zadań projektowych, w tym inwestycyjnych oraz zadania Dzielnic	33 739 052	5,07
Wydatki na utrzymanie stanowisk pracy UMK	336 566 345	50,62
Finanse	188 237 392	28,31
Wpłata do budżetu państwa „Janosikowe”	127 616 252	19,19
Obsługa długu publicznego	60 621 140	9,12

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Tabela IV.1.8. Wydatki w Dziedzinie Administracja i cyfryzacja zrealizowane w 2021 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	664 848 677	100
Wydatki inwestycyjne	20 948 268	3,15
Wydatki bieżące	643 900 409	96,85

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

IV.2. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Streszczenie: Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne oceniane kompleksowo – za pomocą wielu wskaźników – utrzymuje się na dobrym poziomie, ale wymaga stałego monitorowania i podejmowania adekwatnych działań ze strony służb ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

W 2021 roku stwierdzono o 377 przestępstw więcej niż w roku poprzednim (17 639 w 2020 r., który ze względu na sytuację epidemiczną i ograniczenia był specyficznym rokiem), ale mniej o 1 455 niż w roku 2019. Wykrywalność ogólna przestępstw w 2021 roku wyniosła 60,2% (61,8% w 2020 r., 59,3% w 2019 r.), w tym przestępstw kryminalnych 59,1% (61,6% w 2020 r., 57% w 2019 r.). Sukcesywny wzrost – nie licząc wskaźników dla 2020 roku – poziomu wykrywalności przestępstw godzących w bezpieczeństwo i porządek publiczny jest efektem działalności policjantów Komendy Miejskiej Policji w Krakowie, działań Straży Miejskiej, inicjatyw władz miasta, a także wpływu czynników zewnętrznych spowodowanych głównie pandemią.

Liczba wypadków drogowych, w tym z udziałem pieszych wyniosła 738 i była mniejsza o 141 niż w 2019 r. (879 w 2019 r., 553 w 2020 r.) Podobnie, liczba kolizji, czyli zdarzeń, w których nie ucierpiała żadna osoba lub leczenie poszkodowanych nie trwało dłużej niż 7 dni, była – nie wliczając danych za 2020 r. – najmniejsza od kilku lat i wyniosła 8 819, a więc mniej o 1 257 niż w 2019 roku. Spadła także liczba ofiar śmiertelnych w wyniku wypadków drogowych, z 13 w 2019 roku do 10 w 2021 roku (10 w 2020 r.) oraz liczba rannych z 956 w 2019 roku do 771 w 2021 roku (596 w 2020 r.).

Rok 2021 charakteryzował się wzrostem liczby zdarzeń wymagających podjęcia czynności przez służby interwencyjne Policji – 74 808 (2020 – 72 547). W tym samym czasie Straż Miejska przyjęła 97 099 zgłoszeń interwencyjnych. Liczba interwencji w ubiegłym roku nie wpłynęła zasadniczo na czas oczekiwania obywateli na podjęcie czynności przez funkcjonariuszy. Wyniki badań prowadzonych przez Urząd Miasta Krakowa w 2021 r. wykazują poprawę poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Według badań wskaźniki poczucia bezpieczeństwa w okolicy miejsca zamieszkania wyniosły w 2021 r. 94,7% w ciągu dnia (2020 – 92,5%), 70,8% po zmroku (2020 – 68,5%).

Większa liczba interwencji Policji, wypadków drogowych oraz kolizji, a także zgłoszeń interwencyjnych, może wynikać z poluzowania ograniczeń w przemieszczaniu się oraz złagodzenia innych obostrzeń nałożonych w warunkach pandemii COVID-19.

Miasto we współpracy z Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie podejmowało działania w ramach „Programu profilaktyki przeciwpożarowej obiektów Gminy Miejskiej Kraków”. Prowadzono m.in. cykliczne kontrole budynków szkół samorządowych (ok. 53% budynków). Skala występowania pożarów i innych miejscowych zagrożeń była większa w stosunku do 2020 r. o 411 przypadków. Zwiększyła się liczba ofiar śmiertelnych pożarów – z 9 w 2020 r. do 12 w 2021 r. Miasto Kraków wspierało finansowo zakupy pojazdów ratowniczo-gaśniczych dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych działających na terenie Krakowa. Zapewniło także pełną gotowość bojową wszystkim jednostkom OSP.

W zakresie ochrony przeciwpowodziowej realizowano zadania wynikające z „Planu ograniczenia skutków powodzi oraz odwodnienia miasta Krakowa”. W tym zakresie, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie prowadziło prace związane z rozbudową wałów przeciwpowodziowych oraz z budową zbiorników retencyjnych w zlewni rzeki Serafy. Z punktu widzenia ochrony przeciwpowodziowej Krakowa, modernizacja i podwyższenie na terenie miasta obwałowań wiślanych oraz budowa zbiorników retencyjnych są zadaniami

priorytetowymi. W 2021 r. odsetek wałów przeciwpowodziowych „niezagrożających” bezpieczeństwu (bez względu na zarządzającego wałami), wyniósł – podobnie jak w latach ubiegłych - 87%.

W ramach Dziedziny prowadzono współpracę ze służbami administracji zespolonej w celu zapewnienia bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego (z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym) oraz bezpieczeństwa obiektów budowlanych (z Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego). Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie od samego początku, tj. od marca 2020 roku, kiedy wystąpił pierwszy przypadek zachorowania na COVID-19 na terenie miasta Krakowa, podejmowali wzmożone działania przeciwepidemiczne wymagające wielkiego nakładu sił i środków w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się wirusa. Działania te były kontynuowane przez cały 2021 r.

W związku ze stanem pandemii COVID-19 i wprowadzonymi obostrzeniami oraz zmianą przeznaczenia dedykowanych środków w celu zapewnienia płynności finansowej Miasta, podjęta została decyzja o wstrzymaniu w 2020 roku realizacji Programu poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa na lata 2018-2020 pn. „Bezpieczny Kraków”. Zawieszenie Programu wywołało lukę w miejskiej profilaktyce bezpieczeństwa, również ze względu na brak zapewnienia ciągłości i cykliczności realizacji dużej części projektów, a przede wszystkim zagrożenie utraty dotychczas osiągniętych pozytywnych efektów. W związku z tym, aby zapewnić możliwość kontynuacji działań w 2021 r. i dokończyć realizację Programu podjęto decyzję o przedłużeniu realizacji Programu o jeden rok. W styczniu 2022 roku Uchwałą Rady Miasta Krakowa przyjęto kolejną edycję Programu na lata 2022-2024.

W budżecie Miasta Krakowa nakłady na Dziedzinę Bezpieczeństwo publiczne wyniosły w 2021 roku **1,84%** wydatków.

IV.2.1. Wprowadzenie do Dziedziny Bezpieczeństwo publiczne

Dziedzina Bezpieczeństwo publiczne obejmuje swoim zakresem zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie dotyczącym utrzymania porządku publicznego oraz zapewniania bezpieczeństwa obywateli, w tym podejmowania działań mających na celu ochronę przeciwpożarową i przeciwpowodziową. Ponadto, Gmina Miejska Kraków jako miasto na prawach powiatu zobowiązana jest do uchwalenia programu zapobiegania przestępczości mającego oddziaływać na bezpieczeństwo jej mieszkańców.

Zadania służące zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego realizowane są we współpracy i przy zaangażowaniu wielu służb oraz instytucji, m.in. Komendy Miejskiej Policji, Straży Miejskiej Miasta Krakowa, Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej.

IV.2.2. Charakterystyka usług publicznych

W ramach Dziedziny realizowane i monitorowane są dwie usługi publiczne:

- Tworzenie warunków do utrzymania bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy (B- 1)
- Zapewnienie mieszkańcom pomocy w sytuacjach zagrożeń (B-2)

IV.2.2.1. Usługa publiczna B-1 Tworzenie warunków do utrzymania bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy

Usługa publiczna B-1 polega na ograniczaniu niepożądanych zjawisk przestępczych dzięki aktywności policjantów Komendy Miejskiej Policji w Krakowie oraz aktywności Straży Miejskiej w obszarze działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego. Urząd Miasta Krakowa aktywnie wspomaga Policję w ograniczeniu przestępczości i wzmacnianiu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa oraz turystów odwiedzających miasto, m. in. poprzez współfinansowanie zakupu pojazdów, niezbędnego sprzętu, a także finansowanie służb ponadnormatywnych oraz staży adaptacyjnych policjantów odbywających praktykę w służbie prewencyjnej, po przeszkoleniu podstawowym w ośrodkach szkolenia Policji.

Usługa obejmuje także prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie bezpieczeństwa mieszkańców w obszarze przeciwpożarowym poprzez wykonywanie wspólnych czynności kontrolno-rozpoznawczych Urzędu Miasta Krakowa we współpracy z Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej.

Analiza stanu przestępczości w Krakowie, dokonana na podstawie liczby przestępstw stwierdzonych, pokazuje, że pozytywne trendy w zakresie walki z przestępczością zostały utrzymane. W 2021 roku łączna liczba wszystkich przestępstw stwierdzonych określonych w kodeksie karnym i przepisach karnych ustaw szczególnych wyniosła 18 016 i była jedną z niższych wartości w ciągu ostatnich lat, nie wliczając roku 2020, który był specyficznym okresem z uwagi na wprowadzone restrykcje związane ze stanem epidemii.

Skalę zjawisk przestępczych obrazuje **Wskaźnik Liczba przestępstw stwierdzonych na 100 tys. mieszkańców (W2_B)**:

- 2021: 2 303,433
- 2020: 2 261,509
- 2019: 2 499,759

W 2021 roku na terenie miasta popełniono ogółem 377 więcej przestępstw niż w 2020 roku, co oznacza, że liczba przestępstw w stosunku do roku 2020 wzrosła niespełna o 2 %. Poziom bezpieczeństwa publicznego w Krakowie - oceniany przez pryzmat trendu wieloletniego liczby popełnianych przestępstw – mimo niewielkich wahań - zachowuje pożądany kierunek malejący.

W ciągu ostatnich kilku lat, zmianie ulega struktura popełnianych przestępstw. **Udział najbardziej uciążliwych przestępstw dla mieszkańców (kradzieże z włamaniem, rozboje, wymuszenia rozbójnicze, bójki i pobicia, kradzieże samochodów) w liczbie przestępstw ogółem (W11_B) wykazuje trend malejący:**

- 2021: 32%
- 2020: 33%
- 2019: 35%

Liczba przestępstw stwierdzonych zaliczanych do kategorii najbardziej uciążliwych przestępstw w 2021 roku wyniosła 5 738 i była porównywalna do liczby przestępstw odnotowanych rok wcześniej, natomiast znacznie mniejsza, niż latach ubiegłych. Liczba przestępstw stwierdzonych w tej kategorii w 2021 roku stanowiła 65% wartości z roku 2016.

Od kilku lat występuje coroczny - kilkuprocentowy wzrost wykrywalności przestępstw najbardziej uciążliwych; w 2021 roku wartość wskaźnika wyniosła 38% i była wyższa o 12,7 p.p niż w roku 2016

Liczba przestępstw ogółem popełnionych przez nieletnich w 2021 wyniosła 611, co znaczy, że zmalała w stosunku do 2020 roku o 26, 65%, kiedy to nieletni popełnili 833 przestępstw.). **Przestępczość nieletnich ogółem w Krakowie w odniesieniu do 100 000 mieszkańców (W3_B) wynosiła (w szt.):**

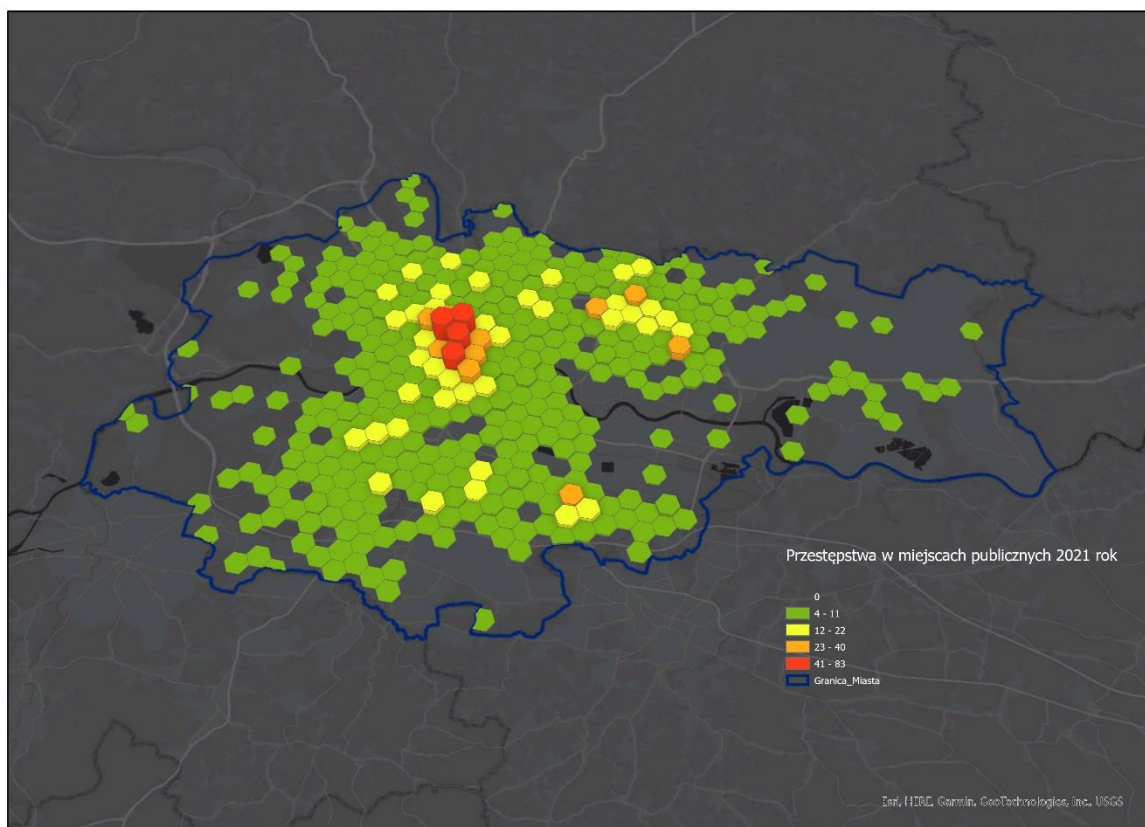
- 2021: 78,119
- 2020: 106,800
- 2019: 164,802

Należy jednak odnotować, że w przypadku przestępstw popełnianych przez nieletnich **udział najbardziej uciążliwych przestępstw dla mieszkańców tj. kradzież z włamaniem, rozbój, bójka i pobicie, kradzież i wymuszenie rozbójnicze, uszkodzenie rzeczy, uszczerbek na zdrowiu (W12_B, w %) wzrósł o ok. 7 punktów procentowych:**

- 2021: 13,75%
- 2020: 6,7%
- 2019: 9,3%

Rok 2021 pod względem rozkładu przestrzennego przestępstw był podobny do trendu obserwowanego już od kilku lat w Krakowie: przestępczość w Krakowie wzorem lat ubiegłych koncentruje się w rejonie centrum miasta.

Rysunek IV.2.1. Przestępstwa zgłoszone w przestrzeni publicznej w 2021 roku

Źródło: Mapa bezpieczeństwa prowadzona przez Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego

W obszarze działań na rzecz zapewnienia porządku publicznego aktywnie pracowała Straż Miejska. W 2021 roku przyjęto 97 099 zgłoszeń interwencyjnych oraz zrealizowano 53 176 służb patrolowych. Liczba ujawnionych w 2021 roku wykroczeń wyniosła 114 049 i była wyższa o 11,3% niż w 2019 roku (2020 r. – 85 649; 2019 r. - 102 434), co daje średnio 2,145 wykroczeń ujawnianych w ciągu służby patrolowej (2020 r. – 1,73, 2019 r. - 1,96). Wzrost liczby wykroczeń może być związany z większą liczbą służb patrolowych w terenie oraz z wzrostem o ponad 60% (w stosunku do 2019 roku) **liczby interwencji podjętych przez służby w wyniku oglądu monitoringu, co obrazuje miernik M14_B:**

- **2021: 6 091**
- 2020: 3 729
- 2019: 3 753

Większa liczba takich interwencji może wynikać z powiększania liczby kamer miejskiego monitoringu, ale także z profesjonalizacji doświadczenia operatorów monitoringu w wykrywaniu zdarzeń na podstawie obrazu, oraz lepszej lokalizacji kamer, tzn. umieszczania kamer w tych rejonach gdzie – na podstawie analiz prowadzonych m.in. przy użyciu Mapy bezpieczeństwa - występuje większe prawdopodobieństwo występowania zdarzeń wymagających podjęcia interwencji.

Straż Miejska realizując zadania dotyczące współudziału w ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego prowadziła także działania o charakterze profilaktycznym, w ramach, których zorganizowała 3 230 zajęć edukacyjnych, a także zorganizowała 55 spotkań profilaktycznych, które zgromadziły 2 725 uczestników.

Średnią liczbę mieszkańców przypadającą na jednego funkcjonariusza SMMK w ogniach patrolowych obrazuje Wskaźnik W1_B:

- 2021: 2 589,858 osób
- 2020: 2 516,019 osób
- 2019: 2 412,121 osób

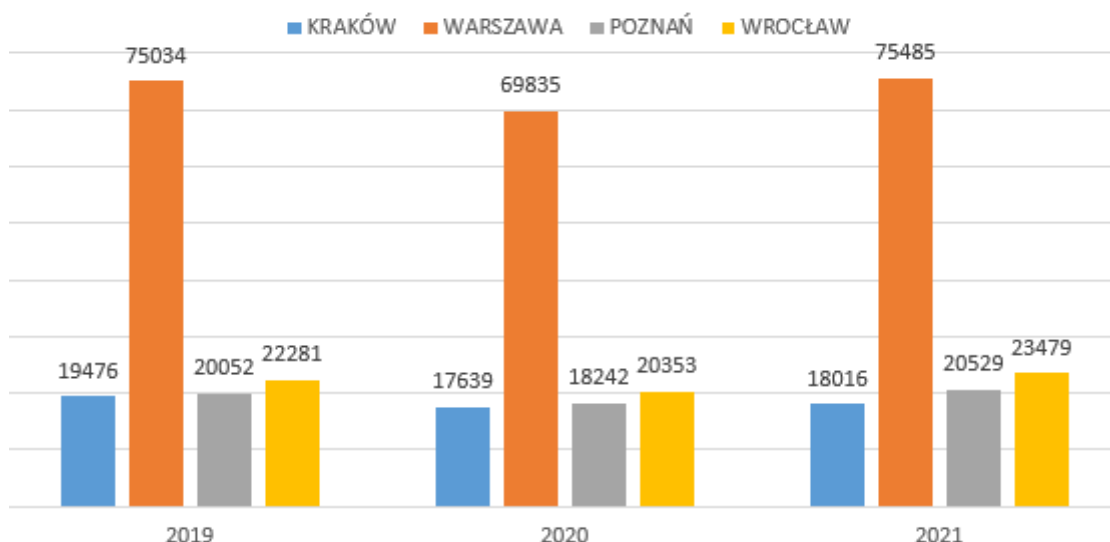
Oceniając bezpieczeństwo publiczne przez pryzmat wyników Raportu z prowadzonych corocznie badań „Poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa” (II edycja w 2021 roku) należy podkreślić, że poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców od kilku lat utrzymuje się na wysokim poziomie, a w niektórych aspektach systematycznie wzrasta, co obrazują poniższe dane:

„Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa w okolicy miejsca zamieszkania w ciągu dnia” 2021: 94,7% ankietowanych czuje się bezpiecznie w swojej okolicy w ciągu dnia (2014: 93,3%)

„Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa w okolicy miejsca zamieszkania po zmroku” 2021: 70,8% ankietowanych czuje się bezpiecznie w swojej okolicy po zmroku (2014: 46,8%)

„Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa” 2021: 82,8% ankietowanych uważa, że Kraków jest bezpiecznym miastem (2014: 57,8%)

Rysunek IV.2.2. Liczba przestępstw stwierdzonych w Krakowie na tle innych dużych miast, w latach 2019-2021

Źródło: Komenda Miejska Policji w Krakowie

Wskazane dane, na tle innych dużych miast sytuują Kraków korzystnie. Wykrywalność przestępstw, tak w ujęciu ogólnym, jak i w odniesieniu do przestępstw kryminalnych jest nieco niższa niż rok wcześniej, jednakże od kilku lat zauważalny jest pozytywny trend w zakresie walki z przestępczością, w tym przestępczością kryminalną, gdzie nastąpił wzrost wykrywalności o 9 punktów procentowych w porównaniu do 2016 roku.

Wykrywalność ogólna wynosiła:

- **2021: 60,2%**
- 2020: 61,8%
- 2019: 59,3%

Wykrywalność kryminalna wynosiła:

- **2021: 59,1%**
- 2020: 61,6%
- 2019: 57%

Dla bezpieczeństwa istotne jest zaangażowanie służb prewencyjnych w terenie zarówno ze strony Policji jak i Straży Miejskiej Miasta Krakowa. W 2021 r. ulice Krakowa patrolowało średnio dobowo 302 funkcjonariuszy straży miejskiej wobec 310 w 2020 roku. Mniejsza liczba funkcjonariuszy służby patrolowej nie wpłynęła na liczbę służb patrolowych, co pokazuje następujący miernik:

Ilość 8 godzinnych służb patrolowych SMMK (M12_B):

- **2021: 53 176**
- 2020: 49 595
- 2019: 52 161

Stan epidemii COVID-19 który trwał przez cały 2021 r. nadal nakładał na policjantów i strażników miejskich dodatkowe zadania, których celem było ograniczenie rozprzestrzeniania się koronawirusa. Zadania te realizowano wspólnie ze Strażą Miejską Miasta Krakowa, Państwową Wojewódzką i Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie. Współpraca opierała się zarówno na prowadzeniu wspólnych kontroli obiektów takich jak: restauracje, siłownie/kluby fitness, obiekty hotelarskie czy galerie handlowe jak i wymianie informacji w związku ze zgłoszeniami dotyczącymi nieprzestrzegania aktualnych obostrzeń sanitarnych na terenie miasta Krakowa. W 2021 roku zrealizowano 392 wspólne patrole funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Krakowie z pracownikami Państwowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej oraz Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie.

Tabela IV.2.2. Wsparcie finansowe Komendy Miejskiej Policji w Krakowie z Urzędu Miasta Krakowa, Budżetu Obywatelskiego, Rad Dzielnic, w latach 2017-2021

Rok	Środki na dodatkowe patrole (w zł)	Środki na zakup pojazdów służbowych/liczba pojazdów (w zł)		Środki na inne cele, np. zakup materiałów (w zł)	Ogółem (w zł)
2017	113 700	1 129 512	27	143 884	1 387 096
2018	258 700	1 334 500	32	73 899	1 667 097
2019	1 070 000	1 905 000	33	168 000	3 143 000
2020	193 134	1 327 560	27	834 000	2 354 694
2021	344 800	1 527 500	28	89 600	1 961 900

Źródło: Komenda Miejska Policji w Krakowie

Wsparcie finansowe w zakresie środków na dodatkowe patrole w 2021 roku było znacznie wyższe, bo o ponad 150 tys. zł, niż w 2020 roku. Zwiększyła się także kwota dofinansowania przeznaczona na zakup pojazdów służbowych (w tym zakupiono 15 pojazdów hybrydowych).

Z 89 600 zł przeznaczonych na inne cele, zakupiono sprzęt przeznaczając na to następujące kwoty:

- 61 000 zł na zakup sprzętu: analizator narkotyków, rowery, analizator spalin, dymomierz;
- 28 600 zł na zakup materiałów profilaktycznych i narkotesterów.

Konsekwentne działania Miasta zmierzające do wsparcia bezpieczeństwa wpływają na lepsze rezultaty pracy służb interwencyjnych i patrolowych. Dotyczy to zarówno Policji, jak Straży Miejskiej, o czym świadczą wskaźniki czasu dojazdu tych służb do miejsca zdarzenia:

Średni czas dojazdu służb ratunkowych do miejsca zdarzenia (zagrożenia miejscowe) – policja (W7_B):

- 2021: 11,22 minut
- 2020: 11,17 minut
- 2019: 11,24 minut

Odsetek interwencji Straży Miejskiej Krakowa z czasem dojazdu do zdarzeń w celu ratowania życia i zdrowia – do 15 minut (W8_B):

- 2021: 76%
- 2020: 79%
- 2019: 79%

Na poprawę stanu i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców ma wpływ budowany od kilku lat system monitoringu wizyjnego. Liczbę zainstalowanych kamer w ciągu ostatnich trzech lat przedstawia Miernik Liczba kamer monitoringu miejskiego, na których jest prowadzony bieżący ogląd (M13_B):

- 2021: 228 szt.
- 2020: 215 szt.
- 2019: 221 szt.

Pod koniec 2021 roku miejski system monitoringu obejmował 228 kamer, z których obrazy były oglądane w dwóch nowoczesnych centrach oglądu (przy ul. Na Załączu i Cechowej), w siedzibie pomocniczej Komisariatu Policji przy Rynku Głównym oraz na stanowisku oglądu na os. Centrum C9. Ogląd w miarę potrzeb może być prowadzony także w Centrum Zarządzania Kryzysowego przy ul. Rozrywka oraz w siedzibie Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego na os. Zgody. Obrazy z kamer zapisywane są na niezależnie działających serwerach (3 zapasowe i 3 rezerwowe) i archiwizowane przez 60 dni. Warto dodać, że w różnych miejskich jednostkach organizacyjnych, funkcjonuje kilkanaście tysięcy kamer, które w razie potrzeby można włączyć w miejski system i wykorzystywać. Podobnie Policja ma również zinwentaryzowane kamery należące do podmiotów prywatnych, które regularnie wykorzystuje się w pracy operacyjnej.

Lokalizacje punktów kamerowych w Krakowie znajdują się w takich miejscach jak: w obszarze ścisłego centrum miasta, Kazimierza, Nowej Huty oraz Kurdwanowa i Piasków Nowych. Decyzja o liczbie i lokalizacji kamer w systemie monitoringu poprzedzona jest odpowiednimi analizami i uzależniona od aktualnych potrzeb w zakresie bezpieczeństwa. Liczba ta może się zmieniać w ciągu roku. Przed przystąpieniem do inwestycji w zakresie lokalizacji nowych kamer, prowadzonych jest szereg analiz w zakresie bezpieczeństwa, obejmujących m.in. analizę przestrzenną występowania czynów zabronionych na wybranym obszarze miasta w korelacji z różnymi czynnikami o charakterze społecznym, urbanistycznym, przestrzennym. Uzupełnieniem tych analiz są wnioski z prowadzonych badań poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa. Aby zobiektywizować spojrzenie na rzeczywiste możliwości oraz potrzeby dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej, od kilku lat wykorzystuje się analizy uzyskiwane z cyfrowej Mapy Bezpieczeństwa.

Tabela IV. 2.2. Liczba kamer w zarządzie MJO i komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Kraków w latach 2020–2021

Jednostka	Maj 2020	Czerwiec 2021
Zintegrowany Miejski Monitoring Wizyjny	215	215
Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK	716	1 099
Biuro ds. Ochrony Zdrowia UMK	195	436
Zarząd Infrastruktury Sportowej	1 105	1 656
Placówki oświatowe	4 158	4 135
Zarząd Dróg Miasta Krakowa	459	447
Zarząd Transportu Publicznego	-	56
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne	7 736	8 609
Miejskie placówki UMK	177	160
Zarząd Zieleni Miejskiej	-	71
Zarząd Budynków Komunalnych	27	27
Tauron Arena Kraków	385	391
Ogółem	15 173	17 302

Źródło: Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego

W ramach usługi B-1 prowadzono także, działania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa zgromadzeń publicznych i imprez masowych.

Tabela IV.3.3. Imprezy masowe i zgromadzenia publiczne w Krakowie w latach 2019-2021

	2019	2020	2021
Liczba decyzji w sprawach imprez masowych ¹	172	39	54
Liczba przeprowadzonych imprez masowych	261	66	89
Zawiadomienia o zgromadzeniach publicznych	842	497	739

¹ liczba wszystkich decyzji, tj. odmowna, zezwalająca, zmieniająca oraz umorzenie

Źródło: dane własne UMK

W 2021 roku stopniowo wzrosła liczba imprez masowych i zgromadzeń publicznych, zapewne ze względu na zmiany uwarunkowań sytuacji epidemicznej i wynikających z niej obostrzeń.

Program profilaktyki przeciwpożarowej obiektów Gminy Miejskiej Kraków

W ramach usługi publicznej B-1, w celu tworzenia warunków do utrzymania bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy, prowadzone są zadania dotyczące ochrony przeciwpożarowej wynikające z przyjętego Uchwałą Nr CXVI/1209/06 Rady Miasta Krakowa w dniu 13 września 2006 r. „Programu profilaktyki przeciwpożarowej obiektów Gminy Miejskiej Kraków”.

W ramach realizacji programu profilaktyki przeciwpożarowej obiektów Gminy Miejskiej Kraków przeprowadzono następującą liczbę kontroli w zakresie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych:

- **2021: 165 (w tym 151 kontroli kompleksowych i 14 kontroli sprawdzających)**
- 2020: 77 (w tym 49 kontroli kompleksowych i 14 kontroli sprawdzających)
- 2019: 117 kontroli

W ramach Programu funkcjonariusze Straży Pożarnej prowadzili cykliczne kontrole obiektów budowlanych, jak np. szkoły, domy kultury, budynki wielorodzinne, co pozwoliło na objęcie kontrolami m.in. ok. 26% krakowskich szkół samorządowych. Odsetek budynków objętych corocznymi kontrolami p.poż. obrazuje **Wskaźnik Kontrola p.poż. w szkołach samorządowych (W5_B)**:

- 2021: 52,81%
- 2020: 25,84%
- 2019: 22,1%

Na terenie Krakowa, w 2021 roku w stosunku do roku poprzedniego, odnotowano wzrost o 10% przypadków występowania zagrożeń miejscowych w porównaniu do 2020 roku (2020 r.: 7640; 2021 rok: 8392), tj. innych niż pożar zdarzeń wynikających z rozwoju cywilizacyjnego, działań człowieka lub naturalnych sił przyrody, stwarzających zagrożenia dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska. Zarejestrowano o 341 mniej pożarów oraz wzrost o 176 przypadków liczby fałszywych alarmów.

Zapewnienie gotowości bojowej jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP)

W 2021 r. Gmina Miejska Kraków zapewniała gotowość bojową 11 jednostkom OSP. Dzięki wsparciu finansowemu miasta zapewniono gotowość 100% jednostek OSP. **Wskaźnik gotowość bojowa Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Krakowa wynosił (W15_B)**:

- **2021: 100%**
- 2020: 100%
- 2019: 100%

W 2021 roku wzrosła liczba ofiar, które poniosły śmierć w wyniku pożaru z 9 osób w 2020 roku do 12 osób.

Ofiary śmiertelne w wyniku pożarów w Krakowie:

- **2021: 12 osób (w 10 zdarzeniach)**
- 2020: 9 osób
- 2019: 5 osób

W roku 2021 ważnym wsparciem jednostek OSP z terenu Krakowa było pozyskanie nowych pojazdów ratowniczo – gaśniczych oraz wyposażenia ratowniczego w całości ze środków finansowych Miasta.

W 2021 roku zakupiono m. in.:

- - OSP Zbydniowice – osobowy samochód specjalny pożarniczy (zakup w ramach Budżetu Obywatelskiego),
- - OSP Bieżanów – terenowy samochód specjalny pożarniczy (zakup w ramach Budżetu Obywatelskiego),
- - OSP Kostrze – lekki samochód specjalny pożarniczy (zakup w ramach Budżetu Obywatelskiego).

IV.2.2.2 Usługa publiczna B-2 Zapewnienie mieszkańcom pomocy w sytuacjach zagrożeń

Działania w ramach Usługi publicznej B-2 koncentrują się na celach związanych z zapewnieniem ochrony przeciwpowodziowej, zapewnieniem obronności, a także zapobieganiu zagrożeniom kryzysowym, epidemiologicznym oraz budowlanym. W ramach tej usługi zadania realizowane są przy współudziale służb porządku publicznego, Ochotniczych Straży Pożarnych działających w granicach administracyjnych Miasta oraz miejskich jednostek organizacyjnych i spółek zgodnie z kompetencjami.

Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Krakowa

Zarządzanie bezpieczeństwem odbywało się z poziomu Zespołu Zarządzania Kryzysowego Miasta Krakowa (ZZK MK) oraz za pośrednictwem Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Krakowa (CZK MK) pracującego w systemie całodobowym.

W roku 2021 odbyły się posiedzenia ZZK MK, w tym jedno w formie telekonferencji. CZK MK m.in. przeprowadziło ćwiczenia praktyczne nt. „Neutralizacja zagrożenia terrorystycznego spowodowanego wtargnięciem uzbrojonego zradkalizowanego bojownika do Nowohuckiego Centrum Kultury – sytuacja zakładnicza” oraz „Prowadzenie działań ratowniczych w sytuacji wystąpienia zagrożenia powodziowego na terenie Centrum Kongresowego ICE Kraków”; zorganizowało telekonferencję nt.: Omówienie i ocena stanu przygotowania Miasta Krakowa do sezonu zimowego 2021/2022”; przeprowadziło szkolenie nt. „Realizacja zadań obronnych oraz zadań z zakresu zarządzania kryzysowego przez jednostki samorządu terytorialnego”.

W 2021 roku CZK MK uczestniczyło w:

- 11 treningach radiowych w systemie ostrzegania ludności cywilnej i wojsk o zagrożeniach uderzeniami z powietrza;
- 44 treningach łączności radiowej w Sieci Zarządzania Kryzysowego Wojewody Małopolskiego z jednostkami administracji samorządowej;
- 52 testach sprawdzenia łączności w Sieci Zarządzania Kryzysowego Miasta Krakowa;
- 2 treningach funkcjonowania Stałego Dyżuru w Urzędzie Miasta Krakowa;
- 7 treningach wymiany informacji w systemie SI Promień, w ramach doskonalenia utrzymania łączności pomiędzy elementami systemu wykrywania i alarmowania o zagrożeniach CBRN;
- 6 treningach wymiany informacji za pomocą Systemu Informatycznego PROMIEN prowadzonych przez COAS w ramach Krajowego Systemu Wykrywania Skażeń i Alarmowania (KSWSiA);
- ćwiczeniu taktyczno-specjalnym pod kryptonimem RENEGADE/SAREX-21.

Pracownicy CZK MK przygotowali i wykonali:

- aktualizację Planu Zarządzania Kryzysowego Miasta Krakowa;
- bieżącą aktualizację 36 procedur postępowania na wypadek wystąpienia zagrożeń określonych w Planie Zarządzania Kryzysowego Miasta Krakowa (załączników do Planu);
- przeprowadzono procedurę 44 rejestracji osób poddanych kwarantannie zbiorowej w wydzielonym ośrodku dla osób zagrożonych epidemicznym wirusem SARS-CoV-2, w celu zapobiegania jego rozprzestrzeniania się na obszarze Gminy Miejskiej Kraków.

W 2021 roku w ramach raportowania i monitorowania pracy CZK MK:

- sporządzono 254 bieżące raporty dzienne o stanie bezpieczeństwa w mieście oraz działalności podmiotów i instytucji niezbędnej do zabezpieczenia porządku i bezpieczeństwa publicznego;
- przygotowano 365 raportów dobowych o stanie bezpieczeństwa w mieście w ramach współdziałania z Wojewódzkim Centrum Zarządzania Kryzysowego (WCZK);
- przygotowano dla podmiotów i instytucji z terenu Gminy Miejskiej Kraków 181 komunikatów dotyczących ostrzeżeń meteorologicznych i hydrologicznych;
- przygotowano 2 raporty w związku z wprowadzeniem na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 5 grudnia 2021 r. od godz. 23:59 do dnia 10 grudnia 2021 r. do godz. 23.59 pierwszego stopnia alarmowego CRP (ALFA-CRP) Gmina Miejska Kraków zrealizowała zadania określone w Załączniku nr 33 do Planu Zarządzania Kryzysowego Miasta Krakowa (Procedura postępowania na wypadek ogłoszenia stopni alarmowych);
- przygotowano i raportowano do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego MUW 365 raportów dobowych, dotyczących zorganizowanych i wykorzystywanych miejsc kwarantanny zbiorowej dla osób zagrożonych epidemicznym wirusem SARS-CoV-2;
- podjęto 1984 interwencje związane z działaniami w zakresie przeprowadzenia akcji ratowniczych lub zabezpieczenia porządku i bezpieczeństwa publicznego.

W ramach realizacji działań przeciwpowodziowych w 2021 roku CZK MK:

- powiadamiało o ogłoszeniu przez Prezydenta Miasta Krakowa Pogotowia Przeciwpowodziowego na obszarze Miasta Krakowa – Komunikat nr 1 z dnia 1 września 2021 r., godz. 01:00;
- powiadamiało o ogłoszeniu przez Prezydenta Miasta Krakowa Odwołania Pogotowia Przeciwpowodziowego na obszarze Miasta Krakowa – Komunikat nr 2 z dnia 3 września 2021 r., godz. 15:00;
- w okresie zagrożenia powodziowego w wyniku nawałnych deszczów CZK MK prowadziło akcję przeciwpowodziową i monitorowało sytuację na obszarze Miasta Krakowa w okresach: 18 - 22 maja; 22 - 24 czerwca; 6 - 9 sierpnia; 31 sierpnia - 3 września.

Plan ograniczenia skutków powodzi oraz odwodnienia miasta Krakowa

W ramach Usługi publicznej, w celu zapewnienia ochrony przeciwpowodziowej realizowano zadania wynikające z „Planu ograniczenia skutków powodzi oraz odwodnienia miasta Krakowa” przyjętego Uchwałą Nr CXV/3043/18 Rady Miasta Krakowa z 7 listopada 2018 roku.

Od roku 2018 zadania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z ochroną przed powodzią realizowane były przede wszystkim przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

W 2021 roku Wody Polskie wydatkowały na zadania utrzymaniowe związane z ochroną przed powodzią i odwodnieniem Krakowa kwotę ok. 6 mln zł. Prowadzone były również prace związane z rozbudową wałów przeciwpowodziowych oraz z budową zbiorników retencyjnych w zlewni rzeki Serafy.

Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMK wydał 296 (w roku 2020 – 494) opinii dotyczących inwestycji lokalizowanych na terenach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w tym 81 do ULI (w roku 2020 – 118) oraz 27 (w roku 2020 – 27) opinii do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Dodatkowe informacje o ochronie przed powodzią można znaleźć na stronie internetowej www.bip.krakow.pl w zakładce Rozwój miasta/ Polityki/ Bezpieczeństwa/ ochrona przed powodzią, pod adresem http://www.bip.krakow.pl/?sub_dok_id=772.

Stan bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w Krakowie obrazuje wskaźnik przedstawiający odsetek wałów przeciwpowodziowych zaliczonych do kategorii wałów „niezagrożających” bezpieczeństwu (**W4_B**) na całej długości wałów na terenie Krakowa, bez względu na zarządzającego wałami.

Odsetek wałów przeciwpowodziowych zaliczonych do kategorii wałów „niezagrożających” bezpieczeństwu – ogółem:

- 2021: 87%
- 2020: 87%
- 2019: 87%

Bezpieczeństwo sanitarno-epidemiologiczne

Według Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego (PPIS) w Krakowie stan bezpieczeństwa sanitarnego na terenie miasta Krakowa w roku 2021 był stabilny, jednakże wyjątkowy pod względem prowadzonych działań. Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie podejmowali wzmożone działania przeciwepidemiczne wymagające wielkiego nakładu sił i środków w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się wirusa.

Mimo ogromnego zaangażowania pracowników PPIS w działaniach przeciwepidemicznych, w 2021 roku zwiększyła się liczba czynności wynikających z ustawowych zadań tej instytucji w zakresie nadzoru sanitarnego, tj.: wzrosła liczba skontrolowanych obiektów, przeprowadzonych kontroli, nałożonych decyzji płatniczych oraz nałożonych mandatów.

PPIS w Krakowie objął nadzorem obiekty na terenie Krakowa (w tym nadzorem objęto obiekty żywnościowo-żywnościowe):

- **2021: 29 298 (w tym 13 692) szt**
- 2020: 22 186 (w tym 13 177) szt
- 2019: 20 100 (w tym 12 049) szt

PPIS przeprowadził następującą liczbę kontroli (w wyniku których wydano decyzje administracyjne, w tym decyzje związane z SARS-CoV-2):

- **2021: 19 030 (w tym 3 610) kontroli**
- 2020: 10 313 (w tym 27 240) kontroli
- 2019: 15 226 (w tym 5 353) kontroli

Wydano decyzje płatnicze na następujące kwoty:

- **2021: 3 598 decyzji płatniczych na kwotę 632 278 zł**
- 2020: 2 722 decyzje płatnicze na kwotę 230 154 zł
- 2019: 5 426 decyzji płatniczych na kwotę 592 023 zł

Przeprowadzono następującą liczbę kontroli sanitarnych w obiektach żywnościowo-żywnościowych:

- 2021: **9 828** kontroli, z czego **3 850 kontrole akcyjne „COVID-19”** dotyczące przestrzegania zakazów, nakazów, ograniczeń oraz obowiązków określonych w przepisach o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi

ustanowionych w związku z wystąpieniem na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii

- 2020: 5 784 z czego 2 503 kontrole akcyjne „COVID-19”
- 2019: 6 970 kontroli

PPIS w związku ze stwierdzonymi uchybieniami w obiektach żywnościowo-żywnościowych wydał 598 decyzji administracyjnych, w tym 9 decyzji z rygorem natychmiastowej wykonalności w związku ze stwierdzeniem bezpośredniego zagrożenia dla życia i zdrowia ludzkiego:

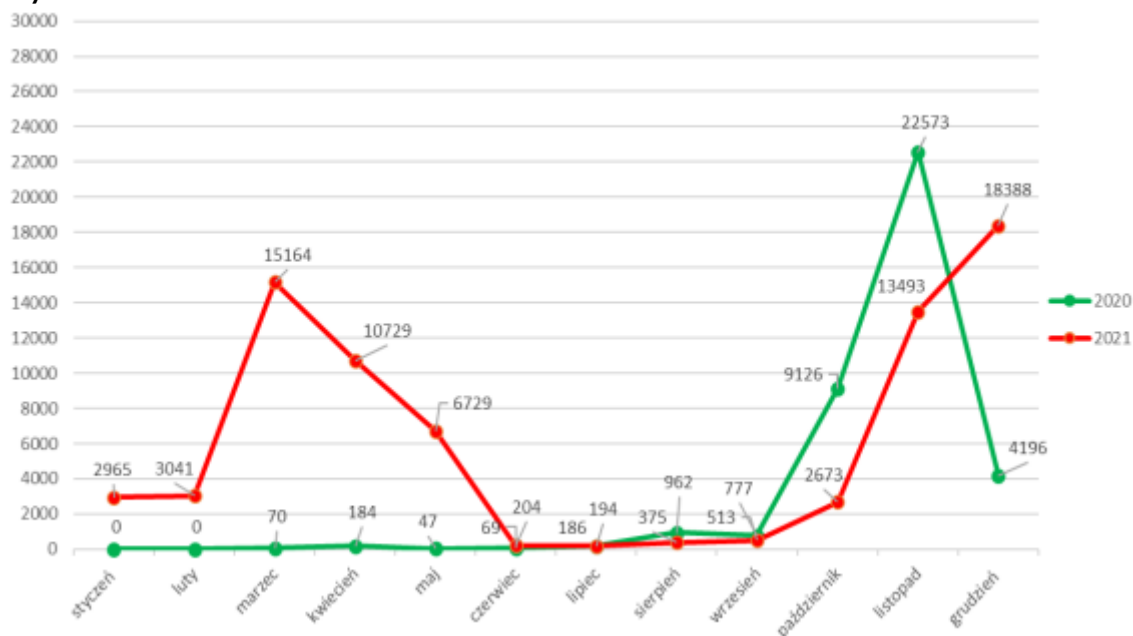
- 2021: **598** (w tym **9 decyzji z rygorem natychmiastowej wykonalności**) decyzji
- 2020: 291 (w tym 14 decyzji z rygorem natychmiastowej wykonalności) decyzji
- 2019: 842 decyzji

Na sytuację epidemiologiczną w 2021 roku analogicznie jak w 2020 roku znaczący wpływ miała trwająca pandemia wywołana wirusem SARS-CoV-2. W 2021 roku zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie zgłaszania chorób zakaźnych do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krakowie zgłoszono 126 010 przypadków zachorowań na choroby zakaźne podlegające temu obowiązkowi, z czego 59% stanowiły zakażenia wywołane wirusem SARS-CoV-2.

W 2021 roku wśród zachorowań na choroby zakaźne przenoszone drogą kropelkową, podobnie jak w roku poprzednim dominowały zachorowania na COVID-19, ogółem zarejestrowano **74 460** przypadków zakażeń wirusem SARS-CoV-2.

Dzięki masowej akcji szczepień liczba zakażeń wywołanych przez wirus SARS-CoV-2 istotnie zmniejszyła się w trakcie 2021 roku, jednakże pod koniec roku odnotowano ponowny wzrost liczby zachorowań. Utrzymanie zasad kwarantanny i izolacji podczas trwającej pandemii, również w 2021 roku spowodowały zmniejszenie się liczby zachorowań na pozostałe choroby zakaźne przenoszone drogą kropelkową.

Rysunek IV.2.3. Zakażenie wirusem SARS-CoV-2 na terenie Krakowa w 2020 i 2021 roku

Źródło: Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego na terenie Miasta Krakowa w 2021 r.,
Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krakowie

Bezpieczeństwo obiektów budowlanych¹

Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego (PINB) w Krakowie jako organ właściwy w sprawach bezpieczeństwa obiektów budowlanych, skontrolował budowy, roboty budowlane i obiekty budowlane będące w nieodpowiednim stanie technicznym pod kątem ich zgodności z zasadami bezpieczeństwa i prawa budowlanego:

- 2021: **3 579** (w tym ok. **108** skontrolowanych w terenie **obiektów wielkopowierzchniowych**)
- 2020: 5 018 (w tym 2 462 czynności kontrolnych w terenie)
- 2019: 5 034

Przedmiotowe kontrole realizowane były zarówno w ramach planowych, prewencyjnych działań kontrolnych organu jak i w ramach działań interwencyjnych związanych ze zgłoszeniami mieszkańców.

W efekcie przeprowadzonych kontroli wydano następującą liczbę decyzji, w tym decyzji nakazujące rozbiórkę samowolnie wykonanych obiektów budowlanych lub nakaz wykonania określonych robót, eliminujących nieprawidłowości w zakresie stanów technicznych obiektów budowlanych. (w szt.):

- **2021: 1 572**
- 2020: 1 611
- 2019: 1 828

Wszczęto 23 oraz zakończono 20 postępowań egzekucyjnych w ramach, których nałożono w formie postanowień administracyjnych grzywny celem przymuszenia, w łącznej wysokości 815 246,17 zł.

PINB rozpatrzył następującą liczbę skarg i wniosków obywateli (w szt.):

- **2021: 60**
- 2020: 53
- 2019: 177

Przeprowadzono następującą liczbę postępowań legalizacyjnych oraz naprawczych, doprowadzających obiekty budowlane, zrealizowane bez zgody właściwego organu administracji architektoniczno-budowlanej, do stanu zgodnego z prawem (w szt.):

- **2021: 815**
- 2020: 668
- 2019: 702

W 2021 roku PINB celem zapewnienia bezpieczeństwa najmłodszych mieszkańców Miasta Krakowa przeprowadzał w 2021 r. cykliczną akcję „ZIMA” i „LATO”. W ramach akcji dokonano kontroli obiektów budowlanych (szkół, domów kultury), w których organizowane były zajęcia dydaktyczne dla dzieci i młodzieży podczas ferii zimowych i przerwy wakacyjnej. Przeprowadzono czynności związane z kontrolą dokumentów związanych z utrzymaniem obiektu budowlanego (książki obiektu budowlanego, protokoły kontroli wynikające z art. 62 ustawy Prawo budowlane), jak i czynności w terenie. W ramach tej akcji PINB w Krakowie – Powiat Grodzki przeprowadził czynności kontrolne około 116 obiektów budowlanych. Działania te pozwoliły na zapewnienie dzieciom bezpiecznego wypoczynku na terenie miasta.

¹ Zadania związane z wydawaniem decyzji o pozwoleniu na budowę oraz o warunkach zabudowy realizowane są w ramach Dziedziny zarządzania *Administracja i cyfryzacja*. Zdarzenia związane z zapobieganiem zagrożeniom budowlanym bezpośrednio wpisują się w usługę B-2 realizowaną w Dziedzinie zarządzania Bezpieczeństwo publiczne.

IV.2.3. Programy strategiczne

Program poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa „Bezpieczny Kraków” na lata 2018–2021

W związku ze stanem epidemii COVID-19 i wprowadzonymi obostrzeniami, oraz zmianą przeznaczenia dedykowanych środków, tak aby zapewnić płynność finansową Miasta, w 2020 roku podjęta została decyzja o wstrzymaniu realizacji Programu poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa na lata 2018-2020 pn. „Bezpieczny Kraków”.

Zawieszenie Programu wywołało lukę w miejskiej profilaktyce bezpieczeństwa, również ze względu na brak zapewnienia ciągłości i cykliczności realizacji dużej części projektów, a przede wszystkim zagrożenie utraty dotychczas osiągniętych pozytywnych efektów. W związku z tym, aby zapewnić możliwość kontynuacji działań w 2021 r. i dokończyć realizację Programu podjęto decyzję o przedłużeniu realizacji Programu do 2021 roku. 13 stycznia 2021 roku Rada Miasta Krakowa uchwałą Nr LI/1408/21 zmieniła uchwałą Nr XCIII/2417/18 w sprawie przyjęcia Programu poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa na lata 2018 – 2020 pn. „Bezpieczny Kraków” i wydłużyła horyzont czasowy Programu o jeden rok, tj. 2021.

12 stycznia 2022 roku przyjęto – Uchwałą Nr LXXVI/2139/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 12 stycznia 2022 r. w sprawie przyjęcia Programu poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa na lata 2022 - 2024 pn. „Bezpieczny Kraków” - projekt kolejnej edycji programu na lata 2022 – 2024, zmieniając zakres deklaracji wyników o nowe cele szczegółowe.

Cel ogólny, ramowy zakres oraz cele szczegółowe programu „Bezpieczny Kraków” określa **Deklaracja wyników** w brzmieniu:

„Poprawa bezpieczeństwa oraz poczucia bezpieczeństwa osób przebywających w Krakowie”
poprzez:

- działania na rzecz zwiększenia poziomu kompetencji do udzielania pomocy w sytuacji zagrożenia,
- działania na rzecz ograniczenia zjawiska agresji,
- działania na rzecz zmniejszenia liczby ofiar wypadków drogowych wśród niechronionych uczestników ruchu,
- działania na rzecz stworzenia bezpiecznych przestrzeni w Krakowie,
- działania na rzecz zbudowania kompleksowego systemu diagnozy obiektywnego i subiektywnego bezpieczeństwa mieszkańców,
- działania na rzecz pozyskania do współpracy ekspertów,
- działania na rzecz monitoringu i ewaluacji uzyskanych efektów,

tak aby:

- poziom wiedzy z zakresu udzielania pierwszej pomocy wśród mieszkańców i osób przebywających na terenie Krakowa objętych Programem był nie mniejszy niż 60%,
- satysfakcja z poziomu bezpieczeństwa na terenie krakowskich szkół objętych Programem była nie mniejsza niż 60%,
- satysfakcja z poziomu bezpieczeństwa w ruchu drogowym wśród osób objętych badaniami poczucia bezpieczeństwa była nie mniejsza niż 30%,
- satysfakcja z poziomu bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej pod względem zagospodarowania przestrzennego i ładu architektonicznego wśród osób objętych badaniami poczucia bezpieczeństwa była nie mniejsza niż 10%,
- poziom satysfakcji z wiedzy o bezpieczeństwie i poczuciu bezpieczeństwa obywateli posiadany przez pracowników miejskich jednostek oraz instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny był nie mniejszy niż 60%,

- poziom znajomości programu „Bezpieczny Kraków” wśród osób objętych badaniami poczucia bezpieczeństwa był nie mniejszy niż 5%”.

Tabela IV.2.4. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Programu poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa „Bezpieczny Kraków na lata 2018–2021”

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2020 roku ¹	2019	2021
Zwiększanie poziomu kompetencji do udzielania pomocy w sytuacji zagrożenia	W32_B - Poziom wiedzy z zakresu udzielania pierwszej pomocy wśród osób objętych szkoleniem w ramach Programu (wskaźnik obrazuje odsetek odpowiedzi pozytywnych „zdecydowanie tak” oraz „raczej tak” na pytanie ankietowe przeprowadzone wśród uczestników szkolenia: <i>Czy satysfakcjonuje Pana/Panią poziom wiedzy z zakresu udzielania pierwszej pomocy, którą nabył(a) Pani/Pan w trakcie szkolenia realizowanego w ramach Programu „Bezpieczny Kraków”?</i>)	Przedział: 60% - 100%	98,2%	94%
Ograniczenie zjawiska agresji i przemocy w szkołach	W33_B - Poziom bezpieczeństwa na terenie krakowskich szkół objętych Programem „Bezpieczny Kraków” (wskaźnik obrazuje odsetek odpowiedzi pozytywnych „zdecydowanie tak” oraz „raczej tak” na pytanie ankietowe przeprowadzone wśród uczestników szkolenia: <i>Czy satysfakcjonuje Pana/Panią poziom bezpieczeństwa na terenie Pana/Pani szkoły/placówki edukacyjnej?</i>)	Przedział: 60% - 100%	74,8%	81,9%
Zmniejszenie liczby ofiar wypadków drogowych wśród niechronionych uczestników ruchu	W15_T – Wzrost poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego (wskaźnik obrazuje liczbę zabitych i rannych w wypadkach i kolizjach w stosunku do ogólnej liczby wypadków i kolizji)	Trend spadkowy, wartość bazowa 0,124 osób	0,088 osób	0,08 osób
Stworzenie bezpiecznych przestrzeni w Krakowie	W34_B - Poziom bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej (wskaźnik obrazuje odsetek odpowiedzi pozytywnych „zdecydowanie tak” oraz „raczej tak” na pytanie ankietowe przeprowadzone wśród uczestników szkolenia: <i>Czy satysfakcjonuje Pana/Panią poziom bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej pod względem zagospodarowania przestrzennego i ładu architektonicznego?</i>)	Przedział: 10% - 100%	93,9%	94,7%
Zbudowanie kompleksowego systemu diagnozy obiektywnego i subiektywnego bezpieczeństwa mieszkańców	W35_B - Poziom wiedzy o bezpieczeństwie i poczuciu bezpieczeństwa obywateli (wskaźnik oparty o wyniki wywiadów jakościowych z pracownikami miejskich jednostek oraz instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny)	Przedział: 60% - 100%	83%	63%

Promowanie programu wśród mieszkańców Krakowa oraz angażowanie społeczności lokalnych i organizacji pozarządowych w jego realizację	W36_B - Poziom znajomości/ rozpoznawalności programu „Bezpieczny Kraków” (wskaźnik obrazuje odsetek odpowiedzi pozytywnych „zdecydowanie tak” oraz „raczej tak” na pytanie ankietowe przeprowadzone wśród uczestników szkolenia: Czy zna Pani/Pan Program poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa pn. „Bezpieczny Kraków” na lata 2018-2020?)	Przedział: 5% - 100%	31,4%	17,7%
---	---	----------------------	-------	-------

¹rok 2019 był pierwszym rokiem realizacji i monitorowania programu, w programie na lata 2022-2024, cele i wartości docelowe zostały doprecyzowane.

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Wydatki związane z realizacją programu w 2021 roku wyniosły 1 261 047 zł.

IV.2.4. Finanse

Tabela IV.2.5. Wydatki w Dziedzinie Bezpieczeństwo publiczne zrealizowane w 2021 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (%)
Ogółem	136 801 345	100
Wydatki inwestycyjne	7 620 941	5,57
Wydatki bieżące	129 180 404	94,43

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Tabela IV.2.6. Wydatki w Dziedzinie Bezpieczeństwo publiczne zrealizowane w 2021 roku w podziale na usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	136 801 345	100
Tworzenie warunków do utrzymania bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy (B-1)	62 061 681	45,37
Zapewnienie mieszkańcom pomocy w sytuacjach zagrożeń (B- 2)	65 907 602	48,18
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	8 832 062	6,46

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

IV.3. SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE

Streszczenie: Społeczeństwo obywatelskie

W 2021 roku Kraków wspierał budowę i rozwój społeczeństwa obywatelskiego poprzez realizację Usług publicznych oraz Programów strategicznych. Wśród Programów należy wymienić: Program aktywnego uczestnictwa młodzieży w życiu miasta **"Młody Kraków 2.0"** na lata 2019-2023; Program Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych (**PASIOS**) na lata 2021-2025 oraz Program **„Otwarty Kraków”**. W ramach Usług publicznych Miasto realizowało działania służące m.in.:

- zapewnieniu dialogu z mieszkańcami oraz zapewnienia warunków dla partycypacji społecznej m.in. przez różnego rodzaju działania informacyjne, organizację **konsultacji społecznych** oraz obsługę **budżetu obywatelskiego**,
- wspieraniu rozwoju instytucjonalnego **organizacji pozarządowych** oraz zapewnieniu im możliwości realizacji zadań publicznych poprzez realizację Programu Współpracy Gminy Miejskiej Kraków z organizacjami pozarządowymi, a także
- wspieranie inicjatyw służących kształtowaniu **postaw obywatelskich wśród młodzieży**, poprzez działania edukacyjne oraz realizację projektów.

Stan społeczeństwa obywatelskiego w Krakowie w 2021 roku charakteryzować może kilka kluczowych wskaźników obrazujących jego aktywność.

Liczba organizacji pozarządowych na terenie GMK zarejestrowanych w KRS, w bazie Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia oraz Wydziału Sportu w roku **2021** wyniosła **5 801** i była o 638 większa niż w 2020 roku.

Pula środków finansowych przeznaczonych w budżecie Miasta na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe zwiększyła się w stosunku do roku 2020 o prawie 10 mln zł. W stosunku do wydatków bieżących Gminy w roku wysokość środków na realizację zadań publicznych przez organizacje wyniosła **1,64%**.

Pomimo utrzymujących się w ubiegłym roku ograniczeń związanych z panującym stanem epidemii przeprowadzono łącznie **46 konsultacji społecznych**, w ramach, których odbyło się 17 procesów konsultacyjnych, w których wzięło udział 257 organizacji pozarządowych. Przeprowadzono 29 konsultacji społecznych z mieszkańcami.

W ramach **8. edycji Budżetu obywatelskiego** miasta Krakowa głosowaniu poddano **596** spełniających kryteria **projektów**, na które ważne głosy oddało **51 229 mieszkańców**. Do realizacji po głosowaniu wybrano **13 projektów ogólnomiejskich** oraz **167 dzielnicowe**.

W 2021 roku w ramach **Inicjatywy Lokalnej** mieszkańcy miasta złożyli **24 wnioski**, które poddane ocenie formalno-prawnej zaowocowały realizacją **11 wydarzeń** w społecznościach lokalnych. To wynik zbliżony do roku 2020, w którym wpłynęło 24 wnioski i zrealizowano 10 wydarzeń w tym trybie. Pomimo sytuacji epidemicznej udało się zrealizować wszystkie przedsięwzięcia skierowane do realizacji, a odbiorcami wydarzeń było łącznie ponad 500 mieszkańców Krakowa.

Gmina wspierała mieszkańców – cudzoziemców. Zorganizowano ponad **400** wydarzeń kulturalnych, część wspieranych przez Gminę i realizowanych z budżetu **Programu „Otwarty Kraków”**, część wspieranych wyłącznie medialnie. W realizacji Programu uczestniczyło **17 organizacji pozarządowych**. Beneficjentów korzystających z pomocy Punktu Informacyjnego dla Obcokrajowców było **2 047**.

W 2021 roku zostało powołane stanowisko Pełnomocnika ds. Polityki Równościowej, które objęła pani Nina Gabryś.

Miasto dla włączania w życie społeczne osób starszych, aktywizowania ich, a tym samym podnoszenia jakości ich życia, realizowało Gminny Program Aktywności i Integracji Osób Starszych na lata 2021-2025, w ramach którego między innymi rozwijano sieć Centrów Aktywności Seniorów. W 2021 roku funkcjonowało **46 CAS** z których uczestniczyło **4 990** seniorów. Ponadto świadczone usługi tj. Złota Rączka, opieka nad seniorem w miejscu zamieszkania ASYSTENT 85+, pielęgnacja i profilaktyka stóp dla seniorów PODOLOG 85+.

W roku 2021 nie przeprowadzano wyborów samorządowych, jak również parlamentarnych krajowych. W tym roku o 41,3% wzrosła aktywność mieszkańców w organizacji **zgromadzeń publicznych**, których zorganizowano **739**.

Wydatki związane z realizacją zadań w ramach Dziedziny Społeczeństwo obywatelskie wyniosły **0,21%** budżetu Miasta Krakowa.

IV.3.1. Wprowadzenie do Dziedziny Społeczeństwo obywatelskie

Dziedzina Społeczeństwo obywatelskie skupia w sobie działania Miasta ukierunkowane na budowę i rozwój społeczeństwa obywatelskiego rozumianego jako społeczeństwo demokratyczne posiadające zdolność samoorganizacji i charakteryzujące się wysokim poziomem świadomości solidarności obywatelskiej, która przyciąga nowych mieszkańców i mieszkanki, dla których ważne jest poczucie wspólnotowości, świadome uczestniczenie w życiu publicznym oraz poczucie odpowiedzialności za losy lokalnej wspólnoty.

Dziedzina Społeczeństwo to swego rodzaju ekosystem, który tworzą jednostki, lokalne społeczności, organizacje pozarządowe (formalne i nieformalne), ruchy społeczne charakteryzujące się aktywnością i zdolnością do określania i osiągania wyznaczonych celów.

Społeczeństwo obywatelskie działa na różnych poziomach, a jego członkowie angażują się w wiele różnych kwestii, wymagających rozwiązania, zmiany czy też naprawy. Wpływa na działanie administracji publicznej poprzez budowanie relacji partnerskich i świadomy udział społeczeństwa obywatelskiego w procesie podejmowania decyzji.

Podstawową cechą społeczeństwa obywatelskiego jest świadomość jego członków potrzeb wspólnoty oraz dążenie do ich zaspokajania, to jego członkowie mają wpływ na wybór władz rządowych i samorządowych, późniejszą ich kontrolę i ocenę ich działań oraz poczucie odpowiedzialności za dobro lokalnych wspólnot.

W zakresie Dziedziny Społeczeństwo obywatelskie działania Miasta koncentrują się na kilku konkretnych działaniach dotyczących wspierania aktywności społecznej, udziału mieszkańców w różnych formach partycypacji i konsultacjach społecznych, zaangażowaniu w organizacje pozarządowe, zaangażowaniu w różne formy wspierania samorządności, wspieraniu wolontariatu, pracy na rzecz wspólnego dobra, edukacji obywatelskiej, dążeniu do równości szans, postawach ukierunkowanych na trwałą i zrównoważony rozwój.

W 2021 roku Miasto wspierało rozwój społeczeństwa obywatelskiego przez różnorodne działania w zakresie czterech Usług publicznych oraz trzech Programów strategicznych.

IV.3.2. Charakterystyka usług publicznych

W 2021 roku, w ramach Dziedziny Społeczeństwo obywatelskie, Kraków realizował następujące Programy strategiczne:

- Program aktywnego uczestnictwa młodzieży w życiu miasta „**Młody Kraków 2.0**” na lata 2019-2023 (Uchwała Nr VII/125/19 Rady Miasta Krakowa z 13 lutego 2019 r.)
- **Program „Otwarty Kraków”** (Uchwała Nr LII/964/16 Rady Miasta Krakowa z 14 września 2016 r.)
- **Program Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych (PASIOS)** na lata 2021-2025 (Uchwała Nr LII/1454/21 Rady Miasta Krakowa z 27 stycznia 2021 r.)

oraz cztery Usługi publiczne:

- Zapewnienie dialogu z mieszkańcami i tworzenie warunków do partycypacji społecznej (D-1)
- Zapewnienie możliwości realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i inicjatywy społeczne (D-2)
- Funkcjonowanie mechanizmów demokracji (D-3)
- Kształtowanie postaw obywatelskich wśród dzieci i młodzieży (D-4)

IV.3.2.1. Usługa publiczna D-1 Zapewnienie dialogu z mieszkańcami i tworzenie warunków do partycypacji społecznej

W ramach usługi realizowane są działania związane ze wspieraniem inicjatyw społecznych, prowadzeniem Miejskiej Platformy Internetowej, relacjami publicznymi i komunikacją społeczną, integracją cudzoziemców, a także z organizacją i monitorowaniem budżetu obywatelskiego oraz inicjatywy lokalnej.

W ramach tych działań w 2021 roku zorganizowano m.in. **125** briefingów oraz spotkań z dziennikarzami oraz przygotowano dla nich **253** serwisy prasowe, odnotowano **37 839 042** wejść na stronę Miejskiej Platformy Internetowej, wydano **20** numerów dwutygodnika KRAKÓW.PL

W 2021 roku przeprowadzono łącznie **46 konsultacji społecznych** z czego w 29 brali udział mieszkańcy, a pozostałe 17 procesów konsultacyjnych były prowadzone wyłącznie wśród NGO. Wzrosła liczba przeprowadzonych procesów konsultacyjnych (2020 rok – 10 procesy) oraz konsultacji społecznych z mieszkańcami (2020 rok – 23 konsultacje), z uwagi na mniejszą liczbę organizacji pozarządowych biorących udział w konsultacjach minimalnie zmniejszył się udział organizacji pozarządowych w konsultacjach.

W2_D Udział organizacji pozarządowych w konsultacjach

- 2021 – 4,43%
- 2020 – 5,54%
- 2019 – 3,07%

Narzędzia partycypacyjne:

W ramach 8. edycji **Budżetu obywatelskiego** miasta Krakowa w roku 2021 mieszkańcy złożyli **1 043** projekty (w 2020 – 988 wniosków). Pod głosowanie poddano **596** spełniające kryteria **projekty**, na które ważne głosy oddało **51 229 mieszkańców**. Szerzej o budżecie obywatelskim w rozdziale VII.

W 2021 roku w ramach **Inicjatywy Lokalnej** mieszkańcy miasta złożyli **24** wnioski, które poddane ocenie formalno-prawnej zaowocowały realizacją **11 wydarzeń** w społecznościach lokalnych. To wynik zbliżony do roku 2020, w którym wpłynęły 24 wnioski i zrealizowano 10 wydarzeń w tym trybie. Pomimo sytuacji epidemicznej udało się zrealizować wszystkie przedsięwzięcia skierowane do realizacji, a odbiorcami wydarzeń było łącznie ponad 500 mieszkańców Krakowa.

NPP – nieodpłatna pomoc prawna

W roku 2021, zgodnie z ustawą o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej w ramach bezpłatnej pomocy prawnej udzielono **8 555** porad prawnych. W stosunku do ubiegłego roku odnotowano wzrost o 43% tj. 2 555 porad.

Program „Otwarty Kraków”

W ramach usługi realizowany był także **Program „Otwarty Kraków”**. W jego zakresie prowadzone były działania w celu budowania społeczeństwa otwartego, włączające mniejszości narodowe i etniczne oraz cudzoziemców w nurt wspólnego życia oraz wykorzystujące pozytywny potencjał wynikający z wielokulturowości i różnorodności.

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe programu przedstawia **Deklaracja wyników**, która określa je jako:

„Wdrożenie i realizację polityki otwartości Miasta Krakowa na przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych oraz cudzoziemców

poprzez:

- budowanie wśród mieszkańców Krakowa poczucia solidarności oraz świadomości i wiedzy na temat kultury i obyczajów innych narodowości,
- kształtowanie postawy tolerancyjnej wobec cudzoziemców, mniejszości narodowych i etnicznych,
- działania nastawione na identyfikację i rozwiązywanie problemów związanych z funkcjonowaniem we wspólnocie społeczeństwa międzykulturowego,

tak, aby:

- zbudować Urząd przyjazny cudzoziemcom, mniejszościom narodowym i etnicznym zapewniający równy dostęp do usług i świadczeń oferowanych przez Gminę;
- zbudować instytucjonalne ramy współdziałania pomiędzy przedstawicielami mniejszości narodowych i etnicznych oraz cudzoziemców a jednostką samorządu terytorialnego,
- stworzyć społeczną platformę konsultacji i rozwoju polityki otwartości na wielokulturowość i integrację,
- kształtować przez polityki Gminy odpowiedzialność społeczną podmiotów prywatnych,
- wdrożyć mechanizmy reakcji na incydenty rasistowskie i ksenofobiczne, jako element polityki inkluzywnej oraz budować świadomość międzykulturową mieszkańców,
- zapewnić odpowiednią dbałość o jakość i estetykę przestrzeni publicznej”.

W ramach programu Miasto realizowało w 2021 roku szereg działań w celu stworzenia **urzędu przyjaznego dla cudzoziemców i imigrantów**, zapewniającego im równy dostęp do miejskich usług i świadczeń. W ich ramach kontynuowano działanie (jako zadanie publiczne zlecone do realizacji organizacji pozarządowej). W **Punkcie Informacyjnym dla Obcokrajowców**, obsługiwanego w językach obcych **2047** obcokrajowców (w 2020 roku 3 407) uzyskało informację na temat spraw życia codziennego oraz prawnych aspektów życia w Polsce bezpośrednio od konsultanta, w tym 450 osób wsparcie specjalistyczne. Ze względu na pandemię forma spotkań została zmieniona na formę on-line.

W portalu otwarty.krakow.pl ujętych jest ok. 50 procedur opublikowanych w 162 tłumaczeniach na język: angielski (62 procedury), rosyjski (48 procedur) i ukraiński (53 procedury) administracyjne umożliwiające np. wyrobienie numeru PESEL, płacenie podatków, a także załatwianie innych spraw w urzędzie, dotyczące wynajęcia mieszkania czy znalezienia zatrudnienia.

W roku 2022 przewidywana jest akcja aktualizacji procedur i publikacji tychże w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zespół Interdyscyplinarny ds. współpracy na rzecz realizacji Programu „Otwarty Kraków”, pełniący rolę platformy współpracy między przedstawicielami mniejszości i cudzoziemców a samorządem odbył, w 2021 roku 7 posiedzeń, głównie w formie online ze względu na ograniczenia związane z pandemią COVID-19 (w roku 2020 odbył 11 posiedzeń). Zespół zakończył swoją pracę w związku z realizacją zadań, do których został powołany.

W czerwcu 2021 roku odbyła się gala finałowa III edycji konkursu "Krakowski Ambasador Wielokulturowości" i do plebiscytu wpłynęło 27 formalnych zgłoszeń (w roku 2019 – 49 zgłoszeń, w roku 2020 – 44). Laureaci zostali wyłonieni przez Kapitułę Wielokulturowości w kategorii: instytucje, organizacje, grupy nieformalne – nominowano 2 podmioty i 2 osoby indywidualne (tak, jak w latach poprzednich).

Gmina Miejska Kraków realizuje przepis uchwały nr LII/964/16 Rady Miasta Krakowa z 14 września 2016 r. w sprawie przyjęcia Programu „Otwarty Kraków” o obowiązku wprowadzania klauzul antydyskryminacyjnych do wszystkich umów.

W 2021 roku zostały zrealizowane umowy przez:

- Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie - 39 umów,
- Zarząd Dróg Miasta Krakowa - 220 umów,
- Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie – 600 umów (w tym 587 najmu, 13 dzierżawy) oraz 555 aneksów do umów najmu.

W ramach Programu „Otwarty Kraków” kontynuowano realizację projektu „Obserwatorium Wielokulturowości i Migracji”. We współpracy z badaczami z Centrum Zaawansowanych Badań Ludnościowych i Religijnych przy Uniwersytecie Ekonomicznym W Krakowie, powstały w 2021 roku 4 raporty (w roku 2020 – 4) raporty analizujące takie zagadnienia jak: Integracja imigrantów w Krakowie, demografię w roku 2021- Imigranci w Krakowie, społeczność romską zamieszkującą w Krakowie, ekspatów w Krakowie i ich praktyki zdomawiania. Wszystkie raporty są dostępne pod adresem: <https://owim.uek.krakow.pl/index.php/publikacje/>

W 2021 roku Kraków intensywnie uczestniczył w działaniach podejmowanych w ramach Programu **Miast Międzykulturowych (Intercultural Cities Programme – ICC)**. Kraków we współpracy z Wrocławiem i Lublinem, które również są członkami ICC, został zrealizowany wspólny projekt pn. „Razem przeciwko mowie nienawiści”. Projekt był finansowany ze środków Programu ICC.

Festiwal Wielokulturowy w roku 2021 był realizowany przez organizacje pozarządowe ze środków miasta Krakowa, w ramach umowy dotacyjnej. Z uwagi na obostrzenia epidemiczne objął cykl 41 wydarzeń, które odbywały się również online. Skupił 453 odbiorców, dotarł do ok. 30 tys. osób w mediach społecznościowych

W 2021 roku zorganizowano ponad **400 wydarzeń** związanych z ideą wielokulturowości. W organizację wydarzeń Centrum Wielokulturowego było zaangażowanych **17 organizacji pozarządowych** (realizujących zadania w ramach otwartych konkursów ofert i tzw. „małych grantów”). W 2020 roku zorganizowano ponad **320 wydarzeń** związanych z ideą wielokulturowości z udziałem ponad 42 organizacji pozarządowych. Zmniejszona w stosunku do

roku 2020 liczba wydarzeń wynika z ograniczeń związanych z pandemią, ale jednocześnie odnosi się do liczby wydarzeń organizowanych wyłącznie przez Centrum Wielokulturowe.

Straż Miejska ujawniła 1 119 aktów wandalizmu w zakresie znaczenia budynków bazgrołami związanymi z obraźliwymi graffiti w tym: rasistowskimi (5), antysemickimi (30) i ksenofobicznymi (4). W 2021 roku doprowadzono do usunięcia 840 nielegalnych napisów i bazgrołów.

Zespół Zadaniowy ds. Ograniczania Bazgrołów w Krakowie wraz ze Strażą Miejską i Stowarzyszeniem Pogromców Bazgrołów, 28 września 2021 roku zorganizował Piknik Sąsiedzki w SP nr 130 im. Jana Brzechwy na os. Oświecenia 30, związany z usunięciem części bazgrołów z elewacji budynku szkoły.

Przeprowadzono ponad **350 godzin zajęć** w szkołach na temat „Odpowiedzialności prawnej osób nieletnich”, podczas których omawiano m.in. przepisy zabraniające umieszczania nielegalnych napisów i rysunków zawarte w kodeksie wykroczeń, kodeksie karnym oraz w Ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami i związanymi z tym konsekwencjami prawnymi.

Nakłady finansowe na realizację programu w 2021 roku wyniosły 1 499 404 zł.

Rada ds. Równego Traktowania

Miasto Kraków, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom aktywnego środowiska lokalnego działającego na rzecz równouprawnienia i przeciwdziałania zjawiskom dyskryminacji, kontynuuje prace nad opracowaniem i wdrożeniem koncepcji strategii równościowej i antydyskryminacyjnej. W Krakowie działa Rada ds. Równego Traktowania, powołana na 2-letnią kadencję zarządzeniem nr 1162/2019 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 17 maja 2019 roku.

W skład tego ciała dialogu wchodzi przedstawiciele UMK (8 osób) oraz 17 osób reprezentujących organizacje pozarządowe i instytucje realizujące działania w obszarach bezpośrednio i pośrednio dotyczących równego traktowania, w tym sytuacji kobiet w Krakowie. Misją Rady jest włączanie problematyki równości do głównego nurtu polityki miejskiej. Zasady równości i równego traktowania obejmują działania na rzecz promocji równości i przeciwdziałania dyskryminacji m.in. ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, narodowość, obywatelstwo, religię (wyznanie) lub światopogląd, niepełnosprawność, stan zdrowia, wiek, tożsamość płciową, orientację seksualną, przynależność do grup społeczno-zawodowych, sytuację materialną i prawną, wykształcenie, zawód oraz pochodzenie społeczne.

Rada I kadencji odbyła 5 posiedzeń online (z uwagi na trwającą pandemię). Podjęła 5 uchwał dotyczące rekomendacji dla polityki równościowej w Krakowie zawierające propozycje rozwiązań w obszarach: edukacja równościowa, kultura na rzecz równości, bezpieczeństwo i walka z mową nienawiści, monitorowanie bieżącej sytuacji grup narażonych na wykluczenie w Krakowie, zdrowie publiczne, infrastruktura i komunikacja, partycypacja obywatelska i wspieranie organizacji pozarządowych, sport, innowacyjność i przedsiębiorczość, działania Urzędu Miasta i jednostek miejskich.

Rada objęła swoim patronatem lub współorganizowała takie wydarzenia jak:

- seminarium Queer and Strong - wokół siły, odwagi i solidarności (w czasach pogardy i nienawiści) realizowane przez Fundację AUTONOMIA,
- inicjatywę społeczną UWAGA! Strefa LGBT realizowaną przez Fundację Dziesięciu Talentów na rzecz Teatru BARAKAH,
- wydarzenie pn. Maj Równości,
- współorganizowała spotkanie dedykowane Aaiun Nin poetce, performerce i aktywistce z Angolii. Aaiun, która porusza w swojej twórczości wątki dyskryminacji rasowej i płciowej, a także doświadczeń osób LGBT+. Spotkanie odbyło się 5 maja 2021 roku było transmitowane na facebooku Rady ds. Równego Traktowania i Instytutu Kultury Willa Decjusza.

W dniu 28 czerwca 2021 roku ogłoszono nabór do Rady ds. Równego Traktowania na II kadencję na lata 2021 - 2023. W październiku powołano Radę II kadencji i odbyły się 2 posiedzenia (1 stacjonarnie i 1 online).

Prezydent Miasta Krakowa zarządzeniem nr 2450/2020 z 01.10.2020 roku utworzył stanowisko Pełnomocnika ds. Polityki Równościowej. Z dniem 11 stycznia 2021 roku stanowisko to objęła pani Nina Gabryś. Do zadań Pełnomocnika m.in. należy: opracowywanie i opiniowanie projektów aktów prawnych w zakresie zasad równego traktowania i podstawowych praw człowieka; przygotowanie planu działań na rzecz równości i polityki antydyskryminacyjnej; przygotowywanie projektów programów i kampanii społecznych podnoszących poziom świadomości społecznej w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji różnych grup społecznych.

Program Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych (PASIOS) na lata 2021-2025

Gminny Program Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych na lata 2021 – 2025 zwany w skrócie PASIOS skierowany jest do mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków, którzy **ukończyli 60 lat**, zgodnie z Uchwałą nr LII/1454/21 Rady Miasta Krakowa z 27 stycznia 2021 roku.

Program realizowany jest przez Referat ds. Seniorów w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, we współpracy z Pełnomocnikiem Prezydenta Miasta Krakowa ds. Polityki Senioralnej, Radą Krakowskich Seniorów, organizacjami pozarządowymi i innymi komórkami Urzędu Miasta Krakowa. W ramach realizowanego Programu **PASIOS** prowadzone są między innymi **Centra Aktywności Seniorów** (CAS). CAS-y to miejsca, które dają sposobność integracji, aktywizacji społecznej osobom w wieku **60+**. Zgodnie z założeniami Programu PASIOS Centra Aktywności Seniorów prowadzone są przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, wyłonione w drodze konkursów ofert, ogłaszanych przez Prezydenta Miasta Krakowa.

Cel ogólny, zakres oraz cele szczegółowe programu określa Deklaracja wyników w brzmieniu „Jak największa grupa osób starszych została zaktywizowana społecznie”

poprzez:

- podniesienie poziomu aktywności społecznej seniorów
- prowadzenie Centrów Aktywności Seniorów jako miejsca integracji oraz aktywizacji społecznej i prozdrowotnej osób starszych

tak, aby:

- zwiększyć liczbę osób starszych aktywnych społecznie
- zwiększyć liczbę Centrów Aktywności Seniorów

Tabela IV.3.1. Wskaźniki oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Programu PASIOS (PS/D3/2020)

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2025 r.	2021
Zwiększyć liczbę osób starszych aktywnych społecznie	W31_D (Liczba zaktywizowanych społecznie osób starszych)	8 000	15 432
Liczba Centrów Aktywności Seniora	W37_W Liczba Centrów Aktywności Seniora	Trend rosnący. Wartość znakomita 54	46

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Jego głównym celem jest poprawa jakości i poziomu życia tej grupy społecznej poprzez promowanie aktywności osób starszych, dbałości o stan zdrowia, edukacji oraz integracji międzypokoleniowej. Celem głównym Programu jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu seniorów w Krakowie dla godnego starzenia prowadzącym do zwiększenia liczby seniorów korzystających z oferty edukacyjnej, kulturalnej, sportowej i zdrowotnej, Działanie w ramach celu – Edukacja osób starszych – realizowane były w ramach zajęć prowadzonych przez **Centra Aktywności Seniorów**, których na terenie GMK w roku 2021 funkcjonowało **46** (w roku 2020 było ich 45) - sieć CAS jest sukcesywnie rozwijana. Ze względu na pandemię niektóre wydarzenia odbywały się on-line oraz nagrywano filmiki, które zamieszczano na youtube, facebooku dając możliwość korzystania z oferty w późniejszym terminie. Poluzowanie obostrzeń związanych z pandemią w miesiącach letnich, pozwoliło na zorganizowanie imprezy plenerowej, która wpłynęło na zwiększenie aktywności osób starszych w roku 2021.

Poluzowanie obostrzeń w miesiącach letnich, spowodowało że zorganizowane imprezy plenerowe zwiększyły aktywności osób starszych w roku 2021.

Z portalu internetowego „**Kraków dla seniora**” skorzystało **46 086 użytkowników**, odnotowano 58 060 wizyt i 121 776 odsłon.

Na koniec 2021 roku do **Centrów Aktywności Seniorów** zapisanych było **4 990 seniorów wobec 5 088 w 2020 roku**.

Centra usytuowane są w różnych dzielnicach Krakowa, a pełną ich listę znaleźć można na stronie internetowej [Dla seniora - Kraków Dla Seniora](#)

W 2021 roku w ramach Programu PASIOS zrealizowano:

1. W 46 Centrach Aktywności Seniorów, ze względu na pandemię, zajęcia odbywały się on-line i stacjonarnie. Seniorzy mogli korzystać z języka angielskiego, hiszpańskiego, chóru, zajęć wokalnno-teatralnych, warsztatów wizerunku i autoprezentacji, treningów zapamiętywania, a nawet salonu literackiego, zajęć fitness, pilatesu, jogi i tanecznych.
2. Koncert dla Seniorów – odbył się w grudniu ICE Kraków, w którym udział wzięło 1 000 seniorów. We foyer Centrum Kongresowego zaprezentowano wystawę prac malarskich pt: „Sercem i Pędzlem”, których autorami byli członkowie Centrów Aktywności Seniorów.
3. Działalność Rady Krakowskich Seniorów (RKS) – mimo pandemii Rada funkcjonowała i starała się w sposób czynny i na bieżąco pomagać seniorom w rozwiązywaniu ich

codziennych problemów oraz informować na bieżąco, gdzie seniorzy mogą zwracać się o pomoc.

4. Miejskie Centrum Informacji dla Seniorów – działa od poniedziałku do piątku w godzinach 8-15 przy al. I. Daszyńskiego i udziela informacji dotyczących miejskich działań skierowanych do osób starszych. Informację można również uzyskać pod numer 12 445 96 67, mailowo informacjadlaseniora@um.krakow.pl.
5. Złota rączka – infolinia i wizyty specjalistów w domach seniorów, w celu zapewnienia im nieodpłatnej pomocy w drobnych, domowych naprawach, projekt skierowany do osób powyżej 60 roku życia, w pierwszej kolejności samotnych i niepełnosprawnych, prowadzących jednoosobowe gospodarstwo. W 2021 roku przyjęto 614 zgłoszenia wobec 532 zgłoszeń w 2020 roku.
6. Asystent 85+ i osób z niepełnosprawnościami 70+- projekt, którego celem jest poprawa jakości i poziomu życia krakowian, poprzez zapewnienie im opieki i wsparcia przez asystentów, odwiedzających swoich podopiecznych w domach i pomagających w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego, ale także towarzyszących im w zadaniach, wymagających przemieszczania się poza miejsce zamieszkania na terenie Miasta Krakowa. Uczestnicy projektu mieli możliwość korzystania z bezpłatnych usług asystenckich, realizowanych przez 7 dni w tygodniu w godz. 7-22.
7. Podolog 85+ - zapoczątkowany w roku 2020 program pomocowy to pielęgnacja i profilaktyka stóp dla seniorów. Celem projektu była poprawa jakości i poziomu życia mieszkańców Krakowa, mających 85 lat lub więcej poprzez zapewnienie im dostępu do bezpłatnej diagnostyki i podstawowych zabiegów pielęgnacyjno-leczniczych stóp, świadczonych przez specjalistę podologa.
8. Melex 80+ dla seniorów oraz dla osób z niepełnosprawnością 65+ – uruchomiło w 2021 roku nowy program, dla mieszkańców, w ramach których uprawnione osoby mogły skorzystać z dowozu meleksem spod bramy trzech największych krakowskich cmentarzy na groby osób bliskich. W roku 2021 z tej formy skorzystało 58 osób.
9. Portal dla seniora, którego celem jest edukacja i informacja. Portal ma ułatwiać seniorom korzystanie z przysługujących im udogodnień oraz z coraz bogatszej oferty adresowanej do starszego pokolenia przez różnego rodzaju instytucje miejskie i współpracujące z Miastem. Temu celowi służyła także stała rubryka „Senior” w miejskim dwutygodniku „KRAKOW.PL” oraz bieżąca, dobra współpraca z lokalnymi mediami.
10. Podjęto współpracę w międzynarodowym projekcie dotyczącym jakości życia osób starszych w ramach ERA-Net Urban Transformation Capacities (ENUTC). Kraków łącznie z Wrocławiem, Hagą, Uniwersytetem Jagiellońskim, Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu i Uniwersytetem w Hadze utworzyło konsorcjum badawcze City&Co: Older Adults Co-Creating a Sustainable Age-friendly City.
11. Kontynuacja akcji rozpoczętej w pandemii z Instytutem Socjologii UJ „Telefonuj do Seniora”.
12. Współpraca z Radą Krakowskich Seniorów RKS.
13. W ramach współpracy z NGO w 2021 roku zrealizowano następujące projekty:
 - Pora Na Seniora – aktywny wideoblog aktywnych Seniorów” Były to krótkie 15-20 minutowe filmiki, które m.in. relacjonowały wydarzenia kulturalne w Krakowie. Ale można tam było znaleźć również porady na temat zdrowia, urody i wizerunku, Były również transmisje na żywo z udziałem Seniorów. Wszystkie transmisje są nadal dostępne na kanele Wideo Pora Na Seniora,

- przeprowadzono 15 szkoleń gry w Petanque (bule), w których udział wzięło 200 seniorów,
- zorganizowano czwarte zawody wędkarskie o puchar Prezydenta Miasta Krakowa, w których uczestniczyło 51 seniorów,
- zorganizowano konkurs fotograficzny, w którym uczestniczyło 31 osób,
- odbył się festiwal Artystyczny Seniorów, w którym wzięło 159 osób a wystąpiło 15 wykonawców.

Łącznie na Program PASIOS (PS/W2/2015) w roku 2021 wydano 6 704 172 zł

IV.3.2.2. Usługa publiczna D-2 Zapewnienie możliwości realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i inicjatywy społeczne

Liczba organizacji pozarządowych na terenie GMK zarejestrowanych w KRS i bazie Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia UMK i Wydziału Sportu UMK w roku 2021 wyniosła **5 801** (w roku 2020 wyniosła 5 163).

Podobnie jak w latach wcześniejszych Miasto Kraków prowadziło konsultacje z organizacjami pozarządowymi/ Widoczny jest trend wzrostowy aktywności konsultacyjnej organizacji pozarządowych, który pomimo okresowych odchyleń, utrzymuje się od 2013 r. - 3,2% w 2013 roku; **21,4% w 2021 roku**. Potwierdza to słuszność i potrzebę dalszego budowania kapitału relacyjnego z trzecim sektorem i wzmacniania instrumentów współpracy międzysektorowej.

Wskaźnik Kontekstowy: W1_D Dynamika aktywności konsultacyjnej organizacji pozarządowych.

- 2021: 21,417
- 2020: 23,833
- 2019: 11,833

W ramach konsultacji z organizacjami pozarządowymi prowadzono m.in. konsultacje aktów prawa dotyczących obszarów działań organizacji, jak ochrona środowiska, profilaktyka uzależnień, edukacja, sprawy społeczne. Łącznie przeprowadzono z organizacjami pozarządowymi **17 procesów konsultacyjnych**, w których wzięło udział **257 organizacji pozarządowych**. Aktywność konsultacyjna organizacji pozarządowych potwierdza słuszność i potrzebę dalszego budowania kapitału relacyjnego z trzecim sektorem i wzmacniania instrumentów współpracy międzysektorowej.

W ramach działań mających na celu wzmocnienie instytucjonalne organizacji pozarządowych, Krakowskie organizacje miały w 2021 roku możliwość nieodpłatnego korzystania z 2 sal (szkoleniowo-konferencyjnych) w uruchomionym w roku 2020 Centrum Obywatelskim na os. Centrum C10 oraz 2 sal konferencyjno-seminaryjnych w Centrum Obywatelskim przy ul. W. Reymonta 20, jak również sali konferencyjnej w Miejskim Centrum Dialogu przy ul. Brackiej 10. W roku 2021 udostępniono **156** sal a w 2020 roku udostępniono 232 sale. Spadek liczby udostępnianych przestrzeni miał związek z wprowadzonymi na terenie kraju obostrzeniami związanymi ze stanem epidemicznym COVID-19.

W 2021 roku **organizacje pozarządowe realizowały 394 zadań publicznych** realizowanych w trybie wsparcia (dofinansowanie) – wobec 487 w roku 2020. Zwiększyła się liczba zadań

publicznych realizowanych przy udziale organizacji pozarządowych w trybie powierzenia (zakup usług ze 100% finansowaniem): **241 w roku 2021**, 212 w roku 2020, przy 171 w roku 2019.

Wskaźnik Strategiczny: **W17_D Dynamika liczby zadań publicznych realizowanych przy udziale organizacji pozarządowych - wspieranie przez GMK**

- **2021: 394**
- 2020: 487
- 2019: 807

Wskaźnik Strategiczny: **W18_D Dynamika liczby zadań publicznych realizowanych przy udziale organizacji pozarządowych - powierzenie do realizacji**

- **2021: 241**
- 2020: 212
- 2019: 171

W 2021 roku na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe Miasto przekazało 1,64% wydatków bieżących. Co roku w ramach tworzenia rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi na kolejny rok dokonuje się analizy zadań realizowanych przez UMK pod kątem możliwości zlecania ich organizacjom pozarządowym w ramach dotychczasowych lub nowych obszarów współpracy i priorytetów.

Potencjał i kondycję organizacji pozarządowych jako partnera Miasta w realizacji zadań publicznych obrazują wskaźniki:

Wskaźnik W3_D Wysokość wkładu własnego finansowego organizacji pozarządowych w zadaniach publicznych wspieranych przez GMK – finansowe środki własne, który osiągnął wartość:

- **2021: 38,7%**
- 2020: 44%
- 2019: 58%

Wskaźnik W4_D Wysokość wkładu własnego organizacji pozarządowych w zadaniach publicznych wspieranych przez GMK - wkład osobowy, który osiągnął wartość:

- **2021: 8,5%**
- 2020: 20,4%
- 2019: 9,8%

Dane te pozwalają na ocenę potencjału i stopnia rozwoju instytucjonalnego krakowskich organizacji pozarządowych współpracujących z Miastem. Analiza okresu 2013–2019 pokazuje trend wzrostowy udziału wkładu własnego (finansowe środki własne) organizacji w realizację zadań publicznych natomiast analiza okresu 2020-2021 wskazuje minimalną tendencję zniżkową (2021 roku- **38%**, 2020 roku - **44%**) oraz dla wkładu osobowego od 6% w 2013 roku do 20,4% w roku 2020, **8%** w roku 2021. Wartości wskaźników W3_D i W4_D wskazują, że krakowskie organizacje pozarządowe współpracujące z miastem dbają o rozwój instytucjonalny, ale należy pamiętać, że na ich wartość może mieć wpływ dostępność lub brak dostępności w danym roku zewnętrznych funduszy – rządowych lub zagranicznych, jak również nieprzewidziane okoliczności, jakimi było bez wątpienia zagrożenie epidemiczne COVID-19.

IV.3.2.3. Usługa publiczna D-3 Funkcjonowanie mechanizmów demokracji

W ramach usługi Miasto wspiera działania dotyczące tworzenia nowych organizacji pozarządowych (fundacji, stowarzyszeń oraz stowarzyszeń zwykłych), zgromadzeń publicznych, a także aktywność mieszkańców w wyborach (samorządowych, krajowych, referendach).

Odnotowano aż 41% wzrost wskaźnika dotyczącego listy zgłoszonych zgromadzeń publicznych **w 2021 roku (739 w porównaniu do roku 2020 odnotowano zgłoszeń 523**. Zapewne na tak duży wzrost wskaźnika miały wpływ wprowadzane lub znoszone ograniczenia związane ze stanem epidemii. Wskaźnik ten nie osiągnął wartości z przed pandemii COVID-19.

Wskaźnik Kontekstowy: W8_D Udział mieszkańców w zgromadzeniach publicznych:

- **2021: 739**
- 2020: 523
- 2019: 842

Liczba organizacji pozarządowych na terenie GMK zarejestrowanych w KRS, w bazie Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia oraz Wydziału Sportu w **roku 2021** wyniosła **5 801** i była o 638 większa niż w 2020 roku.

Wskaźnik **W7_D Organizacje pozarządowe na terenie GMK na 1 000 mieszkańców wzrósł** z poziomu 6,620 w 2020 roku do **7,417**, co jest spowodowane znacznym wzmocnieniem się i rozwojem różnych form aktywności, w tym ruchów nieformalnych, oddolnych opartych na działaniach wspólnot sąsiedzkich i aktywistów miejskich. Kraków chce dążyć do szerokiego wspierania ruchów nieformalnych i wspólnot sąsiedzkich, które bezpośrednio angażują mieszkańców w partycypację społeczną i działania obywatelskie.

W roku 2021 nie były przeprowadzane wybory samorządowe, wybory krajowe oraz referenda.

IV.3.2.4. Usługa publiczna D-4 Kształtowanie postaw obywatelskich wśród dzieci i młodzieży

Wskaźniki dla Dziedziny pokazują duże różnice poziomu zaangażowania obywatelskiego dzieci i młodzieży w kolejnych latach.

W 2021 roku wartość wskaźnika **W20_D Projekty kształtujące postawy obywatelskie wśród dzieci i młodzieży wyniosła odpowiednio:**

- **2021: 445**
- 2020: 169
- 2019: 25

Aktywność młodzieży w ramach Budżetu obywatelskiego w roku 2021 znacznie wzrosła. Zgodnie ze wskaźnikiem **W34_D Zaangażowanie osób młodych w przygotowanie projektów Budżetu Obywatelskiego** była na poziomie **63 projektów**. W roku 2020 młodzież w wieku 13-26 lat w ramach Budżetu obywatelskiego Miasta Krakowa złożyła 40 projektów.

W drugiej połowie 2021 roku zakończył się pilotażowy projekt Szkolnego Budżetu Obywatelskiego w którym wzięty udział dwie krakowskie szkoły podstawowe i jedno liceum. Każda szkoła otrzymała budżet w wysokości 5 000 zł, natomiast koszt realizacji pojedynczego projektu nie przekroczył kwoty 1 000 zł. Łącznie uczniowie wszystkich szkół biorących udział

w pilotażu zgłosili 93 projekty, z czego do realizacji przeszło 15 z nich. **Liczba uczniów, które złożyły projekt w Szkolnym Budżecie Obywatelskim M38_D wyniósł 210 w 2021 roku.**

Do kolejnej edycji 2021/2022 w Szkolnym Budżecie Obywatelskim przystąpiło 35 samorządów.

Z perspektywy rozwoju demokracji lokalnej, wymiar edukacji obywatelskiej wydaje się kluczowy, więc GMK wzmacnia działania w tym zakresie, realizując więcej projektów, przedsięwzięć, kampanii promujących postawy obywatelskie dzieci i młodzieży. Od roku 2019 jest to możliwe dzięki Programowi „Młody Kraków 2.0”.

Program aktywnego uczestnictwa młodzieży w życiu miasta „Młody Kraków 2.0” na lata 2019-2023

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe programu określa **Deklaracja wyniku**, która została sformułowana następująco:

Rezultat programu: „Aktywne i świadome uczestnictwo młodych ludzi w społecznym, obywatelskim życiu miasta z wykorzystaniem umiejętności i narzędzi partycypacji społecznej, a także wzrost poczucia wpływu młodych na rozwój miasta oraz swoje najbliższe otoczenie w szkole i dzielnicy oraz wzmocnienie postaw przedsiębiorczości oraz otwartości na różnorodność kulturową wśród młodzieży”.

poprzez:

- Przestrzeń dla młodych. Poszerzenie dostępu do oferty rozwojowej i edukacyjnej młodzieży oraz wyrównywanie szans rozwojowych i edukacyjnych młodzieży z różnych środowisk.
- Młodzież działa lokalnie. Budowanie postawy obywatelskiej oraz współodpowiedzialności za szkołę, dzielnicę i miasto.
- Głos młodych w mieście. Tworzenie młodzieży warunków do wyrażania swoich opinii na temat rozwoju miasta oraz współtworzenia działań i polityki miejskiej.
- Kultura (dla) młodzieży. Poszerzenie dostępu do kultury dla młodzieży oraz tworzenie warunków do tworzenia kultury przez młodzież.
- Młodzi na rynku pracy. Budowanie postawy przedsiębiorczej wśród młodzieży oraz zachęcanie do uczestnictwa w życiu społecznym poprzez pracę.
- Partnerstwo dla młodych. Budowanie sieci współpracy instytucji i osób pracujących z młodzieżą oraz docenianie pracy oraz podnoszenie kompetencji osób pracujących z młodzieżą i zaangażowanych w budowanie postaw obywatelskich młodzieży.

tak, aby:

- Dzięki przyjaznej i bezpiecznej przestrzeni miejskiej jak najwięcej młodych ludzi mogło rozwijać pasje, zdobywać wiedzę i umiejętności, uczyć się współpracy z rówieśnikami oraz innymi mieszkańcami miasta, a także być otwartą na różnorodność i wielokulturowość,
- Jak najwięcej młodzieży z różnych środowisk aktywnie włączało się w życie miasta, uzyskiwało kompetencje społeczne i obywatelskie,
- Młodzież miała poczucie wpływu na swoje najbliższe otoczenie, aktywność w szkole, dzielnicy i rozwój miasta, a także posiadała umiejętność korzystania z narzędzi partycypacji społecznej,
- Jak najwięcej młodych ludzi mogło uczestniczyć w wydarzeniach kulturalnych oraz współtworzyć kulturę miasta,
- Młodzi mieszkańcy Krakowa, kończący naukę w szkole ponadpodstawowej twórczo odnajdywali się na rynku pracy oraz tworzyli kulturę przedsiębiorczości,
- Instytucje, organizacje, grupy i osoby pracujące na rzecz młodzieży poprzez wymianę informacji oraz umiejętności wspierały swoje wysiłki, przyczyniając się do podnoszenia jakości oferty kierowanej do osób młodych.

Tabela IV.3.2. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Programu aktywnego uczestnictwa młodzieży w życiu miasta „Młody Kraków 2.0” na lata 2019-2023

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2023 r.	2020	2021
Dzięki przyjaznej i bezpiecznej przestrzeni miejskiej jak najwięcej młodych ludzi mogło rozwijać pasje, zdobywać wiedzę i umiejętności, uczyć się współpracy z rówieśnikami oraz innymi mieszkańcami miasta, a także być otwartą na różnorodność i wielokulturowość.	W32_D Udział młodzieży w dzielnicowych Pracowniach Młodych	5%	1%	2,5%
Jak najwięcej młodzieży z różnych środowisk aktywnie włączało się w życie miasta, uzyskiwało kompetencje społeczne i obywatelskie.	W33_D Aktywność samorządów uczniowskich w działaniach adresowanych do społeczności szkolnej w ramach programu „Młody Kraków 2.0”	100	41	81
Młodzież miała poczucie wpływu na swoje najbliższe otoczenie, aktywność w szkole, dzielnicy i rozwój miasta, a także posiadała umiejętność korzystania z narzędzi partycypacji społecznej.	W34_D Zaangażowanie osób młodych w przygotowanie projektów Budżetu Obywatelskiego	150	40	273
Jak najwięcej młodych ludzi mogło uczestniczyć w wydarzeniach kulturalnych oraz współtworzyć kulturę miast.	W48_K Wydarzenia kulturalne adresowane do młodzieży	1 350	747	922
Młodzi mieszkańcy Krakowa, kończący naukę w szkole ponadpodstawowej twórczo odnajdywali się na rynku pracy oraz tworzyli kulturę przedsiębiorczości	W35_D Spotkania młodzieży z osobami wykonującymi różne zawody w szkołach i innych instytucjach	Trend wzrostowy	632	927
Instytucje, organizacje, grupy i osoby pracujące na rzecz młodzieży poprzez wymianę informacji oraz umiejętności wspierały swoje wysiłki, przyczyniając się do podnoszenia jakości oferty kierowanej do osób młodych.	W36_D Zgłoszenia do nagrody dla osób pracujących z młodzieżą na najlepsze inicjatywy dla młodzieży	20	b.d.	12

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W ramach realizacji programu poszerzono dostęp do oferty rozwojowej i edukacyjnej młodzieży oraz prowadzono wyrównywanie szans rozwojowych i edukacyjnych młodzieży z różnych środowisk. Uruchomiono trzy **Pracownie Młodych** (os. Piastów 22 oraz na ul. Zachodniej 7/3a, ul. Na Kozłowie 25), w których w roku **2021** wzięło udział **2 000** osób (w roku 2020 wzięło udział 783 osoby). Wskaźnik **W32_D** w roku **2021** obrazujący **Udział młodzieży w dzielnicowych pracowniach młodych** wskazał wartość **2,5%** (liczba uczestników Pracowni Młodych w stosunku do liczby mieszkańców Krakowa w wieku 13 – 26 lat). W 2020 roku wskaźnik ten wynosił 1%. W obu przypadkach zaobserwowano tendencją wzrostową.

Ważnym obszarem Programu Młody Kraków jest budowanie postawy przedsiębiorczej wśród młodzieży oraz zachęcanie do uczestnictwa w życiu społecznym poprzez pracę. Wskaźnik

W35_D Spotkania młodzieży z osobami wykonującymi różne zawody w szkołach i innych instytucjach informuje nas, że w roku **2021** odbyły się **972** takie spotkania i zaobserwowano znaczny wzrost w stosunku do roku 2020 gdzie odbyło się ich 632.

W ramach programu „Młody Kraków 2.0” w 2021 roku zrealizowano między innymi:

- Dni Samorządu Uczniowskiego – 53 uczestniczących samorządów uczniowskich,
- 22. edycję Juliady – Młodzieżowego Festiwalu Sportu – ponad 405 uczestników konkurencji sportowych,
- Festiwal Młodych Twórców – 185 uczestników,
- Youth Krak Hack – 100 uczestników maratonu projektów młodzieżowych,
- projekt edukacyjno-aktywizacyjnego „Młodzież Działa Lokalnie” – 29 uczestników
- projekt III Młodzieżowych Dni Wolontariatu – 200 uczestników,
- Strefa Nastolatka organizowana przez Centrum Kultury Dworek Białoprądnicki - ok. 100 odwiedzających,
- Krakowska Olimpiada Młodzieży - Igrzyska Dzieci – 19 094 uczestników,
- Opracowano i wydano osiem wydań miesięcznika (jedno w formie elektronicznej) adresowanego do nastolatków „Młody Kraków czytajże”,
- powołanie Młodzieżowej Rady Muzealnej MuFo jako organ doradczy Muzeum Fotografii,
- konkurs „#BOlepiej promujący Budżet Obywatelski,
- debata na temat kryzysu klimatycznego – Powietrze po krakowsku,
- Krakowska Akademia Samorządności – szkoła aktywności społecznej dla młodych ludzi, gdzie pozyskują praktyczną wiedzę i umiejętności potrzebne w pracy społecznej i działalności na rzecz społeczeństwa obywatelskiego.

W ramach tworzenia warunków, w których młodzież może wpływać na rozwój Miasta przez wyrażanie swoich opinii w roku 2021 zrealizowano między innymi następujące działania:

Szczegółowych informacji z realizacji Programu w 2021 roku znajdują się na stronie mlodziej.krakow.pl [Podsumowanie działań w programie Młody Kraków w 2021 roku. – Młody Kraków \(mlodziej.krakow.pl\)](#)

Nakłady finansowe na realizację programu w 2021 roku wyniosły 1 172 922 zł.

IV.3.3. Finanse

Tabela IV.3.3. Wydatki w Dziedzinie Społeczeństwo obywatelskie zrealizowane w 2021 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	15 580 967	100
Wydatki inwestycyjne	0	0
Wydatki bieżące	15 580 967	100

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Tabela IV.3.4. Wydatki w Dziedzinie Społeczeństwo obywatelskie zrealizowane w 2021 roku w podziale na usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	15 580 967	100
Zapewnienie dialogu z mieszkańcami i tworzenie warunków do partycypacji społecznej (D-1)	10 037 659	64,42
Zapewnienie możliwości realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i inicjatywy społeczne (D-2)	2 774 986	17,81
Funkcjonowanie mechanizmów demokracji (D-3)	33 500	0,22
Kształtowanie postaw obywatelskich wśród dzieci i młodzieży (D-4)	1 171 922	7,53
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	1 561 900	10,02

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

IV.4. OŚWIATA I WYCHOWANIE

Streszczenie: Oświata i wychowanie

W roku szkolnym 2021/2022 Gmina Miejska Kraków prowadziła 426 szkół i placówek samorządowych. W samorządowych przedszkolach i szkołach uczyło się 99 030 dzieci, młodzieży i dorosłych, czyli 66% ogółu osób uczęszczających w Krakowie do szkół i przedszkoli (to o 1 002 osoby więcej niż w roku 2020). Wśród nich ponad 2 tys. uczniów uczyło się w samorządowych szkołach i przedszkolach specjalnych – to 82,2% wszystkich korzystających w Krakowie z edukacji specjalnej.

Łączna liczba etatów nauczycieli zatrudnionych w krakowskich szkołach i placówkach samorządowych wyniosła 12 271,4 etatu – co oznacza zwiększenie o 203,8 etatu w stosunku do roku ubiegłego.

Podobnie jak w latach ubiegłych, Gmina Miejska Kraków konsekwentnie dążyła do zapewnienia warunków nauczania na jak najwyższym poziomie, poprzez możliwość kształcenia w nowoczesnych budynkach, przez nauczycieli o wysokich kompetencjach, wspierając innowacyjne programy edukacyjne i wychowawcze; zapewniała także dostęp do bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych, szerokiej bazy sportowej, dostosowanie placówek do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Zmodernizowano przedszkolne place zabaw i szkolne boiska sportowe, wykonano termomodernizacje budynków oraz monitoring wizyjny, zakupiono wyposażenie szkół i przedszkoli.

W 2021 roku m.in. rozbudowano Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 7 przy ul. Skotnickiej 86: w nowo wybudowanym dodatkowym budynku powstało 8 sal lekcyjnych o łącznej powierzchni 517,4 m², sala gimnastyczna o powierzchni 259,9 m², budynek przystosowano dla osób niepełnosprawnych, zagospodarowano teren; w oddanym do użytku rok wcześniej Zespole Szkolno-Przedszkolnym na os. Gotyk, w 2021 roku zagospodarowano teren, zakończono prace wykończeniowe w amfiteatrze oraz zamontowano trybuny na boisku sportowym; na os. Kliny wybudowano szkołę o całkowitej powierzchni 7 272 m², dostosowaną dla osób niepełnosprawnych, z dwiema salami gimnastycznymi, zewnętrznym boiskiem i 3 wiatami rowerowymi), rozpoczęto roboty budowlane w szkole podstawowej os. Złocień.

W ramach Krakowskiego Programu Wspierania Uzdolnionych Uczniów, za szczególne osiągnięcia w nauce przyznane zostały nagrody, m.in. w 2021 roku 142 uczniów samorządowych otrzymało Laur Olimpijski w edycji 2020/2021, 2 uczniów zdobyło nagrodę „Technik na 100%”, a 5 - „Ósmoklasista na 100%”. Nagrodę „Mistrza Matury” otrzymało 2 uczniów. W ramach VIII edycji projektu „Nauczyciel z Pasją” 58 nauczycieli samorządowych otrzymało Certyfikat „Nauczyciel z pasją” - nagrodę Prezydenta Miasta Krakowa; przyznany został też 1 złoty Certyfikat dla trzykrotnego laureata.

W grudniu 2021 roku Uczniowie V Liceum Ogólnokształcącego im. A. Witkowskiego, zajęli pierwsze miejsce w klasyfikacji drużynowej (na 35 drużyn z 28 krajów) oraz zdobyli siedem medali w zmaganiach indywidualnych w Międzynarodowej Olimpiadzie Metropolii w Moskwie, z zakresu przedmiotów ścisłych.

Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 78 w konkursie „AstroPi” Europejskiej Agencji Kosmicznej napisali program komputerowy w języku Python, z którego będą korzystać astronauci Międzynarodowej Stacji Kosmicznej.

Szkoła Podstawowa nr 134 wygrała tysiąc wymarzonych książek ufundowanych dla zwycięzców ogólnopolskiego konkursu „1000 powodów, by czytać”. Trafiły one do szkolnej biblioteki w marcu 2021 roku.

W czerwcu 2021 roku VI Liceum Ogólnokształcące dołączyło do grona szkół IB (International Baccalaureate). Wyniki uzyskane w trakcie egzaminów są uznawane przez większość uniwersytetów na całym świecie.

Od września 2021 roku I Liceum Ogólnokształcące w Krakowie dołączyło do międzynarodowego programu rozwoju edukacyjno-zawodowego P-TECH, zainicjowanego 10 lat temu przez firmę IBM. Głównym celem P-TECH jest wsparcie i przygotowanie młodzieży do pracy w zawodach o specjalności informatycznej, adekwatnie do potrzeb rynku pracy XXI wieku.

Szkoła Podstawowa nr 54 otrzymała środki na transformację cyfrową z projektu grantowego „Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Edukacyjny. Cyfryzacja szkół i placówek oświatowych”. Dzięki grantowi Szkoła stała się jedną z 22 małopolskich szkół będących „modelowymi szkołami” wspomnianego projektu.

Każdego roku Gmina Miejska Kraków, chcąc utrzymać najwyższe standardy edukacyjne, dopłaca do realizacji zadań oświatowych środki z dochodów własnych - Kraków otrzymuje z budżetu państwa subwencję oświatową oraz dotację na wychowanie przedszkolne w wysokości nie wystarczającej na finansowanie wydatków bieżących.

W 2021 roku budżet Krakowa na zadania oświatowe (bieżące bez inwestycji) wyniósł prawie 2 mld zł, z czego z budżetu państwa Gmina otrzymała: 1 036 533 463 zł subwencji oświatowej oraz 38 062 125 zł dotacji na wychowanie przedszkolne. Dopłata Miasta ze środków własnych do zadań oświatowych wyniosła w 2021 roku ponad 910 mln zł.

W budżecie Gminy nakłady na Dziedzinę Oświata i wychowanie stanowiły najwyższy procent wydatków – **28,48%**.

IV.4.1. Wprowadzenie do Dziedziny Oświata i wychowanie

Gmina Miejska Kraków w roku szkolnym 2020/2021, realizując zadania gminy i powiatu, prowadziła 426 różnego typu szkół i placówek umiejscowionych w 317 jednostkach organizacyjnych, zapewniających bezpieczne i higieniczne warunki wychowania, opieki i nauki dla dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym także umożliwiających stosowanie specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym.

IV.4.2. Oferta edukacyjna Miasta

Szkoły i placówki samorządowe

Oferta edukacyjna Miasta objęta w roku szkolnym 2021/2022:

- 135 przedszkoli (w tym 8 przedszkoli specjalnych)
- 113 szkół podstawowych (w tym 18 szkół integracyjnych lub z oddziałami integracyjnymi, 16 szkół sportowych lub z oddziałami sportowymi, 2 szkoły z oddziałami mistrzostwa sportowego, 5 szkół z oddziałami dwujęzycznymi)
- 1 ogólnokształcącą szkołę muzyczną
- 15 szkół podstawowych specjalnych
- 28 szkół ponadpodstawowych specjalnych: 4 licea ogólnokształcące, 2 technika, 6 branżowych szkół I stopnia, 3 szkoły branżowe II stopnia, 10 szkół przysposabiających do pracy, 3 szkoły policealne
- 77 szkół ponadpodstawowych dla młodzieży: 36 liceów ogólnokształcących, 22 technika, 19 branżowych szkół I stopnia
- 4 szkoły branżowe II stopnia
- 7 liceów ogólnokształcących dla dorosłych
- 10 szkół policealnych
- 3 szkoły muzyczne I stopnia
- 1 szkołę muzyczną II stopnia
- 2 centra kształcenia zawodowego
- 3 międzyszkolne ośrodki sportowe
- 8 poradni psychologiczno-pedagogicznych (w tym 4 specjalistyczne)
- 11 młodzieżowych domów kultury
- 1 młodzieżowy ośrodek wychowawczy
- 2 młodzieżowe ośrodki socjoterapii
- 2 schroniska młodzieżowe (w tym 1 sezonowe)
- 16 internatów
- 3 bursy.

Nauczyciele i uczniowie placówek samorządowych

W roku szkolnym 2021/2022 nauczyciele uczyli w 426 różnego typu szkołach i placówkach samorządowych, do których uczęszczało w sumie 99 030 dzieci, młodzieży i dorosłych (łącznie 66% ogółu uczniów w Krakowie). To wzrost liczby uczniów o 1 002 osoby w stosunku do roku 2020.

W 2021 roku wzrosła liczba zatrudnionych nauczycieli i liczba etatów. Miernik M_16 Liczba nauczycieli w samorządowych szkołach i placówkach oświatowych przedstawiał się następująco:

- **2021: 13 760 osób**
- 2020: 13 574 osoby
- 2019: 13 549 osób

Całkowita liczba etatów nauczycieli pracujących w szkołach i placówkach samorządowych wyniosła 12 271,4 etatu. To wzrost w porównaniu z rokiem szkolnym 2020/2021 o 203,8 etatu. Uczniowie samorządowych szkół mogą liczyć na wsparcie bardzo dobrze przygotowanych nauczycieli z wykształceniem wyższym i przygotowaniem pedagogicznym. Blisko 60% nauczycieli samorządowych osiągnęła najwyższy stopień awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego.

Wskaźnik W9_E Odsetek nauczycieli w samorządowych szkołach i placówkach oświatowych posiadających najwyższy stopień awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego wynosił:

- **2021: 57%**
- 2020: 58%
- 2019: 60%

W 2021 roku Gmina wyodrębniła środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli, z uwzględnieniem szkoleń branżowych - w wysokości 6,1 mln zł, co stanowiło 0,8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli (w 2020 roku odpis wyniósł 5,1 mln zł). Z tej kwoty Miasto przekazało w planach finansowych dyrektorom szkół i placówek oraz poradni psychologiczno-pedagogicznych na organizację i wspomaganie szkół i placówek, a także na doradztwo metodyczne kwotę ponad 3,8 mln zł (w 2020 roku ponad 2,8 mln zł), natomiast pozostała kwota została rozdysponowana na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli przez Miejskie Centrum Obsługi Oświaty w Krakowie.

W 2021 roku, w ramach VIII edycji projektu „Nauczyciel z Pasją”, 58 nauczycieli samorządowych otrzymało Certyfikat „Nauczyciel z pasją” - nagrodę Prezydenta Miasta Krakowa; przyznany został też 1 złoty Certyfikat dla trzykrotnego laureata.

Subwencje

Część oświatowa subwencji ogólnej stanowi najistotniejsze źródło finansowania wydatków publicznych na oświatę i wychowanie.

Kraków otrzymuje z budżetu państwa subwencję oświatową oraz dotację na wychowanie przedszkolne w wysokości nie wystarczającej na finansowanie wydatków bieżących. Chcąc utrzymać dotychczasowe standardy edukacyjne, Gmina przeznaczona na tę działalność, wzrastające z roku na rok, środki z dochodów własnych.

W 2021 roku budżet Krakowa na zadania oświatowe (bieżące bez inwestycji) wyniósł prawie 2 mld zł (1,8 mld zł w 2020 roku), z czego z budżetu państwa Gmina otrzymała: 1 036 533 463 zł subwencji oświatowej oraz 38 062 125 zł dotacji na wychowanie przedszkolne. Dopłata Miasta ze środków własnych do zadań oświatowych wyniosła w 2021 roku 910 621 040 zł:

- **2021: 910 mln zł, tj. 46% wydatków bieżących**
- 2020: 772 mln zł, tj. 43% wydatków bieżących
- 2019: 720 mln zł, tj. 43% wydatków bieżących

Wskaźnik W45_E Udział uczniów szkół samorządowych objętych subwencją oświatową w ogólnej liczbie uczniów objętych subwencją w 2021 roku wyniósł 72,16% (w 2020 roku 74,1%).

Szkoły i placówki niesamorządowe

Miasto ewidencjonuje także szkoły i placówki niepubliczne, wydaje zezwolenia na założenie publicznych niesamorządowych szkół i przedszkoli, a w konsekwencji udziela dotacji dla tych szkół i placówek:

- na koniec 2021 roku w Krakowie było zarejestrowanych 657 szkół i placówek prowadzonych przez osoby fizyczne i prawne inne niż Gmina (658 w 2020 roku),
- spośród nich dotowanych było 71,69%, tj. 471,
- w roku szkolnym 2021/2022 uczęszczało do nich 50 479 dzieci, młodzieży i dorosłych – to o 2 534 osoby więcej niż rok wcześniej (w roku szkolnym 2020/2021 było to 47 945 osób). Udział procentowy uczniów samorządowych i niesamorządowych w liczbie uczniów ogółem wynosił odpowiednio 66% i 34% (w roku 2020/2021 odpowiednio 67% i 33%).

Dotacje podmiotowe dla jednostek oświaty niesamorządowej w 2021 roku:
498 211 341,99 zł (w 2020 roku: 440 573 385,20 zł)

IV.4.3. Charakterystyka usług publicznych

Od 2020 roku, zarządzając Oświatą i wychowaniem, Gmina Miejska Kraków realizuje 3 usługi publiczne:

- Zarządzanie oświatą i wychowaniem w szkołach i przedszkolach (E-1)
- Tworzenie warunków do rozwoju zainteresowań i uzdolnień dzieci i młodzieży (E-2)
- Wspieranie zadań edukacyjno-wychowawczych (E-3)

IV.4.3.1. Usługa publiczna E-1 Zarządzanie oświatą i wychowaniem w szkołach i przedszkolach

IV.4.3.1.1. Przedszkola i szkoły ogólnodostępne

Jednym z kluczowych aspektów funkcjonowania krakowskiej oświaty i zarazem obowiązkiem Gminy jest zapewnienie każdemu dziecku w wieku przedszkolnym (3–6 lat, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach 2,5 roku) miejsca w publicznym przedszkolu (samorządowym bądź niesamorządowym).

Zgodnie z uchwałą Rady Miasta Krakowa, dotacja dla dzieci uczęszczających do publicznych przedszkoli niesamorządowych, zachęcająca do zakładania przedszkoli, ale też do zmiany statusu przedszkola z niepublicznego na publiczne wynosiła w 2021 roku 120% kosztów utrzymania dziecka w przedszkolu samorządowym. Natomiast dla przedszkoli niepublicznych, spośród wszystkich miast Unii Metropolii Polskich, Kraków przekazywał nadal dotację o najwyższym wskaźniku procentowym – w 2021 roku średnio 85% w porównaniu do 75% przekazywanych w takich miastach jak Warszawa, Wrocław, Katowice, Łódź, Lublin czy Gdańsk (Źródło: Wydział Edukacji UMK).

W roku 2021/2022 w Krakowie funkcjonowało łącznie 437 ogólnodostępnych przedszkoli samorządowych i niesamorządowych, w tym oddziały przedszkolne w szkołach i punkty przedszkolne. To wzrost o 14 placówek w stosunku do 2020 roku. Uczęszczało do nich łącznie 34 555 dzieci, czyli o 776 osób więcej niż w roku poprzednim.

Dzieci w placówkach samorządowych (17 201 osób), stanowiące 49,8% ogółu, uczęszczają do 127 przedszkoli i 22 oddziałów przedszkolnych zlokalizowanych przy 14 szkołach podstawowych.

Średnia liczebność dzieci w oddziale samorządowym od kilku lat powoli zmniejsza się (średnio 23,03 w 2021 roku, 23,16 dzieci w 2020 roku, 23,29 w 2019 roku), w porównaniu do średnio ok. 16 dzieci w przedszkolach niesamorządowych.

Miernik M4_E Liczba etatów nauczycieli przedszkoli samorządowych i oddziałów przedszkolnych przy szkołach samorządowych wynosił:

- **2022: 1 586,21 etatu**
- 2020: 1 608,44 etatu
- 2019: 1 589,22 etatu

Szkoły podstawowe

Do 177 ogólnodostępnych krakowskich szkół podstawowych uczęszczało w 2021/2022 roku 57 116 uczniów, z czego **45 881 uczniów (80% ogółu) do 113 ogólnodostępnych szkół samorządowych** (bez Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej, patrz: IV.4.3.1.3). To wzrost o 1 232 osoby w porównaniu do roku wcześniejszego, a w samych szkołach samorządowych o 774 osoby.

Miernik M7_E Liczba uczniów w samorządowych szkołach podstawowych wynosił:

- **2021: 45 881 osób**
- 2020: 45 107 osób
- 2019: 43 864 osoby

Liczba nauczycieli nauczania podstawowego szkół podstawowych i zespołów szkolno-przedszkolnych w roku 2021 wyniosła 5 955 (wzrost o 36 osób). Liczba etatów prezentowała się następująco:

- **2021: 5 384,05 etatu**
- 2020: 5 348,19 etatu
- 2019: 5 124,80 etatu

Prawie 54% nauczycieli szkół podstawowych posiada tytuł nauczyciela dyplomowanego.

Egzamin ósmoklasisty

W 2021 roku młodzież klas ósmych przystąpiła do trzeciego (po reformie oświaty) egzaminu ósmoklasisty. Egzamin ósmoklasisty jest obowiązkowy, co oznacza, że każdy uczeń, aby zakończyć szkołę podstawową, musi do niego przystąpić. W 2021 roku obowiązywały trzy przedmioty egzaminacyjne: język polski, matematyka oraz język obcy (w większości wyborów język angielski). Uzyskany na egzaminie wynik procentowy poprawnych odpowiedzi przeliczany był na punkty: maksymalnie do 35 pkt. dla języka polskiego i matematyki, oraz do 30 pkt. dla języka obcego. Zdobyte punkty stanowiły jedno z kryteriów rekrutacyjnych do szkół ponadpodstawowych.

Z uwagi na obostrzenia związane z pandemią koronawirusa termin egzaminu został ustalony na maj, zachowując formułę egzaminu stacjonarnego w reżimie sanitarnym.

Poniższa tabela przedstawia średnie wyniki egzaminów uczniów krakowskich szkół samorządowych i niesamorządowych w porównaniu z wynikami dla całej Polski oraz województwa małopolskiego.

Tabela IV.4.1. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku, arkusze standardowe, nowy termin główny (25-27 maja)

Przedmiot	Kraków	woj. małopolskie	Polska
Język polski	69%	64%	60%
Matematyka	63%	52%	47%
Język angielski	82%	52%	66%

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, Centralna Komisja Egzaminacyjna

W porównaniu do pięciu miast referencyjnych (Warszawa, Poznań, Łódź, Wrocław, Gdańsk) krakowscy ósmoklasiści napisali najlepiej część matematyczną (*ex aequo* z Warszawą) i język polski, natomiast język angielski na drugim miejscu, za Warszawą.

Szkoły ponadpodstawowe

W roku 2021/2022 edukację ponadpodstawową prowadziły: czteroletnie licea (z trzyletnimi oddziałami dla absolwentów gimnazjum), pięcioletnie technika (z czteroletnimi oddziałami dla absolwentów gimnazjum), branżowe szkoły I stopnia, branżowe szkoły II stopnia oraz szkoły policealne.

W klasach trzecich naukę kontynuowali równocześnie absolwenci gimnazjów oraz absolwenci klas ósmych szkół podstawowych („podwójny rocznik”), dla których, zgodnie z planem reformy oświaty, prowadzono oddzielne oddziały w szkołach każdego typu.

W roku 2021/2022 edukację zapewniało 75 szkół samorządowych i 88 szkół niesamorządowych.

Do szkół ponadpodstawowych dla młodzieży i dorosłych uczęszczało w Krakowie łącznie 53 824 osoby (52 320 w 2020 roku), co oznacza wzrost o 1 504 osoby, przy czym najwyższy wzrost dotyczył liczby uczniów szkół niesamorządowych dla dorosłych.

Łączna liczba uczniów ponadpodstawowych szkół samorządowych wyniosła 32 389 osób, co oznacza wzrost o 473 osoby w stosunku do roku 2020/2021:

- **2021: 32 389 uczniów**
- 2020: 31 916 uczniów
- 2019: 32 720 uczniów

Liczba oddziałów w szkołach samorządowych wszystkich typów wzrosła w 2021 roku o 4, przy czym: w liceach dla młodzieży otwarto o 5 oddziałów mniej, natomiast w szkołach dla młodzieży kształcących w zawodach o 11 klas więcej. W szkołach dla dorosłych liczba oddziałów spadła o 2:

- **2021: 1 206 oddziałów**
- 2020: 1 202 oddziały
- 2019: 1 228 oddziałów

Szkoły niesamorządowe prowadziły w 2021 roku 872 oddziały, czyli o 22 mniej niż w roku poprzednim.

Wskaźnik W10_E Odsetek uczniów objętych edukacją samorządową w szkołach ponadpodstawowych wynosił w 2021 roku **60,2 %** (w 2020 roku 61%, w 2019 roku 65%).

Średnia liczebność oddziału w szkołach samorządowych pozostała na podobnym do 2020 roku poziomie ok. 27 osób.

Gmina Miejska Kraków dużą uwagę przywiązuje do kształcenia zawodowego młodzieży i dorosłych prowadzonego w szkołach: w Krakowie taką funkcję spełniają technika, szkoły branżowe I stopnia, szkoły branżowe II stopnia oraz szkoły policealne. Po spadku w 2020 roku, w 2021 odnotowano wzrost liczby uczniów, otwarto też więcej oddziałów. Nauczanie zawodowe jest jednak wśród młodzieży mniej popularne, stąd nadal duża potrzeba wspierania i promocji tej formy edukacji.

Liczba oddziałów:

- **2021: 531 oddziałów**
- 2020: 517 oddziałów
- 2019: 533 oddziałów

Liczba uczniów:

- **2021: 14 027 osób**
- 2020: 13 672 osób
- 2019: 14 164 osób

Gmina prowadzi również Centrum Kształcenia Zawodowego nr 1 oraz Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, w którym uczniowie odbywają zajęcia praktyczne, przygotowując się do egzaminów kwalifikacyjnych i wykonywania określonego zawodu.

Wskaźnik W11_E Odsetek uczniów w samorządowych szkołach prowadzących kształcenie zawodowe pozostał na podobnym poziomie jak w latach poprzednich:

- **2021: 43,47%**
- 2020: 42,84%
- 2019: 43,29%

W samorządowych szkołach ponadpodstawowych w roku 2021/2022 zatrudnionych było łącznie 3 523 nauczycieli na 3 143,16 etatu.

Egzamin maturalny

Egzamin maturalny odbył się w maju (04.05–20.05 oraz w czerwcu jako dodatkowy termin), przy zachowaniu stacjonarnej formy zdawania w reżimie sanitarnym. Maturzyści nie przystępowali do egzaminów ustnych.

Zdawalność w całej Polsce, po wszystkich sesjach, to 83%. Maturę ogółem w Krakowie, po wszystkich sesjach (maj, czerwiec, sierpień), zdało 87% przystępujących. **Zdawalność w sesji majowej i czerwcowej (termin główny, tegoroczni absolwenci (Wskaźnik W24_E) wyniosła w Krakowie 81%.** W obu przypadkach utrzymał się poziom procentowy z 2020 roku. Średnie wyniki egzaminów maturalnych na poziomie podstawowym były w 2021 roku wyższe do tych osiągniętych w roku 2020, przy czym najwyższy wzrost, o 4 punkty procentowe, dotyczył egzaminu z języka angielskiego: Miernik M70_E Średni wynik egzaminów maturalnych w stopniu podstawowym z języka polskiego w szkołach średnich wyniósł 58% (55% w 2020 roku), natomiast Miernik M67_E Średni wynik egzaminów maturalnych w stopniu podstawowym z matematyki w szkołach średnich wyniósł 64% (61% w 2020 roku). Średni wynik z języka angielskiego wzrósł do 84%.

Powyższe dane w zestawieniu ze średnimi wynikami w Małopolsce i Polsce przedstawia tabela.

Tabela IV.4.2. Średnie wyniki matur w 2021 roku (zdawalność na poziomie podstawowym, tegoroczni absolwenci, arkusz standardowy, termin maj i czerwiec)

Przedmiot	Kraków	woj. małopolskie	Polska
Język polski	58%	57%	55%
Matematyka	64%	60%	56%
Język angielski	84%	78%	76%

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, Centralna Komisja Egzaminacyjna

W corocznym rankingu Magazynu „Perspektywy” samorządowe licea i technika krakowskie osiągają wysokie lokaty zarówno w klasyfikacji ogólnopolskiej, jak i lokalnej. W 2021 roku sześć krakowskich samorządowych liceów oraz cztery technika znalazły się w pierwszej setce najlepszych szkół ponadpodstawowych w Polsce. W ujęciu lokalnym, osiem samorządowych krakowskich liceów oraz cztery technika ułożyły się w pierwszej dwudziestce najlepszych szkół ponadpodstawowych w Małopolsce.

IV.4.3.1.2. Przedszkola i szkoły specjalne

Sieć przedszkoli i szkół specjalnych zabezpiecza potrzeby oświatowo-wychowawcze i opiekuńcze dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych. W roku 2021 w Krakowie wychowaniem przedszkolnym i edukacją szkolną w specjalnych przedszkolach i szkołach objętych było łącznie 2 558 dzieci i uczniów.

82,2% dzieci i uczniów przedszkoli i szkół specjalnych korzystało w Krakowie z edukacji samorządowej

W samorządowych przedszkolach i szkołach specjalnych uczyło się 2 103 dzieci i uczniów, w tym 80 osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, które uczestniczyły w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych w placówkach samorządowych. Nauczyciele szkół i placówek specjalnych byli zatrudnieni na 1 282,83 etatu (1 271,5 w 2020 roku). Prawie 64% z nich to nauczyciele dyplomowani.

Przedszkola specjalne

W roku 2021/2022 w Krakowie funkcjonowało łącznie 75 oddziałów przedszkolnych specjalnych samorządowych i niesamorządowych (o 5 więcej niż w 2020 roku), do których uczęszczało 356 dzieci (o 31 więcej niż w roku ubiegłym). 38 oddziałów to placówki samorządowe (w tym specjalne przyszpitalne), prowadzące edukację dla 185 dzieci (czyli 52% ogółu dzieci objętych nauczaniem przedszkolnym w przedszkolach specjalnych). Średnia liczebność dzieci w oddziale samorządowym to 4,8 osoby, natomiast w niesamorządowym 4,6 osoby.

Szkoły podstawowe specjalne

W zakresie szkolnictwa podstawowego w roku 2021/2022 w Krakowie działały łącznie 332 oddziały szkół specjalnych samorządowych i niesamorządowych (o 4 więcej niż w roku poprzednim), zapewniających edukację dla 1 190 uczniów. 84% (999 osób) z nich to uczniowie szkół samorządowych (w 266 oddziałach). Średnio, w jednym oddziale szkół samorządowych uczyło się 3,7 osoby.

Szkoły ponadpodstawowe specjalne

Edukację specjalną na poziomie ponadpodstawowym realizowały w roku 2021/2022 w Krakowie łącznie 203 oddziały samorządowych i niesamorządowych szkół specjalnych ogólnokształcących i kształcących w zawodach, zapewniając wykształcenie dla 907 osób.

92,5% uczniów (839 osób) to uczniowie szkół samorządowych, w większości – szkół specjalnych kształcących w zawodach (162 oddziały, 742 uczniów). Średnia liczebność w jednym samorządowym oddziale specjalnej szkoły ponadpodstawowej wyniosła niecałe 4,4 osoby.

IV.4.3.1.3. Szkoły muzyczne

Gmina Miejska Kraków jest organem prowadzącym dla czterech szkół muzycznych (szkoły artystyczne) na mocy porozumienia z ministrem kultury i dziedzictwa narodowego. W Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej I stopnia uczniowie realizują program ośmioletniej szkoły podstawowej oraz program kształcenia muzycznego. Liczba uczniów szkoły spada, ale gromadzi najwięcej uczniów spośród wszystkich szkół muzycznych: w roku szkolnym 2021/2022 uczęszczało do niej 412 uczniów (o 37 mniej niż w roku 2020/2021). W pozostałych szkołach I stopnia i/lub II stopnia uczniowie otrzymują jedynie wykształcenie muzyczne. W roku 2020 uczęszczało do nich 1 044 uczniów (w 2020 roku 1 063). Szkoła Muzyczna I st. przy ul. Tynieckiej zapewnia edukację muzyczną dla uczniów niewidomych i słabowidzących.

W roku szkolnym 2020/2021 w szkołach muzycznych zatrudnionych było 332 nauczycieli, prawie 52% z nich to nauczyciele dyplomowani.

IV.4.3.1.4. Projekty edukacyjne

Krakowskie szkoły i placówki wciąż realizują dużo projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej. W 2021 roku Gmina kontynuowała realizację projektów unijnych i finansowanych ze źródeł zewnętrznych dotyczących kompetencji zawodowych, modernizacji kształcenia zawodowego, rozwoju kompetencji uczniów i nauczycieli szkół ogólnych, zwiększenia oferty wychowania przedszkolnego, programu „Erasmus+”. **Wskaźnik W27_E Liczba samorządowych szkół i placówek uczestniczących w realizacji projektów edukacyjnych finansowanych z UE** wynosił:

- 2021: 25,2%
- 2020: 30,7%
- 2019: 34,8%

Wskaźnik ma walor wyłącznie informacyjny, nie wskazuje trendów. Każdego roku liczba dostępnych zewnętrznych konkursów oraz rodzaje, zasady i kryteria naboru są różne, odnoszą się też do różnych grup docelowych (placówki, uczniowie). Gmina Miejska Kraków jednak zawsze aplikuje do dostępnych konkursów kierując ofertę do możliwie jak najszerszego grona placówek kwalifikujących się do wsparcia.

Uwzględniając nowoczesne technologie w procesie indywidualizacji nauczania w dwudziestu samorządowych szkołach kontynuowany był projekt pn. „**Krakowscy indywidualni**”, w celu podniesienia wiedzy uczniów i nauczycieli na temat strategii uczenia się oraz podjęcia systemowych działań w szkole dla zminimalizowania potrzeby udziału uczniów w zajęciach dodatkowych – korepetycjach. Projekt był prowadzony do 2021 roku i objął łącznie 40 szkół.

Wzrostowi kompetencji i rozwojowi zainteresowań służyły także, m.in. projekty:

- **„Kraków w formie”** - związany z promocją zdrowego stylu życia wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców, pod hasłem „Chodźże na pole”. W poszczególnych blokach tematycznych realizowane były wydarzenia sportowo-rekreacyjne:
 - **„Aktywna świetlica”** – zajęcia ruchowe z wykorzystaniem infrastruktury sportowej szkół, prowadzone w ramach zajęć świetlicowych
 - **„Szkoła w ruchu, ruch w szkole”, „Poznajmy się w ruchu”** – aktywności sportowe np. biegi, *nordic walking* wycieczki rowerowe, mecze, treningi fitness, sportowa sobota – wspólne ćwiczenia, aktywne przerwy międzylekcyjne
 - **„Tu też można ćwiczyć”** - realizacja 3 i 4 godziny WF z wykorzystaniem rekreacyjnych terenów miasta (biegi, rowery, wycieczki piesze), zajęcia WF poza szkolnymi boiskami
 - **„Zostaw kompa, weźże piłkę!”** – aktywności ruchowe przy wykorzystaniu sprzętu sportowego
 - **organizacja turniejów międzyszkolnych** w różnych dyscyplinach sportu pod ogólnym hasłem: „Złap formę po pandemii”
 - szkolenia warsztatowe dla nauczycieli wychowania fizycznego.
- **„Erasmus+”**, w którym 28 szkół zdobywało nową wiedzę i kompetencje m.in. poprzez wymianę wiedzy z młodzieżą z państw partnerskich.
- **„Małopolska Chmura Edukacyjna”** VI edycja, w którym 20 szkół – 11 liceów i 9 techników – realizowało dodatkowe zajęcia wykraczające ponad podstawę programową, wespół z uczelniami wyższymi w formule *on-line* i w ramach kół naukowych. W ramach projektu dla liceów realizowane były zajęcia z: fizyki, biologii, informatyki, chemii, przedsiębiorczości, geografii, języka angielskiego i umiejętności pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy; w części dla techników: z: fizyki, biologii, informatyki, przedsiębiorczości i języka angielskiego.
- **„Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce II”**, w którym w 45 Szkolnych Punktach Informacji i Kariery wspierano w wyborze drogi edukacyjnej i zawodowej uczniów od siódmej i ósmej klasy szkół podstawowych.
- **„Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”**, który w 2021 roku objął 35 szkół i 16 przedszkoli (dofinansowanie zakupu książek do bibliotek).
- **„Droga do przedsiębiorczości”**, obejmująca promocję edukacji ekonomicznej uczniów i rozbudzanie ich kreatywności.
- **„Poznanie dawnych Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej przez uczniów krakowskich szkół”**, w którym uczniowie, poprzez projekty wyjazdowe, mają okazję do szerszego poznania historii, kultury i tradycji dawnych Kresów Wschodnich RP. W ramach Programu w 2021 roku wyjazd zorganizowała jedna szkoła – Technikum Łączności nr 14 w Krakowie.
- **„Centra Kompetencji Zawodowych”**, realizowane jako projekty w poszczególnych obszarach kształcenia: administracyjno-usługowym, budowlanym, elektryczno-elektronicznym, mechanicznym, rolniczo-leśnym z ochroną środowiska oraz turystyczno-gastronomicznym. W ramach projektów uczniowie szkół prowadzących kształcenie zawodowe dla młodzieży korzystali z oferty dodatkowych zajęć i kursów poszerzających ich kompetencje zawodowe, staży w zakładach pracy oraz doradztwa zawodowego. Celem projektu było też doposażanie pracowni oraz wspieranie kompetencji nauczycieli przedmiotów zawodowych. Działania projektowe zakończyły się 30 marca 2021, ale Miasto kontynuowało działania w ramach nowych projektów będących kontynuacją działań Centrów.
- **„Edukacja patriotyczna dla szkół Krakowa”**, koordynowany przez Urząd Miasta Krakowa we współpracy z Centrum Młodzieży im. H. Jordana, którego celem było włączenie krakowskich szkół do praktykowania pamięci o przeszłości i kształtowania postaw patriotycznych (patriotycznykrakow.pl).

- **„Projekt bohaterskiej wyobraźni”**, którego celem jest pobudzanie wyobraźni dzieci i młodzieży do chronienia zdrowia i bezpieczeństwa własnego i innych. Koordynatorem projektu jest dyrektor Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 105.
- **„Wędrówka po świecie zawodów”** – program przygotowany przez Specjalistyczną Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną pn. „Krakowski Ośrodek Kariery” i Wydział Edukacji Urzędu Miasta Krakowa, skierowany do samorządowych przedszkoli i zespołów szkolno-przedszkolnych, obejmujący m.in. wycieczki, warsztaty oraz konkursy.

Dla kształtowania postaw proekologicznych i prozdrowotnych dzieci i młodzieży, Gmina kontynuowała projekty edukacyjne, m.in.: „Ogród z klasą”, którego realizatorem jest Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie, „Krakowskie szkoły najlepiej segregują odpady”, realizowany przez Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w Krakowie SA, „Upowszechnianie zasad prawidłowego żywienia wśród dzieci i młodzieży na terenie Miasta Krakowa” (m.in. Program dla szkół: „Mamo, tato wolę wodę”, zaopatrzenie stołówek szkolnych w ekologiczne produkty, „Trzymaj formę”, „Zdrowy przedszkolak”).

W czerwcu 2021 roku VI Liceum Ogólnokształcące w Krakowie dołączyło do grona szkół IB (*International Baccalaureate*). Wyniki uzyskane w trakcie egzaminów są uznawane przez większość uniwersytetów na całym świecie. Obecnie Szkoła oczekuje na zgodę Ministra Edukacji i Nauki na utworzenie oddziałów międzynarodowych. Rekrutacja do klas pierwszych planowana jest na rok szkolny 2022/2023.

Od września 2021 roku I Liceum Ogólnokształcące w Krakowie dołączyło do międzynarodowego programu rozwoju edukacyjno-zawodowego P-TECH, zainicjowanego 10 lat temu przez firmę IBM. Głównym celem P-TECH jest wsparcie i przygotowanie młodzieży do pracy w zawodach o specjalności informatycznej, adekwatnie do potrzeb rynku pracy XXI wieku. W ramach projektu uczniowie m.in. śledzą codzienną pracę swojego mentora (tzw. *job shadowing*), poznając od wewnątrz rzeczywiste środowisko biznesowe. Firma partnerska zobowiązuje się również wspierać absolwentów programu P-TECH w procesie wejścia na rynek pracy.

IV.4.3.2. Usługa publiczna E-2 Tworzenie warunków do rozwoju zainteresowań i uzdolnień dzieci i młodzieży

Miasto Kraków zapewniało dzieciom i młodzieży możliwość udziału w pozaszkolnych zajęciach i rozwijania ich pasji. Samorząd prowadził m.in. **11 młodzieżowych domów kultury** na terenie całego miasta (plus 5 filii), przygotowując szeroką ofertę zajęć sportowych, artystycznych i technicznych w ponad łącznie 1 900 formach zajęć stałych i czasowych. Skorzystało z nich łącznie ponad 72 000 uczestników. Najszerza oferta dotyczy zajęć artystycznych.

Dzieci i uczniowie mieli również możliwość korzystania z oferty trzech międzyszkolnych ośrodków sportowych. Oferta Krakowa dla dzieci i uczniów obejmowała także możliwość spędzania ferii i wakacji w szkolnym schronisku młodzieżowym (w Krakowie i Zakopanem – w roku 2021 liczba wykorzystanych noclegów wzrosła do poziomu porównywalnego z okresem przed pandemią koronawirusa i wyniosła 10 723 (w 2020 roku z uwagi na pandemię koronawirusa zaledwie 3 043, w 2019 roku 11 083 noclegi).

Gmina prowadzi także Międzyszkolny Ludowy Zespół Pieśni i Tańca „Krakowiak”, w którym dzieci i młodzież od 4 do 21 roku życia mogą rozwijać swoje pasje artystyczne i muzyczne. W 2021 roku, mimo dalszych utrudnień w funkcjonowaniu spowodowanych pandemią koronawirusa, Zespół zdobył wysokie miejsca w m.in. XIX Ogólnopolskim Konkursie Tańców Polskich „O Pierścień Księżnej Izabeli” w Puławach, VII Kasztelańskich Spotkaniach

Folklorystycznych, VII Ogólnopolskim Festiwalu Tańca „POWER” (edycja on-line), XX Mistrzostwach Polski w Tańcach Polskich Mazur 2021.

Miasto oferowało także akcję „Lato” w szkole. Do projektów zgłosiły się 52 szkoły ogólnodostępne i 5 specjalnych.

Rozwojowi zainteresowań uczniów służą również nagrody przyznawane przez Gminę: Laur Olimpijski (nagroda za szczególne osiągnięcia w konkursach, olimpiadach, turniejach), Nagroda Edukacyjna Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa, Stypendium Prezydenta Miasta Krakowa im. Juliusza Lea, Nagroda „Mistrz Matury” „Technik na 100%”, „Ósmoklasista na 100%”, „Specjalista na 100%”, List Gratulacyjny oraz inne formy wsparcia ucznia uzdolnionego.

W 2021 roku Miernik M41_E Liczba uczniów krakowskich szkół samorządowych nagrodzonych Laurem Olimpijskim wyniósł 142 uczniów (386 w 2020 roku, 261 w 2019 roku). Dwóch uczniów zdobyło nagrodę: „Technik na 100%”, pięciu: „Ósmoklasista na 100%”.

Nagrodę „Mistrza Matury” otrzymało 2 uczniów.

IV.4.3.3. Usługa publiczna E-3 Wspieranie zadań edukacyjno-wychowawczych

Dla uczniów szkół ponadpodstawowych, dla których Kraków nie jest miejscem stałego zamieszkania, Miasto stworzyło możliwość zakwaterowania w bursach i internatach – w 2021 roku wykorzystano w nich 1 298 miejsc (w 2020 roku – 1 342, w 2019 roku było to 1 733). Uczniowie mieli zagwarantowaną opiekę nauczycieli, z których 60% to nauczyciele dyplomowani.

Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne

W Krakowie w 2021 roku funkcjonowało 8 samorządowych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym 4 poradnie rejonowe i 4 poradnie specjalistyczne, zapewniające wsparcie dzieciom i młodzieży. Zatrudnionych w nich było 281 pracowników pedagogicznych.

W roku szkolnym 2020/2021 poradnie w ramach swojej działalności udzieliły m.in. ponad 24 000 porad (psychologicznych, pedagogicznych, logopedycznych, lekarskich, rehabilitacyjnych, a także związanych z doradztwem zawodowym) oraz ponad 7 000 form pomocy bezpośredniej (psychoterapia, terapia logopedyczna, psychologiczna, pedagogiczna, aktywizacja zawodowa).

W Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej „Krakowski Ośrodek Terapii” (KOT) utworzono w roku szkolnym 2021/2022 Zespół Profilaktyki Wychowawczej, który przejął i uzupełnił zadania dotychczasowego Krakowskiego Centrum Budowania Bezpieczeństwa i Przeciwdziałania Przemocy Szkolnej „TAMA”. Celem Zespołu jest budowanie bezpieczeństwa w szkołach, zapobieganie przemocy szkolnej, a także podnoszenie kompetencji osób dorosłych opiekujących się dzieckiem. Wśród realizowanych projektów znalazły się m.in.: „Kot w tarapatach” – program profilaktyczno-wychowawczy dla klas I-III szkół podstawowych, „Kotwica” wspierający budowanie relacji wśród młodzieży skierowany do wychowawców klas IV szkół ponadpodstawowych, „Trampolina”- grupa terapeutyczna dla młodzieży klas VII i VIII z trudnościami społecznymi, szkoła dla rodziców.

Od 01 września 2021 roku Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Dla Dzieci w Wiekach Przedszkolnych funkcjonuje pod nazwą Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-

Pedagogiczna pn. „Krakowski Ośrodek Kariery”, rozszerzając swoją działalność w zakresie doradztwa zawodowego. Działania ukierunkowane były na udzielanie pomocy doradczej dzieciom i młodzieży w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej m.in. poprzez pomoc uczniom w swoich zainteresowań, wartości oraz predyspozycji do określonego zawodu, zapoznanie uczniów z ofertą rynku pracy i ofert edukacyjnych, prowadzenie indywidualnych konsultacji i diagnozy, wsparcie dla doradców zawodowych i nauczycieli w postaci narzędzi i metod pracy z uczniem przy wyborze ścieżki edukacyjno-zawodowej, prowadzenie porad i szkoleń dla rodziców.

Zauważając problem spadku kondycji psychicznej uczniów Miasto Kraków podjęło także współpracę ze Szpitalem Klinicznym im. dr J. Babińskiego w Krakowie. Począwszy od 1 czerwca 2021 roku realizowany jest projekt pn. „Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży Kraków-Południe”. Przedsięwzięcie to ma charakter pilotażowy i jest dofinansowywane ze środków Unii Europejskiej (Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój). W jego ramach dzieci i młodzież do 21-ego roku życia, zamieszkali na terenie dzielnic VIII, IX i X, mogą liczyć na kompleksową pomoc terapeutyczną, psychologiczną i medyczną, zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami. Przewiduje się, że w projekcie trwającym do 31 sierpnia 2023 roku ze wsparcia skorzysta ok. 1000 osób.

W związku z kolejnymi falami pandemii koronawirusa, we współpracy z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi zainicjowana została akcja „Nie daj się”, w ramach której w krótkich odcinkach publikowanych w Portalu Edukacyjnym Gmina wspierała uczniów, rodziców i nauczycieli poprzez przystępną prezentację różnorodnych sposobów i rozwiązań problemów pojawiających się w warunkach pracy zdalnej.

Dodatkowo, specjaliści z poradni psychologiczno-pedagogicznych udzielali wsparcia telefonicznego. Każda osoba potrzebująca pomocy i rozmowy mogła skorzystać z telefonów wsparcia, które były dostępne dla dzieci, młodzieży i rodziców także w godzinach wieczornych. Z myślą o kondycji psychicznej nauczycieli realizowany był projekt „Nauczycielu – razem daję moc” – zachęta do uczestnictwa w nowej sieci współpracy mającej na celu wymianę doświadczeń i wsparcie ze strony specjalistów w trudnym czasie pandemii.

W porozumieniu z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną nr 4 Gmina przygotowała szkolenia dla nauczycieli wychowania fizycznego związane z tematyką wpływu sportu i rekreacji na procesy poznawcze uczniów, ich kondycję psychiczną oraz wpływu ćwiczeń na pracę nauczycieli m.in. w zwalczaniu stresu i wypaleniu zawodowym.

IV.4.4. Zadania inwestycyjne

W 2021 roku zrealizowano w ramach Dziedziny następujące wybrane zadania inwestycyjne mające wpływ na dostępność i jakość nauczania (inwestycje prowadzone w 2021 roku, ale nie zakończone oznaczone zostały jako „w toku”):

- **budowa:** Samorządowe Przedszkole nr 6 (budowa wiaty rowerowej), Samorządowe Przedszkole nr 28 (w toku), Szkoła Podstawowa nr 26 (budowa sali gimnastycznej, w toku) Szkoła Podstawowa nr 54 (budowa dodatkowego budynku, w toku), **Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 7 (w ramach rozbudowy kompleksu wybudowano dodatkowy budynek:** W budynku powstało 8 sal lekcyjnych o łącznej powierzchni

517,4 m², sala gimnastyczna o powierzchni 259,9 m², ciągi komunikacyjne, szatnie ubraniowe i sportowe, pomieszczenia techniczne, magazyny, toalety, portiernia, wiatrołap, jadalnia/ świetlica, wydawalnia posiłków, kotłownia. Budynek przystosowano dla osób niepełnosprawnych i wyposażono w windę osobową obsługującą wszystkie kondygnacje. Zagospodarowano teren, w tym wykonano: parking (515 m²), drogę dojazdową/ p.poż.(7 17,5 m²), chodniki (586,9 m²). Zamontowano elementy małej architektury. Wykonano: przyłącze wodociągowe, gazowe, elektryczne, przełożono i uzupełniono kanalizację sanitarną, rozbudowano instalację kanalizacji deszczowej i oświetlenie zewnętrzne), Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 9 (budowa placu zabaw), **zespół szkolno-przedszkolny os. Gotyk** (obiekt oddany do użytkowania w 2020 roku – w ramach całej inwestycji wybudowano łącznie prawie 6 000 m² powierzchni oraz zagospodarowano teren; w 2021 roku wykonano roboty budowlane w zakresie zagospodarowania terenu, w tym roboty wykończeniowe amfiteatru oraz zamontowano trybuny na boisku sportowym), **szkoła podstawowa os. Kliny** (wybudowano szkołę o całkowitej powierzchni 7 272 m², dostosowaną do wymogów p.poż i osób niepełnosprawnych, o 3 kondygnacjach naziemnych i 1 podziemnej, z dwoma salami gimnastycznymi (duża 17,9 m x 31,2 m, mała 15,8 m x 17,3 m), z zewnętrznym boiskiem o wymiarach 44 m x 24 m; Zagospodarowano teren, w tym: wykonano drogi o powierzchni 360 mb, chodniki 407 mb, 24 miejsca parkingowe i 3 wiaty rowerowe), **szkoła podstawowa os. Złocień** (w toku - rozpoczęto roboty budowlane),

- **adaptacja, przebudowa i rozbudowa:** Samorządowe Przedszkole nr 38 (w toku), Specjalistyczna Poradnia Wczesnej Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Krakowie (adaptacja budynku, w toku), V Liceum Ogólnokształcące (adaptacja poddasza, w toku), Szkoła Podstawowa nr 25 (adaptacja pomieszczeń), Młodzieżowy Dom Kultury, ul. Na Wrzosach 57 (adaptacja strychu, w toku), Szkoła Podstawowa nr 34 (przebudowa instalacji wodnej, schodów i tarasu) Szkoła Podstawowa nr 50 (rozbudowa, w toku), Szkoła Podstawowa nr 53 (rozbudowa), Szkoła Podstawowa nr 67 (rozbudowa, w toku), Szkoła Podstawowa nr 72 (rozbudowa, w toku), Szkoła Podstawowa nr 133 (wykonanie projektu), Szkoła Podstawowa nr 134 (rozbudowa, w toku), Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 9 (rozbudowa, zamknięcie I etapu),
- **modernizacja:** Bursa Szkolnictwa Ponadpodstawowego nr 1 (modernizacja instalacji c.o.), Centrum Młodzieży, ul. Krupnicza 38 (modernizacja instalacji c.o.), VI Liceum Ogólnokształcące (modernizacja sali gimnastycznej), XVI Liceum Ogólnokształcące (modernizacja budynku), XLIV Liceum Ogólnokształcące (modernizacja instalacji p.poż.), Młodzieżowy Dom Kultury, ul. Beskidzka 30 (modernizacja sali widowiskowej, w toku), Samorządowe Przedszkole nr 9 (modernizacja boiska), Samorządowe Przedszkole nr 80 (modernizacja placu zabaw), Samorządowe Przedszkole nr 67 (modernizacja ogrodu i placu zabaw), Samorządowe Przedszkole nr 88 (modernizacja pieca), Samorządowe Przedszkole nr 93 (modernizacja budynku), Samorządowe Przedszkole nr 94 (modernizacja budynku, kuchni i placu zabaw), Samorządowe Przedszkole nr 95 (modernizacja placu zabaw), Samorządowe Przedszkole nr 104 (modernizacja ogrodu), Samorządowe Przedszkole nr 115 (modernizacja kuchni), Samorządowe Przedszkole nr 119 (modernizacja kuchni i pomieszczeń), Samorządowe Przedszkole nr 120 (modernizacja pieca), Samorządowe Przedszkole nr 127 (modernizacja placu zabaw), Przedszkole nr 130 (modernizacja kuchni), Samorządowe Przedszkole nr 148 (modernizacja pieca), Samorządowe Przedszkole nr 152 (modernizacja parkingu), Samorządowe Przedszkole nr 175 (modernizacja łazienek), Samorządowe Przedszkole nr 185 (modernizacja budynku i kuchni), Szkoła Podstawowa nr 4 (modernizacja stołówki), Szkoła Podstawowa nr 14 (modernizacja instalacji elektrycznej), Szkoła Podstawowa nr 31 (elewacja, w toku) Szkoła Podstawowa nr 32 (modernizacja

pomieszczeń), Szkoła Podstawowa nr 48 (modernizacja kotłowni), Szkoła Podstawowa nr 56 (modernizacja kotłowni), Szkoła Podstawowa nr 68 (modernizacja pomieszczeń), Szkoła Podstawowa nr 80 (modernizacja sali gimnastycznej), Szkoła Podstawowa nr 109 (modernizacja dachu), Szkoła Podstawowa nr 111 (modernizacja dachu), Szkoła Podstawowa nr 113 (modernizacja instalacji elektrycznej), Szkoła Podstawowa nr 119 (modernizacja łazienek), Szkoła Podstawowa nr 117 (modernizacja sali gimnastycznej), Szkoła Podstawowa nr 142 (modernizacja ogrodzenia), Szkoła Podstawowa nr 148 (modernizacja sali gimnastycznej), Szkoła Podstawowa nr 149 (modernizacja ogrodzenia), Szkoła Podstawowa nr 156 (modernizacja szatni), Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 3 (modernizacja sieci c.o.), Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 6 (modernizacja budynku i sal lekcyjnych), Zespół Szkół Mechanicznych nr 4 (modernizacja sieci ciepłowniczej), Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3 (modernizacja sieci c.o.), Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 7 (modernizacja placu zabaw), Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 9 (modernizacja windy),

- **termomodernizacja:** Samorządowe Przedszkole nr 83, Samorządowe Przedszkole nr 121, Samorządowe Przedszkole nr 131, Samorządowe Przedszkole nr 138, Samorządowe Przedszkole nr 165 (w toku), Samorządowe Przedszkole nr 179, Szkoła Podstawowa nr 103, Szkoła Podstawowa nr 111, Szkoła Podstawowa nr 113 (w toku), Szkoła Podstawowa nr 119 (w toku), Zespół Szkół nr 3 (w toku po zmianie koncepcji prac),
- **modernizacja (monitoring wizyjny):** II Liceum Ogólnokształcące, Samorządowe Przedszkole nr 6, Samorządowe Przedszkole nr 11, Samorządowe Przedszkole nr 92, Szkoła Podstawowa nr 1, Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 3, Szkoła Podstawowa nr 21, Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 22, Szkoła Podstawowa nr 41, Szkoła Podstawowa nr 62, Szkoła Podstawowa nr 67, Szkoła Podstawowa nr 80, Szkoła Podstawowa nr 86, Szkoła Podstawowa nr 88, Szkoła Podstawowa nr 89, Szkoła Podstawowa nr 93, Szkoła Podstawowa nr 111, Szkoła Podstawowa nr 119, Szkoła Podstawowa nr 132, Szkoła Podstawowa nr 137, Szkoła Podstawowa nr 138, Szkoła Podstawowa nr 142, Szkoła Podstawowa nr 149, Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 151, Szkoła Podstawowa nr 155, Szkoła Podstawowa nr 156, Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 162, Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1, Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2, Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 14, Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 16, Zespół Szkół nr 1, Zespół Szkół Ogólnokształcących Sportowych nr 2,
- rozbudowa Zintegrowanego Systemu Zarządzania Oświatą 2.0 (w toku) oraz budowa i rozwój ośrodka zapasowego przetwarzania danych dla Zintegrowanego Systemu Zarządzania Oświatą 2.0 (zadanie realizowane w Dzielnicach Administracji i cyfryzacja),
- **zakupy inwestycyjne:** Samorządowe Przedszkole nr 11, Samorządowe Przedszkole nr 14, Samorządowe Przedszkole nr 177, Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 162, ZSI PCNS,
- zakupy pomocy dydaktycznych w ramach projektu „Laboratoria Przyszłości”.

W wyniku prowadzonych w Gminie inwestycji samorządowe szkoły i placówki są m.in. coraz lepiej dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. **Wskaźnik W46_E Odsetek samorządowych szkół i placówek objętych likwidacją barier architektonicznych** (liczony narastająco) wynosił:

- **2021: 63,72%**
- 2020: 57,91%
- 2019: 52,53%

W ciągu ośmiu lat (2014-2021) łącznie w 202 szkołach i placówkach przeprowadzono prace związane z likwidacją barier architektonicznych.

IV.4.5. Źródła wiedzy o krakowskiej oświacie

Źródła informacji o krakowskiej oświacie:

- **naszeszkoly.krakow.pl** – dostarcza informacji na temat wszystkich szkół i placówek na terenie Krakowa: z Systemu Informacji Oświatowej, Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej, Kuratorium Oświaty, jak również samych szkół,
- **portaledukacyjny.krakow.pl** – w którym można znaleźć ważne ogłoszenia, ciekawe informacje o edukacyjnych inicjatywach i programach oraz wszelkie aktualności,
- **Raport o stanie oświaty krakowskiej 2021/2022**, dostępny w Biuletynie Informacji Publicznej.

IV.4.6. Finanse

Zapewnienie realizacji tak szerokiej oferty edukacyjnej i wychowawczej wymaga bardzo dużych nakładów finansowych. Wydatki na Dziedzinę w roku 2021 wyglądały następująco:

Tabela IV.4.3. Wydatki w Dziedzinie Oświata i wychowanie zrealizowane w 2021 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	2 122 512 255	100
Wydatki inwestycyjne	100 210 931	4,72
Wydatki bieżące	2 022 301 324	95,28

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Tabela IV.4.4. Wydatki w Dziedzinie Oświata i wychowanie zrealizowane w 2021 roku w podziale na usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem:	2 122 512 255	100
Zarządzanie oświatą i wychowaniem w szkołach i przedszkolach (E-1)	1 361 957 520	64,17
Tworzenie warunków do rozwoju zainteresowań i uzdolnień dzieci i młodzieży (E-2)	29 564 858	1,39
Wspieranie zadań oświatowo-wychowawczych (E-3)	41 118 709	1,94
Inne wydatki niezwiązane bezpośrednio z usługami	689 871 168	32,50

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

IV.5. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I NAUKA

Streszczenie: Przedsiębiorczość i nauka

W ramach Dziedziny *Przedsiębiorczość i nauka* Miasto prowadziło różnorodne działania w celu tworzenia sprzyjających warunków dla przedsiębiorców, a także kontynuowało działania w celu przeciwdziałania negatywnym następstwom pandemii COVID-19. Realizowano również działania i projekty w celu wzmocnienia współpracy z Krakowskim Ośrodkiem Naukowo-Akademickim.

Pomimo utrzymujących się trudności związanych z pandemią, Kraków pozostał silnym ośrodkiem o znaczeniu gospodarczym, w którym rozwijał się zarówno rodzimy biznes, jak i chętnie inwestowały podmioty zagraniczne. Odzwierciedleniem ogólnej sytuacji gospodarczej w Krakowie w 2021 r. jest m.in. wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, który osiągnął wartość 205 (196 w 2020 roku), co odpowiadało **160 tys. zarejestrowanym podmiotom gospodarczym** oraz utrzymanie pozycji najlepiej rozwiniętego rynku regionalnego powierzchni biurowej w Polsce (poza Warszawą). Sytuację na krakowskim rynku pracy w 2021 roku charakteryzował m.in. wskaźnik stopy bezrobocia rejestrowanego, którego wartość zmniejszyła się w 2021 roku o 0,2 punktu procentowego w porównaniu z rokiem 2020, tj. do poziomu **2,9%** (5,4% w kraju). Tempo wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw było wyższe niż rok wcześniej - przeciętna płaca zwiększyła się o 12,8%.

Na zmiany krakowskiego rynku pracy niewątpliwie wpływ ma sektor nowoczesnych usług biznesowych. Zgodnie z danymi udostępnianymi przez stowarzyszenia Aspire i ABSL, Kraków jest największym ośrodkiem nowoczesnych centrów usług biznesowych w Polsce. W III kw. 2021 roku w 257 centrach usług funkcjonujących w Krakowie pracowało 82 600 osób (o blisko 4,5 tys. więcej w porównaniu z rokiem 2020).

Ważnym partnerem i uczestnikiem procesu tworzenia warunków do rozwoju rynku pracy był Grodzki Urząd Pracy w Krakowie (GUP), wspierający bezrobotnych w znalezieniu zatrudnienia, pracodawców – w znalezieniu odpowiednich pracowników, a w czasach pandemii proponujący dodatkowe formy wsparcia dla przedsiębiorców poprzez dofinansowanie wynagrodzeń pracowników, dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności czy pożyczki dla mini przedsiębiorstw. W ramach zadań wynikających z Tarczy Antykryzysowej w 2021 roku GUP wypłacił **146 084 992,86 zł**.

Działające w ramach struktury Urzędu Miasta Krakowa komórki, zaangażowane w kontakt ze środowiskiem biznesowym, realizowały zadania związane z promocją gospodarczą i inwestycyjną Miasta, w tym międzynarodowe i krajowe spotkania gospodarcze. Liczba odnotowanych kontaktów biznesowych Centrum Wspierania Inwestorów i Innowacyjnej Gospodarki (CWIIIG) w 2021 roku wyniosła 108. Na stopniowy wzrost zainteresowania inwestorów spotkaniami z pewnością miało wpływ przywracanie niektórych wydarzeń targowych (w 2021 odbyły się Targi EXPO REAL w Niemczech). Miasto aktywnie współpracuje z instytucjami otoczenia biznesu, w tym z Krakowskim Parkiem Technologicznym, Izłą Przemysłowo-Handlową, oraz ze stowarzyszeniami skupiającymi firmy z branży usług tj. ASPIRE i ABSL. Współpraca polega na promocji Krakowa, wymianie wiedzy, wzajemnym wsparciu, wspólnej organizacji wydarzeń skierowanych do środowiska biznesowego w Krakowie. W zakresie promocji gospodarczej Miasto współpracuje także ze Stowarzyszeniem Metropolia Krakowska.

W zakresie pozytywnego oddziaływania na chęć zakładania firm w Krakowie istotny wpływ ma jakość usług świadczonych przez Punkt Obsługi Przedsiębiorcy UMK (POP). W celu

usprawnienia kontaktu klienta z urzędem i ułatwienia zakładania firmy młodym ludziom została uruchomiona **aplikacja mobilna Wirtualnego Urzędnika**. Wprowadzono kolejne udogodnienia w zakresie możliwości konsultacji online dla przedsiębiorców oraz uruchomiono stanowisko doradcze dla cudzoziemców z obsługą w trzech językach: angielskim, ukraińskim oraz rosyjskim.

W 2021 roku kontynuowano wspólne działania Miasta, ośrodka naukowego oraz biznesu w celu zwiększenia wykorzystania potencjału badawczo-rozwojowego oraz budowania platformy współpracy na linii nauka-biznes-samorząd. W maju 2021 r. została zawarta umowa na realizację wspólnego celu pomiędzy Krakowskim Ośrodkiem Naukowo-Akademickim (KONA) a Gminą Miejską Kraków. Umowa została podpisana przez 19 szkół wyższych z Krakowa, Nowego Sącza, Tarnowa, Nowego Targu, Krosna i Sanoka, przez Polską Akademię Umiejętności oraz Gminę Miejską Kraków. Głównym celem do realizacji określonym w umowie jest działalność zmierzająca do uczynienia z Krakowa najbardziej rozpoznawalnego ośrodka naukowo-akademickiego w Europie Środkowo-Wschodniej, poprzez aktywność w pozyskaniu kadr naukowych o najwyższych kwalifikacjach oraz przyciąganie studentów zarówno z kraju, jak i zagranicy. Pomimo pandemii koronawirusa, która miała znaczący wpływ na realizację wspólnych inicjatyw i wydarzeń, poprawie uległa liczba Krakowskich Konferencji Naukowych (z 28 zrealizowanych w roku 2020 do 60 w roku 2021). Wspólne zaangażowanie samorządu, biznesu i środowiska naukowego zaowocowało powstaniem nowoczesnych rozwiązań przydatnych Miastu i mieszkańcom, np. powołaniem nowych kierunków studiów odpowiadających zapotrzebowaniu rynku (np. Global Business Services w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie, kierunek Informatyka stosowana w Wyższej Szkole Ekonomii i Informatyki w Krakowie). Dynamicznie rozwijający się w Krakowie rynek usług okołobiznesowych, ciągle rosnące zapotrzebowanie firm na rekrutowanie specjalistów wysokiej klasy w takich dziedzinach jak IT, medycyna, biotechnologia czy life science, sprzyja rozwojowi nauki w Krakowie.

Wydatki związane z realizacją zadań w ramach Dziedziny *Przedsiębiorczość i nauka* wyniosły w 2021 roku **1,08%** wydatków budżetu Miasta Krakowa.

IV.5.1. Wprowadzenie do Dziedziny Przedsiębiorczość i nauka

Budowanie nowoczesnej, innowacyjnej, silnej gospodarki opartej na wiedzy wymaga tworzenia – a zarazem mądrego wykorzystywania – warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz silnego kapitału ludzkiego. Polityka władz Miasta w zakresie wsparcia dla biznesu opiera się na współpracy z różnymi środowiskami, poczynając od samych przedsiębiorców, poprzez organizacje ich zrzeszające, instytucje otoczenia biznesu, współpracę z Krakowskim Ośrodkiem Naukowo-Akademickim (KONA), a kończąc na sieci partnerów biznesowych naukowych w Europie i na świecie. Dzięki temu spektrum oddziaływanie miejskich przedsięwzięć i aktywności jest niezwykle szerokie, co sprzyja kreacji ekonomii zdywersyfikowanej, a więc takiej, która jest znacznie bardziej odporna na wahania koniunkturalne.

Pomimo trudności związanych z pandemią, z którymi w 2021 r. ciągle borykał się cały świat, Kraków pozostał silnym ośrodkiem o znaczeniu gospodarczym, w którym rozwijał się zarówno rodzimy biznes, jak i chętnie inwestowały podmioty zagraniczne. O atrakcyjności inwestycyjnej oraz warunków prowadzenia biznesu przez inwestorów zagranicznych mogą świadczyć m.in. wyróżnienia, jakie miasto otrzymało w 2021 roku:

- Kraków został uhonorowany tytułami: „Gmina na 5!” oraz „Złota Gmina na 5!” w edycji 2020/21 rankingu przygotowanego przez Studenckie Koło Naukowe Akceleracji, działające przy Instytucie Przedsiębiorstwa Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie.
- W rankingu Tholons Global Innovation Index 2021 Kraków wzmocnił swoją pozycję w zestawieniu TOP 100 Super Cities zajmując 20 lokatę. W stosunku do roku poprzedniego jest to awans aż o 5 miejsc. Obok Krakowa w rankingu znalazły się jeszcze dwa polskie miasta, Warszawa (35 miejsce) oraz Wrocław (99 miejsce).
- Kraków na 1. miejscu w ogólnopolskim rankingu "Miasta przyjazne dla biznesu 2021" przeprowadzonym przez magazyn Forbes (wśród miast od 300 tys. do 999 tys. mieszkańców).

Dziedzina zarządzania *Przedsiębiorczość i nauka* obejmuje dwie Usługi publiczne:

- Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości (G-1)
- Tworzenie warunków do rozwoju rynku pracy (G-2)

Poza ww. Usługami w ramach Dziedziny prowadzone są działania we współpracy z ośrodkiem naukowym w celu zwiększenia potencjału badawczo-rozwojowego oraz budowania platformy współpracy na linii nauka-biznes-samorząd.

W ramach Dziedziny w 2021 r. prowadzono także prace nad redefinicją działań tworzonego Krakowskiego Programu Wspierania Biznesu i Innowacji. Działania wymagały przeformułowania ze względu na zmianę sytuacji ekonomicznej związanej z pandemią COVID-19.

IV.5.2. Charakterystyka usług publicznych

IV.5.2.1. Usługa publiczna G-1 Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości

Realizację Usługi G-1 *Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości* obrazują wskaźniki strategiczne pokazujące stopień osiągnięcia wymagań jakościowych dla Produktów świadczonych w ramach Usługi. Z drugiej strony Usługa monitorowana jest z wykorzystaniem wskaźników kontekstowych, na wartość których działania Gminy Miejskiej Kraków mają tylko

ograniczony wpływ. Wskaźniki kontekstowe stanowią odzwierciedlenie ogólnej sytuacji gospodarczej w Krakowie kształtowanej przez bardzo wiele czynników, wśród których wymienić należy działania komórek Urzędu Miasta Krakowa świadczące usługi dla przedsiębiorców oraz zaangażowane w kontakt ze środowiskiem biznesowym.

Do najważniejszych wskaźników obrazujących rozwój przedsiębiorczości w Krakowie należy wskaźnik **W1_G Nasycenie rynku lokalnego podmiotami gospodarki**, który liczony jest na podstawie liczby podmiotów gospodarki narodowej na 1 000 mieszkańców.

Wskaźnik ten osiągnął wartości:

- 2021: 205
- 2020: 196
- 2019: 189,60

W odniesieniu do wskaźnika **W1_G** odnotowano wzrost w zakresie liczby podmiotów gospodarki narodowej, przy jednoczesnym niewielkim wzroście liczby mieszkańców Krakowa. Według stanu z końca grudnia 2021 r. w rejestrze REGON wpisanych było 160,0 tys. podmiotów gospodarki narodowej z siedzibą w Krakowie, tj. o 4,7% więcej niż przed rokiem. Stanowiły one 35,9% ogólnej liczby podmiotów wpisanych do rejestru w województwie małopolskim (podobnie rok wcześniej). Liczba zarejestrowanych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wyniosła 100,1 tys. i w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku wzrosła o 4,5%. Do rejestru REGON wpisanych było 45,8 tys. spółek (o 5,8% więcej niż rok wcześniej), w tym 33,9 tys. spółek handlowych (o 8,3% więcej niż w końcu grudnia 2020 r.). W ogólnej liczbie spółek handlowych spółki z ograniczoną odpowiedzialnością stanowiły 82,7% (81,1% w końcu grudnia 2020 r.), spółki akcyjne – 1,8% (podobnie rok wcześniej), a spółki z udziałem kapitału zagranicznego – 15,4% (odpowiednio 15,7%).

Spośród czynników oddziałujących ze strony GMK na chęć zakładania firm w Krakowie do najistotniejszych należy utrzymujący się od wielu lat wysoki poziom obsługi klienta w Punkcie Obsługi Przedsiębiorcy UMK (POP). Bieżąca analiza potrzeb w zakresie wspierania przedsiębiorczości wśród mieszkańców Krakowa i ciągłe monitorowanie wskaźnika poziomu zadowolenia z usług świadczonych przez POP pozwalają na szybkie reagowanie w przypadku negatywnych opinii, poprzez wprowadzanie nowych usług usprawniających kontakt klienta z urzędem. Wskaźnik **W12_G Poziom zadowolenia przedsiębiorców – osób fizycznych z usług świadczonych przez Punkt Obsługi Przedsiębiorcy UMK** osiągnął wartość:

- 2021: 93,33%
- 2020: 97,04%
- 2019: 93,04%

W 2021 roku wartość wskaźnika wyniosła 93,33% co stanowi spadek o 3,7 punkty procentowe w porównaniu do 2020 roku. Utrzymująca się kolejny rok pandemia koronawirusa i związane z tym nawracające ograniczenia w dostępie do usług realizowanych przez POP w sposób stacjonarny, niewątpliwie przyczyniły się obniżenia wartości wskaźnika. Aby poprawić współpracę na linii urząd - mieszkaniec i przedsiębiorca, a z drugiej strony ułatwić zakładanie firmy młodym ludziom, wprowadzono szereg ulepszeń, które mają na celu poprawę jakości usług świadczonych dla przedsiębiorców. Na koniec 2021 roku została uruchomiona aplikacja mobilna Wirtualnego Urzędnika dostępna bezpłatnie na smartfony z systemem Android. Aplikacja poprzez głosowe lub tekstowe zapytanie w języku polskim, ukraińskim lub angielskim, pozwala na intuicyjne wyszukiwanie informacji z zakresu obsługi przedsiębiorcy (w tym zakładania własnej działalności gospodarczej) oraz wszystkich innych procedur realizowanych przez Urząd Miasta Krakowa i inne miejskie jednostki organizacyjne. Wprowadzono kolejne udogodnienia - konsultacje online dla przedsiębiorców oraz uruchomiono stanowisko doradcze dla cudzoziemców z obsługą w trzech językach: angielskim, ukraińskim oraz rosyjskim. Od kwietnia 2021 roku, gdy wprowadzono usługę obsługi cudzoziemców, liczba konsultacji dla

obcokrajowców w POP na stanowisku obsługi lub przez telefon wyniosła 347 (w tym 216 dla Ukraińców, 82 dla Białorusinów).

Punkt Obsługi Przedsiębiorcy, na mocy porozumień podpisanych przez Prezydenta Miasta Krakowa z władzami krakowskich uczelni, prowadzi od 2007 roku szeroką akcję informacyjno-promocyjną dla młodych ludzi w zakresie możliwości zakładania firm w Krakowie. Działania te przyczyniają się do stworzenia unikatowej szansy na połączenie edukacji akademickiej z praktycznym wykorzystaniem zdobytej wiedzy w ramach własnego biznesu.

Celem akcji jest pobudzenie przedsiębiorczości u młodych osób poprzez cykl prezentacji „6 powodów dla których warto rozpocząć działalność gospodarczą w Krakowie”. Efektem współpracy jest zrealizowanych w latach 2007-2021 - **558** prezentacji (z czego w **2021 r. – 72**), w których uczestniczyło **13 256** osób (w **2021 r. - 1739 osoby**).

Jednym z działań mających na celu tworzenie warunków dla przedsiębiorców i inwestorów jest prowadzenie Centrum Wspierania Inwestorów i Innowacyjnej Gospodarki (CWIIIG). CWIIIG oferuje szeroko rozumianą pomoc merytoryczną i wsparcie dla inwestorów krajowych i zagranicznych, w tym wsparcie w procesie inwestycyjnym oraz przygotowanie spotkań i prezentacji dla inwestorów. Działania Centrum mają także na celu promocję oferty inwestycyjnej Krakowa w trakcie największych europejskich targów nieruchomości. Realizację działań z zakresu promocji gospodarczej i inwestycyjnej Miasta obrazuje wskaźnik **W13_G Dynamika poziomu zainteresowania inwestorów usługami świadczonymi przez Oddział Centrum Wspierania Inwestorów i Innowacyjnej Gospodarki**, którego wartość odnosi się do liczby odnotowanych kontaktów biznesowych.

- **2021: 108**
- 2020: 79
- 2019: 207

Na stopniowy wzrost zainteresowania inwestorów spotkaniami wpływ ma z pewnością przywracanie niektórych wydarzeń targowych. W 2021 odbyły się Targi EXPO REAL (Niemcy). Z uwagi na trwającą pandemię SARS-CoV-2 nie odbyły się jednak Międzynarodowe Targi Inwestycji i Nieruchomości MIPIM (Francja), w których Kraków regularnie brał udział. Miasto aktywnie współpracuje z instytucjami otoczenia biznesu, w tym z Krakowskim Parkiem Technologicznym w zakresie promocji Krakowa jako atrakcyjnego miejsca do inwestowania oraz ze Stowarzyszeniem Metropolia Krakowska w zakresie przygotowania informacji i ofert nieruchomości inwestycyjnych dla inwestorów. Współpraca z innymi podmiotami, m. in. z Izłą Przemysłowo-Handlową, Małopolską Agencją Rozwoju Regionalnego oraz ze stowarzyszeniami skupiającymi firmy z branży usług tj. ASPIRE i ABSL polega na wymianie wiedzy, wzajemnym wsparciu, wspólnej organizacji wydarzeń skierowanych do środowiska biznesowego w Krakowie.

Podczas licznych międzynarodowych i krajowych spotkań gospodarczych prowadzono działania polegające na prezentacji potencjału gospodarczego oraz umocnieniu marki Kraków. Najważniejsze z nich:

1. Współorganizacja i udział Krakowa w wydarzeniu „IMPACT Round Table - Samorządy w programie odbudowy” (9.04.2021 r.). Celem wydarzenia było omówienie skutecznych strategii i rozwiązań dla Krakowa w sytuacji pandemii i możliwości jaki daje Krajowy Plan Odbudowy (KPO).
2. Udział przedstawiciela Miasta w wydarzeniu Property Forum Online Regiony 2021 „Fokus na Kraków” (14.04.2021 r.). Podczas spotkania omówione zostały czynniki, dzięki którym Kraków stał się najsilniejszym regionalnym ośrodkiem biznesowym w Polsce. Poruszony został też wpływ pandemii COVID-19 na funkcjonowanie miasta.

3. Kraków partnerem tytularnym ścieżki poświęconej tematowi polityki regionalnej w ramach szóstej edycji kongresu „Impact'21” (12-13.05.2021 r.). Kongres dotyczył m.in. transformacji energetycznej, zielonej ekonomii, KPO, rozwoju lokalnego e-commerce czy cyfryzacji.
4. Promocja potencjału inwestycyjnego Krakowa oraz merytoryczny udział w XVII Międzynarodowym Kongresie MBA „Z powrotem w grze – od odporności biznesu do przyspieszonego wzrostu”, który odbył się 15.05.2021 r. Prezentacja praktycznej strony obsługi inwestorów w formie wykładu eksperckiego dla studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie w ramach przedmiotu Zarządzanie jednostką terytorialną (19.05.2021 r.).
5. Kraków partnerem konferencji ABSL FDI Forum „Talent Boosting Investments”, która odbyła się 15.06.2021 r. Prelegenci dyskutowali o przyszłości rozwoju bezpośrednich inwestycji zagranicznych (ang. FDI) w Polsce.
6. Udział w dniu 29.06.2021 r. przedstawicieli Miasta w spotkaniu z członkami Amerykańskiej Izby Handlowej w Polsce (AmCham). Celem spotkania była prezentacja Krakowa, potencjału gospodarczego, planowanych inwestycji. W dalszej części miał miejsce networking, podczas którego firmy miały możliwość zadania pytań przedstawicielom Miasta.
7. Wystąpienie przedstawiciela Krakowa w sesji tematycznej: Nowe możliwości inwestycyjne dla atrakcyjnych przemysłów jako sposób na przezwycięzenie kryzysu pandemii. Międzynarodowe doświadczenie. Narracje "Wspanialszego Kijowa" podczas Kijowskiego Forum Inwestycyjnego w dniu 10.09.2021 r.
8. Udział w ABSL Summit (14-15.09.2021). Spotkanie odbyło się pod hasłem Beyond tomorrow. Building a sustainable future, gromadzącym liderów biznesu, przedstawicieli administracji krajowej i europejskiej, ekspertów, naukowców i opiniotwórcze media.
9. Kraków Partnerem Generalnym 11 edycji konferencji Life Science Open Space (22.11-3.12.2021).
10. Współpraca przy organizacji Green Energy Congress, który odbył się w ICE w dniu 23.09.2021. Celem wydarzenia była wymiana wiedzy i doświadczeń wszystkich stron zainteresowanych rozwojem gospodarczym ukierunkowanym na ochronę klimatu.

Jednym z ważniejszych wskaźników obrazujących zmiany zachodzące w Dziedzinie *Przedsiębiorczość i nauka*, w tym warunki oddziałujące na sytuację przedsiębiorców w Krakowie, w szczególności firmy prowadzące specjalistyczne usługi dla biznesu, jest Wskaźnik **W31_G Skumulowana powierzchnia biurowa na wynajem w Krakowie**.

- 2021: 1 617 600 m²
- 2020: 1 554 900 m²
- 2019: 1 416 700 m²

Kraków utrzymał pozycję najlepiej rozwiniętego rynku regionalnego powierzchni biurowej w Polsce (poza Warszawą). W 2021 roku dostarczono na krakowski rynek ponad 60 000 m² nowej powierzchni biurowej w 8 projektach inwestycyjnych. Tak wysoka podaż w budowie utrzymuje się od 2016 roku, co potwierdza zainteresowanie deweloperów krakowskim rynkiem biurowym. Kraków zajął drugie miejsce pod względem przyrostu nowej podaży wśród miast regionalnych w 2021 r. (60,7 tys. m²), a trzecie Poznań (37,5 tys. m²). Rynkiem regionalnym z największym przyrostem nowej podaży było Trójmiasto, gdzie do użytku oddano 4 projekty biurowe o łącznej powierzchni 73,2 tys. m².

Wskaźnik **W29_G – Liczba spółek giełdowych z siedzibą w Krakowie** wzrósł w porównaniu do roku 2020 i wynosi 21. Kraków utrzymał trzecią pozycję za Warszawą (która, będąc siedzibą GPW, jest poza zasięgiem) i Wrocławiem (28 spółek).

Kolejnym wskaźnikiem istotnym dla diagnozy stanu przedsiębiorczości w Krakowie jest **Wskaźnik W2_G Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw**. Wskaźnik ten identyfikuje poziom rozwoju krakowskich przedsiębiorstw poprzez ukazanie dynamiki zmian liczby tworzonych przez nich miejsc pracy. Kondycja przedsiębiorstw i ich rozwój przekłada się bezpośrednio na liczbę tworzonych miejsc pracy (im lepiej prosperują przedsiębiorstwa, tym więcej mogą zatrudniać).

- **2021: 226 600 pracowników**
- 2020: 220 600 pracowników
- 2019: 224 200 pracowników

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) zwiększyło się o 2,7% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku (przed rokiem odnotowano spadek o 1,6%). Największy wzrost zatrudnienia odnotowano w sekcjach działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, informacja i komunikacja oraz transport i gospodarka magazynowa.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2021 r. było o 12,8% większe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Wynosiło 7 157,59 zł i stanowiło 118,9% przeciętnego wynagrodzenia w województwie. W ujęciu rocznym przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto zwiększyło się we wszystkich sekcjach PKD, przy czym najwyższe tempo wzrostu odnotowano w informacji i komunikacji (o 14,3%).

Znaczny wpływ na wielkość zatrudnienia i poziom wynagrodzenia ma prężnie rozwijający się sektor nowoczesnych usług biznesowych. Firmy nadal chcą powiększać swoje zasoby wykształconej i wykwalifikowanej kadry tj. pracowników o zaawansowanych kompetencjach w nowych obszarach i o tzw. umiejętnościach przyszłości. Sektor ten stanowi kluczowy czynnik napędowy rozwoju infrastruktury, przy jednoczesnym wpływie na rozwój nowoczesnej powierzchni biurowej. Zgodnie z danymi zbieranymi rokrocznie przez stowarzyszenia Aspire i ABSL, Kraków jest największym ośrodkiem nowoczesnych centrów usług biznesowych w Polsce. W III kw. 2021 roku w 257 centrach usług BPO, SSC/GBS, IT oraz R&D funkcjonujących w Krakowie pracowało 82 600 osób (o blisko 4,5 tys. więcej w porównaniu z rokiem 2020). Stanowi to 23,1% ogółu zatrudnienia w sektorze nowoczesnych usług biznesowych w Polsce. W stosunku do Polski ogółem, sektor w Krakowie charakteryzuje się większym udziałem centrów R&D oraz SSC/GBS, i mniejszym znaczeniem centrów IT. W Krakowie zlokalizowana jest jedna czwarta centrów R&D w Polsce.

Kolejnym istotnym wskaźnikiem jest **Wskaźnik W3_G Dynamika zmian na rynku spółek handlowych z kapitałem zagranicznym zarejestrowanych w Krakowie**. Obrazuje on rozwój lokalnego rynku z udziałem kapitału zagranicznego poprzez ukazanie dynamiki zmian liczby spółek handlowych z kapitałem zagranicznym zarejestrowanych w Krakowie w odniesieniu do roku ubiegłego. Od szeregu lat wskaźnik ten wykazuje trend wzrostowy. W 2021 roku wzrost wartości wskaźnika wyniósł 5,8%:

- **2021: 5 208 spółek**
- 2020: 4 921 spółek
- 2019: 4 830 spółek

W ramach realizacji celu operacyjnego II.2. Wspieranie innowacyjności przedsiębiorstw Miasto angażowało się w następujące wydarzenia:

1. Digital Dragons online, 7-9 września 2021 roku.
2. Kontynuację działania Playpark Kraków.
3. Hackathon dla młodzieży szkół średnich pn. „Krakow Innovation Games 2021, 17-18 listopada 2021 roku.

4. PLNOG w dniu 20 kwietnia 2021 roku.
5. DevOpsDay Kraków w dniach 27-28 kwietnia 2021 roku.
6. Oh My Hack 11-12 maja 2021 roku.

Łączne wydatki na ten cel wyniosły 204 998,90 zł.

IV.5.2.2. Usługa publiczna G-2 Tworzenie warunków do rozwoju rynku pracy

Drugą analizowaną usługą publiczną jest Usługa G-2 *Tworzenie warunków do rozwoju rynku pracy*. Jest ona pochodną Usługi G-1, bo to przedsiębiorcy generują miejsca pracy, a więc poprzez tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości, jednocześnie realizowane są cele związane z tworzeniem warunków do rozwoju rynku pracy.

Sytuację na krakowskim rynku pracy w 2021 roku charakteryzował m.in. wskaźnik stopy bezrobocia rejestrowanego, którego wartość w grudniu 2021 roku zmniejszyła się o 0,2 punktu procentowego w porównaniu do grudnia 2020 roku.

Wskaźnik W9_G Stopa bezrobocia rejestrowanego w Mieście Krakowie:

- 2021: 2,9%
- 2020: 3,1%
- 2019: 2,0%

Podobne spadki odnotowano w większości analizowanych miast (Poznań, Wrocław, Gdańsk i Łódź). Stopa bezrobocia dla województwa małopolskiego wyniosła 4,5%, dla Polski 5,4%.

Działania w zakresie Usługi G-2 prowadzone są przez **Grodzki Urząd Pracy w Krakowie (GUP)** i obejmują zadania publiczne Gminy Miejskiej Kraków w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia, aktywizacji zawodowej, a także zadania związane z podejmowaniem interwencji sprzyjających rozwojowi zasobów ludzkich, edukacji, w tym edukacji zawodowej; przedsiębiorczości, w tym przedsiębiorczości społecznej oraz wielu innych obszarów ściśle powiązanych z rynkiem pracy i instytucjonalną obsługą rynku pracy. Działania GUP miały na celu poprawę sytuacji osób bezrobotnych, poszukujących pracy i przedsiębiorców borykających z niedoborem pracowników i kłopotami w zakresie szybkiego i sprawnego korzystania z zasobów ludzkich lokalnego rynku pracy.

Stan epidemii COVID-19 miał znaczny wpływ na zadania realizowane w celu zapewnienia możliwie jak największego stopnia aktywizacji osób bezrobotnych. Obrazują to poniższe wskaźniki, których wartość wzrosła w porównaniu do 2020 roku, jednak wciąż pozostaje znacząco niższa w porównaniu do roku 2019 (ostatni rok przed pandemią).

Wskaźnik strategiczny W14_G Procent osób, które podjęły zatrudnienie w wyniku wydanego skierowania do pracy do liczby zgłoszonych wolnych miejsc pracy:

- 2021: 5,9%
- 2020: 4,2%
- 2019: 8,3%

Wskaźnik W15_G Procent osób bezrobotnych zaktywizowanych zawodowo do liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w GUP w Krakowie poprzez wykorzystanie usług i instrumentów rynku pracy:

- 2021: 30,1%
- 2020: 23,7%
- 2019: 51,8%

W związku z panującą epidemią COVID-19, Grodzki Urząd Pracy realizował zadania zgodnie z Ustawą z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 374 z późn. zm.) wspierając przedsiębiorców poprzez dofinansowanie wynagrodzeń pracowników, dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności czy pożyczki dla mini przedsiębiorstw. W ramach zadań wynikających z Tarczy Antykryzysowej w 2021 roku GUP wypłacił **146 084 992,86 zł**.

IV.5.2.3. Współpraca z Krakowskim Ośrodkiem Naukowo-Akademickim (KONA)

Budowanie nowoczesnej, innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy wymaga współpracy ze środowiskiem naukowo-akademickim oraz animowania i wzmacniania współpracy na linii nauka – biznes – samorząd. W maju 2021 r. została zawarta umowa na realizację wspólnego celu pomiędzy Krakowskim Ośrodkiem Naukowo-Akademickim a Gminą Miejską Kraków. Głównym celem do realizacji określonym w umowie jest działalność zmierzająca do uczynienia z Krakowa najbardziej rozpoznawalnego ośrodka naukowo-akademickiego w Europie Środkowo-Wschodniej, poprzez aktywność w pozyskaniu kadr naukowych o najwyższych kwalifikacjach oraz przyciąganie studentów zarówno z kraju, jak i zagranicy. Zgodnie z przyjętymi założeniami Kraków ma wzmocnić i utrwalić status miasta nauki, ale równocześnie także miejsca zdobywania doświadczenia zawodowego i prowadzenia działalności biznesowej. W związku z podpisaną umową została powołana Rada Partnerów składająca się z przedstawicieli sygnatariuszy umowy. Działalność Rady to także zwrócenie się w kierunku rozwoju przemysłów kreatywnych (projektowanie, sztuka użytkowa, przemysł wydawniczy, nowe media), transferu wiedzy, doświadczeń i najnowszych trendów w sektorze kultury, kreatywności i dziedzictwa, a także wzmocnienie Krakowa, jako ośrodka artystycznego kształcącego znakomitych aktorów, muzyków, artystów sztuk plastycznych. Zadaniem Rady Partnerów jest podejmowanie strategicznych decyzji oraz nadzór w zakresie realizacji postanowień Umowy. Umowa została podpisana przez 19 szkół wyższych z Krakowa, Nowego Sącza, Tarnowa, Nowego Targu, Krosna i Sanoka, przez Polską Akademię Umiejętności oraz przez Gminę Miejską Kraków.

Analizowane poniżej dane za rok 2021 odnoszą się do roku akademickiego 2020/2021 – tak bowiem zorganizowany jest model szkolnictwa wyższego w Polsce.

W odniesieniu do wskaźnika **W 41_G Studenci w Krakowie** można zaobserwować nieznaczny wzrost udziału studentów w ogólnej liczbie mieszkańców Krakowa i ich liczby w naszym mieście:

- **2020/2021: 16,72% (130 428 osób)**
- 2019/2020: 16,67% (129 887 osób)
- 2018/2019: 19,57% (150 891 osób)

Wskaźnik **W 42_G Studenci zagraniczni w Krakowie** – odnotował niewielki spadek:

- **2020/2021: 5,99% (7 811 osób)**
- 2019/2020: 6,27% (8 149 osób)
- 2018/2019: 5,43% (8 202 osób)

Można założyć, że na wahania miała wpływ pandemia koronawirusa i ograniczona możliwość przemieszczania się, podróżowania. Jednak wartość blisko 8 000 studentów zagranicznych na krakowskich uczelniach można traktować jako pozytywną prognozę. Na ten stan mają także wpływ ciągle polepszane działania i aktywności Miasta, jak również samych uczelni: coraz bogatsza oferta studiów w języku angielskim, cieszące się popularnością programy wymiany studenckiej np. Erasmus, korzystna i ciągle rozbudowywana infrastruktura badawcza, ulokowanie w Krakowie dużych światowych koncernów i firm, renoma krakowskich uczelni i niekwestionowana atrakcyjność oferty Miasta, jego dziedzictwo, nowe możliwości.

Liczba absolwentów studiów na wybranych kierunkach technicznych (wskaźnik W 47_G) zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku akademickiego:

- **2020/2021: 6 275 osób**
- 2019/2020: 7 559 osób
- 2018/2019: 7 898 osób

Do grup kierunków analizowanych jako techniczne należą kierunki z zakresu technologii informacyjnych, inżynierijsko-techniczne oraz interdyscyplinarne programy i kwalifikacje obejmujące technologie informacyjno-komunikacyjne. Pomimo spadku w 2021 roku **Kraków utrzymał pierwsze miejsce w kraju**, przed Warszawą (5 594) i Wrocławiem (5 141). Systematyczny spadek liczby absolwentów ogółem notuje się w odniesieniu do danych wszystkich ośrodków akademickich w kraju.

Liczba absolwentów studiów na wybranych kierunkach kreatywnych (wskaźnik W 50_G) nieznacznie zmniejszyła się, porównując z poprzednim rokiem akademickim:

- **2020/2021: 3 447 osób**
- 2019/2020: 3 684 osób
- 2018/2019: 3 571 osób

Liczba absolwentów kierunków kreatywnych pozostaje od kilku lat na podobnym poziomie i ulega niewielkim wahaniom proporcjonalnie do liczby studentów ogółem. Kraków utrzymał drugie miejsce w kraju za Warszawą (4 166 absolwentów) i przed Poznaniem (2 649). Do kierunków kreatywnych zaliczane są studia prowadzące kształcenie w zakresie artystycznym, dziennikarstwa i informacji, technologii teleinformacyjnych, interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji obejmujących technologie informacyjno-komunikacyjne.

Szczególne znaczenie w analizowaniu wspólnych działań Miasta i ośrodka naukowego, ale także biznesu, ma wskaźnik **W44_G Współpraca Miasta z krakowskimi szkołami wyższymi**. Polega on na mierzeniu zaangażowania Miasta we wspólne projekty i inicjatywy realizowane we współpracy z krakowskim ośrodkiem naukowo – akademickim, m.in. poprzez realizację wspólnych programów jak Krakowskie Konferencje Naukowe (KKN), ale także inicjatywy, wydarzenia organizowane przez ośrodki badawcze i naukowe. Wspólne inicjatywy to także te, zmierzające do powstania nowoczesnych rozwiązań przydatnych Miastu i mieszkańcom oraz odpowiedź na zapotrzebowanie firm na rekrutowanie specjalistów wysokiej klasy (np. powołanie nowych kierunków studiów odpowiadających zapotrzebowaniu rynku; wspólne zaangażowanie samorządu, biznesu i przedsiębiorców).

Wskaźnik W44_G obrazuje liczbę konferencji naukowych realizowanych w ramach Krakowskich Konferencji Naukowych, podczas których promowano Miasto Kraków:

- **2021: 60**
- 2020: 28
- 2019: 49

W lutym 2021 r. Komisja Konkursowa dokonała wyboru podmiotów naukowych organizujących konferencje, które zawarły umowy promocyjne w ramach 11. edycji Programu Krakowskie Konferencje Naukowe. Podczas 60 wydarzeń organizowanych w Krakowie prowadzona była promocja marki Kraków. Zdecydowany wpływ na zwiększenie się liczby odbywających się wydarzeń miała kontynuacja podejścia pozwalającego i zachęcającego organizatorów do prowadzenia obrad konferencyjnych w formie zdalnej i hybrydowej (poza tradycyjną formą stacjonarną). W edycji 2021 Krakowskich Konferencji Naukowych wpłynęło 78 wniosków. Tematyka konferencji była bardzo różnorodna – od spraw społecznych, urbanistyki, rozwoju miast, innowacyjności, medycyny, psychologii, po nowoczesne technologie. W organizowanych konferencjach (formuła online, hybrydowa, stacjonarna) wzięło udział łącznie ponad 12 000

uczestników. Uczestnicy pochodzili z wielu krajów świata m.in. z Czech, Węgier, Argentyny, Francji, Norwegii, Hiszpanii, Belgii, Mołdawii, Słowacji, Niemiec, Indii, Ukrainy, Wielkiej Brytanii, Malty, Litwy, Chorwacji, Grecji, Słowenii, Japonii, Szwecji, Afganistanu, Wietnamu, Izraela, Azerbejdżanu, Turcji, Malezji, Włoch, Chin, Portugalii, Libanu, Rosji, Rumunii, Serbii, Brazylii, Kanady, Chile, Kirgistanu, Danii, Holandii, Austrii, Stanów Zjednoczonych, Kolumbii, Kostaryki, Luksemburga, Bośni i Hercegowiny, Taiwanu, Arabii Saudyjskiej, Szwajcarii, Finlandii, Indonezji, Uzbekistanu, Łotwy, Nigerii, Gruzji, Australii, Filipin, Nowej Zelandii i Egiptu. Łączna kwota rozdysponowana w ramach KKN wyniosła w 2021 roku 236 920 zł.

Ponadto, na ogólną poprawę realizacji zadania związanego z *Promocją potencjału naukowo-akademickiego miasta oraz budowaniem platformy współpracy na linii nauka-biznes – samorząd* miała wpływ współpraca z jednostkami i podmiotami Krakowskiego Ośrodka Naukowo-Akademickiego, w tym studenckimi kołami naukowymi (np. organizacja po raz drugi w Krakowie światowego wydarzenia global City Sampling Day będącego inicjatywą międzynarodowego konsorcjum MataSUB i Małopolskiego Centrum Biotechnologii UJ, czy współpraca z AGH Space Systems).

Uczelnie krakowskie, w szczególności Uniwersytet Jagielloński, są wysoko oceniane w rankingach krajowych i należą do czołówki polskich uczelni w rankingach międzynarodowych. W rankingu miesięcznika i portalu edukacyjnego „Perspektywy”, mierzącym atrakcyjność oraz kondycję polskich uczelni (**Wskaźnik W48_G Pozycja najlepszej krakowskiej uczelni w rankingu „Perspektyw”**), Uniwersytet Jagielloński zajął w 2021 roku pierwszą pozycję, (przed Uniwersytetem Warszawskim), czyli tak jak w roku 2020. Wysoko w rankingu uplasowała się także Akademia Górniczo-Hutnicza. W zestawieniu znalazły się także Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki i Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie.

Uniwersytet Jagielloński znalazł się na 381. miejscu w rankingu The Center for World University Rankings (CWUR). Niewiele za nim jest Uniwersytet Warszawski – na 402. pozycji. Akademia Górniczo-Hutnicza z Krakowa uplasowała się na 590. miejscu, a Politechnika Warszawska na 711., zaś 818. miejsce w zestawieniu zajął Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu. 999. miejsce zajęła Politechnika Wrocławska. Ranking uniwersytetów CWUR jest tworzony w oparciu o osiem kryteriów: sukcesy absolwentów i kadry dydaktycznej w międzynarodowych konkursach, zatrudnienie absolwentów na dyrektorskich stanowiskach w firmach o zasięgu globalnym, publikacje w cenionych pismach naukowych oraz najbardziej wpływowych periodykach, cytowalność, indeks Hirscha całej uczelni oraz liczbę międzynarodowych patentów.

IV.5.3. Finanse

Tabela IV.5.1. Wydatki w Dziedzinie Przedsiębiorczość i nauka zrealizowane w 2021 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	80 291 206	100
Wydatki inwestycyjne	31 988 441	39,84
Wydatki bieżące	36 302 765	45,21
Dokapitalizowanie spółek miejskich	12 000 000	14,95

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Tabela IV.5.2. Wydatki w Dziedzinie Przedsiębiorczość i nauka zrealizowane w 2021 roku w podziale na usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	80 291 206	100
Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości (G-1)	2 009 632	2,50
Tworzenie warunków do rozwoju rynku pracy (G-2)	33 827 899	42,13
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	44 453 675	55,37

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

IV.6. TURYSTYKA I PROMOCJA

Streszczenie: Turystyka i promocja

W 2021 roku Kraków odwiedziło 7,38 mln osób, w tym 0,77 mln to odwiedzający z zagranicy, a 6,61 mln to odwiedzający krajowi. Liczba odwiedzających ogółem w Krakowie była mniejsza o 20,2% w porównaniu do roku 2020 i aż o 47,5% mniejsza w porównaniu do 2019 roku – ostatniego roku przed pandemią. Wśród odwiedzających Kraków gości większą część stanowili turyści (osoby, które korzystają z oferty turystycznej miasta oraz noclegu). Liczba turystów wzrosła o 44% z 4,18 mln w 2020 roku do 6,04 mln osób w 2021 roku, z czego 5,37 mln stanowili turyści krajowi, a 0,67 mln turyści zagraniczni.

W 2021 roku 31,6% turystów wskazywało jako długość pobytu w Krakowie 2-3 noce, co stanowi najczęściej wybraną długość pobytu (wzrost o 21,3 p.p. w porównaniu do 2020 roku). Znacznie wzrosły dzienne wydatki gości krajowych z 450 zł do 982 zł (wzrost aż o 118%). W związku z tym o 1,8 mld zł wzrosły szacunkowe wpływy do Krakowa z tytułu przyjazdowego ruchu turystycznego i wyniosły 6,3 mld zł (wzrost o 40%). Wzrosła ocena jakości usług turystycznych przez odwiedzających krajowych z 3,90% do 4,05%, natomiast spadła w przypadku odwiedzających zagranicznych z 4,07% do 3,88%.

W marcu 2021 roku Rada Miasta Krakowa przyjęła „Politykę zrównoważonej turystyki Krakowa na lata 2021 – 2028”. Dokument służy wypracowaniu optymalnego modelu zarządzania turystyką w Krakowie po zapaści spowodowanej COVID-19.

Wydział ds. Turystyki Urzędu Miasta Krakowa w 2021 roku prowadził stały monitoring rynku usług najmu krótkoterminowego oraz podejmował intensywne działania, w celu dotarcia do przedsiębiorców świadczących usługi hotelarskie w obiektach niezgłoszonych do ewidencji obiektów świadczących usługi hotelarskie. Na koniec 2021 roku w ewidencji prowadzonej przez Prezydenta Miasta Krakowa wpisanych było 1 751 obiektów (wzrost o 6% w stosunku do 2020 roku, a o 20% w porównaniu do 2019 roku) co daje prawie 30 tys. miejsc noclegowych.

W marcu 2021 roku powstała aplikacja do wyszukiwania niekategoryzowanych obiektów noclegowych Krakowskie Obiekty Noclegowe (eKON) [eKON \(um.krakow.pl\)](https://um.krakow.pl/eKON).

Przeprowadzono liczne kampanie promocyjno-edukacyjne z zakresu turystyki w tym kampanię „A Ty? Co widzisz w Krakowie?” w ramach Programu #zwiedzajKrakow w celu ożywienia i poprawy sytuacji przedsiębiorstw z branży okołoturystycznej po zniesieniu obostrzeń związanych z pandemią. Kontynuowano współpracę z przedsiębiorcami w ramach Programu #zwiedzajKrakow upoważniającego posiadaczy krakowskich kart: Krakowskiej, Rodziny z Niepełnosprawnym Dzieckiem, Rodzinnej 3+ oraz w przypadku turystów – karty #zwiedzajKrakow - do 20% rabatu na produkty i usługi u partnerów akcji.

Kontynuowano działania w ramach programu Respect Kraków i w wakacje uruchomiono pilotażowy projekt City Helpers. Specjalnie przeszkoleni miejscy pomocnicy udzielali informacji turystycznej i jednocześnie przypominali o zasadach obowiązujących w mieście.

Rozpoczęto projekt partnerski „Małopolska-cel podróży” wspólnie z Samorządem Województwa Małopolskiego i Małopolską Organizacją Turystyczną, (lider projektu) którego celem jest promocja zagraniczna Miasta. Projekt „Małopolska – cel podróży”, z budżetem opiewającym na kwotę 16 mln zł, jest finansowany z Funduszy Europejskich, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.

Kraków pomimo obostrzeń związanych z pandemią kontynuował współpracę z organizatorami dużych kongresów wzmacniając segment branż biznesowych, które odbywały się stacjonarnie, wirtualnie i hybrydowo. W 2021 roku w Krakowie w ramach przemysłu spotkań odbyło się 2 091 wydarzeń biznesowych (wobec 1 919 w 2020 roku), zgromadziły one 297 108 uczestników, z tego tylko 184 356 osób wzięło udział w spotkaniach stacjonarnych.

W 2021 roku kontynuowano działania związane z promocją Krakowa na różnych płaszczyznach oraz informowaniem mieszkańców i odwiedzających o działaniach, usługach oraz ofercie miasta w celu wytworzenia silnego poczucia tożsamości z miastem. W 2021 roku zorganizowano liczne kampanie promocyjne np. „Nasze podatki składają się w całość”, w wyniku której Kraków zyskał 26 tys. nowych podatników a wpływy do budżetu wzrosły o ponad 70 mln zł.

Kampania turystyczna „A Ty? Co widzisz w Krakowie?” skierowana do turysty polskiego, w której m. in. wykorzystano 2 lokomotywy PKP Intercity oznakowano w motyw przewodni kampanii – smocze oko. Lokomotywy przemierzały Polskę na najpopularniejszych trasach jak i na trasie do Berlina.

Od początku wiosny prowadzono także akcję edukacyjno-informacyjną „Kraków w formie”, która namawiała wszystkich mieszkańców naszego miasta do ruchu i aktywności fizycznej. Chodź na pole! Odkryj, ile możliwości daje Ci miasto, żeby aktywnie spędzać czas - to jej główne hasło.

Wydatki na zadania związane z realizacją zadań w ramach Dziedziny Turystyka i Promocja wyniosły **0,15%** budżetu Miasta Krakowa.

IV.6.1. Wprowadzenie do Dziedziny Turystyka i Promocja

Dziedzina Turystyka i Promocja obejmuje szerokie spektrum wzajemnie przenikających się działań, mających wpływ na sposób postrzegania Krakowa, a także na kształtowanie jego wizerunku i marki zarówno wśród osób z zewnątrz, jak i wśród mieszkańców.

Działania realizowane w ramach Dziedziny mają na celu łączenie pozytywnych emocji i skojarzeń z pozytywnym doświadczeniem miasta – zarówno jako celu podróży, miejsca czasowego pobytu, lokalizacji inwestycji, ale też codziennego życia. Na stan Dziedziny i jakość usług w zakresie turystyki i promocji wpływa bardzo wiele aktywności podejmowanych przez Gminę w ramach innych Dziedzin zarządzania. W opisie działań Miasta wspierających turystykę i promocję skoncentrowano się tylko na kluczowych przedsięwzięciach, bezpośrednio związanych z tą Dziedziną.

IV.6.2. Programy strategiczne

W ramach Dziedziny Turystyka i Promocja realizowana była Polityka i Program strategiczny:

- Polityka Zrównoważonej Turystyki Krakowa na lata 2021 – 2028
- PS/H2/2016 Program Strategiczny Promocji Miasta Krakowa na lata 2016-2022

Polityka Zrównoważonej Turystyki na lata 2021-2028

„Polityka Zrównoważonej Turystyki Krakowa na lata 2021-2028”, została przyjęta Uchwałą Nr LIV/1497/2021 Rady Miasta Krakowa 24 marca 2021 roku.

Realizacja rekomendacji zawartych w dokumencie ma na celu odbudowę turystyki przyjazdowej do miasta po pandemii poprzez:

- wzrost efektywności zarządzania,
- zintegrowaną komunikację marketingową,
- wsparcie komercjalizacji oferty lokalnych przedsiębiorców,
- łagodzenie konfliktów interesów i wartości w formach regulacji, partnerskiego dialogu i transferu wiedzy, tak aby odzyskać istotną rolę turystyki w życiu społeczno-gospodarczym Krakowa, nie doprowadzając do przerostu przyszłości funkcji turystycznej przy równoczesnym zwiększaniu jakości usług i komfortu życia mieszkańców.

W dokumencie zostały określone wskaźnikami do monitorowania polityki, wśród których najważniejszym jest ocena jakości usług turystycznych przez odwiedzających, a także :

1. liczba turystów
2. liczba odwiedzających
3. kwota wydatków turystów
4. kwota wydatków odwiedzających jednodniowych
5. liczba obiektów krótkoterminowego najmu turystycznego objętych rejestracją
6. liczba wydarzeń kongresowo-konferencyjnych
7. liczba wniosków aplikacyjnych o kongresy i konferencje
8. liczba podmiotów objętych certyfikatem „Kraków – Zrównoważona Jakość”
9. okresowa analiza wpływu ekonomicznego turystyki na gospodarkę miasta
10. wskaźnik satysfakcji NPS
11. wskaźnik indeksu irytacji Doxey’a.

Opis działań miasta związanych z realizacją Polityki Zrównoważonej Turystyki Krakowa na lata 2021 – 2028 przedstawiony jest poniżej, w części dotyczącej Usługi publicznej H-1 Wsparcie działań na rzecz krakowskiego rynku turystycznego oraz H-2 Wsparcie rozwoju turystyki kongresowej.

Program Strategiczny Promocji Miasta Krakowa na lata 2016-2022

Program strategiczny Promocji Miasta Krakowa na lata 2016-2022 jest kierunkowym, wieloletnim planem działania o charakterze strategicznym.

Celem głównym jest „Poprawa wizerunku Krakowa wśród turystów, mieszkańców i przedsiębiorców, które są realizowane

poprzez:

1. Skoordynowanie działań promocyjnych miasta z wykorzystaniem głównej idei promocyjnej „Kraków dodaje znaczeń i porusza umysły” wraz z wynikającymi z niej wytycznymi dotyczącymi promocji.
2. Zaangażowanie interesariuszy lokalnych (środowisk społecznych, akademickich, kulturalnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, gospodarczych) we wspólną, skoordynowaną promocję Krakowa.
3. Precyzyjne adresowanie działań promocyjnych miasta do wybranych grup docelowych: mieszkańców, turystów i przedsiębiorców.
4. Promowanie zdywersyfikowanej oferty Krakowa i jej atrakcyjności dla grup docelowych.
5. Promowanie lojalności grup docelowych względem oferty Krakowa.
6. Informowanie grup docelowych o działaniach podejmowanych przez miasto w związku z kluczowymi wyzwaniami rozwoju Krakowa (wyzwania społeczne, ekonomiczne, dotyczące środowiska naturalnego).

tak, aby:

1. Przedstawiciele grup docelowych promocji Krakowa postrzegali Kraków zgodnie z przyjętym pozycjonowaniem.
2. Przedstawiciele grup docelowych promocji Krakowa znali dostępną, pełną ofertą miasta im dedykowaną oraz postrzegali ją jako atrakcyjną.
3. Przedstawiciele grup docelowych promocji Krakowa byli lojalni względem Krakowa i chętnie polecali go innym.
4. Przedstawiciele grup docelowych promocji Krakowa mieli świadomość działań podejmowanych przez miasto w związku z kluczowymi wyzwaniami rozwoju Krakowa (wyzwania społeczne, ekonomiczne, dot. środowiska naturalnego).
5. Mieszkańcy odczuwali większe przywiązanie do miasta oraz poczucie tożsamości i dumy z miasta.
6. Mieszkańcy czuli się dobrze poinformowani nt. spraw miasta oraz jego oferty im dedykowanej, a także chętniej tworzyli i włączali się w inicjatywy lokalne.
7. Mieszkańcy chcieli wpływać na sprawy miasta oraz odczuwali możliwości takiego wpływu.
8. Studiujący w Krakowie studenci odczuwali większe przywiązanie do miasta oraz poczucie dumy z miasta.
9. Mieszkańcy Polski mieli świadomość, że Kraków to miasto prężnie rozwijającego się biznesu oraz inwestycji.
10. Mieszkańcy Polski mieli świadomość, że Kraków to miasto atrakcyjne turystycznie, w tym dla turystyki biznesowej.”

Tabela IV.6.1. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Programu Strategicznego Promocji Miasta Krakowa na lata 2016-2022 (PS/H2/2016)

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa 2022 r.	2019	2020	2021
1. Przedstawiciele grup docelowych promocji Krakowa tj. mieszkańcy, turyści, przedsiębiorcy i studenci postrzegali Kraków zgodnie z przyjętym pozycjonowaniem.	W22_H – wizerunek miasta w wybranych grupach docelowych zgodnie z ustalonym pozycjonowaniem ESP	Trend rosnący – wartość znakomita 100%	70,7%	b.d.	66,0%
2. Przedstawiciele grup docelowych promocji Krakowa tj. mieszkańcy, studenci, przedsiębiorcy znali dostępną, pełną ofertą miasta im dedykowaną oraz postrzegali ją jako atrakcyjną.	W20_H – zadowolenie z dostępności informacji urzędu miasta nt. spraw Krakowa i oferty miasta	Trend rosnący – wartość znakomita 100%	52,9%	b.d.	52,9%
3. Przedstawiciele grup docelowych promocji Krakowa tj. mieszkańcy, studenci, przedsiębiorcy rekomendowali Kraków i chętnie polecali go innym.	W24_H – poziom rekomendacji miasta deklarujących polecenie Krakowa jako miejsca do życia, studiowania lub odwiedzenia	Trend rosnący – wartość znakomita 100%	71,8%	b.d.	74%
4. Przedstawiciele grup docelowych promocji Krakowa tj. mieszkańcy, studenci, przedsiębiorcy byli lojalni względem Krakowa i deklarowali pozostanie w mieście.	W23_H – poziom lojalności wybranych grup docelowych deklarujących pozostanie w Krakowie	Trend rosnący – wartość znakomita 100%	70,8%	b.d.	83%
5. Przedstawiciele grup docelowych promocji Krakowa tj. mieszkańcy, studenci, przedsiębiorcy mieli świadomość działań podejmowanych przez miasto w związku z kluczowymi wyzwaniami rozwoju Krakowa (wyzwania społeczne, ekonomiczne, dot. środowiska naturalnego).	W19_H – poprawa jakości dialogu z władzami miasta w ciągu ostatnich 12 miesięcy	Trend rosnący – wartość znakomita 100%	64,9%	b.d.	64,9%

6. Mieszkańcy, przedsiębiorcy, studenci odczuwali większe przywiązanie do miasta oraz poczucie tożsamości i dumy z miasta.	W18_H - poczucie dumy z miasta	Trend rosnący – wartość znakomita 100%	72%	b.d.	86%
7. Mieszkańcy czuli się dobrze poinformowani nt. spraw miasta oraz jego oferty im dedykowanej a także chętniej tworzyli i włączali się w inicjatywy lokalne.	W21_H – aktywność związana z działaniami władz miasta w wybranych grupach docelowych	Trend rosnący – wartość znakomita 100%	23,3%	b.d.	22,%
8. Mieszkańcy chcieli wpływać na sprawy miasta oraz odczuwali możliwości takiego wpływu.	W23_D – zadowolenie z możliwość wpływania na władze miasta	Trend rosnący – wartość znakomita 100%	b.d.	21,7%	b.d.

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Zgodnie z założeniami Programu Strategicznego Promocji Miasta (PS/H2/2016 pomiar wskaźników obrazujących rezultaty prowadzony jest co dwa lata za pomocą badań społecznych. W 2021 roku badanie odbyło się po raz drugi. Pierwsze badania wykonano w 2019 roku.

Badanie **wizerunku miasta** w wybranych grupach docelowych zgodnie z ustalonym pozycjonowaniem ESP (**wskaźnik W22_H**) wskazuje, że marka Kraków jest odbierana jako dająca satysfakcję i wzbudzająca lojalność **odbiorców 66% zgadza się** z zadeklarowaną w PS/H2/2016 tożsamością marki) wobec 70,7% w 2019 roku. Wskaźnik **W18_H - Poczucie dumy z miasta** służący do oceny celu szczegółowego "tak, aby mieszkańcy, przedsiębiorcy, studenci odczuwali większe przywiązanie do miasta oraz poczucie tożsamości" wzrósł z 72% w 2019 roku do 86% w roku 2021. Na wysokim poziomie pozostaje **wskaźnik W23_H - dotyczący lojalności wybranych grup docelowych względem miasta poprzez deklarowanie pozostanie w Krakowie** wzrósł z 71% w 2019 roku do **83% w 2021 roku**.

Na równie wysokim poziomie pozostaje wskaźnik dotyczący **rekomendacji miasta w wybranych grupach docelowych (W24_H)**, który każdorazowo przekracza połowę ich liczebności (średnia: 74%) oraz wskaźnik. **W19_H Poprawa jakości dialogu z władzami miasta w ciągu ostatnich 12 miesięcy** (średnia 64,9%), co pokazuje efektywność działań informacyjno-promocyjnych przez miasto. Natomiast brak wartości **wskaźnika W23_D Zadowolenie z możliwości wpływania na władze Krakowa przez mieszkańców** z powodu nieprzeprowadzenia badania Barometru Krakowskiego w 2021 roku.

Wyniki badań pozycji marki Krakowa wskazują, że pozycja marki pozostaje na porównywalnym poziomie. Należy jednak mieć na uwadze nietypowe warunki realizacji badania – pomimo, że SARS-CoV-2 towarzyszy nam już przez prawie dwa lata, to społeczne i ekonomiczne skutki pandemii są nadal bardzo silne oraz zauważalne w deklaracjach respondentów.

Łączne nakłady finansowe na realizację Programu wynosiły 8 489 608 zł. W ramach Programu realizowano w 2021 roku zadania bieżące powiązane z Usługami publicznymi zdefiniowanymi w Dziedzinie Turystyka i Promocja.

Szerszy opis działań miasta związanych z realizacją Programu PS/H2/2016 przedstawiony jest poniżej, w części dotyczącej Usługi publicznej H-3 Promocja miasta.

IV.6.3. Charakterystyka usług publicznych

W ramach Dziedziny zdefiniowane są trzy Usługi publiczne:

- Wsparcie działań na rzecz rozwoju krakowskiego rynku turystycznego (H-1) – realizator Referat Marketingu Turystycznego, Referat Gospodarki Turystycznej, Referat Polityki Turystycznej Miasta.
- Wsparcie rozwoju turystyki kongresowej (H-2) – realizator Biuro Kongresów w Wydziale ds. Turystyki.
- Promocja miasta (H-3) – realizator Wydział Komunikacji Społecznej, który jest również koordynatorem działań promocyjnych realizowanych w innych wydziałach UMK oraz jednostkach miejskich.

Pierwsze dwie usługi określają zadania związane z turystyką i jej zrównoważonym rozwojem a ostatnia z szeroko pojętą komunikacją Miasta z jego użytkownikami tj. mieszkańcami i turystami, w celu promocji działań na różnych płaszczyznach życia społecznego.

IV.6.3.1. Usługa publiczna H-1 Wsparcie działań na rzecz krakowskiego rynku turystycznego

Na ogólną sytuację sektora turystyki w Krakowie wpływa bardzo wiele czynników i uwarunkowań zewnętrznych, a także wiele działań realizowanych przez Gminę w ramach innych Dziedzin zarządzania. Mimo, że działania te kierowane są w głównej mierze do mieszkańców, to podkreślić należy, że poprawa jakości życia mieszkańców ma zasadnicze znaczenie dla jakości usług turystycznych i okołoturystycznych.

Liczba gości i długość pobytu

Przez wiele lat Kraków przyciągał turystów z Polski i z całego świata. Największą atrakcją miasta był wpisany na listę światowego dziedzictwa UNESCO obszar Starego Miasta wraz z Wawelem, Kazimierzem i Stradomiem oraz coraz częściej odwiedzane dzielnice: Nowa Huta, Podgórze oraz Łagiewniki. Istotnym celem przyjazdów był również biznes i oferta czasu wolnego. Kraków jest miastem posiadającym dobrej jakości zaplecze turystyczne i odpowiednią infrastrukturę komunikacyjną.

Liczba odwiedzających Kraków w celach turystycznych

Bogata oferta turystyczna Krakowa oraz jej rozpoznawalność w świecie powodowała, że od 2009 roku liczba odwiedzających Kraków w celach turystycznych wciąż wzrastała i w 2019 roku wyniosła 14,05 mln osób. Wzrost wielkości ruchu turystycznego zatrzymała pandemia koronawirusa, która rozpoczęła się na początku 2020 roku.

W 2021 roku Kraków wg szacunków odwiedziło 7,38 mln osób (**Wskaźnik W8_H**), z czego 770 tys. osób z zagranicy (wobec 740 tys. w 2020 roku). Najwięcej gości było z Wielkiej Brytanii 15,9%, Niemiec 14,7%, Francji 13,5%, Niderlandów 10,9%, Hiszpanii 8,5%, Włochy 8,9%, Republiki Czeskiej 5,2 %, Grecji 4,6 %, Irlandii 4,0 %, Ukrainy 3,9 %, Danii 3,4 %, Słowacji 3,0%, Austrii 1,1%. W roku 2021 pomimo sytuacji pandemicznej i podobnie jak w 2020 roku, ponad 50% udziałów w strukturze strumieni ruchu turystycznego należało do pierwszej czwórki krajów odwiedzających nasze miasto.

W 2021 r. liczba odwiedzających Kraków zmniejszyła się o 20,2% porównaniu do 2020 roku ogólna, natomiast w stosunku do roku przed pandemią 2019 zmniejszyła się, aż o 47,5%.

Spadek odnosił się tylko do liczby odwiedzających krajowych (o 22,3%, czyli do poziomu 6,61 mln osób). Liczba gości zagranicznych (0,77 mln osób) nieznacznie natomiast wzrosła – o 4,1% w relacji do roku poprzedniego, choć i tak była o 76,7% mniejsza niż w roku 2019 przed pandemią.

Wielkości ruchu turystycznego obrazuje poniższa tabela.

Tabela IV.6.2. Wskaźniki dotyczące ruchu turystycznego w latach 2019-2021 (w mln)

	2019	2020	2021
Odwiedzający ogółem (W8_H), w tym:	14,05	9,25	7,38
krajowi	10,75	8,51	6,61
zagraniczni	3,30	0,74	0,77
Liczba turystów ogółem (W16_H), w tym:	10,15	4,185	6,04
liczba turystów krajowych	7,10	3,51	5,37
liczba turystów zagranicznych (W17_H)	3,05	0,675	0,67

Źródło: System STRADOM, „Ruch turystyczny w Krakowie w latach 2019–2021”, raporty opracowane przez Małopolską Organizację Turystyczną na zlecenie UMK

Wśród odwiedzających Kraków gości większą część stanowili turyści (osoby, które korzystali z oferty turystycznej miasta oraz noclegu). Grupa ta liczyła 6,04 mln osób (wskaźnik W16_H), z czego 5,37 mln stanowili turyści krajowi, a 0,67 mln turyści zagraniczni (wskaźnik W17_H).

W 2021 roku najczęściej wskazywaną (31,6%) długością pobytu w Krakowie przez odwiedzających miasto w celach turystycznych było 2-3 nocy. Około 1/4 gości (23%) przebywało w mieście dwa dni (czyli jedną noc), a ponad 17% przyjechała do stolicy Małopolski spędzając w niej 4-7 nocy. Średnio co dziesiąty odwiedzający przybył tylko na jeden dzień (bez noclegu), a co trzydziesty – na kilka (do trzech) godzin. Nocujących w Krakowie dłużej niż tydzień było zaledwie niewiele ponad 5%.

Różnica w średniej długości pobytu gości ma bezpośrednie odzwierciedlenie w średnich kwotach wydatkowanych przed wyjazdem i podczas pobytu w Krakowie. Odwiedzający z zagranicy wydają więcej niż krajowi, co ukazuje poniższe zestawienie.

Tabela IV.6.3. Dienne wydatki poniesione przez odwiedzających z kraju i zagranicy w latach 2020-2021

	2020		2021	
Dienne wydatki – odwiedzający krajowi (w zł)	razem 433 /osoba ¹		Razem 982 /osoba ¹	
	przed	w czasie	przed	w czasie
	195	255	480	502
Dienne wydatki – odwiedzający zagraniczni (w zł)	razem 1 538/ osoba ¹		razem 1 222/ osoba ¹	
	przed	w czasie	przed	w czasie
	782	756	570	652

¹ dane są składowymi wydatków przed przyjazdem do Krakowa (tj. bez kosztów dojazdu) i w czasie pobytu

Źródło: Raporty opracowane przez Małopolską Organizację Turystyczną na zlecenie UMK

Szacunkowe wpływy Krakowa (w rozumieniu podmiotów funkcjonujących w mieście, które w ten czy inny sposób obsługiwały uczestników ruchu turystycznego) wyniosły w 2021 roku 6,3 mld zł.

Kwota ta okazała się o 40% wyższa od tej z pierwszego roku pandemii. Mniej liczne i krótsze rządowe lockdowny, a także wprowadzenie szczepionki spowodowały, że do Krakowa przyjechało wprawdzie mniej (o 1/5) odwiedzających niż rok wcześniej, ale – co istotne – o ponad połowę więcej turystów krajowych niż rok wcześniej

Tabela IV.6.4. Dochód z tytułu przyjazdów gości do Krakowa

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Dochód w mld zł	5,48	6,45	7,5	4,5	6,3

Źródło: Raporty opracowane przez Małopolską Organizację Turystyczną na zlecenie UMK

Ocena jakości usług turystycznych

Prowadzone coroczne badania ruchu turystycznego obrazują również subiektywne odczucia gości odwiedzających Kraków. Najważniejsze z nich to informacje o jakości usług turystycznych oferowanych w mieście. Ogólna ocena jakości świadczonych usług systematycznie rosła aż do 2019 roku. W 2020 roku nastąpiło niewielkie obniżenie, by w 2021 roku odnotować nieznaczny wzrost satysfakcji odwiedzających krajowych oraz nieznaczne pogorszenie satysfakcji odwiedzających zagranicznych.

Z badań przeprowadzonych na zlecenie UMK przez Małopolską Organizację Turystyczną wynika, że **Wskaźnik W13_H Średnia ocena jakości usług turystycznych – odwiedzający krajowi** wyniósł (w skali od 1 do 5, gdzie 5 jest oceną najwyższą):

- 2021 – 4,05
- 2020 – 3,90
- 2019 – 4,42

Wskaźnik W14_H Średnia ocena jakości usług turystycznych – odwiedzający zagraniczni:

- 2021 – 3,88
- 2020 – 4,07
- 2019 – 4,40

W ramach Usługi H-1 w 2021 roku koncentrowano się na wspieraniu przedsiębiorców powiązanych z działalnością turystyczną. Wsparcie to prowadzone przede wszystkim za pośrednictwem Internetu.

W celu pomocy lokalnym przedsiębiorcom zrealizowano następujące działania i projekty:

- Promowano program #zwiedzajKrakow w Internecie w ramach kampanii „A Ty? Co widzisz w Krakowie?”. Od czerwca do września reklamy Krakowa pojawiły się w Internecie prawie 144 mln razy, natomiast ponad 138 tys. użytkowników kliknęło w reklamę i zostało przekierowanych na stronę docelową krakow.travel z informacjami o szczegółach programu i listą partnerów oferujących zniżki. W programie udział wzięło 220 podmiotów,
 - zamieszczono artykuł w Internecie w serwisie wysokieobcasy.pl i w serwisach RON.wyborcza.pl w okresie czerwiec - październik 2021 roku artykuł reklamujący Kraków w serwisie inyourpocket.com/poland w okresie od lipiec- wrzesień,
 - zorganizowano 70 spacerów po Krakowie w ramach akcji edukacyjno-promocyjnej pod nazwą „Bądź turystą w swoim mieście”,
 - zorganizowano wspólnie z Małopolską Organizacją Turystyczną plenerową prezentację Miasta Krakowa w Gdańsku i Sopocie,

- opracowano 9 skryptów przeznaczonych do przeprowadzania lekcji w szkołach podstawowych lub zajęć przedszkolnych oraz przeprowadzono 25 prelekcji w ramach akcji edukacyjno-promocyjnej "Bądź turystą w swoim mieście – zwiedzaj Kraków" w ramach kampanii #KrakówNieodkryty.
- Kulinaryny Kraków
 - przygotowano dwie edycje konferencji Made For Restaurant,
 - zaktualizowano domeny kulinaryny.krakow.pl i culinary.krakow.pl,
 - zorganizowano we współpracy z Małopolską Organizacją Turystyczną z okazji Krakowskich Zapustów 2021 niespodziankę dla dzieci z miejskich placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz dla personelu medycznego miejskich szpitali i placówek COVID19. Przygotowano paczki a do akcji włączyło się 10 krakowskich restauracji,
 - przed Świątami Wielkanocnymi we współpracy z Małopolską Organizacją Turystyczną przygotowano akcję wspierającą krakowskie restauracje, przygotowując poczęstunek dla Miejskich Dziennych Domów Pomocy Społecznej oraz 2 miejskich szpitali i Miejskiego Centrum Opieki, w sumie 1 200 paczek.
- City Helpers i Respect Kraków
 - kontynuowano działania w ramach realizowanego od 3 lat programu Respect Kraków w celu budowanie wizerunku Krakowa jako miasta gościnnego, otwartego, ale też komunikującego reguły współużytkowania najcenniejszej przestarzeń, czyli zabytkowego centrum,
 - w wakacje uruchomiono pilotażowy projekt City Helpers, w ramach którego specjalnie przeszkoleni miejscy pomocnicy udzielali informacji turystycznej i jednocześnie przypominali o zasadach obowiązujących w mieście. Projekt był realizowany przy współpracy Pełnomocnika PMK ds. Kultury, Wydziału ds. Turystyki, Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Krakowskiego Forum Kultury. City Helpersi tylko w dwa miesiące wykonali ponad 7 000 aktywności.
- Park Edukacyjny „Branice”
 - prowadzono obsługę kancelaryjno – biurową Rady Konsultacyjnej ds. Parku Edukacyjnego Branice oraz wsparcie dla spółki Kraków Nowa Huta Przyszłości SA poprzez merytoryczne konsultacje działań związanych z jego rozwojem. W 2021 roku odbyły się dwa posiedzenia Rady Konsultacyjnej, pozytywnie zaopiniowano listę z 10 obiektami drewnianymi, które zostały przyjęte do translokacji. Listę przekazano spółce Kraków Nowa Huta Przyszłości SA celem realizacji dalszych działań, w tym przeniesienia prawa własności wybranych obiektów na Spółkę. Rada Konsultacyjna zaktualizowała listę rankingową o 25 nowych obiektów lub rekomendowanych przez spółkę Nowa Hura Przyszłości.
- Projekt partnerski „Małopolska-cel podróży”
 - w latach 2021-2022 wspólnie z Samorządem Województwa Małopolskiego i Małopolską Organizacją Turystyczną - liderem projektu - realizuje w formule partnerskiej promocję turystyczną Krakowa i Małopolski na wybranych rynkach zagranicznych. Celem projektu jest odbudowa przyjazdów turystycznych do Krakowa i regionu do stanu sprzed pandemii COVID-19 poprzez prowadzenie kampanii promocyjno-informacyjnych w Internecie i w mediach społecznościowych,
 - planowany budżet całego projektu wyniesie 16 mln zł, w tym 8 mln zł na działania promocyjne w 2022 roku oraz środki pochodzące z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego w ramach dofinansowania projektów

nadzwyczajnych, mających na celu przeciwdziałanie skutkom COVID-19 i 8 mln zł na 2023 rok. Kampania zostanie zrealizowana w 2022 roku.

- Projekt partnerski „Miasta przyjazne turystyce (Tourism-friendly Cities)”
 - realizowano projekt partnerski wraz z 10 europejskimi miastami w ramach programu URBACT III, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, polegający na zdobywaniu wiedzy i wymianie doświadczeń odnośnie działań na rzecz zrównoważenia turystyki w mieście,
 - w grudniu zorganizowano akcję „Twój Kraków - spaceruj i fotografuj z nami!”, w ramach której przewodnicy miejscy zorganizowali dla mieszkańców bezpłatne wycieczki po najciekawszych miejscach naszego miasta chętnie przedstawianych na fotografiach w mediach społecznościowych. W efekcie powstanie instagramowy przewodnik po Krakowie. W styczniu i lutym 2022 roku wycieczki będą kontynuowane.
- W ramach współpracy z branżą turystyczną oraz transferu wiedzy zorganizowano następujące działania:
 - zorganizowano 50 spotkań z reprezentantami poszczególnych sektorów gospodarki turystycznej miasta w celu wypracowania optymalnego modelu zarządzania turystyką w Krakowie po zapaści spowodowanej COVID-19. Działanie wynikające z przyjętej w marcu 2021 roku uchwały Rady Miasta Krakowa dotyczącej „Polityki zrównoważonej turystyki Krakowa na lata 2021 – 2028”. Dokument rozesłano do ponad 600 odbiorców związanych z branżą turystyczną w kraju i zagranicą,
 - we wrześniu zainaugurowano cykl „Kraków. Kierunek: Miasto dla Wszystkich” dotyczący działań na rzecz zrównoważonej turystyki Krakowa. Podczas listopadowych prac grup wykonawczych powstało ponad 900 pomysłów na projekty wpisujące się w rekomendacje polityki,
 - Dzień Przewodnika – spotkanie online – 70 odsłon,
 - „Zdobynamy Odznakę Przyjaciela Krakowa” akcja z PTTK – w działaniach online udział ponad 7 000 osób, w wycieczkach udział 1 500 osób,
- Inne zrealizowane działania w ramach usługi:
 - zorganizowano 45 wizyt studyjnych dziennikarzy oraz 4 wizyt touroperatorów zagranicznych,
 - opracowano koncepcję do zbudowania projektu „Twierdza Kraków” wraz z działaniami promującymi powstający produkt oraz przygotowano znak graficzny projektu,
 - wytyczono wraz z PTTK „Szlak Kobiet Krakowa – Krakowianki” wraz ze znakiem i linią graficzną projektu,
 - przygotowano wraz z Małopolską Organizacją Turystyczną filmy promujące Kraków w wersjach językowych: polskiej, angielskiej oraz japońskiej,
 - zaangażowano się w kampanię Open Up to Europe, celem wsparcie sektora turystycznego w wychodzeniu z kryzysu pandemicznego. W działaniach uczestniczyła Polska Organizacja Turystyczna oraz miasta takie jak Łódź, Poznań, Warszawa czy Szczecin. Polska była promowana na rynkach brytyjskim, niemieckim i francuskim,
 - opracowano 6 nowych tablic informacyjnych w ramach trasy kulturowej Bronowice Małe-Mydlniki,
 - opracowano i wydrukowano folder promocyjny pt.: „Zieleń z widokiem na Kraków” w dwóch wersjach językowych,

- zlecono publikację reklam Krakowa w prasie branżowej (2 reklamy w miesięczniku pokładowym PLL LOT pt. "Kaleidoscope", w magazynie Elle, Travel, Wiadomości Turystyczne, Gazeta Wyborcza wydanie elektroniczne i papierowe,
- kontynuowano akcję edukacyjno-promocyjną „Bądź turystą w swoim mieście” polegającą na przeprowadzeniu wycieczek i prelekcji przez przewodników w krakowskich szkołach podstawowych i przedszkolach,
- w grudniu w Pałacu Potockich zorganizowano w formule hybrydowej Forum Turystyki,
- zlecono administrowanie serwisem internetowym projektu Miasta Historyczne 3.0 (www.historicalcity.eu),
- utrzymano licencję na 4 domeny internetowe w j. polskim i j. angielskim: Kraków Convention Bureau oraz domeny turystykamedyczna.krakow.pl.

Ponadto kontynuowano działania zmierzające do odbudowania ruchu turystycznego w Krakowie oraz wsparcia działalności lokalnych przedsiębiorców, którzy szczególnie ucierpieli w wyniku pandemii COVID-19. Prezydent Miasta Krakowa wystosował pismo do Prezesa Rady Ministrów w celu zwrócenia uwagi na potrzebę wsparcia dla firm z szeroko pojętej branży turystycznej, poprzez rozszerzenie listy kodów PKD uprawniających do skorzystania z programów pomocowych. Zaproponowano również udzielenie dodatkowej pomocy dla firm ze spadkami w przychodach np. dla firm, których przychód spadł powyżej 75% bez wprowadzenia ograniczeń kodami PKD. Ponadto Prezydent wystąpił o uruchomienie specjalnego funduszu, wzorem funduszu dla gmin górskich, z przeznaczeniem na inwestycje w turystykę i pokrycie kosztów umorzeń danin publicznych pobieranych w ramach kompetencji samorządu gminnego przedsiębiorcom krakowskim działającym w sektorze turystyki.

W ramach wspierania przedsiębiorców z branży turystycznej prowadzono monitoring zmieniających się przepisów prawnych wprowadzanych przez 26 rozporządzeń Rady Ministrów dotyczących ograniczeń działalności usług hotelarskich związanych z prowadzeniem obiektów noclegowych turystycznych i miejsc krótkotrwałego zakwaterowania. Na bieżąco informowano branżę o zmieniających się przepisach prawnych poprzez rozsyłanie komunikatów oraz zamieszczanie informacji o nowych przepisach na stronie krakow.pl w zakładce odwiedź Kraków i bip.krakow.pl, w zakładce turystyka oraz na stronie przy aplikacji eKON.

W ramach działań związanych z Polityką zrównoważonej turystyki, w 2021 r. kontynuowano działania w zakresie identyfikacji działalności gospodarczej dotyczącej świadczenia usług noclegowych wraz z postępowaniami zmierzającymi do ich zalegalizowania przez przedsiębiorców lub ich zaprzestania.

Kontynuowano kampanię informacyjną prowadzoną w mediach, komunikacji miejskiej i przestrzeni miasta (np. citylighty, ulotki w punktach rejestracji działalności gospodarczej) oraz stały monitoring rynku usług turystycznego najmu krótkoterminowego.

W wyniku podjętych działań w ewidencji prowadzonej przez Prezydenta Miasta Krakowa na koniec roku wpisanych było 1 751 obiektów, co daje prawie 30 tysięcy miejsc noclegowych. W marcu 2021 roku powstała aplikacja do wyszukiwania obiektów noclegowych. Krakowskie Obiekty Noclegowe (eKON) [eKON \(um.krakow.pl\)](http://um.krakow.pl).

Kraków dostrzegając wagę zjawiska rozwojem najmu krótkoterminowego w obiektach niekategoryzowanych - mającym wpływ na życie w miastach europejskich - prowadził działania dotyczące jego uregulowania. Zwrócono się do Ministerstwa właściwego ds. turystyki, o przygotowanie zmian prawnych w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego w obiektach niekategoryzowanych. Obecnie istnieje możliwość transgranicznego oferowania usług noclegowych dla turystów poprzez platformy cyfrowe, na które nie nałożono obowiązku współpracy z miastami, w których znajdują się oferowane na wynajem obiekty. W związku z tym konieczne jest uregulowanie turystycznego najmu krótkoterminowego na poziomie unijnym,

szczególnie w zakresie dyrektywy e-handlu i dyrektywy cyfrowej. Taka regulacja wprowadzi stosowne narzędzia do ewentualnych zmian na poziomie prawa krajowego. Uciążliwości związane z rozwojem turystycznego najmu krótkoterminowego dotyczyły wszystkich miast europejskich, które są popularnymi destynacjami turystycznymi. Kraków zaangażował się w te działania w sojuszu 22 miast europejskich, w celu wspólnego prezentowania przed instytucjami unijnymi swojego stanowiska w tym zakresie. Współpracujące w tym zakresie miasta dzielą się swoimi praktykami, doświadczeniami oraz podejmują wspólne decyzje i działania.

Kraków zaproponował także zmiany w przepisach dotyczących usług przewodnickich, które na obszarze UNESCO powinny być świadczone wyłącznie przez przewodników do tego uprawnionych.

IV.6.3.2. Usługa publiczna H-2 Wsparcie rozwoju turystyki kongresowej

Usługa obejmuje działania związane ze wspieraniem i rozwojem rynku spotkań i wydarzeń w Krakowie. Przemysł spotkań to jeden z najbardziej nowoczesnych sektorów gospodarki krajów rozwiniętych.

Opracowywany i publikowany corocznie raport „Branża Spotkań w Krakowie” jest narzędziem, które podsumowuje osiągnięcia i zachodzące zmiany w branży spotkań oraz ukazuje jej wkład w rozwój krakowskiej gospodarki.

Tabela IV.6.5. Przemysł spotkań w Krakowie w latach 2018-2021

	2019	2020	2021
Spotkania ogółem	8 400	1 919	2 091
Spotkania zagraniczne	1 847	515	332
Liczba uczestników ogółem	1 210 263	318 366	297 108
Liczba uczestników zagranicznych	214 209	54 708	86 231

Źródło: dane własne UMK

Ze względu na pandemię COVID-19 i wprowadzone restrykcje dotyczące podróży i spotkań grupowych, w 2021 roku zarejestrowano ogółem 2 091 spotkań biznesowych w Krakowie, w tym spotkania stacjonarne, wirtualne i hybrydowe. Zgromadziły one 297 108 uczestników, z tego jednak tylko 184 356 osób wzięło udział w spotkaniach stacjonarnych. Oznacza to szacunkowy impakt ekonomiczny na gospodarkę Krakowa na poziomie 0,37 mld zł wobec 0,2 mld zł w 2020 roku przy 318 366 osobach uczestniczących w wydarzeniach. Natomiast rok przed pandemią kwota ta była ponad dziesięciokrotnie większa - wynosiła ona około 2,42 mld zł przy 1,2 mln uczestników wydarzeń w Krakowie

Zgodnie z raportem „Ekonomiczne znaczenie przemysłu spotkań dla gospodarki Krakowa” (K. Borodako, J. Berbeka, A. Niemczyk, R. Seweryn, Kraków 2014) uczestnik konferencji, kongresu, szkolenia czy wydarzenia korporacyjnego średnio zostawia w mieście kwotę ok. 2 000 zł.

Biuro Kongresów wykonało w 2021 r. zadania, z których najważniejszym było pozyskanie 61. Kongresu ICCA International Congress and Convention Association, który odbędzie się w dniach 6–9 listopada 2022 roku w Centrum Kongresowym ICE Kraków. Podjęto współpracę z organizatorami konferencji w Krakowie, m.in.: 4rd Central European Biomedical Congress (CEBC), Konferencja Europejskiego Towarzystwa Radiologii Mięśniowo – Szkieletowej ESSR, ISIAT CONGRESS 2021 - International Symposium on Intra-Articular Treatment, 67th International Congress of Meat Science and Technology. Przygotowano oferty miasta w celu pozyskania konferencji dla Krakowa m. in.: IAOS Conference (International Association for

Official Statistics), 26-28.04.2022; International Agricultural Congress – APIMONDIA 2025; International Meeting 2023 – International Primary Immunodeficiencies Congress IPIC; Kongres ESPD – Annual Meeting of the European Society for Pediatric Dermatology 25-28.06.2025; Konferencja Union of European Neonatal and Perinatal Societies UENPS 28.09.2022; Konferencja IEEE NAP2022; 8th European Congress of Immunology in 2027; Congress of the European Rhinologic Society 2025; European Conference – Surgical Infection Society Europe Annual Conference 2022; ACI Customer Experience Global Summit 2022; AICPA Association of International Certified Professional Accountants - CIMA Council Meeting 2022; ESC Preventive Cardiology Congress 2024/2025.

IV.6.3.3. Usługa publiczna H-3 Promocja Miasta

Usługa H-3 obejmuje działania związane z budowaniem silnej marki miasta oraz wytworzeniem silnego poczucia tożsamości i identyfikacji mieszkańców z Krakowem. Usługa realizowana przez Wydział Komunikacji Społecznej oraz poprzez zadania innych komórek organizacyjnych UMK, które ujęte są w Programie Strategicznym Promocji Miasta Krakowa na lata 2016-2022 (PS/H2/2016).

W ramach Usługi publicznej H-3 oraz Programu PS/H2/2016 zrealizowano w 2021 między innymi następujące działania:

- prowadzenie Miejskiej Platformy Internetowej „Magiczny Kraków”,
- dystrybucja Dwutygodnika Miejskiego KRAKÓW.PL,
- prowadzenie telewizji internetowej Telewizja.krakow.pl,
- prowadzenie profili miejskich: Facebook, Twitter, Instagram, YouTube, LinkedIn,
- modernizacja aplikacji mobilnej Kraków w języku polskim i angielskim,
- kontynuowanie internetowego projektu „hejnał12”, podglądu odgrywanego na żywo hejnału, granego codziennie o godz. 12.00, oraz systemu kamer internetowych, transmitujących na żywo widok z różnych punktów miasta (8 kamer online: zakole Wisły przy Wawelu, Rynek Podgórski, ul. Grodzka, Rynek Główny od strony ul. Brackiej, Rynek Główny od strony pałacu Krzysztofory, widok na Kraków z budynku UMK na ul. Mogiłskiej, pl. Centralny w Nowej Hucie, Pasieka Kraków przy Ekospalarni)
- na stronie www.krakow.pl kontynuowano akcję informowania mieszkańców o sytuacji epidemicznej w Krakowie wraz z zestawieniem podstawowych informacji o koronawirusie, sposobach zabezpieczania się przed zakażeniem, podręcznych numerach telefonów oraz wykaz form pomocy udzielanych przez miejskie instytucje,
- monitorowanie stanu powietrza w Krakowie, w celu bieżącej informacji mieszkańców,
- prowadzenie w strukturze Wydziału Komunikacji Społecznej UMK telefonu interwencyjnego, zintegrowanego z modułem na stronie www.krakow.pl („Zgłoś problem”).
- monitoring i ewaluacja założeń Programu Strategicznego Promocji Miasta Krakowa na lata 2016–2022, w tym w organizacja prac Komitetu ds. Promocji i Wizerunku Miasta Krakowa pod przewodnictwem Prezydenta Miasta Krakowa i ewaluacja projektów o charakterze informacyjno-promocyjnym w skali całego urzędu oraz podległych jednostek i instytucji (analiza i akceptacja 378 projektów informacyjno-promocyjnych),
- wprowadzenie nowej odsłony Krakowskiej Wyprawki, poprzez uruchomienie procesu aplikowania o wyprawkę za pośrednictwem formularza internetowego zintegrowanego z platformą SKP oraz przeprowadzenie liftingu elementów wyprawki: nowe wzory i kolorystyka tekstyliów, pudełka, wzoru listu gratulacyjnego, ulotki i grzechotki. W 2021 roku do najmłodszych mieszkańców Krakowa trafiło 4 971 zestawów Krakowskiej Wyprawki wobec 5 433 zestawów w 2020 roku,

- wsparcie inicjatyw o potencjale informacyjno - promocyjnym, między innymi: Orszak III Króli, Kocham Nową Hutę, Green Film Festival, Festiwal KultUro, Koncert Charytatywny „Black or White”, Festiwal Kolorów, Wystawa „125 lat Radiologii w Polsce” oraz retrospektywnej wystawy fotografii Jacka Bednarczyka i uroczyste zapalenie choinki na Rynku Głównym,
- realizacja własnych akcji promocyjnych – organizacja Korowodu zygmuntońskiego w związku z jubileuszem 500-lecia Dzwonu Zygmunt „Sub una campana”, „Bądź moim natchnieniem – A Tribute to Zaucha” – otwarty koncert plenerowy z udziałem gwiazd polskiej sceny muzycznej z okazji 30. rocznicy śmierci artysty,
- prowadzenie promocji na stronie www.krakow.pl, w mediach społecznościowych oraz na multimedialnych tablicach ledowych w przestrzeni miejskiej, najważniejszych wydarzeń z Krakowa,
- promocja przedsięwzięć finansowanych bądź współfinansowanych przez Miasto na miejskich nośnikach promocyjnych (citylighty, tablice multimedialne, telewizja autobusowa MPK TV, plansze w automatach KKM) pozostających w gestii Gminy Miejskiej Kraków, w ramach współpracy z MPK i ZTP, w tym pozyskanie nowych gablot reklamowych,
- weryfikacja materiałów wizualnych (druków i wydawnictw – 7 527 projektów pod kątem zgodności z Systemem Identyfikacji Wizualnej (SIW) w ramach Systemu Koordynacji Promocji (SKP),
- aktualizacja i uzupełnienie systemu wystawienniczego zgodnie z SIW (m. in. windery, leżaki, namioty, ścianki, puffy, logotypy tekstylne i inne elementy systemu wystawienniczego oraz gadżety przygotowywane w ramach działań promocyjnych.

W 2021 roku zrealizowano m. in. następujące kampanie promocyjno-informacyjne:

- Budżet Obywatelski – kampania, w ramach której zrealizowano działania komunikacyjno-promocyjne mające zachęcić mieszkańców do złożenia wniosku i głosowania w budżecie obywatelskim, propagując tym samym ideę partycypacji społecznej. Działania informacyjno-promocyjne pokazywały również, jak budżet obywatelski może zaspokajać potrzeby społeczności lokalnych, dzielnic, a w szerszym ujęciu również wszystkich mieszkańców miasta. W składaniu projektów i głosowaniu mógł wziąć udział każdy mieszkaniec Krakowa, niezależnie od wieku. W 2021 roku kreacja graficzna kampanii została przygotowana w komiksowym stylu, aby przyciągać uwagę dzieci i młodzieży. Realny i bezpośredni wpływ na miasto za sprawą programu Budżet Obywatelski buduje tożsamość krakowian i zwiększa ich przywiązanie do miasta.
- „Kraków w formie” - akcja edukacyjno-informacyjna, która rozpoczęła się wiosną 2021 roku namawiająca mieszkańców do ruchu i aktywności fizycznej. Chodź na pole! Odkryj, ile możliwości daje Ci miasto, żeby aktywnie spędzać czas - to jej główne hasło. W ramach akcji przeprowadzono bezpłatne: Maratony Fitness w krakowskich parkach, treningi biegowe z udziałem Roberta Korzeniowskiego i zajęcia wspinaczki skałkowej. Wydrukowano broszurę „Kraków w formie” prezentującą miejskie możliwości z zakresu rekreacji na terenach zielonych oraz powstał specjalny mural, przy ul. Mogiłskiej 43 b.
- Kampania informacyjno-promocyjna „Nasze podatki składają się w całość” mająca na celu uświadomienie mieszkańcom, że rozwój miasta jest możliwy dzięki wpływom z ich podatków. Poprzez rozliczenie PIT w Krakowie budowane jest poczucie przynależności do miasta. O sukcesie kampanii świadczy liczba nowych podatników – w 2021 roku Kraków zyskał ich przeszło 26 000. To przekłada się na realne wpływy do miejskiej kasy w wysokości ponad 70 mln zł.
- Kampania turystyczna „A Ty? Co widzisz w Krakowie?” przygotowana we współpracy

z Małopolską Organizacją Turystyczną, skierowana do turysty polskiego. Trwała od 1 czerwca do 30 września. W największych miastach m.in. w Warszawie, Wrocławiu, Trójmieście, Poznaniu, Łodzi, Katowicach i Zakopanem pojawiło się 117 billboardów i 9 wielkoformatowych reklam.

- wykorzystano lokomotywę PKP Intercity jako niestandardowy nośnik reklamowy, 2 maszyny obrandowane w motyw przewodni kampanii smocze oko, przemierzyły Polskę jak na trasie do Berlina.
- wykorzystano potencjał turystycznych portali rezerwacyjnych, gdzie bannery reklamowe przekierowywały zainteresowanych do landing page kampanii oraz podjęło współpracę z influencerami na Facebooku i Instagramie, gdzie wykorzystano posty 3D,
- uruchomiono celowaną reklamę internetową wyświetlaną na urządzeniach mobilnych trafiającą do odbiorców na podstawie wyszukiwań w Internecie i profili behawioralnych na terenie całej Polski.
- „Kraków2021. Instrukcja obsługi” – publikacja wydana przez Wydział Komunikacji Społecznej, w której znalazły się najważniejsze tematy związane z życiem w stolicy Małopolski i różnymi jego aspektami – edukacją, ochroną zdrowia, pomocą społeczną, bezpieczeństwem, kulturą, sportem i rekreacją. Zostały w niej przedstawione wszystkie wydziały UMK i sprawy, którymi się zajmują z ważnymi adresami i telefonami. Publikacja była dostępna bezpłatnie we wszystkich lokalizacjach Urzędu Miasta Krakowa, w siedzibach miejskich jednostek, filiach Biblioteki Kraków, oraz instytucjach kultury.
- „Zielona Strona Krakowa” – broszura informacyjna. Publikacja wydana przez Wydział Komunikacji Społecznej zawiera informacje o krakowskich terenach zielonych: parkach, lasach, łąkach, użytkach ekologicznych, parkach kieszonkowych wzbogaconą o liczne fotografie oraz mapy wszystkich dzielnic z zaznaczonymi terenami zielonymi.
- prowadzono cross promocję z Gdynią i Sopotem,
- kontynuowano współpracę z przedsiębiorcami poprzez program #zwiedzaj Kraków upoważniający posiadaczy krakowskich kart: Krakowskiej, Rodziny z Niepełnosprawnym Dzieckiem, Rodzinnej 3+ oraz w przypadku turystów - karty #zwiedzajKrakow - do 20% zniżki na produkty i usługi u partnerów akcji.

IV.6.4. Finanse

Tabela IV.6.6. Wydatki w Dziedzinie w Dziedzinie Turystyka i promocja zrealizowane w 2021 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	10 963 222	100
Wydatki inwestycyjne	63 200	0,58
Wydatki bieżące	10 900 022	99,42

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Tabela IV.6.7. Wydatki w Dziedzinie Turystyka i promocja zrealizowane w 2021 roku w podziale na usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	10 963 222	100
Wsparcie działań na rzecz krakowskiego rynku turystycznego (H-1)	291 976	2,66
Wsparcie rozwoju turystyki kongresowej (H-2)	5 410 068	49,35
Promocja Miasta (H-3)	4 871 027	44,43
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	390 151	3,56

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

IV.7. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA

Streszczenie: Kultura i ochrona dziedzictwa

Warunki do rozwoju i upowszechnia kultury w mieście w 2021 roku współtworzyło 47 publicznych instytucji kultury: 8 z nich stanowiły instytucje narodowe, zaś 39 – samorządowe. Wśród samorządowych instytucji kultury 28 było wpisanych do Rejestru Instytucji Kultury Gminy Miejskiej Kraków, a 11 do Rejestru Instytucji Kultury Marszałka Województwa Małopolskiego.

Statystyczny mieszkaniec w 2021 roku 4 razy korzystał z oferty miejskich instytucji kultury, podobnie jak w roku 2020.

Wysokość wydatków bieżących z budżetu Miasta Krakowa na kulturę na 1 mieszkańca wzrosła w porównaniu do roku 2020 i osiągnęła wartość 326,82 zł.

Wysokość środków przeznaczonych w 2021 roku na współpracę z organizacjami pozarządowymi w dziedzinie kultury wyniosła 6 750 250 zł. W wydarzeniach zorganizowanych w ramach konkursów uczestniczyło 1 377 652 osób. W organizację wydarzeń włączyło się 704 wolontariuszy.

W 2021 roku Miasto Kraków oraz miejskie instytucje kultury były wielokrotnie nagradzane prestiżowymi nagrodami i wyróżnieniami. Krakowska platforma VOD PLAY KRAKÓW otrzymała wyróżnienie Best Stream Awards, spektakl Teatru Ludowego „Wujaszek Wania” w reż. M. Bogajewskiej został nagrodzony m.in.: Grand Prix XIV edycji Międzynarodowego Festiwalu Boska Komedia, doceniono wiele produkcji Teatru Łażnia Nowa.

Instytucje zakładały własne platformy sprzedażowe biletów (KBF, MOCAK) lub wdrażały sprzedaż biletów on-line poprzez istniejące platformy (Dworek Białoprądnicki). Uruchomiono radio internetowe, trzy książkomaty oraz kontynuowano działalność nowopowstałego studia filmowego Cracovia Danza Film Studio. Muzeum Krakowa podjęło prace nad systemem do ewidencjonowania zbiorów i zasobów cyfrowych oraz nad nowym portalem udostępniającym je on-line, a MOCAK rozbudowywał swoje zasoby cyfrowe na istniejącej już e-galerii Navigart. KBF zaangażował się w tworzenie mobilnej aplikacji Programu Lojalnościowego dla odbiorców kultury.

Miejskie instytucje kultury sprzedały w 2021 roku 864 704 bilety na łączną kwotę 22 505 826 zł.

Przy wsparciu Miasta stypendia i nagrody otrzymało 542 twórców i artystów, a 307 artystom Miasto zapewniło pracownie twórcze w lokalach miejskich.

Rada Miasta Krakowa, Uchwałą Nr LXVIII/1954/21 z 15 października 2021 r., ustanowiła nową nagrodę Miasta Krakowa „Animator roku”. Nabór wniosków do I edycji konkursu odbył się w 2022 roku.

Centrum Kultury Podgórze na zlecenie Miasta zrealizowało w 2021 roku I pilotażową edycję Programu Edukacji Kulturowej „Krakowski Archipelag Kultury”.

W ramach Programu Kraków Miasto Literatury UNESCO w 2021 roku odbyło się 7 festiwali literackich, w których uczestniczyło niemal 107 tys. odbiorców. W przeprowadzonej po raz dziewiąty Akcji CZYTAJ.PL wzięło udział 40 tys. odbiorców, dokonano 75 tys. wypożyczeń.

W centrum Krakowa, w Pałacu Potockich (Rynek Główny 20), uruchomiono nową, otwartą dla mieszkańców, przestrzeń do współpracy osób i podmiotów sektora kultury, w tym sektora kreatywnego. W 2021 roku – w ramach 10 nowych pasm wydarzeń literackich (np. Literackie Chwile, „Wszystkie słowa na „p”) – w Pałacu Potockich odbyło się 112 spotkań, w których uczestniczyło 23 085 osób.

Działania Miasta związane z ochroną dziedzictwa kulturowego dotyczyły historycznej przestrzeni publicznej, a także zabytkowych budynków oraz dzieł sztuki. W celu ochrony krajobrazu kulturowego w mieście funkcjonuje Park Kulturowy „Stare Miasto” oraz Park Kulturowy „Nowa Huta”. W 2021 roku trwały prace nad projektem uchwały w sprawie utworzenia Parku Kulturowego pod nazwą Park Kulturowy „Kazimierz ze Stradomiem” oraz Parku Kulturowego „Stare Podgórze z Krzemionkami”. Obecnie parki kulturowe stanowią 1,44% powierzchni miasta, wartość wskaźnika nie zmieniła się w porównaniu do roku poprzedniego.

Na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy obiektach zabytkowych udzielono 37 dotacji celowych z budżetu Gminy Miejskiej Kraków na łączną kwotę 4,5 mln zł.

Udostępnianiu kulturowego dziedzictwa służyły m.in. realizowane przez Miasto projekty własne, np. „Krakowskie Noce” (obejmujące Noc Muzeów, Noc Teatrów, Noc Jazzu, Noc Sakralną, Noc Poezji, Noc Tańca i Noc Kin Studyjnych), a także projekt „Sztuka do rzeczy – design w Krakowie”.

Łączne wydatki budżetu Miasta Krakowa w 2021 r. na Dziedzinę Kultura i ochrona dziedzictwa wyniosły **4,78 %** wydatków ogółem.

IV.7.1 Wprowadzenie do Dziedziny Kultura i ochrona dziedzictwa

Dziedzina Kultura i ochrona dziedzictwa obejmuje działania miasta mające na celu zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców i osób odwiedzających Kraków oraz ochronę dziedzictwa kulturowego.

Polityka miasta w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa realizowana jest przez strategiczny Program Rozwoju Kultury w Krakowie do roku 2030, przyjęty Uchwałą Nr LXXIX/1933/17 Rady Miasta Krakowa z 5 lipca 2017 r. oraz trzy usługi publiczne zdefiniowane w ramach Dziedziny:

- Tworzenie warunków do rozwoju oferty kulturalnej miasta (ludzie i idee) (K-1)
- Tworzenie warunków do upowszechniania kultury w mieście (m. in. infrastruktura i nowe technologie) (K-2)
- Współpraca na rzecz ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego miasta (K-3)

Usługi te realizowane są przede wszystkim przez zadania bieżące Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego, miejskich instytucji kultury oraz Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków.

Celem usługi K-1 jest wspieranie i stymulowanie kreatywności mieszkańców, artystów, animatorów kultury, edukatorów, a także prowadzenie różnorodnych działań na rzecz rozwoju widowni.

W 2021 roku w Krakowie działało 47 publicznych instytucji kultury: 8 z nich stanowiły instytucje narodowe, zaś 39 – samorządowe. Wśród samorządowych instytucji kultury, 28 było wpisanych do rejestru Gminy Miejskiej Kraków, a 11 do rejestru Marszałka Województwa Małopolskiego.

Miasto tworzyło warunki do rozwoju oferty kulturalnej m.in. prowadząc miejskie instytucje, które w roku 2021 roku stanowiły 60% ogółu publicznych instytucji kultury działających w Krakowie. Wraz z filiami, oddziałami, scenami i punktami tworzyły one gęstą sieć 169 placówek zlokalizowanych w różnych dzielnicach miasta. W analizowanym roku rozpoczęła działalność nowa miejsko-ministerialna instytucja kultury Muzeum KL-PLASZOW, wpisana do Rejestru Instytucji Kultury Gminy Miejskiej Kraków współprowadzona jest przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Ofertę kulturalną wzbogacały liczne podmioty niepubliczne, prywatne galerie sztuki, kluby, działające w strukturach organizacji pozarządowych.

Miejskie instytucje kultury zatrudniały w 2021 roku pracowników na 1 930 etatach (1 929,77 et.), o 4 etaty więcej niż w 2020 roku, jednak o 5 mniej niż przed pandemią.

W111_K Miejsca pracy w miejskich instytucjach kultury (etaty)

- 2021: 1929,77
- 2020: 1 926,33
- 2019: 1 935,20

Atrakcyjność oferty kulturalnej prowadzonej przez miejskie instytucje kultury mierzy **Wskaźnik W6_K Uczestnictwo w kulturze: stopień atrakcyjności oferty kulturalnej realizowanej przez miejskie instytucje kultury**. Podaje on liczbę osób ogółem korzystających z oferty miejskich instytucji kultury, w stosunku do liczby mieszkańców Krakowa, czyli określa, ile razy statystyczny mieszkaniec korzystał w ciągu roku z oferty miejskich instytucji kultury. Wskaźnik za lata 2020 i 2021 utrzymuje się na bardzo podobnym poziomie.

- 2021: 3,9 razy
- 2020: 3,9 razy
- 2019: 7,1 razy

Statystyczny mieszkaniec w 2021 roku, podobnie jak i w roku 2020, korzystał z oferty miejskich instytucji kultury 4 razy. **Mierniki** uczestnictwa składające się na **wskaźnik W6_K** były w 2021 roku wyższe niż w 2020 roku w przypadku bibliotek oraz teatrów miejskich. W porównaniu do roku poprzedniego odnotowano znaczny spadek w liczbie osób korzystających z oferty miejskich domów, ośrodków i centrów kultury.

M10_K Liczba osób korzystających z oferty teatrów miejskich:

- **2021: 426 142**
- 2020: 349 225
- 2019: 795 247

M11_K Liczba osób korzystających z oferty muzeów miejskich:

- **2021: 894 948**
- 2020: 868 912
- 2019: 1 713 976

M12_K Liczba osób korzystających z oferty miejskich domów, ośrodków i centrów kultury:

- **2021: 855 550**
- 2020: 312 466
- 2019: 1 746 660

M13_K Liczba osób korzystających z oferty bibliotek:

- **2021: 473 852**
- 2020: 361 801
- 2019: 581 524

M14_K Liczba osób korzystających z oferty orkiestr:

- **2021: 185 089**
- 2020: 246 180
- 2019: 74 452

Kolejny rok pandemii Covid-19 wpłynął w istotny sposób na funkcjonowanie instytucji kultury, a konieczność ograniczenia spotkań bezpośrednich stała się impulsem do wdrażania licznych technologicznych innowacji, ale także eksperymentalnych działań w krakowskich placówkach. Instytucje przede wszystkim skupiły się na wykorzystaniu przestrzeni wirtualnej jako miejsca spotkań i dostosowywały swoją ofertę do tej formy przekazu.

W drugiej połowie roku 2020 Miasto Kraków zainicjowało powstanie nowego projektu – portalu PLAY KRAKÓW opartego na technologii VOD (video na życzenie) i Live Stream (transmisja na żywo), gdzie zamieszczane są produkcje różnych instytucji i podmiotów działających w sektorze kultury, w tym festiwali dofinansowanych przez Miasto Kraków. Narzędzie to było aktywnie wykorzystywane zwłaszcza przez teatry i orkiestry. Łącznie w 2021 roku udostępniono na platformie 1089 materiałów, w tym 318 materiałów KBF oraz wydarzeń współorganizowanych przez KBF. Ogólna oglądalność wyniosła 120 251 odtworzeń, z czego aż 33 372 odtworzenia to oglądalność materiałów KBF. Według stanu na 31 grudnia 2021 roku na platformie zarejestrowanych było 39 508 użytkowników.

Usprawniona została również wewnętrzna komunikacja poprzez wprowadzenie przez jednostki intranetu (KBF) oraz elektronicznego systemu obiegu dokumentów – Conneceto (Łaźnia Nowa) lub nowych rozwiązań IT w administracji takich jak np. wdrożenie systemu “e-teczka”, który pozwoli na rezygnację z papierowych archiwów akt pracowniczych (Biblioteka Kraków). Centrum Kultury Podgórze zainstalowało nowy serwis internetowy w pełni responsywny, dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Działający w zabytkowym obiekcie Instytut Kultury Willa Decjusza zainwestował w system sygnalizacji pożaru oparty na technologii

bezczepowowej. Zastosowana wizualizacja systemu umożliwia szybką identyfikację zagrożenia i pozwala na podjęcie właściwych działań poprzez użytkowników oraz służby ratunkowe.

Wśród innych wdrożonych w roku 2021 innowacyjnych projektów warto wymienić realizowany przez MOCAK we współpracy z Wydziałem Filozofii projekt „A study on the impact of social robots on children's social relationships”, który ma na celu włączenie robotów społecznych w działania edukacyjne odbywające się w Muzeum. Innowacja ma być próbą odpowiedzi na pytanie w jaki sposób roboty społeczne przyczyniają się do tworzenia nowych wzorców relacji wśród dzieci i nowych sposobów konceptualizacji relacji społecznych.

Teatr Ludowy w Krakowie od roku 2021 przygotowuje drugą produkcję teatralną w ramach projektu PLAYON!, którego celem jest implementacja mechanizmów immersyjnych i narracyjnych struktur gier komputerowych do spektakli teatralnych. Rozpoczęto prace nad spektaklem w partnerstwie z Akademią Sztuk Pięknych w Krakowie im. Jana Matejki, w zakresie zaprojektowania struktury aplikacji mobilnej, którą widzowie będą wykorzystywać podczas spektaklu. Ponadto w roku 2021 nawiązano partnerstwo technologiczne i merytoryczne z Kolibri Szin haz w Budapeszcie, w ramach którego powstała aplikacja będzie wykorzystywana również w spektaklu węgierskim.

W ramach Funduszu Filmowego w Krakowie w 2021 roku odbyły się dwa konkursy, w których wspierano projekty filmowe powiązane z Krakowem i Małopolską. W ramach 13 edycji Konkursu na Wspieranie Produkcji Filmowej, wyłonił 5 laureatów, z którymi zostaną podpisane umowy koprodukcyjne. Realizacja produkcji jest wspierana finansowo poprzez Gminę Miejską Kraków, która w roku 2021 przeznaczyła 800 tys. zł netto na ten cel. Drugi konkurs dotyczył pomocy adeptom sztuki filmowej w dążeniu do zrealizowania ich pierwszych projektów filmowych których scenariusze powiązane są z Województwem Małopolskim lub Krakowem i w których udział wezmą lokalni twórcy i realizatorzy. W roku 2021 Komisja konkursowa wybrała 8 projektów, z których realizatorami będą negocjowane i podpisywane umowy licencyjne. Zadanie współfinansowane było przez Województwo Małopolskie, Gminę Miejską Kraków, KBF i Małopolskie Centrum Kultury SOKÓŁ w Nowym Sączu. Łączna pula nagród wyniosła 391 tys. zł netto.

Miasto finansowało w 2021 roku działalność 65 placówek bibliotecznych, w tym 58 oddziałów, filii oraz punktów bibliotecznych Biblioteki Kraków, która jest największą samorządową biblioteką w kraju, powstała w wyniku połączenia 4 miejskich bibliotek. Biblioteka prowadzi także Klub Dziennikarzy pod Gruszką. W 2021 roku w Bibliotece odnotowano 924 152 odwiedzin. Wsparciem finansowym było objętych również 5 ogólnodostępnych bibliotek prowadzonych przez inne miejskie instytucje kultury oraz 2 biblioteki naukowe funkcjonujące w miejskich muzeach -Muzeum Krakowa oraz Muzeum Fotografii MUFO.

Wskaźnik W171_K Zasoby bibliotek miejskich w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców – w 2021 roku na 1 000 mieszkańców przypadło więcej o 26 sztuk zasobów miejskich bibliotek niż w roku 2020.

- 2021: 1 668
- 2020: 1 642
- 2019: 1 598

M131_K Liczba woluminów Biblioteki Kraków

- **2021: 1 304 292**
- 2020: 1 282 482
- 2019: 1 244 935

M1311_K Liczba zakupionych nowości do Biblioteki Kraków

- **2021: 40 250**
- 2020: 39 436
- 2019: 34 637

M13111_K zbiory elektroniczne oraz specjalne (audiobooki i czytaki) Biblioteki Kraków

- **2021: 45 887**
- 2020: 38 466
- 2019: 31 339

M13112_K Liczba pobrań e-booków w ramach ogólnopolskiej akcji: CZYTAJ.PL (KBF)

- **2021: 75 000**
- 2020: 110 000
- 2019: 130 000

Obok tradycyjnej książki, Biblioteka Kraków zakupiła kody dostępu do publikacji elektronicznych wchodzących w skład Katalogu Publikacji Elektronicznych, w ramach usług Legimi dla bibliotek. W 2021 roku dostępnych było 13987 kodów do LEGIMI.

W172_K Czytelnicy i użytkownicy bibliotek miejskich na 1 000 mieszkańców:

- **2021: 605,8**
- 2020: 463,9
- 2019: 746,4

Wskaźnik obejmuje liczbę zarejestrowanych aktywnych czytelników (takich, którzy wypożyczyli minimum 1 książkę w roku) oraz użytkowników innych form w ofercie bibliotek miejskich, tj. osoby korzystające z informacji bibliotecznej, z dostępu do Internetu w placówkach bibliotecznych oraz uczestników imprez organizowanych w bibliotekach miejskich (m. in. spotkania autorskie, warsztaty literackie, promocje książek, itp.). Na każde 1000 mieszkańców – niemal 606 skorzystało w 2021 roku z oferty Biblioteki Kraków (jej filii i punktów).

Pod kątem wpływu Krakowa na rozwój czytelnictwa w wymiarze ponadlokalnym mierzona jest liczba pobrań e-booków w ramach akcji KBF „Czytaj.pl”. W 2021 roku odnotowano 75 tys. pobrań, wartość miernika była niższa w porównaniu do roku poprzedniego o 35 tysięcy.

Udział Miasta w tworzeniu oferty kulturalnej opiera się jednak nie tylko na organizowaniu działalności instytucji kultury, ale także na wsparciu projektów organizacji pozarządowych, na dofinansowaniu artystów i absolwentów kierunków artystycznych oraz na przyznawaniu nagród dla twórców w różnego rodzaju konkursach artystycznych.

W ramach Programu Kraków Miasto Literatury UNESCO (KMLU) w 2021 roku zrealizowano m.in. 34 spotkania Szkoły Czytania, w których wzięło udział 700 osób. Dużym zainteresowaniem cieszyły się spacer literackie (12 spacerów literackich, 318 odbiorców). Przeprowadzono z sukcesem Akcję CZYTAJ.PL (40 tys. odbiorców i 75 tys. wypożyczeń). Odbyło się 7 festiwali literackich, w tym m.in. Festiwal Conrada (w którym uczestniczyło aż 87.500 osób), Festiwal Miłosza, Festiwal Komiksu oraz Bomba Megabitowa. Łącznie publiczność 7 festiwali literackich stanowiła niemal 107 tys. odbiorców.

Miasto przeznaczyło zabytkowy budynek w centrum Krakowa – Pałac Potockich, na wspólną przestrzeń do współpracy sektorów kultury i kreatywnego, co pozwoliło na ożywienie historycznego centrum miasta.

W 2021 roku na zadania publiczne w obszarze kultury, w ramach otwartych konkursów ofert, wydano 6 750 250 zł.

Łącznie w 2021 roku w ramach różnych programów miejskich ze środków Miasta Kraków wsparto minimum 849 twórców i artystów.

Wskaźnik W28_K Wydatki GMK na jednego uczestnika (producenta i konsumenta) wydarzeń kulturalnych i artystycznych organizowanych przez NGO w ramach konkursów ofert miał wartość:

- **2021: 4,90 zł**
- 2020: 2,35 zł
- 2019: 19,10 zł

W 2021 roku wydatki GMK w przeliczeniu na 1 uczestnika wydarzeń organizowanych przez NGO w ramach konkursów ofert były wyższe niż w 2020 roku, jednak nadal znacząco (niemal czterokrotnie) niższe niż w roku 2019. Wynika to m. in. z faktu, iż w 2021 roku zmniejszyły się wydatki GMK na zadania publiczne realizowane w dziedzinie kultury w ramach konkursów ofert (w 2019 roku – ponad 13 milionów zł, w 2021 – 6,75 mln zł). Wzrosła natomiast – w stosunku do roku przedpandemicznego (2019) - liczba uczestników wydarzeń organizowanych przez organizacje pozarządowe w ramach otwartych konkursów ofert (z 680 890 w 2019 roku do 1 377 652 w 2021 roku). Wysokość środków dla organizacji pozarządowych zmniejszyła się w 2021 roku ze względu na zmianę trybu udziału Miasta w realizacji takich wydarzeń jak: Unsound Festival, Audio Art Festival Kraków, Festiwal Sztuki Cyfrowej Patchlab, Wodecki Twist Festiwal, Summer Jazz Festival Kraków, Międzynarodowy Jazzowy Konkurs Gitarowy im. Jarka Śmietany, EtnoKraków/Rozstaje.

M48_K Liczba stypendystów, laureatów nagród i rezydencji w dziedzinie Kultura i ochrona dziedzictwa:

- **2021: 542**
- 2020: 670
- 2019: 216

M62_K Liczba artystów korzystających z lokali miejskich – pracownie twórcze:

- **2021: 307**
- 2020: 296
- 2019: 289

M482_K Liczba wystaw zorganizowanych w prywatnych galeriach sztuki, działających w ramach programu Gminy Miejskiej Kraków:

- **2021: 22**
- 2020: 24
- 2019: 28

M481_K Liczba programów stypendialnych, rezydencjalnych i nagród realizowanych z udziałem Gminy Miejskiej Kraków:

- **2021: 40**
- 2020: 30
- 2019: 58

IV.7.2.2. Usługa publiczna: K-2 Tworzenie warunków do upowszechniania kultury w mieście (m. in. infrastruktura i nowe technologie)

Przedmiotem usługi jest tworzenie warunków dla upowszechniania kultury w mieście poprzez utrzymanie i rozwój infrastruktury, narzędzi, wykorzystanie nowych technologii w celu udostępniania kultury mieszkańcom, w tym grupom zagrożonym wykluczeniem, jak osobom z niepełnosprawnościami, czy obcokrajowcom. Do najważniejszych podmiotów zajmujących się upowszechnianiem kultury należą miejskie instytucje kultury i realizowane przez nie zajęcia stałe oraz projekty edukacyjne.

Poziom dofinansowania miejskich instytucji kultury z budżetu Miasta w stosunku do ogółu ich przychodów przedstawia **Wskaźnik W9_K**. Wartość wskaźnika jest zależna nie tylko od wielkości dotacji Gminy Miejskiej Kraków, ale także od przychodów własnych miejskich instytucji kultury (np. pochodzących ze sprzedaży usług, wpływów z biletów wstępu, środków od sponsorów lub z innych niż miejskie programów i funduszy). W 2021 roku – dzięki temu, że instytucje kultury mogły (z uwzględnieniem ograniczeń sanitarnych) prowadzić działalność stacjonarną - poziom dotacji organizatora w przychodach ogółem stanowił 69,35% , mniej niż w roku 2020 (75,27%), wciąż jednak znacznie więcej niż przed pandemią (2019 – 55,59%).

Wskaźnik W9_K miał wartość:

- **2021: 69,35%**
- 2020: 75,27%
- 2019: 55,59%

Inwestycje w infrastrukturę kultury obrazuje **Wskaźnik W27_K**, stanowiący liczbę zrealizowanych zadań inwestycyjnych w gminnych instytucjach kultury w danym roku. W 2021 roku zrealizowano 43 z 46 planowanych zadań inwestycyjnych. Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w dalszej części rozdziału.

Wśród najważniejszych zrealizowanych w roku 2021 inwestycji warto dla przykładu wymienić modernizację budynku Teatru Ludowego, adaptację i rozbudowę dawnego Kina Wrzos, w którym swoją nową siedzibę znalazł miejski Teatr KTO, a także modernizację ICE Kraków. Działania realizowane w ramach inwestycji ICE Kraków (zakup nowoczesnego sprzętu multimedialnego i informatycznego) pozwoliły na zwiększenie dostępu do oferty oraz wpisywały się w działania proklimatyczne.

Projekty o charakterze edukacyjnym stanowią istotne narzędzie upowszechniania kultury w mieście. W przygotowaniu atrakcyjnej oferty edukacyjnej bardzo aktywnie uczestniczą miejskie instytucje kultury. W roku 2021 projekty o charakterze edukacyjnym stanowiły 61,6 % ogółu projektów miejskich instytucji kultury, mniej niż w 2020 roku (85,8%), kiedy – ze względu na pandemię – instytucje zrealizowały wiele projektów edukacyjnych on-line (**W2_K - Projekty edukacyjne w ofercie miejskich instytucji kultury**). Poniższe zestawienie mierników obrazuje rozkład uczestnictwa w ofercie edukacyjnej według poszczególnych rodzajów instytucji kultury.

M15_K Liczba osób korzystających z oferty edukacyjnej teatrów:

- **2021: 19 000**
- 2020: 29 706
- 2019: 24 175

M16_K Liczba osób korzystających z oferty edukacyjnej muzeów:

- **2021: 60 985**
- 2020: 34 986
- 2019: 64 535

M17_K Liczba osób korzystających z oferty edukacyjnej domów kultury:

- **2021: 316 755**
- 2020: 384 533
- 2019: 324 038

M18_K Liczba osób korzystających z oferty edukacyjnej bibliotek:

- **2021: 5 992**
- 2020: 7 110
- 2019: 130 087

M19_K Liczba osób korzystających z oferty edukacyjnej orkiestr:

- **2021: 10 967**
- 2020: 20 181
- 2019: 3 074

W celu rozwoju atrakcyjnej oferty edukacyjnej w Krakowie Miasto zrealizowało w 2021 roku I edycję Pilotażowego Programu Edukacji Kulturowej dla Krakowa pod nazwą „Krakowski Archipelag Kultury”, którego operatorem było Centrum Kultury Podgórze. Celem programu było przede wszystkim podnoszenie kompetencji krakowskich edukatorów i animatorów kultury. W ramach programu odbyły się m. in. szkolenia, wymiana dobrych praktyk oraz konkurs projektów. W zorganizowanych szkoleniach (18 spotkań) uczestniczyło 224 edukatorów i animatorów kultury. Do konkursu zgłoszono 11 projektów, z których 10 zostało zrealizowanych, w kilku przypadkach po uwzględnieniu wskazówek merytorycznych komisji konkursowej (zgodnie z ideą programu animatorzy otrzymali wsparcie merytoryczne na etapie przygotowania ostatecznej wersji projektu). W przygotowanych w ten sposób wydarzeniach uczestniczyło ponad 800 osób. Koszt realizacji projektów wyniósł 68 665 tys. zł.

Rada Miasta Krakowa, Uchwałą Nr LXVIII/1954/21 z 15 października 2021 r., ustanowiła nową nagrodę Miasta Krakowa „Animator roku”. Nabór wniosków do I edycji konkursu odbył się w 2022 roku.

Wskaźnik W49_K Dostępność oferty kulturalnej dla osób z niepełnosprawnościami przedstawia liczbę tych, którzy skorzystali z oferty miejskich instytucji kultury w oparciu o Krakowską Kartę „N”. W 2021 roku wskaźnik wyniósł 4 472 osoby, tj. o 32,7% więcej niż w roku 2020 (3370 osób). Obserwuje się wyraźny wzrost zainteresowania ofertą osób uprawnionych do korzystania z Krakowskiej Karty „N”. Koszt zniżki poniesiony przez GMK stanowił w 2021 r. kwotę 59 036 zł.

W 2021 roku zorganizowano 922 wydarzenia skierowane do młodzieży (**wskaźnik W48_K wydarzenia kulturalne adresowane do młodzieży**) wartość ta była większa niż w roku 2020 (747 wydarzenia), kiedy ze względu na ograniczenia spowodowane pandemią Covid-19 spadła liczba tego typu wydarzeń.

IV.7.2.3. Usługa publiczna K-3 Ochrona dziedzictwa kulturowego miasta

Usługa K-3 obejmuje działania na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego np. tworzenie parków kulturowych, prace remontowe i konserwację obiektów zabytkowych, a także działania na rzecz upowszechniania niematerialnego dziedzictwa kulturowego – np. organizację wydarzeń

w ramach projektów „Krakowskie Noce” i „Sztuka do rzeczy” oraz innych projektów własnych. Ponadto usługa służy stymulowaniu i rozwijaniu współpracy ludzi i podmiotów w sferze kultury, która polega na wymianie doświadczeń, łączeniu potencjałów oraz sieciowaniu działań i usług.

Od 29 listopada 2020 roku funkcjonuje drugi w Krakowie – obok utworzonego w 2010 roku **Parku Kulturowego „Stare Miasto” – Park Kulturowy „Nowa Huta”** powołany Uchwałą Nr XXIX/757/19 z 20 listopada 2019 r. Rady Miasta Krakowa. Uchwałą podjęto dla ochrony krajobrazu kulturowego, zabytków oraz historycznego układu urbanistycznego Nowej Huty, w trosce o należyty wizerunek Miasta, w celu zachowania oraz kształtowania krajobrazu kulturowego i historycznego charakteru przestrzeni publicznej na tym obszarze. W roku 2021 przeprowadzone zostały konsultacje społeczne projektu **Parku Kulturowego „Kazimierz ze Stradomiem”**, które pozwoliły na zapoznanie się mieszkańców z projektem uchwały oraz zebranie najważniejszych wniosków i propozycji do projektu parku kulturowego. W tym samym roku prowadzone były przygotowania do utworzenia **Parku Kulturowego „Stare Podgórze z Krzemionkami”**.

Powierzchnia parków kulturowych w Krakowie w roku 2021 wynosiła 470,42 ha (w tym 93,61 ha, które stanowiła powierzchnia Parku Kulturowego Stare Miasto), w stosunku do ogólnej powierzchni miasta obszary te stanowią 1,44% ogólnej powierzchni Krakowa. Dzięki takiej formie ochrony dziedzictwa kulturowego uległ poprawie stan przestrzeni publicznej nie tylko historycznego centrum miasta, ale także najbardziej znanej powojennej dzielnicy Krakowa. W 2021 roku pod kątem przestrzegania przepisów parku kulturowego zostało sprawdzonych 896 przedsiębiorców, wśród nich 539 naruszyło przepisy. Dbałość o jakość przestrzeni publicznej miasta na terenie parków kulturowych w roku 2021 szacowana była na poziomie 60,16%, w porównaniu do wskaźnika z 2020 wartość ta spadła, co oznacza, iż interwencje są nieco rzadsze a poziom respektowania przepisów dot. parków kulturowych przez przedsiębiorców działających na terenie parków – wyższy.

W Krakowie realizowano działania mające na celu ograniczenie gentryfikacji oraz turystyfikacji zabytkowej przestrzeni historycznego centrum miasta z Rynkiem Głównym, poprzez działania mające na celu poprawę postrzegania i pozytywnego odbioru tego obszaru. Wdrożony został program City Helpers, za którego nadzór odpowiadała miejska instytucja kultury - Krakowskie Forum Kultury. Wdrożony pilotaż miał wzmacniać rolę Krakowa jako miasta gościnnego, w którym reprezentanci mieszkańców są pierwszym kontaktem z gośćmi, i jednocześnie informują gości o obowiązujących zasadach i pożądanym standardach zachowania w historycznym centrum. Najwięcej interwencji City Helpersów dotyczyło zakłócania ciszy nocnej i spożywania alkoholu w miejscach publicznych i głównie zdarzenia miały miejsce głównie w sobotnie noce. Zdecydowana większość (ponad 70 %) kończyła się zaprzestaniem naruszeń.

Kraków, jako pierwsze miasto w Polsce, opracował założenia polityki muralowej, określającej warunki wsparcia dla nowych murali, a jednocześnie zarządzania i pielęgnacji już zrealizowanych, najbardziej wartościowych malowideł wielkoformatowych obecnych w przestrzeni publicznej miasta. Polityka muralowa powstała we współpracy Miasta z kilkudziesięcioma artystami, kuratorami i badaczami murali, a także przedstawicielami poszczególnych jednostek miejskich. Wspólnie udało się wypracować ścieżkę działania i kompetencje Zespołu ds. murali. Zespół ten będzie współdecydował o kryteriach związanych z lokalizowaniem prac, ich jakością artystyczną i społeczną, zagadnieniami formalnymi i będzie wspierał miasto w wyłanianiu najlepszych projektów. Celem jest tworzenie wysokich standardów w tym obszarze sztuki i zintegrowane zarządzanie przestrzenią publiczną.

W 2021 roku zaplanowano 5 milionów złotych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków, niestanowiących jej wyłącznej własności. Zrealizowano 37 umów o udzielenie dotacji celowej na łączną kwotę 4 490 000 mln zł. Przy wsparciu finansowym Miasta przeprowadzono prace m.in. kościele Paulinów na Skałce, kościele pw. św. Józefa w Pogórze, Bazylice Franciszkanów, Opactwie Tynieckim, zabudowaniach Sióstr Klarysek przy ul. Grodzkiej, Synagodze Izaaka czy Forcie 51 i ½ Swoszowice, a także przy elewacjach frontowych kamienic przy ul. Jabłonowskich, Długiej, J. Dietla, M. Zyblikiewicza, J. Piłsudskiego, F. Straszewskiego, E. Orzeszkowej, św. Sebastiana, Starowiślniej, Topolowej, Kanoniczej, Krakowskiej, Przy Moście, B. Limanowskiego J. Zamoyskiego, czy ul. Loretańskiej, Krupniczej, Rajskiej i J. Kochanowskiego.

Zwiększyła się liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków Krakowa – do 1 256 (w 2020 r. – 1 251).

Miasto prowadzi od wielu lat projekty własne zmierzające do udostępniania kulturowego dziedzictwa materialnego i niematerialnego jak najszerzej liczbie mieszkańców. **Wskaźnik W3_K Współpraca i sieciowanie w ramach marki/festiwalu „Krakowskie Noce” oraz „Sztuka do rzeczy – design w Krakowie”** prezentuje, jak zmieniała się rok do roku liczba podmiotów-partnerów uczestniczących w projektach własnych GMK, realizowanych w ramach wymienionych marek. „Krakowskie Noce” obejmują: Noc Muzeów, Noc Teatrów, Noc Tańca, Noc Jazzu, Noc Sakralną, Noc Poezji i od 2020 roku „Noc Kin Studyjnych”. Wskaźnik w bezpośredni sposób odnosi się do priorytetów Programu Rozwoju Kultury w Krakowie do 2030 roku, którego istotnym celem jest „współpraca mimo konkurencji” (priorytet III).

W ramach projektu „Sztuka do rzeczy”, realizowanego od 2018 roku, pod wspólnym szyldem realizowane są wydarzenia związane ze sztuką projektowania organizowane przez instytucje, uczelnie, muzea, centra kultury, fundacje i prywatne galerie.

Liczba podmiotów uczestniczących w poszczególnych edycjach „Krakowskich Nocy” oraz projekcie „Sztuka do rzeczy – design w Krakowie” jest ograniczona możliwościami finansowymi Miasta.

W 2020 roku z powodu pandemii zrezygnowano z realizacji Nocy Muzeów, Teatrów, Jazzu i Tańca, stąd spadła wówczas znacząco liczba podmiotów uczestniczących w przygotowanych wydarzeniach. W 2021 roku - pomimo ograniczeń pandemicznych - wszystkie Krakowskie Noce odbyły się, stąd liczba podmiotów/partnerów współtworzących z Miastem programy wzrosła do 244.

- **2021: 244 podmioty/partnerzy**
- 2020: 66 podmiotów/partnerów
- 2019: 279 podmiotów/partnerów

Zainteresowanie projektami własnymi Miasta wyrażane jest poprzez mierniki obrazujące liczbę mieszkańców korzystających z wydarzeń i projektów.

M51_K Liczba uczestników „Krakowskich Nocy”:

- **2021: 82 126**
- 2020: 35 607
- 2019: 183 620

M611_K Liczba uczestników projektu „Sztuka do rzeczy – design w Krakowie”:

- **2021: 25 000**
- **2020: 25 000**
- 2019: 33 651

IV.7.3. Program dla Dziedziny

W ramach Dziedziny realizowany był Program Rozwoju Kultury w Krakowie do roku 2030 (PS/K1/2017). Zgodnie z Deklaracją wyników programu jego rezultatem ma być:

„Rozwój sektora kultury w Krakowie”,

poprzez:

- a) wzmocnienie ekosystemu kultury w mieście,
- b) podniesienie standardów usług świadczonych w sferze kultury,
- c) współpracę pomiędzy podmiotami działającymi w sferze kultury na rzecz kultury w mieście.

tak aby:

- rosło zainteresowanie ofertą miejskich instytucji kultury,
- oferta miejskich instytucji kultury była atrakcyjna i dostępna dla mieszkańców (pod względem cenowym i merytorycznym),
- udział we współtworzeniu oferty kulturalnej Miasta miały organizacje pozarządowe,
- zainteresowanie ofertą z zakresu edukacji kulturowej i artystycznej przekładało się na wzmocnienie ekosystemu kultury w Krakowie,
- utrzymywało się lub rosło zainteresowanie wydarzeniami w ramach marki „Krakowskie Noce”,
- rozwijać narzędzia wsparcia krakowskich twórców i artystów (stypendia, nagrody, rezydencje twórcze, debiuty artystyczne, eksperymenty, jubileusze),
- rozwijać i inwestować w kadry sektora kultury, tworząc silny zespół kompetentnych pracowników zaangażowanych we wzmacnianie ekosystemu kultury,
- podnosić standardy usług świadczonych w sferze kultury,
- chronić materialne dziedzictwo kulturowe Krakowa i krajobraz historyczny,
- współpracować mimo konkurencji,
- utrzymać zainteresowanie mieszkańców i turystów wydarzeniami organizowanymi przez KBF”.

Tabela IV.7.1. Wskaźniki oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Programu Rozwoju Kultury do roku 2030

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2030 r.	2020	2021
Wzrost zainteresowania ofertą miejskich instytucji kultury	W6_K Stopień atrakcyjności oferty kulturalnej realizowanej przez miejskie instytucje kultury (średnia częstotliwość udziału mieszkańca w ofercie miejskich instytucji kultury)	Trend rosnący. Wartość znakomita 12 razy	3,9 razy	3,9 razy
Dostępność i atrakcyjność oferty miejskich instytucji kultury	W9_K Poziom dofinansowania miejskich instytucji kultury z budżetu Miasta	Przedział: 45%–70%	75,3%	69,35%
Udział organizacji pozarządowych we współtworzeniu oferty kulturalnej Miasta	W28_K Wydatki GMK na jednego uczestnika (producenta i konsumenta) wydarzeń kulturalnych i artystycznych organizowanych przez NGO	Trend rosnący. Wartość znakomita 30 zł	2,35 zł	4,9 zł

	w ramach konkursów ofert w sferze kultury			
Zainteresowanie ofertą z zakresu edukacji kulturowej i artystycznej	W7_K Stopień atrakcyjności oferty miejskich instytucji kultury z zakresu edukacji kulturalnej i artystycznej	Trend rosnący. Wartość znakomita 80%	61%	53,89%
Zainteresowanie wydarzeniami w ramach marki „Krakowskie Noce”	W8_K Stopień atrakcyjności projektu własnego Gminy Miejskiej Kraków „Krakowskie Noce”	Trend rosnący. Wartość znakomita 60%	4,6%	10,50%
Rozwój narzędzi wsparcia krakowskich twórców i artystów	W81_K Wsparcie krakowskich twórców i artystów (stypendia, nagrody, rezydencje twórcze, debiuty artystyczne, jubileusze)	Trend rosnący. Wartość znakomita 600 szt.	966 szt.	849 szt.
Zainteresowanie mieszkańców i turystów wydarzeniami organizowanymi przez KBF	W29_K Liczba uczestników wydarzeń organizowanych i współorganizowanych przez Krakowskie Biuro Festiwalowe (KBF)	Trend rosnący. Wartość znakomita 800 000 osób	926 055 osób	280 733 osób
Rozwój i inwestycje w kadry sektora kultury	W111_K Miejsca pracy w miejskich instytucjach kultury	Przedział: 1 800–2 000 etatów	1 926,33 etatów	1 929,77 etatów
Podnoszenie standardów usług świadczonych w sferze kultury	W27_K Inwestycje w sferę infrastruktury kultury	Trend rosnący. Wartość znakomita 30 szt.	37 szt.	43 szt.
Ochrona materialnego dziedzictwa kulturowego i krajobrazu historycznego Krakowa	W5_K Udział powierzchni parków kulturowych na terenie Krakowa	Trend rosnący. Wartość znakomita 1,8%	1,44%	1,44%
Współpraca mimo konkurencji	W26_K Wysokość wydatków bieżących z budżetu Miasta Krakowa na kulturę na 1 mieszkańca	Utrzymanie poziomu lub trend wzrostowy. Wartość znakomita 300 zł	289,44 zł	326,82 zł
Współpraca przy tworzeniu atrakcyjnej oferty kulturalnej na rzecz mieszkańców (dynamika zmian w zakresie liczby podmiotów zaangażowanych we współtworzenie marki „Krakowskie Noce”)	W3_K Współpraca i sieciowanie w ramach marki „Krakowskie Noce”	Przedział: 50-300 szt.	66 szt.	244 szt.

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W 2021 roku cele szczegółowe Programu Rozwoju Kultury do 2030 roku były realizowane zgodnie z założeniami.

W7_K Stopień atrakcyjności oferty miejskich instytucji kultury z zakresu edukacji kulturalnej i artystycznej- w stosunku do poprzedniego roku zmniejszyło się zainteresowanie ofertą miejskich instytucji kultury, jednakże w porównaniu do roku poprzedniego wynik ten odnosił się jedynie do oferty stacjonarnej, nie uwzględniał udziału osób w ofercie on-line.

W8_K Stopień atrakcyjności projektu własnego Gminy Miejskiej Kraków „Krakowskie Noce” - wskaźnik określa jaki odsetek mieszkańców korzysta z oferty Miasta w ramach marki „Krakowskie Noce”. W 2021 roku wskaźnik wzrósł do 10,50% i był on wyższy w porównaniu do roku poprzedniego, co było powiązane z możliwością realizacji Nocy (Noc Muzeów, Noc Teatrów, Noc Jazzu, Noc Tańca), które nie odbyły się w roku 2020.

Wskaźnik W26_K Wysokości wydatków budżetu Miasta na kulturę, na 1 mieszkańca wzrósł w porównaniu do roku poprzedniego o 37,38 zł i wyniósł 326,82 zł. Był on również wyższy w stosunku do wydatków z 2019 roku (przed pandemią).

W29_K Liczba uczestników wydarzeń organizowanych i współorganizowanych przez Krakowskie Biuro Festiwalowe (KBF) – w wydarzeniach organizowanych w 2021 roku przez KBF uczestniczyło 280 733 osób, w tej liczbie aż 37% (178 175 osób) stanowiła publiczność wydarzeń organizowanych na żywo (513 wydarzeń), pozostałą zaś część – widzowie i słuchacze on-line (121 wydarzeń). W pandemii nastąpił wzrost liczby uczestników wydarzeń za sprawą przeniesienia działań do sieci i uruchomienia miejskiej platformy VOD Play Kraków, który zapewnił otwarty dostęp dla użytkowników (w Festiwalu Boska Komedia on-line uczestniczyli widzowie z innych krajów a nawet kontynentów). W 2021 ograniczenia pandemiczne nie pozwoliły jeszcze na pełną działalność, zaś udział w kulturze on-line stał się jednak mniej atrakcyjny.

Łączne nakłady na realizację Programu w 2021 roku wyniosły 37 181 661 zł

Nakłady finansowe na realizację Programu obejmowały w 72,30 % zadania bieżące, takie jak:

- Wspieranie działalności kulturalnej i artystycznej obejmujące działania takie jak np.: zlecanie realizacji zadań publicznych w formie otwartego konkursu ofert, przyznawanie nagród i stypendiów, udzielanie dotacji państwowym instytucjom kultury,
- Ochrona dziedzictwa kulturowego obejmująca np. udzielanie dotacji na odnowę zabytków, realizację projektów związanych m.in. z dziedzictwem kulturowym oraz jubileuszami,
- Prowadzenie instytucji kultury obejmujące np. realizację zadań o charakterze festiwalowym przez miejskie instytucje kultury, współpracę z pozagminnymi organami w zakresie nadzoru nad wspólnymi instytucjami, nadzór merytoryczny i finansowy nad miejskimi instytucjami kultury,
- Współpraca i wymiana kulturalna. Realizacja własnych projektów obejmująca działania takie jak m.in.: projekty kulturalne – oferta posezonowa, realizacja własnych projektów i cykli artystycznych,
- Parki kulturowe obejmujące zadania związane z tworzeniem i funkcjonowaniem parków kulturowych.

25,67 % nakładów na realizację programu obejmowało zadania inwestycyjne związane z adaptacją, modernizacją instytucji kultury (m.in. Teatr KTO, Galerii Sztuki Współczesnej Bunkier Sztuki, Teatru Ludowego).

IV.7.4. Inwestycje realizowane w 2021 roku

W 2021 roku kwota wydatków na realizację zadań inwestycyjnych w ramach Dziedziny Kultura i ochrona dziedzictwa, była niższa niż w 2020 roku (zrealizowano wówczas 37 zadań inwestycyjnych), jednakże większa niż w 2019 roku (przed pandemią zrealizowano 42 zadania na kwotę 41 882 341 zł).

Na realizację zadań inwestycyjnych w Dziedzinie Kultura i ochrona dziedzictwa w 2021 roku wydano ogółem 49 734 661,04 zł

W tej liczbie 13 inwestycji stanowiły zadania dotyczące miejskich muzeów, 11 – centrów i ośrodków kultury, 6 zadań – miejskich teatrów, 6 zadania – Biblioteki Kraków, 1 zadanie – Krakowskiego Biura Festiwalowego, 2 zadania – Galerii Sztuki Współczesnej Bunkier Sztuki, 1 zadanie dot. orkiestry, 2 zrealizowane przez Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego, 2 zadania dzielnicowe.

Wśród inwestycji – zarówno związanych z Programem strategicznym, jak i poza nim – realizowanych w 2021 roku znalazły się m.in.:

- inwestycje zakończone w 2021 roku:
 - adaptacja i termomodernizacja zabytkowego budynku dawnej Zbrojowni przy ul. Rakowickiej 22 na centrum wystawienniczo-edukacyjne Muzeum Fotografii w Krakowie;
 - projekt aranżacji i realizacja wystawy stałej pt. „Co robi zdjęcie?” w Muzeum Historii Fotografii w Krakowie,
 - zakupy inwestycyjne dla Muzeum Sztuki Współczesnej Krakowie MOC AK.
- inwestycje trwające, nie zakończone w 2021 roku:
 - rewaloryzacja zabytkowej siedziby Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie na potrzeby nowoczesnego muzeum nauki i techniki,
 - modernizacja budynku Teatru Ludowego wraz z budową niezbędnej infrastruktury do prowadzenia działań kulturalnych oraz zagospodarowanie przestrzeni,
 - adaptacja i rozbudowa siedziby Teatru KTO,
 - modernizacja Galerii Sztuki Współczesnej Bunkier Sztuki,
 - rewitalizacja zespołu zabytkowego hangaru lotniczego przy ul. Izydora Stella-Sawickiego.

IV.7.5. Finanse

Tabela IV.7.2. Wydatki w Dziedzinie Kultura i ochrona dziedzictwa zrealizowane w 2021 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	356 176 623	100
Dokapitalizowanie spółek miejskich	7 233 000	2,03
Wydatki inwestycyjne	91 424 829	25,67
Wydatki bieżące	257 518 794	72,30

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Tabela IV.7.3. Wydatki w Dziedzinie Kultura i ochrona dziedzictwa zrealizowane w 2021 roku w podziale na usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	356 176 623	100
Tworzenie warunków do rozwoju oferty kulturalnej miasta (ludzie i idee) (K-1)	11 950 084	3,36
Tworzenie warunków do upowszechniania kultury w mieście (m. in. infrastruktura i nowe technologie) (K-2)	230 777 184	64,79
Współpraca na rzecz ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego miasta (K-3)	6 886 911	1,93
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	106 562 443	29,92

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

IV.8.

MIESZKALNICTWO

Streszczenie: Mieszkalnictwo

W 2021 roku w zasobie Gminy Miejskiej Kraków było 14 893 mieszkań. Liczba budynków pozostających w zarządzie ZBK, w których znajdują się lokale mieszkalne stanowiące mieszkaniowy zasób Gminy Miejskiej Kraków, wyniosła 223.

Liczba osób oczekujących na przyznanie lokalu z mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków w 2021 roku wzrosła o około 2,8% w stosunku do roku poprzedniego. Na ten wynik wpływ mogło mieć kilka czynników, m.in. zwiększająca się liczba osób, których wnioski o przyznanie lokalu mieszkaniowego zostały rozpatrzone pozytywnie.

Możliwość zaspokojenia przez Miasto potrzeb mieszkaniowych osób uprawnionych do jej otrzymania zwiększa się, ze względu na zwiększanie się puli lokali mieszkalnych, stanowiących pustostany nadające się do zamieszkania. W 2021 r. takich lokali było o 19 więcej niż w roku poprzednim, przyrost ten był taki sam jak pomiędzy rokiem 2019 a 2020.

W ostatnim roku liczba wnioskodawców ubiegających się o pomoc w formie dodatków mieszkaniowych nieznacznie wzrosła. Równocześnie podwyższeniu uległa kwota wypłaconych świadczeń w ramach dodatków mieszkaniowych wypłacana na ten cel przez Krakowskie Centrum Świadczeń. Odnotowano wzrost liczby wypłaconych zasiłków celowych z przeznaczeniem na wydatki mieszkaniowe realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w stosunku do 2020 roku. Średnia wartość zasiłku celowego z przeznaczeniem na wydatki mieszkaniowe w 2021 roku wyniosła 152 zł.

Pozytywnym trendem, odnotowywanym od kilku lat, jest zmniejszanie się poziomu zadłużenia lokatorów. W 2021 r. zadłużonych było 2 226 lokali, odsetek zadłużonych lokali zmniejszył się o 4,3 % w stosunku do poprzedniego roku. Ze względu na skuteczne prowadzenie działań windykacyjnych przez Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie odsetek zadłużonych lokali mieszkaniowego zasobu GMK utrzymuje pożądany trend spadkowy.

Nieznacznie poprawił się stan techniczny budynków gminnych zarządzanych przez ZBK. W roku 2021 wartość wskaźnika budynków gminnych w złym stanie technicznym poprawiła się o 1,22% w stosunku do roku poprzedniego.

Łączne wydatki budżetu Miasta Krakowa w 2021 r. na Dzielnicę Mieszkalnictwo wyniosły **2,46%** wydatków ogółem.

IV.8.1. Wprowadzenie do Dziedziny Mieszkalnictwo

Zgodnie z art. 4 ustawy z 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t. j. Dz. U. z z 2022 r., poz. 172) jednym z zadań własnych gminy jest tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej. W 2021 roku polityka miasta w Dziedzinie Mieszkalnictwo realizowana była poprzez Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kraków oraz zasobem tymczasowych pomieszczeń na lata 2018-2023 (dalej program PS/M1/2017) - przyjęty Uchwałą Nr LXXIX/1932/17 z 5 lipca 2017 roku Rady Miasta Krakowa oraz Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kraków oraz zasobem tymczasowych pomieszczeń na lata 2021 – 2025 przyjętym Uchwałą Nr LIV/1486/21 Rady Miasta Krakowa z 24 marca 2021 roku oraz przez trzy Usługi publiczne i powiązane z nimi zadania bieżące Wydziału Mieszkalnictwa, Zarządu Budynków Komunalnych w Krakowie oraz Krakowskiego Centrum Świadczeń. Usługi te zdefiniowano jako:

- Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych (M-1)
- Tworzenie sprzyjających warunków dla zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych (M-2)
- Zarządzanie i administrowanie zasobem mieszkań komunalnych (M-3)

IV.8.2. Charakterystyka usług publicznych

IV.8.2.1. Usługa publiczna M-1 Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych

Usługa Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych łączy w sobie zadania związane ze świadczeniem pomocy mieszkaniowej poprzez zapewnienie lokali w ramach najmu socjalnego, lokali zamiennych, a także zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach. Działania te zawarte są w zadaniu Obsługa spraw mieszkaniowych.

Skalę potrzeb związanych z pomocą mieszkaniową obrazuje **Wskaźnik W7_M Liczba osób oczekujących na przyznanie lokalu mieszkalnego**. Wskaźnik do roku 2021 utrzymywał trend malejący w stosunku do roku 2019, a jego wartość systematycznie i wyraźnie poprawiała się. Jednakże w analizowanym roku liczba oczekujących nieznacznie wzrosła, co wynika ze znacznego zwiększenia liczby osób pozytywnie zweryfikowanych do udzielenia pomocy mieszkaniowej.

- **2021: 996 osób**
- 2020: 968 osób
- 2019: 1 299 osób

W 2021 roku czas oczekiwania na przyznanie lokalu z zasobu mieszkaniowego Miasta wzrósł w porównaniu do poprzedniego roku o około 3 miesiące. **Wskaźnika W8_M** oznaczającego **średni czas oczekiwania na przyznanie lokalu mieszkalnego**:

- **2021: 44,4 miesiąca**
- 2020: 41,1 miesiąca
- 2019: 54,5 miesiąca

Możliwość zaspokojenia przez Miasto potrzeb mieszkaniowych osób uprawnionych do otrzymania pomocy obrazuje również wskaźnik strategiczny **W27_M Stosunek liczby lokali nadających się do zasiedlenia w danym roku do liczby osób oczekujących na udzielenie**

pomocy. Wartość wskaźnika w 2021 roku utrzymuje się na bardzo korzystnym poziomie. Liczba lokali nadających się do zasiedlenia w ostatnich dwóch latach jest wyraźnie wyższa w stosunku do lat wcześniejszych.

- **2021: 90,9%**
- 2020: 91,5%
- 2019: 66,7%

Jedną z liczb składowych do wyliczenia wskaźnika W27_M jest miernik **M23_M określający liczbę lokali mieszkalnych w mieszkaniowym zasobie Gminy Miejskiej Kraków**, stanowiących pustostany nadające się do zasiedlenia w danym roku. Wartość tego miernika w ostatnich trzech latach kształtowała się następująco:

- **2021: 905 lokali**
- 2020: 886 lokali
- 2019: 867 lokali

Gmina Miejska Kraków remontuje pustostany, aby móc lepiej zaspokoić potrzeby mieszkaniowe krakowian uprawnionych do otrzymania pomocy. Wskaźnik **W28_M Średni czas zasiedlenia pustostanu rzeczywistego** obrazuje szybkość zasiedlania pustostanu. Wskaźnik monitorowany jest od 2017 roku, pożądany jest jego spadkowy trend.

- **2021: 22,1 miesięcy**
- 2020: 11,5 miesięcy
- 2019: 18,9 miesięcy

W 2021 roku nie udało się uzyskać pożądanej tendencji spadkowej. Wpływ na wzrost wskaźnika miały czynniki takie jak: zasiedlenie w 2020 r. dużej liczby nowo wybudowanych mieszkań, wykonanie w 2021 r. remontów dużej liczby mieszkań, zwolnionych w latach wcześniejszych, których remont wymagał przygotowania dodatkowej dokumentacji (lokale położone w budynkach zabytkowych lub w obiektach, gdzie do realizacji prac budowlanych trzeba uzyskać pozwolenie na budowę); trudności związane z dostępnością materiałów budowlanych; inne ograniczenia nałożone przez pandemię.

Dostępność pomocy mieszkaniowej w Krakowie obrazuje **Wskaźnik W3_M Kryterium dochodowe uprawniające do pomocy mieszkaniowej w formie lokalu socjalnego** w Krakowie na tle innych dużych miast (Łodzi, Wrocławia, Poznania i Gdańska). Wskaźnik zatem obrazuje dostępność pomocy mieszkaniowej ze względu na wysokość dochodu uprawniającego do ubiegania się o taką pomoc, w porównaniu ze średnią z miast referencyjnych. Korzystna wartość docelowa wskaźnika powinna być większa lub równa 1, co oznacza, że w Krakowie kryterium dochodowe dla uzyskania lokalu socjalnego jest wyższe niż średnia z porównywanych miast. W ostatnich latach wskaźnik miał wartość (iloraz kryterium dochodowego w Krakowie i średniej kryterium dochodowego w wybranych miastach):

- **2021: 1,76**
- 2020: 1,76
- 2019: 1,77

Oznacza to, że w Krakowie, w 2021 roku, tak jak w latach poprzednich, można było ubiegać się o pomoc mieszkaniową przy wyższym dochodzie niż w porównywanych miastach, czyli na korzystniejszych warunkach dla wnioskodawców. Wskaźnik od lat utrzymuje się na pożądanym poziomie.

Drugim wskaźnikiem przedstawiającym dostępność pomocy mieszkaniowej jest **Wskaźnik strategiczny W10_M Kryterium dochodowe a średnia płaca w Krakowie – lokal socjalny**. Wskaźnik przedstawia wysokość dochodów na osobę umożliwiającą staranie się o lokal socjalny do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto:

- **2021: 26,2 %**
- 2020: 28,4%
- 2019: 28,3%

W 2021 wartość wskaźnika zmalała w porównaniu z rokiem poprzednim, utrzymując się w pożądanym przedziale 20- 30%.

W 2021 roku, aby starać się o lokal socjalny należało mieć na osobę dochody na poziomie nieprzekraczającym 26,2% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w Krakowie. Wynik nadal mieści się w założonym przedziale, przy jego górnej granicy, co jest korzystne dla Wnioskodawców.

IV.8.2.2. Usługa publiczna M-2 Tworzenie sprzyjających warunków dla zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych

W ramach tej usługi Gmina Miejska Kraków na bieżąco śledzi i monitoruje rynek mieszkaniowy, prowadząc działania polegające na:

- wspieraniu rozwoju mieszkalnictwa na terenie Gminy,
- porządkowaniu stanu prawnego nieruchomości,
- pomocy polegającej na wspieraniu mieszkańców w działaniach zmierzających do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych.

Porządkowanie stanu prawnego

Działania w kierunku uporządkowania stanu prawnego nieruchomości obejmują:

- wyjaśnianie stanu prawnego nieruchomości i regulowanie stosunków własnościowych w celu wyodrębnienia na rzecz Gminy samodzielnych, stanowiących odrębną własność lokali mieszkalnych wchodzących do zasobu,
- wyjaśnianie i prostowanie stanu prawnego nieruchomości, w których Gmina ma udziały.

Efekty powyższych działań wyjaśniających mierzy **Wskaźnik W12_M Odsetek lokali w mieszkaniowym zasobie GMK z uregulowanym tytułem prawnym**:

- **2021: 74,6%**
- 2020: 73,2%
- 2019: 73%

Pomoc mieszkaniowa

Pomoc mieszkaniowa Gminy Miejskiej Kraków polega na wspieraniu mieszkańców w działaniach zmierzających do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych, czyli także na wypłacie dodatków mieszkaniowych, zasiłków celowych z przeznaczeniem na wydatki mieszkaniowe oraz na udzielaniu nieodpłatnych porad prawnych w kwestiach lokalowych przez wyspecjalizowane jednostki miejskie np. MOPS.

W ramach pomocy mieszkaniowej, na mocy ustawy, potrzebującym wypłacane są dodatki mieszkaniowe – dofinansowanie wydatków mieszkaniowych. Zajmuje się tym Krakowskie Centrum Świadczeń. Dodatki mieszkaniowe, wypłacone w danym roku w ramach zadania SO/ODM Obsługa i wypłata dodatków mieszkaniowych, wyniosły:

Kwota wypłaconych świadczeń

- **2021: 15 332 300 zł**
- 2020: 11 751 535 zł
- 2019: 12 595 532 zł

Liczba wypłaconych świadczeń

- **2021: 50 818**
- 2020: 48 437
- 2019: 56 589

Liczba gospodarstw domowych

- **2021: 5585**
- 2020: 5 548
- 2019: 6 068

Średnia wysokość dodatku mieszkaniowego w Krakowie w 2021 roku wyniosła 302 zł

Powyższe dane pokazują, że liczba przyznawanych dodatków mieszkaniowych w ostatnim roku nieznacznie wzrosła, ponadto kwota wypłaconych świadczeń w ramach dodatków mieszkaniowych uległa znacznemu podwyższeniu. Wzrost średniej wysokości dodatku mieszkaniowego jest konsekwencją wejścia w życie z dniem 1 lipca 2021 r. nowelizacji ustawy o dodatkach mieszkaniowych, która zmieniła nie tylko sposób obliczania dochodu osób ubiegających się o przyznanie dofinansowania, ale również algorytm stosowany przy obliczaniu wysokości świadczenia.

Dodatkowo, w ramach pomocy społecznej, przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacane są zasiłki celowe z przeznaczeniem na wydatki mieszkaniowe. Ich kwota w 2021 roku była nieco wyższa niż w 2020 roku.

- **2021: 3 791 000 zł (24 844 wypłaconych zasiłków)**
- 2020: 3 454 000 zł (22 123 wypłaconych zasiłków)
- 2019: 3 223 000 zł (22 133 wypłaconych zasiłków)

Średnia wartość zasiłku celowego z przeznaczeniem na wydatki mieszkaniowe w 2021 roku wyniosła 152 zł (w roku 2020 wartość ta wyniosła 156 zł).

Źródło: MOPS

Monitorowanie gospodarki mieszkaniowej na terenie Miasta

Sytuację na rynku mieszkaniowym w Krakowie charakteryzuje **Wskaźnik W1_M Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 10 tys. mieszkańców**. Jest to wskaźnik kontekstowy pozwalający ocenić poziom aktywności budowlanej wyrażonej liczbą nowych mieszkań oddanych do użytku w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców (liczba mieszkań / 10 tys. osób):

- **2021: 129**
- **2020: 130**
- 2019: 169

W 2021 r. wskaźnik nieznacznie obniżył się w stosunku do roku poprzedniego, utrzymując się, jednakże na zadowalającym poziomie. Sytuacja ta była spowodowana spadkiem liczby mieszkań oddanych do użytkowania w Krakowie pomiędzy rokiem 2021, a 2020 oraz zwiększającą się liczbą mieszkańców Krakowa.

IV.8.2.3. Usługa publiczna M-3 Zarządzanie i administrowanie zasobem mieszkań komunalnych

W ramach tej usługi Gmina prowadzi działania mające na celu utrzymanie zasobu mieszkaniowego w możliwie najlepszym stanie poprzez:

- regulację stawek czynszowych w kierunku ich urynkowienia, z uwzględnieniem obniżek czynszowych w zależności od osiąganych dochodów przez gospodarstwa domowe,
- reprezentowanie Gminy we wspólnotach mieszkaniowych z jej udziałem,
- zarządzanie zasobem i zasobem tymczasowych pomieszczeń,
- remonty budynków i lokali mieszkaniowych.

Zasób mieszkaniowy Gminy Miejskiej Kraków

Stan mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków na tle miasta opisuje **Wskaźnik W9_M Wielkość mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków na tle Miasta Krakowa**.

W 2021 roku w zasobie Gminy Miejskiej Kraków było 14 893 lokali, co stanowiło 3,5% wszystkich mieszkań w Krakowie (422 635).

- 2021: 3,5 %
- 2020: 3,7%
- 2019: 3,7%

Wskaźnik powrócił do negatywnego trendu, zasób mieszkaniowy Gminy ponownie zmniejszył się w stosunku całego zasobu mieszkaniowego w mieście. Wartość wskaźnika obniżyła się, ponieważ wielkość zasobu zmniejszyła się w stosunku całego zasobu mieszkaniowego w mieście, który wciąż wykazuje trend wzrostowy.

Średnia powierzchnia lokalu mieszkalnego w mieszkaniowym zasobie Miasta w 2021 roku wyniosła 41,73 m².

Obsługa administracyjna budowy i zakupów mieszkań komunalnych realizowana jest w ramach Programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kraków, a pozyskiwanie lokali w wyniku naturalnego ruchu ludności, zniesienia współwłasności i komunalizacji oraz spadkobrania – w ramach usługi M-3.

W 2021 roku do zasobu mieszkalnego Gminy Miejskiej Kraków pozyskano **10 lokali**, w tym w wyniku:

- wybudowania nowych mieszkań: 0 lokali
- spadkobrania: 1 lokal
- z innych tytułów: 9 lokali

Remonty budynków i lokali z mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków

W ramach zarządzania zasobem mieszkaniowym Gmina monitoruje stan techniczny budynków. W 2021 roku liczba budynków pozostających w zarządzie ZBK, w których znajdują się lokale mieszkalne stanowiące mieszkaniowy zasób Gminy Miejskiej Kraków, wyniosła 223, wśród nich niemal 39% jest w stanie dobrym, a 9,4% w złym stanie technicznym. Zły stan techniczny budynku to taki, w którym istnieje pilna potrzeba wykonania remontu w bieżącym roku tj. wymiany, co najmniej jednego z elementów budynku np. konstrukcji, pokrycia dachowego, instalacji, stolarki.

Wskaźnik strategiczny W14_M Procent budynków gminnych, w skład których wchodzi lokale mieszkalne zarządzane przez ZBK w złym stanie technicznym przedstawia stan techniczny mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków:

- 2021: 9,42%
- 2020: 10,64%
- 2019: 13,5%

Wskaźnik utrzymuje pożądany trend spadkowy, co oznacza, że stan techniczny budynków gminnych zarządzanych przez ZBK ulega ciągłej poprawie. Trend spadkowy jest rezultatem konsekwentnie prowadzonych prac remontowych.

Wydatki na remonty bieżące oraz inwestycyjne budynków i lokali mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków w 2021 roku były niższe w porównaniu do roku poprzedniego. Z tego ok 94% stanowiły wydatki bieżące, a ok. 6% – inwestycyjne. Wydatki ogółem (Źródło: Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie):

- 2021: 11 336 100 zł
- 2020: 13 421 800 zł
- 2019: 17 881 000 zł

Zadłużenie użytkowników mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków niekorzystnie wpływa na gospodarowanie tym zasobem i utrzymanie go w odpowiednim stanie technicznym i funkcjonalnym. W 2021 roku wśród lokali należących do mieszkaniowego zasobu Miasta, w których Zarząd Budynków Komunalnych pełni rolę wynajmującego, zadłużonych było 2 226 (w roku 2020 – 2 325).

Wskaźnik strategiczny W13_M Odsetek zadłużonych lokali mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków obrazuje odsetek zadłużonych lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków:

- 2021: 14,9%
- 2020: 15,4%
- 2019: 16,1%

Na wartość tego wskaźnika ma wpływ sytuacja materialna mieszkańców oraz skuteczne prowadzenie działań windykacyjnych przez Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie. Skuteczność tego działania pozytywnie wpływa na stan budżetu Miasta. Wskaźnik nadal utrzymuje pożądany trend spadkowy w stosunku do roku poprzedniego.

Polityka czynszowa

Miernik M20_M Średnia stawka czynszu w mieszkaniowym zasobie Gminy w ZBK, obrazuje, wzrost kwot czynszów pobieranych od lokatorów mieszkań komunalnych w Krakowie:

- 2021: 7,36 /m²/miesiąc
- 2020: 6,25 zł/m²/miesiąc
- 2019: 5,11 zł/m²/miesiąc

Wskaźnik W15_M Relacja średniej wysokości czynszu w mieszkaniowym zasobie Gminy Miejskiej Kraków do wysokości płacy minimalnej jest wskaźnikiem strategicznym. Wskaźnik pozwala uzyskać wiedzę na temat poziomu obciążenia dochodu najemców opłatami czynszowymi. Wartość wskaźnika można porównywać i analizować w zestawieniu ze wskaźnikami obrazującymi koszty innych usług komunalnych np. w zakresie opłat za wodę,

ogrzewanie, transport publiczny, wywóz śmieci. Wartość wskaźnika można porównywać również z liczbą oraz wartością wypłacanych dodatków mieszkaniowych, a z drugiej strony z potrzebami Miasta w zakresie utrzymania mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków w odpowiednim stanie:

- 2021: 10,9%
- 2020: 10,2%
- 2019: 9,4%

Pożądany trend stabilny w stosunku do roku poprzedniego w przedziale 10%-20%. Założony poziom powyżej granicy 10% utrzymuje się dzięki wprowadzonej w 2020 r. podwyżce czynszów.

Tabela IV.8.1. Dochody i wydatki związane z zasobem mieszkaniowym Gminy Miejskiej Kraków

	2019	2020	2021
Dochody z mieszkań ogółem z mediami (w zł)	78 103 000	84 192 000	98 148 400
Wydatki ogółem z mediami, w tym zaliczki dla wspólnot mieszkaniowych, w których GMK ma udziały (w zł)	100 632 000	101 259 000	108 720 600

Źródło: Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie

IV.8.3. Program dla Dziedziny

Program PS/M1/2017 jest Programem strategicznym, powiązany z celem V.3 „Spójność społeczna” mającym zapewnić mieszkańcom równy dostęp do wszystkich zasobów miasta.

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe programu określa **Deklaracja wyników**, którą zdefiniowano w brzmieniu:

„Prawidłowe, racjonalne gospodarowanie mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kraków i zasobem tymczasowych pomieszczeń oraz zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej

poprzez:

- powiększenie zasobu mieszkaniowego Gminy Miejskiej Kraków oraz zasobu tymczasowych pomieszczeń,
- utrzymywanie zasobu mieszkaniowego i zasobu tymczasowych pomieszczeń na dobrym poziomie technicznym,
- zaspokajanie przez Gminę Miejską Kraków niezbędnych potrzeb mieszkaniowych,

tak, aby:

- utrzymać liczbę lokali mieszkalnych i liczbę tymczasowych pomieszczeń stanowiących mieszkaniowy zasób gminy na dotychczasowym poziomie,
- zmniejszyć liczbę budynków w złym stanie technicznym,
- zmniejszyć listy oczekujących na udzielenie pomocy mieszkaniowej.

Tabela IV.8.2. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Wieloletniego Programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kraków oraz zasobem tymczasowych pomieszczeń na lata 2018-2023

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2023 r.	2020	2021
Utrzymanie liczby lokali mieszkalnych i tymczasowych pomieszczeń stanowiących mieszkaniowy zasób gminy na dotychczasowym poziomie	W9_M Wielkość mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Kraków na tle miasta Krakowa	Trend rosnący. Wartość znakomita 5%	3,7%	3,5%
Zmniejszenie liczby budynków w złym stanie technicznym	W14_M Procent budynków gminnych w skład których wchodzi lokale mieszkalne zarządzane przez ZBK w złym stanie technicznym	Trend malejący. Wartość znakomita 13%	10,64 %	9,42%
Zmniejszenie listy oczekujących na udzielenie pomocy mieszkaniowej	W7_M Liczba osób/rodzin oczekujących na przyznanie lokalu mieszkalnego	Trend malejący. Wartość bazowa 2 637 osób	968 osób	996 osób

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Szczegółowe cele Programu są realizowane właściwie, dotyczy to zwłaszcza poprawy stanu technicznego budynków znajdujących się w zasobie mieszkaniowym Gminy Miejskiej Kraków, jak również systematyczne zmniejszanie się odsetka zadłużonych lokali

Liczba wnioskodawców ubiegających się o pomoc mieszkaniową, choć w roku 2021 nieznacznie wzrosła, pozostaje na satysfakcjonującym poziomie. Problemem pozostaje zmniejszanie się, niewielkiego - na tle innych największych polskich miast - zasobu mieszkaniowego Gminy. Szczególnym osiągnięciem w roku 2021 jest zmniejszanie się odsetka zadłużonych lokali oraz malejący odsetek budynków - zarządzanych przez ZBK - w złym stanie technicznym, którego dynamika ulega systematycznemu zmniejszaniu się.

W 2021 roku nakłady finansowe na realizację Wieloletniego Programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kraków oraz zasobem tymczasowych pomieszczeń na lata 2021-2025 wyniosły 136 124 992 zł.

Nakłady obejmowały zadania inwestycyjne związane realizacją budownictwa mieszkalnego wielorodzinnego oraz modernizacją budynków ZBK:

- przygotowanie i realizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. A. Fredry (w trakcie realizacji);
- bieżące utrzymanie nieruchomości pozostających w zarządzie ZBK.

IV.8.4. Finanse

Tabela IV.8.3. Wydatki w Dziedzinie Mieszkalnictwo zrealizowane w 2021 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem:	183 546 990	100
Wydatki inwestycyjne	7 058 413	3,85
Wydatki bieżące	176 488 577	96,15

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Tabela IV.8.4. Wydatki w Dziedzinie Mieszkalnictwo zrealizowane w 2021 roku w podziale na usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	183 546 990	100
Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych (M-1)	2 587 695	1,41
Tworzenie sprzyjających warunków dla zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych (M-2)	15 645 638	8,52
Zarządzanie i administrowanie zasobem mieszkań komunalnych (M-3)	158 212 151	86,20
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	7 101 506	3,87

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

IV.9. OCHRONA I KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA

Streszczenie: Ochrona i kształtowanie środowiska

W roku 2021 priorytetowymi działaniami w zakresie ochrony środowiska na terenie Krakowa były, podobnie jak w latach ubiegłych, utrzymanie i kształtowanie terenów zieleni, poprawa jakości powietrza oraz poprawa efektywności energetycznej budynków i zwiększenie liczby instalacji odnawialnych źródeł energii.

Według Ewidencji Gruntów i Budynków (EGiB) Zasobu Geodezyjnego, obszary zielone (parki, skwery, tereny rekreacyjne, obszary chronione, grunty leśne, orne, sady, pastwiska, nieużytki itp.) zajmowały **52,1%** powierzchni Krakowa, z czego grunty leśne (Ls + Lz) zajmowały 5,6% powierzchni Miasta. Różne formy ochrony przyrody zajmowały 16,3%, co daje jeden z najlepszych wyników wśród dużych miast w Polsce.

Przeprowadzono ponadto weryfikację i analizy dotyczące wskaźnika dostępności publicznych terenów zieleni dla mieszkańców. Według ostatnich obliczeń wskaźnik ten w roku 2021 wynosił **80,4%**. Przedstawia odsetek mieszkańców mających dostęp do urządzonych terenów publicznych, zarządzanych przez Gminę Miejską Kraków. Dotyczy on terenów położonych w odległości 300 m od miejsca zamieszkania wyrażony jako procentowy udział tych mieszkańców w całej populacji Miasta. W obliczeniach nie uwzględniono zieleni osiedlowej, zieleni cmentarzy, lasów prywatnych oraz terenów planowanych lub wskazanych do urządzenia.

Ponadto przeprowadzono również weryfikację wskaźnika dostępności zieleni dla mieszkańców Krakowa według powyższych kryteriów, ale dla terenów powyżej 0,5 ha. I tak za rok 2021 wyniósł on **67,8%**.

W celu dalszej poprawy dostępności terenów zieleni dla mieszkańców kontynuowane były działania zmierzające do utworzenia nowych parków, skwerów oraz zieleńców. W 2021 r. w poszczególnych częściach Krakowa, szczególnie tam, gdzie istniejące zagospodarowanie terenu nie pozwala na utworzenie nowych dużych parków, powstały kolejne 3 parki kieszonkowe. W celu poprawy dostępności terenów zieleni dla mieszkańców prowadzone były działania polegające na remontach istniejącej infrastruktury, budowie nowych ciągów pieszych, montażu obiektów małej architektury, montażu urządzeń przystosowanych dla osób z niepełnosprawnościami, budowie nowych placów zabaw i doposażaniu ich w nowe elementy. Istniejącą zielen uzupełniano o nowe nasadzenia drzew, krzewów i bylin, zakładano trawniki. W 2021 roku wykonano również aktualizację Mapy obszarów aktywnej vegetacji roślin. Według wykonanych w ramach aktualizacji analiz wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej na terenie Krakowa wyniósł 72,2% w stosunku do powierzchni Miasta.

Podstawowymi zadaniami związanymi z poprawą jakości powietrza były przede wszystkim: ograniczenie niskiej emisji, rozwój odnawialnych źródeł energii, inwestycje w transport zbiorowy (patrz Dziedzina Transport) oraz działania ukierunkowane na zmniejszenie zapotrzebowania na energię (wspólnie z Dziedziną Gospodarka Komunalna). Wspieranie termomodernizacji oraz instalacji OZE jest kontynuacją działań na rzecz poprawy jakości powietrza po wejściu w życie zakazu palenia paliwami stałymi na terenie Krakowa, który obowiązuje od 1 września 2019 roku. Promowanie instalacji OZE pozwala uniezależnić się od paliw kopalnych. W czasie szybko postępujących zmian klimatycznych staje się to koniecznością.

Dlatego w roku 2021 Kraków kontynuował realizację Programu rozwoju odnawialnych źródeł energii na obszarze Gminy Miejskiej Kraków, w ramach którego mieszkańcy mogli starać się o dofinansowanie instalacji powietrznych i gruntowych pomp ciepła, instalacji kolektorów słonecznych oraz o dofinansowanie zakupu i montażu instalacji fotowoltaicznych. W roku 2021 kontynuowano Program termomodernizacji budynków jednorodzinnych dla Miasta Krakowa, którego celem jest zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło grzewcze. Termomodernizację w ramach dotacji z gminy przeprowadzono w 53 budynkach jednorodzinnych, co pozwoliło zmniejszyć zapotrzebowanie na energię w tych budynkach o 51%, 804,86 MWh/rok.

W roku 2021 kontynuowany był również program osłonowy adresowany do osób o niskich dochodach, które przeprowadziły trwałą zmianę systemu ogrzewania i ponoszą zwiększone koszty grzewcze. W roku 2021 r. świadczenie wypłacono 735 rodzinom na łączną kwotę 1 645 880 zł.

Obok działań ukierunkowanych na realizację priorytetów wynikających z celów strategicznych, Miasto prowadziło szereg działań istotnych dla Dziedziny związanych z ochroną przed hałasem, ochroną powierzchni ziemi i wód, ochroną zasobów wodnych, czy też opieką nad bezdomnymi zwierzętami. Gmina monitorowała również obszary zagrożone ruchami osuwiskowymi, dzięki czemu tereny te regularnie obejmowane są miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, celem wyłączenia ich z zabudowy. Miasto Kraków realizuje także zadanie polegające na wykonywaniu indywidualnych pomiarów pól elektromagnetycznych (PEM) przez mieszkańców przy użyciu ekspozymetrów, będących na wyposażeniu Wydziału Kształtowania Środowiska UMK.

Należy pamiętać, że rezultaty w Dziedzinie Ochrona i Kształtowanie Środowiska (O) uzależnione są nie tylko od prowadzonych w jej zakresie działań, ale też od efektu synergii wywołanego działaniami realizowanymi również w innych Dziedzinach, zwłaszcza w Gospodarce komunalnej (U) i Transporcie (T). Przykładem takich działań jest Program strategiczny "Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Kraków", rozwój transportu publicznego, budowa ścieżek rowerowych, mechaniczne oczyszczanie ulic i chodników. Obok wszystkich wymienionych działań, nie należy zapomnieć o długofalowym oddziaływaniu edukacji ekologicznej.

Łączne wydatki budżetu Miasta Krakowa w 2021 roku na Dziedzinę Ochrona i kształtowanie środowiska stanowiły **3,11%** wydatków ogółem.

IV.9.1. Wprowadzenie do Dziedziny Ochrona i kształtowanie środowiska

Dziedzina zarządzania Ochrona i kształtowanie środowiska realizuje swoje cele poprzez Usługi publiczne, Polityki, Programy i Projekty strategiczne. W ramach Dziedziny realizowane były m.in. następujące Polityki i Programy:

- Program ochrony środowiska Miasta Krakowa na lata 2020 – 2030 przyjętego Uchwałą nr LXXII/2044/21 Rady Miasta Krakowa z dnia 17 listopada 2021 roku,
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla Miasta Krakowa na lata 2019-2023 przyjętego Uchwałą Nr CXV/3014/18 Rady Miasta Krakowa z dnia 7 listopada 2018 roku,
- Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego przyjętego Uchwałą Nr XXV/373/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 28 września 2020 roku,
- Program rozwoju odnawialnych źródeł energii na obszarze Gminy Miejskiej Kraków przyjętego Uchwałą nr XXXVI/915/20 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 lutego 2020 roku,
- Program termomodernizacji budynków jednorodzinnych dla Miasta Krakowa przyjętego Uchwałą nr CII/2657/18 Rady Miasta Krakowa z dnia 23 maja 2018 roku,
- Powiatowy Program zwiększania lesistości Miasta Krakowa na lata 2018-2040 przyjętego Uchwałą nr LXXIII/1770/17 Rady Miasta Krakowa z dnia 31 maja 2017 r.

Polityka określa kluczowe priorytety i kierunki działań. Programy określają wymierne rezultaty i zadania w obszarach dotyczących: ochrony powietrza, przyrody, zieleni, powierzchni ziemi, ograniczenia uciążliwości hałasu, odwodnienia miasta, jakości i ochrony wód powierzchniowych oraz podziemnych. Projekty strategiczne to głównie zadania inwestycyjne realizowane w ramach Dziedziny, wynikające ze „Strategii Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030”. Obok Programów i Projektów strategicznych Miasto prowadziło działania o charakterze ciągłym w zakresie kształtowania i ochrony środowiska, prowadzone w ramach sześciu Usług publicznych:

- Utrzymanie i kształtowanie terenów zieleni oraz ochrona przyrody i krajobrazu (O-1)
- Ocena i zarządzanie hałasem środowiskowym (O-2)
- Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza (O-3)
- Ochrona wód (O-4)
- Ochrona przed zagrożeniami osuwiskowymi (O-5)
- Opieka nad zwierzętami, przeciwdziałanie bezdomności zwierząt (O-6)

IV.9.2. Charakterystyka usług publicznych

IV.9.2.1. Usługa publiczna O-1 Utrzymanie i kształtowanie terenów zieleni oraz ochrona przyrody i krajobrazu

Działania Miasta w zakresie utrzymania i kształtowania terenów zieleni oraz ochrony krajobrazu realizowane były w ramach zadań bieżących Wydziału Kształtowania Środowiska i Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie (ZZM). Dotyczyły one utrzymania zieleni zakładania nowych terenów, wydawania decyzji administracyjnych mających wpływ na stan zieleni, opracowania opinii do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz do decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzji o lokalizacji celu publicznego.

Na stan zieleni i krajobrazu w Krakowie bardzo ważny wpływ miał szereg zadań inwestycyjnych finansowanych poza usługą O-1, ale przygotowanych w ramach Dziedziny jako elementy Programów strategicznych lub samodzielne projekty, w tym projekty strategiczne, realizowane w celu poprawy stanu zieleni poprzez budowę lub modernizację parków miejskich, terenów zieleni, placów zabaw, smoczych skwerów czy ogródków jordanowskich.

W roku 2021 nasadzono na terenach gminnych:

- 56 612 szt. drzew, w tym 52 500 na terenach leśnych, z tego w ramach inwestycji odebranych 53 936. szt
- 56 233 szt. krzewów.

W ramach kompetencji ustawowych Prezydent Miasta Krakowa jest także jednym z organów administracji udzielających zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów. Usuwanie drzew jest elementem związanym z utrzymaniem bezpieczeństwa i porządku, jak również elementem nierozzerwalnie związanym z procesem inwestycyjnym. Aby zapewnić równowagę przyrodniczą, wydanie zezwolenia na usunięcie drzewa niemal zawsze jest uzależnianie od obowiązku zrekompensowania straty w środowisku poprzez dokonanie nasadzeń zastępczych. Decyzje te są ukierunkowane na nakazywanie nasadzeń w pobliżu miejsc, z których są usuwane drzewa, co jest szczególnie istotne w przypadku wycinek związanych z inwestycjami deweloperskimi, ponieważ pozwala na kształtowanie zieleni na terenach prywatnych.

W roku 2021 powstały kolejne parki kieszonkowe: **Ptasi Ogród Krakowian** cz. II przy ul. Grzegórzeckiej, **Młodzieżowy Ogród Krakowian** przy ul. Nawojki oraz **Ogród przy Osiedlu Dywizjonu 303**. Obecnie w Krakowie istnieje 29 parków kieszonkowych.

W latach 2020-2021 realizowany był projekt zagospodarowania terenów wzdłuż Parku Rzecznego Wilga. Były też kontynuowane prace inwestycyjne związane z budową Parku Zakrzówek i zagospodarowaniem Parku Lotników Polskich.

Powierzchnia wybudowanych bądź zmodernizowanych ogródków jordanowskich i placów zabaw wyniosła **2,46 ha**. Wybudowano lub zmodernizowano wybiegi dla psów o łącznej powierzchni **0,93 ha**.

Bardzo ważnym wskaźnikiem, który obrazuje efekty zarządzania terenami zielonymi w Mieście jest **wskaźnik dostępności istniejących publicznych terenów zieleni dla mieszkańców Krakowa**. Dlatego też prowadzono weryfikacje i analizy dotyczące dostępności zieleni według kryteriów i definicji zieleni publicznej zawartych w „Kierunkach rozwoju i zarządzania terenami zieleni w Krakowie na lata 2019 – 2030” przyjętymi Zarządzeniem Nr 2282/2019 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 09.09.2019 r. Według przeprowadzonych obliczeń wskaźnik dostępności publicznych terenów zieleni dla mieszkańców w 2021 roku wynosił **80,4 %**. Przedstawia odsetek mieszkańców mających dostęp do urządzonych terenów publicznych, zarządzanych przez Gminę Miejską Kraków. Dotyczy on terenów położonych w odległości 300 m od miejsca zamieszkania wyrażony jako procentowy udział tych mieszkańców w całej populacji Miasta. W obliczeniach nie uwzględniono zieleni osiedlowej, zieleni cmentarzy, lasów prywatnych oraz terenów planowanych lub wskazanych do urządzenia. Dla obliczenia powyższego wskaźnika kierowano się określoną w KRiZTZ definicją „terenu zieleni publicznej” według której muszą być spełnione jednocześnie następujące warunki:

- teren musi być urządzone (przynajmniej częściowo) – zaadaptowany do celów rekreacyjnych,
- teren musi być pokryty roślinnością tj. posiada powierzchnię biologicznie czynną większą niż 50 %,

- teren musi pełnić funkcję publiczną tj. być ogólnodostępny dla wszystkich i leżeć na gruncie stanowiącym własność GPK lub Skarbu Państwa, pozostawać w zarządzie lub utrzymaniu GPK, jej jednostek organizacyjnych lub innych jednostek administracji państwowej.

Niezależnie od powyższego wskaźnik ten zweryfikowano również według takich samych kryteriów ale dla terenów powyżej 0,5 i w 2021 roku wyniósł on **67,8 %**.

Dla zapewnienia zrównoważonego rozwoju Krakowa konieczne jest również stałe monitorowanie zasobów przyrody. Bardzo ważnym elementem tego procesu jest identyfikacja miejsc występowania gatunków chronionych, a także obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, tak aby nie dopuścić do ich zniszczenia. Ważnym elementem jest również minimalizacja efektów środowiskowych w realizacji procesów mogących się przyczynić do ubożenia bioróżnorodności Krakowa.

Wskaźnik W5_O określający udział form ochrony przyrody na terenie Krakowa w ogólnej powierzchni Miasta kształtuje się obecnie na poziomie 16,3% i jest nadal jednym z najwyższych wyników w porównaniu ze wskaźnikami innych większych miast Polski. Wskaźnik ten ma tendencję rosnącą. Ze względu na niewielkie powierzchnie obszarów obejmowanych formami ochrony przyrody wzrost wskaźnika jest nieznaczny, lecz bardzo istotny dla zapewnienia różnorodności biologicznej w mieście.

Na obszarze Krakowa znajduje się obecnie:

- 3 obszary Natura 2000 o łącznej powierzchni 384,39 ha;
- 5 rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 48,58 ha;
- 3 parki krajobrazowe o łącznej powierzchni 4 739,13 ha;
- 16 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 150,44 ha. (15 grudnia 2021r. Rada Miasta Krakowa przyjęła Uchwałę nr LXXV/2081/21 w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Łąki na Klinach. Uchwała weszła w życie z dniem 07.01.2022r.)

Pod koniec 2021 roku na terenie Miasta znajdowały się również 342 pomniki przyrody, z czego większość to pojedyncze twory stanowiące drzewa i krzewy. W 2021r. sporządzono projekt uchwały mającej na celu ustanowienie kolejnych 18 nowych pomników przyrody. W okresie 15.10-19.11.2021 trwały konsultacje społeczne, a projekt uchwały po konsultacjach i uzyskaniu niezbędnych uzgodnień trafił pod głosowanie Rady Miasta Krakowa w dniu 16.02.2022r. Uchwała weszła w życie z dniem 11.03.2022r. Pomniki te zostaną wpisane do rejestru ochrony przyrody już w 2022 roku.

Cyklicznie wykonywana jest również inwentaryzacja obszarów cennych przyrodniczo oraz inwentaryzacja poszczególnych grup gatunków zwierząt chronionych w miejscach ich występowania tak, aby sukcesywnie można było powiększać powierzchnię Miasta objętą formami ochrony przyrody.

W 2021 roku kontynuowany był proces standaryzacji utrzymania i zakładania terenów zieleni. Wprowadzono do parków obszary o ekstensywnym utrzymaniu - dzikie strefy. Kontynuowany był też projekt łąk kwietnych. Na istniejących terenach zieleni ZZM wprowadził również system prac pielęgnacyjnych „Utrzymaj Standard”. W 2021 r. podobnie jak w roku poprzednim ograniczono częstotliwość koszeń oraz częstotliwość i powierzchnię grabienia. Prowadzone były i są prace związane z wdrożeniem nowych standardów utrzymania, zakładania i pielęgnacji terenów zieleni. Będą one mogły służyć także właścicielom, zarządcom nieruchomości i inwestorom chcącym lepiej zadbać o zielen na swoich posesjach.

Edukacja ekologiczna w ramach realizowanej dziedziny kierowana jest do wszystkich mieszkańców Miasta Krakowa, jednak głównymi odbiorcami są dzieci, młodzież i ich nauczyciele/wychowawcy/edukatorzy. Działania te mają wzbudzić poczucie wpływu na swoje najbliższe otoczenie i rozwój miasta, a także wzmocnić postawę zaangażowania w dbanie o środowisko, w którym wszyscy wspólnie żyją. W 2021 r. zrealizowano m.in.:

- **Dni Ziemi** - nie odbyły się w formie tradycyjnej, z uwagi na obostrzenia prawne związane z pandemią Covid 19. Wydział Kształtowania Środowiska przeprowadził konkurs plastyczny dla szkół podstawowych o tematyce związanej z ochroną środowiska. Z najlepszych prac powstała wystawa.
- **Światowy Dzień Ochrony Środowiska** - zorganizowano dwa pikniki rodzinne dla mieszkańców w Parku im. H. Jordana i w Parku Krakowskim im. M. Grechuty. Organizacja pikników miała na celu pogłębienie świadomości mieszkańców na temat ochrony oraz poprawy stanu środowiska naturalnego a w szczególności zwrócenia uwagi na istniejące problemy i niebezpieczeństwa jakie powstają w wyniku lekceważenia skutków naruszenia równowagi ekologicznej.
- Rozbudowano portal edukacji ekologicznej Wydziału Kształtowania Środowiska „**Jestem Eko**”, dostępnego z adresu internetowego www.jestemekowkrakowie.pl. Dodano dodatkową zakładkę dotyczącą drzew, dzięki której mieszkańcy mogą uzyskać informację m. in. na temat jak prawidłowo sadzić i pielęgnować drzewa oraz jakie mają obowiązki z posiadania drzewa na własnej posesji. Opracowano również słuchowisko dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz aplikację umożliwiającą wirtualny spacer po ścieżce edukacyjnej Barycz wraz z scenariuszami zajęć i kartami pracy, dzięki którym krakowscy nauczyciele mogą przeprowadzić ciekawe zajęcia z zakresu ochrony środowiska oraz ekologii w swoich placówkach.

Powiatowy program zwiększenia lesistości miasta Krakowa na lata 2018-2040

W dniu 4 grudnia 2019 roku Rada Miasta Krakowa przyjęła **Powiatowy program zwiększenia lesistości miasta Krakowa na lata 2018-2040 (PS/O3/2017)**. Program ten wyznacza zasady i warunki zwiększenia powierzchni lasów na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe programu określa **Deklaracja wyniku**, która została sformułowana jako:

„Polepszenie równowagi ekologicznej środowiska w obszarze miasta oraz kształtowanie klimatu poprzez:

- przeznaczenie nowych terenów pod uprawy leśne, w tym wykup gruntów, zmiana klasyfikacji gruntów już zadrzewionych,
- wykonanie zalesienia,
- pielęgnację upraw leśnych i zabezpieczenie ich przed zwierzyną

tak, aby:

zapewnić zwiększenie lesistości miasta Krakowa, aby do roku 2040 osiągnąć poziom lesistości nie mniejszy niż 8% powierzchni miasta”.

Tabela IV.9.1. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Powiatowego programu zwiększenia lesistości miasta Krakowa na lata 2018-2040

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2040 r.	2019	2020	2021
Zapewnić zwiększenie lesistości miasta Krakowa, aby do roku 2040 osiągnąć poziom lesistości nie mniejszy niż 8% jej powierzchni miasta	W26_O Udział lasów w powierzchni miasta ogółem	8%	4,35%	4,58%	4,72%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Ogólna powierzchnia gruntów leśnych w Krakowie to 5,7% powierzchni miasta. Z tego powierzchnia lasów (Ls) wyniosła 4,72%, zaś gruntów zadrzewionych i zakrzewionych (Lz) 0,94%.

Wydatki poniesione w 2021 roku na realizację Programu wyniosły 12 436 571 zł.

W ramach Programu prowadzono działania związane z dolesianiem lub zalesianiem wybranych działek oraz ujawniano użytki Ls w ewidencji gruntów i budynków. Równolegle do działań prowadzonych w ramach Programu w 2021 r. wykupiono 9,56 ha gruntów w rejonie Górki Pychowickiej, w celu ochrony istniejących terenów leśnych przez włączenie ich do zasobu Gminy Miejskiej Kraków.

IV.9.2.2. Usługa publiczna O-2 Ocena i zarządzanie hałasem środowiskowym

W ramach usługi prowadzone są działania mające na celu ochronę przed hałasem, tzn.: ograniczanie emisji hałasu do środowiska oraz podejmowanie działań służących dotrzymaniu lub przywracaniu standardów jakości środowiska. W ramach usługi Wydział Kształtowania Środowiska co 5 lat sporządza **Mapę akustyczną** Miasta Krakowa w celu oceny stanu akustycznego środowiska. Dzięki Mapie realizowanej w oparciu o przepisy zawarte w Dyrektywie 2002/49/WE oraz ustawie Prawo ochrony środowiska możliwe jest zobrazowanie źródeł hałasu pochodzących m.in. z komunikacji (drogowej, tramwajowej i kolejowej) czy z ośrodków przemysłowych. Poszczególne warianty mapy służą nie tylko do opracowania danych dla państwowego monitoringu środowiska, informowania społeczeństwa o zagrożeniach środowiska hałasem, ale także wykorzystywane są m.in. przy tworzeniu planów zagospodarowania przestrzennego, podejmowaniu decyzji dotyczących wykorzystania terenów pod cele inwestycyjne, czy też prowadzenia właściwej polityki ekologicznej.

Program ochrony środowiska przed hałasem dla Miasta Krakowa na lata 2019-2023

Wyniki z monitorowania hałasu brane są pod uwagę przy planowaniu rozwoju miasta oraz są wskazówką dla działań podejmowanych w celu ograniczenia hałasu środowiskowego, realizowanych w ramach Programu strategicznego – **Programu ochrony środowiska przed hałasem dla Miasta Krakowa na lata 2019-2023 (PS/O5/2018)**. Jest on wyrazem miejskiej polityki na rzecz ochrony przed hałasem, a zarazem strategicznym dokumentem określającym kierunki kształtowania klimatu akustycznego w Krakowie.

Cel ogólny, zakres oraz cele szczegółowe programu określa **Deklaracja wyników** zdefiniowana jako:

„Poprawa standardu życia mieszkańców Krakowa z uwagi na oddziaływanie akustyczne poprzez:

- działania krótkookresowe na terenach najbardziej narażonych na hałas, w tym: budowę ekranów akustycznych, wymianę nawierzchni, szlifowanie torowisk, egzekwowanie ograniczeń prędkości,

tak, aby:

- zmniejszyć odsetek powierzchni terenów zagrożonych hałasem,
- zmniejszyć odsetek mieszkańców zagrożonych hałasem”.

Tabela IV.9.2. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Programu ochrony środowiska przed hałasem dla Krakowa na lata 2019-2023

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2023 r.	2019	2020	2021
Zmniejszyć odsetek powierzchni terenów zagrożonych hałasem	W1_O Odsetek powierzchni terenów zagrożonych hałasem	Trend malejący. Wartość znamionowa 1%	1,49%	1,49%	1,49%
Zmniejszyć odsetek mieszkańców zagrożonych hałasem	W2_O Odsetek mieszkańców zagrożonych hałasem	Trend malejący. Wartość znamionowa 4%	8,37%	8,37%	8,37%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W 2021 roku na program wydatkowano 529 549 zł. Należy jednak wspomnieć, że większość zadań mających wpływ na rezultaty Programu ochrony środowiska przed hałasem dla Miasta Krakowa, realizowanych przez liczne inwestycje i działania uwzględniające kierunki i wytyczne określone w tym dokumencie, wywierające korzystny wpływ na stan klimatu akustycznego w mieście, jest realizowane poza Programem, np.: przebudowy dróg i wymiany nawierzchni dróg, zastosowanie nawierzchni o obniżonej hałaśliwości (na wybranych odcinkach dróg), modernizacja i szlifowanie torowisk tramwajowych, toczenie kół pojazdów szynowych, wprowadzenie systemu zarządzania ruchem. Znaczący udział w kształtowaniu klimatu akustycznego ma rozbudowa obwodnic Krakowa, kontynuowana wymiana taboru komunikacji zbiorowej na bardziej przyjazne środowisku (niższa emisja zanieczyszczeń i hałasu), stopniowy wzrost sieci połączeń autobusowych i tramwajowych. Sukcesywnie wzrasta również długość ścieżek rowerowych. Wszystkie te działania oraz rosnąca dostępność środków komunikacji miejskiej stanowią zachętę dla mieszkańców do rezygnacji z prywatnych samochodów na rzecz środków transportu przyjaznego dla środowiska.

Wskaźniki służące do monitorowania Programu są jednocześnie wskaźnikami służącymi do oceny jakości Usługi publicznej. Ze względu na obowiązek opracowania mapy akustycznej co pięć lat, wartość wskaźników jest oceniana w cyklu pięcioletnim. Ostatnia aktualizacja mapy została przeprowadzona w 2017 roku. Wyniki pokazują, że odsetek powierzchni zagrożonej hałasem w latach 2012-2017 zwiększył się o 22 punkty bazowe:

- **2017–2021: 1,49%**
- 2012–2016: 1,27%

Natomiast odsetek mieszkańców zagrożonych hałasem, w latach 2012-2017, zwiększył się o ok. 3,5 punktu procentowego:

- **2017–2021: 8,37%**
- 2012–2016: 4,87%

Porównując wyniki Mapy akustycznej 2012 oraz Mapy akustycznej 2017 zaobserwowano, iż pomimo ciągłej realizacji działań w zakresie ochrony środowiska przed hałasem nastąpił wzrost wartości ww. wskaźników. Wpływ na powyższe mogły mieć między innymi:

- wzrost liczby pojazdów,
- lokalizowanie nowej zabudowy mieszkaniowej w niewielkich odległościach od dróg w strefach przekroczeń.

W związku z powyższym, obserwując ten trend Miasto Kraków stara się obecnie kłaść nacisk na właściwe planowanie przestrzenne, ograniczając w miarę możliwości lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej na terenach zagrożonych hałasem poprzez uwzględnianie ograniczeń

wynikających ze strategicznych map hałasu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Poszerza się również strefy płatnego parkowania, strefy ograniczonego ruchu oraz obszary objęte limitem prędkości tzw. strefy „Tempo 30”, dbając jednocześnie o rozwój systemu komunikacji zbiorowej i infrastruktury rowerowej. Planowane jest utworzenie Strefy Czystego Transportu.

Opisane wyżej działania, określone w Programie na lata 2019-2023 zadania i kierunki, a także planowane inwestycje strategiczne powinny mieć znaczący wpływ na poprawę klimatu akustycznego i ograniczenie liczby mieszkańców narażonych na oddziaływanie hałasu.

W 2021 roku rozpoczęto prace nad Strategiczną mapą hałasu Miasta Krakowa 2022. W ramach I etapu prac przeprowadzono pomiary hałasu: drogowego, tramwajowego, kolejowego i przemysłowego oraz pozyskano i zebrano komplet danych wejściowych niezbędnych do wykonania Mapy. Na ten cel wydatkowano 238 712,25 zł.

IV.9.2.3. Usługa publiczna O-3 Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza

Zapewnienie odpowiedniego stanu jakości powietrza stanowi jedno z podstawowych zadań w zakresie ochrony środowiska. Osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza jest jednym z priorytetów władz Miasta Krakowa. Prowadzone w celu poprawy jakości powietrza działania naprawcze realizowane są na wielu szczeblach zarządzania zgodnie z przyjętą polityką określoną w kolejno przyjmowanych przez Sejmik Województwa Małopolskiego Programach ochrony powietrza stanowiących akty prawa miejscowego (obecnie obowiązuje dokument uchwalony przez Sejmik Województwa Małopolskiego 28 września 2020 r.). Dokumenty te nakładają na gminy województwa małopolskiego, w tym na Gminę Miejską Kraków obowiązki podejmowania działań naprawczych, których koordynatorem na terenie Krakowa jest Prezydent Miasta Krakowa.

W roku 2020 opracowano aktualizację Programu Ochrony Powietrza w celu zweryfikowania wyznaczonych dotychczas działań naprawczych oraz wyznaczenia nowych zadań. W tym samym okresie, dążąc do zapewnienia mieszkańcom możliwości życia w zdrowym środowisku, pomimo trwającego stanu epidemicznego i obostrzeń z nim związanych, realizowane były przez Miasto różnorodne działania zmierzające do poprawy jakości powietrza.

Dotychczasowe działania ukierunkowane były zarówno na ograniczenie emisji powierzchniowej (np. sukcesywna wymiana palenisk węglowych na proekologiczne źródła ciepła – realizacja w latach 1995-2019 Programu Ograniczania Niskiej Emisji oraz w 2020 roku Programu likwidacji instalacji grzewczych na paliwo stałe, dofinansowanie montażu odnawialnych źródeł energii w ramach Programu rozwoju odnawialnych źródeł energii na obszarze Gminy Miejskiej Kraków, kontrole przestrzegania zakazu używania paliw stałych na terenie miasta Krakowa,) jak również ograniczenie emisji komunikacyjnej (np. poprawa organizacji ruchu, utrzymanie czystości i dobrego stanu dróg, rozwój komunikacji publicznej, rozwój komunikacji rowerowej, wzmocnienie kontroli na stacjach diagnostycznych pojazdów) oraz ograniczenie emisji przemysłowej.

Oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Na terenie Krakowa zainstalowanych jest osiem stacji monitoringowych, tj. przy al. Z. Krasińskiego, ul. Bulwarowej, ul. J. Bujaka, ul. J. Dietla, ul. Złoty Róg, os. Piastów, os. Wadów i ul. Lusińskiej. Stacja przy ul. J. Bujaka jest stacją tła miejskiego i jest reprezentatywna dla terenu całego Krakowa.

W wyniku konsekwentnie realizowanych od lat przez Miasto działań, stężenia substancji odnotowywane przez stacje monitoringowe ulegały sukcesywnemu obniżeniu i w roku 2020 na wszystkich z ośmiu stacji monitoringowych stężenia średnioroczne dla pyłu zawieszonego PM10 wykazały wartości zgodne z normą. Analiza danych z monitoringu wskazuje, iż w roku 2021r. wszystkie stacje monitoringowe (z wyjątkiem stacji komunikacyjnej przy al. Z. Krasińskiego usytuowanej w kanionie ulicznym) osiągnęły wartości normatywne w zakresie stężeń średniorocznych PM10. Sukcesywnemu obniżeniu ulega liczba dni z wysokimi stężeniami średniodobowymi PM10. Jednakże liczba dni z przekroczeniami stężeń pyłu PM10 wciąż jest większa od dopuszczalnej, tj. 35 dni w roku. Dla przykładu wskaźnik obrazujący liczbę dni dla stacji przy ul. J. Bujaka z przekroczeniem dopuszczalnego poziomu stężeń 24 - godzinnych pyłów zawieszonych PM10 w roku 2011 wynosił 127 dni. Następnie wartość ta zmniejszała się, osiągając w roku 2021 wartość 57 dni. W 2021 roku nie odnotowano żadnego dnia, w którym osiągnięto poziom alarmowy na stacji tła miejskiego przy ul. Bujaka (tzn. powyżej $150 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Zmiany średniorocznych stężeń w powietrzu pyłów o średnicy do $2,5 \mu\text{m}$ na stacji przy ul. J. Bujaka były mierzone do 2020 roku. Wartość wskaźnika osiągnęła następujące wartości:

- 2020: $21 \mu\text{g}/\text{m}^3$
- 2019: $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$
- 2018: $31 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Od 2021 roku pomiary prowadzone są na stacji na os. Piastów, a wskaźnik wyniósł $24 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Stężenie średnioroczne dwutlenku azotu na stacji przy ul. J. Bujaka, tj. wartość wskaźnika W23_O w kolejnych latach przedstawiała się następująco i nie przekraczała dopuszczalnego poziomu wynoszącego $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$:

- 2021: $29 \mu\text{g}/\text{m}^3$
- 2020: $29 \mu\text{g}/\text{m}^3$
- 2019: $32 \mu\text{g}/\text{m}^3$

Kraków jako jedyne miasto w Polsce dzięki odpowiedzialnemu zarządzaniu, w tym m.in. dzięki realizacji Programu Ograniczania Niskiej Emisji i licznym programom wsparcia mieszkańców, doprowadziło do prawie całkowitej likwidacji niskiej emisji na terenie miasta. Aktualnie prawie 100% budynków ogrzewanych jest proekologicznie. Osiągnięcie powyższego stanu jakości powietrza nie byłoby możliwe bez ogromnego zaangażowania mieszkańców miasta w proces wymiany palenisk. W wyniku tych działań znacząco zmniejszył się udział lokalnych źródeł i ich wpływ na stężenia na stacjach pomiarowych.

Obecnie duży udział w stężeniach pyłu zawieszonego ma emisja napływowa. Znaczny udział emisji napływowej wynika ze stosowania paliw stałych w gminach ościennych i uwarunkowań topograficznych. Zatem kluczowym jest obecnie intensywne oddziaływanie na gminy sąsiadujące poprzez dzielenie się doświadczeniami i kreowanie w nich polityki niskoemisyjnej. Między innymi w tym celu zostało powołane Stowarzyszenie Metropolia Krakowska.

Miasto kontynuuje realizację zadań wskazanych w Programie ochrony powietrza dążąc do osiągnięcia poziomów dopuszczalnych nie tylko w Krakowie, ale również w województwie. Prezydent Miasta Krakowa opiniując projekt Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego, podkreślał konieczność uregulowania w całym województwie małopolskim zasad dotyczących stosowania urządzeń do spalania o małej mocy w celu wyeliminowania z użytkowania tych urządzeń oraz stosowania paliw cechujących się nadmierną emisją zanieczyszczeń do powietrza, a także wyeliminowania procederu spalania odpadów

w paleniskach domowych oraz ograniczenia otwartego spalania pozostałości roślinnych. W dniu 23 stycznia 2017 roku Sejmik Województwa Małopolskiego podjął uchwałę Nr XXXII/452/17 w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa małopolskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

W zakresie emisji przemysłowej, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, nadzór nad oddziaływaniem podmiotu na jakość powietrza prowadzony jest między innymi przez wydawanie decyzji określających ilości i rodzaje substancji dopuszczonych do wprowadzania do powietrza oraz prowadzenie postępowań kompensacyjnych.

Program rozwoju odnawialnych źródeł energii na obszarze Gminy Miejskiej Kraków

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe programu określa **Deklaracja wyniku**, która została sformułowana jako:

„Poprawa jakości środowiska”

poprzez:

udzielanie dotacji celowych na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska, obejmujących:

- zakup i montaż powietrznych pomp ciepła służących do ogrzewania budynków mieszkalnych lub lokali mieszkalnych i/lub do przygotowywania ciepłej wody użytkowej w budynkach mieszkalnych lub w lokalach mieszkalnych,
- zakup i montaż gruntowych pomp ciepła służących do ogrzewania budynków mieszkalnych lub lokali mieszkalnych i/lub do przygotowywania ciepłej wody użytkowej,
- zakup i montaż kolektorów słonecznych do podgrzewania ciepłej wody użytkowej i/lub wspomagania centralnego ogrzewania,
- zakup i montaż instalacji fotowoltaicznych,

tak, aby:

- zwiększyć moc instalacji fotowoltaicznych zamontowanych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków,
- zwiększyć liczbę instalacji fotowoltaicznych zamontowanych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków,
- zwiększyć liczbę instalacji pomp ciepła zamontowanych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków,
- zwiększyć moc instalacji pomp ciepła zamontowanych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków,
- zwiększyć liczbę instalacji solarnych zamontowanych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków,
- zwiększyć moc instalacji solarnych zamontowanych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków.”

Tabela IV.9.4. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Programu rozwoju odnawialnych źródeł energii na obszarze Gminy Miejskiej Kraków

Cele szczegółowe:	Wskaźnik	Wartość docelowa	2020	2021
Zwiększyć moc instalacji fotowoltaicznych zamontowanych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków	W29_O Moc zamontowanych instalacji fotowoltaicznych w ramach dotacji z Gminy Miejskiej Kraków [kW]	330-3 600	3 555,2	3598,18
Zwiększyć liczbę instalacji fotowoltaicznych zamontowanych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków	W30_O Liczba zamontowanych instalacji fotowoltaicznych w ramach dotacji z Gminy Miejskiej Kraków [szt.]	50-570	553	567
Zwiększyć liczbę instalacji pomp ciepła zamontowanych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków	W31_O Liczba zamontowanych instalacji pomp ciepła w ramach dotacji z Gminy Miejskiej Kraków [szt.]	10-110	131	69
Zwiększyć moc instalacji pomp ciepła zamontowanych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków	W32_O Moc zamontowanych instalacji pomp ciepła w ramach dotacji z Gminy Miejskiej Kraków [kW]	110-1 150	1 391	715,43
Zwiększyć liczbę instalacji solarnych zamontowanych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków	W33_O Liczba zamontowanych instalacji solarnych w ramach dotacji z Gminy Miejskiej Kraków [szt.]	2-10	8	4
Zwiększyć moc instalacji solarnych zamontowanych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków	W34_O Moc zamontowanych instalacji solarnych w ramach dotacji z Gminy Miejskiej Kraków [kW]	7-40	32,94	14,11

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W ramach Programu rozwoju odnawialnych źródeł energii na obszarze Gminy Miejskiej Kraków, dotacje udzielane były na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska obejmującego instalację odnawialnych źródeł energii związanych ze wspomaganiem wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz wprowadzania bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii, polegających na zakupie i montażu: powietrznych pomp ciepła, gruntowych pomp ciepła, instalacji kolektorów słonecznych i instalacji fotowoltaicznych. **W ramach udzielonych dotacji zainstalowano 640 odnawialne źródła energii (567 instalacji fotowoltaicznych, 4 instalacje kolektorów słonecznych, 67 powietrznych pomp ciepła oraz 2 gruntowe pompy ciepła).** Środki wydatkowane na ten program wyniosły w 2021 roku **9 328 383 zł.**

Program termomodernizacji budynków jednorodzinnych dla Miasta Krakowa

Kolejnym działaniem realizowanym w celu poprawy jakości powietrza oraz poprawy sytuacji energetycznej miasta jest **Program termomodernizacji budynków jednorodzinnych dla Miasta Krakowa (PS/O4/2017)** przyjęty Uchwałą Rady Miasta Krakowa Nr CII/2657/18 z 23 maja 2018 r. (z późn. zm.).

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe programu określa **Deklaracja wyniku**, która została sformułowana jako:

„Zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło grzewcze bez uwzględnienia sprawności systemu grzewczego w budynkach jednorodzinnych

poprzez:

udzielanie dotacji celowych na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska, obejmujących:

- docieplenie ścian zewnętrznych,
- docieplenie dachów, stropodachów, stropów nad ostatnią kondygnacją lub ostatnią ogrzewaną kondygnacją,
- docieplenie stropów nad nieogrzewaną piwnicą lub podłóg na gruncie,
- wymianę okien, drzwi zewnętrznych, bram garażowych,

tak, aby:

- zwiększyć liczbę budynków jednorodzinnych, w których wykonano prace termomodernizacyjne,
- zapewnić jak największe zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło grzewcze bez uwzględnienia sprawności systemu grzewczego w budynkach jednorodzinnych.”

Tabela IV.9.5. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Programu termomodernizacji budynków jednorodzinnych dla Miasta Krakowa

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa	2019	2020	2021
Zwiększyć liczbę budynków jednorodzinnych w których wykonano prace termomodernizacyjne	W24_O Liczba budynków jednorodzinnych w których wykonano termomodernizację w ramach dotacji z Gminy Miejskiej Kraków	40-120	178	115	53
Zapewnić jak największe zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło grzewcze bez uwzględnienia sprawności systemu grzewczego w budynkach jednorodzinnych	W25_O Zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło grzewcze bez uwzględnienia sprawności systemu grzewczego w budynkach jednorodzinnych, w których wykonano termomodernizację w ramach dotacji z GMK (w MWh/rok)	600-1 950	3 756,83	2 169,75	804,86

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W 2021 roku w wyniku naboru wniosków do Programu termomodernizacji budynków jednorodzinnych dla Miasta Krakowa zrealizowano 53 inwestycje za łączną kwotę 1 773 808 zł, które zmniejszyły zapotrzebowanie na ciepło grzewcze o 804,86 MWh/rok.

Wydział ds. Jakości Powietrza realizuje współpracę z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, na podstawie zawartego **Porozumienia, w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”**, dzięki czemu mieszkańcy Krakowa mogą składać wnioski o dofinansowanie w tym Programie również w siedzibie Wydziału ds. Jakości Powietrza UMK. Doradcy Energetyczni zatrudnieni w Krakowskim Centrum Doradztwa Energetycznego udzielają na co dzień porad dla mieszkańców zainteresowanych Programem, pomagają

wypełniać i składać wnioski w trakcie spotkań konsultacyjnych. Rozdystrybuowano również materiały informacyjne dotyczące programu do 20 tys. budynków jednorodzinnych w Krakowie.

W 2021 r. Gmina zorganizowała sztabowe działania mające na celu kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców:

- warsztaty edukacyjne z zakresu ochrony powietrza „Kapitan Powietrze i Misja Edukacja”,
- Dzień Czystego Powietrza,
- Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu - 22 edycja wydarzenia.

Od 1 lipca 2021 r. został nałożony nowy obowiązek wynikający z zapisów nowelizacji Ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. z 2021 r. poz. 554 z późn. zm.) - złożenie deklaracji dotyczącej źródeł ciepła i spalania do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, której celem jest poprawa jakości powietrza, wsparcie procesu wymiany przestarzałych urządzeń grzewczych oraz poprawa efektywności energetycznej.

Za wprowadzenie danych zawartych w deklaracjach właścicieli/ zarządców złożonych w formie papierowej, zgodnie z Zarządzeniem Nr 1141/2021 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 26 kwietnia 2021 r. jest Wydział ds. Jakości Powietrza.

W roku 2021 pracownicy Wydziału ds. Jakości Powietrza wprowadzili dane z 2 134 deklaracji dotyczących źródeł ciepła zlokalizowanych w budynkach położonych na terenie Krakowa.

Ponadto na Gminie Miejskiej Kraków spoczywa również obowiązek rozpowszechniania informacji o nałożonym ustawowo obowiązku składania deklaracji. W powyższym zakresie podjęte zostały działania informacyjne za pomocą miejskich nośników informacyjnych, nośników outdoorowych, radia, prasy, internetu, reklamy wielkoformatowej na tramwaju oraz bezpośredniej dystrybucji materiałów informacyjnych do 25 tys. budynków jednorodzinnych.

IV.9.2.4. Usługa publiczna O-4 Ochrona wód

Monitoring jakości wód jest jednym z podsystemów Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez Inspekcję Ochrony Środowiska. Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) wynika z ustawy Prawo wodne. Badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych, chemicznych (w tym substancji priorytetowych w matrycy będącej wodą) należą do kompetencji właściwego organu Inspekcji Ochrony Środowiska (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska).

Głównym celem jest osiągnięcie dobrego stanu wód dla jednolitych części wód powierzchniowych wyodrębnionych na terenie miasta Krakowa. W kolejnych latach można oczekiwać stopniowej poprawy stanu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) na terenie miasta z uwagi na podejmowane inwestycje w zakresie gospodarki ściekowej.

Prowadzona systematycznie modernizacja i rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej, oczyszczalni, a także budowa urządzeń podczyszczających instalowanych na sieci kanalizacji opadowej, przyczyniają się do ograniczenia zanieczyszczeń oraz poprawy jakości wody w odbiornikach (patrz działania inwestycyjne realizowane przez Wodociągi Miasta Krakowa S.A. opisane w Dziedzinie Gospodarka Komunalna).

Pracownicy Wydziału Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta Krakowa oraz Straży Miejskiej Miasta Krakowa przeprowadzają kontrole wzdłuż cieków i rowów w przypadku stwierdzenia ich zanieczyszczenia, lokalizują źródło zanieczyszczeń oraz podejmują działania wynikające z przepisów prawa.

Mając na uwadze potrzebę adaptacji do skutków zmian klimatu, Miasto Kraków podjęło działania w celu wspierania ekologicznego i ekonomicznego stylu życia. Z myślą o ekologii od 2014 udzielane są dotacje na zadania służące ochronie zasobów wodnych, w ramach krakowskiej mikroretencji wód opadowych i roztopowych.

Z uwagi na duże zainteresowanie mieszkańców uzyskaniem dotacji celowej na zadania służące ochronie zasobów wodnych zwiększono zakres zadań rzeczowych objętych dofinansowaniem oraz kwoty dofinansowania. Od 2020r. zgodnie z podjętą Uchwałą Nr XXXVII/965/20 Rady Miasta Krakowa z dnia 11 marca 2020r. w sprawie zasad udzielania i rozliczania dotacji celowej na zadania służące ochronie zasobów wodnych w ramach krakowskiej mikroretencji wód opadowych i roztopowych dofinansowywane są: podziemne zbiorniki na wody opadowe i roztopowe, naziemne, zamknięte, wolnostojące zbiorniki na wody opadowe i roztopowe z dachu o pojemności minimum 200 l wraz z instalacją do podłączenia do rynny, systemy bioretencji, systemy drenażu zbierającego wody opadowe i roztopowe (z wyłączeniem odwodnienia dróg i parkingów), systemy nawadniania terenów zielonych, terenów zadrzewionych, ogrodów. W ramach udzielonych dotacji w latach 2014–2021 wykonano 1 065 instalacji do gromadzenia wód opadowych i roztopowych. Wysokość udzielonych dotacji w latach 2014–2021 wg rozliczonych wniosków wynosi 6 867 842 zł. W 2021 roku zamontowano 224 systemy do gromadzenia i wykorzystywania wód opadowych. Kwota wydatkowana na krakowską mikroretencję wód opadowych i roztopowych w 2021 r. wyniosła 2 186 978 zł.

IV.9.2.5. Usługa publiczna O-5 Ochrona przed zagrożeniami osuwiskowymi

W ramach usługi prowadzone są działania mające na celu monitorowanie obszarów zagrożonych ruchami osuwiskowymi oraz koordynację działań związanych z odszkodowaniami.

Zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom wymaga zidentyfikowania wszystkich osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi w granicach oraz objęcie ich miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, celem wyłączenia z dalszej zabudowy. Chcąc zapewnić właściwą ochronę tych terenów, wskazanym jest, aby stosunek liczby osuwisk (w tym terenów zagrożonych ruchami masowymi) wyłączonych z zabudowy tj. uwzględnionych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz objętych uchwałami RMK do liczby wszystkich zidentyfikowanych osuwisk (w tym terenów zagrożonych ruchami masowymi) na terenie Miasta Krakowa dążył do 100%.

Wskaźnik odsetek osuwisk wyłączonych spod zabudowy W10_O wyniósł:

- 2021: 76,7%
- 2020: 74,5%
- 2019: 71,5%

Zmiana wielkości wskaźnika związana jest z tempem i uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarach, na których udokumentowano osuwiska (w tym tereny zagrożone ruchami masowymi) oraz od aktualizacji „Rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których te ruchy występują”, prowadzonego przez Prezydenta Miasta Krakowa.

IV.9.2.6. Usługa publiczna O-6 Opieka nad zwierzętami, przeciwdziałanie bezdomności zwierząt

W ramach usługi realizowane są zadania, które polegają na zapobieganiu bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miejskiej Kraków, ograniczaniu populacji zwierząt bezdomnych i zapewnieniu im opieki.

Wskaźnik bezdomności zwierząt W4_O liczony jako ilość bezdomnych zwierząt przyjętych do schroniska na 10 000 mieszkańców kształtował się w ostatnich latach następująco:

- **2021: 39 szt./10 tys. mieszkańców**
- 2020: 34 szt./10 tys. mieszkańców
- 2019: 41,9 szt./10 tys. mieszkańców

Natomiast Wskaźnik **W11_O Odsetek zwierząt wydanych ze schroniska** wynosił:

- **2021: 80,33%**
- 2020: 90,92%
- 2019: 91,26%

Wskaźnik bezdomności zwierząt na 10 000 tys. mieszkańców (W4_O) oscyluje w granicach 40 szt. zwierząt na 10 tys. mieszkańców. Wyjątkiem jest rok 2020, czyli pierwszy. roku pandemii, co może mieć związek z zachowaniami społecznymi, które się wtedy uwidoczniły.

W 2021 roku do schroniska zostało przyjęte 3 050 zwierząt, a wydane 2 450. Należy podkreślić, że obecna wartość wskaźników jest już na wysokim poziomie i świadczy o sprawnym działaniu Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Krakowie. W mieście sporadycznie spotyka się bezdomne koty (poza kotami wolno żyjącymi) lub psy, a i te są szybko wyłapywane i umieszczane w placówce.

W 2021 w ramach prowadzonych działań związanych z Programem zapobiegania bezdomności zwierząt finansowano m.in. zabiegi odrobaczania, zwalczania pasożytów zewnętrznych, kastracji i sterylizacji, znakowania, wybranych szczepień (przeciwko wściekliznie, białaczce, kociemu katarowi) oraz przeprowadzanie testów na białaczkę u wolno żyjących kotów.

W 2021 r. finansowano również dokarmianie wolno żyjących kotów w okresie zimowym, karmą zakupioną przez Gminę Miejską Kraków. Za kwotę ponad 50 tys. zł została zakupiona karma i rozdano ją pięciu fundacjom oraz niezrzeszonym karmicielom kotów wolno żyjących.

W 2021 roku do Programu wprowadzono również zabiegi kastracji, sterylizacji kotów domowych posiadających właścicieli, które mogą się niekontrolowanie rozmnażać, a które dotychczas nie były objęte ww. usługami.

W 2021 roku kontynuowano akcję społeczno-edukacyjną poświęconą zwierzętom domowym oraz dziko żyjącym. Publikowano materiały edukacyjno-informacyjne na stronie www.jestemekowkrakowie.pl, a także rozprowadzano plakaty i ulotki informacyjne w miejscach zbiórek karmy oraz na spotkaniach tematycznych. Na uwagę zasługują w szczególności filmy pt. „Dokarmiaj z głową!”, „Uwaga dzikie zwierzęta!” oraz „Adoptuj odpowiedzialnie!”, jak również ulotki tematyczne: „Obowiązki właścicieli zwierząt domowych”, „Dokarmianie dzikich zwierząt”, „Uwaga dzikie zwierzę!”, „Dokarmiajże z głową”, „Rzecz o szczurach”, „Stop bezdomności zwierząt” a także plakaty pt. „Dokarmiajże z głową” i „Prawa zwierząt”. W przygotowanych materiałach Miasto informuje m.in. o obowiązkach spoczywających na właścicielach posiadających zwierzęta domowe, prawidłowym dokarmianiu zwierząt, zachowaniu w sytuacji napotkania dzikiej zwierzyny oraz obowiązku przeprowadzania

deratyzacji. W materiałach tych można znaleźć również przydatne informacje konieczne w przypadku podjęcia decyzji o adopcji psa lub kota ze schroniska.

W 2021 kontynuowano realizację projektu pt. „Okienka życia”, który skierowany jest do właścicieli psów i kotów, którzy z różnych powodów nie mogą zapewnić im należytej opieki lub nie chcą się nimi dalej zajmować w celu minimalizowania zjawiska porzucania zwierząt bez opieki w przypadkowych miejscach. Zwierzęta mogą być pozostawiane anonimowo w 2 dodatkowych (poza okienkiem prowadzonym przez KTOZ) miejscach w Krakowie, gdzie otrzymają fachową opiekę do czasu odebrania przez schronisko. W 2021 r. z okienek życia odebrano 537 zwierząt: 133 psów i 404 kotów.

IV.9.3. Inwestycje zrealizowane w 2021 roku

Poza wymienionymi w treści niniejszego Raportu inwestycjami, dodatkowo zrealizowano:

- Rewitalizacja Parku Lotników Polskich: 17 734 102 zł, w tym w 2021 roku 4 198 620 zł
- Miasteczko rowerowe w Parku Wyspiańskiego – 650 000 zł
- Budowa ogródka jordanowskiego na Os. Lesisko i Os. Słonecznym: 228 050 zł i 435 818 zł
- Wielopokoleniowy plac zabaw w Parku Krowoderskim: 1 932 311 zł, w tym 1 920 011 zł w 2021 roku
- Zakup samochodu dla schroniska dla zwierząt: 158 916 zł

IV.9.4. Finanse

Tabela IV.9.5. Wydatki w Dziedzinie Ochrona i kształtowanie środowiska zrealizowane w 2021 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	231 957 003	100
Wydatki inwestycyjne	127 611 480	55,02
Wydatki bieżące	104 345 523	44,98

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Tabela IV.9.6. Wydatki w Dziedzinie Ochrona i kształtowanie środowiska zrealizowane w 2021 roku w podziale na usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	231 957 003	100
Utrzymanie i kształtowanie terenów zieleni oraz ochrona przyrody i krajobrazu (O-1)	83 050 318	35,80
Ocena i zarządzanie hałasem środowiskowym (O-2)	238 712	0,10
Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza (O-3)	2 121 320	0,91
Ochrona wód (O-4)	2 598 128	1,12
Ochrona przed zagrożeniami osuwiskowymi (O-5)	99 554	0,04
Opieka nad zwierzętami, przeciwdziałanie bezdomności zwierząt (O-6)	3 684 341	1,59
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	140 164 630	60,43

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

IV.10. PLANOWANIE PRZESTRZENNE I ARCHITEKTURA

Streszczenie: Planowanie przestrzenne i architektura

Na koniec 2021 r. pokrycie miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego osiągnęło 71,4% i wzrosło w ciągu roku o 2,7 punkty procentowe. Należy podkreślić, że jest to jedna z najwyższych wartości wśród dużych miast w Polsce. W 2021 roku uchwalono 17 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Prowadzono także prace nad nowymi planami, które swoim zasięgiem obejmują prawie 25% powierzchni miasta.

W ramach działań z zakresu Dziedziny *Planowanie przestrzenne i architektura*, Miasto realizowało także Miejski Program Rewitalizacji Krakowa (MPRK), obejmujący trzy podobszary: podobszar Stare Miasto – Kazimierz, podobszar Stare Podgórze – Zabłocie oraz podobszar „stara” Nowa Huta. Główne cele MPRK obejmują poprawę jakości życia, ożywienie przestrzeni lokalnej, wzrost aktywności gospodarczej oraz wysoką aktywność społeczną i obywatelską w obszarach rewitalizacji. Realizowane zadania obejmują zarówno projekty infrastrukturalne, jak i „miękkie”, realizowane w ramach zadań bieżących.

Miasto prowadziło również działania związane z zarządzaniem zasobem geodezyjnym i kartograficznym. W latach 2014-2021 powierzchnia gruntów będących w posiadaniu Gminy Miejskiej Kraków wzrosła o 1,4 punktu procentowego i wyniosła 17,7%. Gmina prowadzi także ciągłe działania usługowe oraz doskonalące, mające na celu ułatwienie dostępu do zasobów geodezyjnych i kartograficznych mieszkańcom i wszystkim interesariuszom.

Miasto gospodarowało nieruchomościami dbając m.in. o zapewnienie dochodów majątkowych i terenów pod inwestycje. W ostatnim roku GMK nabyła 44,64 ha gruntów, z czego pod zieleń pozyskano ponad 16,46 ha. W trybie przetargowym sprzedano 3,82 ha gruntu.

Łączne wydatki budżetu Miasta Krakowa w 2021 r. na Dziedzinę *Planowanie przestrzenne i architektura* wyniosły 1,35% wydatków ogółem.

IV.10.1. Wprowadzenie do Dziedziny Planowanie przestrzenne i architektura

Dziedzina Planowanie przestrzenne i architektura łączy w sobie zagadnienia i działania mające strategiczne znaczenie dla procesu planowania rozwoju miasta w ujęciu przestrzennym. Dziedzina horyzontalnie obejmuje problematykę kształtowania przestrzeni publicznej, rewitalizacji obszarów zdegradowanych, zarządzanie zasobem geodezyjnym i kartograficznym oraz gospodarowanie nieruchomościami Miasta.

Wydziałami Urzędu Miasta Krakowa realizującymi usługi publiczne w Dziedzinie są: Wydział Planowania Przestrzennego, Wydział Architektury i Urbanistyki, Wydział Geodezji, Wydział Skarbu Miasta oraz Wydział ds. Przedsiębiorczości i Innowacji.

IV.10.2. Charakterystyka usług publicznych

W ramach Dziedziny realizowane są cztery usługi publiczne:

- Kształtowanie przestrzeni publicznej (P-1)
- Rewitalizacja obszarów zdegradowanych (P-2)
- Zarządzanie zasobem geodezyjnym i kartograficznym (P-3)
- Gospodarowanie nieruchomościami w celu zapewnienia dochodów i terenów pod inwestycje (P-4)

W ramach Dziedziny realizowany jest także Program strategiczny: Miejski Program Rewitalizacji Krakowa (MPRK), który jest podstawowym, strategicznym dokumentem w zakresie działań ukierunkowanych na rewitalizację obszarów zdegradowanych, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb społecznych, gospodarczych i środowiskowych.

IV.10.2.1. Usługa publiczna P-1 Kształtowanie przestrzeni publicznej

Podstawowymi narzędziami, w oparciu, o które realizowana jest polityka przestrzenna Krakowa, są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego – sukcesywnie sporządzane i uchwalane akty prawa miejscowego, określające przeznaczenie terenu i warunki jego zagospodarowania. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego regulują ład przestrzenny, ustalając dla poszczególnych terenów konkretną kategorię przeznaczenia terenu i sposoby jego zagospodarowania. Największe znaczenie w tym procesie mają tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową lub usługową, tereny zieleni oraz tereny komunikacji.

Równocześnie, dla obszarów miasta nieobjętych planami miejscowymi, ustalenie sposobu zagospodarowania terenu następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego albo decyzja o warunkach zabudowy).

Wskaźnikiem strategicznym opisującym stopień realizacji tego zagadnienia jest **Wskaźnik W2_P Odsetek powierzchni Krakowa pokryty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego:**

- 2021: 71,4%
- 2020: 68,7%
- 2019: 64,7%

W 2021 roku opracowanych zostało, a następnie przedstawionych Radzie i uchwalonych przez nią 17 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących obszar gminy

o powierzchni **1 050,6,1 ha** (1 262,1 ha w 2020 r.), co stanowi **3,2%** (3,9% w 2020 r.) powierzchni Krakowa. Ogółem na koniec 2021 r. powierzchnia miasta pokryta obowiązującymi planami wynosiła **23 346,6 ha** (22 440,7 ha w 2020 r.), co stanowi **71,4%** (68,7% w 2020 r.) jego powierzchni. Przyrost nowych terenów gminy objętych ustaleniami planistycznymi w 2021 r. był faktycznie mniejszy niż 3,2% powierzchni gminy, ponieważ część uchwalonych planów miejscowych obejmowała tereny posiadające ustalenia planistyczne, które wymagały zmiany np. w wyniku zmian dyspozycji Studium, zaktualizowanego w 2014 r.

Obecnie trwają prace nad kolejnymi 63 planami miejscowymi obejmującymi prawie 25% powierzchni miasta o łącznej powierzchni 8 037,4 ha.

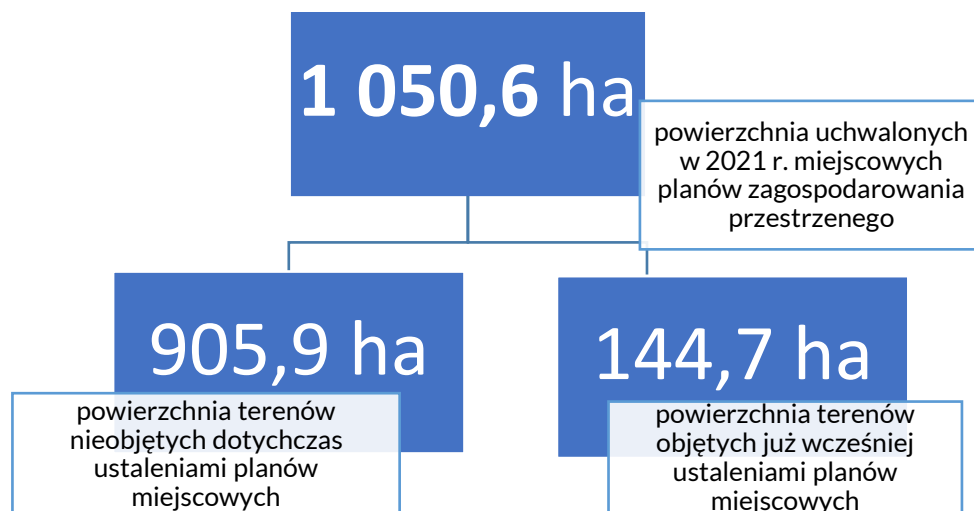
Tabela IV.10.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w 2021 roku

	Liczba planów	Powierzchnia (w ha)	Udział w powierzchni miasta (w %)
Plany obowiązujące, w tym:	230	23 346,6	71,4
plany uchwalone w 2021 roku	17	1 050,6 ¹	3,2 ¹
Plany sporządzane	63	8 037,4	24,6

¹ w tym dla 144,7 ha (0,44% pow. miasta) na obszarach objętych już wcześniej ustaleniami planów miejscowych

Źródło: dane własne UMK

Rysunek IV.10.1. Powierzchnia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Źródło: dane własne UMK

Tabela IV.10.2. Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego uchwalone w 2021 roku

Lp.	Obszar (Nazwa planu)	Powierzchnia (w ha)
1.	Rejon ulic Nowohuckiej i Klimeckiego	34,7
2.	Os. Widok	46,7
3.	Kleparz	78,0
4.	Olszanica	145,7
5.	Bronowice – Rejon Koncentracji Usług	60,6
6.	Kostrze	107,5

7.	Zabłocie - Zachód	41,3
8.	Dąbie	71,8
9.	Czyżyny - AWF	39,1
10.	Dla wybranych obszarów przyrodniczych Miasta Krakowa – etap B, podetap B13	15,4
11.	Rejon ulic Łokietka – Glogera	112,2
12.	Azory – Zachód	38,1
13.	Dla wybranych obszarów przyrodniczych Miasta Krakowa – etap B, podetap B1	25,0
14.	Morelowa	59,4
15.	Kobierzyńska	78,0
16.	Lindego	47,2
17.	Wesoła – rejon ulicy Kopernika	49,9

Źródło: dane własne UMK

Największe znaczenie w procesie kształtowania przestrzeni miejskiej mają tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową lub usługową, tereny zieleni oraz tereny komunikacji. Zachowanie właściwych proporcji pomiędzy nimi jest istotne z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju i korzystnego kształtowania przestrzeni miasta. Dlatego wzrostowi wskaźnika terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe lub usługowe powinien towarzyszyć odpowiedni wzrost nieruchomości przeznaczonych pod powstanie terenów rekreacji i dróg co pozwala na optymalne wykorzystanie przestrzeni i osiągnięcie przyjętych celów rozwojowych, przy jednoczesnym zachowaniu i objęciu ochroną obszarów cennych przyrodniczo i kulturowo.

Tabela IV.10.3. Wskaźniki charakteryzujące usługę publiczną P-1 Kształtowanie przestrzeni publicznej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Symbol	Wskaźnik	2019	2020	2021
W3_P	Udział powierzchni gminy przeznaczonej na zabudowę mieszkaniową	16,8%	17,6%	18,9%
W4_P	Udział powierzchni gminy przeznaczonej na zielen i wody	18,6%	19,3%	19,6%
W5_P	Udział powierzchni gminy przeznaczonej na komunikację	7,1%	7,6%	8,1%
W23_P	Udział powierzchni Krakowa przeznaczonej na zabudowę usługową	6,2%	6,5%	7,0%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Kształtowanie przestrzeni publicznej odbywa się także poprzez decyzje wydawane przez Wydział Architektury i Urbanistyki. Podstawowymi z nich, są decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (WZiZT) oraz decyzje o pozwoleniu na budowę (PnB).

Tabela IV.10.4. Decyzje WZiZT i PnB w latach 2019–2021

Rodzaj decyzji	2019	2020	2021
Wszystkie wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu	1 910	1 633	2 410
w tym pozytywne decyzje o ustaleniu warunków zabudowy	669	421	395
Wszystkie wydane decyzje o pozwoleniu na budowę	4 510	3 573	3 288
w tym pozytywne decyzje o pozwoleniu na budowę, rozbudowę, przebudowę oraz decyzje zrid	3 372	2 464	2 121

Źródło: dane własne UMK

Dodatkowo należy zauważyć, że sukcesywnie spada liczba wydawanych pozytywnych decyzji WZiZT, na co miała ogromny wpływ sukcesywnie prowadzona od wielu lat polityka planistyczna miasta, by w pierwszej kolejności objąć ustaleniami planistycznymi te obszary miasta, które nie powinny zostać zabudowane oraz te, na których możliwe było prowadzenie intensywnej działalności inwestycyjnej.

IV.10.2.2. Usługa publiczna P-2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych

Usługa związana z rewitalizacją miasta Krakowa realizowana jest poprzez Miejski Program Rewitalizacji Krakowa przyjęty Uchwałą Nr LIX/1288/16 Rady Miasta Krakowa z 7 grudnia 2016 r. (ze zmianą przyjętą Uchwałą Nr XXXVI/929/20 Rady Miasta Krakowa z 26 lutego 2020 r.). Zakres realizacji programu obrazuje wskaźnik **W6_P „Udział powierzchni zdegradowanych obszarów Krakowa objętych rewitalizacją”**. Wskaźnik ten pokazuje jaki odsetek powierzchni miasta uznanej za zdegradowaną objęty jest działaniami rewitalizacyjnymi (Miejskim Programem Rewitalizacji Krakowa – MPRK). Docelowo miasto Kraków dąży do zrewitalizowania wszystkich terenów ujętych w programie. W roku 2021 wartość wskaźnika kształtowała się na poziomie **40,5%** i utrzymuje się na tym poziomie od czasu aktualizacji MPRK przeprowadzonej w 2016 roku.

Przez obszar rewitalizacji, rozumie się obszar zdegradowany, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, jednocześnie mający istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego. W MPRK obszar rewitalizacji składa się z 3 podobszarów:

1. Podobszar Stare Miasto-Kazimierz, obejmujący Stare Miasto, Kazimierz, Stradom oraz część Wesołej – do linii kolejowej,
2. Podobszar Stare Podgórze-Zabłocie, obejmujący Stare Podgórze oraz część Zabłocia – do linii kolejowej tzw. małej obwodowej,
3. Podobszar „stara” Nowa Huta, obejmujący teren „starej” Nowej Huty wraz z obszarem użytku ekologicznego Łąki Nowohuckie.

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe programu określa **Deklaracja wyniku**, która została sformułowana jako:

„Wyprowadzenie ze stanu kryzysowego wyznaczonych, zdegradowanych obszarów miasta, w sposób kompleksowy, skoncentrowany terytorialnie

poprzez:

1. poprawę jakości życia w obszarze rewitalizacji
2. ożywienie przestrzeni lokalnej
3. wzrost aktywności gospodarczej interesariuszy w obszarze rewitalizacji
4. zwiększenie aktywności społecznej i obywatelskiej w obszarze rewitalizacji

tak, aby:

- zwiększyć dostępność mieszkańców obszaru rewitalizacji do usług publicznych w zakresie przedszkoli,
- zwiększyć bezpieczeństwo mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- zwiększyć dostępność mieszkańców obszaru rewitalizacji do usług publicznych w zakresie ośrodków wsparcia dla osób starszych,
- ograniczyć bezrobocie wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji.”

Tabela IV.10.5. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa	2019	2020	2021
Zwiększenie dostępności mieszkańców obszaru rewitalizacji do usług publicznych w zakresie przedszkoli	Odsetek mieszkańców z dostępem do przedszkola w odległości nie większej niż 500 m	100%	90,3%	90,99%	90,7%
Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji	Liczba przestępstw na 1 000 mieszkańców ¹	na poziomie średniej dla miasta	9,61	12,31	6,93
Zwiększenie dostępności mieszkańców obszaru rewitalizacji do usług publicznych w zakresie ośrodków wsparcia dla osób starszych	Odsetek mieszkańców z dostępem do ośrodka wsparcia dla osób starszych w odległości nie większej niż 500 m	60%	53,02%	56,37%	56,02%
Ograniczenie bezrobocia wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji	Wskaźnik bezrobocia (udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym)	na poziomie średniej dla miasta	3,21 %	5,45%	5,43%

¹ dotyczy zgłoszonych przestępstw popełnionych w przestrzeni publicznej

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Działania podejmowane na rzecz realizacji powyższych celów mają doprowadzić do ograniczenia nierówności w mieście oraz poprawy dostępności do stwarzanych przezeń możliwości. Rzecz jasna, ze względu na specyfikę MPRK, działania dotyczą obszaru rewitalizacji, którego mieszkańcy w największym stopniu dotknięci są negatywnymi konsekwencjami koncentracji problemów społeczno-gospodarczo-przestrzenno-środowiskowych. W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera konieczność ograniczania poziomu degradacji społecznej występującej na obszarze rewitalizacji. Analiza wskaźników MPRK, wykorzystywanych na potrzeby monitorowania skali tego zjawiska, wskazuje, iż dostępność do usług publicznych utrzymała się na podobnym poziomie. Na uwagę zasługuje spadek liczby przestępstw na 1000 mieszkańców.

Do MPRK wpisano 170 podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których całkowita szacunkowa wartość na 31 grudnia 2021 r. wynosiła ok. 1,77 mld zł, w tym wartość projektów Gminy Miejskiej Kraków obejmowała kwotę 1,45 mld zł.

Projekty ujęte w MPRK mogą ubiegać się o finansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 (RPO WM 2014-2020). Do końca 2021 roku w ramach RPO WM 2014-2020 wsparcie uzyskało:

- 8 projektów gminnych w ramach poddziałania 11.1.1 Rewitalizacja dużych ośrodków miejskich w regionie o wartości 99 232 345,13 zł (dofinansowanie 41 419 123,70 zł) – zrealizowano 3 projekty na kwotę 18 508 533,53 zł;
- 4 projekty gminne w ramach działania 11.4 Rewitalizacja obszarów przemysłowych o wartości 78 387 881,73 zł (dofinansowanie 26 589 579,70 zł).

Ponadto 8 projektów gminnych ujętych w MPRK o łącznej wartości 86 513 918,92 zł uzyskało dofinansowanie w ramach innych niż rewitalizacyjna oś priorytetowych RPO WM 2014-2020 na kwotę 40 473 033,46 zł. – zrealizowano 5 projektów na kwotę 51 112 907,84 zł.

Wydatki budżetu Miasta związane z realizacją projektów wpisanych do Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa w 2021 roku wyniosły 76 888 610 zł

W ramach MPRK realizowano m.in. zadania:

1. Modernizacja budynku Teatru Ludowego wraz z budową niezbędnej infrastruktury do prowadzenia działań kulturalnych oraz zagospodarowanie przestrzeni,
2. Centrum Literatury i Języka „Planeta Lem”,
3. Przebudowa i modernizacja budynku os. Szkolne 26, tzw. Nowe Skrzydło dla Centrum Artystyczno - Edukacyjnego Dom Utopii,
4. Klaster Innowacji Społeczno – Gospodarczej Zabłocie 20.22
5. „Spotkajmy się na podwórku” - Rewitalizacja wnętrz kwartałów zabudowy na terenie Nowej Huty,
6. Zadanie bieżące WR/REW „Rewitalizacja miasta” realizowane przez Wydział ds. Przedsiębiorczości i Innowacji UMK.

Na efekty Programu mają wpływ także działania realizowane w innych Programach czy Usługach publicznych np. działania stymulujące tworzenie przedszkoli, Bezpieczny Kraków, działania na rzecz seniorów itp.

Niezależnie od realizacji MPRK, na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 485 z późn. zm.), aktualnie opracowywany jest projekt uchwały w sprawie. wyznaczenia zgodnie z nowymi wymogami obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, który w przyszłości umożliwi przyjęcie nowego Gminnego Programu Rewitalizacji.

IV.10.2.3 Usługa publiczna P-3 Zarządzanie zasobem geodezyjnym i kartograficznym

Przedmiotem tej usługi jest prowadzenie ewidencji gruntów i budynków, gromadzenie i udostępnianie dokumentacji geodezyjno-kartograficznej, regulacja stanów prawnych nieruchomości.

Produktami zadań powiązanych z tą usługą są między innymi:

Obsłużeni klienci Powiatowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego:

- **2021: 595 973 osób**
- 2020: 290 380 osób
- 2019: 272 256 osób

Przyjęte i wprowadzone do bazy Powiatowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego operaty (w szt.):

- **2021: 11 162**
- 2020: 10 653
- 2019: 11 357

Zrealizowane zgłoszenia pracy geodezyjnej (w szt.):

- **2021: 11 901**
- 2020: 9 824
- 2019: 10 767

Efektem działań w prowadzonych w tej Usłudze jest m. in. porządkowanie stanów własności w Gminie.

Na przestrzeni lat 2014-2021 ogólna powierzchnia gruntów będących w posiadaniu Gminy Miejskiej Kraków wzrosła z poziomu 16,3% do **17,7%**. Zakłada się, iż z uwagi na rosnące oczekiwania mieszkańców związane np. z potrzebą powiększania terenów zielonych (w tym nowe parki), wskazane jest, aby wartość tego wskaźnika z roku na rok zwiększała się. Pozwoli to na korzystne dysponowanie i wykorzystywanie posiadanych nieruchomości przy realizacji celów rozwojowych. Zmniejszeniu natomiast ulega powierzchnia gruntów gminy nie oddanych w żadną formę władania. W 2021 r. wyniosła ona **2,4%** tj. o 1,1 punkt procentowy mniej niż w roku poprzedzającym. Gmina Miejska Kraków prowadzi działania zmierzające do przekazania tych gruntów w różne formy władania: w zarząd, współzarząd, użytkowanie, dzierżawę lub inne formy władania.

IV.10.2.4. Usługa publiczna P-4 Gospodarowanie nieruchomościami w celu zapewnienia dochodów i terenów pod inwestycje

Przedmiotem usługi jest gospodarowanie własnym i powierzonym Miastu mieniem, w tym zbywanie i nabywanie nieruchomości, zawieranie umów dzierżawy, przekształcanie użytkowania wieczystego w prawo własności oraz postępowania rewindykacyjne.

W ramach usługi mieszczą się także działania związane z nabywaniem nieruchomości pod inwestycje oraz działania związane z wypłatą odszkodowań. Efekty ww. działań na poziomie Dziedziny monitorowane są za pomocą Mierników M10_P Powierzchnia nieruchomości nabyta w danym roku oraz M11_P Powierzchnia nieruchomości zbyta w danym roku w trybie przetargowym.

Powierzchnię nieruchomości nabytych w ostatnich latach, kształtowała się na poziomie:

- 2021: 44,6406 ha
- 2020: 16,3156 ha
- 2019: 50,2643 ha

Zmienność Miernika M10_P w poszczególnych latach uwarunkowana jest przede wszystkim wysokością środków finansowych zarezerwowanych w budżecie Miasta Krakowa na dany rok dla realizacji wykupów nieruchomości. Na wartość miernika wpływ ma także powierzchnia nieruchomości leżących w liniach rozgraniczających teren inwestycji, dla których wydawane są decyzje o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych. Ponadto jego zmienność uwarunkowana jest powierzchnią nieruchomości przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i wydzielonych geodezyjnie pod drogi publiczne na wniosek właściciela lub użytkownika wieczystego.

W 2021 roku powierzchnia nieruchomości pozyskanych pod zieleń wyniosła: 16,46 ha

Największy obszar stanowiły działki zakupione w rejonie Lasu Pychowickiego. Ponadto Miasto nabyło działki m.in. pod Park Rieczny Wilga, Park Rieczny Drwinka, Park Miejski Obóz Płaszów oraz w Lesie Wolskim.

Powierzchnia nieruchomości zbyta w trybie przetargowym w ostatnich latach kształtowała się następująco (M11_P):

- **2021: 3,82 ha**
- 2020: 0,60 ha
- 2019: 1 ha

W przypadku nieruchomości gruntowych oraz nieruchomości zabudowanych, ich przeznaczenie do sprzedaży uzależnione jest od możliwości zagospodarowania terenu na potrzeby inwestycyjne realizowane przez podmioty prywatne lub modernizacji, bądź rozbudowy zbywalnych obiektów budowlanych. Sprzedaż nieruchomości uzależniona jest ponadto od ewentualnego zgłoszenia roszczeń przez osoby trzecie. W przypadku podważenia tytułu prawnego, podmiot publiczny ma ustawowy obowiązek zaniechania czynności zmierzających do zbycia nieruchomości.

IV.10.3. Finanse

Tabela IV.10.6. Wydatki w Dziedzinie Planowanie przestrzenne i architektura zrealizowane w 2021 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	105 536 592	100,00
Wydatki inwestycyjne	76 538 960	72,52
Wydatki bieżące	23 997 633	22,74
Dokapitalizowanie spółek miejskich	5 000 000	4,74

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Tabela IV.10.7. Wydatki w Dziedzinie Planowanie przestrzenne i architektura zrealizowane w 2021 roku w podziale na usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	100 536 592	100,00
Kształtowanie przestrzeni publicznej (P-1)	3 299 871	3,13
Rewitalizacja obszarów zdegradowanych (P-2)	754 752	0,72
Zarządzanie zasobem geodezyjnym i kartograficznym (P-3)	1 311 583	1,24
Gospodarowanie nieruchomościami w celu zapewnienia dochodów i terenów pod inwestycje (P-4)	17 339 720	16,43
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	82 830 666	78,48

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

IV.11. SPORT I REKREACJA

Streszczenie: Sport i rekreacja

W ramach Dziedziny Sport i rekreacja Miasto prowadziło działania w celu stworzenia warunków organizacyjnych i infrastrukturalnych zapewniających możliwość uprawiania sportu i czerpania z niego korzyści zdrowotnych i rekreacyjnych. Były to m. in. działania związane z utrzymaniem i udostępnianiem gminnych obiektów sportowych i rekreacyjnych oraz z zapewnieniem ogólnodostępnej oferty sportowej w postaci programów i zajęć sportowych, imprez, wydarzeń, akcji i szkoleń.

W 2021 r. Miasto utrzymywało 84 obiekty sportowe i rekreacyjne, w tym przeprowadziło 30 remontów. Jakość gminnej infrastruktury mierzona poprzez stosunek obiektów w stanie dobrym i bardzo dobrym do wszystkich obiektów jest stale monitorowana, w minionym roku pozostała bez zmian osiągając wartość 56,2%.

W roku 2021 nadal utrzymywała się trudna sytuacja epidemiczna panująca w Polsce, spowodowana rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, powodującego chorobę COVID-19, udało się jednak pomimo tego reaktywować w bezpiecznym reżimie sanitarnym niektóre wydarzenia sportowe, co znalazło odzwierciedlenie we wzroście wybranych wskaźników.

W roku 2021 zwiększył się o 47,6% w porównaniu do 2020 r. wskaźnik obrazujący udział mieszkańców w organizowanych cyklicznie od wielu lat imprezach sportowych.

W minionym roku zwiększyła się liczba uczestników programów sportowo-rekreacyjnych o 30% w odniesieniu do 2020 r. i jednocześnie zmniejszyła się o ok. 8% liczba osób korzystających z pozaszkolnych zajęć w odniesieniu do 2020 r. Odnotowano także zmniejszenie wartości wskaźnika średniego udziału w zajęciach sportowych i rekreacyjnych prowadzonych w krakowskich klubach z 334 w 2020 r., do 249,8 osób w 2021 r.

W ramach Dziedziny Miasto wspierało także sport wyczynowy współpracując z klubami i związkami sportowymi. Sukcesy sportowców niewątpliwie przekładają się na wzrost zainteresowania społeczeństwa uprawianiem danych dyscyplin sportowych. W 2021 r. w Krakowie funkcjonowało 765 klubów sportowych, w tym 144 stanowiły uczniowskie kluby sportowe. Wsparcie klubów sportowych obejmowało rozwój ich infrastruktury, dofinansowanie zajęć sportowych, jak również przyznawanie stypendiów sportowych.

Łączne wydatki budżetu Miasta Krakowa w 2021 r. na Dziedzinę Sport i rekreacja wyniosły 1,88% wydatków ogółem.

IV.11.1. Wprowadzenie do Dziedziny Sport i rekreacja

W ramach Dziedziny Sport i rekreacja Gmina Miejska Kraków stwarza i zapewnia warunki organizacyjne i infrastrukturalne zapewniające możliwość uprawiania sportu i czerpania z niego korzyści zdrowotnych i rekreacyjnych. Na usługi publiczne realizowane w Dziedzinie Sport i rekreacja składają się zadania bieżące zapewniające dostęp do bazy i oferty sportowej wyodrębnionym grupom klientów np. mieszkańcom zainteresowanym aktywnym i zdrowym trybem życia, w tym w szczególności dzieciom i młodzieży, jak również uczestnikom zajęć klubów sportowych nastawionych na rywalizację i uprawianie sportu wyczynowego. W ramach Dziedziny realizowane są trzy usługi publiczne:

- Zapewnienie dostępności bazy i oferty sportowej i rekreacyjnej (S-1)
- Zapewnienie dzieciom i młodzieży oferty sportowej i rekreacyjnej (S-2)
- Wspieranie inicjatyw w zakresie sportu wyczynowego (S-3)

Rozpoczynając analizę dziedziny sport i rekreacja za 2021 r. należy zwrócić uwagę na trudną sytuację epidemiczną panującą w Polsce przez cały rok, spowodowaną rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, powodującego chorobę COVID-19. Miała ona wpływ również na sport głównie poprzez:

- uniemożliwienie wykonywania aktywności fizycznej związanej ze stylem życia mieszkańców,
- odwołanie wielu imprez, zajęć i zawodów sportowych,
- utratę dochodów organizacji i klubów sportowych poprzez wycofywanie się lokalnych sponsorów oraz zmniejszenie przychodów ze składek członkowskich,
- ograniczony dostęp do bazy sportowej i jej zaplecza,
- uniemożliwienie kontynuowania planów treningowych sportowcom.

Ograniczenia dotyczące aktywności fizycznej wynikające z sytuacji pandemii, miały negatywny wpływ na Dziedzinę oraz na kondycję psychofizyczną mieszkańców. Jak wykazuje wiele badań, ćwiczenia fizyczne pozytywnie wpływają na układ odpornościowy organizmu. Ich znaczenie na przeciwdziałanie zarażaniu się różnymi chorobami, nie tylko COVID-19, jest wymierny. W czasach kryzysu aktywność fizyczna ma zasadnicze znaczenie dla zdrowia psychicznego i fizycznego społeczeństwa.

Wraz z końcem roku 2021 Rada Miasta Krakowa przyjęła Uchwałę LXXV/2120/21 z dnia 15 grudnia 2021 roku zatwierdzającą „Program rozwoju sportu w Krakowie na lata 2021-2025”, który jest dokumentem określającym kierunki rozwoju sportu w Krakowie. Wszystkie dotychczasowe edycje Programu były inicjowane, przygotowywane i procedowane przez grupę Radnych Miasta Krakowa (projekt Komisji Sportu i Kultury Fizycznej). Program obejmuje zarówno problematykę związaną z zapewnieniem infrastruktury sportowej oraz atrakcyjnej oferty sportowej skierowanej do różnych grup docelowych.

Treść i zakres Programu obejmują realizowane w Dziedzinie Sport i rekreacja Usługi publiczne oraz projekty inwestycyjne. W celu realizacji Program wymaga operacjonalizacji i dostosowania do wymagań Zintegrowanego Systemu Zarządzania w Gminie Miejskiej Kraków.

IV.11.2. Charakterystyka usług publicznych

IV.11.2.1. Usługa publiczna S-1 Zapewnienie dostępności bazy i oferty sportowej i rekreacyjnej

W ramach usługi realizowane były zadania związane z utrzymaniem i udostępnianiem gminnych obiektów sportowych i rekreacyjnych oraz z realizacją ogólnodostępnej oferty sportowej tj. imprezy, wydarzenia, akcje, szkolenia.

W 2021 r. Zarząd Infrastruktury Sportowej utrzymywał 84 obiekty sportowe i rekreacyjne, w tym przeprowadził 30 remontów. **Stan gminnej infrastruktury** obrazuje wskaźnik **W4_S** przedstawiający stosunek obiektów w stanie dobrym i bardzo dobrym do wszystkich obiektów.

Wskaźnik W4_S Stan gminnej infrastruktury sportowo – rekreacyjnej:

- 2021: 56,2%
- 2020: 53,7%
- 2019: 53,7%

Miasto dba o stan infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, realizując szereg inwestycji, których zakres omówiony jest w podpunkcie IV.11.3

Ważnym działaniem ukierunkowanym na zwiększenie zainteresowania mieszkańców aktywnym trybem życia były – organizowane cykliczne od wielu lat - imprezy sportowe organizowane przez Zarząd Infrastruktury Sportowej w Krakowie. Do strategicznych imprez, cieszących się dużą popularnością zaliczyć należy: **Tour de Pologne, Bieg Trzech Kopców, Bieg Sylwestrowy, Cracovia Maraton, Vienna Life Lang Team Maratony Rowerowe**. W 2021 roku odbyły się 3 z wyżej wymienionych w pierwszej kolejności.

Atrakcyjność imprez mierzona jest liczbą uczestników, którą obrazuje **Wskaźnik W6_S Atrakcyjność wybranych imprez rekreacyjnych i sportowych**. Przedstawia on średnią arytmetyczną liczby osób uczestniczących w wymienionych wyżej imprezach:

- 2021: 1 107 osób
- 2020: 750 osób
- 2019: 2 370 osób

Wskaźnikiem kontekstowym obrazującym również zainteresowanie mieszkańców Krakowa uprawianiem różnorodnej aktywności fizycznej jest **W2_S Dynamika przyrostu liczby osób uczestniczących w projektach sportowo-rekreacyjnych**, obrazujący zbiorczo liczbę uczestników ogólnodostępnych akcji, wydarzeń, imprez i programów:

- 2021: 252 643 osób
- 2020: 202 878 osób
- 2019: 282 253 osób

Wzrostowy trend powyższych wskaźników jest wynikiem wznowienia sportowych wydarzeń, zawodów, w bezpiecznym reżimie sanitarnym. W 2021 r. - w stosunku do roku poprzedniego – o 47,6% zwiększyła się liczba uczestników imprez i wydarzeń sportowych oraz o 24,5% zwiększyła się liczba uczestników akcji i projektów sportowych.

Wzrost wskaźnika W2_S, jest również wynikiem wprowadzenia przez Wydział Sportu możliwości zdalnego uczestniczenia w treningach dla korzystających z Miejskich Programów Sportowych.

IV.11.2.2. Usługa publiczna S-2 Zapewnienie dzieciom i młodzieży oferty sportowej i rekreacyjnej

Usługa S-2 obejmuje upowszechnianie kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży poprzez miejskie programy sportowe organizowane przez Wydział Sportu UMK oraz pozaszkolne zajęcia sportowo-rekreacyjne oferowane przez: Krakowski Szkolny Ośrodek Sportowy, Międzyszkolny Ośrodek Sportowy Kraków „Wschód”, Międzyszkolny Ośrodek Sportowy Kraków „Zachód”.

Atrakcyjność tych zajęć obrazują wskaźniki W7_S i W8_S przedstawiające frekwencję uczestników w danym roku.

Wskaźnik W7_S Atrakcyjność zajęć miejskich programów rekreacyjno-sportowych (w osobowościach):

- 2021: 215 959
- 2020: 165 784
- 2019: 229 382

Wprowadzenie możliwości prowadzenia zajęć zdalnie lub hybrydowo umożliwiło osiągnięcie stosunkowo zadowalającego poziomu wskaźnika, biorąc pod uwagę panujący w Polsce stan epidemii.

W trudnych momentach 2021 r. spowodowanych licznymi ograniczeniami i zakazami wprowadzono możliwość realizacji zajęć w sposób zdalny lub hybrydowy. Dzięki takiemu zabiegowi stworzonych zostało wiele materiałów szkoleniowych (filmowych, konspektów z ćwiczeniami, zaleceń) oraz spotkań on-line, poprzez realizację których możliwa była kontynuacja edukacji sportowej. Łącznie w ramach oferty miejskich programów sportowych w ramach zajęć stacjonarnych i zdalnych odnotowano **215 958** wejść.

Sytuacja kryzysowa wymusiła również zmiany w organizacji zajęć realizowanych przez miejskie placówki wychowania pozaszkolnego. Powstała baza filmów z ćwiczeniami z poszczególnych dyscyplin sportowych uwzględniająca zróżnicowany poziom uczestników oraz filmy instruktażowe z ćwiczeniami do wykonywania podczas pracy przy biurku.

Wskaźnik W8_S Atrakcyjność pozaszkolnych zajęć sportowych i rekreacyjnych:

- 2021: 16 801 osób
- 2020: 18 314 osób
- 2019: 18 209 osób

W roku 2021 możemy zauważyć zmniejszenie zainteresowania pozaszkolnymi zajęciami sportowo – rekreacyjnymi, pomimo że z wprowadzono zajęcia on-line, a ćwiczenia stacjonarne prowadzone były w reżimie sanitarnym.

W ramach upowszechniania kultury fizycznej, miasto dofinansowywało zajęcia w klubach sportowych zgodnie z celami i zasadami określonymi w ustawie o sporcie oraz ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Wskaźnik W9_S Atrakcyjność zajęć oferowanych przez kluby sportowe (w os./klub):

- 2021: 249,4
- 2020: 334,0
- 2019: 674,0

Negatywny trend wskaźnika W9_S obrazuje nadal trudną sytuację klubów sportowych, jaka panowała nie tylko w Krakowie, ale również w Polsce i na świecie. Niskie dochody, ograniczenia w prowadzeniu zajęć, brak możliwości udziału w zawodach to niektóre z czynników wpływających na obecną kondycję sportu wyczynowego.

IV.11.2.3. Usługa publiczna S-3 Wspieranie inicjatyw w zakresie sportu wyczynowego

Wspieranie sportu wyczynowego jest jednym z elementów współpracy Miasta z klubami i związkami sportowymi. Sukcesy sportowców niewątpliwie przekładają się na wzrost zainteresowania społeczeństwa uprawianiem danych dyscyplin sportu.

Miasto wspiera krakowskie kluby sportowe poprzez dofinansowanie zajęć sportowych w ramach realizacji zadania własnego Gminy Miejskiej Kraków w zakresie sprzyjania rozwojowi sportu. Sport wyczynowy wspierają również działania podejmowane przez Pełnomocnika Prezydenta Miasta Krakowa ds. Rozwoju Kultury Fizycznej.

Rezultaty wspierania sportu wyczynowego w Krakowie obrazuje wskaźnik **W3_S Liczba medali / tytułów zdobytych przez krakowskich sportowców / kluby sportowe**.

Wskaźnik W3_S Liczba medali / tytułów zdobytych przez krakowskich sportowców / kluby sportowe:

- 2021: 43 szt.
- 2020: 1 szt.
- 2019: 49 szt.

W poprzednim roku odbyły się zawody rangi mistrzostw Europy oraz mistrzostw świata, czego konsekwencją był wzrost wartości wskaźnika W3_S.

Wydział Sportu w roku 2021 przeprowadził konkurs projektów dla klubów sportowych na realizację zadania własnego Gminy Miejskiej Kraków w zakresie wspierania rozwoju sportu w Krakowie. Na zadanie przeznaczono łączną kwotę 5 773 065,98 zł.

1. Na podstawie Zarządzenia nr 518/2021 PMK z dnia 03.03.2021 r. na realizację ww. zadania przeznaczono kwotę 5 000 000 zł, zawarto 109 umów na kwotę 5 000 000 zł. Rozliczono umowy na kwotę 4 993 065,98 zł.

2. Na podstawie Zarządzenia nr 1723/2021 PMK z dnia 25.06.2021 r. na realizację ww. zadania przeznaczono kwotę 780 000 zł, rozliczono umowy na kwotę 780 000 zł.

Wydział Sportu przeprowadził również procedurę naboru ofert na podstawie przepisów art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie przeznaczono w roku 2021 kwotę 200 000 zł. Zawarto 22 umowy, z czego rozliczono umowy na kwotę 199 999,99 zł (w tym 8 projektów dzielnicowych).

Wsparcie finansowe zostało udzielone również na realizację lokalnych projektów w ramach zadań bieżących rocznych dzielnic – na podstawie Zarządzenia nr 1317/2021 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 14 maja 2021 r. została udzielona dotacja dla 5 projektów na łączną kwotę 62 620 zł.

Reasumując, w 2021 r. 142 kluby sportowe otrzymały wsparcie na kwotę 6 035 685,97 zł.

W zakresie współpracy z klubami i organizacjami sportowymi określone są zasady, cele priorytetowe i zadania publiczne w obszarze sportu, których realizacja związana jest z ich

finansowaniem z budżetu Gminy Miejskiej Kraków na podstawie przepisów ustawy o sporcie oraz ustawy o działalności pożytku publicznego. Na ten cel przeznaczanych jest corocznie ok. 50% środków budżetu Wydziału Sportu UMK.

W 2021 r. w ramach konkursów grantowych oraz naboru ofert na podstawie przepisów art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie przekazano kwotę 6 035 685,97 zł dla 142 klubów sportowych, których adresatami było 35 419 osób.

W ramach usługi S-3 prowadzone są także Działania Pełnomocnika Prezydenta Miasta Krakowa ds. Rozwoju Kultury Fizycznej. W roku 2021 zrealizował on następujące działania:

- Projekt pn. Ambasadorzy krakowskiego sportu, mający na celu promocję Miasta Krakowa na arenie krajowej i międzynarodowej przez wybitnych sportowców i drużyny klubów krakowskich. Łączna kwota zawartych umów wyniosła 468 978,75 zł.
- Projekt „Promocja piłkarska” – świadczenie usług promocyjnych na rzecz Miasta przez zespoły piłkarskie. Całkowity koszt programu w roku 2021 wyniósł 600 000 zł.
- Działania promujące Miasto Kraków podczas Organizacji Mistrzostw Europy Amputee Football European Championship 2021. Kwota zawartych umów wynosiła 1 162 867 zł.
- Podjęto działania w ramach III Igrzysk Europejskich 2023. Łączna kwota umów zleceń wynosiła: 24 625 zł.

Zorganizowanie 35 wydarzeń sportowych o łącznej kwocie 690 500 zł

IV.11.3. Wybrane inwestycje w dziedzinie Sport i rekreacja

W 2021 roku zrealizowano w ramach dziedziny następujące wybrane zadania inwestycyjne:

Zakończono realizację m. in.:

- basenu przy ul. F. Eisenberga,
- basenu przy Szkole Podstawowej Nr 155 os. 2 Płk. Lotniczego 21,
- kompleksu sportowo- rekreacyjnego przy ZS Nr 1- ul. Ułanów 3.
- zespołu boisk przyszkolnych Zespołu Szkół i Placówek pn. „Centrum dla Niewidomych i Słabowidzących” przy ul. Tynieckiej 6,
- placu zabaw oraz boiska rekreacyjnego przy Szkole Podstawowej Nr 158, ul. Strąkowa 3a,
- wielofunkcyjnego boiska sportowego wraz z oświetleniem w rejonie ulic Lubostroń/Kolista,
- wymianę istniejących nawierzchni na nowe nawierzchnie bezpieczne wraz z elementami towarzyszącymi- Szkoła Podstawowa Nr 114, ul. Łąkowa 31,
- budowę placu zabaw przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 9 ul. Seniorów Lotnictwa,
- rewitalizację boisk przyszkolnych i terenów sportowo-rekreacyjnych przy filii Szkoły Podstawowej Nr 129, os. Na Stoku 34,
- przebudowę budynków Klubu Zwierzyniecki KS wraz z zagospodarowaniem terenu i dostawą wyposażenia,
- przebudowę Klubu Sportowego Tramwaj,
- modernizację "Orlików" przy ul. E. Jerzmanowskiego oraz przy al. A. Dygasińskiego,
- budowę siłowni przy Kolejowym Klubie Wodnym 1929,
- modernizację pomieszczeń szatniowych w budynku klubowym KS Orzeł Piaski Wielkie ul. Niebieska 2,

- budowę oświetlenia boiska sportowego na terenie Ludowego Klubu Sportowego "Zjednoczeni-Złomex",
- budowę instalacji fotowoltaicznej na budynku Klubu Sportowego Bieżanowianka,
- modernizację modułów szatniowych Com Com Zone, ul. T. Ptaszyckiego 6.

Kontynuowane były inwestycje wieloletnie m. in.:

- hala sportowa przy Szkole Podstawowej Nr 151, ul. W. Lipińskiego 2,
- sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej Nr 26, ul. I. Krasickiego 34,
- hala sportowa przy Szkole Podstawowej Nr 74 ul. Branickiej 26,
- budowa boiska sportowego ze sztuczną trawą wraz z infrastrukturą techniczną przy ul. T. Ptaszyckiego,
- rewitalizacja boisk przyszkolnych.

W ramach projektu „Małopolska Infrastruktura rekreacyjno-sportowa MIRS 2021” otrzymano pomoc finansową w wysokości 124 660 zł, (w formie dotacji) z budżetu Województwa Małopolskiego dla wymienionych poniżej inwestycji:

- Rewitalizacja boisk przy Szkole Podstawowej Nr 114, ul. Łąkowa
- Budowa urządzeń sportowo- rekreacyjnych przy Zespole szkolno-Przedszkolnym Nr 1 ul. Myśliwska

Ze środków budżetu państwa skierowanych do Ministerstwa Sportu i Turystyki uzyskano wsparcie finansowe w kwocie 1.800.000 zł dla inwestycji „Budowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej Nr 151, ul. W.Lipińskiego 2.”

- Uchwałą nr LXXV/2088/2021 Rady Miasta Krakowa z dnia 15 grudnia 2021 ustanowiono kwotę 6.911.841 zł jako niewygasającą z upływem roku 2021. Ostateczny termin wydatkowania tych środków- 30.06.2022 roku.

IV.11.4. Finanse

Tabela IV.11.2. Wydatki w Dziedzinie Sport i rekreacja zrealizowane w 2021 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (%)
Ogółem	140 442 813	100
Dokapitalizowanie spółek miejskich	19 500 000	13,88
Wydatki inwestycyjne	57 547 349	40,98
Wydatki bieżące	63 395 464	45,14

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Tabela IV.11.3. Wydatki w Dziedzinie Sport i rekreacja zrealizowane w 2021 roku w podziale na usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	140 442 813	100
Zapewnienie dostępności bazy i oferty sportowej i rekreacyjnej (S-1)	20 033 151	14,26
Zapewnienie dzieciom i młodzieży oferty sportowej i rekreacyjnej (S-2)	38 176 110	27,18
Wspieranie inicjatyw w zakresie sportu wyczynowego (S-3)	3 234 770	2,30
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	78 998 782	56,25

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

IV.12. TRANSPORT

Streszczenie: Transport

Współczesne miasta, w tym Miasto Kraków, stoją przed wyzwaniem rozwoju tzw. zrównoważonej mobilności miejskiej, oznaczającej zapewnienie mieszkańcom swobodnego przemieszczania się, komunikowania, handlu i nawiązywania kontaktów, w taki sposób, by nie zaburzyć dobrobytu w aspekcie społecznym, środowiskowym i gospodarczym. Gmina Miejska Kraków próbuje sprostać temu wyzwaniu, sukcesywnie i z powodzeniem wdrażając działania mające na celu poprawę jakości usług transportowych oraz realizując inwestycje w infrastrukturę i środki transportu, za pomocą których może być realizowana mobilność mieszkańców. Szczególnie istotną kwestią jest taki rozwój systemów transportowych, który umożliwia i zachęca do odbywania podróży środkami transportu alternatywnymi dla samochodu osobowego (transport publiczny, rower, podróże piesze). Taki sposób przemieszczania się pozwala minimalizować negatywne skutki mobilności w tym emisję szkodliwych zanieczyszczeń, hałasu, liczbę wypadków komunikacyjnych oraz ogranicza wykorzystanie przestrzeni miejskiej przez środki transportu i infrastrukturę. Powyższe działania prowadzą do poprawy jakości życia mieszkańców, będącej ostateczną miarą rozwoju miasta. Wdrażane przez Gminę Miejską Kraków środki polityki transportowej coraz częściej uwzględniają powyższe założenia, a ich efektem jest ciągła poprawa standardów obsługi pasażerów komunikacji miejskiej, warunków podróży odbywanych aktywnymi środkami mobilności i przy wykorzystaniu systemu P&R. Najważniejsze działania zmierzające do rozwijania przyjaznego, ekologicznego i efektywnego systemu transportowego w Krakowie w 2021 roku skierowane były na:

- zwiększenie udziału ekologicznych form mobilności – m.in. na koniec 2021 roku Kraków dysponował nowoczesnym taborom: 79 autobusów elektrycznych, 382 wagony tramwajowe,
- stałe inwestycje dotyczące taboru transportu zbiorowego – średni wiek dla taboru autobusowego wyniósł 7,8 lat, a dla taboru tramwajowego 30,5 lat,
- rozwój i modernizację linii tramwajowych, udział zmodernizowanych torowisk w sieci transportu szynowego – 92,1 % na koniec 2021 roku.
- integrację różnych form transportu, ograniczanie indywidualnego ruchu samochodowego – powstały odcinki infrastruktury udostępnione dla ruchu rowerowego w ramach realizacji inwestycji dot. Trasy Łągiwnickiej, ul. Igołomskiej za pomocą zmian organizacji ruchu w roku 2021 wprowadzono kontraruch rowerowy na 16 odcinkach ulic, zamontowano 1 720 szt. stojaków rowerowych oraz 9 wiat rowerowych.

Działania te były realizowane w kontekście dalszego utrzymywania się trendu wzrostowego liczby zarejestrowanych samochodów osobowych. W stosunku do 2020 roku w 2021 roku nastąpił wzrost liczby samochodów o 18 790, przez co wskaźnik motoryzacji dla samochodów osobowych wynosił 703 pojazdy na 1000 mieszkańców – kolejny wzrost o 3 punkty procentowe w skali roku.

Aby zrealizować cele „SRK 2030” i związanej z nimi Polityki Transportowej dla Miasta Krakowa, Miasto realizowało Programy strategiczne i Usługi publiczne zmierzające do zwiększenia mobilności mieszkańców, podnoszenia jakości usług transportowych, zapewnienia równowagi w zakresie gospodarowania przestrzenią miejską, ograniczenia negatywnych skutków dla środowiska – w szczególności poprawy jakości powietrza, obniżania poziomu hałasu czy zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego.

W 2021 roku w szczególności wiosną, w obliczu stale trwającej pandemii COVID-19 oraz restrykcji, mobilność mieszkańców spadła zarówno w zakresie liczby wykonywanych podróży jak również wyboru środków transportu. Skutkiem obostrzeń i zmiany stylu życia, konieczności zachowania dystansu społecznego oraz braku zaufania w kwestii bezpieczeństwa był odpływ

pasażerów transportu zbiorowego, powodujący dramatyczny spadek wpływów z biletów stanowiących dochód Gminy. Wielu mieszkańców zaczęło częściej korzystać z własnego samochodu, ale część z nich udało się, dzięki takim działaniom jak dodatkowe drogi dla rowerów na ul. Grzegórzeckiej czy Moście Grunwaldzkim, zachęcić do korzystania z roweru. Niemniej jednak pandemia została odzwierciedlona w wartościach wielu analizowanych wskaźników, szczególnie tych związanych z użytkowaniem środków transportu zbiorowego.

Problemy zrównoważonego systemu transportu w obliczu trwającej pandemii COVID-19 oraz restrykcji obrazują wybrane dane dotyczące 2021 roku:

- w minionym roku odnotowano nieznaczny wzrost liczby pasażerów obsługiwanych przez krakowskie lotnisko – 3 072 074 osób to tylko 18% wzrost liczby podróżnych w stosunku do roku 2020,
- liczba pasażerów Komunikacji Miejskiej w Krakowie – 256 mln osób to zaledwie 16% wzrost liczby pasażerów w stosunku do roku 2020.

W budżecie Miasta Krakowa nakłady na Dzielnicę Transport stanowią trzeci w kolejności najwyższy udział w wydatkach – w roku 2021 wynosił **18,9%**.

IV.12.1. Wprowadzenie do Dziedziny Transport

Dziedzina zarządzania Transport obejmuje działania związane z Polityką Transportową dla Miasta Krakowa w celu stworzenia warunków do sprawnego i bezpiecznego przemieszczania osób i towarów przy ograniczeniu szkodliwego wpływu na środowisko naturalne i warunki życia mieszkańców oraz poprawę dostępności komunikacyjnej w obrębie miasta, jak również terenów obszaru metropolitalnego (na terenie 17 gmin, które przystąpiły do Porozumienia), w warunkach zrównoważonej mobilności.

Cele, priorytety i kierunki rozwoju krakowskiego systemu transportowego określa „Polityka Transportowa dla Miasta Krakowa na lata 2016–2025” przyjęta Uchwałą Nr XLVII/848/16 Rady Miasta Krakowa z 8 czerwca 2016 r. w sprawie przyjęcia Polityki Transportowej dla Miasta Krakowa na lata 2016 – 2025.

Zakres działań Miasta w Dziedzinie wyznaczają trzy Usługi publiczne w zakresie zadań bieżących:

- Zarządzanie transportem zbiorowym (T-1)
- Zarządzanie infrastrukturą transportową (T-2)
- Zarządzanie ruchem (T-3)

dwa Programy strategiczne stanowiące operacjonalizację Polityki Transportowej dla Miasta Krakowa oraz narzędzia realizacji „Strategii Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030”:

- PS/T1/2013 Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Gminy Miejskiej Kraków oraz gmin sąsiadujących, z którymi Gmina Miejska Kraków zawarła porozumienie w zakresie organizacji publicznego transportu zbiorowego
- PS/T3/2012 Program obsługi parkingowej dla Miasta Krakowa

oraz Dokument Kierunkowy:

- PS/T2/2015 Studium podstawowych tras rowerowych – do końca 2019 roku funkcjonował jako Program, po zakończeniu obowiązywania zmienił charakter na dokument kierunkowy, który jest realizowany za pomocą wiązki projektów.

IV.12.2. Programy strategiczne

Plan zrównoważonego rozwoju transportu zbiorowego dla Gminy Miejskiej Kraków i Gmin sąsiadujących PS/T1/2013

Podstawa prawna: Uchwała Nr LXXX/1220/13 Rady Miasta Krakowa z 28 sierpnia 2013 roku.
Daty obowiązywania: od 8 sierpnia 2013 r. do 31 grudnia 2024 r.

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe programu (PS/T1/2013) określa **Deklaracja wyników**, którą sformułowano jako:

- „Zaplanowanie do 2024 roku przewozów o charakterze użyteczności publicznej, realizowanych na obszarze Miasta Krakowa i gmin sąsiednich, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju transportu

poprzez:

- wyznaczenie sieci i obszaru komunikacji pasażerskiej w ramach publicznego transportu zbiorowego,
- zapewnienie dostępności do usług transportu publicznego, w tym dla osób z niepełnosprawnościami,
- zapewnienie wysokiej jakości usług transportu publicznego w celu stworzenia realnej alternatywy dla realizacji podróży samochodami osobowymi,
- integrację transportu miejskiego z transportem regionalnym m.in. w zakresie taryfowo - biletowym, koordynacji rozkładów jazdy, informacji o usługach oraz budowę integracyjnych węzłów przesiadkowych,

- zmniejszenie negatywnego oddziaływania transportu na środowisko (budowa trakcji elektrycznych, wymiana autobusów na spełniające coraz bardziej restrykcyjne normy emisji spalin),
- utrzymanie założonej efektywności ekonomiczno-finansowej komunikacji miejskiej w ramach określonej polityki transportowej

tak, aby:

- udział transportu zbiorowego w przewozach osób na obszarze Miasta Krakowa i gmin sąsiednich był nie mniejszy niż na poziomie 60%,
- zapewnić powstanie wszystkich linii tramwajowych planowanych w WPF i Studium zagospodarowania przestrzennego do 2024 roku,
- zapewnić realizację wszystkich planowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych do roku 2024 (100% = 25),
- udział torowisk zmodernizowanych był na jak najwyższym poziomie”.

Tabela IV.12.1. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Planu zrównoważonego rozwoju transportu zbiorowego dla Gminy Miejskiej Kraków i Gmin sąsiadujących na lata 2013-2024 (PS/T1/2013)

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2024 r.	2020	2021
Udział transportu zbiorowego w przewozach osób na obszarze Miasta Krakowa i gmin sąsiednich był nie mniejszy niż na poziomie 60%	W2_T Udział transportu zbiorowego w podziale zadań przewozowych	Trend rosnący. Wartość znamienita 60%	20%	Brak badań społecznych „Barometru Krakowskiego” w 2021
Zapewnić powstanie wszystkich linii tramwajowych planowanych w WPF i Studium zagospodarowania przestrzennego do 2024 r.	W10_T Dynamika zmian gęstości sieci transportu zbiorowego - geograficzna	Trend rosnący. Wartość znamienita 0,06 km	0,02 km	0,02 km
Zapewnić realizację wszystkich planowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych do roku 2024 (100% = 25)	W13_T Realizacja zintegrowanych węzłów przesiadkowych	Trend rosnący Wartość znamienita 100%	b.d.	14,29%
Zapewnić realizację do 2024 wszystkich planowanych miejsc parkingowych w systemach P&R i B&R	W16_T Stopień realizacji liczby miejsc postojowych w systemie P&R	Trend rosnący. Wartość znamienita 100%	16,90%	17,67%
Udział torowisk wymagających modernizacji był jak najniższy	W4_T Długość zidentyfikowanych torowisk wymagających modernizacji	Trend spadkowy. Wartość znamienita 10%	26,76%	10,06%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W 2021 roku w ramach Programu realizowano 22 zadania, w tym 18 zadań inwestycyjnych i 4 zadania bieżące związane z obsługą projektów inwestycyjnych, realizacją usług przewozowych w zakresie transportu publicznego na terenie Krakowa i gmin aglomeracji krakowskiej, zadań projektowych służących m.in. zmianie zachowań komunikacyjnych mieszkańców, planowaniu i promowaniu zrównoważonej mobilności oraz dążeniu do bardziej zrównoważonego systemu transportowego miasta. Zadania inwestycyjne realizowane w ramach Programu służyły rozwojowi infrastruktury transportu zbiorowego poprzez budowę i modernizację linii tramwajowych, budowę przystanków Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej, budowę węzłów przesiadkowych wraz z zintegrowanymi z nimi parkingami typu P+R, rozwój sieci drogowo – ulicznej z uwzględnieniem III obwodnicy.

W 2021 roku Kraków posiadał **5 zintegrowanych węzłów przesiadkowych (P+R)**. W 2021 roku oddano do użytku inwestycję P+R Mydlniki Wapiennik, liczba miejsc postojowych (wskaźnik W16_T) wzrosła względem roku 2020.

Łączne nakłady na realizację Programu w 2021 roku wyniosły 945,519,701 zł, z czego 640,493,879 zł stanowiły wydatki bieżące, a 305,025,822 zł wydatki inwestycyjne.

Przykładowe zadania inwestycyjne realizowane w programie w 2021 roku:

- Budowa linii tramwajowej KST, etap III (os. Krowodrza Górka - Górka Narodowa) wraz z budową dwupoziomowego skrzyżowania w ciągu ul. Opolskiej
- Rozbudowa al. 29 Listopada (odc. ul. Opolska - granica miasta)
- Rozbudowa ul. Igołomskiej w Krakowie
- Przebudowa stacji kolejowej SKA "Kraków Swoszowice" wraz z budową parkingu typu Park & Ride (ZIT)
- Budowa Trasy Łagiewnickiej (węzeł "Ruczaj" - węzeł "Łagiewniki") wraz z linią tramwajową
- Budowa wiat przystankowych na terenie miasta Krakowa
- Budowa linii tramwajowej KST, etap IV (ul. Meissnera - Mistrzejowice)
- Rozbudowa ul. Kocmyrzowskiej
- Budowa przystanku kolejowego SKA "Kraków Prądnik Czerwony" wraz z budową parkingu typu Park & Ride (ZIT)
- Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego wraz z parkingiem P&R Bronowice oraz terminalem autobusowym (ZIT)
- Budowa ul. Lema wraz z przebudową skrzyżowań: z al. Jana Pawła II i ul. J. J. Meissnera oraz z al. Pokoju

Studium podstawowych tras rowerowych PS/T2/2015

Podstawa prawna: Uchwała Nr CIX/1493/10 Rady Miasta Krakowa z 22 września 2010 roku w sprawie przyjęcia „Programu Inwestycji - Studium Podstawowych Tras Rowerowych” (z późn.zm.).

Studium podstawowych tras rowerowych obecnie funkcjonuje jako Dokument Kierunkowy - (Daty obowiązywania Programu: od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2019 roku) – do końca 2019 roku funkcjonował jako Program, po zakończeniu obowiązywania zmienił charakter na dokument kierunkowy, którego realizacja odbywa się za pomocą wiązki projektów. Projekty mają za zadanie realizację założeń Polityki rowerowej Miasta Krakowa.

Założenia dokumentu skupiają się na realizacji celu jakim jest: skomunikowanie za pomocą tras rowerowych terenów Miasta Krakowa o różnym przeznaczeniu funkcjonalnym z terenami w gminach sąsiednich, w tym z terenami zielonymi i rekreacyjnymi.

Realizowane wiązki projektów dotyczą przede wszystkim; budowy i modernizacji ścieżek rowerowych, budowy i modernizacji wydzielonych dróg rowerowych, budowy i modernizacji ciągów pieszo – rowerowych oraz wyznaczania obszarów i tras oznaczonych znakiem „Tempo 30”

W roku 2021 w ramach umów infrastrukturalnych oraz inwestycji, dla których realizatorem był Zarząd Dróg Miasta Krakowa powstały drogi dla rowerów w następujących lokalizacjach:

- wzdłuż ul. Przyjaźni Polsko-Węgierskiej
- wzdłuż ul. ul. Puskarskiej
- wzdłuż ul. Walerego Sławka
- wzdłuż ul. Banacha/Zauchy
- wzdłuż Klimeckiego
- na wjeździe ul. Medveckiego
- wzdłuż ulic: J. Babińskiego i ul. Skotnickiej od ul. K. Bunscha do ul. Trockiego
- od ul. Reduta do istniejącego pasa drogowego ul. Rozrywka

W 2021 roku powstało łącznie ok. 2 km tras rowerowych.

W ramach realizacji inwestycji dotyczącej Trasy Łagiewnickiej, ul. Igołomskiej powstały odcinki infrastruktury udostępnione dla ruchu rowerowego. Długości tej infrastruktury nie zostały ujęte w ilości kilometrów oddanych do użytku w 2021 roku, ponieważ są to inwestycje wieloetapowe i wieloletnie. Odnośnie zlikwidowanych ścieżek rowerowych w 2021 roku w wyniku przebudowy dróg lub budowy nowych układów drogowych i torowych fragmenty infrastruktury rowerowej zostały na czas prowadzonych prac wyłączone z użytkowania. W ramach zmian organizacji ruchu, tam gdzie to technicznie jest możliwe, wprowadzane są objazdy w ruchu ogólnym lub dedykowane objazdy dla ruchu rowerowego. Ponadto, w ramach wprowadzonych zmian organizacji ruchu w związku z podwyższeniem dopuszczalnej prędkości powyżej 50 km/godz., gdzie zaistniały zmiany organizacji ruchu likwidujące oznakowanie dróg dla rowerów a chodnik ma co najmniej szerokość 2 m, ruch rowerowy może nadal się odbywać po wydzielonych ciągach na podstawie przepisów Prawa o ruchu drogowym.

Za pomocą zmian organizacji ruchu w roku 2021 wprowadzono kontraruch rowerowy na 16 odcinkach ulic o łącznej długości 3,4 km.

W roku 2021 zostało zamontowanych 1 720 szt. stojaków rowerowych.

W 2021 roku w ramach zadania inwestycyjnego ZTP w Krakowie zamontowano 4 wiaty rowerowe na terenie Dzielnicy XII i XIII w następujących lokalizacjach:

- przy ul. Konrada Wallenroda pomiędzy parkingiem a skate parkiem;
- przy parkingu w rejonie budynku nr 14 ul. Kurczaba;
- w rejonie Boiska Baszta pomiędzy ul. Aleksandry a ul. Mała Góra;
- przy terminalu autobusowym Łagiewniki.

Każda z ww. wiat ma na wyposażeniu 9 stojaków rowerowych.

W ramach inwestycji ZDMK zostało ustawionych 5 wiat rowerowych z łączną liczbą 30 stojaków. Zadaszenia zostały zlokalizowane na terenie pętli autobusowej „Mydlniki Wapiennik P+R” (4 wiaty) oraz przy ul. B Czerwieńskiego (1 wiat).

Łączne nakłady na realizację projektów inwestycyjnych dotyczących infrastruktury rowerowej w 2021 roku wyniosły 40 963 006 zł, w tym 40 139 111 zł stanowiły wydatki inwestycyjne.

Program obsługi parkingowej dla Miasta Krakowa PS/T3/2012

Podstawa prawna: Uchwała Nr LIII/723/12 Rady Miasta Krakowa z 29 sierpnia 2012 roku, w sprawie przyjęcia programu parkingowego dla Miasta Krakowa.

Daty obowiązywania: od 29 sierpnia 2012 roku do 31 grudnia 2030 roku.

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe programu (PS/T3/2012) określa **Deklaracja wyników**, którą sformułowano jako: „Stworzenie do 2030 r. dogodnej dla użytkowników transportu indywidualnego siatki parkingów, celem umożliwienia zachowania równowagi pomiędzy dostępnością i przepustowością układu drogowego a chłonnością parkingów, oraz zwiększenie udziału w podróżach i efektywności publicznego transportu zbiorowego,

poprzez:

- zintegrowanie systemu parkowania z systemami transportu drogowego i publicznego miasta i obszaru metropolitalnego,
- kształtowanie polityki parkingowej w zgodzie z polityką kształtowania zróżnicowanego stopnia dostępności miasta dla samochodów,
- organizowanie parkingów dla samochodów osobowych jako elementu systemu P+R (Parkuj i Jedź) w ramach węzłów integrujących różne środki transportu,
- ograniczanie lub eliminowanie parkowania na ulicach istotnych dla ruchu pieszego,
- promowanie miejsc parkingowych w parkingach kubaturowych,
- wprowadzenie preferencji cenowych dla stałych mieszkańców Obszaru Płatnego Parkowania,

tak, aby:

- zapewnić docelowo poziom realizacji 4 070 miejsc postojowych w systemie P+R,
- zapewnić docelowo poziom wykorzystania miejsc postojowych na parkingu P+R na poziomie nie mniejszym niż 70%.”

Tabela IV.12.3. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Programu obsługi parkingowej dla Miasta Krakowa na lata 2012-2030 (PS/T3/2012)

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2030 r.	2020	2021
zapewnić roczną dynamikę przyrostu parkingów P&R na poziomie minimum 2	W16_T Stopień realizacji liczby miejsc postojowych w systemie P&R	Trend rosnący. Wartość znakomita 100%.	16,90%	17,67%
zapewnić poziom wykorzystania miejsc postojowych na parkingu P&R na poziomie nie mniejszym niż 70%	W6_T Wykorzystanie miejsc postojowych w systemie P&R	Trend rosnący. Wartość znakomita 90%	30,78%	31,65%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Program obsługi parkingowej dla Miasta Krakowa jest komplementarny z Programem „Plan zrównoważonego rozwoju transportu zbiorowego dla Gminy Miejskiej Kraków i Gmin sąsiadujących” (PS/T1/2013). Pełna ocena polityki parkingowej Miasta wymaga połączenia rezultatów, zadań i nakładów finansowych dotyczących parkingów realizowanych w obu Programach. Dlatego dla oceny skuteczności tych działań wykorzystywany jest ten sam wskaźnik strategiczny **W16_T Stopień realizacji liczby miejsc parkingowych w systemie P+R** z wartością docelową zakładającą wybudowanie 4 070 miejsc parkingowych w systemie P+R. W roku 2021 zakończono realizację zadania pn. „Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego P+R/B+R – Rząska – Mydlniki – Wapiennik w formule zaprojektuj i zbuduj”. Całkowita liczba miejsc postojowych realizowana w ramach inwestycji wynosi 87 miejsc postojowych dla samochodów osobowych, w tym 6 miejsc dla osób niepełnosprawnych oraz 2 miejsca wyposażone w dystrybutory do ładowania pojazdów elektrycznych oraz 2 miejsca dla TAXI.

Na koniec 2021 roku w Krakowie było 719 miejsc parkingowych w systemie P+R (wartość wskaźnika W16_T wyniosła 18%).

Łączne nakłady na realizację Programu w 2021 roku wyniosły 220 810 zł

IV.12.3. Charakterystyka usług publicznych

IV.12.3.1. Usługa publiczna T-1 Zarządzanie transportem zbiorowym

Organizowanie i zarządzanie przewozami o charakterze użyteczności publicznej na liniach komunikacyjnych objętych porozumieniami na obszarze miasta Krakowa i aglomeracji krakowskiej w 2021 r. realizowane było przez Zarząd Transportu Publicznego w Krakowie (ZTP). W 2021 roku usługi przewozowe na terenie Krakowa świadczyło dwóch operatorów: Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne S.A. w Krakowie oraz firma Mobilis sp. z o.o., którzy obsługują na podstawie umów zawartych z Gminą Miejską Kraków linie autobusowe (MPK i Mobilis) oraz tramwajowe (MPK) funkcjonujące w ramach systemu Komunikacji Miejskiej w Krakowie. Przewozy były wykonywane na terenie Krakowa oraz 17 gmin aglomeracji krakowskiej w ramach zawartych porozumień międzygminnych.

Łącznie obaj operatorzy obsługiwali 192 linii autobusowych (razem z liniami nocnymi i sezonowymi).

MPK SA obsługiwało również 28 linii tramwajowych, o łącznej długości 365 km.

W 2021 roku autobusy komunikacji zbiorowej przejechały łącznie 42 682 938 wozokilometrów (na liniach)

W 2021 roku krakowskie tramwaje przejechały łącznie 15 288 010 pociągokilometrów (bez dojazdów)

W roku 2021 nieznacznie wzrosła liczba pasażerów przewiezionych komunikacją zbiorową w stosunku do roku ubiegłego, co przedstawia Miernik M16_T Liczba osób korzystających z transportu zbiorowego. Pandemia COVID-19 w 2020 roku zakończyła trend wzrostowy w tym obszarze w roku 2021 odnotowano zaledwie 16% wzrost liczby pasażerów:

- **2021: 256 mln osób**
- 2020: 220 mln osób
- 2019: 416 mln osób

Zmiany w komunikacji miejskiej

W 2021 r. uruchomiona została nowa linia nr 121 zapewniająca obsługę komunikacją miejską osiedla Kliny Poranne (rejon ul. Homolacsa i Pronaszków). Oddano także do użytku nową pętlę autobusową „Mydlniki Wapiennik P+R” zlokalizowaną w sąsiedztwie przystanku kolejowego „Kraków Mydlniki Wapiennik”, do której przedłużono linie nr 139 i 601. Ponadto, dokonano reorganizacji linii autobusowej nr 133, która została skrócona do pętli „Nowy Bieżanów Południe”, zaś obsługę starej części Bieżanowa przejęła nowa linia nr 153. Dzięki temu poprawiła się punktualność kursowania komunikacji miejskiej w tych rejonach.

Zmiany w komunikacji aglomeracyjnej

W 2021 r. wprowadzone zostały znaczące zmiany w komunikacji aglomeracyjnej, m.in. zostały uruchomione dwie nowe przyspieszone linie aglomeracyjne 307 oraz 337 tzw. agloekspresy, które zapewniają częste i szybkie połączenie z Krakowem dla mieszkańców Gmin Zielonki

i Michałowice. Ponadto do obsługi Komunikacją Miejską w Krakowie zostały włączone nowe obszary – na terenie Gminy Wieliczka miejscowość Podstolice (wydłużenie linii 214) oraz osiedle Bogucice (uruchomienie linii 284), a na terenie Gminy Kocmyrzów-Luborzyca – miejscowość Rawałowice (wydłużenie linii 262).

Linie rekreacyjne

Nowością w ofercie Komunikacji Miejskiej w Krakowie w 2021 roku były uruchomione w sezonie wiosenno-letnim linie rekreacyjne zapewniające dojazd dla mieszkańców Krakowa do atrakcyjnych miejsc w Krakowie i okolicach, m.in. do Ojcowskiego Parku Narodowego, Puszczy Niepołomickiej oraz nowego krakowskiego kąpieliska w Przylasku Rusieckim.

IV.12.3.2. Usługa publiczna T-2 Zarządzanie infrastrukturą transportową

Główne elementy infrastruktury transportowej to sieć dla taboru autobusowego i tramwajowego, sieć drogowo-uliczna, parkingi, w tym parkingi P+R, układy ciągów i stref ruchu pieszego oraz trasy ruchu rowerowego.

Tabor autobusowy i tramwajowy

W 2021 roku MPK S.A. w Krakowie posiadało **382 tramwaje** oraz **636 autobusów**; natomiast drugi z operatorów – Mobilis Sp. z o.o. posiadał 79 autobusów. Każdej doby w ruchu pozostają 274 tramwaje i 487 autobusów. **Średni wiek taboru tramwajowego to 30,49 lat, natomiast autobusowego – 5,97 lat (dotyczy MPK S.A. w Krakowie). Średni wiek taboru autobusowego to 7,8 lat (dotyczy Mobilis).**

Stale modernizowany tabor tramwajowy wykazuje w tym roku tendencję poprawy wieku pojazdów mimo to wymaga dalszych inwestycji – **Wskaźnik W44_T Udział taboru tramwajowego powyżej 15 lat** to 65% w 2021 roku, 73% w 2020 roku. **Udział taboru autobusowego powyżej 10 lat (Wskaźnik W43_T)** w 2021 roku to 17%, nieco gorsza wartość w stosunku do roku poprzedniego (13% w 2020 roku).

Ważniejsze inwestycje zrealizowane w 2021 r

- Zakupy taboru autobusowego:

W lutym 2021 roku stan inwentarzowy MPK S.A. w Krakowie zwiększył się o 2 autobusy mini wyposażone w silniki spełniające poziom emisji spalin Euro 6, które zakupiono na podstawie umowy zawartej w 2020 roku. Autobusy mają długość około 6 metrów. Są to pojazdy niskopodłogowe, wyposażone w klimatyzację oraz porty USB, umożliwiające ładowanie baterii telefonów, tabletów i innych urządzeń mobilnych. Ich zakup zrealizowano w celu uzupełnienia liczby taboru do obsługi linii, na których ze względu na warunki techniczne infrastruktury drogowej, mogą kursować wyłącznie autobusy tego typu. Ponadto autobusy te umożliwią dostosowywanie oferty przewozowej do popytu, pozwalając na skierowanie taboru o mniejszej pojemności w rejony, gdzie zapotrzebowanie na przewozy jest niższe. W grudniu 2021 roku zakupiono 1 standardowy autobus marki Mercedes-Benz Conecto. Autobus jest dostosowany do przewozu osób z ograniczoną mobilnością. Jest to pojazd niskopodłogowy, który posiada wydzieloną przestrzeń dla dwóch osób poruszających się na wózkach. Autobus został wyposażony w klimatyzację, monitoring, automat biletowy oraz system informacji pasażerskiej złożony z tablic wyświetlających trasę i głosowego zapowiadania przystanków. Ponadto zakupiono 1 autobus standardowy hybrydowy, który był wcześniej przedmiotem najmu, podczas którego potwierdził swoje wysokie walory użytkowe. Jako pojazd hybrydowy charakteryzował się niskim zużyciem paliwa oraz dużą niezawodnością. Autobus ten posiada dodatkową funkcjonalność pozwalającą na obszarowe wyłączanie napędu spalinowego i przejazd tylko na zasilaniu elektrycznym, dzięki czemu możliwy jest bezemisyjny przejazd w pobliżu szpitali, szkół, parków, itp. W 2021 roku odebrano i skierowano do ruchu 50 sztuk elektrycznych, zeroemisyjnych autobusów do obsługi systemu Komunikacji Miejskiej w Krakowie, w ramach umowy zawartej w dniu 25 maja 2020 roku z Solaris Bus & Coach Spółka z o.o. Zakup był realizowany w celu zapewnienia odpowiedniego udziału autobusów zeroemisyjnych we flocie pojazdów Spółki, zgodnie z wymaganiami „Ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych” oraz był objęty dofinansowaniem UE z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, Działanie 6.1 Rozwój publicznego transportu zbiorowego w miastach. Nowe autobusy elektryczne są wyposażone w klimatyzację, monitoring, system informacji pasażerskiej, platformy ułatwiające wsiadanie i wysiadanie osobom o ograniczonej mobilności oraz bezemisyjny system ogrzewania.

- Zakupy i modernizacje taboru tramwajowego:

W 2021 roku stan inwentarzowy taboru tramwajowego zwiększył się o 30 sztuk niskopodłogowych, przegubowych wagonów tramwajowych Tango Kraków Lajkonik, których zakup był dofinansowany z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020. Nowe niskopodłogowe tramwaje mają długość 33,4 m i szersze drzwi, które umożliwiają szybszą wymianę pasażerów na przystankach. Są wyposażone w klimatyzację, monitoring, oświetlenie ledowe wnętrza oraz nowoczesny system informacji pasażerskiej złożony z głosowego zapowiadania przystanków i tablic wyświetlających trasę przejazdu. W każdym z pojazdów jest zamontowana specjalna platforma, która ułatwia wsiadanie i wysiadanie osobom o ograniczonej mobilności. W wagonach zamontowano automaty biletowe, porty USB umożliwiające ładowanie urządzeń mobilnych, system liczenia pasażerów, umożliwiający pomiar liczby przewożonych osób i zidentyfikowanie tras, na których konieczne jest np. zwiększenie częstotliwości kursów. Specjalna konstrukcja jezdnia ram wózków zapewnia zmniejszenie zużycia kół oraz torowiska, a także wpływa na zmniejszenie drgań

emitowanych podczas jazdy, podnosząc jednocześnie komfort podróżowania. Nowe tramwaje dzięki zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań zapewniają bezpieczny przejazd. Każdy wagon jest wyposażony w tzw. absorbery energii, które będą minimalizować skutki kolizji z innymi pojazdami. Dwa wagony z partii 50 sztuk są wyposażone w odpowiednie zasobniki energii, umożliwiające jazdę bez korzystania z sieci trakcyjnej na odcinku do 3 km.

W 2021 roku modernizacją pięciu wagonów GT8S zakończono projekt modernizacji wszystkich wagonów tego typu. W latach 2016-2021 zmodernizowano 28 tramwajów dwukierunkowych typu GT8, wyposażając je w człon niskopodłogowy, platformę najazdową dla wózków inwalidzkich i dziecięcych, ułatwiającą wsiadanie i wysiadanie z pojazdu, urządzenia do schładzania powietrza w przedziale pasażerskim i w kabinie motorniczego, nowoczesny system informacji pasażerskiej, jak również monitoring.

W wagonie NGT6 o numerze RP637 testowano system schładzania powietrza, który został w nim pilotażowo zamontowany pod koniec 2020 roku. Testy w okresie letnim powietrza w wagonach NGT6. potwierdziły, że system jest efektywny przy wysokich temperaturach. Dlatego taki sam układ został zamontowany w dwóch kolejnych wagonach tego typu.

W 2021 roku trzynastcie wagonów EU8N oraz jeden wagon N8 wyposażono w platformę najazdową dla wózków inwalidzkich i dziecięcych, która poprawia dostępność tych pojazdów dla osób o ograniczonej mobilności.

Ponadto w 2021 roku zrealizowano:

- W ramach kontynuacji modernizacji Stacji Obsługi Tramwajów w Nowej Hucie. Zakończono budowę hali obsługowo - naprawczej SO4 o długości 150,4 m i szerokości 19,6 m oraz 12,5 m wysokości w najwyższym miejscu, o powierzchni użytkowej 2 945,4 m², która umożliwia jednoczesny serwis 9 tramwajów. Hala została wyposażona w najnowocześniejsze rozwiązania techniczne, w tym zapewniające bezpieczny i wygodny dostęp do dachów tramwajów, gdzie znajduje się większość instalacji. Z kolei kanały umożliwiają pracownikom łatwy dostęp do wózków i zestawów kołowych. Na dachu hali zamontowano 228 ogniw paneli fotowoltaicznych, które zajmują powierzchnię ok. 500 m². System funkcjonowania paneli jest tak zoptymalizowany, aby maksymalnie wykorzystywać światło słoneczne, także w tych miesiącach, kiedy jest go najmniej.
- Wybudowano wiatę postojową dla pojazdów szynowych wraz z torowiskiem, siecią trakcyjną i niezbędną infrastrukturą techniczną. Pod wiatą zaprojektowano 6 torów odstawczych dla tramwajów. Obiekt jest zadaszony dachem dwuspadowym o kącie nachylenia 10%. Jest wyposażony w instalację elektryczną oświetleniową. Dodatkowo doświetlono przestrzeń naświetlami w połaci dachowej.
- Wykonano dokumentację modernizacji i przebudowy hali SO2. Na realizację tej inwestycji uzyskano prawomocną decyzję pozwolenia na budowę. Projekt zakłada powstanie nowoczesnej hali do napraw głównych z zastosowaniem sieci trakcyjnej odsuwanej, kanałami, częścią odkładczą, częścią warsztatową oraz socjalną, a także z instalacją fotowoltaiczną na dachu hali i na dachu zadaszania nad trzema torami postojowymi. Realizacja przebudowy hali jest planowana na lata 2024-2026, natomiast w 2025 roku planowana jest budowa zadaszania nad torami postojowymi.
- Wykonano plac postojowy wyposażony w 57 stanowisk do ładowania autobusów elektrycznych, stację transformatorową wraz z niezbędną infrastrukturą.

- Wybudowano dwustanowiskową stację ładowania autobusów elektrycznych o mocy 2x250 kW oraz rozbudowano stację transformatorową na pętli autobusowej przy ulicy Aleksandry w Krakowie.
- Wybudowano nowy punkt socjalny na pętli autobusowej przy ul. prof. W.M. Bartła w Krakowie, który składa się z pomieszczenia socjalnego, WC osobnego dla kobiet i mężczyzn oraz przedsionka.
- Wdrożono rozwiązanie umożliwiające bezpośrednie przesyłanie komunikatów głosowych z Główniej Dyspozytorni Ruchu MPK do pasażerów autobusów. Obecnie rozwiązanie jest wdrożone w ok. 400 autobusach i umożliwia wysłanie komunikatu do pojedynczego pojazdu, dowolnie wybranych pojazdów, pojazdów obsługujących wybraną linię lub pojazdów poruszających się przez wybrany punkt.
- W lutym 2021 roku wdrożono operacyjnie nowe oprogramowanie dla dyspozytorów zarządzających usługą Tele-bus, dzięki któremu pasażerowie zyskali możliwość uzyskiwania powiadomień SMS m.in.: o przyjęciu zamówienia do realizacji, przypomnieniu o planowej usłudze oraz zawiadomieniu o ewentualnych problemach z realizacją usługi. W sierpniu 2021 roku wdrożono nowe kanały zamawiania usługi, poprzez aplikację mobilną na system Android i IOS oraz dedykowaną stronę internetową.
- Zakończono wdrożenie projektu „Udostępnienie lokalizacji autobusów dla pasażerów i prowadzących”, dzięki któremu lokalizacje autobusów wykonujących prace przewozowe są dostępne dla Pasażerów w Google maps (od grudnia 2020 roku), a prowadzący przed rozpoczęciem pracy mogą sprawdzić lokalizację autobusu na zajezdni, również mobilnie w Systemie Informacji Dla Prowadzących (od maja 2021 roku).

Torowiska i sieć transportu miejskiego

W 2021 roku, spośród 193,47 km całkowitej długości torowiska tramwajowego (pojedynczy tor), 15,28 km zdiagnozowano jako wymagające modernizacji lub naprawy. **Wskaźnik W4_T Długość torowisk wymagających modernizacji** wynosił:

- **2021: 7,9%**
- 2020: 26,8%
- 2019: 19,9%

Łącznie wydano ponad 46 mln zł na utrzymanie infrastruktury tramwajowej (w tym 21 mln zł na utrzymanie sieci trakcyjnej – podstacji i układu zasilania). Po raz kolejny – dla komfortu pasażerów i redukcji hałasu – szlifowane były tory – za łączną kwotę ok. 1,9 mln zł.

W zakresie inwestycyjnym realizowana jest budowa linii do Mistrzejowic – gdzie trasa pod poziomem terenu wyniesie ponad 1 kilometr.

Przebudowano blisko 2 kilometrowy odcinek torowiska tramwajowego wzdłuż al. Jana Pawła II i ul. T. Ptaszyckiego.

Sieć drogowo-uliczna

W 2021 roku na remonty miejskich dróg i chodników wydano ponad 68 mln zł. Ok. 29 mln z tej kwoty przeznaczonych zostało na realizację Programu Nakładkowego, w ramach którego odnowiono 60 ulic lub odcinków ulic. Drogowcy pojawili się m.in. na ul. Balickiej (od ul. Brzezińskiego w kierunku granicy miasta), M. Konopnickiej (pomiędzy rondem A. Matecznego a rzeką Wilgą) oraz al. J. Słowackiego (od wiaduktu al. 29 Listopada do ul. Kamiennej).

Na remonty obiektów inżynierskich wydano ok. 1,9 mln zł: wyremontowany został most w ciągu ul. Piastowskiej na rzeką Rudawą, prace toczyły się na wiadukcie w ciągu ul. Mikołajczyka nad ul. gen. L. Okulickiego oraz na moście Kotlarskim.

Rozbudowany został fragment ul. Mochnianiec (etap I) za kwotę ok. 5,8 mln zł.

W ramach programu "Nowa Huta dziś!" po raz piąty (ostatnia edycja) za kwotę 2 mln zł remontowe były chodniki, ulice oraz wymieniano oświetlenie.

Rok 2021 to również konsultacje społeczne, omówione zostały z lokalną społecznością: koncepcja dla ul. Zawitej i Nowej Bartla, projekt rozbudowy ul. Niepokalanej Panny Marii, koncepcja rozbudowy ul. Starowolskiej czy opracowanie wielowariantowej koncepcji zagospodarowania placu Nowego.

Parkingi i miejsca postojowe

Funkcjonowanie Obszaru Płatnego Parkowania na terenie miasta Krakowa reguluje uchwała Nr LXXXIX/2177/17 Rady Miasta Krakowa z 22 listopada 2017 r. w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania, ustalenia opłat za postój pojazdów samochodowych na drogach publicznych w strefie płatnego parkowania, wprowadzenia opłaty abonamentowej dla niektórych użytkowników dróg oraz sposobu pobierania tych opłat (t. j. Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2021 r. poz. 3515).

Aktualnie Obszar Płatnego Parkowania składała się z 3 podstref (A, B, C) oraz 19 sektorów. Podstrefa A składała się z 5 sektorów, podstrefa B z 4 sektorów, a podstrefa C z 10 sektorów. W 2021 roku opłaty za postój w OPP kształtowały się na poziomie: podstrefa A - każda godzina postoju: 6 zł; podstrefa B - każda godzina postoju: 5 Zł; podstrefa C - każda godzina postoju: 4 zł (minimalna opłata wynosi 2 zł).

W 2021 r. uchwała nr LV/1584/21 Rady Miasta Krakowa z dnia 7 kwietnia 2021 znówelizowała ww. akt prawa miejscowego wprowadzając zmiany t.j. bezpłatny abonament postojowy typu „N” dla osoby z niepełnosprawnością, a pojazdy trwale zewnętrznie oznakowane należące do Powiatowy Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w Krakowie zostały zwolnione z opłat za postój w Obszarze Płatnego Parkowania, w czasie wykonywania obowiązków służbowych. Dodatkowo osoba fizyczna może nabyć abonament postojowy typu „K” na podstawie posiadania pojazdu samochodowego z tytułu umowy najmu długoterminowego z firmą prowadzącą działalność gospodarczą z oznaczonym według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) kodem 77.11.Z.

W 2021 roku Obszar Płatnego Parkowania obejmował teren o wielkości 21,5 km². Liczba miejsc parkingowych w OPP wynosiła 20 804 (miejsca ogólnodostępne), 837 miejsc przeznaczonych dla pojazdów osób niepełnosprawnych, 329 miejsc zastrzeżonych dla pojazdów zaopatrzenia i na prawach wyłączności.

Liczba parkomatów w strefie to 1 022 (w tym 810 z możliwością płatności elektronicznej), informacje dotyczące e-sprzedaży – w roku 2021 wydano 5 095 sztuk abonamentów postojowych za pomocą kanałów elektronicznych.

W zakresie organizacji sieci parkingów Parkuj i Jedź (P+R) w roku 2021 wprowadzono zmiany w uchwale nr LVII/762/12 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 września 2012 r. w sprawie *Regulaminu korzystania z parkingów funkcjonujących w systemie Parkuj i Jedź (P+R) w Krakowie*, w następujących zakresach:

- rozszerzono sieć parkingów, o obiekty tytularne, w których będą zawierać się obiekty, które nie mogły być dotychczas uznane za parking P+R,

- wprowadzono bilet P+R wieloosobowy i specjalny, który umożliwia postój i następnie korzystanie z Komunikacji Miejskiej w Krakowie nawet do 7 osób.

Na koniec 2021 r. w Krakowie funkcjonowały parkingi „Parkuj i Jedź” (Parking P+R):

- P+R Czerwone Maki
- P+R Kurdwanów
- P+R Bieżanów
- P+R Mały Płaszów
- P+R Mydlniki Wapiennik

Łączna liczba **miejsc postojowych typu P+R to 719 miejsc**. Wskaźnik **W16_T Stopień realizacji liczby miejsc postojowych w systemie P+R**, w 2021 r. pozostał na zbliżonym do lat wcześniejszych poziomie mimo oddania do użytku inwestycji P+R Mydlniki Wapiennik, z uwagi na likwidację parkingu przy ul. Balickiej:

- **2021: 18%**
- 2020: 17%
- 2019: 17%

Wykorzystanie miejsc postojowych w systemie P+R w 2021 roku – 31,7%.

Parkingi zarządzane przez ZTP funkcjonują w systemie zamkniętym. Są wyposażone w urządzenia Systemu Kontroli Biletów i współdziałający z nim System Pobierania Opłat (szlabany wjazdowe i wyjazdowe). Wjazd odbywa się poprzez przyłożenie ważnej karty do czytnika, następnie system zapisuje numer rejestracyjny pojazdu. Przy wyjeździe z parkingu system weryfikuje wyjeżdżający pojazd porównując uprzednio zapisane dane na wjeździe. Jeżeli są zgodne, bramka zostaje otwarta automatycznie bez konieczności przykładania karty do czytnika. Pozostali Użytkownicy wjeżdżający samochodem na parking są zobowiązani pobrać bilet parkingowy zgodny z cennikiem opłat za korzystanie z parkingów. Użytkownik ma możliwość wyboru biletu jednoosobowego, wieloosobowego lub specjalnego. Na każdym parkingu dostępna jest inna pula biletów P+R, dlatego należy zwrócić uwagę na cennik i uprawnienia wynikające z zakupu jednego z wybranych biletów, które opisuje załącznik do regulaminu korzystania z parkingów w systemie Parkuj i Jedź (P+R) w Krakowie. Bilet jest ważny od momentu jego wykupienia do godziny 2:30 dnia następnego tj. do zamknięcia parkingu. Opłaty można wносить w kasie parkingowej lub w terminalu wyjazdowym. Użytkownik parkingu, który wjedzie na parking i przed upływem 10 minut od wjazdu go opuści jest zwolniony z opłaty za korzystanie z parkingu. Kasa parkingowa obsługuje tylko płatności bezgotówkowe.

Parking P+R Czerwone Maki zlokalizowany jest przy pętli tramwajowej oraz dworcu autobusowym Czerwone Maki. Dojazd możliwy jest od ul. K. Bunscha. Czynny jest codziennie od godziny 4.30 do godziny 2.30 dnia następnego. Powierzchnia miejsc postojowych: 2 472,00 m², rodzaj nawierzchni: kostka betonowa, dopuszczalne obciążenie nawierzchni ruchem: 3,5 t.

Parking zapewnia 195 odkrytych miejsc postojowych dla pojazdów do 3,5 t, w tym 4 miejsca postojowe dla osób z niepełnosprawnościami oraz 3 miejsca techniczne, stojaki na rowery, wypożyczalnie Park-e-Bike, monitoring, pomoc obsługi parkingu 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu.

W 2021 roku został wymieniony system parkingowy oraz zmodernizowane urządzenia kontroli dostępu. Inwestycja ta pozwoliła na zastosowanie i ujednolicenie funkcjonalności do dostępnych na pozostałych parkingach działających w systemie zamkniętym.

Bezpłatnie z Parkingu mogą korzystać posiadacze aktywnych kart z zapisanym ważnym biletem komunikacji miejskiej, takich jak:

- KKM – Krakowska Karta Miejska,
- MKA – Małopolska Karta Aglomeracyjna,
- KK – Karta Krakowska,
- ELS – Elektroniczna Legitymacja Studencka,
- ELD – Elektroniczna Legitymacja Doktorancka,
- Elektroniczna karta w ramach programów:
 - - Krakowska Karta Rodzinna 3+,
 - - Kraków dla Rodziny N.

Parking P+R Kurdwanów oddano do użytku w grudniu 2017 r. Zlokalizowany jest przy pętli tramwajowej Kurdwanów P+R. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, Działanie 4.5. Niskoemisyjny transport miejski, Poddziałanie 4.5.1 Niskoemisyjny transport miejski – ZIT. Wjazd na parking usytuowany jest od strony ul. Porucznika Halszki. Parking czynny jest codziennie od godziny 4:30 do godziny 2:30 dnia następnego. Powierzchnia miejsc postojowych: 2 130 m², rodzaj nawierzchni: kostka betonowa, dopuszczalne obciążenie nawierzchni ruchem: 3,5 t.

Parking zapewnia 167 odkrytych miejsc postojowych dla pojazdów do 3,5 t w tym 7 miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych i 4 stanowiska do ładowania pojazdów elektrycznych (bezpłatne ładowanie w ramach zakupionego biletu), zadane stojaki na 16 rowerów, monitoring, pomoc obsługi parkingu 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu. Bezpłatnie z Parkingu mogą korzystać posiadacze aktywnych kart z zapisanym ważnym biletem komunikacji miejskiej, takich jak:

- KKM – Krakowska Karta Miejska,
- MKA – Małopolska Karta Aglomeracyjna,
- KK – Karta Krakowska,
- ELS – Elektroniczna Legitymacja Studencka,
- ELD – Elektroniczna Legitymacja Doktorancka,
- Elektroniczna karta w ramach programów:
 - - Krakowska Karta Rodzinna 3+,
 - - Kraków dla Rodziny N.

Na parking istnieje możliwość wjazdu na bilet zapisany za pomocą aplikacji mobilnej np. w smartfonie czy na tablecie.

Parking P+R Bieżanów oddano do użytku w 2017 r. Od 2018 r. działa w systemie zamkniętym. Zlokalizowany jest przy pętli tramwajowej Nowy Bieżanów P+R. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, Działanie 4.5. Niskoemisyjny transport miejski, Poddziałanie 4.5.1 Niskoemisyjny transport miejski – ZIT. Wjazd na parking usytuowany jest od ul. Barbary. Parking czynny jest codziennie od godziny 4:30 do godziny 2:30 dnia następnego. Powierzchnia miejsc postojowych: 1 481 m², rodzaj nawierzchni: kostka betonowa, dopuszczalne obciążenie nawierzchni ruchem: 3,5 t.

Parking zapewnia 110 odkrytych i ogólnodostępnych miejsc postojowych dla pojazdów do 3,5 t w tym 5 miejsc postojowych dla osób z niepełnosprawnościami i 2 stanowiska do ładowania pojazdów elektrycznych (bezpłatne ładowanie w ramach zakupionego biletu), zadane stojaki na 20 rowerów, monitoring, pomoc obsługi parkingu 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu.

Bezpłatnie z Parkingu mogą korzystać posiadacze aktywnych kart z zapisanym ważnym biletem komunikacji miejskiej, takich jak:

- KKM – Krakowska Karta Miejska,
- MKA – Małopolska Karta Aglomeracyjna,
- KK – Karta Krakowska,
- ELS – Elektroniczna Legitymacja Studencka,
- ELD – Elektroniczna Legitymacja Doktorancka,
- Elektroniczna karta w ramach programów:
 - - Krakowska Karta Rodzinna 3+,
 - - Kraków dla Rodziny N.

Na parking istnieje możliwość wjazdu na bilet zapisany za pomocą aplikacji mobilnej.

Parking P+R Mały Płaszów oddano do użytku w 2019 r. Działa w systemie zamkniętym. Znajduje się na wysokości pętli tramwajowej i autobusowej Mały Płaszów P+R przy ul. Lipskiej. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, Działanie 4.5. Niskoemisyjny transport miejski, Poddziałanie 4.5.1 Niskoemisyjny transport miejski – ZIT.

Wjazd na parking usytuowany jest od strony ul. Bagrowej. Aby dojechać na parking należy z ul. Lipskiej skręcić w ul. Mierzei Wiślanej, a następnie w ul. Bagrową. Parking czynny jest codziennie od godziny 4:30 do godziny 2:30 dnia następnego.

Parking zapewnia 165 odkrytych miejsc postojowych dla pojazdów do 3,5 t w tym 7 miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych i 2 stanowiska do ładowania pojazdów elektrycznych (bezpłatne ładowanie w ramach zakupionego biletu), stojaki na rowery pod zadaszoną wiatą przy pętli tramwajowej P+R Mały Płaszów na ul. Lipskiej, monitoring, pomoc obsługi parkingu 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu. Bezpłatnie z Parkingu mogą korzystać posiadacze aktywnych kart z zapisanym ważnym biletem komunikacji miejskiej, takich jak:

- KKM – Krakowska Karta Miejska,
- MKA – Małopolska Karta Aglomeracyjna,
- KK – Karta Krakowska,
- ELS – Elektroniczna Legitymacja Studencka,
- ELD – Elektroniczna Legitymacja Doktorancka,
- Elektroniczna karta w ramach programów:
 - Krakowska Karta Rodzinna 3+,
 - Kraków dla Rodziny N.

Na parkingu istnieje możliwość wjazdu na bilet zapisany za pomocą aplikacji mobilnej.

Parking P+R Mydlniki Wapiennik oddano do użytku w lipcu 2021 r. W ramach inwestycji powstał monitorowany węzeł przesiadkowy zlokalizowany przy ul. Brzezińskiego, w pobliżu przystanku kolejowego „Kraków Mydlniki Wapiennik”. Na terenie parkingu powstał budynek z poczekalnią oraz toaletą. Parking P+R Mydlniki Wapiennik to parking tytułarny, na którym zostały wyznaczone miejsca postojowe dla autobusów (pętla), samochodów (P+R) oraz rowerów (B+R). Parking przeznaczony jest dla pasażerów KMK, Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej (SKA), którzy dokonują podróży w sposób intermodalny. Czynny jest codziennie w godzinach od 0:00 do 4:00. Parking zapewnia 87 odkrytych miejsc postojowych, w tym 6 miejsc dla osób z niepełnosprawnościami, 2 stanowiska do ładowania pojazdów elektrycznych, 2 miejsca dla postoju TAXI, 24 stojaki na rowery pod zadaszoną wiatą, monitoring, postój dla taksówek. Na terenie parkingu można zakupić bilet w automacie, skorzystać ze stacji ładowania samochodów/autobusów elektrycznych. Z nowego węzła można bezpiecznie przejść na przystanek kolejowy

Kraków Mydlniki-Wapiennik. Infrastruktura została odpowiednio oświetlona oraz dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Infrastruktura rowerowa

W roku 2021 dostępne były uruchomione w ramach projektu „LOW-CARB - Budowanie potencjału na rzecz zintegrowanego planowania mobilności niskoemisyjnej w funkcjonalnych obszarach miejskich”:

- pilotażowy system rowerów ze wspomaganie elektrycznym Park-e - Bike. W ramach systemu istnieje możliwość bezpłatnego wypożyczania rowerów ze stacji zlokalizowanej na P+R Czerwone Maki. Na potrzeby systemu zakupione zostały 43 szt. rowerów.
- punkt przeładunkowy zlokalizowany na ul. Ogrodowej, umożliwiający dostawę towarów za pomocą roweru cargo ze wspomaganie elektrycznym.

ZTP w roku 2021 prowadził długoterminową wypożyczalnię rowerów towarowych. Dostawcy, lokalne firmy oraz organizacje pozarządowe mają możliwość bezpłatnego przetestowania rowerów towarowych oraz poznania możliwości wykorzystania transportu rowerowego w realizacji dostaw, w szczególności w zakresie pierwszej i ostatniej mili oraz w strefach ograniczonego ruchu.

IV.12.3.3. Usługa publiczna T-3 Zarządzanie ruchem

W 2021 roku **długość sieci transportu zbiorowego objęta obszarowym sterowaniem ruchu** (dla wskaźnika **W14_T**) utrzymała się na niezmiennym poziomie w stosunku do roku ubiegłego i wynosiła 260 km.

W Krakowie w ZDMK, przy dostępie ZTP i IR funkcjonowało Centrum Sterowania Ruchem, gromadzące wszystkie informacje o tym, co dzieje się na ulicach, chodnikach i torach w mieście. Działanie Centrum opiera się głównie na monitoringu oraz dwóch systemach: Systemie Sterowania Ruchem UTCS, odpowiedzialnym za sterowanie sygnalizacjami świetlnymi oraz za nadzór nad ich prawidłowym funkcjonowaniem i Systemie Nadzoru Ruchu Tramwajowego TTSS, odpowiedzialnym za nadzór nad ruchem tramwajów oraz za sterowanie tablicami informacji pasażerskiej.

W ciągu ostatnich kilku lat liczba pojazdów zarejestrowanych w Krakowie wykazuje stałą tendencję wzrostową. 2021 rok nie był wyjątkiem, zarejestrowano o 22 160 pojazdów więcej w stosunku do roku poprzedniego (**688 041 w 2021 roku**, 665 881 w 2020 roku). Liczba zarejestrowanych samochodów osobowych wzrosła z 531 209 w 2020 roku do **549 999 w 2021 roku**, czyli o 18 790 pojazdów.

Wskaźnik motoryzacji dla wszystkich rodzajów pojazdów w Krakowie (liczba pojazdów ogółem/1 000 mieszkańców) wyniósł 879,7; dla samochodów osobowych: 703,2

Informacje dotyczące bezpieczeństwa ruchu drogowego

W 2021 roku na terenie Krakowa odnotowano 738 wypadków drogowych, w wyniku których 10 uczestników ruchu drogowego poniosło śmierć, a 771 uczestników doznało uszczerbku na zdrowiu. W tym samym czasie odnotowano 8819 kolizji drogowych, czyli zdarzeń, w których nie ucierpiała żadna osoba lub leczenie poszkodowanych nie trwało dłużej niż 7 dni. W wyniku przeprowadzonych kontroli ujawniono 1928 osób, które kierowały pojazdem w stanie po

spożyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości oraz 268 osób kierujących pod wpływem środka działającego podobnie do alkoholu. Na ogólną liczbę osób kierujących pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie w 2021 roku niewątpliwie wpłynęła sytuacja epidemiczna i poluzowanie ograniczeń, które przyczyniły się do większej aktywności kierowców na drodze.

Wskaźnik W15_T Wzrost poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w 2021 roku zanotował wzrost wartości o 17 procent względem roku ubiegłego, na co składała się wyższa liczba rannych i zabitych w wypadkach drogowych.

Wypadki z udziałem pieszych pozostały praktycznie na niezmiennym poziomie **9,6%** w roku 2021 w stosunku do roku 2020 wynik 9,2% (**Wskaźnik W5_T**).

IV.12.4. Finanse

Nakłady poniesione w 2020 roku przez Gminę na Dziedzinę Transport prezentują poniższe tabele.

Tabela IV.12.5. Wydatki w Dziedzinie Transport zrealizowane w 2021 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	1 339 325 311	100
Wydatki inwestycyjne	486 317 177	36,31
Wydatki bieżące	853 008 134	63,69

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Tabela IV.12.6. Wydatki w Dziedzinie Transport zrealizowane w 2021 roku w podziale na usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	1 339 325 311	100
Zarządzanie transportem zbiorowym (T-1)	648 156 438	48,39%
Zarządzanie infrastrukturą transportową (T-2)	140 108 385	10,46%
Zarządzanie ruchem (T-3)	44 385 243	3,31%
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	506 675 246	37,83%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

IV.13. GOSPODARKA KOMUNALNA

Streszczenie: Gospodarka komunalna

W ramach Dziedziny Gospodarka komunalna Miasto Kraków zapewniało mieszkańcom dostęp do usług komunalnych mających kluczowe znaczenie dla życia, jak zaopatrzenie w wodę i odprowadzenie ścieków, zapewnienie dostaw energii, gospodarowanie odpadami komunalnymi czy zapewnienie czystości i porządku.

W 2021 r. odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej utrzymywał się na stabilnym, wysokim poziomie wynoszącym ponad 99%. Jednocześnie 92,1% mieszkańców korzystało z sieci kanalizacyjnej.

W zakresie dostaw energii Miasto Kraków oprócz planowania i organizacji zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną oraz paliwa gazowe na terenie gminy, zapewniało dostawy ciepła oraz ciepłej wody użytkowej z miejskiej sieci ciepłowniczej. Z miejskiej sieci ciepłowniczej korzystało w 2021 r. 59,1% mieszkańców w zakresie dostaw ciepła oraz 30,1% mieszkańców w zakresie dostaw ciepłej wody użytkowej.

W 2021 r. z terenu Gminy Miejskiej Kraków odebrano i zebrano 380 042,4 Mg odpadów komunalnych, tj. 3,25% więcej niż w 2020 r. Wszystkie odpady komunalne odebrane i zebrane w 2021 r. zostały poddane procesom przetwarzania w odpowiednich dla danego rodzaju odpadów instalacjach. Ogółem Miasto zapewniło uzyskany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych na poziomie 27,3%, przy wymaganym 20%¹. Ponadto został utrzymany 100% poziom recyklingu odpadów budowlanych oraz całkowite zagospodarowanie odpadów ulegających biodegradacji.

Długość ulic zmiatanych i zmywanych mechanicznie zwiększyła się o 56 km w stosunku do 2020 r. i w 2021 r. wynosiła 2 910 km. Letnie oczyszczanie ulic, chodników i torowisk ma na celu nie tylko utrzymanie czystości, lecz również poprawę jakości powietrza, dzięki redukcji emisji wtórnej pyłów.

Miasto utrzymywało 13 cmentarzy komunalnych. W roku 2021 r. wskaźnik wypełnienia cmentarzy komunalnych wyniósł 89,1%. Dlatego oprócz modernizacji i rozbudowy cmentarzy komunalnych istotne znaczenie ma liczba pochówków urnowych. Odsetek takich pochówków wyniósł w 2021 r. 47,6%, wobec 44,7% w 2020 r.

Oprócz usług publicznych w ramach Dziedziny, od 2015 realizowany jest Program strategiczny „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Kraków” (PGN), obejmujący zadania realizowane przez różne podmioty, w tym spółki miejskie. Zadania w PGN związane są m.in. z termomodernizacją budynków komunalnych, modernizacją i rozwojem transportu publicznego, likwidacją palenisk węglowych, budową odnawialnych źródeł energii, przebudową i rozbudową miejskiego systemu ciepłowniczego i instalacji przetwarzania odpadów. Spośród zadań polegających na termomodernizacji i realizowanych w 2021 roku cztery były finansowane lub współfinansowane z budżetu Miasta.

Łączne wydatki na Dziedzinę Gospodarka komunalna z budżetu Miasta wyniosły w 2021 r. **5,74%** wydatków, nie licząc nakładów ogółem poniesionych przez spółki miejskie na modernizację i rozwój infrastruktury komunalnej.

¹ (zmiana przepisów Zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zw. z obliczaniem uzyskanego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych za 2021r.)

IV.13.1. Wprowadzenie do Dziedziny Gospodarka komunalna

Dziedzina Gospodarka komunalna obejmuje szerokie spektrum działań związanych z budową i utrzymaniem infrastruktury miejskiej oraz zaspokajaniem potrzeb mieszkańców w zakresie dostępu do usług komunalnych. Realizowanych i monitorowanych jest pięć usług publicznych:

- Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków (U-1)
- Zapewnienie dostaw energii (U-2)
- Utrzymanie czystości i porządku (U-3)
- Gospodarowanie odpadami komunalnymi (U-4)
- Utrzymanie cmentarzy (U-5)

Ponadto, w zakresie Dziedziny Gospodarka komunalna, Miasto Kraków prowadzi szereg działań mających na celu zwiększenie efektywności energetycznej, wykorzystanie energii odnawialnej oraz poprawę stanu środowiska naturalnego. Część z tych działań realizowana jest w ramach Programu strategicznego „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Kraków”.

IV.13.2. Charakterystyka usług publicznych

IV.13.2.1. Usługa publiczna U-1 Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków

Usługę zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków świadczy przedsiębiorstwo Wodociągi Miasta Krakowa SA (WMK SA). Głównym zadaniem WMK SA jest utrzymanie właściwej jakości wody, dostarczenie jej do wszystkich potrzebujących oraz odprowadzenie ścieków. Dostępność oraz jakość świadczonych przez przedsiębiorstwo usług corocznie oceniana jest przez mieszkańców bardzo wysoko. Według badań przeprowadzonych przez Krakowski Holding Komunalny SA w roku 2019 była to usługa najwyżej oceniona spośród wszystkich usług publicznych, uzyskując noty 9,40/10 w zakresie zaopatrzenia w wodę oraz 9,33/10 w zakresie odprowadzania ścieków. W roku 2021 z powodu pandemii COVID-19 badania w tym zakresie nie były prowadzone.

Wysoki poziom zadowolenia ze świadczonych usług wodociągowo-kanalizacyjnych wynika z ciągłej modernizacji urządzeń przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technik oraz stałej rozbudowy sieci dystrybucyjnej w dostosowaniu do potrzeb mieszkańców i rozwoju budownictwa.

Miasto Kraków charakteryzuje się wysokim stopniem **dostępności usługi wodociągowej**. **Wskaźnik W2_U Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej** pozostaje bez zmian i wynosi:

- **2021: 99,7%**
- 2020: 99,7%
- 2019: 99,7%

Wskaźnik W3_U Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej pozostaje bez zmian i wynosi:

- **2021: 92,1 %**
- 2020: 92,3 %
- 2019: 92,1%

Na stałym poziomie utrzymuje się odsetek mieszkańców mających możliwość przyłączenia się do istniejącej sieci kanalizacyjnej wynoszący 98,5 %, co jest wartością bardzo dobrą.

Planowana jest dalsza rozbudowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, między innymi w ramach programu Budowa Infrastruktury Sanitarnej, co zapewni dalszy wzrost liczby użytkowników.

Wskaźnik W1_U Ilość wody zużywanej przez mieszkańca wyniósł:

- 2021: 44,456 m³
- 2020: 46,808 m³
- 2019: 46,122 m³

Oceniając jakość wody dostarczanej mieszkańcom Krakowa w roku 2021 należy stwierdzić, że spełniała ona wymogi Rozporządzenia Ministra Zdrowia z 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dla wszystkich parametrów.

Wyniki badań prowadzonych w ramach wewnętrznej kontroli jakości wody były przysyłane regularnie (jeden raz w miesiącu) do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej. Na tej podstawie Małopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny nie stwierdził potencjalnych zagrożeń zdrowotnych generowanych przez wodę dostarczaną przez WMK SA.

W Spółce opracowany został, przez powołany do tego celu zespół zadaniowy, Plan Bezpieczeństwa Wody zgodnie z zaleceniami Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Założeniem planu jest zastosowanie kompleksowej metody oceny i zarządzania ryzykiem, obejmującej wszystkie etapy dostarczania wody od ujęcia i stref ochronnych do punktu czerpalnego u konsumenta.

Członkowie zespołu zadaniowego w roku 2021 prowadzili ciągłą ocenę krakowskiego systemu zaopatrzenia w wodę w zakresie bezpieczeństwa i niezawodności ujmowania, uzdatniania i dystrybucji wody oraz monitorowania jej jakości. Przeprowadzono identyfikację nowych zagrożeń dla systemu zaopatrzenia w wodę związanych z pandemią COVID-19 i oszacowano ryzyka z nimi związane, w szczególności pod kątem zapewnienia ciągłości procesów uzdatniania wody.

Program wymiany sieci z rur azbestocementowych w Krakowie w 2021 roku

WMK SA przeprowadza sukcesywną wymianę sieci wodociągowej wykonanej z tego materiału przy okazji remontów i modernizacji układów drogowych. Na terenie Gminy Miejskiej Kraków pozostało do wymiany około 27,17 km rur azbestocementowych. W ramach Programu w roku 2021 wyremontowano z zastosowaniem nowoczesnych technologii 1.410 mb sieci wykonanej z tego materiału.

Inwestycje realizowane w 2021 roku w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

W 2021 roku na działalność inwestycyjną Spółka poniosła nakłady w wysokości **102 370 tys. zł**, z przeznaczeniem na:

Tabela IV.13.1. Inwestycje realizowane w 2021 roku w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w 2021 roku

Zadania	Nakłady finansowe
Bezpieczeństwo systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, w tym:	38 492 tys. zł
• Zapewnienie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę	19 555 tys. zł
Technologie uzdatniania wody	1 899 tys. zł
Poprawa funkcjonowania sieci	16 864 tys. zł
Wsparcie zarządzania siecią wodociagową	660 tys. zł
Ochrona źródeł wody i adaptacja do zmian klimatu	133 tys. zł

• Zapewnienie bezpieczeństwa odbioru i oczyszczania ścieków	17 952 tys. zł
Technologie oczyszczania ścieków i przeróbki osadów	10 911 tys. zł
Poprawa funkcjonowania sieci	4 151 tys. zł
Wsparcie zarządzania siecią kanalizacyjną	2 890 tys. zł
• Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami	984 tys. zł
Ograniczenie strat wody i poprawa niezawodności systemu zaopatrzenia w wodę	500 tys. zł
Odzysk materiałów i surowców	484 tys. zł
Zwiększenie dostępności usług, w tym:	55 903 tys. zł
• Zwiększenie dostępności usług na terenie GMK	54 268 tys. zł
Rozbudowa urządzeń wodociągowych	15 683 tys. zł
Rozbudowa urządzeń kanalizacyjnych	38 585 tys. zł
• Zwiększenie obszaru oraz przedmiotu działalności	1 636 tys. zł
Odporna i elastyczna organizacja, w tym:	7 763 tys. zł
• Dobry pracodawca	318 tys. zł
• Zrównoważona sytuacja finansowa	528 tys. zł
• Efektywne zarządzanie	6 917 tys. zł
Zaangażowanie i społeczna odpowiedzialność	211 tys. zł
Nakłady inwestycyjne ogółem	102 370 tys. zł

Źródło: Dane opracowane na podstawie ankiety z WMK SA.

W ramach powyższych celów strategicznych i poniesionych na nie nakładów Spółka realizowała programy inwestycyjne mające kluczowe znaczenie z punktu widzenia zapewnienia sprawnego zaopatrzenia w wodę oraz skutecznego odbioru i oczyszczania ścieków.

Na budowę nowej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (łącznie 47,6 km) Spółka poniosła nakłady w wysokości 63 728 tys. zł. Ponadto realizowano zadania w zakresie modernizacji technologii zarówno na zakładach uzdatniania wody jak i oczyszczalniach ścieków.

W zakresie inwestycji do najważniejszych programów realizowanych w Spółce należą:

1. Budowa Infrastruktury Sanitarnej (BIS)

Program inwestycyjny dla dzielnic Krakowa pn. *Budowa Infrastruktury Sanitarnej (BIS)* jest jednym z podstawowych celów strategicznych Wodociągów Miasta Krakowa S.A. na najbliższe lata, który zakłada zwiększenie dostępności usług świadczonych przez Spółkę, a w szczególności zwiększenie dostępności usług na terenie Gminy Miejskiej Kraków. W ramach programu BIS w 2021 roku Wodociągi Miasta Krakowa S.A. zrealizowały:

- budowę 3.310 mb sieci wodociągowej za kwotę 3 640 tys. zł,
- budowę 7.360 mb sieć kanalizacji sanitarnej za kwotę 16 320 tys. zł.

2. Projekty o charakterze badawczym realizowane z dofinansowaniem

- *Inteligentny system zarządzania siecią wodociągową i kanalizacyjną*

Realizacja zadania pozwoli na zwiększenie efektywności zarządzania systemem wodociągowym i kanalizacyjnym w Krakowie. W roku 2021 nakłady na realizację projektu wyniosły 2.085 tys. zł.

- *Innowacyjne technologie odzysku surowców i przetwarzania odpadów poeksploatacyjnych w zintegrowanej strukturze gospodarki komunalnej, w ramach programu POIR 4.1.4*

Projekt realizowany jest we współpracy z Politechniką Krakowską, obejmuje opracowanie i wdrożenie rozwiązań w gospodarce odpadami poeksploatacyjnymi w kierunku odzysku surowców, minimalizacji ilości i utylizacji odpadów z oczyszczalni ścieków i stacji uzdatniania wody, procesy fermentacyjne, odnawialne źródła energii. Nakłady na powyższy projekt w 2021 roku wyniosły 100 tys. zł.

- *Innowacyjna i niskoenergetyczna metoda usuwania związków azotu ze ścieków komunalnych, w ramach programu POIR 4.1.4*

W ramach projektu przewidziano opracowanie i wdrożenie rozwiązań w zakresie odzysku surowców z odcieków z odwadniania osadów ściekowych oraz doskonalenia metod usuwania azotu w oczyszczalni ścieków. W 2021 roku nakłady na realizację projektu wyniosły 142 tys. zł.

- *Centrum Badań i Rozwoju Wodociągów Miasta Krakowa – Rozbudowa potencjału analitycznego Centralnego Laboratorium*

Celem projektu jest rozbudowa potencjału badawczego Centralnego Laboratorium WMK S.A. poprzez zakup wysokospecjalistycznej aparatury badawczej, która umożliwi opracowanie i wdrożenie metod analitycznych oraz uruchomienie monitoringu nowych mikrobiologicznych i chemicznych wskaźników jakości wody przeznaczonej do spożycia. Projekt jest współfinansowany w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020*. W roku 2021 nakłady na realizację projektu wyniosły 870 tys. zł.

- *Innowacyjne technologie odzysku fosforu dla polskich oczyszczalni ścieków – InTOPhos.*

Celem projektu jest opracowanie technologii odzysku fosforu z osadów ściekowych optymalnej dla specyfiki polskich oczyszczalni ścieków. W ramach projektu opracowany zostanie również model doboru i wdrażania technologii odzysku fosforu dla polskich oczyszczalni ścieków. Projekt jest współfinansowany w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020*. W roku 2021 nakłady na realizację projektu wyniosły 385 tys. zł.

- *Innowacyjna technologia uzdatniania zasolonych wód powierzchniowych w gospodarce o obiegu zamkniętym - InTUDe*

Celem projektu jest opracowanie innowacyjnej technologii uzdatniania silnie zasolonych i zanieczyszczonych wód powierzchniowych oraz opracowanie technologii dezynfekcji wody w oparciu o odpadową solankę. Opracowane rozwiązania mają umożliwić pobór i uzdatnianie wód rzeki Wisły i ich wykorzystanie jako potencjalne źródło zaopatrzenia Krakowa w wodę pitną, co pozwoli na poprawę niezawodności systemu zaopatrzenia w wodę aglomeracji krakowskiej. W 2021 roku nakłady na realizację projektu wyniosły 74 tys. zł, w tym dofinansowanie 20 tys. zł.

3. Projekty realizowane z dofinansowaniem z UE

W 2021 roku WMK S.A. kontynuowały realizację projektów z dofinansowaniem UE, tj. *Gospodarka wodno-ściekowa w Krakowie – Etap V i VI*. Projekty współfinansowane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020 obejmują m.in.: remont systemu kanalizacyjnego i wodociągowego, budowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, modernizację węzła przeróbki osadu nadmiernego i biogazu na terenie OŚ Kujawy oraz budowę piaskownika i węzła przeróbki osadu na terenie OŚ Płaszów. Poziom dofinansowania dla każdego projektu wynosi 63,7% kosztów kwalifikowanych. Łącznie na powyższy cel wydatkowano w 2021 roku środki własne w wysokości 10 432 tys. zł, dofinansowanie wyniosło 4 845 tys. zł.

IV.13.2.2. Usługa publiczna U-2 Zapewnienie dostaw energii

Do zadań własnych Gminy należy planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na jej obszarze. Gmina posiada „Założenia do planu zaopatrzenia Gminy Miejskiej Kraków w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”, których głównym celem jest zapewnienie zgodności planów rozwoju spółek dystrybucyjnych z planami rozwoju gminy. Corocznie Gmina monitoruje realizację planów rozwoju spółek dystrybucyjnych, sprawozdanie z badań jest umieszczane na stronie BIP. Dodatkowo w gminnych budynkach użyteczności publicznej prowadzone jest monitorowanie zużycia mediów, stanowiące podstawę do poprawy zarządzania zużyciem energii.

Usługa zaopatrzenia w ciepło świadczona jest przez spółkę dystrybucyjną Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej SA w Krakowie (MPEC SA). **Wskaźnik W6_U Odsetek mieszkańców korzystających z miejskiej sieci ciepłowniczej do centralnego ogrzewania** w latach 2019-2021 utrzymuje stabilny trend, osiągając wartości:

- 2021: 59,1%
- 2020: 60,1%¹
- 2019: 59,6%¹

Wskaźnik W7_U Odsetek mieszkańców korzystających z ciepłej wody użytkowej z miejskiej sieci ciepłowniczej – w roku 2021 nieco wzrósł, osiągając wartość:

- 2021: 30,1%
- 2020: 29,6%
- 2019: 29,6%

Jakość świadczonych przez Przedsiębiorstwo usług: dostawy ciepła dla celów grzewczych oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej, poparta współfinansowaniem inwestycji, pozwala zaspokajać praktycznie każde potrzeby cieplne klienta i zachowywać wysoki poziom zadowolenia odbiorcy.

Inwestycje oraz modernizacje realizowane przez MPEC SA w 2021 roku

W zakresie nowych inwestycji:

1. **Podłączenie nowych obiektów:** Lokalizacja: Kraków, a także Skawina, nakłady finansowe (wykonanie): 26,022 mln zł, efekty: wykonano 123 węzły ciepłownicze i podłączono do sieci miejskiej ciepłej 132 budynki, wybudowano 7,86 km sieci i przyłączy ciepłych preizolowanych. W wyniku powyższych działań rynek dostawy ciepła został powiększony o 46,37 MW.
2. **Program ciepłej wody użytkowej:** Lokalizacja: Kraków, a także Skawina, nakłady finansowe (wykonanie) 11,372 mln zł, efekty: podłączono do miejskiej sieci ciepłej 140 budynków dla potrzeb przygotowania ciepłej wody użytkowej i zamontowano w nich 165 węzłów c.w.u.. Sumaryczny odbiór ciepła dla potrzeb podgrzania ciepłej wody użytkowej wzrósł o 19,43 MW.

W zakresie inwestycji ekologicznych:

Podłączenie kotłowni do miejskiej sieci ciepłej, likwidacja pieców węglowych PONE, Lokalizacja: Kraków, efekty: podłączono do m.s.c. 4 budynki o łącznej mocy węzłów ok. 0,44 MW i wykonano przyłącza ciepłe o długości ok. 19 m. W ww. budynkach zostało zlikwidowanych łącznie 30 palenisk. Łączne nakłady na wyżej wymienione inwestycje ekologiczne w 2021 r. wyniosły 0,543 mln zł.

W zakresie modernizacji:

1. **Węzły grupowe – projekt specjalny c.w.u.:** Lokalizacja: Kraków, nakłady finansowe (wykonanie) 0,756 mln zł, efekty: zakończono przygotowania kompletnej dokumentacji technicznej w zakresie węzłów cieplnych oraz sieci i przyłączy SWC Bosaków 7. W ramach przygotowań do budowy sieci ciepłej przeprowadzono wycinkę kolidującej zieleni. Z powodów formalno-prawnych zadania nie można było rozpocząć w zaplanowanym terminie, ponieważ istniało poważne ryzyko, że inwestycja nie zakończy się przed nowym sezonem grzewczym, dlatego przesunięto realizację na rok 2022.
Zakończono realizację zadania mającego na celu likwidację grupowego węzła ciepłego w os. Na Lotniku 19a. Wybudowano sieć wysokoparametrową DN 50-150 mm o długości ok. 293 m oraz zamontowano 5 liczników ciepła.
2. **Węzły indywidualne:** Lokalizacja: Kraków, nakłady finansowe (wykonanie): 1,629 mln zł, efekty: wymieniono węzły indywidualne w 17 lokalizacjach oraz dodatkowo wykonano węzeł kompaktowy dla odbiorcy przy ul. Mistrzejowickiej 49A, jednak montaż w budynku odbędzie się po zakończeniu sezonu grzewczego.
3. **Układy pomiarowe:** Lokalizacja: Kraków, a także Skawina, nakłady finansowe (wykonanie) 0,506 mln zł, efekty: w ramach opomiarowania odbiorców, wykonano prace polegające na rozdzieleniu opomiarowaniu c.o. i c.w.u. w węzłach cieplnych oraz likwidacji subliczników. W tym celu zlecono montaż 14 kompletów układów pomiarowych.
4. **Wymiana i modernizacja sieci cieplnych:** Lokalizacja Kraków, nakłady finansowe (wykonanie) 21,743 mln zł, efekty: zmodernizowano 15 odcinków sieci cieplnych o łącznej długości ok. 1,4 km.
5. **Wymiana i modernizacja urządzeń sieci cieplnych:** Lokalizacja Kraków, nakłady finansowe (wykonanie) 1,281 mln zł, efekty: zakupiono wraz z dostawą 17 kompensatorów.
6. **Wymiana armatury:** Lokalizacja Kraków, nakłady finansowe (wykonanie) 0,459 mln zł, w omawianym okresie zakupiono i zamontowano zawory klapowe.
7. **Modernizacja budynków:** Lokalizacja Kraków, nakłady finansowe (wykonanie) 7,646 mln zł.
8. **Projekt nr I w ramach unijnego Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ):** Lokalizacja: Kraków, a także Skawina, nakłady finansowe (wykonanie) 2,178 mln zł, efekty: zamontowano 16 węzłów w 16 budynkach, do których przyłącza zostały wykonane w poprzednim i bieżącym okresie sprawozdawczym. W tym celu wybudowano 533 m przyłączy cieplnych oraz 139 m przyłącza ciepłego (dla którego nie dokonano odbioru końcowego do końca okresu sprawozdawczego). W rezultacie wyłączono z eksploatacji 79 palenisk, w tym 73 piece oraz 6 kotłowni na paliwo stałe. Moc zainstalowana węzłów w przedmiotowych budynkach wynosi 1,72 MW.
9. **Projekt nr II w ramach POLiŚ:** Lokalizacja: Kraków, a także Skawina, nakłady finansowe (wykonanie) 13,940 mln zł. W ramach Projektu II wybudowano 5,04 km preizolowanych sieci cieplnych.
10. **Projekt nr III w ramach POLiŚ:** Lokalizacja: Kraków, a także Skawina, nakłady finansowe (wykonanie) 29,667 mln zł, efekty: w ramach Projektu III wymieniono łącznie 13,8 km sieci ciepłej, zamontowano 205 węzłów cieplnych w 159 budynkach.
11. **Projekt nr IV w ramach POLiŚ:** Lokalizacja: Kraków, nakłady finansowe (wykonanie) 11,738 mln zł, efekty: w ramach projektu IV wybudowano 5 623 m preizolowanych sieci cieplnych. Podłączono 44 nowe budynki i zamontowano 41 węzłów. Zwiększono w ten sposób rynek dostaw mocy zamówionej o 19,65 MW.

Tabela IV.13.2. Najważniejsze efekty działań proekologicznych realizowanych przez MPEC SA w 2021 roku

Działania w ramach POLIŚ	Podłączono 16 budynków o łącznej mocy ok. 1,72 MW, w których zlikwidowano 79 palenisk na paliwo stałe (73 pieców i 6 kotłowni węglowych).
Działania w ramach PONE	Podłączono 4 budynki o łącznej mocy ok. 0,44 MW, w których zlikwidowano 29 pieców i 1 kotłownię opalaną paliwem stałym.
Łącznie w 2021 r. w ramach działań proekologicznych	1. Wyłączono z eksploatacji 109 palenisk węglowych, 2. Podłączono do sieci 20 budynków o łącznej mocy 2,16 MW, 3. Prowadzone były uzgodnienia z właścicielami obiektów i przygotowania dokumentów formalno-prawnych do realizacji kolejnych podłączeń budynków posiadających czynne paleniska węglowe.

Źródło: MPEC SA

IV.13.2.3. Usługa publiczna U-3 Utrzymanie czystości i porządku

Świadczeniem usług publicznych w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Kraków zajmuje się Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o. w Krakowie (MPO Sp. z o.o.). Usługa obejmuje letnie i zimowe oczyszczanie miasta, które ma na celu nie tylko utrzymanie czystości, lecz również poprawę jakości powietrza. W tym celu, od 2015 r. MPO Sp. z o.o. wprowadziło dodatkową usługę - mechaniczne zmywanie chodników na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

Długość dróg zmywanych mechanicznie na terenie Gminy Miejskiej Kraków – Wskaźnik W23_U kształtował się w kolejnych latach na poziomie:

- 2021: 2 910,0 km
- 2020: 2 854,0 km
- 2019: 2 986,6 km

W 2021 roku długość dróg zmywanych mechanicznie wzrosła o 3,25 % w porównaniu do 2020 r.

Obecnie na terenie Krakowa oczyszczane mechanicznie są wszystkie ulice, których nawierzchnia to umożliwia. Oczyszczanie ulic obejmuje: zmiatanie i zmywanie pozimowe oraz bieżące utrzymanie w okresie letnim i zimowym. Równie duży jest zakres prac prowadzonych w ramach oczyszczania ręcznego, w tym:

- utrzymanie czystości na terenach zielonych m.in. pasów drogowych, torowisk,
- opróżnianie koszy ulicznych,
- całodobowe pogotowie czystościowe stanowiące grupę interwencyjną natychmiastowego reagowania na obszarze całego miasta Krakowa,
- prace interwencyjne – utrzymanie czystości na terenie: Rynku Głównego, Kazimierza, Rynku Podgórskiego, Placu Bohaterów Getta, Placu Niepodległości, kładki Ojca Bernatka

IV.13.2.4. Usługa publiczna U-4 Gospodarowanie odpadami komunalnymi

Gmina odpowiedzialna jest za zorganizowanie odbioru i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Jednocześnie, gmina sprawuje nadzór nad prawidłowym zagospodarowaniem i unieszkodliwianiem odebranych od mieszkańców odpadów komunalnych. Mieszkańcy (lub w ich imieniu administrator bądź zarządca nieruchomości) uiszczają opłatę za gospodarowanie odpadami.

Ilość odebranych odpadów komunalnych (kg) przypadających na jednego mieszkańca
Wskaźnik W8_U w latach 2018-2021 osiągał odpowiednio wartości:

- 2021: 487 kg/mieszkańca/rok
- 2020: 471 kg/mieszkańca/rok
- 2019: 499 kg/mieszkańca/rok

Ważnym dokumentem regulującym postępowanie z odpadami jest Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2008/51 z 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów. Jako priorytety wskazuje ona zapobieganie powstawaniu odpadów, w dalszej kolejności wymieniona jest segregacja odpadów, która umożliwia późniejszy recykling surowców, ekologiczny sposób postępowania z odpadami i odzysk energii.

W ramach wdrożonego w 2013 r. na terenie Gminy Miejskiej Kraków Zintegrowanego Systemu Gospodarowania Odpadami Komunalnymi w 2021 r. prowadzone były następujące usługi:

- 1) obsługa gniazd segregacji odpadów komunalnych, tzw. dzwonów,
- 2) odbiór odpadów wielkogabarytowych,
- 3) program odbioru odpadów zielonych,
- 4) odbiór elektroodpadów w ramach programu Elektrobrygada na telefon,
- 5) odbiór tekstyliów w ramach programu 100% korzyści,
- 6) odbiór odpadów komunalnych z „Krakowskich Eko-pudełek”,
- 7) możliwość wymiany książek w Krakowskim Kantorku Wymiany,
- 8) możliwość oddania nieużywanych mebli do Krakowskiej Meblarni.

Ponadto mieszkańcy Gminy Miejskiej Kraków mieli możliwość oddania odpadów komunalnych zebranych selektywnie do Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

W 2021 r. oprócz działań technicznych realizowane były przez MPO sp. z o.o. liczne działania informacyjno-edukacyjne, których odbiorcami były dzieci, młodzież i dorośli mieszkańcy Krakowa ich celem było zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

W 2020 r. zakończył się ustawowy obowiązek obliczania przez gminy poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło. Gmina Miejska Kraków osiągnęła w 2020 r. powyższy poziom wynoszący 69,49%, przy wymaganym poziomie 50%. Od 2021 r. obowiązuje nowy poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, (wynoszący dla 2021 r. co najmniej 20 %) dotyczący wszystkich frakcji odpadów komunalnych poddanych recyklingowi, w odniesieniu do całkowitej ilości wytwarzanych odpadów.

W 2021 r. Gmina Miejska Kraków osiągnęła następujące poziomy recyklingu:

Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych wskaźnik: W52_U w 2021 roku wyniósł 27 %, podczas gdy poziom wymagany to 20%.

Poziom recyklingu Wskaźnik W12_U Przygotowania do ponownego użycia i odzysku odpadów budowlanych i rozbiórkowych (innych niż niebezpieczne) osiągnął w minionym roku, 100%, (zadowalająca wartość wskaźnika utrzymuje się od 2015 roku)

- 2021: 100%
- 2020: 99,63%
- 2019: 100%

Wskaźnik W13_U Masa odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, przekazywanych do składowania w minionym roku, została ograniczona do 0%, stan ten jest utrzymywany od 2016 r.:

- 2021: 0%
- 2020: 0%
- 2019: 0%

Istotnym wskaźnikiem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi jest **Poziom składowania odpadów komunalnych - Wskaźnik W53_U**:

- 2021: 3,89%
- 2020: 4,21%

Wartość spadkowa wskaźnika jest zadowalająca, zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, od 2025 roku poziom składowania odpadów komunalnych nie może przekroczyć 30%.

IV.13.2.5. Usługa publiczna U-5 Utrzymanie cmentarzy

Na terenie Krakowa w 2021 roku zlokalizowanych było 35 cmentarzy, dzielących się na: 13 cmentarzy komunalnych i 22 cmentarze wyznaniowe – w tym 17 parafialnych, 4 żydowskie i 1 kalwiński.

Cmentarze komunalne podlegające Zarządowi Cmentarzy Komunalnych w Krakowie (ZCK) to: Cmentarz Prądnik Czerwony i Cmentarz Grębałów oraz 2 rejony cmentarne, tj. Rakowice i Podgórze. Rejon Rakowice tworzą cmentarze: Rakowicki, Mydlniki, Pasternik. W skład rejonu Podgórze wchodzi następujące cmentarze: Podgórze, Stare Podgórze, Maki Czerwone, Kobierzyn-Lubostroń, Pychowice, Prokocim, Wola Duchacka. Dodatkowo na terenie Miasta Krakowa znajduje się cmentarz komunalny Podgórki Tynieckie. Na terenie cmentarzy komunalnych: Podgórze, Stare Podgórze, Wola Duchacka, Kobierzyn-Lubostroń, Pasternik brak jest terenów pod nowe miejsca pochówku – pochówki odbywają się do istniejących mogił ziemnych (poprzez dochowanie lub ponowne użycie) oraz do grobów murowanych.

Pod opieką Zarządu Cmentarzy Komunalnych w Krakowie znajduje się 12 nekropolii o łącznej powierzchni 135 ha. To rozległa infrastruktura, na której utrzymanie i rozwój miasto przeznacza co roku znaczące środki. W 2021 r. na remonty i konserwacje zaplanowano rekordową kwotę niemal 2 mln zł, natomiast pula środków na zadania inwestycyjne wyniosła blisko 6 mln zł.

Wskaźnik W22_U Wypełnienie cmentarzy komunalnych na terenie Gminy Miejskiej Kraków w latach 2019-2021, osiągało wartości odpowiednio:

- 2021: 89,1%
- 2020: 88,8%
- 2019: 90,0%

Od paru lat obserwuje się wzrost pochówków urnowych w ogólnej liczbie pochówków **Wskaźnik W15_U**, jego wartość kształtowała się następująco:

- 2021: 47,6%
- 2020: 44,7%
- 2019: 40,2%

Główne inwestycje w cmentarnictwie realizowane w 2021 r.:

- Rozbudowa cmentarza Prądnik Czerwony – Batowice II: koszt: 1 000 000 zł.
- Modernizacja infrastruktury na cmentarzu Rakowickim: koszt: 1 275 040 zł, efekty: Wykonano odcinek kanalizacji, studnie oraz wymianę nawierzchni na siedmiu alejkach.

- Modernizacja infrastruktury na cmentarzu Podgórze: koszt: 273 255 zł, efekty: Wykonano przebudowę i nową nawierzchnię na trzech alejkach wraz ze schodami.
- Budowa kolumbariów na cmentarzu Prądnik Czerwony: koszt: 1 092 490 zł, efekty: Wybudowana 10 wolno stojących segmentów kolumbariów łącznie na 240 nisz urnowych wraz z alejką i dojazdami, oświetleniem fotowoltaicznym i ławeczkami
- Restauracja muru południowego cmentarza Rakowickiego: koszt: 1 173 676 zł, efekty: Zakończono prace restauratorskie przy murze południowym.
- Rozbudowa Cmentarza Grębałów: koszt: 195 570 zł, efekty: Wykonano koncepcję rozbudowy oraz kompleksowej modernizacji istniejącego cmentarza wraz z odwodnieniem.
- Restauracja muru wschodniego cmentarza Rakowickiego: koszt: 62 730 zł, efekty: Uzyskano kompleksową dokumentację projektową wraz ze stosownymi pozwoleniami.

Modernizacja infrastruktury na cmentarzu Kobierzyn – Lubostroń: koszt: 34 231 zł, efekty: Uzyskano kompleksową dokumentację projektową wraz ze stosownymi pozwoleniami.

IV.13.3. Program dla Dziedziny

Program „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Kraków” (PGN) (PS/U1/2015) jest Programem strategicznym, przyjętym przez Radę Miasta Krakowa 7 października 2015 r. Uchwałą Nr XXVI/426/15 oraz aktualizowanym Uchwałą Nr LXXIII/1759/17 oraz Nr CXIV/3002/18.

W dokumencie tym zinventaryzowano zużycie energii i wielkość emisji na obszarze gminy. Plan zawiera także listę działań na lata 2014-2020 oraz w dalszej perspektywie, w horyzoncie do roku 2040, zapewniających redukcję emisji.

Cel główny, ramowy zakres i cele szczegółowe programu PGN definiuje **Deklaracja wyników**, która została określona w sposób następujący:

Cel główny: „Redukcja emisji gazów cieplarnianych przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju miasta oraz poprawa jakości powietrza,

poprzez:

- podniesienie efektywności energetycznej,
- zwiększenie udziału energii z wysokosprawnej kogeneracji oraz ze źródeł odnawialnych,
- ograniczenie emisji powierzchniowej i punktowej,
- ograniczenie emisji z transportu,
- niskoemisyjne zarządzanie miastem,

tak, aby:

- zapewnić redukcję emisji gazów cieplarnianych w gminnych budynkach użyteczności publicznej,
- zapewnić zmniejszenie zużycia energii elektrycznej, ciepłej i paliw gazowych w Gminie Miejskiej Kraków,
- zapewnić zwiększenie wykorzystania energii wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji oraz energii ze źródeł odnawialnych”.

Tabela IV.13.3. Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji celów szczegółowych PGN

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa 2020	2019	2020	2021
Zapewnić redukcję emisji gazów cieplarnianych w gminnych budynkach użyteczności publicznej	W49_U Emisja gazów cieplarnianych w gminnych budynkach użyteczności publicznej, w Mg CO ₂ eq/rok	Trend malejący	102 334	97 693 ¹	102 131

Zapewnić zmniejszenie zużycia energii elektrycznej, ciepłej i paliw gazowych w Gminie Miejskiej Kraków	W50_U Zużycie energii elektrycznej, ciepłej i paliw gazowych w Gminie Miejskiej Kraków, w MWh/rok	Trend malejący	8 452 079	8 145 551	8 837 543
Zapewnić zwiększenie wykorzystania energii wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji oraz energii ze źródeł odnawialnych	W20_U % udział energii wyprodukowanej z odnawialnych źródeł energii w ogólnej ilości energii zużytej	Trend rosnący	2,3%	3,1%	3,5%

¹ wartość zaktualizowana

Źródło: dane własne, STRADOM

PGN jest również dokumentem warunkującym uzyskanie środków z funduszy europejskich w latach 2014-2020 na działania inwestycyjne związane z ograniczeniem oddziaływania gospodarki energetycznej na środowisko.

W całym okresie realizacji PGN obejmuje ok. 100 działań (łącznie koszt około 11,3 mld zł – sektor publiczny i niepubliczny). Część zadań ma horyzont czasowy przekraczający 2020 rok. Zadania realizowane w ramach PGN obejmują min.:

- 1) termomodernizację obiektów,
- 2) wymianę urządzeń na bardziej efektywne,
- 3) wymianę taboru autobusowego i rozwój transportu tramwajowego,
- 4) likwidację palenisk węglowych i podłączenie obiektów do miejskiej sieci ciepłowniczej, sieci gazowej, elektrycznej lub innego ekologicznego źródła,
- 5) budowę odnawialnych źródeł energii,
- 6) przebudowę i rozbudowę miejskiego systemu ciepłowniczego,
- 7) budowę i rozbudowę instalacji przetwarzania odpadów.

W wyniku działań Miasta, polegających na termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, w 2021 r. uzyskano szacunkowe zmniejszenie emisji CO₂ o 325,95 Mg CO_{2eq}.

W 2021 roku nakłady finansowe na realizację zadań inwestycyjnych, polegających na termomodernizacji budynków i ujętych w Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Kraków wyniosły 14 765 417 zł

Nakłady obejmowały zadania inwestycyjne związane z termomodernizacją budynków użyteczności publicznej:

- Adaptacja i termomodernizacja zabytkowego budynku dawnej Zbrojowni przy ul. Rakowickiej 22 na centrum wystawienniczo-edukacyjne Muzeum Fotografii w Krakowie,
- Termomodernizacja budynków oświatowych Gminy Miejskiej Kraków,
- Termomodernizacja gminnych obiektów oświatowych,
- Głęboka termomodernizacja Żłobka Samorządowego nr 14 w Krakowie ul. H. Sienkiewicza 24

IV.13.4. Finanse

Tabela IV.13.4. Wydatki w Dziedzinie Gospodarka komunalna zrealizowane w 2021 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem:	428 032 451	100
Wydatki inwestycyjne	5 828 168	1,36
Wydatki bieżące	422 204 283	98,64

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Tabela IV.13.5. Wydatki w Dziedzinie Gospodarka komunalna zrealizowane w 2021 roku w podziale na usługi (bez wydatków spółek)

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem:	428 032 451	100
Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków (U-1)	2 173 588 (podana kwota nie obejmuje zadań realizowanych przez WMK SA, które są finansowane z Taryfy)	0,51
Zapewnienie dostaw energii (U-2)	Środki na zadania nie są ujęte w budżecie Miasta Krakowa i WPF. Finansowanie działań odbywa się z taryfy odpowiednio za ciepło, energię i gaz zatwierdzonej przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki	
Utrzymanie czystości i porządku (U-3)	124 020 667	28,97
Gospodarowanie odpadami komunalnymi (U-4)	261 941 152	61,20
Utrzymanie cmentarzy (U-5)	25 498 438	5,96
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	14 398 606	3,36

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

IV.14. POMOC I INTEGRACJA SPOŁECZNA

Streszczenie: Pomoc i integracja społeczna

Procesy demograficzne zachodzące w Krakowie skutkują zwiększaniem się liczby osób w wieku poprodukcyjnym, w tym liczby osób w wieku starości zaawansowanej oraz zmniejszeniem się potencjału pielęgnacyjnego rodziny. W związku z powyższym Miasto prowadziło działania dostosowywania systemu wsparcia dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych do potrzeb tej grupy osób poprzez tworzenie nowych miejsc stałego i czasowego pobytu. Miasto dążyło do przedłużania pobytu osób starszych we własnym środowisku poprzez: tworzenie nowych ośrodków wsparcia na obszarach, w których infrastruktura była słabo rozwinięta oraz podnoszenie jakości i dostępności usług opiekuńczych – świadczonych zarówno w miejscu zamieszkania osoby jak i w ośrodkach wsparcia, a także wspieranie rodzin w opiece nad osobami starszymi (wsparcie odciążeniowe).

Wsparcie na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w ramach krakowskiego systemu pomocy społecznej realizowano: w środowisku zamieszkania osób z wykorzystaniem usług opiekuńczych (**w roku 2021 wsparciem objęto 1 945 osób**), w **13 dziennych ośrodkach wsparcia** dla osób starszych – z których skorzystało **1 155 osób** (dysponujących w 2021 roku - **848 miejscami**) oraz w formach całodobowych – według stanu na koniec 2021 roku, w **14 Domach Pomocy Społecznej** (dysponujących w 2021 roku - **2 135 miejscami**).

Celem promowania i wsparcia rodziny wielodzietnej zamieszkałej na terenie Gminy Miejskiej Kraków realizowano Uchwałę Rady Miasta Krakowa wprowadzającą system zniżek, ulg, preferencji i uprawnień w ramach **Programu pn. Krakowska Karta Rodzinna 3+ (KKR3+)**. W 2021 roku w Programie KKR3+ wzięło udział **5 853 rodziny** (w 2020 roku – 5 120 rodzin). Program jest atrakcyjny dla krakowskich rodzin, jednak warunki związane ze stanem epidemii ograniczyły uczestnictwo i aktywność beneficjentów. Na atrakcyjność Programu wpływa przede wszystkim to, że funkcjonuje on we wszystkich założonych do realizacji obszarach, uczestniczą w nim obowiązkowo wszystkie jednostki miejskie, oferując zniżkę na poziomie 50%, zawiera bogatą ofertę partnerów niepublicznych. Do popularności Programu przyczyniają się z pewnością także intensywne działania informacyjno-promocyjne.

Rodziny wielodzietne posiadające Krakowską Kartę Rodziną 3+ mogły także otrzymać jednorazową gminną zapomogę finansową z tytułu urodzenia się dziecka niezależnie od wysokości dochodu (pozostałe rodziny otrzymują świadczenie w sytuacji, gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekroczy kwoty 1 000 zł netto). W 2021 roku wypłacono takie świadczenie na rzecz **1 115 dzieci**. Ważnym elementem polityki prorodzinnej Miasta było także prowadzenie Klubów Rodziców z dziećmi do lat 3 (w 2021 roku funkcjonowały **44 Kluby**).

Celem wsparcia rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością realizowano **Program pn. Kraków dla Rodziny „N”**. W 2021 roku wsparciem objęto **1 029 rodzin**. Miasto zapewniało wspieranie osób i rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz pomoc w rozwiązywaniu trudności i problemów życiowych przede wszystkim poprzez zapewnienie usług asystenta rodziny oraz w ramach sieci ośrodków poradnictwa i terapii rodzin. Wymienione usługi dostępne były bez względu na dochód. W roku 2021 z asystentury rodzinnej skorzystało **589 rodzin**, a z pomocy ośrodków **1 088 osób**. Dzieci i młodzież do 18 r. życia mogły także brać udział w zajęciach i uzyskać adekwatne wsparcie w ramach placówek wsparcia dziennego (w 2021 roku **2 205 dzieci** skorzystało ze wsparcia **32 placówek** przez okres minimum 6 miesięcy).

Wydatki związane z realizacją zadań w Dziedzinie Pomoc i integracja społeczna wyniosły w 2021 roku **19,01%** wydatków budżetu Miasta Krakowa.

IV.14.1. Wprowadzenie do Dziedziny Pomoc i integracja społeczna

Dziedzina zarządzania Pomoc i integracja społeczna obejmuje całość Systemu Pomocy Społecznej Miasta Krakowa oraz politykę i działania na rzecz wsparcia rodzin. W ramach Dziedziny realizowane i monitorowane są dwie usługi publiczne:

- Wsparcie osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych (W-1)
- Działania miasta na rzecz rodzin (W-2).

Cele i kierunki interwencji w odniesieniu do problemów oraz wyzwań społecznych zdiagnozowanych w Krakowie określają zidentyfikowane w ramach SRK 2030, polityki i programy strategiczne, a w szczególności obowiązujący do roku 2020 Program strategiczny pn. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa na lata 2015-2020 (PS/W3/2016, dalej SRPSK). Strategia ta obejmowała całe spectrum działań na rzecz osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wspierających rodziców, młodzież i dzieci w budowaniu wzajemnych relacji, rozwoju oraz stawianiu czoła wyzwaniom na różnych etapach życia. Obecnie trwają prace nad aktualizacją tego dokumentu na kolejne lata. Działania powiązane z Programem były realizowane w 2021 roku w ramach Usług publicznych i mieszczących się w ich ramach Programów będących częścią aktualizowanej SRPSK, a także poprzez poszczególne projekty inwestycyjne.

IV.14.2. Charakterystyka usług publicznych

IV.14.2.1. Usługa publiczna W-1 Wsparcie osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych

Przedmiotem Usługi są działania na rzecz osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych adekwatne dla poszczególnych kategorii klientów: osób starszych, osób z zaburzeniami psychicznymi, osób niepełnosprawnych, rodzin z dziećmi, osób dotkniętych przemocą w rodzinie, osób bezrobotnych, osób i rodzin o niskich dochodach oraz osób bezdomnych.

Usługa jest realizowana poprzez zadania bieżące jednostek Systemu Pomocy Społecznej Miasta Krakowa, w skład których wchodzi: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS), jako jednostka koordynująca jednostki finansowane lub współfinansowane przez Miasto: Domy Pomocy Społecznej, ośrodki wsparcia dla osób starszych, kluby samopomocy, środowiskowe domy samopomocy, mieszkania chronione, placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki wsparcia dziennego, placówki specjalistycznego poradnictwa, ośrodek interwencji kryzysowej, specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kluby integracji społecznej, warsztaty terapii zajęciowej, centra integracji społecznej, schroniska, noclegownie i ogrzewalnie dla osób bezdomnych – prowadzone przez Miasto lub organizacje pozarządowe współpracujące z Miastem.

W ramach ww. Usługi w 2021 r. realizowano m.in. dwa Programy, których cele i rezultaty przedstawiono w dalszej części rozdziału:

- Powiatowy Program Działania na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2019 – 2022 (PS/W1/2019) przyjęty Uchwałą Nr XVI/323/19 RMK z 22 maja 2019 r.
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2021–2027 przyjęty Uchwałą Nr LX/1778/21 RMK z 30 czerwca 2021 r.

Na stan Dziedziny, w tym jakość Usługi publicznej W-1 wpływ miały także dwa inne, wymienione poniżej Programy realizowane w Dziedzinach: Społeczeństwo Obywatelskie - D i Przedsiębiorczość i Nauka - G:

- Program Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych na lata 2021–2025 - (dawniej PS/W2/2015, od 2021 roku PS/D3/2020 przyjęty Uchwałą Nr LII/1454/21 RMK z 27 stycznia 2021 r.) - od 2021 roku Program zmienił Dziedzinę zarządzania z W - Pomoc i integracja społeczna na Dziedzinę D - Społeczeństwo obywatelskie, więcej informacji nt. Programu w rozdziale Społeczeństwo Obywatelskie.
- Program Promocji Zatrudnienia, Aktywizacji Zawodowej na lata 2021–2025 z perspektywą do 2030 roku w Gminie Miejskiej Kraków przyjęty Uchwałą Nr LXXIX/2220/22 RMK z 2 marca 2022 r. - szczegółowo opisany jest w dziedzinie G - Przedsiębiorczość i Nauka.

Zadania realizowane w ramach Usługi publicznej W-1 zawierają zadania o charakterze obligatoryjnym, a niektóre z nich mogą nakładać się częściowo także na zadania powiązane z Dziedziną Zdrowie - Z, realizowane i finansowane w ramach obligatoryjnych, rocznych Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (Uchwała Nr L/1392/20 RMK z 16 grudnia 2020 r.) a także w ramach Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019–2021 (PS/Z2/2018), przyjętego Uchwałą Nr VI/105/19 RMK z dnia 30 stycznia 2019 r.

Podstawowym wskaźnikiem obrazującym skalę interwencji w zakresie pomocy społecznej jest **Wskaźnik W1_W Skala interwencji w ramach zadań pomocy społecznej w Gminie Miejskiej Kraków** mierzony liczbą osób w rodzinach objętych pomocą MOPS w stosunku do liczby mieszkańców Krakowa. W perspektywie lat 2019–2021 wskaźnik ten zmniejsza się nieznacznie, choć biorąc pod uwagę nową sytuację migracyjną i ekonomiczną może on ulec zwiększeniu w kolejnym roku.

W1_W Skala interwencji w ramach zadań pomocy społecznej w Gminie Miejskiej Kraków:

- **2021: 3,6%**
- 2020: 4,0%
- 2019: 4,3%

W liczbach całkowitych skalę pomocy MOPS obrazują mierniki liczby osób i liczby rodzin objętych pomocą społeczną:

M1_W Liczba osób w rodzinach objętych pomocą MOPS:

- **2021: 28 288 osób**
- 2020: 31 230 osób
- 2019: 33 131 osób

Miernik M1_W - Liczba osób w rodzinach objętych pomocą MOPS utrzymuje się na porównywalnym poziomie.

M13_W Liczba wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną:

- **2021: 17 171 rodzin**
- 2020: 18 866 rodzin
- 2019: 20 089 rodzin

Liczba wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną zmniejszyła się - o 1 695 rodzin.

Wśród osób korzystających ze wsparcia w 2021 roku (liczby nie sumują się, osoby korzystały z różnych form wsparcia):

- 31 445 to osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej,
- 1 575 to uczniowie objęci pomocą materialną o charakterze socjalnym (stypendia, zasiłki szkolne, wyprawka szkolna),
- 4 827 to osoby, które skorzystały z indywidualnego dofinansowania w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Biorąc pod uwagę liczbę osób w gospodarstwach domowych najliczniejszą grupę odbiorców wsparcia stanowiły:

- gospodarstwa jednoosobowe: 67%
- rodziny 2-osobowe: 15%
- rodziny 3-osobowe: 8%
- rodziny 4-osobowe: 6%
- rodziny 5-osobowe i większe: 3%

Wśród gospodarstw domowych objętych wsparciem znajdują się:

- rodziny z dziećmi: 19%,
- rodziny niepełne: 7%,
- gospodarstwa domowe emerytów i rencistów: 24%.

Wśród głównych powodów trudnej sytuacji życiowej osób korzystających z pomocy społecznej w Krakowie w roku 2021 należy wymienić:

- długotrwałą lub ciężką chorobę: 8 622 rodzin,
- ubóstwo: 5 616 rodzin,
- niepełnosprawność: 5 198 rodzin,
- bezrobocie: 3 688 rodzin,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego: 1 465 rodzin,
- alkoholizm: 1 018 rodzin,
- potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietności: 468 rodzin,
- przemoc w rodzinie: 77 rodzin.

Biorąc pod uwagę procesy demograficzne skutkujące zwiększaniem się liczby osób w wieku poprodukcyjnym, w tym liczby osób w wieku starości zaawansowanej, kluczowe w przyszłości będzie dostosowywanie systemu wsparcia do potrzeb tej grupy odbiorców.

Czynniki demograficzne przyczyniają się z jednej strony do większego zaawansowania procesu starzenia się, a z drugiej strony do zmniejszania potencjału pielęgnacyjnego rodziny.

Wskaźnikiem istotnym z perspektywy osób starszych jest **Wskaźnik W10_W Poziom wsparcia w formie usług opiekuńczych w Gminie Miejskiej Kraków (tygodniowo)**. Wartość tego wskaźnika przedstawia średnią, tygodniową liczbę godzin usług opiekuńczych finansowanych ze środków Gminy Miejskiej Kraków dla osób w zaawansowanym wieku lub obłożnie chorych.

Wartość **Wskaźnika W10_W** (w godzinach/tygodniowo/na osobę):

- 2021: 7,07
- 2020: 6,87
- 2019: 6,75

W 2021 roku wykonano 714 589,50 godzin usług opiekuńczych, z których skorzystało 1 945 osób, w 2020 roku 759 079,25 godzin usług opiekuńczych, z których skorzystało 2 125 osób

(z tej formy wsparcia skorzystało 180 osób mniej, jednak wydłużył się czas świadczenia usługi opiekuńczej z 6,87 do 7,07 godziny/tygodniowo/na osobę).

Nakłady finansowe na realizację usług opiekuńczych wyniosły 19 027 160,95 zł.

Jedną z najważniejszych form wsparcia w ramach Usługi są Domy Pomocy Społecznej (DPS). Największą liczbę osób zamieszkujących DPS-y stanowią osoby w podeszłym wieku oraz osoby przewlekle somatycznie chore.

Według stanu na koniec roku 2021 funkcjonowało **9 Domów Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych** dysponujących łącznie 1 150 miejscami (M23_W).

M23_W Liczba miejsc w DPS przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych:

- **2021: 1 150 miejsc**
- 2020: 1 160 miejsc
- 2019: 1 160 miejsc

W roku 2021 - **9 osób** oczekiwało na umieszczenie w DPS dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych.

M24_W Liczba osób oczekujących na umieszczenie w Domach Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych (osoby):

- **2021: 9 osób**
- 2020: 17 osób
- 2019: 175 osób

Są to przede wszystkim osoby powyżej 75 roku życia, którym najbliższa rodzina nie jest w stanie zapewnić odpowiedniej opieki. Odsetek osób powyżej 75 roku życia, które potencjalnie wymagać będą wsparcia w formie DPS lub usług opiekuńczych wynosi 8,6% mieszkańców Krakowa.

Gmina Miejska Kraków zaspokoiła potrzeby w zakresie umieszczania w DPS osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych w ponad 99%. **Wskaźnik W15_W Poziom zaspokojenia potrzeb związanych z umieszczeniem w DPS osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych:**

- **2021: 99,2%**
- 2020: 98,6%
- 2019: 86,9%

Gmina Miejska Kraków zapewnia całodobowe wsparcie instytucjonalne także **dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. Według stanu na koniec 2021 roku funkcjonowało **5 Domów Pomocy Społecznej, dysponujących łącznie 985 miejscami** (M25_W), w 2019 – 1 010 miejsc. W 2020 roku zlikwidowano Dom Pomocy Społecznej przeznaczony dla 25 dzieci i młodzieży, z niepełnosprawnością intelektualną, prowadzony na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizację pozarządową. Osoby ze zlikwidowanej placówki zostały przydzielone do innych placówek na terenie miasta i sąsiednich powiatów.

M25_W Liczba miejsc w DPS przeznaczonych dla osób z zaburzeniami psychicznymi:

- **2021: 985 miejsc**
- 2020: 985 miejsc
- 2019: 1 010 miejsc

M26_W Liczba osób oczekujących na umieszczenie w DPS dla osób z zaburzeniami psychicznymi wyniosła:

- **2021: 30 osób**
- 2020: 28 osób
- 2019: 56 osób

W roku 2021 Gmina Miejska Kraków w ponad 97% zaspokoiła zapotrzebowanie na umieszczenie w DPS osób z zaburzeniami psychicznymi **W16_W Poziom zaspokojenia potrzeb związanych z umieszczeniem w DPS osób z zaburzeniami psychicznymi:**

- **2021: 97,0%**
- 2020: 97,2%
- 2019: 94,8%

Wydatki na bieżącą działalność Domów Pomocy Społecznej w roku 2021 wyniosły 165 576 864 zł, w tym 157 833 546 zł (bez wydatków na COVID 19) to wydatki miejskich jednostek organizacyjnych (w tym wydatki MDDPS na posiłki w DPS). Ponadto na bieżące funkcjonowanie jednostki otrzymały do dyspozycji środki z Dzielnic w łącznej wysokości 132 840 zł.

W 2021 roku poniesiono wydatki związane z pobytem **170 osób** umieszczonych w Domach Pomocy Społecznej poza Gminą Miejską Kraków, a wydatki związane z pobytem tych osób wyniosły 5 901 577 zł.

W 2021 roku, w celu poprawy jakości i standardu usług świadczonych w Domach Pomocy Społecznej realizowano inwestycje oraz dokonano zakupów inwestycyjnych. Wydatki inwestycyjne (bez środków Dzielnic) wyniosły 19 640 508 zł, z czego pozyskano dofinansowanie: z Funduszu Inwestycji Lokalnych – w wysokości 519 756 zł, z Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa – 142 394 zł, z projektu ZUS „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy w Domu Pomocy Społecznej poprzez realizację działań inwestycyjnych” – 77 760 zł. Środki inwestycyjne przeznaczone zostały m.in. na:

- IV etap przebudowy i rozbudowy DPS im. Ludwika i Anny Helclów wraz z zagospodarowaniem terenu, ul. Helclów 2,
- modernizację DPS ul. Łanowa 41,
- modernizację DPS ul. Łanowa 39,
- modernizację DPS Nowa Huta, budynek os. Sportowe,
- zakup i wykonanie podsufitowych systemów do transportu i opieki nad mieszkańcami w pomieszczeniach DPS ul. Kluzeka 6, ul. Nowaczyńskiego 1, ul. Praska 25, ul. Babińskiego 25, ul. Łanowa 39, ul. Łanowa 43,
- wymiana dźwigów towarowych przy ul. Krakowskiej 47 – DPS ul. Krakowska 55.

W roku 2021, w związku ze stanem epidemii, w krakowskich Domach Pomocy Społecznej zastosowano szereg rozwiązań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom i pracownikom oraz ciągłości realizacji wsparcia, w tym:

- zaktualizowano, w uzgodnieniu z Państwową Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie, koncepcje funkcjonowania DPS (dla każdego osobno),
- kontynuowano realizację działań profilaktycznych wprowadzonych w celu przeciwdziałania pojawiania się zakażenia m.in. poprzez organizację szczepień mieszkańców i pracowników przeciw grypie, COVID 19 oraz pneumokokom,
- uzupełniano na bieżąco środki ochrony indywidualnej mające zastosowanie zarówno przy profilaktyce jak i w sytuacji zakażenia.

Łącznie na walkę z COVID-19 w Domach Pomocy Społecznej w roku 2021 wydatkowano kwotę 2 036 151 zł, w tym:

- 908 500 zł – środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19
- 895 700 zł – dotacja z budżetu państwa – przeznaczona na wzmocnienie zabezpieczenia domów pomocy społecznej przed skutkami wystąpienia wirusa SARS-CoV-2, w szczególności na zapewnienie kadry niezbędnej do zachowania ciągłości usług świadczonych przez te jednostki oraz zakup niezbędnych środków ochrony osobistej, sprzętu i wyposażenia
- 231 951 zł – środki własne.

Ponadto w roku 2021 Domy Pomocy Społecznej skorzystały z możliwości dofinansowania działań mających na celu walkę z chorobą COVID-19 i pozyskały środki zewnętrzne w ramach następujących projektów:

- „Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Społeczny. Bezpieczny dom” – kwota dofinansowania 29 167 zł,
- „Bezpieczny dom – wsparcie dla kadry małopolskich domów pomocy społecznej w związku z zagrożeniem COVID-19” – kwota dofinansowania 2 382 444 zł,
- „Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki pacjentom oraz bezpieczeństwa personelowi domów pomocy społecznej na czas COVID-19” – kwota dofinansowania 841 505 zł.

Powiatowy Program Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2019 – 2022 (PS/W1/2019)

W dniu 22 maja 2019 roku Rada Miasta Krakowa przyjęła „Powiatowy Program Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2019-2022”. Program wyznacza kierunki, w jakich powinny zmierzać działania na rzecz osób niepełnosprawnych zapewniając im godne i aktywne życie, a także pomoc dostosowaną do rzeczywistych potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności.

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe programu (PS/W1/2019) określa **Deklaracja wyników:** „Zapewnienie warunków do możliwie pełnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami w Gminie Miejskiej Kraków poprzez:

- wsparcie w niezależnym życiu osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin,
- zabezpieczenie społeczne osób z niepełnosprawnością i ich rodzin,
- likwidację barier w celu zapewnienie dostępności,
- edukację, w tym edukację włączającą,
- wsparcie w podejmowaniu pracy i zatrudnienia,
- zapewnienie dostępu do usług opieki zdrowotnej,
- zapewnienie udziału w kulturze, sporcie i turystyce,
- zapewnienie udziału w życiu publicznym i politycznym,
- podnoszenie i kształtowanie świadomości dotyczącej osób z niepełnosprawnościami,

tak, aby:

- objąć rehabilitacją społeczną jak największy odsetek osób z niepełnosprawnością,
- objąć jak największy odsetek osób z niepełnosprawnościami integracją społeczną,
- objąć wsparciem jak największą liczbę osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.”

Tabela IV.14.1. Wskaźniki oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Powiatowego Programu Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2019-2022” (PS/W1/2019)

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2022 r.	2019	2020	2021
Objąć rehabilitacją społeczną jak największy odsetek osób z niepełnosprawnością	W4_W Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych	Trend wzrostowy. 7%	4,23%	5,28%	4,49%
Objąć wsparciem jak największą liczbę osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin	W20_W Podniesienie poziomu integracji społecznej osób niepełnosprawnych	Trend wzrostowy. Wartość znakomita 30%	25,57%	12,86%	14,56%
Objąć wsparciem jak największą liczbę osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin	W38_W Populacja rodzin w Krakowie korzystających z Programu Kraków dla rodziny N	Trend wzrostowy. Wartość znakomita 0,3%	1,51%	0,41%	0,49%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Łączne nakłady na realizację Programu PS/W1/2019 w 2021 roku wyniosły: 12 540 892 zł

Wśród rezultatów istotnych z punktu widzenia celów ważne są wskaźniki, ujęte w Deklaracji wyników, obrazujące stopień rehabilitacji i integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami, a są to wskaźniki:

W4_W Wskaźnik Rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych utrzymuje się na podobnym poziomie w ciągu ostatnich lat, a jego wartość w dużym stopniu zależy od wysokości środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazywanych Gminie Miejskiej Kraków. Wartość wskaźnika kształtowała się w latach 2019 - 2021 na poziomie 4-5%:

- 2021: 4,5%
- 2020: 5,3%
- 2019: 4,2%

W20_W Podniesienie poziomu integracji społecznej osób niepełnosprawnych – odsetek osób niepełnosprawnych objętych integracją społeczną obrazuje udział osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w różnych formach wsparcia ze strony Gminy Miejskiej Kraków, przede wszystkim w formie spotkań integracyjnych. Wartość wskaźnika wynosiła:

- 2021: 14,6%
- 2020: 12,9%
- 2019: 25,6%

Skala pomocy rodzinom z dzieckiem niepełnosprawnym mierzona jest z wykorzystaniem wskaźnika **W38_W**, a więcej informacji na temat tego wskaźnika w rozdziale IV.14.2.2. Usługa publiczna W-2 Działania miasta na rzecz rodzin.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2021–2027

Program przyjęto Uchwałą Nr LX/1778/21 RMK z 30 czerwca 2021 r. i jest on elementem składowym SRPSK która jest w trakcie opracowywania.

Cel ogólny, zakres i cele szczegółowe programu określa **Deklaracja wyników:**

„Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali występowania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miejskiej Kraków

poprzez:

- aktywne i skuteczne współdziałanie Zespołu Strategicznego, Zespołów ds. działań lokalnych oraz grup roboczych,
- zwiększenie dostępności i skuteczności form pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z uwzględnieniem osób zależnych (dzieci, osoby z niepełnosprawnością, seniorzy),
- zmianę sposobu funkcjonowania osób stosujących przemoc w rodzinie,
- zwiększenie zaangażowania mieszkańców Krakowa odnośnie zjawiska przemocy w rodzinie.
- zwiększenie kompetencji pracowników instytucji i organizacji w obszarze reagowania w sytuacji przemocy w rodzinie,

tak, aby:

- odsetek rodzin dotkniętych przemocą był jak najniższy,
- odsetek rodzin, w których procedura „Niebieskie Karty” została zakończona z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie był jak najwyższy.”

Tabela IV.14.2. Wskaźniki oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2021–2027

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2022 r.	2019	2020	2021
Odsetek rodzin dotkniętych przemocą był jak najniższy	W2_W Skala zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Kraków – odsetek rodzin	Trend malejący. Wartość znakomita 0,1%	0,51%	0,47%	0,51%
Odsetek rodzin, w których procedura „Niebieskie Karty” została zakończona z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie był jak najwyższy	W12_W Ustanie zjawiska przemocy w rodzinie - Niebieska Karta	Trend wzrostowy. Wartość znakomita 75%	69,81%	66,79%	70,51%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Wśród rezultatów istotnych z punktu widzenia celów ważne są wskaźniki, ujęte w Deklaracji wyników, a szczególnie wskaźnik **W12_W Ustanie zjawiska przemocy w rodzinie - Niebieska Karta**. Wartość wskaźnika kształtowała się w latach 2019 - 2021 na poziomie między 67 a 71%, w roku 2021 - 71%:

- **2021: 70,51%**
- 2020: 66,79%
- 2019: 69,81%

W 2021 roku zakończono 837 procedur „Niebieskie karty”, w latach wcześniejszych: 720 w 2020 r. , 807 – w 2019 r. (miernik M17_W) natomiast M18-W – liczba Niebieskich Kart realizowanych w danym roku wyniosła:

- 2021: 1 187
- 2020: 1 078
- 2019: 1 156

IV.14.2.2. Usługa publiczna W-2 Działania miasta na rzecz rodzin

Przedmiotem usługi są działania na rzecz wszystkich rodzin z dziećmi, niezależnie od ich struktury, statusu materialnego, specyfiki przeżywanych trudności, fazy cyklu życia rodzinnego. Kierunki działań Gminy Miejskiej Kraków w zakresie Usługi W-2 określone były w 2021 r. m.in. dwóch programach będących częścią aktualizowanej SRPSK:

- Programie Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2019 - 2021 przyjętym Uchwałą Nr XXXIV/876/20 RMK z 22 stycznia 2020 r.
- Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miejskiej Kraków na lata 2020 - 2022 (Uchwała Nr XLV/122/20 RMK z 16 września 2020 r.)

W roku 2021 przyrost naturalny dla Krakowa wyniósł -1,02 ‰ (za 2020 r. - 0,08‰.). Rodziny wielodzietne (3 i więcej dzieci) stanowiły 4,4% ogółu rodzin z dziećmi do 24 lat pozostającymi na utrzymaniu rodziców. Przeciętna liczba dzieci do lat 24 pozostających na utrzymaniu rodziców w krakowskich rodzinach to 1,49 osoby (w woj. małopolskim 1,72 osoby, w Polsce 1,62 osoby).

Wg danych statystycznych pochodzących ze spisu powszechnego przeprowadzonego w 2011 roku w Krakowie zamieszkuje

6 569 rodzin mających na utrzymaniu co najmniej troje dzieci w wieku do 24 roku życia, w tym:

5 499 rodzin mających na utrzymaniu troje dzieci do lat 24 oraz
1 070 rodzin mających na utrzymaniu czworo i więcej dzieci do lat 24

W celu promowania i wspierania rodzin wielodzietnych zamieszkujących na terenie Gminy Miejskiej Kraków wprowadzono Uchwałą Nr CIX/1646/14 RMK z 11 czerwca 2014 r. **Program pn. Krakowska Karta Rodzinna 3+**. Uchwała wprowadziła system zniżek, ulg, preferencji i uprawnień, będący kluczowym elementem polityki prorodzinnej Miasta Krakowa, mającej na celu poprawę warunków życia rodzin wielodzietnych, zwiększenie szans rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży, zwiększenie dostępności do edukacji, sportu, dóbr kulturalnych i usług, poszerzenie możliwości spędzania wolnego czasu rodziców z dziećmi. Program działa w szczególności w następujących obszarach: komunikacja miejska; kultura i rozrywka; sport, rekreacja i wypoczynek; opieka nad dziećmi do lat 3, oświata i wychowanie; zdrowie; gastronomia i sklepy; usługi. Ulgi, zniżki i preferencje na rzecz rodzin wielodzietnych wprowadzane są przez Gminę Miejską Kraków i partnerów.

W Programie KKR 3+ w 2021 roku wzięło udział **5 853 rodziny** co stanowi ponad 89% uprawnionych krakowskich rodzin wielodzietnych

Wartość zniżek, ulg i preferencji w ramach Programu w roku 2021 wyniosła około 4,7 mln zł (w 2020 - ok. 3,8 mln zł) – wzrost kwoty o 0,9 mln zł. Na wartość wskaźnika może mieć wpływ fakt, że nie wszystkie rodziny posiadające co najmniej 3 dzieci uprawnione są do korzystania z KKR 3+, gdyż nie wszystkie rodziny mieszkające w Krakowie rozliczają podatek dochodowy na rzecz Krakowa.

Dla monitorowania realizacji Programu wykorzystywane są: wskaźnik kontekstowy pn. Udział rodzin mających 3 i więcej dzieci w liczbie rodzin ogółem (**W7_W**), który mierzony jest stosunkiem liczby rodzin z co najmniej 3 dzieci (M10_W: 6 569 rodzin) do liczby rodzin w GMK ogółem (M3_W: 208 644 rodziny) - bazuje on na danych ze spisu powszechnego z roku 2011 i rokrocznie (od 2012) jego wartość wynosi 3,1% oraz wskaźnik strategiczny pn. Populacja rodzin w Krakowie korzystających z Programu Krakowska Karta Rodzinna 3+ (**W19_W**) mierzony (od 2014) za pomocą: liczby rodzin korzystających z Programu Krakowska Karta Rodzinna 3+ (M29_W: 5 853 rodziny) odniesionej do liczby rodzin mających 3 i więcej dzieci (M10_W: 6 569 rodzin):

Wskaźnik W19_W Populacja rodzin w Krakowie korzystających z Programu Krakowska Karta Rodzinna 3+:

- **2021: 89,1%**
- 2020: 77,9%
- 2019: 89,7%

W roku 2021 zaobserwować można wzrost wartości wskaźnika do ponad 89%.

M29_W: Liczba rodzin korzystających z Programu Krakowska Karta Rodzinna 3+ w Gminie Miejskiej Kraków:

- **2021: 5 853 rodziny**
- 2020: 5 120 rodzin
- 2019: 5 894 rodzin

Z Programu Krakowskiej Karty Rodzinnej 3+ skorzystało o 733 rodziny więcej względem 2020 roku.

Na podstawie powyższych danych można wnioskować, że Program jest atrakcyjny dla krakowskich rodzin, jednak warunki związane ze stanem epidemii w 2020 roku ograniczyły uczestnictwo i aktywność beneficjentów. Na powyższe istotny wpływ ma: funkcjonowanie Programu we wszystkich założonych do realizacji obszarach, obligatoryjny udział w Programie miejskich podmiotów oferujących zniżkę na poziomie 50%, bogata oferta partnerów niepublicznych, prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych na temat

Programu. Pożądany kierunek działań obejmuje: dążenie do utrzymania liczby rodzin objętych KKR3+, rozwój oferty Programu, poprzez pozyskanie kolejnych partnerów, działania promocyjne.

Rodziny wielodzietne posiadające KKR 3+, mogą także otrzymać jednorazową gminną zapomogę finansową z tytułu urodzenia się dziecka niezależnie od wysokości dochodu (pozostałe rodziny otrzymują świadczenie w sytuacji, gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekroczy kwoty 1 000 zł netto).

Skala pomocy rodzinom z nowonarodzonymi dziećmi zamieszkałymi w Krakowie (W18_W) mierzona stosunkiem liczby dzieci, którym wypłacono świadczenie (M28_W), do liczby żywo urodzonych dzieci (M9_Z) wykazuje tendencję spadkową, w 2019 roku - 19,7%, w 2020 -15,2%, za 2021 rok - 12,9%, **wskaźnik W18_W:**

- **2021: 12,9%**
- 2020: 15,2%
- 2019: 19,7%

M28_W Liczba dzieci, którym wypłacono świadczenie:

- **2021: 1 115 osób**
- 2020: 1 374 osoby
- 2019: 1 863 osoby

M9_Z Liczba urodzeń żywych:

- **2021: 8 671 osób**
- 2020: 9 054 osoby
- 2019: 9 454 osoby

Wydatki w roku 2021 związane z wypłatą świadczeń wyniosły 1 115 000 zł. Spadek liczby osób objętych wsparciem może być spowodowany przede wszystkim zmniejszającym się przyrostem naturalnym od 2020 roku oraz coraz lepszą sytuacją dochodową mieszkańców Krakowa.

Istotnym elementem polityki społecznej Gminy Miejskiej Kraków mającym na celu wspieranie rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym jest Program pod nazwą Kraków dla Rodziny „N”, wprowadzony Uchwałą Nr LXXIII/1763/17 RMK z 31 maja 2017 roku, zmieniony Uchwałą Nr CVIII/2837/18 RMK z 29 sierpnia 2018 roku, rozszerzającą uprawnienia do korzystania z karty na osoby po ukończeniu 25 roku życia.

Krakowską Kartę Rodziny z Niepełnosprawnym Dzieckiem otrzymują dzieci niepełnosprawne lub ich rodzeństwo (po ukończeniu 4 roku życia), członkowie rodzin, w których wychowywane jest dziecko niepełnosprawne, dorosłe dzieci niepełnosprawne, rodzice, opiekunowie faktyczni dorosłego dziecka niepełnosprawnego. KKR „N” upoważnia m.in. do: 100% ulgi w korzystaniu z Komunikacji Miejskiej; co najmniej 50% zniżki w opłatach za bilety wstępu m.in. do miejskich teatrów, muzeów oraz na miejskie baseny; przyjęcia poza kolejnością i zwolnienia z opłat w żłobku oraz do innych zniżek i ulg.

Skala pomocy rodzinom z dzieckiem niepełnosprawnym mierzona jest z wykorzystaniem wskaźnika W38_W – jako stosunek liczby rodzin korzystających z Programu (M33_W) do liczby krakowskich rodzin ogółem (M3_W) wyniosła:

- **2021: 0,5%**
- 2020: 0,4%
- 2019: 1,5%

W roku 2021 odnotowano wzrost wskaźnika do poziomu 0,5% - wsparciem objętych zostało **1 029 rodzin** (w 2020 roku 859 rodzin). W latach 2020 i 2021 ze względu na pandemię koronawirusa COVID-19 nastąpił spadek aktywności społecznej, czasowe zamknięcie niektórych dziedzin gospodarki oraz ograniczenia w przemieszczaniu, co spowodowało niższe wartości wskaźnika niż w latach przed COVID-19.

Rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością wymagające wsparcia mogą także skorzystać ze specjalistycznych usług opiekuńczych. W roku 2021 zrealizowano **23 805,5** godzin usług, na co wydatkowano 789 476 zł. Pomocą objęto **124 rodziny z dziećmi z niepełnosprawnością**.

Kolejnym ważnym elementem polityki prorodzinnej Miasta jest prowadzenie **Klubów Rodziców z dziećmi do lat 3**, czyli miejsc spotkań i integracji rodziców z dziećmi, w szczególności w wieku do lat 3 oraz osób oczekujących na potomstwo.

W 2021 roku funkcjonowały **44 Kluby Rodziców z dziećmi do lat 3**, 13 Klubów prowadziły organizacje pozarządowe, a 31 Klubów prowadzonych było przez miejskie centra, ośrodki kultury oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

W 2021 roku koszt funkcjonowania Klubów Rodziców prowadzonych przez miejskie centra, ośrodki kultury oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wyniósł 1 500 000 zł. W 2021 roku udzielono także dotacji na realizację przedmiotowego zadania publicznego 8 organizacjom pozarządowym w wysokości: 847 420 zł.

Wydatki na funkcjonowanie Klubów Rodzica wyniosły:

- **2021: 2 347 420 zł**
- 2020: 1 800 000 zł
- 2019: 1 767 540 zł

Kluby cieszą się bardzo dużą popularnością wśród rodziców, sieć Klubów jest cały czas rozbudowywana, a lokalizacja poszczególnych placówek jest tak ustalana, aby mieszkańcy wszystkich dzielnic Krakowa mieli do nich dogodny dostęp.

Rodziny wymagające wsparcia w procesie przezwyciężania trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych mogą skorzystać z **usług asystenta rodziny**. W 2021 roku z asystentury rodzinnej skorzystało **589 rodzin** (w 2020 roku – 585 rodzin). Koszt realizacji usługi w roku 2021 wyniósł 2 110 894 zł (siły własne).

Asystenci rodziny realizują zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Miasto Kraków oferuje osobom i rodzinom przeżywającym trudności lub wykazującym potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód, pomoc organizowaną w ramach **sieci ośrodków poradnictwa i terapii rodzin**. Działania prowadzone przez cztery ośrodki, realizowane przez dwie organizacje pozarządowe, służą przede wszystkim wzmocnieniu samodzielności oraz kompetencji rodzin i osób. Ośrodki realizują działania diagnostyczne, terapeutyczne oraz z zakresu poradnictwa specjalistycznego, w szczególności pomocy psychologicznej dla mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków.

W 2021 roku z pomocy ośrodków skorzystało **1 088 osób**, przeprowadzono:

- 1 631 diagnoz,
- 8 579 spotkań terapeutycznych (indywidualne, rodzinne, grupowe),
- 2 061 usług poradnictwa.

W 2021 roku na realizację zadania ze środków Gminy Miejskiej Kraków wydatkowano 1 839 660 zł.

Inną formą wsparcia rodzin z dziećmi jest także objęcie dziecka opieką w **placówce wsparcia dziennego**. W 2021 roku funkcjonowały **32 placówki wsparcia dziennego**, które zapewniały **1 997 miejsc**.

Placówki prowadzone są w formie opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej. Zapewniają opiekę i wychowanie, a także pomoc w nauce oraz organizację czasu wolnego w formie zapewniającej rozwój dzieci i młodzieży – między innymi poprzez zabawę, zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

- Placówki prowadzone w formie specjalistycznej organizują również zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, a także terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.
- Placówki prowadzone w formie pracy podwórkowej realizują działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

Placówki wsparcia dziennego współpracują z rodzicami i opiekunami dziecka oraz placówkami oświatowymi. Pobyt w placówkach wsparcia dziennego jest nieodpłatny.

Liczba funkcjonujących placówek i zapewnianych przez nie miejsc:

- **2021: 32 placówki – 1 997 miejsc**
- 2020: 33 placówki – 2 023 miejsca
- 2019: 33 placówki – 2 023 miejsca

Środki finansowe wydatkowane na realizację zadania w roku 2021 wyniosły 9 949 130 zł (w roku 2020 – 9 208 163 zł).

Ponadto w 2021 roku zgodnie z art. 19 i art. 20 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w oparciu o zezwolenie wydane przez Prezydenta Miasta Krakowa, prowadzonych było, przez organizacje pozarządowe **dodatkowo 19 placówek wsparcia dziennego** – 18 placówek w formie pracy podwórkowej, zapewniających 270 miejsc oraz 1 w formie opiekuńczo – specjalistycznej, zapewniająca 30 miejsc.

Liczba dzieci do 18 roku życia, korzystających z placówek wsparcia dziennego przez okres minimum 6 miesięcy w danym roku (M27_W) kształtowała się następująco:

- **2021: 2 205 dzieci**
- 2020: 2 805 dzieci
- 2019: 2 999 dzieci

Od roku 2019 można zaobserwować niewielki spadek liczby dzieci korzystających ze wsparcia, szczególnie w latach 2020 i 2021 spowodowany przede wszystkim stanem epidemii.

Liczba dzieci do 18 roku życia mieszkających na terenie Gminy Miejskiej Kraków (M5_W):

- **2021: 139 141 dzieci**
- 2020: 136 948 dzieci
- 2019: 134 390 dzieci

Infrastruktura jednostek realizujących zadania wspierania rodziny powinna być sukcesywnie rozbudowywana z uwzględnieniem potrzeb wynikających między innymi z faktu powstawania nowych osiedli, w rejonie których nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego. Istotne jest również zwiększanie liczby miejsc w placówkach wsparcia dziennego prowadzonych w formie specjalistycznej, mających na celu działania prewencyjno-profilaktyczne skierowane w szczególności do dzieci i młodzieży oraz rodzin zagrożonych dysfunkcją lub przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Mogą one stanowić istotny czynnik ograniczający występowanie wśród krakowskiej młodzieży postaw społecznie nieakceptowanych lub zagrażających marginalizacją społeczną. Jest to szczególnie istotne mając na uwadze, iż izolacja społeczna, jaka wynikała z zagrożenia COVID-19 może w dalszej perspektywie czasowej znacznie nasilić nie tylko zachowania aspołeczne, ale także pogłębić lęki, dysfunkcje i nierówności społeczne. Czynnikiem ograniczającym występowanie tego typu postaw mogą być działania prowadzone przez placówki w formie pracy podwórkowej. Funkcjonowanie takich placówek powinno spowodować, iż większa liczba młodzieży stanie się odbiorcami działań profilaktycznych, zapobiegających wykluczeniu społecznemu.

IV.14.3. Finanse

Tabela IV.14.3. Wydatki w Dziedzinie Pomoc i integracja społeczna zrealizowane w 2021 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	1 416 334 925	100
Wydatki inwestycyjne	35 071 640	2,48
Wydatki bieżące	1 381 263 285	97,52

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Tabela IV.14.4. Wydatki w Dziedzinie Pomoc i integracja społeczna zrealizowane w 2021 roku w podziale na usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	1 416 334 925	100
Wsparcie osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych (W-1)	567 095 023	40,04
Działania miasta na rzecz rodzin (W-2)	793 441 480	56,02
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	55 798 422	3,94

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

IV.15. ZDROWIE

Streszczenie: Zdrowie

Od szeregu lat w Krakowie wzrasta populacja dzieci w wieku do lat 3. Jednocześnie zwiększa się zapotrzebowanie na miejsca opieki nad tymi dziećmi oraz obserwowana jest tendencja do obejmowania opieką instytucjonalną dzieci w coraz młodszy wieku. W 2021 roku Gmina Miejska Kraków realizowała opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3, wykorzystując wszystkie trzy dostępne możliwości realizacji tego zadania. Miasto samodzielnie prowadziło żłobki, zlecało ich prowadzenie oraz dotowało niepubliczne miejsca opieki.

Liczba publicznych i niepublicznych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w 2021 roku wyniosła **11 491** (w 2020 roku 11 289). Dzięki temu w 2021 roku instytucjonalna opieka była dostępna dla **41%** dzieci w wieku do lat 3. W ramach opieki instytucjonalnej nad dzieckiem do lat 3, funkcjonowało **58 dziennych opiekunów** (w 2020 – 39), dysponujących **316** (w 2020 – 195) **miejscami opieki**.

Miasto kontynuowało politykę zdrowotną w ramach dwóch kolejnych edycji programów: Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia „Zdrowy Kraków 2019-2021” oraz Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019-2021, tworząc warunki dla ochrony zdrowia mieszkańców. W 2021 roku kontynuowane były przede wszystkim działania w zakresie przeciwdziałania epidemii COVID-19, a także w zakresie: tworzenia warunków działania leczenia otwartego i zamkniętego, analizy dostępności do świadczeń zdrowotnych w Krakowie, opiniowania zmian Wojewódzkiego Planu Działania Systemu „Państwowe Ratownictwo Medyczne”, współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w obszarze zdrowia publicznego, medycyny szkolnej, opieki zdrowotnej nad osobą starszą i przewlekle chorą, zachowania statutu i funkcji leczniczych Uzdrowiska Swoszowice, dostępności do zaopatrzenia w leki i materiały medyczne na terenie Krakowa, realizacji programów polityki zdrowotnej (w tym także dotyczących zdrowia psychicznego) oraz profilaktyki i promocji zdrowia a także edukacji zdrowotnej.

Średni czas oczekiwania na wizytę: u lekarza onkologa w Krakowie w 2021 roku wyniósł **25 dni**, natomiast na wizytę u lekarza kardiologa w Krakowie wyniósł **84 dni** (w 2020 – 93 dni). Oczekuje się, że trend ww. wskaźników będzie malejący. Jednocześnie wskaźnik dostosowania miejskich podmiotów leczniczych do przepisów prawa wykazywał trend rosnący i na koniec 2021 roku wyniósł **100 %** (w 2020 – 97,1%).

Ważnym elementem była realizacja programów polityki zdrowotnej, które objęły **4,4%** mieszkańców Krakowa. W 2021 roku zrealizowano **15** programów polityki zdrowotnej, z których skorzystało **34 577** krakowian.

Na koniec 2021 roku – **97,8%** szkół posiadało gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Miasto dąży do tego, aby każda placówka posiadała gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

W ramach Dziedziny Zdrowie Miasto realizowało także zadania z zakresu profilaktyki i terapii uzależnień od środków psychoaktywnych, które były prowadzone w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 (GPPiRPA oraz PN). W 2021 roku zrealizowano **613** szkoleń dotyczących profilaktyki uzależnień (228 w 2020), w których uczestniczyło **10 920 osób** (w 2020

– 3 720 osób). Odsetek dzieci i młodzieży objętych szkoleniami z zakresu profilaktyki uzależnień w 2021 r. wyniósł 12,6% (w 2020 -3,9%).

Łączne nakłady finansowe na zadania związane z Dziedziną Zdrowie w 2021 roku wyniosły **2,01%** wydatków budżetu Miasta Krakowa.

IV.15.1 Wprowadzenie do Dziedziny Zdrowie

Polityka miasta w Dziedzinie Zdrowie obejmuje działania Gminy Miejskiej Kraków w zakresie lokalnej polityki zdrowotnej zmierzające do zapewnienia mieszkańcom właściwego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego oraz opieki nad dziećmi do lat 3 w ramach posiadanych kompetencji oraz zasobów materialnych i finansowych.

W tym celu w ramach Dziedziny Zdrowie realizowane były trzy usługi publiczne:

- Zapewnienie instytucjonalnej opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (Z-1)
- Tworzenie warunków dla zapewnienia opieki zdrowotnej dla mieszkańców miasta (Z-2)
- Profilaktyka i terapia uzależnień od alkoholu (Z-3)

a także realizowane były dwa Programy strategiczne:

- Miejski Program Ochrony Zdrowia „Zdrowy Kraków 2019-2021” (PS/Z1/2018) przyjęty Uchwałą Nr VI/106/19 Rady Miasta Krakowa z 30 stycznia 2019 r. (MPOZ)
- Miejski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019-2021 (PS/Z2/2018) przyjęty Uchwałą Nr VI/105/19 Rady Miasta Krakowa z 30 stycznia 2019 r. (MPOZP).
- Realizacja ww. Programów strategicznych zakończyła się w grudniu 2021 roku. Obecnie trwają prace związane z opracowaniem Programu strategicznego Miasta w zakresie Zdrowia na kolejne lata.

IV.15.2. Charakterystyka usług publicznych

Miejski Program Ochrony Zdrowia „Zdrowy Kraków 2019-2021” jest spójny z Miejskim Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019-2021 w odniesieniu do zawartych w nim celów i zakresu działań w obszarze zdrowia publicznego. W celu łatwiejszej operacjonalizacji programów w Systemie STRADOM i w SRK 2030 zostały one połączone w jeden Program strategiczny. Po połączeniu obu programów cel ogólny, zakres i cele szczegółowe programu określa **Deklaracja wyników**, którą zdefiniowano w brzmieniu:

„Zapewnienie mieszkańcom Krakowa właściwego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego poprzez:

- systematyczną aktualizację informacji o potrzebach i uwarunkowaniach zdrowotnych mieszkańców Krakowa (kobiet i mężczyzn),
- koordynację zadań związanych z realizacją polityki zdrowotnej Miasta Krakowa,
- poprawę warunków dostępności do świadczeń zdrowotnych o możliwie najwyższej jakości, w szczególności w ramach opieki kardiologicznej oraz opieki onkologicznej,
- poprawę warunków dostępności do świadczeń realizowanych w ramach medycyny szkolnej,
- profilaktykę i promocję zdrowia oraz upowszechnianie zachowań zdrowotnych przez działania edukacyjne adresowane do konkretnych grup wiekowych,
- realizację zadań inwestycyjnych wynikających z przepisów prawa w miejskich podmiotach leczniczych,
- intensyfikowanie i integrowanie działań w zakresie promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym,

tak, aby:

- zwiększyć średnie dalsze trwanie życia kobiet i mężczyzn,
- umożliwić mieszkańcom dostęp do programów polityki zdrowotnej,
- poprawić dostępność do świadczeń realizowanych w ramach opieki kardiologicznej oraz onkologicznej, ograniczyć liczbę zgonów związanych z chorobami cywilizacyjnymi,
- zwiększyć odsetek szkół posiadających gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej,
- zwiększyć poziom świadomości zdrowotnej mieszkańców,
- dostosować infrastrukturę miejskich podmiotów leczniczych do przepisów prawa,
- zwiększyć poziom dostępności wielostronnej opieki zdrowotnej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.”

Tabela IV.15.1. Wskaźniki oceny stopnia realizacji celów szczegółowych Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia „Zdrowy Kraków 2019-2021” (PS/Z1/2018) i Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (PS/Z2/2018)

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość docelowa w 2021 r.	2019	2020	2021
Zwiększyć średnie dalsze trwanie życia kobiet	W12_Z Przeciętne dalsze trwanie życia dla kobiet (w wieku 0)	Trend wzrostowy. Wartość znamionowa 85 lat	83,0 lat	82,1 lat	b.d. (w BDL ¹ będą w X. 2022)
Zwiększyć średnie dalsze trwanie życia mężczyzn	W13_Z Przeciętne dalsze trwanie życia dla mężczyzn (w wieku 0)	Trend wzrostowy. Wartość znamionowa 79 lat	76,5 lat	75,4 lat	b.d. (w BDL ¹ będą w X. 2022)
Umożliwić mieszkańcom dostęp do programów polityki zdrowotnej	W58_Z Odsetek mieszkańców korzystających z miejskich programów zdrowotnych	Trend wzrostowy. Wartość znamionowa 5%	3,33%	3,22%	4,42%
Poprawić dostępność do świadczeń realizowanych w ramach opieki kardiologicznej	W40_Z Średni czas oczekiwania na wizytę u lekarza - kardiolog	Trend malejący. Wartość znamionowa 90 dni	107 dni	93 dni	84 dni
Poprawić dostępność do świadczeń realizowanych w ramach opieki onkologicznej	W46_Z Średni czas oczekiwania na wizytę u lekarza - onkolog	Trend malejący. Wartość znamionowa 35 dni	20 dni	34 dni	25 dni
Zwiększyć odsetek szkół posiadających gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej	W59_Z Odsetek szkół posiadających gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej	Trend wzrostowy. Wartość znamionowa 100%	97,79%	96,22%	97,79%
Ograniczyć liczbę zgonów związanych z chorobami cywilizacyjnymi	W5_Z Współczynnik umieralności na choroby układu krążenia - ogółem na 100 tys. mieszkańców Krakowa	Trend malejący. Wartość znamionowa 400,0	482,3	518,1	b.d. (w BDL ¹ będą w III. 2023)
Dostosować infrastrukturę miejskich podmiotów leczniczych do przepisów prawa	W87_Z Dostosowanie infrastruktury miejskich podmiotów leczniczych do przepisów prawa	Trend wzrostowy. Wartość znamionowa 100%	90,54%	97,14%	100%
Zapobieganie zaburzeniom psychicznym	W88_Z Stopień wykorzystania miejskich programów w zakresie zdrowia psychicznego (rocznie)	Przedział: 20-40%	13,26%	22,60%	34,47%

¹ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Wskaźniki ujęte w Deklaracji Wyników Programów: PS/Z1/2018 i PS/Z2/2018 są omówione w dalszej części rozdziału z uwzględnieniem wartości historycznych i opisem działań mających wpływ na ich wartość.

W 2021 roku nakłady finansowe na realizację Programów wyniosły 48 063 192 zł.

Wybrane zadania inwestycyjne realizowane w ramach Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia „Zdrowy Kraków” w 2021 roku:

1. Poprawa jakości usług zdrowotnych poprzez termomodernizację Szpitala Specjalistycznego im. Stefana Żeromskiego SP ZOZ w Krakowie (ZIT),
2. Przebudowa pomieszczeń archiwum wraz z wyposażeniem w Szpitalu Specjalistycznym im. Stefana Żeromskiego SP ZOZ w Krakowie,
3. Dostosowanie budynku szpitalnego po byłej pralni na potrzeby Patomorfologii, Prosektorium i pomieszczeń magazynowych Szpitala Miejskiego Specjalistycznego im. Gabriela Narutowicza w Krakowie, wraz z pierwszym wyposażeniem,
4. Przebudowa Szpitala Miejskiego Specjalistycznego im. Gabriela Narutowicza w Krakowie,
5. Zakupy inwestycyjne dla Szpitala Specjalistycznego im. Stefana Żeromskiego SP ZOZ w Krakowie.

Działania Miasta Krakowa realizowane w ramach usług publicznych oraz programów strategicznych przenikają się częściowo w zakresie zadań bieżących. Zadania inwestycyjne realizowane są w ramach Programu strategicznego „Zdrowy Kraków” lub w formie samodzielnych projektów.

IV.15.2.1. Usługa publiczna Z-1 Zapewnienie instytucjonalnej opieki nad dziećmi w wieku do lat 3

Usługa ta obejmuje istotne działania pod względem społecznym i gospodarczym. Wpływ na nią ma szereg czynników, wśród których za szczególnie istotne należy uznać: demografię, sytuację na rynku pracy, zmianę wzorców kulturowych, dążenie do godzenia życia rodzinnego i rozwoju zawodowego oraz status materialny polskich rodzin.

W związku ze wskazanymi wyżej czynnikami od kilku lat coraz więcej dzieci w wieku do lat 3 obejmowanych jest instytucjonalnymi formami opieki oraz obserwowana jest tendencja do obejmowania opieką instytucjonalną dzieci w coraz młodszym wieku. W ślad za tym stale wzrasta również zapotrzebowanie na miejsca opieki nad dziećmi do 3 lat. Gmina Miejska Kraków prowadzi działania zmierzające do zwiększenia liczby i dostępności do miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, poprzez wykorzystywanie wszystkich dostępnych narzędzi jakie daje ustawa o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

Działania te realizowane są w oparciu o ustawę o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, która daje gminom trzy możliwości realizacji przedmiotowego zadania. Gminy mogą samodzielnie prowadzić instytucje opieki, zlecać ich prowadzenie podmiotom prywatnym oraz dofinansowywać niepubliczne miejsca opieki. Gmina Miejska Kraków realizuje przedmiotowe zadanie wykorzystując wszystkie trzy możliwości, a w szczególności działania te polegają na:

1. prowadzeniu miejskich żłobków i zwiększaniu liczby miejsc w tych placówkach poprzez modernizację, przebudowę i rozbudowę już istniejących placówek – z 1 900 miejsc w roku 2011 do **2 344 miejsc w roku 2021**,
2. budowie/zakupie budynków/lokalii z przeznaczeniem na prowadzenie żłobków – w latach 2012-2021 **wybudowano/zakupiono 10 budynków/lokalii przeznaczonych na żłobki**. W nieruchomościach tych prowadzono na zlecenie miasta 10 żłobków –

- na **685 miejsc**. Placówki finansowano z dotacji Gminy oraz opłat ponoszonych przez rodziców w wysokości jak w miejskich żłobkach,
3. dofinansowywaniu (dotowaniu) miejsc opieki w innych niż gminne żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów, tak aby obniżyć opłaty ponoszone przez rodziców/opiekunów dzieci – w roku 2012 dotowano 14 podmiotów dysponujących łącznie 230 miejscami, a w roku 2021 liczba ta wzrosła do **272 podmiotów dysponujących 7 848 miejscami** (wskaźnik W92_Z Liczba dotowanych przez Gminę Miejską Kraków niepublicznych instytucjonalnych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3).

W efekcie tych działań na koniec 2021 roku w rejestrze prowadzonym przez Prezydenta Miasta Krakowa zarejestrowane były **267 niepubliczne żłobki i kluby dziecięce (w tym 10 żłobków prowadzonych na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków)**, dysponujące **8 831 miejscami** (w 2020 roku – 8 736) oraz **22 żłobki gminne (samorządowe)** dysponujące **2 344 miejscami**. Ponadto funkcjonowało **58 dziennych opiekunów**, dysponujących **316 miejscami opieki** (w 2020 – 39 dziennych opiekunów - 195 miejsc). **Łącznie liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 wyniosła 11 491** (w 2020 roku 11 289). Liczba wolnych miejsc w systemie instytucjonalnej opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na koniec 2021 wynosiła ponad 2 tysiące. Miesięczna dotacja do jednego miejsca pobytu dziecka w niepublicznym żłobku wyniosła w 2021 roku **357 zł** (przy założeniu, że dziecko objęte było 10-cio godzinną opieką w ciągu 21 dni w miesiącu). Skutkiem realizacji przedstawionych wyżej działań jest systematyczny stały wzrost liczby miejsc opieki – przy jednoczesnym braku większych wahań poziomu liczby dzieci do lat 3 (dzieci w wieku 0-1, 1-2 i 2-3 lat) zamieszkałych na terenie Miasta Krakowa wskaźnik **W57_Z Zapewnienie instytucjonalnych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3** (Odsetek liczby miejsc opieki dla dzieci w wieku do lat 3, w stosunku do liczby dzieci do lat 3 zamieszkałych w Krakowie):

- **2021: 40,8%**
- 2020: 40,0%
- 2019: 35,2%

W roku 2011 liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 była wystarczająca do zapewnienia opieki dla 8,5% dzieci zamieszkałych na terenie Miasta Krakowa, w roku 2019 wskaźnik ten wynosił 35,28%, a w roku 2021 wyniósł 40,8%. Jednocześnie dążenie do utrzymywania tego pożądanego trendu skutkuje corocznym wzrostem wydatków Miasta związanych z zapewnianiem opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

W 2021 roku 347 instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 zapewniało 11 491 miejsc opieki dla 40,8% krakowskich dzieci w wieku do lat 3

Wpływ pandemii na stan usługi publicznej w 2021 roku - nie zaobserwowano negatywnych skutków pandemii na stan usługi publicznej. W 2021 roku liczba miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 wzrosła. Niezależnie od powyższego, stan „użłobkowania” w Krakowie należy ciągle monitorować.

IV.15.2.2. Usługa publiczna Z-2 Tworzenie warunków dla zapewnienia opieki zdrowotnej dla mieszkańców miasta

W zakresie ochrony zdrowia krakowian, Gmina Miejska Kraków realizowała zadania ujęte w Programach strategicznych: Miejskim Programie Ochrony Zdrowia „Zdrowy Kraków 2019-2021” oraz Miejskim Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019-2021. W 2021

roku podejmowane były przede wszystkim działania w zakresie przeciwdziałania epidemii Covid-19, a także w zakresie: tworzenia warunków działania leczenia otwartego i zamkniętego, analizy dostępności do świadczeń zdrowotnych w Krakowie, opiniowania zmian Wojewódzkiego Planu Działania Systemu „Państwowe Ratownictwo Medyczne”, współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w obszarze zdrowia publicznego, medycyny szkolnej, opieki zdrowotnej nad osobami starszymi i przewlekle chorymi, zachowania statutu i funkcji leczniczych Uzdrowiska Swoszowice, dostępności do zaopatrzenia w leki i materiały medyczne na terenie Krakowa, realizacji programów polityki zdrowotnej (w tym także dotyczących zdrowia psychicznego) oraz profilaktyki i promocji zdrowia, a także edukacji zdrowotnej. Na potrzeby monitorowania realizacji zadań w ww. obszarze wykorzystywane są wskaźniki dziedzinowe (kontekstowe i strategiczne).

Do kluczowych wskaźników należy zaliczyć wskaźnik **W1_Z Liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 10 tys. mieszkańców Krakowa**. Wg danych Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego liczba łóżek wyniosła (w szt.):

- 2021: b.d.
- 2020: 69
- 2019: 73

Wskaźnik ten jest jednym z podstawowych wskaźników stanowiących o poziomie i rozwoju opieki zdrowotnej leczenia stacjonarnego. Wartość wskaźnika zarówno dla szpitali ogólnych na terenie Miasta Krakowa jak i dla miejskich jednostek leczniczych wykazała tendencję spadkową. Trend ten w kolejnych latach należy w dalszym ciągu monitorować.

Dane za 2021 rok nie są dostępne, należy jednak zwrócić uwagę na istotny wpływ pandemii SARS-CoV-2 na kształtowanie się struktury łóżek w krakowskich Szpitalach. W procesie wydawania decyzji przez Wojewodę Małopolskiego w związku z przeciwdziałaniem COVID-19, Szpitale na terenie Krakowa dokonały całkowitej lub częściowej zmiany struktury organizacyjnej. W efekcie powyższych przekształceń liczba dostępnych łóżek ogółem zmniejszyła się o ok. 10%, a dostępność do niektórych świadczeń zdrowotnych została istotnie ograniczona.

Wskaźnik liczby łóżek na 10 tys. mieszkańców, analizowany na poziomie kraju w okresie ostatnich kilku lat, również wykazuje tendencję malejącą. Przyczynami spadku wartości wskaźnika były m.in. redukcja łóżek o zbyt małym obłożeniu oraz wejście w życie nowych norm zatrudnienia pielęgniarek i położnych w leczeniu szpitalnym. Mając na uwadze liczbę łóżek szpitalnych w Krakowie – spadek ten nie jest niepokojący, niemniej trend ten, w kolejnych latach należy w dalszym ciągu monitorować.

O dostępności kluczowych dla mieszkańców Krakowa usług zdrowotnych świadczą dwa wskaźniki **W40_Z** i **W46_Z** – monitorują one średni czas oczekiwania na wizytę u lekarza kardiologa i onkologa, w sytuacji, kiedy świadczenia nie mogą zostać zrealizowane w dniu zgłoszenia się świadczeniobiorcy, a świadczeniodawca wpisuje pacjenta na listę oczekujących i wyznacza termin, w którym będzie ono mogło być zrealizowane. Skrócenie czasu oczekiwania na wizytę u ww. lekarza pozwoli zwiększyć dostępność do świadczeń zdrowotnych większej liczbie pacjentów w tym samym czasie.

Czas oczekiwania na wizytę u lekarza świadczy o poziomie dostępności do świadczeń zdrowotnych dla mieszkańców.

W40_Z Średni czas oczekiwania na wizytę u lekarza – kardiologa (w dniach):

- 2021: 84
- 2020: 93
- 2019: 107

W ostatnim roku obserwuje się skrócenie średniego czasu oczekiwania w porównaniu do lat poprzednich, co jest zjawiskiem pożądanym. Oczekuje się, że w latach kolejnych trend ten zostanie utrzymany i wartość wskaźnika W40_Z będzie się w dalszym ciągu zmniejszać.

Wartość wskaźnika zależy od wysokości środków finansowych przeznaczonych na realizację świadczeń przez płatnika publicznego - Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia (MOW NFZ), posiadanych zasobów w zakresie liczby kadr medycznych (w tym lekarzy specjalistów) oraz liczby i jakości podmiotów/ośrodków leczniczych wyspecjalizowanych w diagnostyce i leczeniu chorób sercowo-naczyniowych, a także od stosowania aktualnie obowiązujących procedur leczenia i diagnostyki schorzeń układu krążenia.

W46_Z Średni czas oczekiwania na wizytę u lekarza – onkologa (w dniach):

- 2021: 25
- 2020: 34
- 2019: 20

W 2021 roku wskaźnik osiągnął wartość 25 dni. Oczekuje się, że trend wskaźnika w kolejnych latach będzie malejący.

Bezpośredni wpływ na wartość wskaźnika mają: wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację świadczeń przez płatnika publicznego - Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia (MOW NFZ) oraz posiadane zasoby zarówno w zakresie liczby kadr medycznych, w tym lekarzy specjalistów, jak i w zakresie infrastruktury szpitali i ośrodków wyspecjalizowanych w diagnostyce i leczeniu onkologicznym. Ponadto, prowadzenie spójnej, koordynowanej polityki zdrowotnej w odniesieniu do diagnostyki i leczenia chorób onkologicznych oraz przestrzeganie standardów diagnostyki i leczenia zgodnych z aktualną wiedzą medyczną i międzynarodowymi rekomendacjami pośrednio wpływa na średni czas oczekiwania na wizytę u lekarza onkologa.

Poziom wykorzystania programów profilaktycznych przez mieszkańców określa wskaźnik W58_Z Odsetek mieszkańców korzystających z miejskich programów zdrowotnych:

- 2021: 4,4%
- 2020: 3,2%
- 2019: 3,3%

Wartość wskaźnika od 2013 roku wykazywała trend rosnący (w 2013 roku wynosiła 2,4%, w 2018 roku - 5,1%). W 2019 roku wartość wskaźnika spadła i wyniosła 3,3%, co było spowodowane stosunkowo krótkim okresem realizacji programów polityki zdrowotnej w skali roku - wynikało to z prowadzonych prac nad wdrożeniem nowej edycji programów: MPOZ i MPOZP. W 2020 roku wartość wskaźnika spadła do poziomu 3,2%, co z kolei było efektem wstrzymania realizacji programów polityki zdrowotnej w okresie marzec-czerwiec 2020 roku, w związku z wprowadzonym stanem epidemii SARS-CoV-2 na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. W 2021 roku wartość wskaźnika wzrosła i wyniosła 4,4%. W kolejnych latach oczekuje się dalszego wzrostu wartości wskaźnika W58_Z.

W 2021 roku w Gminie Miejskiej Kraków w ramach MPOZ i MPOZP zrealizowano **15 programów polityki zdrowotnej** na łączną kwotę 2 543 493 zł. Z programów polityki zdrowotnej skorzystało **34 577** (w 2020 - 25 169) krakowian.

Gmina Miejska Kraków w 2021 roku największe nakłady finansowe przeznaczyła na:

- Program dzienny dom opieki medycznej w Gminie Miejskiej Kraków,
- Program szczepień ochronnych przeciw grypie po 65 roku życia,

- Program wyrównywania dostępności opieki zdrowotnej w miejscu nauczania i wychowania na terenie Miasta Krakowa.

Kolejnym ważnym wskaźnikiem obrazującym rezultaty programów ochrony zdrowia jest **W59_Z Odsetek szkół posiadających gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej:**

- 2021: 97,8%
- 2020: 96,2%
- 2019: 97,8%

Pozwala on monitorować stopień zabezpieczenia pomocy przedlekarskiej w placówkach oświatowych, dla których Gmina Miejska Kraków jest organem założycielskim. Docelowo, dąży się do osiągnięcia stanu, w którym każda placówka będzie posiadała gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Wartość wskaźnika od 2014 do 2018 roku wykazywała trend rosnący (od 94,8% w 2014 roku, aż do 98,4% w 2018 roku). Od 2017 roku realizowana była w Polsce reforma systemu oświaty, której założenia obejmowały zmiany w strukturze szkół. W związku z powyższym konieczne było dostosowanie dotychczasowej struktury szkół do nowego ustroju. W następstwie powyższych działań, w 2021 roku wartość wskaźnika W59_Z osiągnęła poziom 97,8%. Na terenie 181 samorządowych szkół i placówek funkcjonowało 177 gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej (część szkół posiada filie). Na terenie 10 szkół i placówek nie ma tych gabinetów. Dotyczy to m.in. szkół, w których uczniowie mają zapewnioną opiekę medyczną w podmiotach leczniczych znajdujących się w pobliżu szkoły, lub których uczniowie uczęszczają jednocześnie do szkół kształcących w trybie dziennym i w których mają tę opiekę zapewnioną. Wartość tego wskaźnika należy nadal ocenić jako zadowalającą, przy czym należy dążyć do co najmniej utrzymania tego wyniku w kolejnych latach.

Bardzo ważnym wskaźnikiem z punktu widzenia mieszkańców oraz obowiązków Miasta jako podmiotu tworzącego dla dwóch szpitali tj. Szpitala Miejskiego Specjalistycznego im. Gabriela Narutowicza w Krakowie i Szpitala Specjalistycznego im. Stefana Żeromskiego SPZOZ w Krakowie oraz Miejskiego Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekłe Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnym w Krakowie jest **W87_Z Wskaźnik dostosowania infrastruktury miejskich podmiotów leczniczych do przepisów prawa:**

- 2021: 100%
- 2020: 97,1%
- 2019: 90,5%

Wskaźnik pozwala określić stopień przystosowania infrastruktury oddziałów w miejskich podmiotach leczniczych, w szczególności do przepisów określających szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

Osiągana wartość wskaźnika uzależniona jest od możliwości finansowych Gminy/podmiotu leczniczego oraz możliwości organizacyjnych Szpitala/MCO w zakresie prowadzenia inwestycji przy jednoczesnej konieczności udzielenia świadczeń zdrowotnych i braku ograniczania dostępności do usług. Trend wskaźnika w latach 2016-2021 był rosnący, co jest zjawiskiem pożądanym. Do końca 2021 roku, w miejskich podmiotach leczniczych, w pełni dostosowano wszystkie oddziały do przepisów prawa, o czym świadczy maksymalna wartość omawianego wskaźnika.

Wpływ pandemii na stan usługi publicznej w 2021 roku

Pandemia COVID-19 ma duży wpływ na zadania realizowane w ramach usługi publicznej Z-2. W latach 2020-2021 nastąpiła znaczna zmiana struktury organizacyjnej szpitali, w tym Miejskich Podmiotów Leczniczych z powodu konieczności tworzenia łóżek dla pacjentów z COVID-19. Skutkiem tej zmiany było istotne ograniczenie dostępności do niektórych świadczeń zdrowotnych na terenie Miasta. Zjawisko to w dłuższej perspektywie może prowadzić do wzrostu zakresu potrzeb zdrowotnych krakowian oraz dalszego wydłużenia kolejek oczekujących do świadczeń zdrowotnych.

Do istotnych działań Miasta w ramach przeciwdziałania epidemii COVID-19 należy zaliczyć:

- prowadzenie ośrodka kwarantanny – maksymalna liczba miejsc: 120. Ośrodek obsługiwał: Miasto Kraków, Powiat Krakowski, Powiat Tarnowski, Powiat Olkuski, Miasto Tarnów, Powiat Miechowski;
- prowadzenie miejskiej infolinii COVID-owej – od dnia 15 stycznia 2021 roku Gmina Miejska Kraków prowadzi dedykowaną infolinię, która stanowi źródło kompleksowej informacji o COVID-19, w tym z zakresu szczepień. Dodatkowo infolinia stanowi punkt zgłoszeń potrzeb transportowych na szczepienia oraz punkt zgłoszeń chęci zaszczepienia w miejscu zamieszkania przez miejskie Mobilne Zespoły Szczepień utworzone i działające przy miejskich Powszechnych Punktach Szczepień;
- prowadzenie kampanii #Krakówszczepi oraz utworzenie i prowadzenia Punktów Szczepień Powszechnych – Gmina Miejska Kraków w porozumieniu z Miejskim Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekłe Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie (MCO) prowadziła 3 Punkty Szczepień Powszechnych, w ramach, których realizowana była usługa szczepień także w miejscu zamieszkania (dla osób posiadających obiektywne trudności w dotarciu do punktu szczepień), szkołach oraz placówkach pomocy społecznej, w tym domach pomocy społecznej oraz ośrodkach dla osób będących w kryzysie bezdomności. Miejskie punkty szczepień wykonały 79 384 szczepień przeciw COVID-19, a miasto Kraków osiągnęło jeden z najwyższych w Polsce wyników zaszczepienia oraz najwyższy wynik w województwie małopolskim – 70% mieszkańców;
- wprowadzenie powszechnego dostępu do szczepień przeciw grypie i ich realizacja przez miejskie Punkty Szczepień Powszechnych, w tym w placówkach pomocy społecznej i szkołach. Dzięki wprowadzeniu w 2021 r. programu polityki zdrowotnej dotyczącego szczepień przeciw grypie dla dzieci w wieku do 5 roku życia oraz pozyskaniu szczepionek dla grupy wiekowej od 6 do 18 roku życia, w Krakowie, po raz pierwszy, każdy mieszkaniec mógł bezpłatnie zaszczepić się przeciw grypie;
- tworzenie łóżek COVID-owych przez miejskie szpitale. W 2021 r. 2 miejskie Szpitale, w maksymalnym momencie dysponowały 290 łózkami COVID-owymi;
- utworzenie 4 placówek wsparcia psychologicznego;
- zakup środków ochrony – doposażanie podmiotów leczniczych, żłobków i innych placówek, w tym oświatowych i pomocy społecznej.

IV.15.2.3. Usługa Publiczna Z-3 Profilaktyka i terapia uzależnień od alkoholu

Zadania z zakresu profilaktyki i terapii uzależnień od środków psychoaktywnych były realizowane w ramach **Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 (GPPiRPA oraz PN)**, przyjętego Uchwałą Nr L/1392/20 Rady Miasta Krakowa z 16 grudnia 2020 r. Celem głównym Programu jest ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji

psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

Do najważniejszych działań realizowanych w ramach Gminnego Programu należą:

- profilaktyka uniwersalna, selektywna i wskazująca, tj. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej skierowanej do dzieci, młodzieży, uczniów krakowskich szkół i dorosłych, placówki wsparcia dziennego, zajęcia sportowe z elementami profilaktyki, otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych (78%),
- terapia uzależnień (12%),
- pozostałe działania, tj. prowadzenie Domu Pomocy Społecznej przy ul. Rozrywka 1 w Krakowie o profilu dla osób uzależnionych od alkoholu, funkcjonowanie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - MKRPA, obsługa Całodobowego Telefonu Informacji Medycznej – CTIM (10%).

Dom Pomocy Społecznej przy ul. Rozrywka 1 w Krakowie jest pierwszym i jedynym w Polsce Domem przeznaczonym dla osób uzależnionych od alkoholu

W roku 2021 ze względu na ogłoszony stan pandemii COVID-19 stacjonarna działalność szkół była ograniczona. W związku z powyższym profilaktyczne programy szkoleniowe zostały zmodyfikowane w celu prowadzenia zajęć w formie zdalnej.

Programy szkoleniowe z zakresu profilaktyki uzależnień obejmowały przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym z obszaru uzależnień poprzez wzmacnianie czynników chroniących wśród dzieci i młodzieży, uczniów krakowskich szkół. Ich celem było podniesienie poziomu wiedzy z zakresu profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych, jak również utrwalenie kluczowych kompetencji społecznych, takich jak: konstruktywna komunikacja, umiejętność budowania relacji z rówieśnikami i dorosłymi, postawy asertywne, radzenie sobie ze stresem. Szkolenia profilaktyczne skierowane były także do nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych oraz rodziców i opiekunów. W 2021 roku zrealizowano **613 szkoleń profilaktycznych** (w 2020 – 228), prowadzonych aktywnymi metodami pracy z grupą, w których uczestniczyło **10 920 osób** (w 2020 – 3 720 osób). Podczas szkoleń realizowany był moduł tematyczny poświęcony zagrożeniom związanym z używaniem Nowych Substancji Psychoaktywnych.

Odsetek dzieci i młodzieży objętych szkoleniami z zakresu profilaktyki uzależnień realizowanych przez Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie (MCPU) wykazał tendencję wzrostową. Wskaźnik **W60_Z Odsetek dzieci i młodzieży objętych szkoleniami z zakresu profilaktyki uzależnień:**

- **2021: 12,6%**
- 2020: 3,9%
- 2019: 12,8%

W 2021 roku ze wsparcia dziennego skorzystało **2 941** dzieci w **32 placówkach wsparcia dziennego** finansowanych przez Miasto. Umowy zawarto z 24 placówkami wsparcia dziennego typu opiekuńczego, z 5 placówkami wsparcia dziennego typu specjalistycznego oraz z 3 placówkami prowadzonymi w formie podwórkowej.

W ramach profilaktyki uzależnień ze środków Gminnego Programu dofinansowano zajęcia sportowe. Zrealizowane zostało m.in. zadanie pn. Wspieranie rozwoju sportu w Krakowie. Zawarto 109 umów. Dofinansowaniem ze środków Gminnego Programu objęto także imprezy sportowe tj. przede wszystkim imprezy biegowe.

W 2021 roku główne duże imprezy biegowe na terenie miasta Krakowa, które wróciły po przerwie spowodowanej pandemią to: 14. Bieg Trzech Kopców – (Międzynarodowe Otwarte Mistrzostwa Krakowa w Biegu Górskim - 1 681 biegaczy), 7. Cracovia Półmaraton Królewski – 4 189 zawodników czy 17. Krakowski Bieg Sylwestrowy – 1 500 uczestników.

Ponadto przeprowadzono: całoroczne zajęcia biegowe i nordic walking „Biegaj w Krakowie”, zawody z okazji Dnia Dziecka w ramach akcji „Biegaj w Krakowie”, rajd „Rowerowo na sport(n)owo”, zajęcia rolkowe, „Mikołajki na sportowo” w ramach projektu „Trenuj w Krakowie”, imprezy piłkarskie np. „Jubilee Cup, Przedszkoliada, turniej Podgórskich Szkół Podstawowych, imprezy promujące pozostałe dyscypliny sportowe, w których uczestniczyło 3 065 osób, w tym 745 dzieci.

W 2021 roku realizowano również liczne działania w zakresie profilaktyki uzależnień. Były to działania w obszarze edukacji publicznej dotyczącej profilaktyki zachowań ryzykownych, promowanie zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania czasu wolnego przez rodziny, dzieci i młodzież oraz wspieranie rozwoju młodych talentów, np. Święto Rodziny Krakowskiej 2021, Zima/Lato z KKR 3+, Rodzinne Pływanie, przygotowanie zestawów upominków mikołajkowych dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych oraz dzieci objętych projektem Mecenat Dziecięcych Talentów, wsparcie konkursów o tematyce rodzinnej.

W ramach monitorowania sytuacji lokalnej wśród uczniów uczestniczących w szkoleniach prowadzono badania za pomocą anonimowej ankiety audytoryjnej na temat stylu życia oraz postaw wobec używania substancji psychoaktywnych. Badaniami zostali objęci uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Wyniki badań wskazały, że na przestrzeni lat (2017-2020) odsetek dzieci i młodzieży, która nie miała kontaktu z alkoholem utrzymywał się na poziomie ok. 60%. W 2021 roku odsetek ten wyniósł: 50 %. Spadek wartości wskaźnika w porównaniu do roku poprzedniego wynika z faktu, że zmianie uległa proporcja liczby badanych uczniów szkół podstawowych do uczniów szkół ponadpodstawowych – w 2021 roku ponad 60% badanych osób stanowili uczniowie szkół ponadpodstawowych, wśród których znajdują się osoby pełnoletnie, podczas gdy w badaniach za 2020 rok uczniowie szkół ponadpodstawowych stanowili ok. 50% badanej populacji (wskaźnik **W55_Z Odsetek dzieci i młodzieży, która nie miała kontaktu z alkoholem**).

W55_Z Odsetek dzieci i młodzieży, która nie miała kontaktu z alkoholem:

- 2021: 47,6%
- 2020: 56,6%
- 2019: 59,1%

Gmina Miejska Kraków w ramach Programu finansowała w 2021 roku świadczenia opieki zdrowotnej w zakresie terapii uzależnień dla mieszkańców Krakowa. Liczbę osób objętych terapią uzależnień obrazuje miernik M78_Z Ilość osób objętych terapią od alkoholu finansowaną ze środków GMK (na podstawie danych statystycznych):

- 2021: 2 498 osób
- 2020: 2 019 osób
- 2019: 2 937 osób

Liczbę osób zameldowanych na terenie Krakowa, która podjęła terapię uzależnień obrazuje miernik M63_Z Ilość osób podejmujących terapię uzależnień finansowaną ze środków NFZ (na podstawie danych MOW NFZ):

- **2021: 8 153 osoby**
- 2020: 8 592 osoby
- 2019: 6 607 osób

Powyższe dane wraz z liczbą osób skierowanych na terapię przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA) oraz liczbą wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego skierowanych do sądu przez MKRPA, jak również liczbą osób przebywających wielokrotnie w Dziale Opieki nad Osobami Nietrzeźwymi MCPU wskazują, że w ostatnich 3 latach liczba osób uzależnionych wynosiła około 1% mieszkańców Krakowa. Szczegółowe informacje na temat realizacji działań z **GPPiRPA oraz PN**, zostały przedstawione w załączniku Nr 9.1 do „Sprawozdania z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za rok 2021” cz. III, dostępnego na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Krakowa - BIP MK.

Wydatki na Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii wyniosły **23 298 496,71 zł**

IV.15.3. Finanse

Tabela IV.15.2. Wydatki w Dziedzinie Zdrowie zrealizowane w 2021 roku według rodzajów wydatków

Rodzaj wydatków	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	149 446 198	100
Wydatki inwestycyjne	50 432 485	33,75
Wydatki bieżące	99 013 713	66,25

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Tabela IV.15.3. Wydatki w Dziedzinie Zdrowie zrealizowane w 2021 roku w podziale na usługi

Usługa publiczna	Wydatki (w zł)	Wydatki (w %)
Ogółem	149 446 198	100
Zapewnienie instytucjonalnej opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (Z-1)	78 567 512	52,57
Tworzenie warunków dla zapewnienia opieki zdrowotnej dla mieszkańców miasta (Z-2)	7 663 901	5,13
Profilaktyka i terapia uzależnień od alkoholu (Z-3)	11 738 218	7,85
Wydatki niezwiązane bezpośrednio z realizacją usług	51 476 567	34,44

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

V. Sprawozdanie z realizacji uchwał Rady Miasta Krakowa

W 2021 roku Rada Miasta Krakowa podjęła **720** uchwał oznaczonych numerami od LI/1402/21 do LXXV/2121/21.

W 2021 roku Rada Miasta Krakowa podjęła 720 uchwały,
720 przekazano do realizacji

Spośród **720** uchwał przekazanych do realizacji komórkom organizacyjnym Gminy Miejskiej Kraków, według stanu na dzień **31 grudnia 2021 roku**:

- zrealizowano **529**,
- w realizacji znajduje się **187** (w tym 64 w ciągłej realizacji),
- uchylonych zostało **4** - 3 uchwały podjęte w 2021 roku zostały uchylone innymi uchwałami Rady Miasta Krakowa, 1 uchwała uchylona rozstrzygnięciem nadzorczym Wojewody Małopolskiego.

W 2021 roku zrealizowano 529 uchwał Rady Miasta Krakowa

Do uchwał zrealizowanych należy zaliczyć także **105** uchwał, podjętych przed 1 stycznia 2021 roku, a ostatecznie wykonanych w roku 2021. Łączna liczba uchwał zrealizowanych w tym okresie wyniosła zatem **634**. Najliczniejsze z nich to uchwały wykonane przez:

- Wydział Skarbu Miasta UMK - 241 uchwał dotyczących gospodarowania mieniem Gminy,
- Kancelarię Rady Miasta Krakowa UMK - 77 uchwał dotyczących głównie skarg na działania Prezydenta Miasta Krakowa i miejskich jednostek organizacyjnych oraz rozpatrzenia petycji,
- Wydział Budżetu Miasta UMK - 68 uchwał w sprawie zmian w budżecie Miasta Krakowa,
- Wydział Planowania Przestrzennego UMK - 38 uchwał w sprawach rozstrzygnięcia o sposobie rozpatrzenia nieuwzględnionych przez Prezydenta Miasta Krakowa uwag do projektów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- Wydział Edukacji UMK - 32 uchwały w sprawach organizacyjnych systemu oświaty,
- Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK - 23 uchwały z zakresu szeroko pojętej działalności kulturalnej,
- Biuro ds. Dzielnic Miasta Krakowa UMK - 19 uchwał dotyczących głównie przyjęcia oraz ogłoszenia tekstu jednolitego uchwał w sprawie organizacji i zakresu działania Dzielnic Miasta Krakowa,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie - 14 uchwał z zakresu szeroko pojętej pomocy społecznej,
- Zarząd Transportu Publicznego w Krakowie - 8 uchwał dotyczących głównie transportu zbiorowego.

Spośród **187** uchwał podjętych w 2021 roku, pozostających w realizacji po dniu 31 grudnia 2021 roku, najwięcej zostało przekazanych do realizacji przez:

- Wydział Skarbu Miasta UMK - 62 uchwały, głównie dotyczące sprzedaży nieruchomości w drodze przetargu ustnego nieograniczonego oraz zbycia w trybie bezprzetargowym lokali mieszkalnych,
- Wydział Planowania Przestrzennego UMK - 20 uchwał w sprawie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ustalenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa w zakresie przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK - 19 uchwał w sprawie statutów miejskich jednostek kultury,
- Wydział Architektury i Urbanistyki UMK - 18 uchwał w sprawie uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia UMK - 7 uchwał w sprawie szeroko pojętej polityki społecznej.

W 2021 roku Rada Miasta Krakowa dokonała zmian **70** uchwał, ogłosiła **27** tekstów jednolitych uchwał oraz uchyliła **38** uchwał

Ponadto w roku 2021 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie podjęło **3** uchwały stwierdzające nieważność uchwały Rady Miasta Krakowa w części, a Wojewoda Małopolski rozstrzygnięciem nadzorczym stwierdził nieważność **1** uchwały w części.

Zgodnie z poleceniem służbowym nr 54/2004 Dyrektora Magistratu z dnia 26 sierpnia 2004 r. w sprawie procedury wewnętrznej dotyczącej przekazywania sprawozdań z realizacji uchwał Rady Miasta Krakowa oraz poleceniem służbowym nr 7/2020 Dyrektora Magistratu z dnia 5 lutego 2020 r. w sprawie instrukcji postępowania dotyczącej przekazywania sprawozdań z realizacji uchwał Rady Miasta Krakowa, w 2021 roku przekazano Radzie Miasta Krakowa **72** sprawozdania oraz informacje, dotyczące **48** uchwał oraz **4** rezolucji. Na podstawie Statutu Miasta Krakowa (Uchwała nr XXV/570/19 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 września 2019 r. w sprawie przyjęcia oraz ogłoszenia tekstu jednolitego Uchwały Nr XLVIII/435/96 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 kwietnia 1996 r. w sprawie Statutu Miasta Krakowa ze zm.), sprawozdania były przekazywane piętnastokrotnie.

Wśród przekazanych Radzie Miasta Krakowa materiałów, do przedstawienia których w określonym terminie zobowiązują uchwały, znalazło się **49** sprawozdań okresowych, z czego 25 rocznych, 16 półrocznych oraz 8 kwartalnych. Ponadto **33** razy przekazano Radzie Miasta Krakowa informacje o podjętych działaniach w ramach realizacji uchwał i rezolucji.

Oprócz **720** uchwał, Rada Miasta Krakowa w 2020 roku podjęła **21** rezolucji, z których **4** zostały przekazane do realizacji. Pozostałe nie dotyczyły zadań realizowanych przez gminne komórki organizacyjne i nie wymagały sporządzenia informacji dla Prezydenta Miasta Krakowa, zostały zatem przekazane właściwym komórkom do wiadomości i wykorzystania.

W 2021 roku Rada Miasta Krakowa podjęła 21 rezolucji

W 2021 roku, działając zgodnie z poleceniem służbowym nr 10/2016 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 17 października 2016 r. w sprawie zasad postępowania w przypadku skierowania do Prezydenta Miasta Krakowa rozstrzygnięć nadzorczych Wojewody Małopolskiego lub Regionalnej Izby Obrachunkowej albo wezwań do usunięcia naruszenia interesu prawnego lub uprawnienia, dotyczących uchwał Rady Miasta Krakowa, zostało zarejestrowanych:

- **37** wezwań do usunięcia naruszenia prawa,
- **3** zawiadomienia Wojewody Małopolskiego o wszczęciu postępowania nadzorczego

- dotyczącego kontroli legalności uchwały lub rezolucji,
- 3 uchwały Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie w sprawie wszczęcia postępowania o stwierdzenie nieważności uchwały,
 - 3 uchwały Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie stwierdzające nieważność uchwały w części,
 - 1 rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Małopolskiego stwierdzające nieważność uchwały w całości,
 - 1 rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Małopolskiego stwierdzające nieważność uchwały w części.

W 2021 roku Wojewoda Małopolski 19 razy zwracał się z wnioskiem o stanowisko w sprawie uchwał Rady Miasta Krakowa

Ponadto, w związku ze sprawowanym nadzorem nad legalnością uchwał oraz interwencjami mieszkańców, Wojewoda Małopolski **19** razy zwracał się w sprawie uchwał Rady Miasta Krakowa.

W 2021 roku Rada Miasta Krakowa podjęła **27** uchwał tzw. kierunkowych, z których 10 zostało zrealizowanych, a 17 pozostaje aktualnie w realizacji. W okresie sprawozdawczym zrealizowanych zostało ponadto 9 uchwał kierunkowych podjętych przed 1 stycznia 2021 roku.

Informacja na temat realizacji uchwał kierunkowych w 2021 roku została przekazana Przewodniczącemu Rady Miasta Krakowa, zgodnie z § 39a pkt 2 lit. a Statutu Miasta Krakowa (tj. uchwała nr XXV/570/19 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 września 2019 r. ze zm.), pismem nr OR-03.0008.2.56.2021 z 7 września 2021 r. oraz pismem nr OR-03.0008.2.15.2022 z 23 lutego 2022 r.

VI. Dzielnice Miasta Krakowa

Do zakresu działania Dzielnic należą:

- wybór, planowanie i ocena realizacji zadań dotyczących bezpośrednio obszaru Dzielnic i służących zaspokajaniu potrzeb jej mieszkańców w określonych dziedzinach,
- działanie na rzecz rozwoju samorządności społeczności lokalnych, w tym wnioskowanie do Rady Miasta, Prezydenta Miasta oraz do miejskich jednostek organizacyjnych w sprawach istotnych dla mieszkańców Dzielnic oraz opiniowanie na wniosek lub z własnej inicjatywy spraw istotnych dla mieszkańców Dzielnic.

Środki finansowe na realizację zadań Dzielnic są określane corocznie przez Radę Miasta Krakowa w budżecie. Podział środków dla Dzielnic podlega ścisłemu algorytmowi, wynikającemu z zapisu Statutów Dzielnic. Zasady podziału środków uwzględniają m.in. powierzchnię oraz liczbę stałych mieszkańców każdej z Dzielnic.

Wydatki na funkcjonowanie Dzielnic oraz wydatki wydzielone do dyspozycji każdej z 18 Dzielnic Miasta Krakowa przedstawiono poniżej.

Tabela VI.1. Wydatki na funkcjonowanie Dzielnic

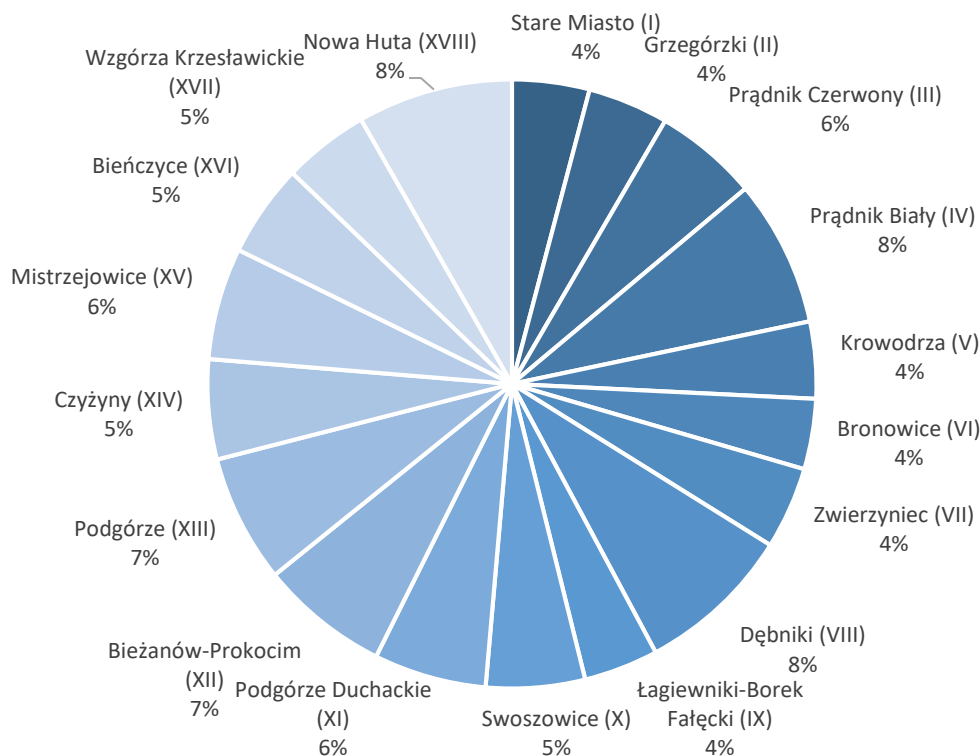
	2019	2020	2021
Koszty związane z bieżącym utrzymaniem biur Rad Dzielnic	612	612	612
Wypłaty diet dla członków Rad Dzielnic	2 501,32	2 479,51	2 550,67

Źródło: dane własne UMK

Tabela VI.2. Wydatki wydzielone do dyspozycji Dzielnic (w zł)

Dzielnica	2019	2020	2021
Stare Miasto (I)	2 164 175	2 077 841	2 021 938
Grzegórzki (II)	2 030 409	2 111 079	2 110 758
Prądnik Czerwony (III)	2 653 120	2 794 266	2 715 088
Prądnik Biały (IV)	3 775 137	4 009 082	3 834 427
Krowodrza (V)	2 022 052	2 052 627	2 008 431
Bronowice (VI)	1 924 295	1 920 152	1 839 679
Zwierzyniec (VII)	2 568 075	2 661 862	2 146 806
Dębniki (VIII)	3 745 288	4 058 517	4 084 159
Łagiewniki-Borek Fałęcki (IX)	1 882 441	2 019 942	1 947 157
Swoszowice (X)	2 347 902	2 493 304	2 586 289
Podgórze Duchackie (XI)	2 848 603	2 949 969	2 941 896
Bieżanów-Prokocim (XII)	3 255 306	3 345 141	3 372 217
Podgórze (XIII)	2 941 195	3 224 646	3 345 977
Czyżyny (XIV)	2 371 568	2 563 394	2 609 002
Mistrzejowice (XV)	2 825 312	2 926 514	2 925 091
Bieńczyce (XVI)	2 378 925	2 444 991	2 427 562
Wzgórze Krzesławickie (XVII)	2 101 526	2 200 230	2 247 199
Nowa Huta (XVIII)	3 773 731	3 972 443	4 062 324
Ogółem:	47 609 060	49 826 000	49 226 000

Źródło: dane własne UMK

Rysunek VI.1. Rozkład wydatków Dzielnic I-XVIII w 2021 roku

Źródło: dane własne UMK

Wśród wydatków Dzielnic w 2021 roku 77,8% stanowiły wydatki bieżące, a 22,2% wydatki inwestycyjne. Mimo procentowej przewagi wydatków bieżących, to właśnie wydatki inwestycyjne stanowią często wkład w poprawę warunków życia w poszczególnych Dzielnicach. Poniżej przedstawiona jest analiza wydatków inwestycyjnych w 2021 r. w podziale na Dziedziny zarządzania obrazująca kwotowy i procentowy wkład Dzielnic w poprawę jakości życia w poszczególnych Dziedzinach.

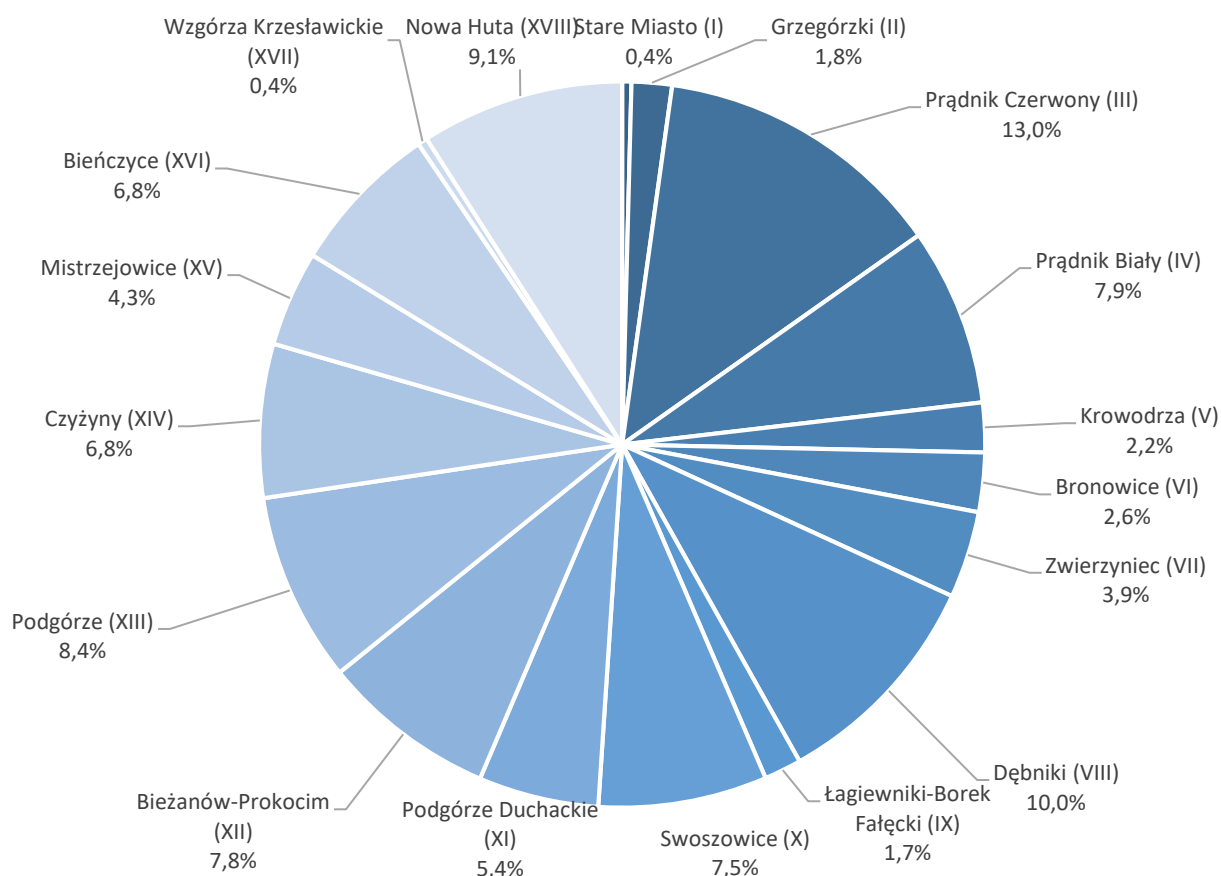
Tabela VI.3. Wydatki inwestycyjne w poszczególnych Dzielnicach

Dzielnica	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Stare Miasto (I)	45 049	0,4%
Grzegórzki (II)	195 973	1,8%
Prądnik Czerwony (III)	1 420 172	13,0%
Prądnik Biały (IV)	864 887	7,9%
Krowodrza (V)	240 803	2,2%
Bronowice (VI)	288 274	2,6%
Zwierzyniec (VII)	422 089	3,9%
Dębniki (VIII)	1 093 407	10,0%
Łagiewniki-Borek Fałęcki (IX)	181 255	1,7%
Swoszowice (X)	820 564	7,5%
Podgórze Duchackie (XI)	584 349	5,4%
Bieżanów-Prokocim (XII)	850 782	7,8%

Podgórze (XIII)	921 278	8,4%
Czyżyny (XIV)	746 934	6,8%
Mistrzejowice (XV)	464 349	4,3%
Bieńczyce (XVI)	740 698	6,8%
Wzgórza Krzesławickie (XVII)	46 520	0,4%
Nowa Huta (XVIII)	988 235	9,1%
Ogółem	10 915 618	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Rysunek VI.2. Wydatki inwestycyjne w poszczególnych Dzielnicach

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

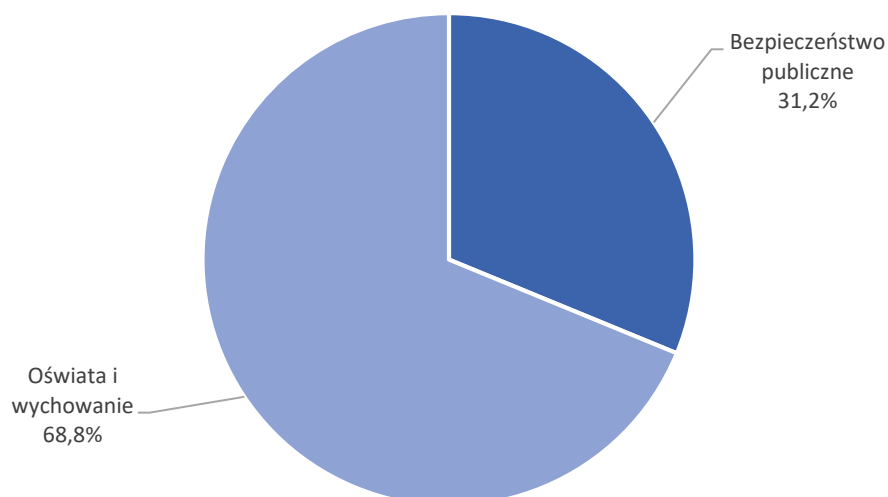
DZIELNICA I STARE MIASTO

Tabela VI.4. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy I według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	14 059	31,2%
Oświata i wychowanie	30 990	68,8%
Ogółem	45 049	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Rysunek VI.3. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy I według Dziedzin zarządzania

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

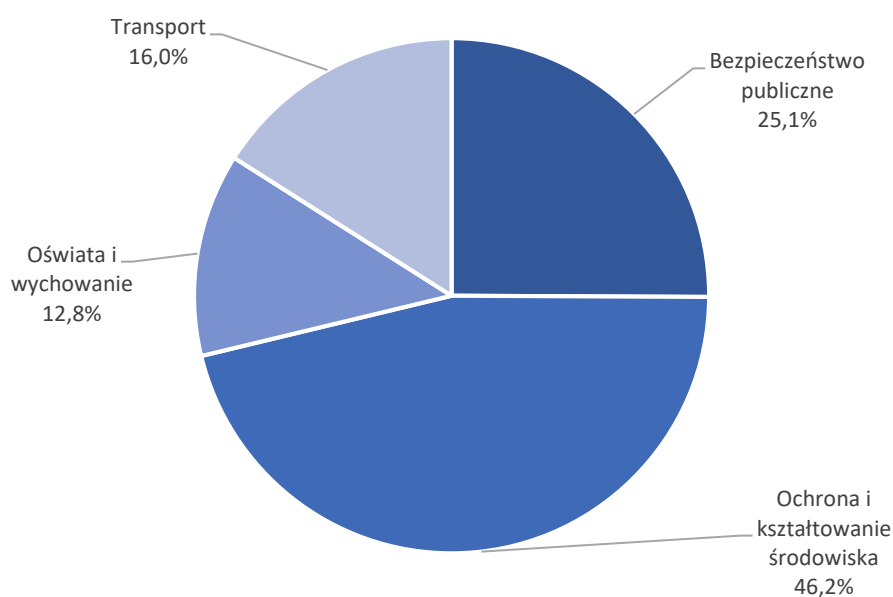
DZIELNICA II GRZEGÓRZKI

Tabela VI.5. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy II według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	49 139	25,1%
Ochrona i kształtowanie środowiska	90 469	46,2%
Oświata i wychowanie	25 000	12,8%
Transport	31 365	16,0%
Ogółem	195 973	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Rysunek VI.4. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy II według Dziedzin zarządzania

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

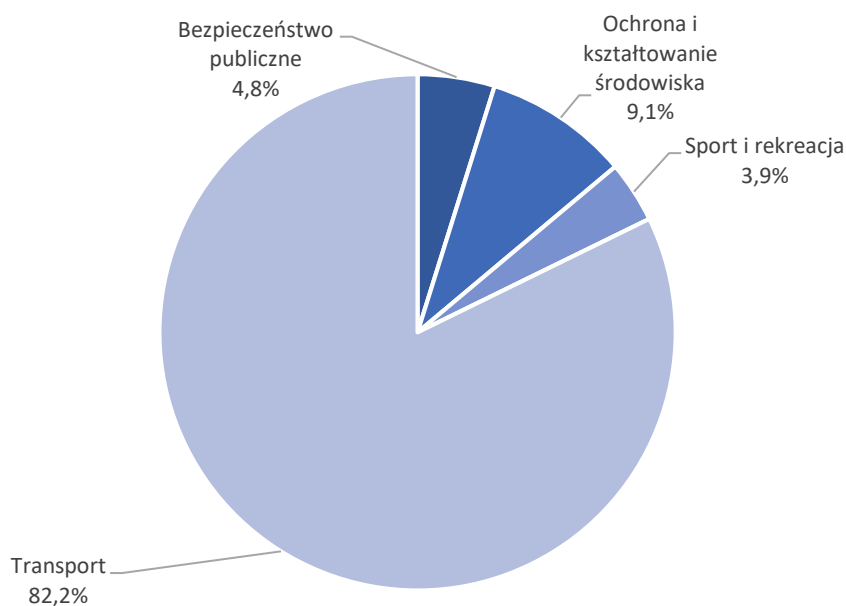
DZIELNICA III PRĄDNIK CZERWONY

Tabela VI.6. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy III według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	68 551	4,8%
Ochrona i kształtowanie środowiska	128 808	9,1%
Sport i rekreacja	54 798	3,9%
Transport	1 168 015	82,2%
Ogółem	1 420 172	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Rysunek VI.5. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy III według Dziedzin zarządzania

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

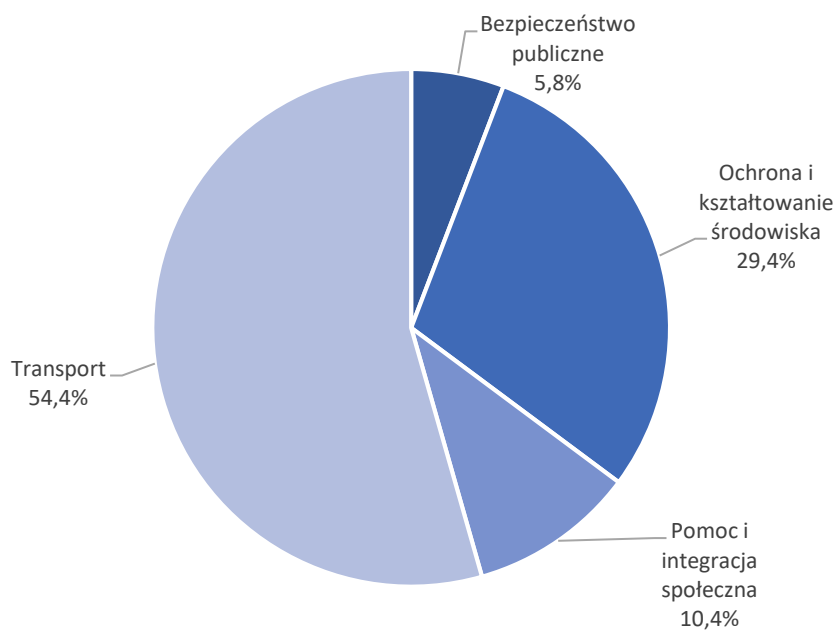
DZIELNICA IV PRĄDNIK BIAŁY

Tabela VI.7. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy IV według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	50 273	5,8%
Ochrona i kształtowanie środowiska	254 000	29,4%
Pomoc i integracja społeczna	90 000	10,4%
Transport	470 614	54,4%
Ogółem	864 887	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Rysunek VI.6. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy IV według Dziedzin zarządzania

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

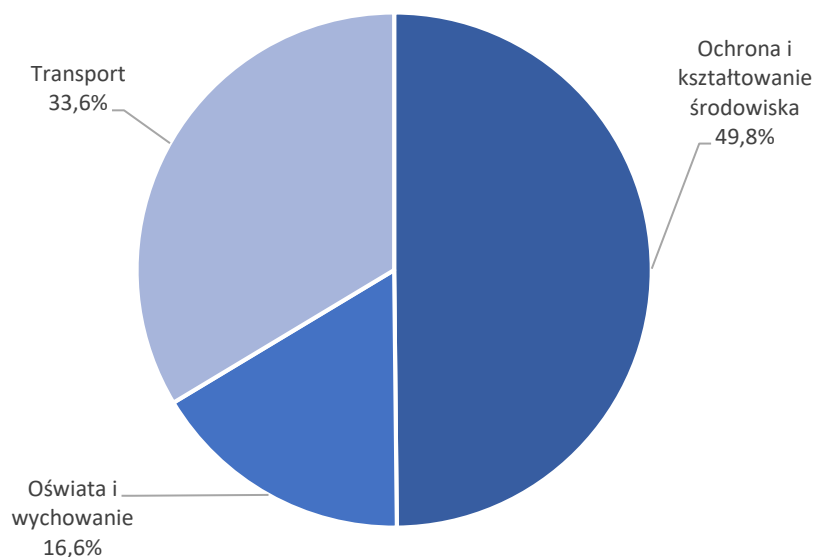
DZIELNICA V KROWODRZA

Tabela VI.8. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy V według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Ochrona i kształtowanie środowiska	120 000	49,8%
Oświata i wychowanie	39 869	16,6%
Transport	80 934	33,6%
Ogółem	240 803	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Rysunek VI.7. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy V według Dziedzin zarządzania

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

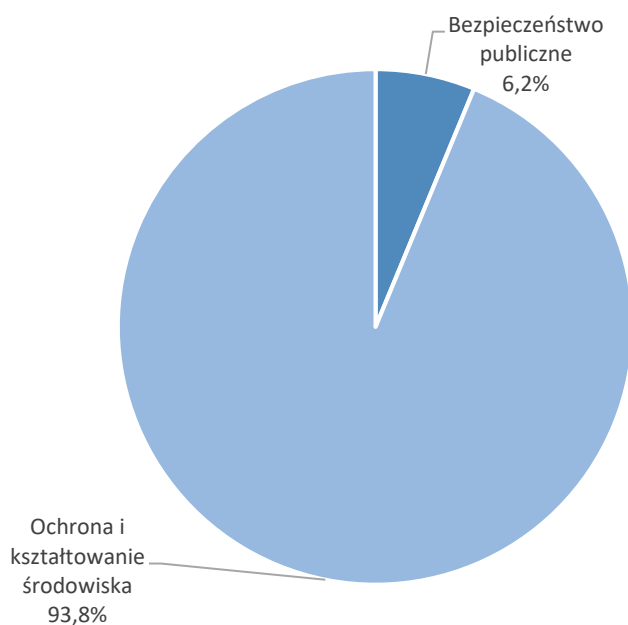
DZIELNICA VI BRONOWICE

Tabela VI.9. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy VI według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	18 000	6,2%
Ochrona i kształtowanie środowiska	270 274	93,8%
Ogółem	288 274	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Rysunek VI.8. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy VI według Dziedzin zarządzania

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

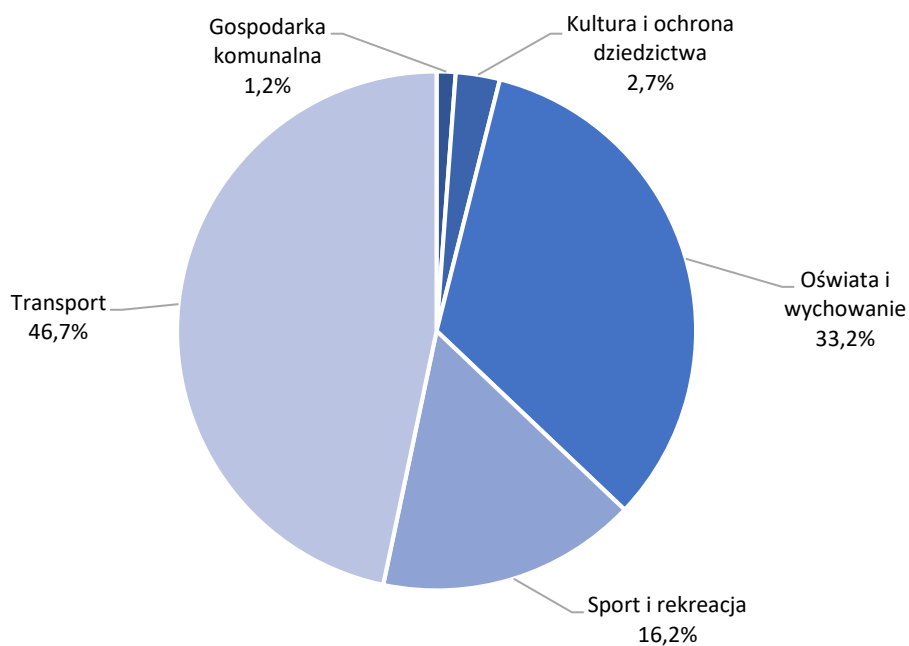
DZIELNICA VII ZWIERZYNIEC

Tabela VI.10. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy VII według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Gospodarka komunalna	4 982	1,2%
Kultura i ochrona dziedzictwa	11 600	2,7%
Oświata i wychowanie	139 984	33,2%
Sport i rekreacja	68 400	16,2%
Transport	197 123	46,7%
Ogółem	422 089	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Rysunek VI.9. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy VII według Dziedzin zarządzania

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

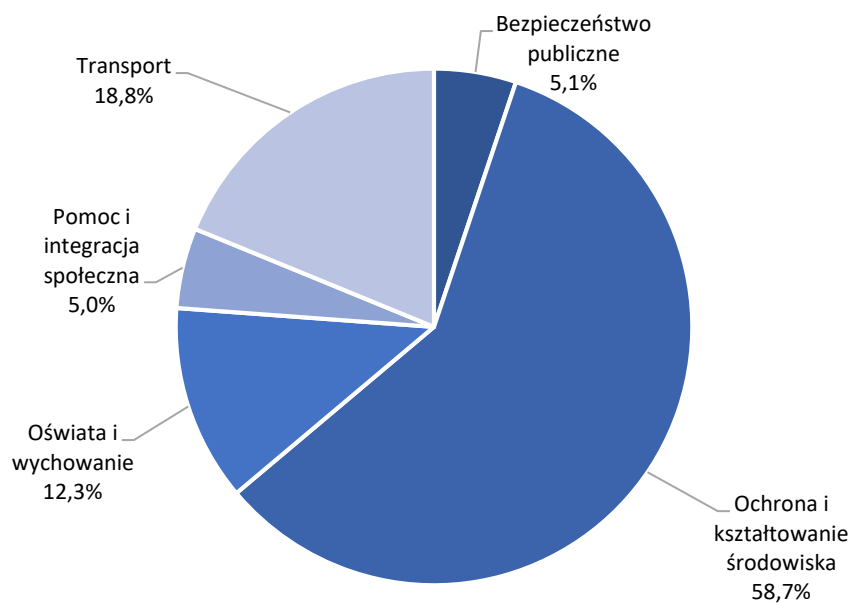
DZIELNICA VIII DĘBNIKI

Tabela VI.11. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy VIII według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	51 869	8,5%
Bezpieczeństwo publiczne	56 250	5,1%
Ochrona i kształtowanie środowiska	642 074	58,7%
Oświata i wychowanie	134 488	12,3%
Pomoc i integracja społeczna	54 988	5,0%
Transport	205 607	18,8%
Ogółem	1 093 407	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Rysunek VI.10. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy VIII według Dziedzin zarządzania

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

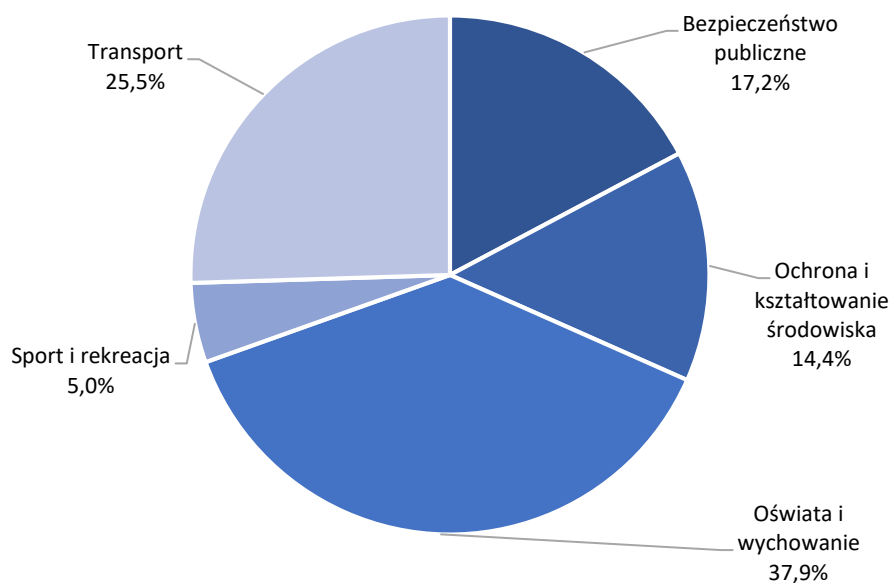
DZIELNICA IX ŁAGIEWNIKI-BOREK FAŁĘCKI

Tabela VI.12. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy IX według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	31 250	17,2%
Ochrona i kształtowanie środowiska	26 100	14,4%
Oświata i wychowanie	68 705	37,9%
Sport i rekreacja	9 000	5,0%
Transport	46 200	25,5%
Ogółem	181 255	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Rysunek VI.11. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy IX według Dziedzin zarządzania

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

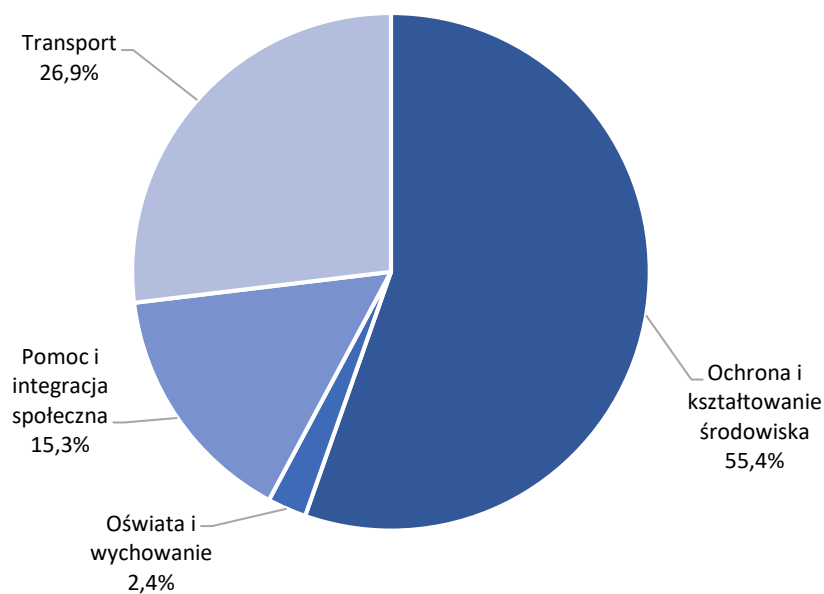
DZIELNICA X SWOSZOWICE

Tabela VI.13. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy X według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Ochrona i kształtowanie środowiska	454 429	55,4%
Oświata i wychowanie	20 000	2,4%
Pomoc i integracja społeczna	125 315	15,3%
Transport	220 820	26,9%
Ogółem	820 564	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Rysunek VI.12. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy X według Dziedzin zarządzania

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

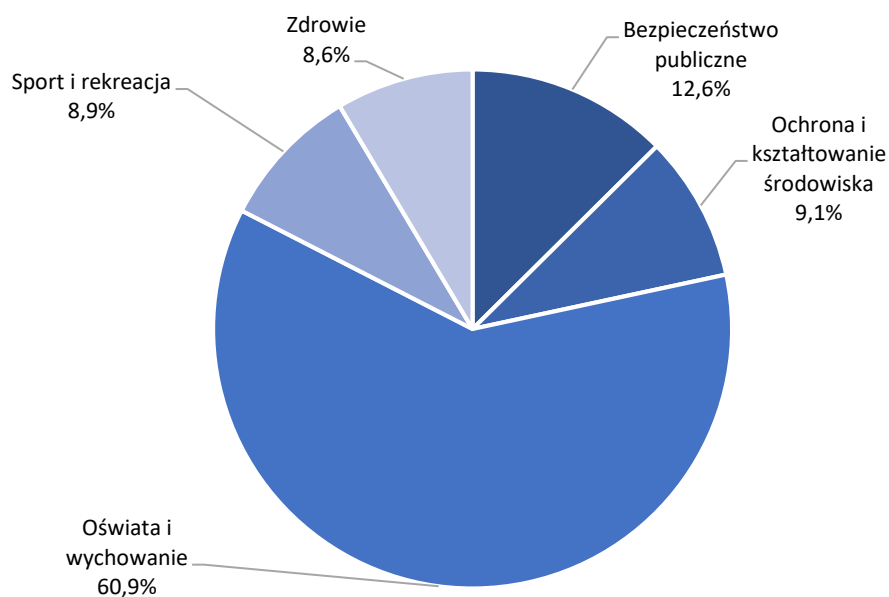
DZIELNICA XI PODGÓRZE DUCHACKIE

Tabela VI.14. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XI według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	73 449	12,6%
Ochrona i kształtowanie środowiska	52 966	9,1%
Oświata i wychowanie	355 898	60,9%
Sport i rekreacja	52 036	8,9%
Zdrowie	50 000	8,6%
Ogółem	584 349	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Rysunek VI.13. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XI według Dziedzin zarządzania

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

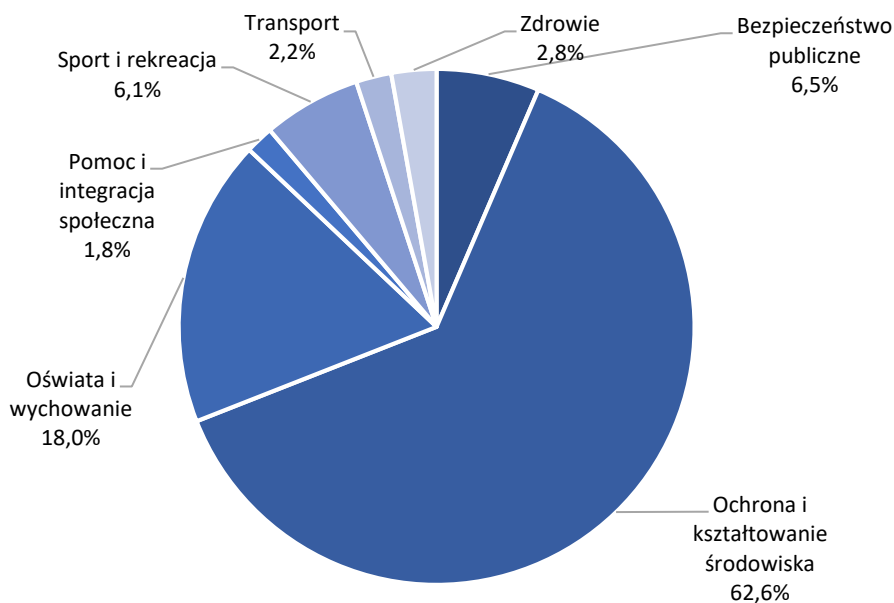
DZIELNICA XII BIEŻANÓW-PROKOCIM

Tabela VI.15. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XII według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	54 950	6,5%
Ochrona i kształtowanie środowiska	532 409	62,6%
Oświata i wychowanie	153 245	18,0%
Pomoc i integracja społeczna	14 978	1,8%
Sport i rekreacja	52 300	6,1%
Transport	18 900	2,2%
Zdrowie	24 000	2,8%
Ogółem	850 782	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Rysunek VI.14. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XII według Dziedzin zarządzania

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

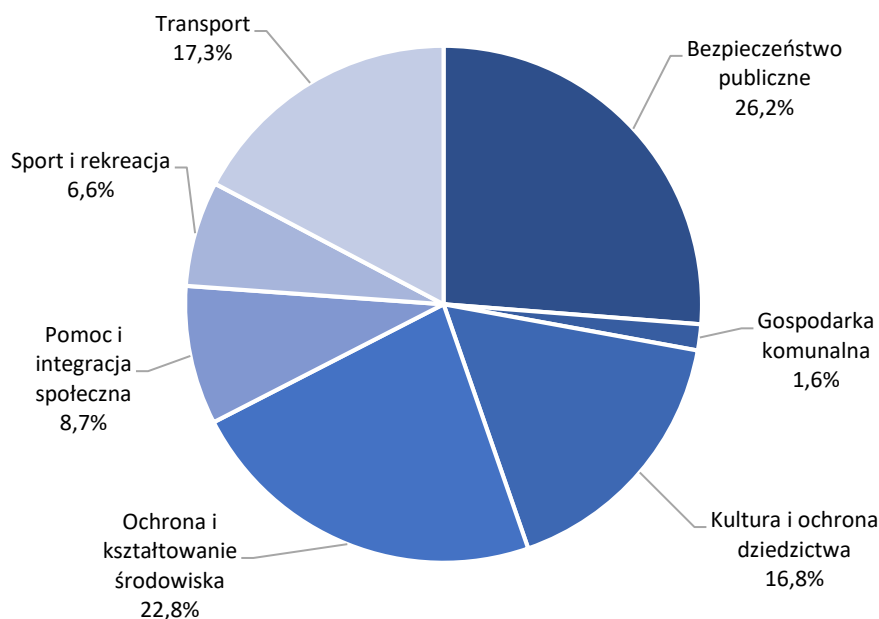
DZIELNICA XIII PODGÓRZE

Tabela VI.16. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XIII według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	241 725	26,2%
Gospodarka komunalna	14 997	1,6%
Kultura i ochrona dziedzictwa	155 000	16,8%
Ochrona i kształtowanie środowiska	209 725	22,8%
Pomoc i integracja społeczna	80 000	8,7%
Sport i rekreacja	60 700	6,6%
Transport	159 131	17,3%
Ogółem	921 278	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Rysunek VI.15. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XIII według Dziedzin zarządzania

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

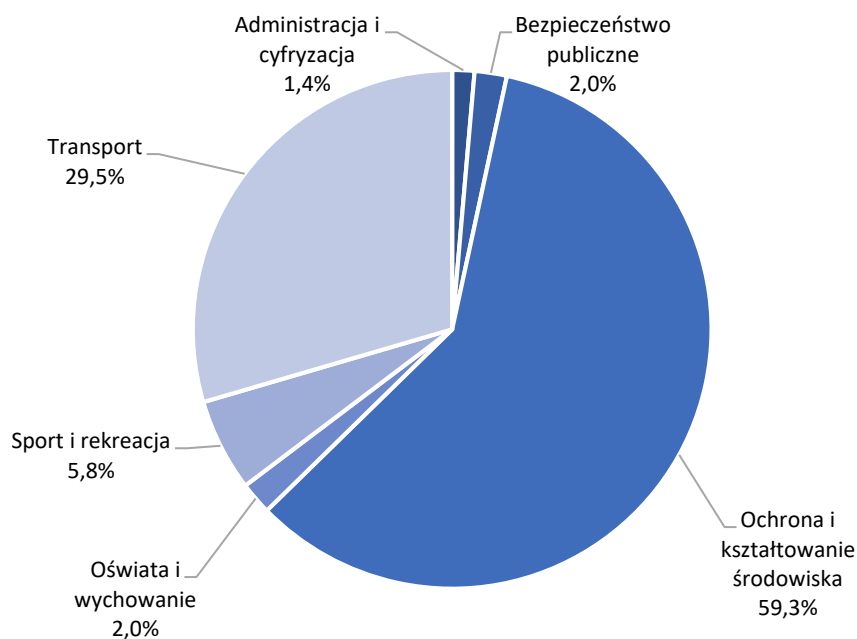
DZIELNICA XIV CZYŻYNY

Tabela VI.17. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XIV według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Administracja i cyfryzacja	10 332	1,4%
Bezpieczeństwo publiczne	15 000	2,0%
Ochrona i kształtowanie środowiska	442 843	59,3%
Oświata i wychowanie	15 121	2,0%
Sport i rekreacja	43 093	5,8%
Transport	220 545	29,5%
Ogółem	746 934	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Rysunek VI.16. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XIV według Dziedzin zarządzania

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

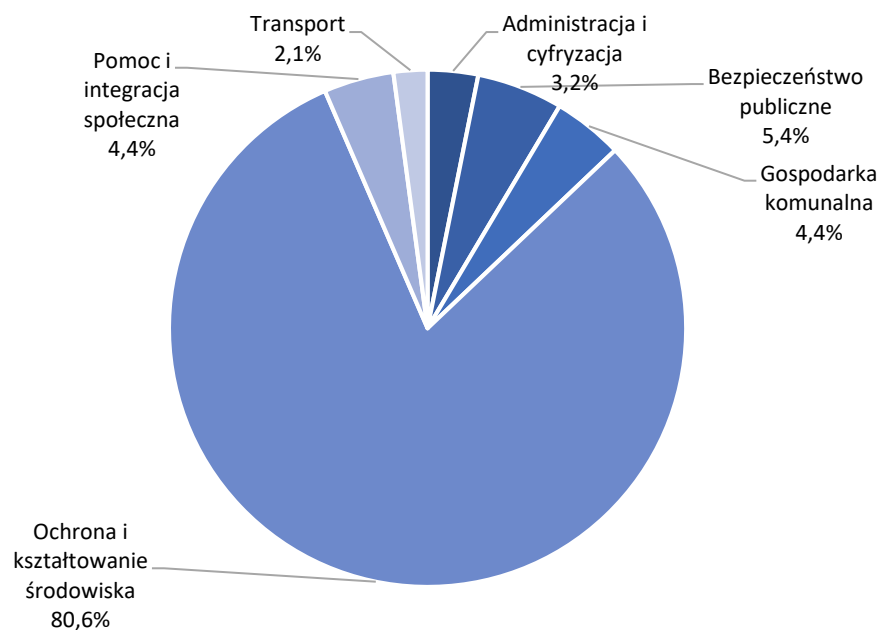
DZIELNICA XV MISTRZEJOWICE

Tabela VI.18. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XV według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Administracja i cyfryzacja	14 637	3,2%
Bezpieczeństwo publiczne	25 000	5,4%
Gospodarka komunalna	20 325	4,4%
Ochrona i kształtowanie środowiska	374 222	80,6%
Pomoc i integracja społeczna	20 325	4,4%
Transport	9 840	2,1%
Ogółem	464 349	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Rysunek VI.17. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XV według Dziedzin zarządzania

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

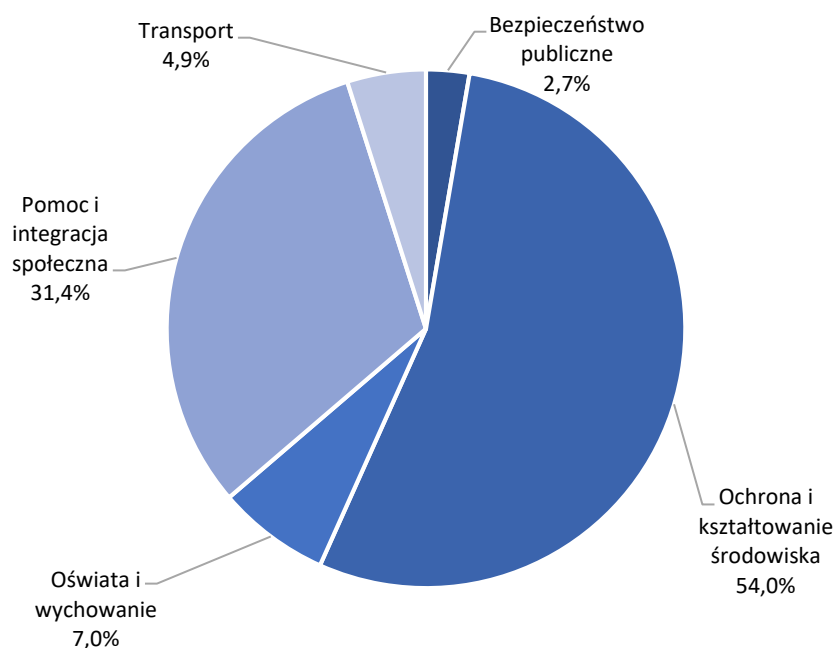
DZIELNICA XVI BIEŃCZYCE

Tabela VI.19. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XVI według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	20 000	2,7%
Ochrona i kształtowanie środowiska	400 000	54,0%
Oświata i wychowanie	52 000	7,0%
Pomoc i integracja społeczna	232 328	31,4%
Transport	36 370	4,9%
Ogółem	740 698	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Rysunek VI.18. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XVI według Dziedzin zarządzania

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

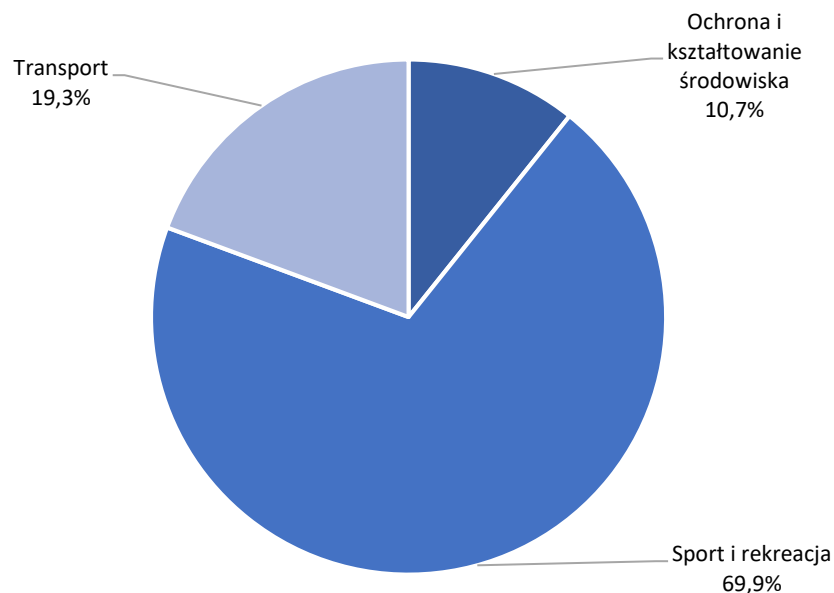
DZIELNICA XVII WZGÓRZA KRZESŁAWICKIE

Tabela VI.20. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XVII według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Ochrona i kształtowanie środowiska	5 000	10,7%
Sport i rekreacja	32 520	69,9%
Transport	9 000	19,3%
Ogółem	46 520	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Rysunek VI.19. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XVII według Dziedzin zarządzania

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

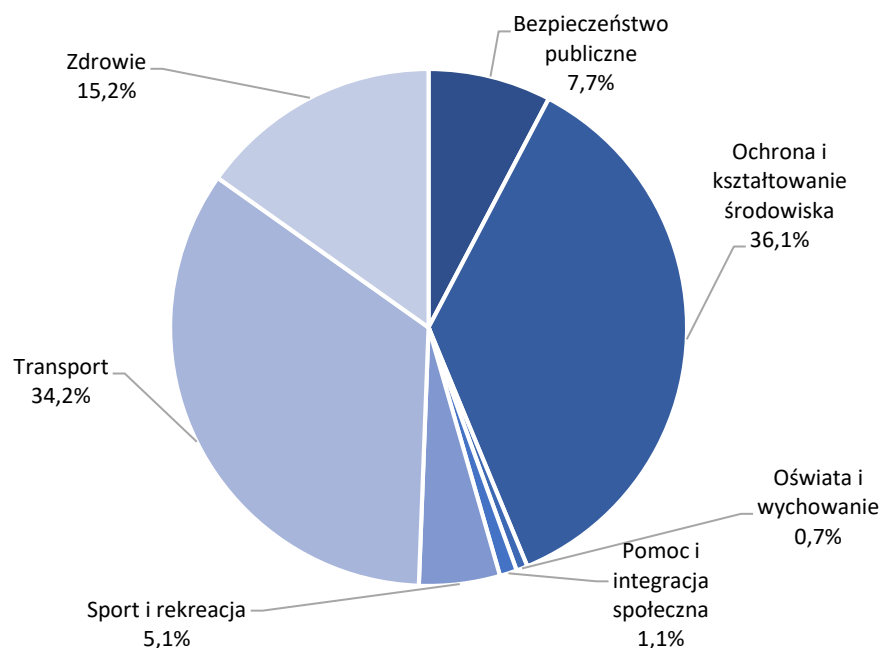
DZIELNICA XVIII NOWA HUTA

Tabela VI.21. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XVIII według Dziedzin zarządzania

Dziedziny zarządzania	Wydatki (w zł)	Udział w wydatkach ogółem
Bezpieczeństwo publiczne	76 094	7,7%
Ochrona i kształtowanie środowiska	356 340	36,1%
Oświata i wychowanie	6 990	0,7%
Pomoc i integracja społeczna	10 631	1,1%
Sport i rekreacja	50 000	5,1%
Transport	338 180	34,2%
Zdrowie	150 000	15,2%
Ogółem	988 235	100%

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

Rysunek VI.20. Wydatki inwestycyjne Dzielnicy XVIII według Dziedzin zarządzania

Źródło: System STRADOM oraz Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta Krakowa za 2021 rok

VII. Budżet obywatelski

W VIII edycji budżetu obywatelskiego Krakowa (BO) na realizację propozycji zadań zaplanowano kwotę 35 mln zł, więcej o 3 mln zł niż w 2020 roku. Wysokość środków sukcesywnie rosła, od 4,5 mln zł w 2014 roku do kwoty 35 mln zł w 2021 roku.

- 2021 – 35 mln zł
- 2020 – 32 mln zł
- 2019 – 30 mln zł
- 2018 – 12,5 mln zł

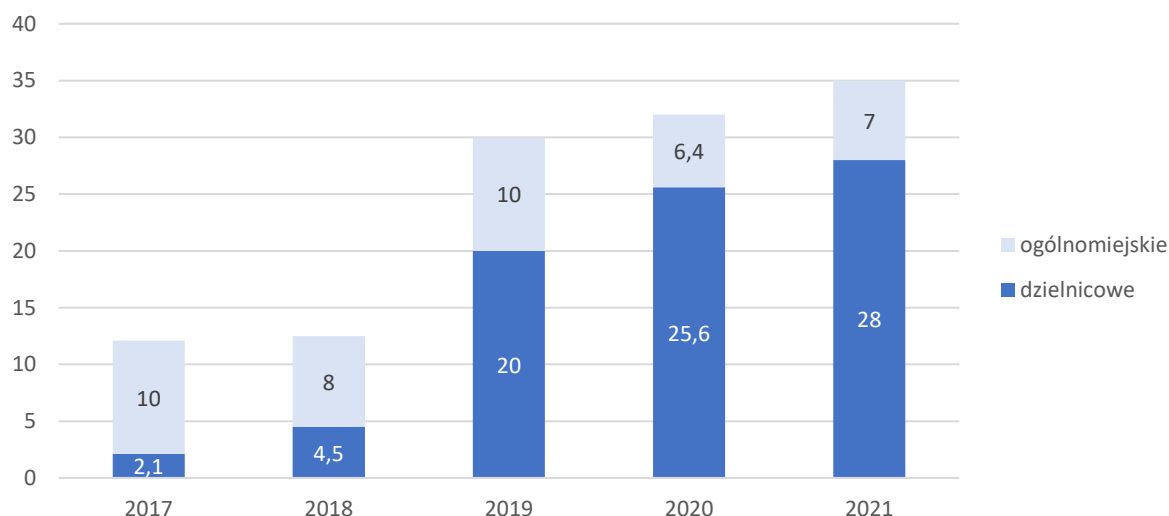
Pod względem przeznaczanych środków krakowski budżet obywatelski jest, po Warszawie, **2. najwyższym budżetem obywatelskim w Polsce**. Jeszcze 2 lata temu większymi środkami na BO dysponowali mieszkańcy Katowic i Łodzi, gdzie obecnie zostały obniżone środki na BO. W Krakowie od 2018 roku **wysokość budżetu obywatelskiego wzrosła niemal 3-krotnie**. Zgodnie z Ustawą o samorządzie gminnym miasta na prawach powiatu mają obowiązek przeznaczyć środki na BO w wysokości co najmniej 0,5% wydatków gminy zawartych w ostatnim przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu.

W 2021 roku nastąpiły zmiany w regulaminie BO:

- wprowadzono możliwość składania projektów w cyklu dwuletnim,
- zrezygnowano z możliwości składania fiszek,
- wydłużono czas składania list poparcia projektu oraz złożenia protestu z 7 do 10 dni,
- zmieniono sposób głosowania Rady Budżetu Obywatelskiego nad protestem nad zwykłą większością głosów,
- brak możliwości wskazania realizatorów zadania z wyłączeniem komórek organizacyjnych UMK lub miejskich jednostek organizacyjnych właściwych do realizacji projektu.

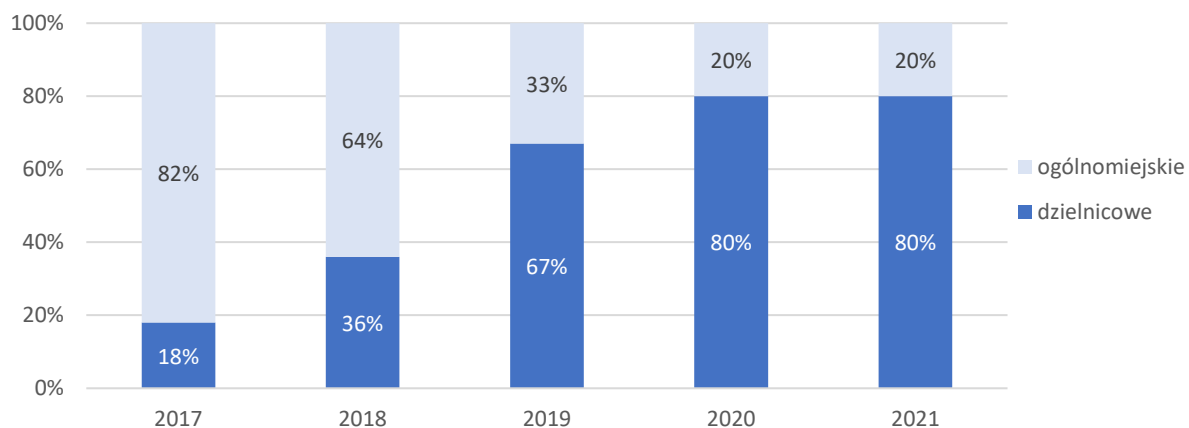
W VIII edycji budżetu obywatelskiego Krakowa na realizację propozycji zadań **dzielnicowych** przeznaczono **80% budżetu obywatelskiego 28 mln zł** a **20% na projekty ogólnomiejskie – 7 mln zł**.

Rysunek VII.1. Kwota BO z podziałem na zadania ogólnomiejskie i dzielnicowe (w mln zł)

Źródło: dane własne UMK

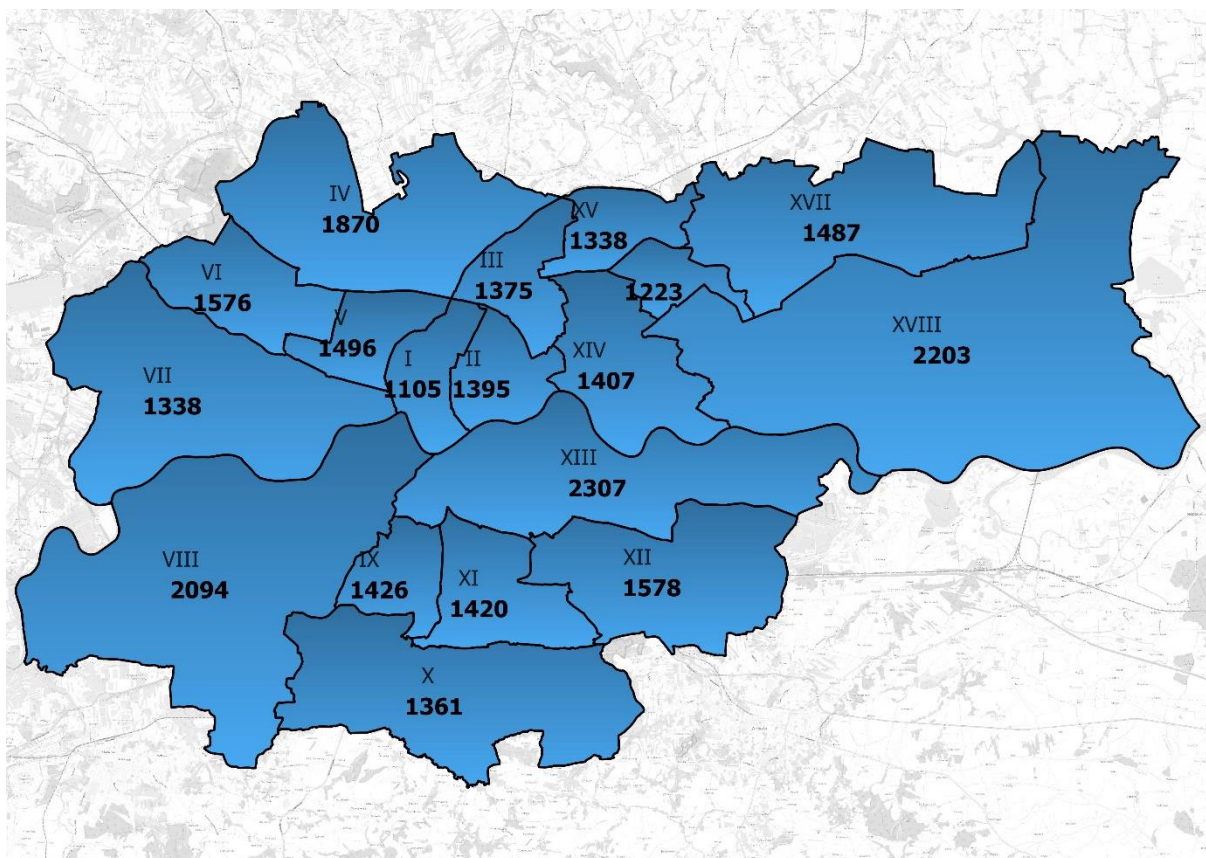
Rysunek VII.2. Struktura zadań ogólnomiejskich i dzielnicowych w BO

Źródło: dane własne UMK

Największe kwoty na BO w 2021 roku przeznaczono na dzielnice: XII Podgórze (2,31 mln zł), XVIII Nowa Huta (2,20 mln zł), (VIII Dębinki (2,09 mln zł), IV Prądnik Biały (1,87mln zł). W przeliczeniu na jednego mieszkańca najwięcej środków IX Łagiewniki-Borek Fałęcki aż 93,42 zł a w dzielnicy XII Bieżanów-Prokocim tylko 25,03 zł. ,

Rysunek VII.3. Kwoty na zadania dzielnicowe BO (w tys. zł)

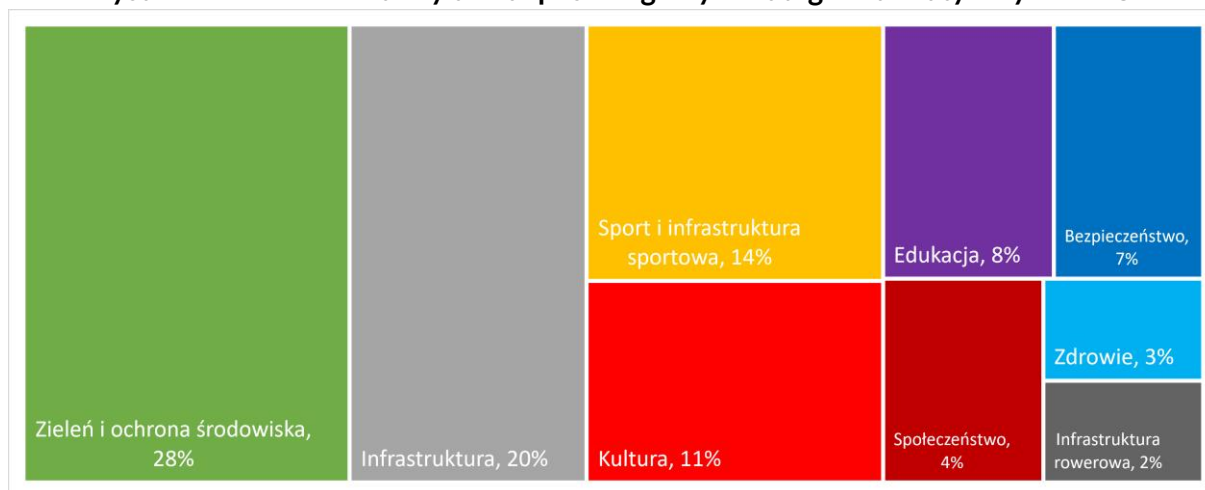
Źródło: dane własne UMK

Zgłaszanie przez mieszkańców propozycji zadań

W VIII edycji Budżetu Obywatelskiego złożono **1 043 projekty**, w tym 827 tj. (79%) dzielnicowych i 216 ogólnomiejskich.

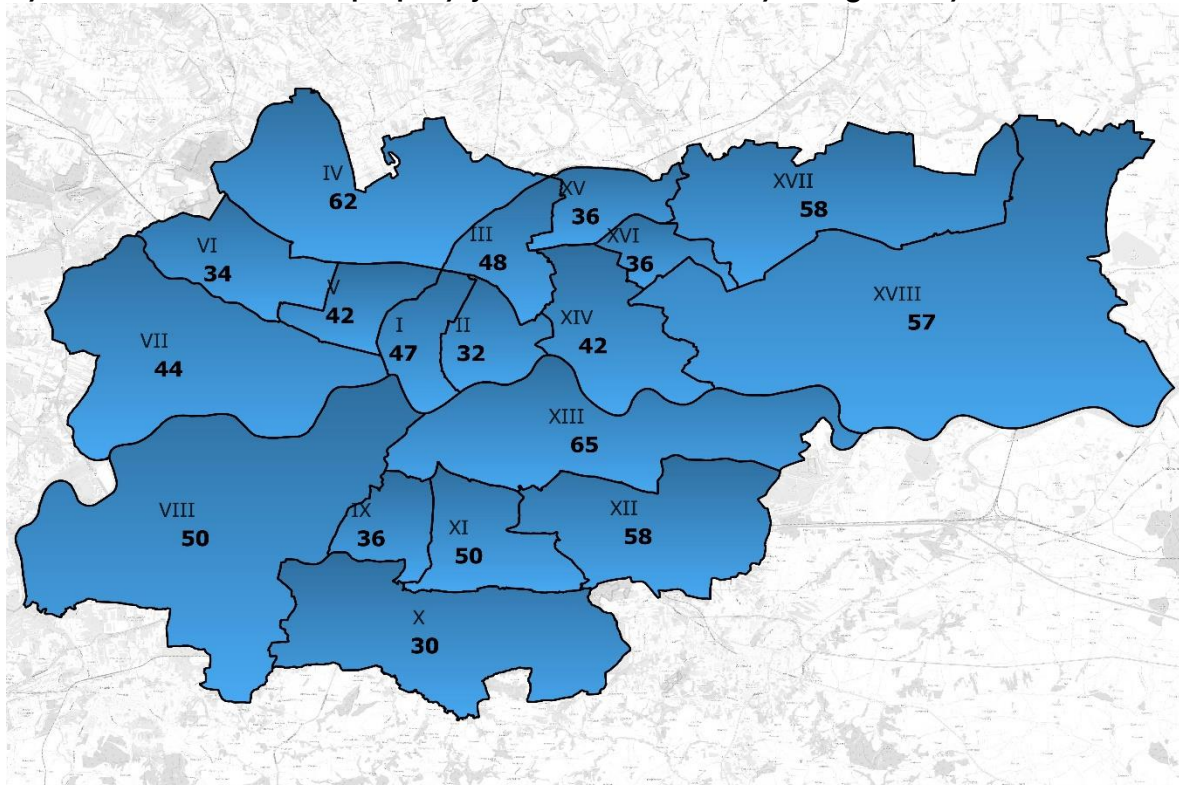
Wśród największych polskich miast **Kraków** z 1 043 projektami **plasuje się na 2. pozycji pod względem liczby zgłoszonych projektów przez mieszkańców**, ustępując miejsca tylko Warszawie (2 199 propozycji zadań).

Rysunek VII.4. Procentowy udział poszczególnych kategorii tematycznych w BO

Źródło: dane własne UMK

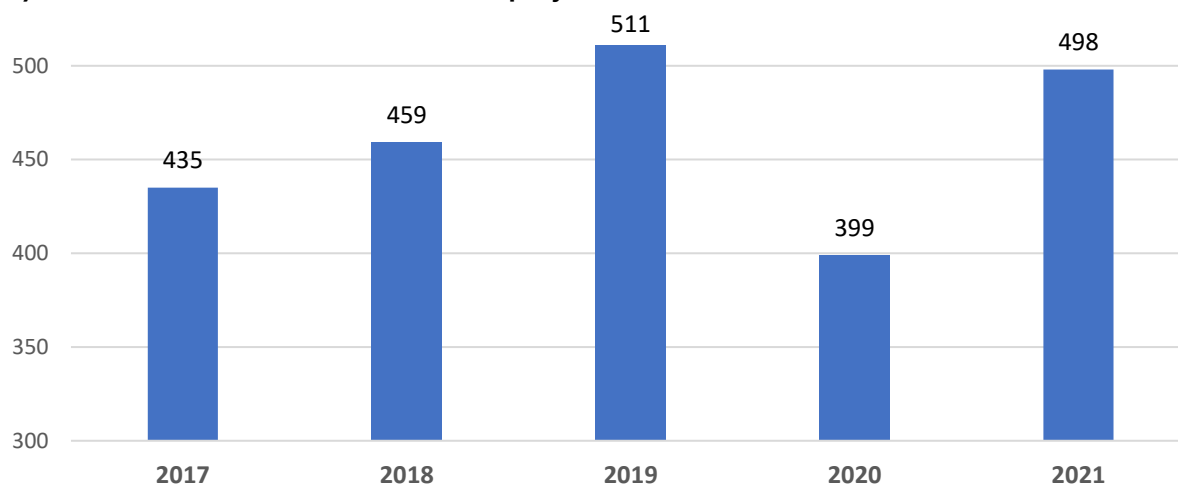
Rysunek VII.5. Liczba propozycji zadań dzielnicowych zgłoszonych w dzielnicach

Źródło: dane własne UMK

Najwięcej propozycji zadań zgłoszono w Dzielnicach: XIII Podgórze – 65, IV Prądnik Biały – 62, XII Bieżanów-Prokocim i XVII Wzgórza Krzesławickie po 58 projektów.

Rysunek VII.6. Liczba wnioskodawców projektów BO

Źródło: dane własne UMK

W 2021 roku propozycje zadań **złożyło 498 wnioskodawców**. Liczba wnioskodawców wzrosła aż o 25% i zbliżyła się do tej z 2019 roku. W edycjach 2017-2021 wśród wnioskodawców dominowały osoby w przedziale wieku 27-45 lat, a 60% osób było to pierwsze doświadczenie z budżetem obywatelskim.

Weryfikacja i opiniowanie propozycji zadań

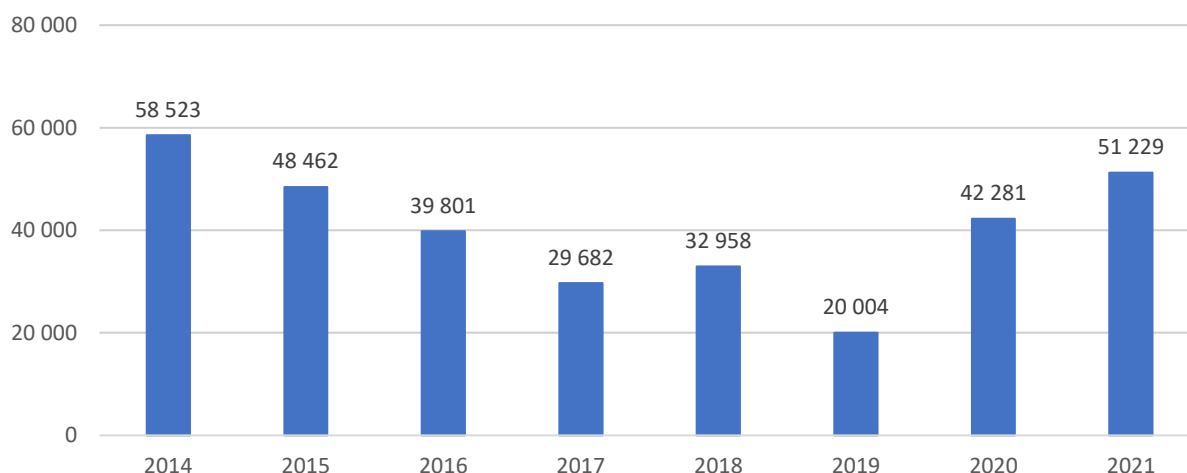
W trakcie etapu weryfikacji i opiniowania propozycji zadań odrzucono ze względów formalnych i merytorycznych -prawnie aż 463 w tym 109 z powodu niedostarczenia list poparcia.

Na 354 propozycje zadań zweryfikowanych negatywnie **zgłoszono 115 protestów**. W trakcie procesu rozpatrywania protestów Rada Budżetu Obywatelskiego rekomendowała przywrócenie 48 projektów.

Odsetek negatywnie (47%) zweryfikowanych propozycji zadań w Krakowie różni się od innych dużych miast. Na przykład w Warszawie negatywnie zweryfikowano 35% propozycji zadań, a w Poznaniu 27%.

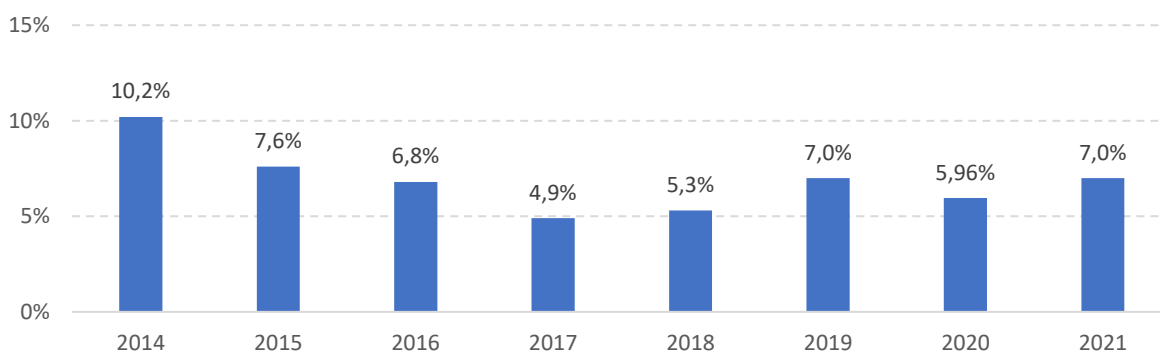
Głosowanie mieszkańców na projekty

W VIII edycji Budżetu Obywatelskiego Krakowa mieszkańcy mogli głosować drogą elektroniczną oraz bezpośrednio (papierowo). Dla mieszkańców przygotowano **125 punktów do głosowania**, (o 40 więcej niż w 2020 roku) w których mogli oni oddać swój głos w formie papierowej. Punkty do głosowania organizowane były m.in. filiach Biblioteki Kraków, w centrach i domach kultury, w ośrodkach Programu Aktywności Lokalnej oraz w siedzibach rad i zarządów dzielnic, ale także m.in. na terenie kilku kościołów, parków, siedzib organizacji pozarządowych, spółdzielni mieszkaniowej czy na stadionie Korona. Na udostępnionej liście punktów do głosowania zaznaczone zostały także informacje dotyczące ich dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Rysunek VII.7. Liczba ważnych głosów w BO Krakowa

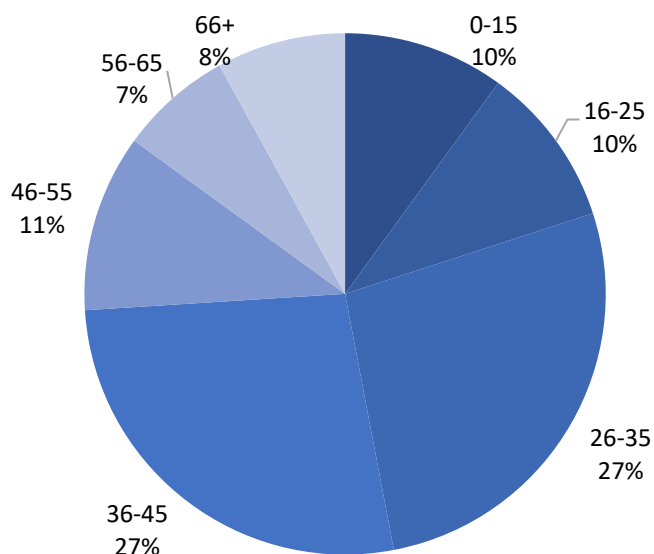
Źródło: dane własne UMK

Ostatecznie w ciągu dziesięciu dni głosowania **oddano łącznie 54 062 głosów**, w tym **51 229 (95%) głosów ważnych** i 2 833 (5%) nieważnych. Za pośrednictwem dedykowanej platformy internetowej ww.budzet.krakow.pl oddano 68% głosów za pomocą papierowych kart 17 379 osób.

Rysunek VII.8. Frekwencja podczas głosowania na projekty BO w Krakowie (wszystkie głosy)

Źródło: dane własne UMK

Tegoroczna **frekwencja** wyniosła **7%** i po spadku w ubiegłej edycji wróciła do stanu z 2019 roku. Porównując dane z ostatnich pięciu lat można jednak przyjąć, że udział mieszkańców w głosowaniu jest stabilny i wynosi 5%-7%. Najwyższa frekwencja była w Dzielnicy Podgórze (XIII) – 14,5% a najniższą frekwencję odnotowano w Dzielnicy Bieńczyce (XVI) – 2,74%.

Rysunek VII.9. Struktura wieku osób głosujących na projekty BO Kraków

Źródło: dane własne UMK

Ogłoszenie projektów do realizacji i ewaluacja

Ostatecznie pod głosowanie poddano 596 projektów (57% wszystkich złożonych), w tym 497 dzielnicowych i 99 ogólnomiejskich. Do realizacji mieszkańcy wybrali 180, w tym 167 zadań zostało wyłonionych wśród zgłoszonych projektów dzielnicowych, a 13 spośród ogólnomiejskich.

Poziom realizacji projektów w ramach wszystkich siedmiu edycji jest na poziomie ok. 93%, w ramach poszczególnych edycji BO przedstawia się następująco:

Tabela VII.1. Stopień realizacji zadań z poprzednich budżetów obywatelskich

	Projekty poddane pod głosowanie	Ogólnomiejskie	Dzielnice	Zadania wybrane do realizacji	Ogólnomiejskie	Dzielnice	Stopień Realizacji projektów (w %)
I edycja - 2014	437	102	335	68	14	54	100
II edycja - 2015	467	113	354	111	7	104	97
III edycja - 2016	401	122	279	90	13	77	99
IV edycja - 2017	319	111	208	93	14	79	98
V edycja - 2018	430	123	307	120	8	112	98
VI edycja - 2019	557	118	439	172	10	162	85
VII edycja - 2020	574	97	477	195	10	185	73
VIII edycja - 2021	596	99	497	180	13	167	0 ¹

¹ w trakcie realizacji

Źródło: dane własne UMK

Pojedyncze niezrealizowane propozycje zadań są częstym argumentem przemawiającym za tym, że UMK nie realizuje powziętych zobowiązań. Jednakże, zgodnie z monitoringiem realizacji przyjętych propozycji zadań, są one sukcesywnie realizowane z wyjątkiem kilku nagłośnionych przez media projektów.

Więcej informacji można znaleźć stronie internetowej [Budżetu Obywatelskiego](#) w raporcie z waluacji BO za 2021 rok.

VIII. Współpraca krajowa i międzynarodowa

VIII.1. Przynależność Krakowa do krajowych i regionalnych organizacji samorządowych

Udział Gminy Miejskiej Kraków w organizacjach krajowych w 2021 roku:

- Unia Metropolii Polskich,
- Związek Miast Polskich,
- Małopolska Organizacja Turystyczna,
- Stowarzyszenie Zdrowych Miast Polskich,
- Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski,
- Związek Gmin Jurańskich,
- Stowarzyszenie Lokalna Organizacja Turystyczna „Liga Miejsc Światowego Dziedzictwa w Polsce”,
- Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP,
- Stowarzyszenie Metropolia Krakowska.

Szczegółowe informacje na temat współpracy krajowej, znajdują się pod adresem: http://www.bip.krakow.pl/?sub_dok_id=2390.

VIII.2. Współpraca międzynarodowa

Informacje na temat kontaktów międzynarodowych Krakowa w 2021 roku znaleźć można na stronie internetowej www.krakow.pl, w zakładce Współpraca międzynarodowa oraz w Biuletynie Informacji Publicznej w zakładce Strategie, Polityki, Programy.

Na koniec 2021 roku Kraków miał podpisane umowy o współpracy z 5 miastami bliźniaczymi (Budapeszt, Kijów, Leuven, Mediolan i Norymberga) i 20 partnerskimi (Bordeaux, Bratysława, Cusco, Edynburg, Fez, Florencja, Frankfurt nad Menem, Göteborg, Innsbruck, Lipsk, Lwów, Orlean, Pecs, Rochester, Rzym, San Francisco, Sankt Petersburg, Solura, Tbilisi, Wilno).

Współpracuje także z innymi miastami bez formalnej umowy o partnerstwie, w oparciu o inne dokumenty (np. listy intencyjne, porozumienia, programy współpracy na konkretne lata): Koszycami, Moskwą, Nankinem, Ołomuńcem, Strasbourgiem, Trondheim, Wiedniem, Wielkim Tyrnowem i Zagrzebiem.

Z kolei Honorowymi Miastami Bliźniaczymi Krakowa są: Kurytyba, La Serena i Quito.

Przynależność Krakowa do organizacji międzynarodowych w 2021 roku.

Kraków należy do 16 organizacji międzynarodowych. Są to organizacje branżowe, których działalność koncentruje się głównie w obszarze ochrony dziedzictwa narodowego, kultury i turystyki, a także transportu i zarządzania terenami zielonymi.

Tabela VIII.1 Przynależność Krakowa do organizacji międzynarodowych w 2021 roku

Nazwa organizacji	Wysokość składki członkowskiej w 2021 roku
Liga Miast Historycznych (LHC - League of Historical Cities)	100 USD (402,84 zł)
Organizacja Miast Dziedzictwa Światowego (OWHC - Organization of World Heritage Cities)	4 000 USD (15 996 zł)
Komitety Narodowy Rady Ochrony Zabytków „ICOMOS” (International Council on Monuments and Sites)	3 000 zł
Marketing Miast Europejskich (ECM - European Cities Marketing)	4 630 EUR (22 219,37 zł)
Międzynarodowy Związek Hanzy (The Hanseatic League)	Bez składki
Stowarzyszenie Europejskich Miast Kultury Roku 2000 ¹	Bez składki
Międzynarodowe Stowarzyszenie Konferencji i Kongresów (International Congress and Convention Association - ICCA)	3 130 EUR (14 964,52 zł)
Międzynarodowa Sieć Miast Pisarzy Uchodźców ICORN	2 300 EUR (10 699,60 zł)
Sieć Miast Kreatywnych UNESCO (UNESCO Creative Cities Network)	Bez składki
Spółeczność Climate-KIC 2 (Knowledge and Innovation Communities)	12 500 EUR (57 487,50 zł)
Związek Europejskich Metropolitalnych Zarządów Transportu (European Metropolitan Transport Authority – EMTA)	6 250,00 EUR (28 267,50 zł)
Stowarzyszenie Międzynarodowych Maratonów i Biegów Ulicznych - AIMS	1 700,00 EUR (6 590,74 zł)
Światowe Zrzeszenie Parków Miejskich (World Urban Parks)	1 232,50 NZD (3 560,57 zł)
Sieć Miast Europejskich „Miasta Dzieciom” (The European Network Cities for Children)	Bez składki
Europejska Sieć Samorządów Przyjaznych Rodzinie	Bez składki
Sieć Dziedzictwa Klimatycznego	Bez składki

¹ organizacja zakończyła działalność

Źródło: dane własne UMK

Współpraca z miastami bliźniaczymi, partnerskimi**Frankfurt n/Menem**

W dniach 12-15 września 2021 r. w związku z jubileuszem 30-lecia partnerstwa miast z wizytą w Krakowie przebywał Nadburmistrz Frankfurtu nad Menem Peter Feldmann wraz z delegacją. Głównym punktem wizyty i zarazem obchodów jubileuszowych było uroczyste otwarcie nowo powstałego „ogrodu wertykalnego” w Parku Stacja Wisła na Zabłociu. W parku tym umieszczono też donicę z 7 ziołami stanowiącymi podstawę słynnego na cały świat frankfurckiego „zielonego sosu”. Delegacja odwiedziła również Dom Pomocy Społecznej przy os. Hutniczym 5 oraz wzięła udział w spotkaniu poświęconym współpracy w zakresie pomocy społecznej z Pełnomocniczką Prezydenta ds. Polityki Senioralnej panią Anną Okońską-

Walkowicz oraz Dyrektorem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej panem Witoldem Kramarzem. Odbyło się także polsko-frankfurckie spotkanie biznesowe zorganizowane przez Miejską Spółkę FrankfurtRheinMain GmbH.

Kijów

- Zastępca Prezydenta Krakowa ds. Zrównoważonego Rozwoju Jerzy Muzyk wziął udział w kolejnym Kijowskim Forum Inwestycyjnym, które odbyło się 10 września i było poświęcone kreatywnej transformacji miast po pandemii COVID-19. Prezydent Muzyk wygłosił prezentację na temat kierunków rozwoju inwestycyjnego Krakowa, ze szczególnym uwzględnieniem projektu Nowe Miasto (Kraków New City). Spotkał się również z przedstawicielami administracji kijowskiej, których pokłosem była prośba Kijowa o konsultację i wydanie przez krakowskich ekspertów opinii na temat tworzonego w Kijowie Planu Generalnego Zabudowy Przestrzennej (odpowiednika "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa"). Dokumenty te zostały skonsultowane przez ekspertów krakowskich i odesłane do Kijowa.
- 7 października - w ramach kontynuacji wymiany doświadczeń urzędów miast Krakowa i Kijowa - odbyło się robocze on-line spotkanie Dyrektorów Magistratów Marty Nowak i Dmytro Zagumennego. Podczas rozmowy wymieniono doświadczenia i dobre praktyki w zakresie m.in.: funkcjonowania urzędów miast w warunkach pandemii COVID-19, zapobiegania korupcji, pracowniczego kodeksu etyki czy elektronicznego obiegu dokumentacji urzędowej.

Lipsk

- 21 stycznia 2021 r. do Krakowa trafił drugi transport pomocowy z Lipska zawierający 75 pulsoksymetrów oraz 2500 l środków dezynfekujących.
- Przedstawiciele Biur Współpracy Zagranicznej Krakowa i Lipska uczestniczyli w konferencjach on line:
 - „Ratusz meets Rathaus”, która odbyła się w ramach programu szkoleniowo-sieciującego „U mnie i u Ciebie. Spotkania młodzieży w ramach polsko-niemieckich partnerstw gmin i powiatów”. Celem konferencji, organizowanej przez Polsko-Niemiecką Współpracę Młodzieży (Deutsch-Polnisches Jugendwerk) było wzmocnienie wymiany młodzieży w miastach partnerskich (5-7 maja)
 - Komunikacja językowa w polsko-niemieckich partnerstwach miast” zorganizowanej przez Centrum Kompetencji i Koordynacji Języka Polskiego (Kompetenz- und Koordinationszentrum Polnisch - KoKoPol) (17-18 czerwca)
- W sierpniu 2021 r. w ramach partnerstwa miast oraz projektu promującego koncepcję krakowskich parków kieszonkowych, Lipsk przekazał dla krakowian ławkę parkową. Ławka z dwujęzycznym napisem „Prezent Miasta Lipska dla Miasta Partnerskiego Krakowa” została umieszczona na terenie zieleńca na os. Dywizjonu 303.
- W dniach 15 -18 listopada 2021 r. w Krakowie gościł pastor Friedrich Magirius wraz z delegacją z Lipska. Planowana już na 2020 r. wizyta związana była z 90. urodzinami Pastora oraz 15. rocznicą otrzymania przez niego tytułu Honorowego Obywatela Miasta Krakowa. Podczas pobytu w naszym mieście pastor spotkał się szeregiem osób, z którymi ściśle współpracował przez lata swojej działalności. Pastor Magirius wygłosił przemówienie podczas sesji Rady Miasta Krakowa. Akcentował w nim znaczenie demokracji oraz wspólnych wartości jak zaufanie, nadzieja, cierpliwość i życzliwość – będących gwarantem przyjaznego współżycia w Europie.

Lwów

- W ramach wydarzeń dedykowanych 25-leciu współpracy Krakowa i Lwowa, Urząd Miasta Lwowa zorganizował w pierwszym kwartale 2021 roku konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży "Kraków oczami małych Lwowian". Spośród 120 prac, 31 wyselekcjonowano do II etapu konkursu. 10 laureatów wybrał Urząd Miasta Krakowa. Podsumowaniem konkursu była wystawa plenerowa prac dzieci, która została otwarta w czerwcu na lwowskim Rynku, tuż obok Ratusza.
- W roku 2021 - ogłoszonym Rokiem Stanisława Lema - zespoły Miasta Literatury UNESCO z Krakowa i Lwowa (w którym Lem się urodził) zorganizowały liczne wydarzenia przypominające postać i twórczość kultowego polskiego pisarza SF. Kulminacja imprez przypadła na 12 września - datę urodzin Lema. W tym dniu w Krakowie odbyła się inauguracja interdyscyplinarnego festiwalu "Bomba Megabitowa", a we Lwowie - "impreza urodzinowa" Lema z udziałem ukraińskich pisarzy, lemologów, naukowców i gości z Polski.
- Tematem wizyty studyjnej delegacji miasta Lwowa do Krakowa (1-3 grudnia) była ochrona zdrowia mieszkańców i organizacja lokalnych placówek służby zdrowia.

Norymberga

We współpracy miast znaczącą rolę odgrywają Dom Krakowski w Norymberdze oraz Dom Norymberski w Krakowie (<http://dom-norymberski.com>)

W Domu Krakowskim zrealizowano m.in.:

- obchody jubileuszowe 500-lecia Dzwonu Zygmunt,
- wystawę plenerową InselKunst 2021 – rocznica już prezentacja pary artystów z Krakowa i Norymbergi w nawiązaniu do wystawy jubileuszowej z 2016 r.,
- Dni Filmu Polskiego,
- jesienne prezentacje polskiej i krakowskiej sceny muzycznej (4 koncerty) - utrzymane w tradycji dotychczasowego festiwalu PolenAllergie (13-te wydanie),
- wystawę krakowskiej artystki w ramach „Art Weekend Nürnberg” (corocznego 3-dniowego święta sztuk wizualnych, galerii i galerzystów),
- wystawę krakowskiej artystki i norymberskiego twórcy,
- koncerty krakowskich i norymberskich muzyków,
- spotkanie młodzieży szkolnej z liceum o profilu artystycznym z artystą norymberskim prezentującym swoje prace na wystawie w Domu Krakowskim.

Solura

W związku z jubileuszem 2000-lecia miasta, w dniach 16-17 września przedstawiciele miasta Krakowa wzięli udział w uroczystościach jubileuszowych. Delegacja krakowska zwiedziła także najnowszą inwestycję w zakresie rewitalizacji obiektów postindustrialnych - Attisholz-Areal - dawną fabrykę celulozy, która przekształcana jest obecnie w ośrodek kultury, nauki i sztuki oraz obiekty oferujące usługi edukacyjne, mieszkaniowe, rekreacyjne czy handlowe.

Wiedeń

- 29 czerwca Prezydent Miasta Krakowa Jacek Majchrowski i Burmistrz Wiednia Michael Ludwig podpisali w Wiedniu kolejną Umowę o współpracy obu miast. Wiedeń po raz dziesiąty z rzędu uznany został przez międzynarodową firmę konsultingową MERCER miastem o najwyższej jakości i komforcie życia. To potężny ośrodek gospodarczy, naukowy i artystyczny, a także światowy lider w rozwiązywaniu problemów komunalnych i ekologicznych. Dla Krakowa pozostaje on wzorem do naśladowania

i bardzo ważnym partnerem, zwłaszcza w takich obszarach jak transport, rewitalizacja terenów miejskich czy gospodarka odpadami.

- W 2021 roku aktywną współpracę z wiedeńskimi partnerami prowadził Krakowski Holding Komunalny. Zrealizowano m.in.:
 - cykl spotkań, współorganizowanych przez KHK, Wiener Stadtwerke GmbH, Stowarzyszenie Przedsiębiorstw Komunalnych Austrii, a także nowoutworzoną Wiedeńską Spółkę Wodorową, których tematem była prezentacja działań, podjętych przez stronę krakowską i wiedeńską, w zakresie Strategii Wodorowej i planów na przyszłość.
 - 10 czerwca odbyło się spotkanie stron w ramach najlepszych praktyk (best practice) w którym udział wzięli przedstawiciele spółek Grupy Kapitałowej KHK S.A., Prezydent Europejskiej Federacji Przedsiębiorstw Energetycznych CEDEC z siedzibą w Brukseli (którego KHK S.A. jest członkiem od 20.04.2021), Prezes Stowarzyszenia Przedsiębiorstw Komunalnych Austrii, Przedstawiciele Dyrekcji Generalnej Komisji Europejskiej ds. Energii i Klimatu, przedstawiciele Agencji ds. Współpracy Ekonomicznej i Rozwoju oraz przedstawiciel Europejskiego Banku Inwestycyjnego.
 - 5 października wizytę Prezydentowi Miasta Krakowa Jackowi Majchrowskiemu złożyli Sekretarz Generalny CEDEC Gert de Block, Prezes Stadtwerke Wien Martin Krajcsir oraz Prezes Austriackiego Stowarzyszenia Przedsiębiorstw Komunalnych VKÖ pani Heidi Maier. Wizyta przedstawiciela Federacji Przedsiębiorstw Energetycznych UE oraz szefów austriackich przedsiębiorstw komunalnych związana była z ich udziałem w konferencji „Odzysk energii z odpadów: energia i efektywność wykorzystania zasobów” zorganizowanej przez KHK z okazji 5-lecia istnienia Ekospalarni Kraków.

Wilno

Podsumowaniem jubileuszu 30-lecia kontaktów miast w 2021 roku stał się koncert „Brzmienia Krakowa”, zorganizowany w stolicy Litwy 5 września. 23 artystów zaprezentowało w Wilnie muzyczny Kraków. Patronaty honorowe nad tym wydarzeniem objął Prezydent Miasta Krakowa i Samorząd Wilna,

Wizyty zagraniczne

Zestawienie ważniejszych wizyt zagranicznych w Krakowie dostępne jest w Biuletynie Informacji Publicznej: https://www.bip.krakow.pl/?dok_id=1404

Przedstawiciele Urzędu Miasta Krakowa oraz Radni Miasta reprezentowali nasze miasto podczas wielu wydarzeń za granicą. Zestawienie służbowych wyjazdów zagranicznych Prezydenta Miasta Krakowa, Zastępców Prezydenta, Przewodniczącego Rady Miasta Krakowa oraz Radnych Miasta Krakowa, Dyrektorów Wydziałów oraz pracowników Urzędu Miasta Krakowa dostępne jest w Biuletynie Informacji Publicznej:

https://www.bip.krakow.pl/?sub_dok_id=2422

Współpraca z placówkami dyplomatycznymi.

Do najważniejszych projektów zrealizowanych z 2021 roku należą:

- **Hoover Table 3.0.**

Mimo pandemii udało się zrealizować 3.edycję projektu Hoover Table. W konkursie pn. "Gdybym był Hooverem to.." wzięły udział reprezentacje 13 placówek opiekuńczo-wychowawczych. Nagrodą główną jest aranżacja przestrzeni edukacyjno-rozrywkowej w zwycięskiej placówce. Zebrano 47 tys. zł, z czego jury przyznało nagrodę główną placówce przy ul. Parkowej w kwocie 36 tys. oraz dwa wyróżnienia, każde po 5 tys. złotych. Podczas gali w Sali Obrad Rady Miasta Krakowa wszyscy uczestnicy konkursu otrzymali dyplomy i drobne upominki ufundowane przez konsulat amerykański oraz UMK.

- **W czerwcu 2021 r. oficjalnie otwarto „Małą Chorwację” na terenie parku Bagry.**

Głównym punktem jest Promenada Chorwacka, z tabliczkami informacyjnymi, odwzorowującymi położenie geograficzne największych miast chorwackich na terenie Chorwacji, takich jak Zagrzeb, Pula, Opatija, Rijeka, Zadar, Trogir, Split i Osijek, a także tablica multimedialna. Na koszt konsulatu utworzono także Aleję Gwiazd Chorwackich – z tabliczkami z nazwiskami słynnych Chorwatów. Projekt tabliczek, miejsce ich posadowienia i nazwiska znanych Chorwatów, będą każdorazowo uzgadniane przez konsulat z Zarządem Zieleni Miejskiej oraz Gminą Miejską Kraków.

29 czerwca w Centrum Kongresowym ICE Kraków odbył się koncert charytatywny chorwackiego Zespołu Pieśni i Tańca Lado. Koszty pobytu i podróży zespołu sfinansowała strona chorwacka, a dochód został częściowo przekazany na rzecz ofiar trzęsienia ziemi, które dotknęło Zagrzeb w 2020 roku.

- **cykl „Dyplomatyczny obieżyświat”** – informacje otrzymywane z konsulatów publikowane były – według ustalonego schematu – w wortalu „Kraków otwarty na świat”. Swoje teksty przesłało 19 konsulatów: Węgry, Estonia, Słowacja, Austria, Chile, Peru, Niemcy, Ukraina, Hiszpania, Wielka Brytania, Rumunia, Rosja, Chorwacja, Dania, Indonezja, Bułgaria, Finlandia, Szwecja i Kurdystan

- **Rondo Republiki Słowackiej** – taką nazwę zyskało (16 września) oficjalnie skrzyżowanie położone w Dzielnicy XII Bieżanów-Prokocim u zbiegu ulic Mieczysławy Ćwiklińskiej, Heleny i Barbary. Warto podkreślić, że jest to pierwsza tego typu inicjatywa w Polsce. Inicjatorem nadania nazwy był Konsul Generalny Słowacji Tomas Kasaj.

Liczba placówek dyplomatycznych w Krakowie na koniec 2021 roku.

Obecnie w Krakowie działa **39 placówek** (co daje nam – po Warszawie – pozycję lidera w Polsce):

- **8 konsulatów generalnych** (zawodowych): Austrii, Francji, Niemiec, Rosji, Słowacji, Stanów Zjednoczonych, Ukrainy, Węgier.
- **30 konsulaty honorowe**: Belgii, Bułgarii, Brazylii, Wlk. Brytanii, Chile, Chorwacji, Czarnogóry, Danii, Estonii, Finlandii, Hiszpanii, Indonezji, Islandii, Japonii, Kolumbii, Litwy, Luksemburga, Łotwy, Malty, Meksyku, Mongolii, Niemczech, Norwegii, Pakistanu, Peru, Rumunii, Szwecji, Turcji, Urugwaju, Włoch.
- W Krakowie funkcjonuje też **Przedstawiciel Rządu Kurdystanu** Ziyad Raouf. (Przedstawicielstwo Kurdystanu w Polsce – podobnie jak w 12 innych krajach i w Brukseli, przy Unii Europejskiej – działa zgodnie z iracką konstytucją przyznającą Regionowi Kurdystanu prawo do posiadania zagranicznych placówek).

Wydarzenia i inicjatywy międzynarodowe we współpracy z podmiotami krajowymi i zagranicznymi.

Do najważniejszych projektów, zrealizowanych w ramach tej współpracy należą, m.in.:

- lokalny etap międzynarodowego konkursu na produkcję filmową: „NOWY POCZĄTEK. NOWA WIZJA. NOWE MIASTO” zorganizowanego przez organizację OWHC,
- lokalny etap międzynarodowego konkursu plastycznego Ligi Miast Historycznych „Tradycje narodów świata”,
- udział (online) w sesjach Sieci Dyrektorów ds. Międzynarodowych Miast (City Directors of International Affairs Network – CDIA), działającej w ramach The German Marshall Fund of the United States (GMF),
- współpraca przy organizacji „Pikniku chorwackiego” na terenie Małej Chorwacji oraz koncertu charytatywnego chorwackiego zespołu pieśnią i Tańca Lado,
- udział w organizacji obchodów 500. rocznicy zawieszenia dzwonu Zygmunt na wieży wawelskiej katedry,
- współorganizacja Dnia Solidarności Miast Światowego Dziedzictwa – organizacja warsztatów dla uczniów młodszych klas, promujących cykl edukacyjny „Dziedzictwo z Lajkotkiem” – zestaw 10 zeszytów edukacyjnych wraz z zeszytem dla nauczyciela,
- organizacja uroczystości nadania imienia Ozjasza Thona skwerowi znajdującemu się u zbiegu ulic Miodowej i Podbrzezie przed Synagogą Tempel,
- organizacja uroczystości nadania imienia Michała Beliny-Czechowskiego, pierwszego nieformalnego misjonarza Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego w Europie skwerowi u zbiegu ulicy Żeromskiego i Alei Róż w Nowej Hucie,
- pomoc przy organizacji wystawy fotograficznej przygotowanej z okazji stulecia dyplomatycznych relacji pomiędzy Polską a Wielkim Księstwem Luksemburga,
- organizacja uroczystej Gali Hoovera w Muzeum Armii Krajowej, podczas której wręczano statuetki dla darczyńców z krakowskiego środowiska biznesu za zaangażowanie w akcję Hoover Table,
- organizacja spotkania w magistracie dla gości międzynarodowej konferencji „Rola chrześcijan w procesie integracji europejskiej”,
- współpraca przy organizacji międzynarodowej konferencji pt. „Strażnik Miejski, czyli kto? Tożsamość zawodowa strażników miejskich dziś i jutro” z okazji 30-lecie Straży Miejskiej Miasta Krakowa,
- współpraca przy organizacji udziału (zdalnego) uczniów V LO im. Augusta Witkowskiego w Moskiewskiej Olimpiadzie Metropolii – uczniowie V LO odnieśli spektakularny sukces drużynowy (zajęli 1-e miejsce) i indywidualny (zdobyli 8 medali) w zakresie nauk ścisłych,
- organizacja wizyty studyjnej delegacji miasta Kijowa w temacie wspierania potrzeb osób z niepełnosprawnością, polityki równościowej i antydyskryminacyjnej.

W ramach serwisu poświęconego współpracy międzynarodowej „Kraków otwarty na świat” (https://www.krakow.pl/otwarty_na_swiat) publikowane były cykle tematyczne:

- Dyplomatyczny obieżyświat. Poznajemy różne kraje z krakowskimi konsulatami
- Family Fun in the City. Atrakcje dla dzieci i rodzin w zagranicznych miastach
- Kroniki sportowe. Poznajcie sportowe oblicze zagranicznych miast
- Co miastu w duszy gra? Prezentacja piosenek zasłyszanych tu i tam - w zaprzyjaźnionych z Krakowem miastach.

IX. Informacja o realizacji Strategii Rozwoju Krakowa

IX.1. „Strategia Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030” z uwzględnieniem Dziedzin zarządzania

„Strategia Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030” (SRK 2030) przyjęta Uchwałą Nr XCIV/2449/18 Rady Miasta Krakowa z 7 lutego 2018 r. jest nadrzędnym planem społeczno-gospodarczego rozwoju Miasta Krakowa. W SRK 2030 zdefiniowano wizję Krakowa przyszłości oraz misję samorządu Krakowa:

Wizja:

Kraków – nowoczesna metropolia tętniąca kulturą, otwarta, bogata, bezpieczna i przyjazna, dumna z historycznego dziedzictwa, współtworzona przez mieszkańców.

Misja:

Misją Krakowa jest tworzenie inteligentnej metropolii, zapewniającej wysoką jakość życia, budowanie kreatywnej gospodarki, kształtowanie środowiska przestrzennego, poszanowanie środowiska przyrodniczego oraz rozwój potencjału kulturowego, poprzez współpracę podmiotów różnych sektorów oraz partnerskie współdziałanie mieszkańców.

W systemie zarządzania strategicznego GMK, SRK 2030 wskazuje kierunki, cele i działania, które w ramach Dziedzin zarządzania będą traktowane priorytetowo. Relację pomiędzy SRK 2030 i Dziedzinami zarządzania przedstawia poniższa tabela.

Tabela IX.1. Dziedziny zarządzania w relacji do celów strategicznych SRK 2030

Cele strategiczne SRK 2030	Dziedzina zarządzania
I. Kraków – otwartą i harmonijną metropolią o znaczeniu międzynarodowym w sferach: innowacji, nauki, gospodarki i kultury	Turystyka i promocja
	Transport
	Kultura i ochrona dziedzictwa
	Przedsiębiorczość i nauka
	Społeczeństwo obywatelskie
	Administracja i cyfryzacja
II. Kraków – miasto rozwijające gospodarkę opartą na wiedzy	Przedsiębiorczość i nauka
	Administracja i cyfryzacja
	Oświata i wychowanie
	Planowanie przestrzenne i architektura
III. Kraków – kreatywna i korzystająca z potencjału kulturowego nowoczesna metropolia	Kultura i ochrona dziedzictwa
IV. Kraków – miasto przyjazne do życia	Planowanie przestrzenne i architektura
	Gospodarka Komunalna
	Transport
	Bezpieczeństwo publiczne
	Sport i rekreacja
	Zdrowie
	Pomoc i integracja społeczna
	Mieszkalnictwo
	Ochrona i kształtowanie środowiska
	Kultura i ochrona dziedzictwa
	Oświata i wychowanie
	Administracja i cyfryzacja
V. Silna wspólnota samorządowa mieszkańców Krakowa	Pomoc i integracja społeczna
	Oświata i wychowanie
	Ochrona i kształtowanie środowiska
	Mieszkalnictwo
	Społeczeństwo obywatelskie
	Turystyka i promocja
VI. Kraków – nowocześnie zarządzana metropolia	Planowanie przestrzenne i architektura
	Ochrona i Kształtowanie środowiska
	Administracja i cyfryzacja

Źródło: „Strategia Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030”

IX.2. Informacja o stopniu realizacji celów SRK 2030 – wskaźniki oraz polityki, programy i projekty

Informację o stopniu osiągnięcia celów SRK 2030 dostarczają wskaźniki monitorowania celów strategicznych z zasobu katalogu wskaźników Jakości Życia i Jakości Usług Publicznych zdefiniowane w Dziedzinach zarządzania. Poniżej przedstawiamy przegląd celów i wskaźników SRK 2030 wraz z komentarzem.

Instrumentami realizacji celów SRK 2030 są polityki, programy i projekty strategiczne realizowane głównie przez zadania typu P. Poniżej przedstawiamy najważniejsze z nich w układzie celów strategicznych. Prezentację efektów programów oraz projektów strategicznych przedstawiono w części dotyczącej Dziedzin zarządzania.

W poniższej treści zawarto wybrane, najważniejsze informacje oraz dane, które były dostępne na dzień opracowania Raportu o Stanie Gminy. Szczegółowy Raport z realizacji SRK 2030, zgodnie z uchwałą przyjmującą dokument SRK 2030, zostanie przedłożony Radzie Miasta Krakowa w terminie do 30 września 2022 roku.

Tabela IX.2. Wydatki w ramach Budżetu Miasta i Wieloletniej Prognozy Finansowej na realizację celów strategicznych SRK 2030 w latach 2020-2021 (w zł)

	2020	2021
Cel strategiczny I Kraków – otwartą i harmonijną metropolią o znaczeniu międzynarodowym w sferach: innowacji, nauki, gospodarki i kultury	700 197 769	714 454 317
Cel strategiczny II Kraków – miasto rozwijające gospodarkę opartą na wiedzy	18 235 458	28 570 884
Cel strategiczny III Kraków – kreatywna i korzystająca z potencjału kulturowego nowoczesna metropolia	121 229 280	136 767 894
Cel strategiczny IV Kraków – miasto przyjazne do życia	543 159 243	841 422 579
Cel strategiczny V Silna wspólnota samorządowa mieszkańców Krakowa	468 358 055	496 225 875
Cel strategiczny VI Kraków – nowoczesnie zarządzana metropolia	15 499 036	18 810 294
Cele strategiczne łącznie:	1 866 678 841	2 236 251 843

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

IX.2.1 Cel strategiczny I: Kraków – otwartą i harmonijną metropolią o znaczeniu międzynarodowym w sferach: innowacji, nauki, gospodarki i kultury

Uszczegółowieniem celu strategicznego są cele operacyjne:

1. I.1: Kraków – węzłem w sieci metropolii Polski, Europy i świata
2. I.2: Skoordynowane wykorzystywanie potencjałów Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (KOM)

Wskaźniki realizacji Celu strategicznego I:

Tabela IX.3. Liczba osób odwiedzających Kraków ogółem

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Liczba osób odwiedzających Kraków	W8_H	14,05 mln	9,25 mln	7,38 mln	Trend wzrostowy

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W 2021 r. w związku z trwającą pandemią COVID – 19 utrzymał się trend spadkowy i ogólna liczba odwiedzających spadła o 20,2% w stosunku do 2020 roku, natomiast w stosunku do rekordowego roku 2019, przed pandemią, aż o 47,5%.

Tabela IX.4. Liczba turystów (> 1 dzień) ogółem

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Liczba turystów ogółem	W16_H	10,15 mln	4,185 mln	6,04 mln	Trend wzrostowy

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Tabela IX.5. Liczba turystów zagranicznych

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Liczba turystów zagranicznych	W17_H	3,05 mln	0,675 mln	0,67 mln	Trend wzrostowy

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Liczba turystów ogółem wzrosła z 4,18 mln w 2020 roku do 6,04 mln osób w 2021 roku, z czego 5,37 mln stanowili turyści krajowi, a 0,67 mln turyści zagraniczni.

Tabela IX.6. Liczba uczestników wydarzeń organizowanych przez Krakowskie Biuro Festiwalowe

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Liczba uczestników wydarzeń organizowanych przez Krakowskie Biuro Festiwalowe (KBF)	W29_K	656 650	926 055	280 733	Trend wzrostowy

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W wydarzeniach organizowanych przez KBF uczestniczyło 280 733 osób, w tej liczbie 37% (178 175 osób) stanowiło publiczność wydarzeń organizowanych na żywo (513 wydarzenia), pozostałą zaś część – widzowie i słuchacze on-line (121 wydarzeń).

Tabela IX.5. Liczba placówek dyplomatycznych oraz siedzib instytucji międzynarodowych

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Liczba placówek dyplomatycznych oraz siedzib instytucji międzynarodowych	W15_H	35 (konsulaty)	39 (konsulaty)	39 (konsulaty)	Trend wzrostowy

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Kraków utrzymał w 2021 roku pozycję drugiego po Warszawie miasta Polski z największą liczbą placówek dyplomatycznych.

Tabela IX.6. Liczba pasażerów obsługiwanych przez MPL Kraków-Balice

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Liczba pasażerów obsługiwanych przez Międzynarodowy Port Lotniczy Kraków-Balice	W46_T	8 410 817	2 593 972	3 072 074	Trend wzrostowy

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W minionym roku odnotowano nieznaczny wzrost liczby pasażerów obsługiwanych przez krakowskie lotnisko. Nadal widoczny jest wpływ pandemii COVID – 19, rok 2021 to tylko 18% wzrost liczby podróżnych.

Tabela IX.7. Liczba pasażerów obsługiwanych przez Szybka Kolej Aglomeracyjną (SKA)

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Liczba pasażerów ruchu kolejowego (Szybka Kolej Aglomeracyjna)	W48_T	6 438 700	3 902 544	4 445 007	Trend wzrostowy

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W minionym roku odnotowano nieznaczny wzrost liczby pasażerów ruchu kolejowego (Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej). Nadal widoczny jest wpływ pandemii COVID – 19, rok 2021 to tylko 14% wzrost liczby podróżnych.

Tabela IX.9. Liczba firm z kapitałem zagranicznym z siedzibą w Krakowie

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Liczba firm z kapitałem zagranicznym z siedzibą w Krakowie	W28_G	1 600	1 585	Dane będą dostępne w czerwcu 2022	Utrzymanie 2. miejsca w kraju

Źródło: System STRADOM, dane GUS

Tabela IX.10. Liczba spółek giełdowych z siedzibą w Krakowie

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Liczba spółek giełdowych z siedzibą w Krakowie	W29_G	19	19	21	Osiągnięcie 2. miejsca w kraju

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W 2021 roku liczba spółek giełdowych z siedzibą w Krakowie wzrosła, w porównaniu do roku 2020 i wynosi 21. Kraków utrzymał trzecią pozycję za Warszawą (która, będąc siedzibą GPW, jest poza zasięgiem) i Wrocławiem (28 spółek).

Polityki realizowane w 2021 r. w ramach Celu strategicznego I:

1. Polityka Zrównoważonej Turystyki Krakowa na lata 2021 – 2028

Programy strategiczne realizowane w 2021 r. w ramach Celu strategicznego I:

1. Program Strategiczny Promocji Miasta Krakowa na lata 2016–2022

Tabela IX.11. Wydatki w ramach Budżetu Miasta i Wieloletniej Prognozy Finansowej na realizację Celu strategicznego I oraz celów operacyjnych w latach 2020-2021 (w zł)

	2020	2021
Cel strategiczny I Kraków – otwartą i harmonijną metropolią o znaczeniu międzynarodowym w sferach: innowacji, nauki, gospodarki i kultury	700 197 769	714 454 317
Cel operacyjny I.1 Kraków – węzłem w sieci metropolii Polski, Europy i świata	30 081 890	26 426 111
Cel operacyjny I.2 Skoordynowane wykorzystywanie potencjałów Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (KOM)	670 115 879	688 028 206

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

IX.2.2 Cel strategiczny II: Kraków – miasto rozwijające gospodarkę opartą na wiedzy

Uszczegółowieniem celu strategicznego są cele operacyjne:

1. II.1 Współpraca nauki, biznesu i samorządu
2. II.2 Wspieranie innowacyjności przedsiębiorstw
3. II.3 System kształcenia dostosowany do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy

Wskaźniki realizacji Celu strategicznego II:

Tabela IX.13. Pozycja najlepszej krakowskiej uczelni w rankingu „Perspektyw”

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Pozycja najlepszej krakowskiej uczelni w rankingu „Perspektyw”	W48_G	2	1	1	Utrzymanie 1. miejsca ex aequo w kraju

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK; od 2020 roku wskaźnik zmienił nazwę z W15_N na W48_G

Uczelnie krakowskie, w szczególności Uniwersytet Jagielloński, są wysoko oceniane w rankingach krajowych i należą do czołówki polskich uczelni w rankingach międzynarodowych. W rankingu miesięcznika i portalu edukacyjnego „Perspektywy”, mierzącym atrakcyjność oraz kondycję polskich uczelni Uniwersytet Jagielloński zajął w 2021 roku 1. pozycję, (przed Uniwersytetem Warszawskim), czyli tak jak w roku 2020.

Tabela IX.14. Średni wynik egzaminów maturalnych w stopniu podstawowym z matematyki

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021 ¹	Wartość docelowa 2030
Średni wynik egzaminów maturalnych w stopniu podstawowym z matematyki	W52_E	66%	61%	64%	Uzyskanie 1. miejsca w kraju

Źródło: System STRADOM, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie
¹ tegoroczni absolwenci, sesja majowa i czerwcową

Średni wynik egzaminu maturalnego z matematyki w stopniu podstawowym w krakowskich szkołach średnich w 2021 roku był drugim (po Warszawie, 66%) najlepszym wynikiem wśród miast referencyjnych (Warszawa, Kraków, Wrocław, Gdańsk, Poznań, Łódź) i osiągnął poziom zdecydowanie powyżej średniego wyniku dla całej Polski (56%).

Tabela IX.15. Odsetek uczniów przystępujących do egzaminów maturalnych w stopniu rozszerzonym z matematyki

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021 ¹	Wartość docelowa 2030
Odsetek uczniów przystępujących do egzaminów maturalnych w stopniu rozszerzonym z matematyki	W53_E	36%	37%	37%	Utrzymanie 1. miejsca w kraju

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie
¹ tegoroczni absolwenci, sesja majowa i czerwcową

Odsetek uczniów szkół krakowskich, którzy oprócz egzaminu obowiązkowego z matematyki wybrali egzamin na poziomie rozszerzonym był najwyższy w kraju, biorąc pod uwagę miasta stanowiące punkt odniesienia: Warszawę, Kraków, Wrocław, Gdańsk, Poznań, Łódź. Dla porównania, w Warszawie w 2021 roku odsetek wynosił 33%.

Tabela IX.16. Średni wynik egzaminów maturalnych w stopniu podstawowym z języka polskiego

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021 ¹	Wartość docelowa 2030
Średni wynik egzaminów maturalnych w stopniu podstawowym z języka polskiego	W55_E	58%	55%	58%	Utrzymanie 1. miejsca w kraju

Źródło: System STRADOM, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

¹ tegoroczni absolwenci, sesja majowa i czerwcową

Średni wynik egzaminu maturalnego z języka polskiego w stopniu podstawowym w krakowskich szkołach średnich w 2021 roku był drugim najwyższym wynikiem (wraz z Poznaniem), wśród miast referencyjnych: Kraków, Warszawa, Wrocław, Gdańsk, Łódź, Poznań. Na pierwszym miejscu były Warszawa i Wrocław (60%). Wynik Krakowa był też wyższy o 3 punkty procentowe od średniego wyniku dla całej Polski (55%).

Tabela IX.17. Odsetek uczniów przystępujących do egzaminów maturalnych w stopniu rozszerzonym z języka angielskiego

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021 ¹	Wartość docelowa 2030
Odsetek uczniów przystępujących do egzaminów maturalnych w stopniu rozszerzonym z języka angielskiego	W54_E	74%	72%	69%	Uzyskanie 1. miejsca w kraju

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

¹ tegoroczni absolwenci, sesja majowa i czerwcową

Wśród miast referencyjnych najwyższy wynik uzyskała Warszawa (75%), w pozostałych miastach (Kraków, Wrocław, Gdańsk, Łódź, Poznań) w 2021 roku wynik był podobny i oscylował wokół 69%.

Tabela IX. 18. Skumulowana powierzchnia biurowa na wynajem w Krakowie

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Skumulowana powierzchnia biurowa na wynajem w Krakowie	W31_G	1 416 700 m ²	1 554 900 m ²	1 617 600 m ²	Utrzymanie 2. miejsca w kraju tj. przedział 847 801 – 5 045 400 m ²

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Miasto Kraków z uwagą obserwuje sytuację na krakowskim rynku powierzchni biurowych oraz związanym z nim rynku nowoczesnych usług dla biznesu, które stanowią ważną gałąź lokalnej, nowoczesnej gospodarki.

Kraków utrzymał pozycję najlepiej rozwiniętego rynku regionalnego powierzchni biurowej w Polsce (poza Warszawą). W 2021 roku dostarczono na krakowski rynek ponad 60.000 m² nowej powierzchni biurowej w 8 projektach. Tak wysoka podaż w budowie utrzymuje się od 2016 roku, co potwierdza zainteresowanie deweloperów krakowskim rynkiem biurowym.

Tabela IX.19. Wydatki w ramach Budżetu Miasta i Wieloletniej Prognozy Finansowej na realizację Celu strategicznego II oraz celów operacyjnych w latach 2020-2021 (w zł)

	2020	2021
Cel strategiczny II Kraków – miasto rozwijające gospodarkę opartą na wiedzy	18 235 458	28 570 884
Cel operacyjny II.1 Współpraca nauki, biznesu i samorządu	5 488 977	14 199 872
Cel operacyjny II.2 Wspieranie innowacyjności przedsiębiorstw	174 000	259 999
Cel operacyjny II.3 System kształcenia dostosowany do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy	12 572 481	14 111 013

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

IX.2.3 Cel strategiczny III: Kraków – kreatywna i korzystająca z potencjału kulturowego nowoczesna metropolia

Uszczegółowieniem powyższego celu strategicznego są cele operacyjne:

1. III.1 Kraków - miastem europejskiej stolicy kultury
2. III.2 Wysokie kompetencje kulturalne mieszkańców

Wskaźniki realizacji Celu strategicznego III:

Tabela IX.20. Liczba podmiotów w sekcji PKD kultura, rozrywka i rekreacja

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Liczba podmiotów w sekcji PKD kultura, rozrywka i rekreacja	W32_G	2 688	2 798	2 927	Trend wzrostowy

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Rok 2021 był kolejnym rokiem wzrostu potencjału sektora kreatywnego w Krakowie.

Tabela IX.21. Liczba uczestników imprez artystyczno-rozrywkowych o charakterze masowym

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Liczba uczestników imprez artystyczno-rozrywkowych o charakterze masowym	W30_K	826 777	130 032	146 218	Trend wzrostowy

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Liczba uczestników imprez artystyczno-rozrywkowych o charakterze masowym w roku 2020 znacząco zmalała, co wywołane było epidemią Covid-19. Od roku 2021 ponownie obserwuje się trend wzrostowy wskaźnika.

Program strategiczny realizowany w 2021 r. w ramach Celu strategicznego III:

1. Program Rozwoju Kultury w Krakowie do roku 2030.

Tabela IX.22. Wydatki w ramach Budżetu Miasta i Wieloletniej Prognozy Finansowej na realizację Celu strategicznego III oraz celów operacyjnych w latach 2020-2021 (w zł)

	2020	2021
Cel strategiczny III Kraków – kreatywna i korzystająca z potencjału kulturowego nowoczesna metropolia	121 229 280	136 767 894
Cel operacyjny III.1 Kraków – miastem europejskiej stolicy kultury	71 931 794	79 663 302
Cel operacyjny III.2 Wysokie kompetencje kulturalne mieszkańców	49 297 486	57 104 592

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

IX.2.4 Cel strategiczny IV: Kraków – miasto przyjazne do życia

Uszczegółowieniem celu strategicznego są cele operacyjne:

1. IV.1 Powszechnie dostępna, wysokiej jakości przestrzeń publiczna
2. IV.2 Zrewitalizowane obszary miejskie
3. IV.3 Zrównoważone Środowisko
4. IV.4 Przyjazny mieszkańcom, efektywny i ekologiczny system transportowy
5. IV.5 Wysoki poziom bezpieczeństwa w Krakowie
6. IV.6 Powszechność realizacji idei zdrowego i aktywnego życia

Wskaźniki realizacji Celu strategicznego IV:

Tabela IX.23. Odsetek powierzchni Krakowa pokryty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Odsetek powierzchni Krakowa pokryty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	W2_P	65%	69%	71%	95%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Powierzchnia miasta Krakowa kształtowana przez samorząd planami zagospodarowania przestrzennego uległa w 2021 r. dalszemu zwiększeniu.

Tabela IX.24. Częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10 w roku kalendarzowym

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Pył zawieszony PM10 - częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego stężeń 24-godzinnych w roku kalendarzowym	W19_O	68	47	57	35

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10 w 2021 wzrosła do 57 dni. W latach poprzednich obserwowano trend spadkowy.

Tabela IX.25. Udział lasów w powierzchni miasta ogółem

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Udział lasów w powierzchni miasta ogółem	W26_O	4,35	4,6	4,7	7,0

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W ramach Programu zwiększenia lesistości miasta Krakowa na lata 2018-2040 w 2021 roku wykupiono 9,56 ha gruntów w rejonie Górki Pychowickiej, prowadzono dolesianie lub zalesianie wybranych działek oraz ujawniono użytek Ls w ewidencji gruntów i budynków.

Tabela IX.26. Liczba parków kieszonkowych

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Liczba parków kieszonkowych	W27_O	21	26	29	70

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W 2021 roku oddano do użytku 3 parki kieszonkowe w Dzielnicach II, V, XIV oraz rozpoczęto realizację kolejnych.

Tabela IX.27. Poziom przygotowania odpadów komunalnych do ponownego użycia i recyklingu

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Poziom przygotowania odpadów komunalnych do ponownego użycia i recyklingu (wskaźnik monitorowany od 2021 r)	W52_U	-	-	27%	do 60%
Uzyskany poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło.)	W11_U	55,92%	69,49%	-	do 50%

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W 2020 r. zakończył się ustawowy obowiązek obliczania przez gminy poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło. Gmina Miejska Kraków osiągnęła w 2020 r. powyższy poziom wynoszący 69,49%, przy wymaganym poziomie 50%. Od 2021 r. samorządy w Polsce obowiązują nowy wskaźnik przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. W ubiegłym roku wartość docelowa wskaźnika dla gmin określona została na poziomie co najmniej 20 %. Wskaźnik dotyczy wszystkich frakcji odpadów komunalnych poddanych recyklingowi, w odniesieniu do całkowitej ilości wytwarzanych odpadów.

Tabela IX.28. Indeks strachu przed przestępczością

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Indeks strachu przed przestępczością	W37_B	35,93 pkt	33,32 pkt	33,84	Trend spadkowy

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Podobnie jak latach ubiegłych, w 2021 r. poziom indeksu strachu przed przestępczością kształtował się w początkowej fazie stanu średniego. Wartość indeksu interpretuje się za pomocą trzech przedziałów: indeks niski to maksymalnie 29,9 pkt; indeks średni mieści się w przedziale pomiędzy 30 a 59,92 pkt, a próg wysoki to wartości pomiędzy 60 a 90 pkt. Indeks strachu określany jest w corocznych badaniach społecznych Urzędu Miasta Krakowa, pn. „Poczucie bezpieczeństwa w Krakowie”.

Tabela IX.29. Liczba przestępstw stwierdzonych na 100 tys. mieszkańców

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Liczba przestępstw stwierdzonych na 100 tys. mieszkańców	W2_B	2 499,8	2 261,5	2 303,4	Trend spadkowy

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Poziom bezpieczeństwa publicznego oceniany przez pryzmat liczby przestępstw stwierdzonych na 100 tys. mieszkańców uległ poprawie. Od kilku lat w Krakowie utrzymuje się trend spadkowy w zakresie rozmiaru przestępczości.

Tabela IX.30. Liczba Centrów Aktywności Seniora

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Liczba Centrów Aktywności Seniora	W37_W	41	46	46	ok. 70

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Ze względu na stan epidemii w 2021 roku liczba Centrów Aktywności Seniora utrzymywała się na stałym, niezmiennym poziomie, zajęcia odbywały się stacjonarnie i on-line.

Polityki realizowane w 2021 r. w ramach Celu strategicznego IV:

1. Kierunki Rozwoju i Zarządzania Terenami Zieleni w Krakowie.
2. Program Ochrony Powietrza dla Województwa Małopolskiego.
3. Program Ochrony Środowiska dla miasta Krakowa.
4. Polityka Transportowa dla Miasta Krakowa.
5. Plan Adaptacji Miasta Krakowa do zmian klimatu do roku 2030.
6. Plan ograniczenia skutków powodzi oraz odwodnienia miasta Krakowa.

Programy strategiczne realizowane w 2021 r. w ramach Celu strategicznego IV:

1. Miejski Program Ochrony Zdrowia Zdrowy Kraków 2019-2021, w tym:
 - a. Miejski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019-2021.
2. Miejski Program Rewitalizacji Krakowa.
3. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Kraków.
4. Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Gminy Miejskiej Kraków oraz gmin sąsiadujących, z którymi Gmina Miejska Kraków zawarła porozumienie w zakresie organizacji publicznego transportu zbiorowego.
5. Powiatowy program zwiększenia lesistości miasta Krakowa na lata 2018-2040.
6. Studium podstawowych tras rowerowych.
7. Program obsługi parkingowej dla miasta Krakowa.
8. Program ochrony środowiska przed hałasem dla Miasta Krakowa na lata 2019-2023.
9. Program rozwoju odnawialnych źródeł energii na obszarze Gminy Miejskiej Kraków.
10. Program termomodernizacji budynków jednorodzinnych dla Miasta Krakowa.
11. Program poprawy bezpieczeństwa dla miasta Krakowa pn. *Bezpieczny Kraków* na lata 2018 – 2021).

Tabela IX.31. Wydatki w ramach Budżetu Miasta i Wieloletniej Prognozy Finansowej na realizację Celu strategicznego IV oraz celów operacyjnych w latach 2020-2021 (w zł)

	2020	2021
Cel strategiczny IV Kraków – miasto przyjazne do życia	543 159 243	841 422 579
Cel operacyjny IV.1 Powszechnie dostępna, wysokiej jakości przestrzeń publiczna	56 479 345	75 912 428
Cel operacyjny IV.2 Zrewitalizowane obszary miejskie	25 794 259	80 924 821
Cel operacyjny IV.3 Zrównoważone środowisko	69 001 392	66 930 063
Cel operacyjny IV.4 Przyjazny mieszkańcom, efektywny i ekologiczny system transportowy	190 973 276	427 606 373
Cel operacyjny IV.5 Wysoki poziom bezpieczeństwa w Krakowie	32 717 243	33 250 008
Cel operacyjny IV.6 Powszechność realizacji idei zdrowego i aktywnego życia	168 193 728	156 798 886

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

IX.2.5 Cel strategiczny V: Silna wspólnota samorządowa mieszkańców Krakowa

Uszczegółowieniem celu strategicznego są cele operacyjne:

1. V.1 Wysoki poziom partycypacji społecznej mieszkańców
2. V.2 Silny sektor organizacji społecznych (pozarządowych)
3. V.3 Spójność społeczna

Wskaźniki realizacji Celu strategicznego V:

Tabela IX.32. Aktywność mieszkańców w głosowaniu na projekty w ramach budżetu obywatelskiego

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Aktywność mieszkańców w głosowaniu na projekty w ramach budżetu obywatelskiego	W6_D	6,42%	5,42%	6,55%	Trend wzrostowy

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Udział w głosowaniu na projekty budżetu obywatelskiego ustabilizował się w perspektywie Miasta na poziomie pomiędzy 6-7%. W 2021 r. frekwencja mieszkańców wyniosła prawie 6,55% i po spadku w ubiegłym roku wróciła do poziomu z 2019 roku. Odnotowano znaczące różnice we frekwencji między dzielnicami (od mniej niż 3% do 14,5%). Poziom partycypacji społecznej w budżecie obywatelskim należy ocenić jako niezadowolający, dlatego konieczne jest podejmowanie dalszych działań na rzecz pobudzenia aktywności obywatelskiej mieszkańców Krakowa przejawiającej się zainteresowaniem sprawami miasta i dzielnicy.

Tabela IX.33. Zadowolenie z możliwości wpływania na władze miasta

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Zadowolenie z możliwości wpływania na władze miasta	W23_D	brak badań społecznych w 2019 r.	21,7%	brak badań społecznych w 2021 r.	Trend wzrostowy

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Samorząd Krakowa przywiązuje dużą wagę do prowadzenia dialogu społecznego z mieszkańcami. W 2021 roku mimo stanu zagrożenia epidemicznego Miasto było zaangażowane w 38 procesów konsultacyjnych (33 procesy rozpoczęte w 2021 roku i 5 rozpoczętych wcześniej). Kontynuowano formę spotkań online oraz dyżurów konsultacyjnych. Do najważniejszych należy zaliczyć konsultacje związane z zagospodarowaniem: Wesołej - rejonu ulicy Kopernika, Bulwarów Wiślanych, skweru przy ul. Stanisława Rostworowskiego, Placu Nowego, ul. Grzegórzeckiej i okolic Hali Targowej, Fortu nr 31 „św. Benedykta”; rozbudową: skrzyżowania Starowolska - Leśna - 28 Lipca 1943, skrzyżowania Zawilej - Kobierzyńskiej - Zawila-Skośna; budową linii tramwajowej KST, utworzenia parku kulturowego pod nazwą „Park Kulturowy Kazimierz ze Stradomiem” oraz dokumentów: „Strategia rozwoju elektromobilności dla Gminy Miejskiej Kraków”, projektu

Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii, Programu Rozwoju Edukacji Obywatelskiej w Krakowie na lata 2022-2025.

Tabela IX.34. Skala interwencji w ramach zadań pomocy społecznej w Gminie Miejskiej Kraków

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Skala interwencji w ramach zadań pomocy społecznej w Gminie Miejskiej Kraków	W1_W	4,3%	4,0%	3,6%	Trend spadkowy

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Odsetek osób w rodzinach objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, odniesiony do liczby mieszkańców Krakowa utrzymywał się w ostatnich trzech latach na porównywalnym poziomie.

Polityki realizowane w 2021 r. w ramach Celu strategicznego V:

1. Wieloletni Program Współpracy Gminy Miejskiej Kraków z Organizacjami Pozarządowymi.
2. Polityka mieszkaniowa Gminy Miejskiej Kraków.

Programy strategiczne realizowane w 2021 r. w ramach Celu strategicznego V:

1. Powiatowy Program Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.
2. Program „Otwarty Kraków”.
3. Program aktywnego uczestnictwa młodzieży w życiu miasta „Młody Kraków 2.0” na lata 2019-2023.
4. Program Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych na lata 2021-2025 (PASIOS).
5. Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kraków oraz zasobem tymczasowych pomieszczeń na lata 2021-2025.

Tabela IX.35. Wydatki w ramach Budżetu Miasta i Wieloletniej Prognozy Finansowej na realizację Celu strategicznego V oraz celów operacyjnych w latach 2020-2021 (w zł)

	2020	2021
Cel strategiczny V Silna wspólnota samorządowa mieszkańców Krakowa	468 358 055	496 225 875
Cel operacyjny V.1 Wysoki poziom partycypacji społecznej mieszkańców	1 492 679	5 047 655
Cel operacyjny V.2 Silny sektor organizacji społecznych (pozarządowych)	1 181 553	1 735 882
Cel operacyjny V.3 Spójność społeczna	465 683 824	489 442 338

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

IX.2.6 Cel strategiczny VI: Kraków – nowocześnie zarządzana metropolia

Uszczegółowieniem celu strategicznego są cele operacyjne:

1. VI.1 Przyjazna i sprawna administracja
2. VI.2 Wysoka jakość strategicznego zarządzania miastem

Wskaźniki realizacji Celu strategicznego VI:

Tabela IX.36. Rating Krakowa

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Rating Krakowa	W32_A	A-	A-	A-	Najwyższa możliwa w kraju

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

W 2021 r. amerykańska agencja ratingowa Standard & Poor's podtrzymała długoterminową ocenę wiarygodności kredytowej Krakowa na poziomie A- oraz oceniła perspektywę jako stabilną. Wskaźnik dotyczący wiarygodności kredytowej (ratingu) Krakowa utrzymywał się więc w 2021 r. na poziomie, który jest obecnie najwyższym możliwym w kraju.

Tabela IX.37. Liczba udostępnionych usług elektronicznych

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Liczba udostępnionych usług elektronicznych (na poziomie informatyzacji umożliwiającym załatwienie przez Internet w całości lub w części)	W16_A	119	159	159	100% świadczonych usług publicznych (przewidzianych do poziomu informatyzacji umożliwiającego załatwienie przez Internet w całości lub w części)

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Dostępność usług publicznych drogą elektroniczną, możliwych do załatwienia przez Internet w całości lub w części wynosi 159, czyli jest na poziomie 23% w stosunku do wartości docelowej. Wartość docelowa wskaźnika obejmuje dostępność usług na wszystkich poziomach informatyzacji – począwszy od informacji dotyczącej sposobu załatwienia sprawy bez możliwości złożenia wniosku drogą elektroniczną aż do możliwości załatwienia usługi w całości przez Internet. W 2021 r. 100% = 707 usług publicznych, z tego liczba usług realizowanych przez Urząd Miasta Krakowa wynosiła 453, a usług realizowanych przez miejskie jednostki organizacyjne: 254.

Tabela IX.38. Wskaźnik satysfakcji klienta zewnętrznego

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Wskaźnik satysfakcji klienta zewnętrznego	W22_A	4,27%	bd	4,50%	Trend wzrostowy

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Badanie satysfakcji klienta zewnętrznego, przeprowadzone w 2021 roku, wykazało po raz kolejny wzrost wartości kluczowego wskaźnika, jakim jest średni, ogólny poziom satysfakcji z obsługi. W 2021 r. wyniósł on 4,50 (w skali ocen od 1 do 5), co jest najwyższą wartością od początku prowadzonych badań.

Tabela IX.39. Poziom długu publicznego

Wskaźnik SRK 2030	Symbol wskaźnika	Wartość 2019	Wartość 2020	Wartość 2021	Wartość docelowa 2030
Poziom długu publicznego	W33_A	52%	56,1%	58,2%	Trend spadkowy

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

Wskaźnik długu publicznego mierzy relację zadłużenia do dochodów Miasta (stan skumulowanych zobowiązań dłużnych do wykonania dochodów miasta ogółem na koniec roku). W 2021 roku dochody budżetu miasta, osiągnęły poziom 7 190 061 158 zł; skumulowane zadłużenie na koniec 2021 roku wynosiło 4 189 718 751 zł.

Tabela IX.40. Wydatki w ramach Budżetu Miasta i Wieloletniej Prognozy Finansowej na realizację Celu strategicznego VI oraz celów operacyjnych w latach 2020-2021 r. (w zł)

	2020	2021
Cel strategiczny VI Kraków – nowocześnie zarządzana metropolia	15 499 036	18 810 294
Cel operacyjny VI.1 Przyjazna i sprawna administracja	2 141 813	1 634 848
Cel operacyjny VI.2 Wysoka jakość strategicznego zarządzania miastem	1 335 722	17 175 446

Źródło: System STRADOM, dane własne UMK

IX.3. Informacja o pierwszej ewaluacji *on-going* „Strategii Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030.”

Rok 2021 był czwartym rokiem wdrażania i realizacji „Strategii Rozwoju Krakowa. Tu chcę żyć. Kraków 2030” z wykorzystaniem Zintegrowanego Systemu Zarządzania STRADOM, który wspiera zarządzanie miastem na poziomie strategicznym i operacyjnym, z uwzględnieniem zarządzania ryzykiem.

Wśród działań zrealizowanych w 2021 roku w zakresie zarządzania strategicznego należy wymienić prace związane z pierwszą ewaluacją *on-going* SRK 2030, które rozpoczęto we wrześniu 2021 roku. Celem badania ewaluacyjnego była ocena stopnia wdrożenia SRK 2030, ocena trafności, skuteczności i efektywności jej realizacji, a także ocena aktualności celów i działań przewidzianych w Strategii w perspektywie uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych oraz bieżących wyzwań. Wnioski i rekomendacje z badania ewaluacyjnego, zakończonego w marcu 2022 roku, zostały ujęte w Raporcie badawczym, w którym pozytywnie oceniono trafność i skuteczność wdrażania SRK 2030, jednakże wskazano pewne obszary, które wymagają aktualizacji w celu dostosowania Strategii do obecnych zjawisk i trendów. Wśród tych obszarów proponuje się m.in. „niewielką reorganizację struktury Strategii, aby pełniej odpowiadała ona rzeczywistym wyzwaniom społeczno – ekonomiczno – środowiskowym”. Efektem takiej zmiany byłoby m.in. podzielenie obecnego celu strategicznego IV na dwa niezależne cele – ukierunkowane z jednej strony na wyzwania klimatyczne i środowiskowe a z drugiej na organizację przyjaznej dla wszystkich przestrzeni miasta. Raport z ewaluacji dostępny jest na stronie dedykowanej strategicznemu rozwojowi Krakowa: strategia.krakow.pl.